

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-98-21

Druk nr 1515
Warszawa, 23 sierpnia 2021 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy - Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Aktywów Państwowych.

Z poważaniem

Mateusz Morawiecki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1526 i 2320) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4 w § 1:
  - a) w pkt 4 lit. f otrzymuje brzmienie:

„f) wywiera decydujący wpływ na działalność spółki kapitałowej zależnej albo spółdzielni zależnej, w szczególności przez zawarcie między spółką dominującą a spółką zależną umowy przewidującej zarządzanie spółką zależną lub przekazywanie zysku przez taką spółkę;”;
  - b) po pkt 5 dodaje się pkt 5¹ w brzmieniu:

„5¹) grupa spółek – spółkę dominującą i spółkę lub spółki od niej zależne, kierujące się wspólną strategią gospodarczą w celu realizacji wspólnego interesu, uzasadniającą sprawowanie przez spółkę dominującą jednolitego kierownictwa nad spółką zależną albo spółkami zależnymi;”;
- 2) uchyla się art. 7;
- 3) w art. 18 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Nie może być członkiem zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, likwidatorem albo prokurentem osoba, która została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo określone w przepisach art. 228–231, rozdziałów XXXIII–XXXVII Kodeksu karnego oraz w art. 585, art. 587, art. 587¹, art. 587², art. 590 i art. 591.”;
- 4) w tytule I dodaje się dział IV w brzmieniu:

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników, ustawę z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, ustawę z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe oraz ustawę z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym.

„DZIAŁ IV GRUPA SPÓŁEK

Art. 21¹. § 1. Spółka dominująca oraz spółka zależna, które uczestniczą w grupie spółek, kierują się obok interesu spółki interesem grupy spółek, o ile nie zmierza to do pokrzywdzenia wierzycieli lub współników mniejszościowych albo akcjonariuszy mniejszościowych spółki zależnej.

§ 2. Zgromadzenie współników albo walne zgromadzenie spółki zależnej podejmuje uchwałę o uczestnictwie w grupie spółek ze wskazaniem spółki dominującej zapadającą większością trzech czwartych głosów.

§ 3. Spółka dominująca i spółka zależna ujawniają w rejestrze uczestnictwo w grupie spółek. Ujawnienie uczestnictwa w grupie spółek następuje przez wpisanie wzmianki do rejestru. Przepisów art. 21²-21⁴, art. 21⁶, art. 21⁷, art. 21¹⁰ i art. 21¹¹ nie stosuje się przed ujawnieniem uczestnictwa w grupie spółek. Jeśli spółka dominująca posiada siedzibę za granicą, uczestnictwo w grupie spółek wystarczy ujawnić w rejestrze spółki zależnej.

§ 4. Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, prokurent oraz likwidator spółki uczestniczącej w grupie spółek może powoływać się na działanie lub zaniechanie w określonym interesie grupy spółek, jeżeli spółka ujawniła uczestnictwo w grupie spółek.

Art. 21². § 1. Spółka dominująca może wydać spółce zależnej uczestniczącej w grupie spółek wiążące polecenie dotyczące prowadzenia spraw spółki (wiążące polecenie), jeżeli jest to uzasadnione interesem grupy spółek oraz jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

§ 2. Spółka dominująca wydaje wiążące polecenie w formie pisemnej lub elektronicznej pod rygorem nieważności.

§ 3. Wiążące polecenie wskazuje co najmniej:

- 1) oczekiwane przez spółkę dominującą zachowanie spółki zależnej w związku z wykonaniem wiążącego polecenia;
- 2) interes grupy spółek, który uzasadnia wykonanie przez spółkę zależną polecenia spółki dominującej;
- 3) spodziewane korzyści lub szkody spółki zależnej, które będą następstwem wykonania polecenia spółki dominującej, o ile występują;

4) przewidywany sposób i termin naprawienia spółce zależnej szkody poniesionej w wyniku stosowania się do polecenia spółki dominującej.

Art. 21³. § 1. Wykonanie wiążącego polecenia przez spółkę zależną uczestniczącą w grupie spółek wymaga uprzedniej uchwały zarządu spółki zależnej.

§ 2. Uchwała o wykonaniu wiążącego polecenia jest podejmowana, o ile nie wystąpiły przesłanki określone w art. 21⁴ § 1–3.

§ 3. Uchwała zawiera co najmniej elementy treści wiążącego polecenia, o których mowa w art. 21² § 3.

§ 4. Spółka zależna uczestnicząca w grupie spółek informuje spółkę dominującą o podjęciu uchwały o wykonaniu wiążącego polecenia albo uchwały o odmowie wykonania wiążącego polecenia.

Art. 21⁴. § 1. Spółka zależna uczestnicząca w grupie spółek podejmuje uchwałę o odmowie wykonania wiążącego polecenia, jeżeli wykonanie polecenia doprowadziłoby do niewypłacalności albo do zagrożenia niewypłacalnością tej spółki.

§ 2. Spółka zależna uczestnicząca w grupie spółek niebędąca spółką jednoosobową podejmuje uchwałę o odmowie wykonania wiążącego polecenia, jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że jest ono sprzeczne z interesem tej spółki i wyrządzi jej szkodę, która nie będzie naprawiona przez spółkę dominującą lub inną spółkę zależną uczestniczącą w grupie spółek w okresie najbliższych dwóch lat, licząc od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. W określeniu wysokości szkody spółka zależna uwzględnia korzyści uzyskane przez tę spółkę w związku z uczestnictwem w grupie spółek w okresie ostatnich dwóch lat obrotowych.

§ 3. Umowa albo statut spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek może przewidywać dodatkowe przesłanki odmowy wykonania wiążącego polecenia.

§ 4. Skuteczność uchwały o zmianie umowy albo statutu spółki zależnej wprowadzającej postanowienia, o których mowa w § 3, zależy od odkupienia przez spółkę dominującą udziałów albo akcji tych wspólników albo akcjonariuszy spółki zależnej, którzy nie zgadzają się na zmianę. Wspólnicy albo akcjonariusze, obecni na zgromadzeniu wspólników albo na walnym zgromadzeniu, zgłaszają żądanie kupienia ich udziałów albo akcji, w terminie dwóch dni od dnia zakończenia zgromadzenia. Nieobecni wspólnicy zgłaszają żądanie wykupienia ich udziałów w terminie miesiąca od dnia zakończenia zgromadzenia wspólników, na którym podjęto uchwałę o zmianie

umowy spółki, a akcjonariusze w terminie miesiąca od dnia ogłoszenia uchwały o zmianie statutu. Wspólników albo akcjonariuszy, którzy nie zgłoszą żądania wykupienia ich udziałów albo akcji w terminie, uważa się za zgadzających się na zmianę. Przepisy art. 417 § 1–3 stosuje się odpowiednio.

§ 5. Odmowa wykonania wiążącego polecenia, o której mowa w § 1 i 2, wymaga uprzedniej uchwały zarządu spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek. Uchwała zawiera uzasadnienie.

Art. 21⁵. § 1. Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz likwidator spółki zależnej nie ponosi odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną wykonaniem wiążącego polecenia na podstawie art. 293, art. 300¹²⁵ i art. 483.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do członka zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej i likwidatora spółki dominującej działających w interesie grupy spółek.

Art. 21⁶. § 1. Spółka dominująca może w każdym czasie przeglądać księgi i dokumenty spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek oraz żądać od niej udzielenia informacji, z uwzględnieniem przepisów szczególnych.

§ 2. Przepisów art. 212, art. 300⁹⁷ i art. 428 nie stosuje się.

§ 3. Spółka dominująca, której nie udostępniono ksiąg i dokumentów lub nie udzielono informacji, może złożyć wniosek do sądu rejestrowego o zobowiązanie zarządu spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek do udostępnienia ksiąg i dokumentów lub udzielenia informacji.

Art. 21⁷. § 1. Rada nadzorcza spółki dominującej sprawuje stały nadzór nad realizacją interesu grupy spółek przez spółkę lub spółki zależne uczestniczące w grupie spółek, chyba że umowa albo statut spółki dominującej lub spółki zależnej przewiduje inaczej.

§ 2. Rada nadzorcza spółki dominującej może żądać od zarządu spółki lub spółek zależnych uczestniczących w grupie spółek przedstawienia ksiąg i dokumentów oraz udzielenia informacji w celu sprawowania nadzoru, o którym mowa w § 1.

§ 3. Członek rady nadzorczej spółki dominującej nie może ujawnić tajemnicy spółki zależnej także po wygaśnięciu mandatu.

§ 4. Jeśli umowa spółki dominującej nie przewiduje ustanowienia rady nadzorczej, kompetencje rady nadzorczej, o których mowa w § 1, wykonuje zarząd spółki dominującej.

Art. 21⁸. § 1. Zarząd spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek sporządza sprawozdanie o powiązaniach umownych tej spółki ze spółką dominującą za okres ostatniego roku obrotowego i przedstawia je zgromadzeniu wspólników albo walnemu zgromadzeniu. Sprawozdanie to może stanowić część sprawozdania zarządu, o którym mowa w art. 231 § 2 pkt 1, art. 300⁸² § 2 pkt 1 albo art. 395 § 2 pkt 1.

§ 2. W sprawozdaniu są wskazywane w szczególności wiążące polecenia wydane spółce zależnej uczestniczącej w grupie spółek.

Art. 21⁹. § 1. Wspólnik lub wspólnicy albo akcjonariusz lub akcjonariusze mniejszościowi spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek reprezentujący co najmniej jedną dziesiątą kapitału zakładowego mogą żądać wyznaczenia przez sąd rejestrowy firmy audytorskiej w celu zbadania rachunkowości oraz działalności grupy spółek. Przepisy art. 224–226 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Umowa albo statut spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek może przewidywać ograniczenie zakresu badania, o którym mowa w § 1, tylko do tej spółki oraz jej stosunków z pozostałymi spółkami uczestniczącymi w grupie spółek.

§ 3. Sąd rejestrowy wzywa spółkę, której wspólnicy albo akcjonariusze złożyli wniosek, oraz jej spółkę dominującą do zajęcia stanowiska w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania wezwania. Sąd wyznacza firmę audytorską po otrzymaniu tych stanowisk lub po upływie terminu, o którym mowa w zdaniu pierwszym.

§ 4. Na wniosek spółki dominującej lub spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek, sąd rejestrowy może ograniczyć przedmiot badań lub określić sposób udostępnienia wyników badania, uwzględniając uzasadnione interesy wnioskodawcy lub pozostałych spółek uczestniczących w grupie spółek, w szczególności potrzebę zabezpieczenia tajemnic przedsiębiorstwa lub innych prawnie chronionych informacji.

Art. 21¹⁰. § 1. Wspólnik, wspólnicy, akcjonariusz lub akcjonariusze reprezentujący nie więcej niż 10% kapitału zakładowego spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek mogą żądać umieszczenia w porządku obrad najbliższego zgromadzenia wspólników albo walnego zgromadzenia sprawy podjęcia uchwały o przymusowym odkupie ich udziałów albo akcji przez spółkę dominującą, która reprezentuje bezpośrednio, pośrednio lub na podstawie porozumień z innymi osobami co najmniej 90% kapitału zakładowego spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek. Do dnia uiszczenia całej sumy odkupu wspólnicy albo akcjonariusze mniejszościowi zachowują wszystkie

uprawnienia z udziałów albo akcji. Przepisy art. 417 § 1–3 i art. 418¹ § 2–4 i 8 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Uprawnienie, o którym mowa w § 1, może być wykonane w każdym roku obrotowym tylko raz, nie wcześniej niż w ciągu trzech miesięcy od dnia ujawnienia w rejestrze uczestnictwa spółki zależnej w grupie spółek.

Art. 21¹¹. § 1. Zgromadzenie wspólników albo walne zgromadzenie spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek może podjąć uchwałę o przymusowym wykupie udziałów albo akcji wspólników albo akcjonariuszy reprezentujących nie więcej niż 10% kapitału zakładowego przez spółkę dominującą, która reprezentuje bezpośrednio co najmniej 90% kapitału zakładowego. Przepisy art. 417 § 1–3 oraz art. 418 § 2, 2b i 3 zdanie drugie i trzecie stosuje się odpowiednio.

§ 2. Umowa albo statut spółki zależnej może przewidywać, że uprawnienie, o którym mowa w § 1, przysługuje spółce dominującej, która bezpośrednio lub pośrednio reprezentuje w spółce zależnej uczestniczącej w grupie spółek mniej niż 90% kapitału zakładowego takiej spółki, lecz nie mniej niż 75% tego kapitału. Przepis art. 21⁴ § 4 stosuje się.

Art. 21¹². § 1. Spółka dominująca odpowiada wobec spółki zależnej za szkodę, która została wyrządzona wykonaniem wiążącego polecenia i która nie została naprawiona w terminie wskazanym w wiążącym poleceniu, chyba że nie ponosi winy.

§ 2. Za szkodę wyrządzoną jednoosobowej spółce zależnej spółka dominująca odpowiada, tylko jeżeli wykonanie wiążącego polecenia doprowadziło do jej niewypłacalności.

§ 3. Odpowiedzialność spółki dominującej ustala się z uwzględnieniem obowiązku lojalności wobec spółki zależnej podczas wydawania i wykonania wiążącego polecenia.

§ 4. Jeżeli spółka zależna nie wytoczy powództwa o naprawienie szkody wyrządzonej jej przez spółkę dominującą w terminie roku od dnia upływu terminu wskazanego w wiążącym poleceniu, każdy wspólnik albo akcjonariusz spółki zależnej może wytoczyć powództwo o naprawienie szkody wyrządzonej tej spółce.

§ 5. Powództwo o odszkodowanie, o którym mowa w § 1, 2 i 4, wytacza się według miejsca siedziby spółki zależnej.

§ 6. Przepisy art. 295 § 2–4, art. 296, art. 297, art. 300¹²⁷ § 2–4, art. 300¹³⁰, art. 486 § 2–4, art. 487 i art. 488 stosuje się odpowiednio.

§ 7. Przepisy § 1–6 nie naruszają prawa spółki zależnej, jej wspólników albo akcjonariuszy oraz osób trzecich do dochodzenia naprawienia szkody na zasadach ogólnych.

Art. 21¹³. § 1. Spółka dominująca, która na dzień wydania wiążącego polecenia spółce zależnej uczestniczącej w grupie spółek, dysponuje, bezpośrednio bądź pośrednio, większością głosów umożliwiającą podjęcie uchwały o uczestnictwie w grupie spółek oraz o zmianie umowy albo statutu spółki zależnej, odpowiada wobec wspólnika albo akcjonariusza tej spółki za obniżenie wartości przysługującego mu udziału albo akcji, jeżeli obniżenie było następstwem wykonania przez spółkę zależną wiążącego polecenia.

§ 2. Domniemywa się, że spółka dominująca dysponuje większością głosów umożliwiającą podjęcie uchwały o uczestnictwie w grupie spółek oraz o zmianie umowy albo statutu spółki zależnej, jeżeli bezpośrednio bądź pośrednio reprezentuje w spółce zależnej co najmniej trzy czwarte kapitału zakładowego.

§ 3. Powództwo o naprawienie szkody, o której mowa w § 1, wytacza się według miejsca siedziby spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek. Nie później niż z chwilą wniesienia tego powództwa wspólnik albo akcjonariusz, o którym mowa w § 1, wzywa spółkę dominującą do naprawienia, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania, szkody wyrządzonej spółce zależnej w następstwie wykonania wiążącego polecenia.

§ 4. Roszczenie o naprawienie szkody, o której mowa w § 1, wygasa z chwilą pełnego naprawienia szkody przez spółkę dominującą, wyrządzonej spółce zależnej uczestniczącej w grupie spółek w następstwie wykonania wiążącego polecenia.

§ 5. Roszczenie o naprawienie szkody, o której mowa w § 1, przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym wspólnik albo akcjonariusz spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek dowiedział się o szkodzie. Jednakże w każdym przypadku roszczenie przedawnia się z upływem pięciu lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę.

Art. 21¹⁴. § 1. Jeżeli egzekucja przeciwko spółce zależnej uczestniczącej w grupie spółek okaże się bezskuteczna, spółka dominująca odpowiada za szkodę wyrządzoną wierzycielowi spółki zależnej, chyba że nie ponosi winy lub szkoda nie powstała w następstwie wykonania przez spółkę zależną wiążącego polecenia. Przepis art. 21¹² § 3 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Domniemywa się, że szkoda, o której mowa w § 1, obejmuje wysokość niezaspokojonej wierzytelności wobec spółki zależnej.

§ 3. Przepisy § 1 i 2 nie naruszają przepisów ustanawiających dalej idącą odpowiedzialność spółki dominującej.

§ 4. Spółka dominująca nie ponosi odpowiedzialności, o której mowa w § 1, w czasie, gdy jest prowadzona egzekucja przez zarząd przymusowy albo przez sprzedaż przedsiębiorstwa spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości powstał w czasie prowadzenia egzekucji.

§ 5. Powództwo o odszkodowanie, o którym mowa w § 1, wytacza się według miejsca siedziby spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek.

Art. 21¹⁵. § 1. Przepisy ustawy o grupie spółek dotyczące spółki zależnej stosuje się odpowiednio do spółek powiązanych ze spółką dominującą, jeżeli umowa albo statut spółki powiązanej tak stanowią.

§ 2. Przepisów ustawy o spółce zależnej uczestniczącej w grupie spółek nie stosuje się do:

- 1) spółki publicznej;
- 2) spółki, która jest spółką w likwidacji i rozpoczęła podział swego majątku albo jest spółką w upadłości.

Art. 21¹⁶. Ustanie uczestnictwa w grupie spółek następuje wskutek podjęcia uchwały zgromadzenia wspólników albo walnego zgromadzenia spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek zapadającej większością trzech czwartych głosów lub przez złożenie przez spółkę dominującą spółce zależnej uczestniczącej w grupie spółek oświadczenia o ustaniu tego uczestnictwa.”;

- 5) w art. 201¹ dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Jeżeli umowa spółki tak stanowi, to podczas przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego rada nadzorcza może skorzystać z usług doradcy, do którego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące doradcy rady nadzorczej.”;

- 6) w art. 202 w § 2 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Kadencję oblicza się w pełnych latach obrotowych, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.”;

- 7) w art. 203 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Były członek zarządu jest uprawniony i obowiązany do złożenia wyjaśnień w toku sporządzania sprawozdania zarządu z działalności i sprawozdania finansowego, obejmujących okres pełnienia przez niego funkcji członka zarządu, oraz do udziału w zgromadzeniu wspólników zatwierdzającym te sprawozdania, chyba że uchwała zgromadzenia wspólników stanowi inaczej.”;

8) w art. 206 w § 1 w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:
„5) oznaczenie grupy spółek, jeżeli spółka do niej należy.”;

9) po art. 208 dodaje się art. 208¹ w brzmieniu:

„Art. 208¹. Uchwały zarządu są protokołowane. Protokół powinien zawierać porządek obrad, nazwiska i imiona obecnych członków zarządu i liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały. W protokole zaznacza się również zdanie odrębne zgłoszone przez członka zarządu wraz z jego ewentualnym umotywowaniem. Protokół podpisuje co najmniej członek zarządu prowadzący posiedzenie lub zarządzający głosowanie, chyba że umowa spółki lub regulamin zarządu stanowi inaczej.”;

10) po art. 209 dodaje się art. 209¹ w brzmieniu:

„Art. 209¹. § 1. Członek zarządu powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności oraz dochować lojalności wobec spółki.

§ 2. Członek zarządu nie może ujawniać tajemnic spółki także po wygaśnięciu mandatu.”;

11) po art. 214 dodaje się art. 214¹ w brzmieniu:

„Art. 214¹. § 1. Członek rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności oraz dochować lojalności wobec spółki.

§ 2. Członek rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej nie może ujawniać tajemnic spółki także po wygaśnięciu mandatu.”;

12) w art. 218 w § 2 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Kadencję oblicza się w pełnych latach obrotowych, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.”;

13) w art. 219:

a) § 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„§ 3. Do szczególnych obowiązków rady nadzorczej należą:

- 1) ocena sprawozdań, o których mowa w art. 231 § 2 pkt 1, w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym;
- 2) ocena wniosków zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty;
- 3) sporządzanie oraz składanie zgromadzeniu wspólników corocznego sprawozdania z wyników oceny, o których mowa w pkt 1 i 2, oraz sprawozdania z działalności rady nadzorczej za ubiegły rok obrotowy (sprawozdanie rady nadzorczej).

§ 4. W celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza może badać wszystkie dokumenty spółki, dokonywać rewizji stanu majątku spółki oraz żądać od zarządu, prokurentów, osób zatrudnionych w spółce na podstawie umowy o pracę lub wykonujących na rzecz spółki w sposób regularny określone czynności na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o podobnym charakterze sporządzenia lub przekazania wszelkich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień dotyczących spółki, w szczególności jej działalności lub stanu majątkowego. Przedmiotem żądania mogą być również posiadane przez jego adresata informacje, sprawozdania lub wyjaśnienia dotyczące spółek zależnych oraz spółek powiązanych.”,

- b) po § 4 dodaje się § 4¹ i 4² w brzmieniu:

„§ 4¹. Informacje, dokumenty, sprawozdania lub wyjaśnienia, o których mowa w § 4, są przekazywane radzie nadzorczej niezwłocznie, nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia żądania do organu lub osoby obowiązanej, chyba że w żądaniu określono dłuższy termin.

§ 4². Zarząd nie może ograniczać członkom rady nadzorczej dostępu do żądanych przez nich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień.”,

- c) dodaje się § 6 w brzmieniu:

„§ 6. W przypadku gdy sprawozdanie finansowe spółki podlega badaniu ustawowemu, rada nadzorcza jest obowiązana, z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, zawiadomić kluczowego biegłego rewidenta, który przeprowadzał badanie sprawozdania finansowego spółki, o terminie posiedzenia, którego przedmiotem są sprawy określone w § 3. Spółka zapewnia uczestnictwo kluczowego biegłego rewidenta lub innego przedstawiciela firmy audytorskiej w posiedzeniu rady nadzorczej. W trakcie posiedzenia kluczowy biegły rewident lub inny przedstawiciel firmy audytorskiej przedstawia radzie nadzorczej

sprawozdanie z badania, w tym ocenę podstaw przyjętego oświadczenia odnoszącego się do zdolności spółki do kontynuowania działalności, oraz udziela odpowiedzi na pytania członków rady nadzorczej.”;

14) po art. 219 dodaje się art. 219¹ i art. 219² w brzmieniu:

„Art. 219¹. § 1. Rada nadzorcza może ustanawiać doraźne lub stałe komitety rady nadzorczej, składające się z członków rady nadzorczej, do pełnienia określonych czynności nadzorczych (komitety rady nadzorczej).

§ 2. Skorzystanie przez radę nadzorczą z uprawnień określonego w § 1 nie zwalnia jej członków z odpowiedzialności za sprawowanie nadzoru.

§ 3. Komitet rady nadzorczej ma prawo podejmować wszystkie czynności nadzorcze określone w art. 219 § 4 i 4¹, chyba że rada nadzorcza postanowi inaczej.

Art. 219². § 1. Jeżeli umowa spółki tak stanowi, rada nadzorcza może podjąć uchwałę w sprawie zbadania na koszt spółki określonego zagadnienia dotyczącego działalności spółki lub jej stanu majątkowego przez wybranego doradcę (doradca rady nadzorczej).

§ 2. Doradcą rady nadzorczej może być wyłącznie podmiot posiadający wiedzę fachową i kwalifikacje niezbędne do zbadania sprawy określonej przez radę nadzorczą, który zapewnia sporządzenie rzetelnego i obiektywnego raportu z badania. Doradcą rady nadzorczej może być również osoba prawna, pod warunkiem że osoby fizyczne odpowiedzialne za badanie i sporządzenie raportu z badania w imieniu lub na rzecz doradcy rady nadzorczej spełniają wymogi, o których mowa w zdaniu pierwszym.

§ 3. W umowie między spółką a doradcą rady nadzorczej spółkę reprezentuje rada nadzorcza.

§ 4. Zarząd zapewnia doradcy rady nadzorczej dostęp do dokumentów i udziela informacji stanowiących podstawę badania.

§ 5. Doradca rady nadzorczej oraz każda osoba fizyczna wykonująca w jego imieniu lub na jego rzecz czynności związane z badaniem są obowiązani zachować w tajemnicy wszystkie niemające publicznego charakteru informacje i dokumenty, do których mieli dostęp w trakcie wykonywania badania lub sporządzania raportu z badania. Obowiązek zachowania tajemnicy nie jest ograniczony w czasie.”;

15) w art. 221 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Do obowiązków komisji rewizyjnej należy ocena sprawozdań, o których mowa w art. 231 § 2 pkt 1, i wniosków zarządu dotyczących podziału zysku lub

pokrycia straty, a także sporządzanie i składanie zgromadzeniu wspólników corocznego pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny, w trybie i w zakresie określonym dla wykonywania tych czynności przez radę nadzorczą. Przepis art. 219 § 6 stosuje się odpowiednio.”;

16) po art. 221 dodaje się art. 221¹ w brzmieniu:

„Art. 221¹. § 1. Pracami rady nadzorczej kieruje jej przewodniczący, na którym spoczywa obowiązek należytego organizowania prac organu, a w szczególności zwoływania posiedzeń rady nadzorczej. Umowa spółki może przyznawać określone uprawnienia związane z organizacją i sposobem wykonywania czynności przez radę nadzorczą również innym jej członkom.

§ 2. Posiedzenia rady nadzorczej zwołuje się przez zaproszenia, w których należy oznaczyć dzień, godzinę i miejsce posiedzenia oraz proponowany porządek obrad, a także sposób wykorzystania środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość podczas posiedzenia. Umowa spółki może określać sposób oraz termin zwołania posiedzenia rady nadzorczej.

§ 3. Podczas posiedzenia rada nadzorcza może podejmować uchwały również w sprawach nieobjętych proponowanym porządkiem obrad, jeżeli żaden z członków rady nadzorczej biorących udział w posiedzeniu się temu nie sprzeciwi, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

§ 4. Zarząd lub członek rady nadzorczej mogą żądać zwołania posiedzenia rady nadzorczej, podając proponowany porządek obrad. Przewodniczący rady nadzorczej zwołuje posiedzenie z porządkiem obrad zgodnym z żądaniem, które odbywa się nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania żądania.

§ 5. Jeżeli przewodniczący rady nadzorczej nie zwoła posiedzenia zgodnie z § 4, występujący z żądaniem może zwołać je samodzielnie.

§ 6. Rada nadzorcza może odbywać posiedzenia również bez formalnego zwołania, jeżeli wszyscy członkowie wyrażą na to zgodę oraz nie zgłoszą sprzeciwu dotyczącego wniesienia poszczególnych spraw do porządku obrad.

§ 7. Rada nadzorcza powinna być zwoływana w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz w każdym kwartale roku obrotowego.

§ 8. Przepisy § 1–6 stosuje się odpowiednio do komisji rewizyjnej.”;

17) w art. 222:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Uchwały rady nadzorczej są protokołowane. Do protokołów rady nadzorczej stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące protokołów zarządu.”,

b) § 4¹ otrzymuje brzmienie:

„§ 4¹. Głosowania rady nadzorczej są jawne, chyba że umowa spółki lub regulamin rady nadzorczej stanowi inaczej.”,

c) po § 4¹ dodaje się § 4² w brzmieniu:

„§ 4². Uchwały rady nadzorczej zapadają bezwzględną większością głosów, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.”,

d) po § 5 dodaje się § 5¹ w brzmieniu:

„§ 5¹. Przepis art. 209 stosuje się odpowiednio.”;

18) w art. 228 uchyla się pkt 6;

19) w art. 231 po § 4 dodaje się § 4¹ w brzmieniu:

„§ 4¹. Dokumenty odpowiadające treścią sprawozdaniu zarządu z działalności spółki, sprawozdaniu finansowemu, sprawozdaniu rady nadzorczej lub sprawozdaniu z badania są wydawane wspólnikowi na jego żądanie, które może zostać zgłoszone zarządowi począwszy od dnia zwołania zwyczajnego zgromadzenia wspólników. Dokumenty udostępnia się niezwłocznie, nie później niż w terminie dwóch dni powszednich od dnia zgłoszenia żądania. Na żądanie wspólnika dokumenty mogą zostać udostępnione także w postaci elektronicznej, w tym przekazane przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.”;

20) w art. 293:

a) uchyla się § 2,

b) dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz likwidator nie narusza obowiązku dołożenia staranności wynikającej z zawodowego charakteru działalności, jeżeli postępując w sposób lojalny wobec spółki, działa w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego, w tym na podstawie informacji, analiz i opinii, które powinny być w danych okolicznościach uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny.”;

21) w art. 300⁵⁸ § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Uchwały organu są protokołowane. Protokół powinien zawierać imiona i nazwiska członków organu uczestniczących w głosowaniu oraz treść podjętych uchwał i wynik głosowania. W protokole zaznacza się również zdanie odrębne zgłoszone przez

członka organu wraz z jego ewentualnym umotywowaniem. Protokół podpisuje co najmniej członek organu prowadzący posiedzenie lub zarządzający głosowanie, chyba że umowa spółki lub regulamin organu stanowi inaczej.”;

22) w art. 300⁶¹ w § 1 w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) oznaczenie grupy spółek, jeżeli spółka do niej należy.”;

23) w art. 300⁶⁹:

a) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Do szczególnych obowiązków rady nadzorczej należą:

- 1) ocena prawidłowości i rzetelności sprawozdań, o których mowa w art. 300⁸² § 2 pkt 1;
- 2) ocena wniosków zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty;
- 3) sporządzanie oraz składanie walnemu zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników oceny, o której mowa w pkt 1 i 2, oraz pisemnego sprawozdania z działalności rady nadzorczej za ubiegły rok obrotowy (sprawozdanie rady nadzorczej).”;

b) po § 3 dodaje się § 3¹ w brzmieniu:

„§ 3¹. W przypadku gdy sprawozdanie finansowe spółki podlega badaniu ustawowemu, rada nadzorcza jest obowiązana, z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, zawiadomić kluczowego biegłego rewidenta, który przeprowadzał badanie sprawozdania finansowego spółki, o terminie posiedzenia, którego przedmiotem są sprawy określone w § 3. Spółka zapewnia uczestnictwo kluczowego biegłego rewidenta lub innego przedstawiciela firmy audytorskiej w posiedzeniu rady nadzorczej. W trakcie posiedzenia kluczowy biegły rewident lub inny przedstawiciel firmy audytorskiej przedstawia radzie nadzorczej sprawozdanie z badania, w tym ocenę podstaw przyjętego oświadczenia odnoszącego się do zdolności spółki do kontynuowania działalności, oraz udziela odpowiedzi na pytania członków rady nadzorczej.”;

24) w art. 300⁷¹:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza może badać wszystkie dokumenty spółki, dokonywać rewizji stanu majątku spółki oraz żądać od zarządu, prokurentów, osób zatrudnionych w spółce na podstawie umowy

o pracę lub wykonujących na rzecz spółki w sposób regularny określone czynności na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o podobnym charakterze sporządzenia lub przekazania wszelkich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień dotyczących spółki, w szczególności jej działalności lub stanu majątkowego. Przedmiotem żądania mogą być również posiadane przez jego adresata informacje, sprawozdania lub wyjaśnienia dotyczące spółek zależnych oraz spółek powiązanych.”,

b) po § 1 dodaje się § 1¹ i 1² w brzmieniu:

„§ 1¹. Informacje, dokumenty, sprawozdania lub wyjaśnienia, o których mowa w § 1, są przekazywane radzie nadzorczej niezwłocznie, nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia żądania do organu lub osoby obowiązanej, chyba że w żądaniu określono dłuższy termin.

§ 1². Zarząd nie może ograniczać członkom rady nadzorczej dostępu do żądanych przez nich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień.”,

c) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, każdy członek rady nadzorczej może żądać przedstawienia radzie nadzorczej na najbliższym posiedzeniu określonych informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień.”;

25) po art. 300⁷¹ dodaje się art. 300^{71a} w brzmieniu:

„Art. 300^{71a}. § 1. Rada nadzorcza może podjąć uchwałę w sprawie zbadania na koszt spółki określonego zagadnienia dotyczącego działalności spółki lub jej stanu majątkowego przez wybranego doradcę (doradca rady nadzorczej).

§ 2. Doradcą rady nadzorczej może być wyłącznie podmiot posiadający wiedzę fachową i kwalifikacje niezbędne do zbadania sprawy określonej przez radę nadzorczą, który zapewnia sporządzenie rzetelnego i obiektywnego raportu z badania. Doradcą rady nadzorczej może być również osoba prawna, pod warunkiem że osoby fizyczne odpowiedzialne za badanie i sporządzenie raportu z badania w imieniu lub na rzecz doradcy rady nadzorczej spełniają wymogi, o których mowa w zdaniu pierwszym.

§ 3. W umowie między spółką a doradcą rady nadzorczej spółkę reprezentuje rada nadzorcza.

§ 4. Zarząd zapewnia doradcy rady nadzorczej dostęp do dokumentów i udziela informacji stanowiących podstawę badania.

§ 5. Doradca rady nadzorczej oraz każda osoba fizyczna wykonująca w jego imieniu lub na jego rzecz czynności związane z badaniem są obowiązani zachować w tajemnicy wszystkie niemające publicznego charakteru informacje i dokumenty, do których mieli dostęp w trakcie wykonywania badania lub sporządzania raportu z badania. Obowiązek zachowania tajemnicy nie jest ograniczony w czasie.

§ 6. Umowa spółki może wyłączyć albo ograniczyć prawo rady nadzorczej do zawierania umów z doradcą rady nadzorczej, w szczególności przez określenie maksymalnego łącznego wynagrodzenia wszystkich doradców rady nadzorczej, które spółka może ponieść w trakcie roku obrotowego.”;

26) w art. 300⁷⁶:

a) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Do szczególnych obowiązków dyrektorów niewykonawczych należą:

- 1) ocena prawidłowości i rzetelności sprawozdań, o których mowa w art. 300⁸² § 2 pkt 1;
- 2) sporządzenie oraz składanie walnemu zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania za ubiegły rok obrotowy (sprawozdanie dyrektorów niewykonawczych).”;

b) po § 3 dodaje się § 3¹ w brzmieniu:

„§ 3¹. W przypadku gdy sprawozdanie finansowe spółki podlega badaniu ustawowemu, rada dyrektorów lub jej komitet są obowiązani, z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, zawiadomić kluczowego biegłego rewidenta, który przeprowadzał badanie sprawozdania finansowego spółki, o terminie posiedzenia, którego przedmiotem są sprawy określone w § 3. Spółka zapewnia uczestnictwo kluczowego biegłego rewidenta lub innego przedstawiciela firmy audytorskiej w posiedzeniu rady nadzorczej. W trakcie posiedzenia kluczowy biegły rewident lub inny przedstawiciel firmy audytorskiej przedstawia radzie dyrektorów lub jej komitetowi sprawozdanie z badania, w tym ocenę podstaw przyjętego oświadczenia odnoszącego się do zdolności spółki do kontynuowania działalności, oraz udziela odpowiedzi na pytania dyrektorów.”;

c) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Każdy dyrektor niewykonawczy może badać wszystkie dokumenty spółki, dokonywać rewizji stanu majątku spółki oraz żądać od dyrektorów, prokurentów i osób zatrudnionych w spółce na podstawie umowy o pracę lub

wykonyjących na rzecz spółki w sposób regularny określone czynności na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o podobnym charakterze dokumentów, informacji, sprawozdań lub wyjaśnień oraz żądać ich przedstawienia na wskazanym posiedzeniu rady dyrektorów lub jej komitetu. Przedmiotem żądania mogą być również posiadane przez jego adresata dokumenty, informacje, sprawozdania lub wyjaśnienia dotyczące spółek zależnych oraz spółek powiązanych.”;

27) w art. 300⁸¹ uchyla się pkt 5;

28) w art. 300⁸² § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Dokumenty odpowiadające treścią sprawozdaniu zarządu z działalności spółki, sprawozdaniu finansowemu, sprawozdaniu rady nadzorczej lub sprawozdaniu dyrektorów niewykonawczych oraz sprawozdaniu z badania są wydawane akcjonariuszowi na jego żądanie, które może zostać zgłoszone zarządowi począwszy od dnia zwołania zwyczajnego walnego zgromadzenia, niezwłocznie, nie później niż w terminie dwóch dni powszednich od dnia zgłoszenia żądania. Na żądanie akcjonariusza dokumenty mogą zostać udostępnione także w postaci elektronicznej, w tym przekazane przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.”;

29) w art. 368¹ dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Jeżeli statut spółki nie stanowi inaczej, to podczas przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego rada nadzorcza może skorzystać z usług doradcy, do którego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące doradcy rady nadzorczej.”;

30) w art. 369 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Członek zarządu jest powoływany na okres nie dłuższy niż pięć lat (kadencja). Jeżeli statut nie stanowi inaczej, kadencję oblicza się w pełnych latach obrotowych. Ponowne powołania tej samej osoby na członka zarządu są dopuszczalne, jednak nie wcześniej niż na rok przed upływem bieżącej kadencji.”;

31) w art. 370 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Były członek zarządu jest uprawniony i obowiązany do złożenia wyjaśnień w toku sporządzania sprawozdania zarządu z działalności i sprawozdania finansowego, obejmujących okres pełnienia przez niego funkcji członka zarządu, oraz do udziału w walnym zgromadzeniu zatwierdzającym te sprawozdania, chyba że uchwała walnego zgromadzenia stanowi inaczej.”;

32) w art. 374 w § 1 w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) oznaczenie grupy spółek, jeżeli spółka do niej należy.”;

33) art. 376 otrzymuje brzmienie:

„Art. 376. Uchwały zarządu są protokołowane. Protokół powinien zawierać porządek obrad, nazwiska i imiona obecnych członków zarządu, liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały. W protokole zaznacza się również zdanie odrębne zgłoszone przez członka zarządu wraz z jego ewentualnym umotywowaniem. Protokół podpisuje co najmniej członek zarządu prowadzący posiedzenie lub zarządzający głosowanie, chyba że statut lub regulamin zarządu stanowi inaczej.”;

34) po art. 377 dodaje się art. 377¹ w brzmieniu:

„Art. 377¹. § 1. Członek zarządu powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności oraz dochować lojalności wobec spółki.

§ 2. Członek zarządu nie może ujawniać tajemnic spółki, także po wygaśnięciu mandatu.”;

35) po art. 380 dodaje się art. 380¹ w brzmieniu:

„Art. 380¹. § 1. Zarząd jest obowiązany, bez dodatkowego wezwania, do udzielenia radzie nadzorczej w szczególności informacji o:

- 1) uchwałach zarządu i ich przedmiocie;
- 2) sytuacji spółki, w tym w zakresie jej stanu majątkowego, a także istotnych okolicznościach z zakresu prowadzenia spraw spółki, w szczególności w obszarze operacyjnym, inwestycyjnym i kadrowym;
- 3) postępach w realizacji wyznaczonych kierunków rozwoju działalności spółki, przy czym zarząd powinien wskazać na odstępstwa od wcześniej wyznaczonych kierunków, podając zarazem uzasadnienie odstępstw;
- 4) transakcjach oraz innych zdarzeniach lub okolicznościach, które istotnie wpływają lub mogą wpływać na sytuację majątkową spółki, w tym na jej rentowność lub płynność;
- 5) zmianach uprzednio udzielonych radzie nadzorczej informacji, jeżeli zmiany te istotnie wpływają lub mogą wpływać na sytuację spółki.

§ 2. Obowiązek, o którym mowa w § 1 pkt 2–5, obejmuje posiadane przez zarząd informacje dotyczące spółek zależnych oraz spółek powiązanych.

§ 3. Informacje, o których mowa w § 1 i 2, powinny być przekazywane:

- 1) w przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 1–3 – na każdym posiedzeniu rady nadzorczej, chyba że rada nadzorcza postanowi inaczej;
- 2) w przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 4 i 5 – niezwłocznie po wystąpieniu określonych zdarzeń lub okoliczności.

§ 4. Informacje, o których mowa w § 1 i 2, powinny być przedstawione na piśmie, z wyjątkiem sytuacji, gdy zachowanie tej formy nie jest możliwe ze względu na konieczność natychmiastowego przekazania informacji radzie nadzorczej. Rada nadzorcza może postanowić o dopuszczalności przekazywania tych informacji również w innej formie.

§ 5. Statut może wyłączać albo ograniczać obowiązki informacyjne określone w § 1 lub 2.”;

36) w art. 382:

a) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Do szczególnych obowiązków rady nadzorczej należą:

- 1) ocena sprawozdań, o których mowa w art. 395 § 2 pkt 1, w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym;
- 2) ocena wniosków zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty;
- 3) sporządzanie oraz składanie walnemu zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania za ubiegły rok obrotowy (sprawozdanie rady nadzorczej).”

b) po § 3 dodaje się § 3¹ w brzmieniu:

„§ 3¹. Sprawozdanie rady nadzorczej zawiera co najmniej:

- 1) wyniki oceny sprawozdań oraz wniosków, która została przeprowadzona zgodnie z § 3 pkt 1 i 2;
- 2) ocenę sytuacji spółki, z uwzględnieniem adekwatności i skuteczności stosowanych w spółce systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, zapewniania zgodności działalności z normami lub mającymi zastosowanie praktykami oraz audytu wewnętrznego;
- 3) ocenę realizacji przez zarząd obowiązków, o których mowa w art. 380¹;
- 4) ocenę sposobu sporządzania lub przekazywania radzie nadzorczej przez zarząd informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień zażądanych w trybie określonym w § 4;

5) informację o łącznym wynagrodzeniu należnym od spółki z tytułu wszystkich badań zleconych przez radę nadzorczą w trakcie roku obrotowego w trybie określonym w art. 382¹.”,

c) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. W celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza może badać wszystkie dokumenty spółki, dokonywać rewizji stanu majątku spółki oraz żądać od zarządu, prokurentów, likwidatorów, osób zatrudnionych w spółce na podstawie umowy o pracę lub wykonujących na rzecz spółki w sposób regularny określone czynności na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o podobnym charakterze sporządzenia lub przekazania wszelkich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień dotyczących spółki, w szczególności jej działalności lub stanu majątkowego. Przedmiotem żądania mogą być również posiadane przez jego adresata informacje, sprawozdania lub wyjaśnienia dotyczące spółek zależnych oraz spółek powiązanych.”,

d) po § 4 dodaje się § 4¹–4³ w brzmieniu:

„§ 4¹. Informacje, dokumenty, sprawozdania lub wyjaśnienia, o których mowa w § 4, są przekazywane radzie nadzorczej niezwłocznie, nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia żądania do organu lub osoby obowiązanej, chyba że w żądaniu określono dłuższy termin.

§ 4². Zarząd nie może ograniczać członkom rady nadzorczej dostępu do żądanych przez nich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień.

§ 4³. W przypadku gdy sprawozdanie finansowe spółki podlega badaniu ustawowemu, rada nadzorcza jest obowiązana, z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, zawiadomić kluczowego biegłego rewidenta, który przeprowadzał badanie sprawozdania finansowego spółki, o terminie posiedzenia, którego przedmiotem są sprawy określone w § 3. Spółka zapewnia uczestnictwo kluczowego biegłego rewidenta lub innego przedstawiciela firmy audytorskiej w posiedzeniu rady nadzorczej. W trakcie posiedzenia kluczowy biegły rewident lub inny przedstawiciel firmy audytorskiej przedstawia radzie nadzorczej sprawozdanie z badania, w tym ocenę podstaw przyjętego oświadczenia odnoszącego się do zdolności spółki do kontynuowania działalności, oraz udziela odpowiedzi na pytania członków rady nadzorczej.”;

37) po art. 382 dodaje się art. 382¹ w brzmieniu:

„Art. 382¹. § 1. Rada nadzorcza może podjąć uchwałę w sprawie zbadania na koszt spółki określonego zagadnienia dotyczącego działalności spółki lub jej stanu majątkowego przez wybranego doradcę (doradca rady nadzorczej).

§ 2. Doradcą rady nadzorczej może być wyłącznie podmiot posiadający wiedzę fachową i kwalifikacje niezbędne do zbadania sprawy określonej przez radę nadzorczą, który zapewnia sporządzenie rzetelnego i obiektywnego raportu z badania. Doradcą rady nadzorczej może być również osoba prawna, pod warunkiem że osoby fizyczne odpowiedzialne za badanie i sporządzenie raportu z badania w imieniu lub na rzecz doradcy rady nadzorczej spełniają wymogi, o których mowa w zdaniu pierwszym.

§ 3. W umowie między spółką a doradcą rady nadzorczej spółkę reprezentuje rada nadzorcza.

§ 4. Zarząd zapewnia doradcy rady nadzorczej dostęp do dokumentów i udziela informacji stanowiących podstawę badania.

§ 5. Doradca rady nadzorczej oraz każda osoba fizyczna wykonująca w jego imieniu lub na jego rzecz czynności związane z badaniem są obowiązani zachować w tajemnicy wszystkie niemające publicznego charakteru informacje i dokumenty, do których mieli dostęp w trakcie wykonywania badania lub sporządzania raportu z badania. Obowiązek zachowania tajemnicy nie jest ograniczony w czasie.

§ 6. Doradca rady nadzorczej sporządza pisemny raport z badania. Rada nadzorcza może zdecydować o udostępnieniu akcjonariuszom raportu z badania, chyba że mogłoby to wyrządzić szkodę spółce, spółce z nią powiązanej albo spółce lub spółdzielni zależnej, w szczególności przez ujawnienie tajemnic technicznych, handlowych lub organizacyjnych przedsiębiorstwa.

§ 7. W przypadku podjęcia decyzji o udostępnieniu akcjonariuszom raportu z badania zarząd udostępnia go w sposób określony dla ogłoszenia o zwołaniu walnego zgromadzenia w terminie dwóch tygodni od dnia powzięcia odpowiedniej uchwały rady nadzorczej.

§ 8. Przepisy § 6 i 7 nie uchybiają obowiązkom informacyjnym wynikającym z przepisów szczególnych.

§ 9. Statut może wyłączyć albo ograniczyć prawo rady nadzorczej do zawierania umów z doradcą rady nadzorczej, w szczególności przez upoważnienie walnego zgromadzenia do określenia maksymalnego łącznego wynagrodzenia wszystkich doradców rady nadzorczej, które spółka może ponieść w trakcie roku obrotowego.”;

38) po art. 384 dodaje się art. 384¹ w brzmieniu:

„Art. 384¹. § 1. Zawarcie przez spółkę ze spółką dominującą, spółką zależną lub spółką z nią powiązaną transakcji, której wartość zsumowana z wartością transakcji z tą samą spółką w okresie roku obrotowego przekracza 10% sumy aktywów spółki w rozumieniu przepisów o rachunkowości, ustalonych na podstawie ostatniego zatwierdzonego sprawozdania finansowego spółki, wymaga zgody rady nadzorczej, chyba że statut stanowi inaczej.

§ 2. Przed podjęciem decyzji o wyrażeniu zgody na zawarcie transakcji określonej w § 1 zarząd udziela radzie nadzorczej informacji o:

- 1) firmie lub innym oznaczeniu stron transakcji;
- 2) charakterze powiązań między spółką a pozostałymi stronami transakcji;
- 3) przedmiocie transakcji;
- 4) wartości transakcji;
- 5) okolicznościach niezbędnych do oceny, czy transakcja jest uzasadniona interesem spółki.

§ 3. W przypadku transakcji, których przedmiotem są powtarzające się świadczenia, spełniane na podstawie umowy zawartej na czas nieokreślony, za wartość transakcji uznaje się sumę świadczeń przewidzianych w umowie w pierwszych trzech latach jej obowiązywania.

§ 4. Przepisów § 1–3 nie stosuje się do spółek, których co najmniej jedna akcja jest dopuszczona do obrotu na rynku regulowanym zgodnie z przepisami o obrocie instrumentami finansowymi, oraz spółek należących do grup spółek.”;

39) po art. 387 dodaje się art. 387¹ w brzmieniu:

„Art. 387¹. § 1. Członek rady nadzorczej powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności oraz dochować lojalności wobec spółki.

§ 2. Członek rady nadzorczej nie może ujawniać tajemnic spółki, także po wygaśnięciu mandatu.”;

40) w art. 388:

a) § 3¹ otrzymuje brzmienie:

„§ 3¹. Głosowania rady nadzorczej są jawne, chyba że statut lub regulamin rady nadzorczej stanowi inaczej.”;

b) dodaje się § 5 w brzmieniu:

„§ 5. Przepis art. 377 stosuje się odpowiednio.”;

41) art. 389 i art. 390 otrzymują brzmienie:

„Art. 389. § 1. Pracami rady nadzorczej kieruje jej przewodniczący, na którym spoczywa obowiązek należytego organizowania prac organu, a w szczególności zwoływania posiedzeń rady nadzorczej. Statut spółki może przyznawać określone uprawnienia związane z organizacją i sposobem wykonywania czynności przez radę nadzorczą również innym jej członkom.

§ 2. Posiedzenia rady nadzorczej zwołuje się przez zaproszenia, w których oznacza się datę, godzinę i miejsce posiedzenia oraz proponowany porządek obrad, a także sposób wykorzystania środków porozumiewania się na odległość podczas posiedzenia. Statut spółki może określać sposób oraz termin zwołania posiedzenia rady nadzorczej.

§ 3. Podczas posiedzenia rada nadzorcza może podejmować uchwały również w sprawach nieobjętych proponowanym porządkiem obrad, jeżeli żaden z członków rady nadzorczej biorących udział w posiedzeniu się temu nie sprzeciwi, chyba że statut spółki stanowi inaczej. Statut spółki może również stanowić, że podjęcie przez radę nadzorczą podczas posiedzenia uchwał w określonych sprawach musi być zapowiedziane w zaproszeniu.

§ 4. Zarząd lub członek rady nadzorczej mogą żądać zwołania posiedzenia rady nadzorczej, podając proponowany porządek obrad. Przewodniczący rady nadzorczej zwołuje posiedzenie z porządkiem obrad zgodnym z żądaniem, które odbywa się nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania żądania.

§ 5. Jeżeli przewodniczący rady nadzorczej nie zwoła posiedzenia zgodnie z § 4, występujący z żądaniem może je zwołać samodzielnie.

§ 6. Rada nadzorcza może odbywać posiedzenia również bez formalnego zwołania, jeżeli wszyscy członkowie wyrażą na to zgodę oraz nie zgłoszą sprzeciwu dotyczącego wniesienia poszczególnych spraw do porządku obrad.

§ 7. Posiedzenie rady nadzorczej powinno być zwoływane w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz w każdym kwartale roku obrotowego.

Art. 390. § 1. Rada nadzorcza wykonuje swoje obowiązki kolegialnie.

§ 2. Jeżeli rada nadzorcza została wybrana w drodze głosowania oddzielnymi grupami, każda grupa ma prawo delegować jednego spośród wybranych przez siebie członków rady nadzorczej do stałego indywidualnego wykonywania czynności nadzorczych. Członkowie ci mają prawo podejmować indywidualnie wszystkie

czynności nadzorcze określone w art. 382 § 4 i 4¹, a także mają prawo uczestniczenia w posiedzeniach zarządu z głosem doradczym. Zarząd jest obowiązany zawiadomić ich uprzednio o każdym swoim posiedzeniu oraz zarządzeniu głosowania w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.

§ 3. Członkowie rady nadzorczej, o których mowa w § 2, otrzymują wynagrodzenie, którego wysokość ustala walne zgromadzenie. Walne zgromadzenie może powierzyć to uprawnienie radzie nadzorczej. Do takich członków stosuje się zakaz konkurencji, o którym mowa w art. 380.”;

42) po art. 390 dodaje się art. 390¹ w brzmieniu:

„Art. 390¹. § 1. Rada nadzorcza może również:

- 1) delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych;
- 2) ustanawiać doraźne lub stałe komitety rady nadzorczej, składające się z członków rady nadzorczej, do pełnienia określonych czynności nadzorczych (komitety rady nadzorczej).

§ 2. Skorzystanie przez radę nadzorczą z uprawnień określonych w § 1 nie zwalnia jej członków z odpowiedzialności za sprawowanie nadzoru w spółce.

§ 3. Delegowany członek rady nadzorczej, o którym mowa w § 1, oraz komitet rady nadzorczej mają prawo podejmować wszystkie czynności nadzorcze określone w art. 382 § 4 i 4¹, chyba że rada nadzorcza postanowi inaczej.

§ 4. Delegowany członek rady nadzorczej, o którym mowa w § 1, oraz komitet rady nadzorczej powinni co najmniej raz w każdym kwartale roku obrotowego udzielać radzie nadzorczej informacji o podejmowanych czynnościach nadzorczych oraz ich wynikach.”;

43) w art. 393 uchyla się pkt 7;

44) w art. 395 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Dokumenty odpowiadające treścią sprawozdaniu zarządu z działalności spółki, sprawozdaniu finansowemu, sprawozdaniu rady nadzorczej lub sprawozdaniu z badania są wydawane akcjonariuszowi na jego żądanie, które może zostać zgłoszone począwszy od dnia zwołania zwyczajnego walnego zgromadzenia, niezwłocznie, nie później niż w terminie dwóch dni powszednich od dnia zgłoszenia żądania. Na żądanie

akcjonariusza dokumenty mogą zostać udostępnione także w postaci elektronicznej, w tym przekazane przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.”;

45) w art. 483:

- a) uchyla się § 2,
- b) dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Członek zarządu, rady nadzorczej oraz likwidator nie narusza obowiązku dołożenia staranności wynikającej z zawodowego charakteru działalności, jeżeli postępując w sposób lojalny wobec spółki, działa w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego, w tym na podstawie informacji, analiz i opinii, które powinny być w danych okolicznościach uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny.”;

46) w art. 512 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Roszczenia z tytułu naprawienia szkody przedawniają się z upływem trzech lat od dnia ogłoszenia o połączeniu. Przepisy art. 209¹ § 1, art. 214¹ § 1, art. 293 § 3, art. 295 § 2–4, art. 296, art. 298, art. 300 lub art. 377¹ § 1, art. 387¹ § 1, art. 483 § 3, art. 484, art. 486 § 2–4, art. 489 i art. 490 stosuje się odpowiednio.”;

47) w art. 526 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Roszczenia z tytułu naprawienia szkody przedawniają się z upływem trzech lat od dnia ogłoszenia o połączeniu. Przepisy art. 209¹ § 1, art. 214¹ § 1, art. 293 § 3, art. 295 § 2–4, art. 296, art. 298, art. 300 lub art. 377¹ § 1, art. 387¹ § 1, art. 483 § 3, art. 484, art. 486 § 2–4, art. 489 i art. 490 stosuje się odpowiednio.”;

48) w art. 548 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Roszczenia z tytułu naprawienia szkody przedawniają się z upływem trzech lat od dnia ogłoszenia o połączeniu. Przepisy art. 209¹ § 1, art. 214¹ § 1, art. 293 § 3, art. 295 § 2–4, art. 296, art. 298, art. 300 lub art. 377¹ § 1, art. 387¹ § 1, art. 483 § 3, art. 484, art. 486 § 2–4, art. 489 i art. 490 stosuje się odpowiednio.”;

49) po art. 587 dodaje się art. 587¹ i 587² w brzmieniu:

„Art. 587¹. § 1. Kto, wbrew obowiązkom wynikającym z art. 219 § 4 i 4¹, art. 300⁷¹ § 1–2, art. 300⁷⁶ § 5 albo art. 382 § 4 i 4¹, nie przekazuje w terminie lub przekazuje informacje, dokumenty, sprawozdania lub wyjaśnienia niezgodne ze stanem faktycznym, lub zataja dane wpływające w istotny sposób na treść tych informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień

– podlega grzywnie nie niższej niż 20 000 złotych i nie wyższej niż 50 000 złotych albo karze ograniczenia wolności.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie

– podlega grzywnie nie niższej niż 6000 złotych i nie wyższej niż 20 000 złotych.

Art. 587². § 1. Kto, wbrew obowiązkom wynikającym z art. 219² § 4, art. 300^{71a} § 4 albo art. 382¹ § 4, nie przekazuje w terminie lub przekazuje informacje, dokumenty, wyjaśnienia lub oświadczenia niezgodne ze stanem faktycznym, lub zataja dane wpływające w istotny sposób na treść tych informacji, dokumentów, wyjaśnień lub oświadczeń

– podlega grzywnie nie niższej niż 20 000 złotych i nie wyższej niż 50 000 złotych albo karze ograniczenia wolności.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie

– podlega grzywnie nie niższej niż 6000 złotych i nie wyższej niż 20 000 złotych.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, z późn. zm.²⁾) w art. 458² w § 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) ze stosunku spółki oraz dotyczące roszczeń, o których mowa w art. 21^{12–21}¹⁴, art. 291–300 i art. 479–490 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1526 i 2320);”.

Art. 3. W ustawie z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników (Dz. U. z 2021 r. poz. 425) w art. 5 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do akcji Skarbu Państwa nie stosuje się art. 21¹¹, art. 199 i art. 359 w zakresie dotyczącym umorzenia przymusowego oraz art. 418 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 112 oraz z 2020 r. poz. 2320) w art. 38 w pkt 1 po lit. g dodaje się lit. g^a w brzmieniu:

„g^a) wzmiankę o uczestnictwie spółki lub innego przedsiębiorcy w oznaczonej grupie spółek ze wskazaniem charakteru tego uczestnictwa, w tym dane spółki dominującej albo podmiotu, do którego stosuje się przepisy o spółce dominującej, albo dane spółki zależnej,”.

---

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2020 r. poz. 1578 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 11, 1090 i 1177.

Art. 5. W ustawie z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1228 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 1080 i 1177) w art. 20 w ust. 2 w pkt 8 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 9 w brzmieniu:

„9) w stosunku do spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek – spółka dominująca.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 735 oraz z 2021 r. poz. 159 i 255) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 9 dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:

„3. Przepisy art. 21¹–21¹⁶ ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych dotyczące spółki dominującej stosuje się odpowiednio do przedsiębiorcy będącego państwową osobą prawną.

4. Przepisów art. 21¹–21¹⁶ ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych dotyczących spółki dominującej nie stosuje się do Skarbu Państwa.”;

2) art. 10 otrzymuje brzmienie:

„Art. 10. Do akcji należących do Skarbu Państwa nie stosuje się przepisów art. 21¹¹ oraz art. 199, art. 300⁴⁴ i art. 359, w zakresie dotyczącym umorzenia przymusowego, a także art. 300⁴⁵ oraz art. 418 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych.”.

Art. 7. Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego udzieli niezwłocznie, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, sądom rejestrowym informacji o osobach, do których ma zastosowanie art. 18 § 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, skazanych za przestępstwa określone w art. 228–231 Kodeksu karnego oraz art. 587¹ i art. 587² ustawy zmienianej w art. 1, wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego przed dniem 1 kwietnia 2022 r.

Art. 8. 1. Centralna Informacja Krajowego Rejestru Sądowego przekaże niezwłocznie do Biura Informacyjnego Krajowego Rejestru Karnego, za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, dane osób wpisanych przed dniem 1 października 2018 r. do Krajowego Rejestru Sądowego jako prokurenci spółek handlowych obejmujące imię (imiona) i nazwisko osoby oraz numer PESEL, o ile go posiada.

2. Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego po otrzymaniu informacji, o których mowa w ust. 1, udzieli niezwłocznie, za pośrednictwem systemu

teleinformatycznego, sądom rejestrowym informacji o osobach wpisanych przed dniem 1 października 2018 r. do Krajowego Rejestru Sądowego jako prokurenci spółek handlowych, skazanych za przestępstwa wymienione w art. 18 § 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 9. Do umów, o których mowa w art. 7 ustawy zmienianej w art. 1, zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 10. W razie podjęcia uchwały, o której mowa w art. 21¹ § 2 ustawy zmienianej w art. 1, wspólnik, w przypadkach, o których mowa w art. 250 pkt 2–5, akcjonariusz prostej spółki akcyjnej albo akcjonariusz spółki akcyjnej, w przypadkach, o których mowa w art. 422 § 2 pkt 2–4 ustawy zmienianej w art. 1, może w terminie miesiąca od dnia podjęcia uchwały żądać odkupienia przez spółkę dominującą udziałów albo akcji, które przysługiwały im w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy. Do odkupu stosuje się odpowiednio art. 312 § 5, 6 i 8, art. 417 § 2 i 3 i art. 418¹ § 6 zdanie pierwsze i drugie i § 7 zdanie pierwsze ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 11. 1. Do mandatów i kadencji członków organów, które trwają w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Do osób, które przed dniem 1 kwietnia 2022 r. rozpoczęły pełnienie funkcji określonych w art. 18 § 2 ustawy zmienianej w art. 1, stosuje się przepisy tej ustawy, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 12. Ustawa wchodzi w życie po upływie sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 3 i art. 7, które wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2022 r.

UZASADNIENIE

1. Przyczyna i cel przyjęcia ustawy

Dwadzieścia lat po przyjęciu oraz ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ustawy – Kodeks spółek handlowych, polska gospodarka swoim rozmiarem oraz złożonością nie przypomina stanu zstaniego u progu stulecia.

Aktualnie Polska jest jednym z najszybciej rozwijających się państw Unii Europejskiej oraz liderem gospodarczym wśród krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Polscy przedsiębiorcy, prowadzący aktywność biznesową w formie spółek kapitałowych, to nie tylko producenci towarów i dostawcy usług rozpoznawanych w kraju, lecz również nierzadko doceniani za granicą eksporterzy zróżnicowanych produktów zaliczanych do rozlicznych branż, którzy przez lata wyłożonej pracy zgromadzili uznanie szerokiego grona wymagających kontrahentów.

Polska coraz częściej staje się także miejscem wybieranym przez zagranicznych przedsiębiorców, którzy korzystając ze sprzyjających warunków biznesowych lokują w niej kapitał, w celu stworzenia przedsięwzięć biznesowych o zasięgu globalnym. Atrakcyjność krajowego systemu prawnego oraz zaplecza administracyjnego są dostrzegane przez obiektywnych obserwatorów światowych. Systematycznie już Polska zajmuje dobre pozycje w przeprowadzanym przez Bank Światowy globalnym rankingu „Doing Business”, oceniającym państwa pod kątem stopnia przyjazności siatki regulacyjnej z perspektywy podstawowych potrzeb biznesowych.

Rzeczywistość prowadzenia aktywności gospodarczej ulega nieustannym przeobrażeniom, dlatego rolą ustawodawcy powinno być przyglądanie się realnym potrzebom jej uczestników oraz podejmowanie działań zmierzających do zwiększania efektywności procesów związanych z zarządzaniem przedsiębiorstwami. Lata dynamicznego rozkwitu gospodarki przyniosły wiele przykładów wskazujących, iż równoległe z ułatwieniami dla biznesu, prace legislacyjne powinny ogniskować się również na wzmocnieniu instrumentów służących wewnętrznemu nadzorowi podmiotów prowadzących działalność ekonomiczną. Pogoń za osiągnięciem coraz to lepszych wskaźników wydolności operacyjnej nie może przekładać się na stwarzanie sytuacji potęgujących ryzyko, które będzie się wymykać wszelkim przewidzianym mechanizmom kontrolnym. W kontekście przedsiębiorców należy zaakcentować pewną bagatelizowaną

niekiedy tezę – działalność podmiotów realizujących określone przedsięwzięcia gospodarcze nie jest zawieszona w próżni, co skutkuje tym, iż zmaterializowanie się konkretnego zagrożenia związanego z ich aktywnością najczęściej nie pozostaje bez wpływu na podmioty wchodzące z nimi w interakcje gospodarcze czy szersze grono interesariuszy (pracowników, kapitałodawców czy społeczność lokalną).

W efekcie przeprowadzonych analiz, sformułowano przedkładany projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw, którego podstawowym celem jest wprowadzenie do polskiego prawa regulacji prawnej prawa holdingowego (prawa grup spółek, prawa koncernowego), które – w szerokim znaczeniu doktrynalnym – reguluje relacje prywatno-prawne między spółką dominującą a jej spółkami zależnymi, w sposób uwzględniający interes wierzycieli, członków organów oraz drobnych wspólników (akcjonariuszy) spółki zależnej, jak również wyposażenie rad nadzorczych w narzędzia umożliwiające prowadzenie bardziej efektywnego nadzoru korporacyjnego, a także wyeliminowanie wątpliwości podnoszonych przez przedsiębiorców i przedstawicieli doktryny. W związku z powyższym wyróżnić należy zbiór przepisów, w ogólnym ujęciu zmierzających do poprawienia efektywności funkcjonowania spółek oraz porządkujących część regulacji Kodeksu spółek handlowych (dalej również jako: „KSH”), która od lat sprawiała trudności interpretacyjne.

2. Uwagi ogólne dotyczące wprowadzenia regulacji prawa holdingowego

2.1. Pierwsza część niniejszego projektu dotyczy wprowadzenia do polskiego prawa spółek handlowych regulacji prawnej tak zwanego prawa holdingowego (prawa grup spółek, prawa koncernowego), które – w szerokim znaczeniu doktrynalnym – reguluje relacje prywatno-prawne między spółką dominującą a jej spółkami zależnymi, w sposób uwzględniający interes wierzycieli, członków organów oraz drobnych wspólników (akcjonariuszy), zwłaszcza spółki zależnej. Tak jak wspomniano, nowe przepisy dotyczą jedynie sfery prywatnoprawnej, tak więc nie mają wpływu na obowiązywanie norm prawa publicznego, w tym norm prawa podatkowego.

2.2. Potrzeba wprowadzenia powyższej regulacji prawnej nie wynika z konieczności dostosowania polskiego prawa spółek handlowych do prawa europejskiego, gdyż planowany projekt Dziewiątej Dyrektywy Unii Europejskiej o prawie koncernowym (holdingowym) z 1985 roku nie stał się nawet oficjalnym projektem Rady WE, zaś prace

nad nim zostały definitywnie zaprzestane. Wynika ona natomiast z postulatów zgłaszanych przez przedsiębiorców działających w stosunkach dominacji i zależności.

Lista potrzeb i zarazem oczekiwań pod adresem ustawodawcy jest obszerna. Lista ta wychodzi nawet poza prawo prywatne, obejmując między innymi kwestie opodatkowania transakcji przy zastosowaniu tak zwanych cen transferowych.

2.3. Prawo holdingowe (prawo grup spółek) w znaczeniu doktrynalnym stanowi materię prawa spółek handlowych. Stąd miejscem właściwym na jego regulację prawną – ponad wszelką wątpliwość – jest Kodeks spółek handlowych.

Kompleksowe uregulowanie ogółu problemów publiczno- i prywatno-prawnych (w tym kwestii cen transferowych oraz kwestii bilansowych) w jednej ustawie szczególnej wydaje się mało realne. Pomijając trudne do przeprowadzenia zmiany w prawie podatkowym, nie jest właściwe uregulowanie we wspólnej ustawie funkcjonowania szczególnych grup kapitałowych, na przykład bankowej grupy kapitałowej, która podlega szczególnemu nadzorowi skonsolidowanemu (art. 141f–141i ustawy – Prawo bankowe i art. 4 ust. 1 pkt 11a–11c ustawy – Prawo bankowe).

2.4. W regulacji prywatno-prawnej prawa holdingowego, czyli w ramach Kodeksu spółek handlowych, możliwe są dwa warianty, to jest wariant pełnej regulacji – wariant pierwszy, oraz wariant braku regulacji bądź regulacji ograniczonej (szczątkowej) – wariant drugi.

Wariant pierwszy występuje zdecydowanie rzadziej w ramach prawa krajowego państw należących do Unii Europejskiej. Chodzi tu w szczególności o regulację niemiecką (§ 291–337 AktG z 6.09.1965 r.), portugalską (art. 488–508 Decreto Lei 262/86 z 2.09.1986 r.), słoweńską (art. 460–569 ustawy o spółkach gospodarczych z 10.06.1993 r.) oraz czeską (§ 190 a.–§ 190 d. Kodeksu handlowego z 1991 r. ze zm.).

Wariant drugi występuje natomiast w pozostałych krajach Unii Europejskiej, a ponadto w Stanach Zjednoczonych, gdyż zasadnicze problemy prawne składające się na prawo holdingowe w rozumieniu doktrynalnym są rozwiązywane przez orzecznictwo sądowe bądź poglądy nauki prawa. Dotyczy to w szczególności: a) tak zwanej koncepcji „przekłuwania welonu korporacyjnego” (*piercing the corporate veil*), czyli przyjęcia odpowiedzialności spółki dominującej względem wierzycieli spółki zależnej, w sytuacji, gdyby korzystanie z ograniczenia odpowiedzialności spółki dominującej jako współnika w kapitałowej spółce zależnej prowadziło do nadużycia prawa, czy też b) tak zwanego

kazusu Rozenbluma, a więc zwolnienia z odpowiedzialności członka zarządu spółki zależnej, który wykonał szkodliwe dla tej spółki polecenia spółki dominującej, leżące jednak w interesie grupy spółek, z możliwością wyrównania w przyszłości spółce zależnej poniesionej przez nią szkody.

2.5. W pracach legislacyjnych nad Kodeksem spółek handlowych w 2000 r. przyjęto koncepcję ograniczonej (szczątkowej) regulacji prawa holdingowego w ramach tego Kodeksu. Regulacja ta ograniczyła się wówczas do – uchylanego w ramach niniejszej nowelizacji – art. 7 KSH, który odnosił się do tak zwanych holdingów umownych, a więc takich, w których spółka dominująca i spółka zależna zawierają między sobą umowę o zarządzanie spółką zależną przez spółkę dominującą lub umowę o odprowadzanie zysku spółki zależnej do spółki dominującej.

Wspomniana wyżej regulacja (dawnego art. 7 KSH) nie uwzględniła natomiast unormowania kwestii prawnych dotyczących tak zwanych holdingów faktycznych, a więc spółek, między którymi powstał stosunek dominacji i zależności (art. 4 § 1 pkt 4 KSH).

W polskiej praktyce gospodarczej dominują holdingi faktyczne. Holdingi umowne należą do rzadkości, podobnie jak tak zwane podatkowe grupy kapitałowe (art. 1a ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych). Stąd proponowana nowelizacja KSH – przez wprowadzenie nowego Działu IV, pod tytułem „Grupa spółek” w ramach tytułu pierwszego KSH, pod tytułem „Przepisy ogólne” (art. 21¹–21¹⁶ KSH) – dotyczy zasadniczo holdingów faktycznych. Przepisy te mogą jednak znaleźć zastosowanie także do holdingów umownych, ponieważ holding umowny z reguły spełnia przesłanki istnienia holdingu faktycznego. Dopuszczalność tworzenia holdingów umownych wynika także z zasady wolności umów (art. 353¹ Kodeksu Cywilnego (dalej również jako: „KC”) w związku z art. 2 KSH), co wobec braku wystarczająco ukształtowanej praktyki kontraktowej wyklucza potrzebę szczegółowej regulacji takich holdingów w ramach Kodeksu spółek handlowych.

2.6. Mając na uwadze negatywne doświadczenia praktyczne krajów, które przyjęły wariant pierwszy (to jest pełnej regulacji prawa holdingowego), polegające na pojawieniu się nowych, dodatkowych wątpliwości prawnych w następstwie takiej regulacji, niniejsza nowelizacja Kodeksu spółek handlowych stoi na gruncie wariantu drugiego, w wersji przyjęcia ograniczonej (szczątkowej) regulacji prawnej tylko tych kwestii z zakresu

funkcjonowania holdingów faktycznych, których regulacja prawna jest rzeczywiście niezbędna i wychodzi naprzeciw najważniejszym postulatom zgłaszanym przez przedsiębiorców, a jednocześnie nie narusza zasad systemowych prawa spółek handlowych.

Podczas dotychczasowych konsultacji ze środowiskami gospodarczymi i naukowymi zamiar szerszego niż dotychczas uregulowania przez ustawodawcę w KSH prawa holdingowego, a w szczególności postulat uwzględniania przez organy spółki dominującej i zależnej interesu grupy spółek, został oceniony pozytywnie. Jednakże panują bardzo rozbieżne opinie co do zakresu regulacji i konkretnych rozwiązań niniejszego projektu. Z jednej strony, część środowisk gospodarczych (na przykład niektórych przedsiębiorców reprezentujących struktury holdingowe) przedkłada postulaty przyznania szerokich kompetencji organom spółki holdingowej (spółki dominującej) wobec spółek należących do grupy spółek, a z drugiej strony zgłaszane są obawy, że takie rozwiązania mogą zagrażać interesom spółek zależnych. Podporządkowanie spółek zależnych spółkom dominującym nie oznacza wyłączenia obowiązywania przepisów prawa podatkowego, które przewidują sankcje z tytułu transferu zysków, zwłaszcza z tytułu naruszenia zasady zawierania umów między spółkami powiązаныmi według cen rynkowych i na takich samych warunkach jak między niezależnymi podmiotami (*arm's length principle*). Przyjęta koncepcja ograniczonej regulacji prawa holdingowego z założenia powoduje brak ingerencji w obszar prawa podatkowego, w szczególności w zakresie podmiotów powiązanych, cen transferowych i zasady ceny rynkowej. Projektowane regulacje nie ingerują zatem w prawo podatkowe (jakiegokolwiek jego normy), w tym w normy zawarte w rozdziale 1a „Ceny transferowe” ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1406, z późn. zm.) oraz rozdziale 4b „Ceny transferowe” w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1128, z późn. zm.), a także w normy Działu IIIA „Przeciwdziałanie unikaniu opodatkowania” ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1325, z późn. zm.). Brak ingerencji projektowanych przepisów w prawo podatkowe oznacza, że skutki podatkowe działań podejmowanych przez podatników nie będą mogły być uzasadnione jedynie tym, że działania te pozostają zgodne z wprowadzanymi przepisami prawa prywatnego.

Podkreślić dodatkowo należy, że projektowane regulacje nie zwalniają podmiotów powiązanych, w rozumieniu przepisów o cenach transferowych, z obowiązków podatkowych, w tym ze stosowania zasady ceny rynkowej (*arm's length principle*) oraz innych obowiązków wynikających z przepisów o cenach transferowych. Nie doznają także uszczerbku jakiegokolwiek przepisy ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych w zakresie zasad rozpoznawania przychodów i kosztów (w tym zaliczalności do kosztów uzyskania przychodów – przykładowo, spółka nie będzie mogła zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów wydatków poniesionych w interesie grupy spółek, jeśli dany wydatek nie został poniesiony w celu uzyskania przychodów tej konkretnej spółki), a także przepisy tych ustaw odmawiające – w określonych przypadkach – uwzględnienia deklarowanych przez podatnika skutków podatkowych dokonanych czynności.

Wśród ekspertów prawniczych akcentuje się silnie potrzebę zrównoważenia nowych uprawnień spółki dominującej przez uregulowanie jej odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną spółce zależnej z tytułu wydawania wiążących poleceń, a także przyznania nowych uprawnień akcjonariuszom mniejszościowym. W tym stanie rzeczy uzasadniony staje się pogląd, że nowelizacja powinna regulować, niezależnie od wskazanych wyżej kwestii szczegółowych, również klauzulę generalną, uznającą, że spółka dominująca i zależna kierują się nie tylko własnym interesem, lecz również interesem grupy spółek, o ile nie zmierza to do pokrzywdzenia wierzycieli lub współników mniejszościowych albo akcjonariuszy mniejszościowych spółki zależnej. Daje to z jednej strony wyraźne oparcie dla dotychczasowej praktyki grup spółek, a z drugiej strony – wzorem większości systemów prawnych państw OECD – pozwala judykaturze precyzować bliżej zakres dopuszczalnego respektowania interesów grupy spółek organom spółki dominującej i zależnej.

2.7. Niniejsza nowelizacja przyjmuje założenie, że należy odróżnić „grupę spółek” (która zasadniczo jest adresatem regulacji prawnej określanej mianem prawa holdingowego) od stosunku dominacji i zależności między spółkami, o którym jest mowa w art. 4 § 1 pkt 4 KSH.

Grupa spółek jest „kwalifikowanym” stosunkiem dominacji i zależności między określonymi spółkami tworzącymi grupę spółek, gdyż spółki te kierują się wspólną strategią gospodarczą, która umożliwia spółce dominującej sprawowanie jednolitego

kierownictwa nad spółką albo spółkami zależnymi. Pozwala to wyróżnić nową kategorię prawną występującą w praktyce polskich i zagranicznych grup spółek, jaką jest „interes grupy spółek”. Stąd zaszła konieczność normatywnego zdefiniowania „grupy spółek” jako kategorii prawnej odrębnej od stosunku dominacji i zależności. Ma to miejsce w proponowanym art. 4 § 1 pkt 5¹ KSH. Ponadto projektowany przepis ogólny art. 21¹ § 1 projektowanego KSH przewiduje, że zarówno spółka dominująca, jak i spółka zależna uczestniczące w grupie spółek powinny się kierować „intereselem grupy spółek”, niezależnie od tego, że z istoty prawa spółek powinny one kierować się interesem własnej spółki, a więc odpowiednio interesem spółki dominującej albo interesem spółki zależnej. Powyższe ujęcie powoduje, że ograniczona regulacja prawa holdingowego zawarta w proponowanych art. 21¹–21¹⁶ KSH nie narusza dotychczasowych przepisów z zakresu stosunku dominacji i zależności, na przykład takich jak: art. 6 KSH (regulujący kwestie ujawnienia powstania stosunku dominacji i zależności między spółkami), czy tak zwanych przepisów „uszczelniających” (normy zakazujące, które to normy przed powstaniem tych przepisów były obchodzone przez „podstawianie” do danego stosunku prawnego spółki zależnej w miejsce spółki dominującej, na przykład art. 15 bądź art. 214 § 3 i art. 387 § 3, a także art. 200 § 1 zdanie 2 i art. 366–367 KSH).

2.8. Grupa spółek jako kwalifikowany stosunek dominacji i zależności między spółkami przez istnienie wspólnego interesu tej grupy (art. 4 § 1 pkt 5¹ projektowanego KSH) nie oznacza – w świetle przyjętej w niniejszej nowelizacji koncepcji prawa holdingowego – obowiązku powstania sformalizowanej struktury organizacyjnej posiadającej własną nazwę, quasi-organy, regulamin, powoływanej przez uczestników grupy spółek bądź zapewniającej przystąpienie do niej innym spółkom. Takie ujęcie tworzyłoby własną podmiotowość grupy spółek, trudną do przyjęcia systemowego, ze względu na zasadę *numerus clausus* typów spółek. Należy też mieć na względzie fakt, że wspomniane ujęcie rozminęłoby się z potrzebami praktyki, nakierowanymi przede wszystkim na regulację holdingów faktycznych, a nie holdingów umownych, a także zmierzałoby do realizacji – odrzuconej w ramach niniejszej nowelizacji – koncepcji pełnej regulacji prawa holdingowego.

2.9. Odróżnienie „grupy spółek” od „zwykłego” stosunku dominacji i zależności między spółkami uzasadnia przyjętą koncepcję uregulowania prawa grup spółek (prawa holdingowego) nie, na przykład zaraz po uchylonym w ramach niniejszej nowelizacji art.

7 KSH jako nowy art. 7 i nast. KSH, ale w formie odrębnego, nowego działu w ramach Tytułu Pierwszego KSH, pod tytułem „Przepisy ogólne”, to jest proponowanego „Działu IV Grupy spółek” (art. 21¹–21¹⁶ KSH).

Takie umiejscowienie nowych przepisów w KSH nie narusza art. 1 § 1 KSH, który reguluje zakres przedmiotowy Kodeksu. Regulowaną w art. 21¹–21¹⁶ projektowanego KSH problematyką prawną grup spółek można uznać za przejaw „funkcjonowania” spółek w rozumieniu art. 1 § 1 KSH.

2.10. Projekt przyjmuje określenie „grupa spółek”. Określenie to wydaje się być właściwsze niż „zgrupowanie spółek”. W polskiej praktyce w logo wielu firm występuje sformułowanie „grupa spółek” (na przykład Grupa PKN Orlen, Grupa PZU, Grupa RMF, Grupa Żywiec itd.), a nie „zgrupowanie spółek”. Pojęcie grupy spółek będzie też lepiej korespondowało z proponowaną zmianą art. 206 i art. 374 KSH (dotyczącą umieszczenia nazwy grupy spółek w pismach i zamówieniach handlowych spółki, tak zwanych „firmówkach”). Ponadto istniejąca w polskim prawie spółek nazwa „europejskiego zgrupowania interesów gospodarczych” – EZIG (ustawa z dnia 4 marca 2005 r., Dz. U. z 2018 r. poz. 2036, z późn. zm.), a więc „zgrupowania spółek”, nie uzasadnia przyjęcia tego pojęcia dla holdingu. Jest nawet argumentem pozytywnym za potrzebą przyjęcia określenia „grupa spółek”, które będzie rezerwowane dla holdingów, zaś „zgrupowanie” – dla EZIG bądź konsorcjum.

Natomiast określenie „prawo holdingowe” czy „prawo koncernowe” ma charakter tylko doktrynalny. Określenia te są również nieostre i ich przyjęcie w ustawie może budzić wątpliwości interpretacyjne (czy chodzi wówczas o wszystkie, czy tylko o „kwalifikowane” stosunki dominacji i zależności spółek). Z drugiej strony określenie „Grupa spółek” jako tytuł nowego proponowanego Działu IV lepiej koresponduje z tytułami dotychczasowych działów II i III, to jest „Spółki osobowe” i „Spółki kapitałowe”, niż na przykład „Prawo holdingowe”.

2.11. Proponowana nowelizacja uchyla przepisy art. 7 KSH. Za ich uchyleniem przemawiają następujące argumenty:

Po pierwsze, przepisy te w ogóle nie funkcjonowały w praktyce (były przepisami „martwymi”).

Po drugie, wywoływały one istotne wątpliwości doktrynalne. Chodziło tu przede wszystkim o kwestię, czy ujawnienie w rejestrze przedsiębiorców okoliczności, że spółka

dominująca nie odpowiada wobec wierzycieli za zobowiązania spółki zależnej (art. 7 § 2 KSH – tak zwane klauzule indemnifikacyjne), nie oznaczało *a contrario*, że brak takiego ujawnienia uzasadnia wspomnianą odpowiedzialność spółki dominującej. Taki wniosek nie był wprawdzie możliwy do przyjęcia z przyczyn systemowych, gdyż wyłączenia zasady z art. 151 § 4 albo z art. 301 § 5 KSH (braku odpowiedzialności wspólnika za zobowiązania spółki kapitałowej) nie można było wyprowadzić tylko z interpretacji innego przepisu.

Po trzecie, ewentualne próby nowelizacji dotychczasowej treści art. 7 KSH napotkały na trudności związane z określeniem sankcji za naruszenie obowiązku rejestrowego zwłaszcza z zakresu ujawniania postanowień tych umów holdingowych, które regulowały odpowiedzialność spółki dominującej względem wierzycieli spółki zależnej. Zachowanie dotychczasowej sankcji nieważności wspomnianych wyżej postanowień umowy holdingowej godziłoby w prawa osób trzecich w sytuacji uznania tych postanowień za „*pactum in favorem tertii*”. Wprowadzenie zaś innej sankcji, na przykład bezskuteczności względem spółki bądź sankcji za niedopełnienie obowiązku rejestrowego, było pozbawione treści normatywnej.

Po czwarte, nie jest konieczne istnienie przepisów art. 7 KSH jako podstawy dopuszczalności zawierania przez spółkę dominującą ze spółką zależną umów przewidujących zarządzanie spółką zależną przez spółkę dominującą, czy nawet umów o odprowadzaniu zysku spółki zależnej do spółki dominującej, gdyż taką dopuszczalność można wyprowadzić z treści art. 353¹ KC w związku z art. 2 KSH.

2.12. Przepisy objęte zakresem projektu można podzielić na dwie kategorie (nie licząc przepisów o charakterze ogólnym, to jest art. 4 § 1 pkt 5¹, art. 21¹, art. 21¹⁶ projektowanego KSH, oraz przepisu odsyłającego, to jest art. 21¹⁵ projektowanego KSH), a mianowicie:

- a) po pierwsze takie, które ułatwiają sprawne „zarządzanie” grupą spółek przez spółkę dominującą, w związku z realizacją wspólnej strategii gospodarczej grupy (art. 21²–21³ oraz art. 21⁶–21⁷ projektowanego KSH) oraz
- b) po drugie takie, które z kolei zapewniają ochronę określonych grup interesu występujących w przypadku grupy spółek, a więc przede wszystkim spółki zależnej należącej do grupy spółek (art. 21⁴ i art. 21¹² projektowanego KSH), następnie spółki dominującej, a pośrednio całej grupy spółek (art. 21¹¹ projektowanego KSH), dalej

wierzycieli spółki należącej do grupy, a zwłaszcza spółki zależnej (art. 21⁸ i art. 21¹⁴ projektowanego KSH), a także wspólników bądź akcjonariuszy mniejszościowych takiej spółki zależnej (art. 21⁸–21¹⁰ i art. 21¹³ projektowanego KSH), a nawet członków organów menedżerskich spółki zależnej i spółki dominującej (art. 21¹ § 4 i art. 21⁵ projektowanego KSH).

W przypadku tej drugiej kategorii przepisów regulujących grupy spółek realizowana jest podstawowa funkcja prawa prywatnego (do którego należy prawo spółek handlowych), a mianowicie ochrona praw jednostki. Oznacza to, że skoncentrowanie się projektu tylko i wyłącznie na zapewnieniu spółce dominującej sprawnego zarządzania grupą spółek, z pominięciem wspomnianych wyżej „przepisów ochronnych”, godziłoby w systemowe zasady przyjęte w prawie prywatnym oraz w cel, dla którego została przewidziana regulacja prawna spółek handlowych (Kodeks spółek handlowych).

2.13. Podstawową instytucją prawną, która ma zapewnić spółce dominującej sprawne zarządzanie grupą spółek, jest wiążące polecenie kierowane przez spółkę dominującą do spółki zależnej (art. 21² projektowanego KSH). Prawna regulacja tej instytucji jest konieczna, gdyż w świetle przepisu art. 375¹ KSH możliwość wydania wiążącego polecenia przez spółkę dominującą spółce zależnej jest wykluczona wtedy, gdy spółka zależna jest spółką akcyjną. Z kolei w sytuacji, gdy spółka zależna byłaby spółką z o.o., powyższy problem także istnieje. Wprawdzie na gruncie spółki z o.o. nie ma odpowiednika art. 375¹ KSH, to jednak w doktrynie prawa handlowego wyrażane są poglądy, że wspólnicy bądź zgromadzenie wspólników tej spółki (a w tym przypadku spółka dominująca) nie mogą wydawać spółce (jej zarządowi) wiążących poleceń. Stąd konieczna jest wyraźna regulacja wspomnianej materii, zaś art. 21² projektowanego KSH regulujący dopuszczalność dawania wiążących poleceń spółki dominującej względem spółki zależnej stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 375¹ KSH.

2.14. Pod względem prawnym wiążące polecenia należy uznać za czynności prawne dwustronne. Taka ich klasyfikacja przesądza w pierwszej kolejności o tym, że wiążące polecenie może wydać zarząd, a także prokurent i pełnomocnicy spółki, w zakresie przysługującego im umocowania. Wiążących poleceń nie będzie natomiast mogła wydawać spółkom zależnym rada nadzorcza spółki dominującej. Przesądza ona również za tym, aby do wiążących poleceń stosować teorię doręczenia. Ponadto podobnie jak inne czynności prawne, wiążące polecenia będą mogły być przedmiotem weryfikacji przez

pryzmat art. 58 KC czy badania w zakresie ich dotknięcia wadami prawnymi. Za uznaniem wiążących poleceń za czynności dwustronne przemawia natomiast to, że do pełnego ukształtowania stosunku prawnego potrzebne jest wydanie wiążącego polecenia oraz jego przyjęcie przez spółkę zależną oraz to że na spółkę zależną nałożony został obowiązek poinformowania spółki dominującej o podjętej w tym zakresie decyzji.

2.15. Obserwując praktykę polskich i zagranicznych grup spółek nie można twierdzić, że grupa spółek stanowi kategorię monolityczną. Należy bowiem zaobserwować różnice istniejące w grupach spółek, których kryterium wyróżnienia stanowi zaangażowanie kapitałowe spółki dominującej w spółki od niej zależne. W związku z tym projekt odróżnia dwie kategorie grup spółek, przewidując dla każdej z nich odmienne rozwiązania dotyczące przesłanek odmowy wykonania przez spółkę zależną wiążącego polecenia spółki dominującej, a także zakresu odpowiedzialności spółki dominującej względem spółki zależnej w przypadku, gdyby wykonanie wiążącego polecenia wyrządziło tej ostatniej szkodę. To samo odnosi się do różniących się między sobą rozwiązań prawnych w zakresie ochrony wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej.

Do tych różnych kategorii grup spółek projekt zalicza następujące sytuacje:

- a) pierwsza – spółka dominująca posiada swoje spółki jednoosobowe. W tym przypadku bezprzedmiotowa staje się potrzeba ochrony wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej, ze względu na ich brak,
- b) druga – spółka dominująca bezpośrednio (samodzielnie) bądź pośrednio (z innymi wspólnikami albo akcjonariuszami spółki zależnej) sprawuje kontrolę nad pozostałymi spółkami zależnymi, w których występują wspólnicy albo akcjonariusze mniejszościowi nie powiązani kapitałowo bądź w inny sposób ze spółką dominującą.

Powyższe rozróżnienie oraz związanie z tym odmiennych reżimów prawnych w kwestiach szczegółowych pozwala na osiągnięcie kompromisu między przeciwstawnymi wizjami prawa grup spółek, a więc z jednej strony prawa skoncentrowanego na zapewnieniu sprawnego zarządzania grupą spółek przez spółkę dominującą, z wyłączeniem potrzeby ochrony interesów innych podmiotów związanych z grupą spółek (wewnętrznych i zewnętrznych), a z drugiej strony – koniecznością ochrony tych interesów, czemu co do zasady ma służyć prawo prywatne, a tutaj Kodeks spółek handlowych.

2.16. Wobec powyższego każda spółka zależna należąca do grupy spółek nie może, a nawet ma obowiązek odmowy wykonania polecenia spółki dominującej, ale tylko wtedy, gdy jego wykonanie groziłoby bądź prowadziło do niewypłacalności lub zagrożenia niewypłacalnością spółki zależnej (art. 21⁴ § 1 projektowanego KSH).

Natomiast wszystkie pozostałe spółki zależne, inne niż jednoosobowe, mają odmówić wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej, gdy istnieje uzasadniona obawa, że jego wykonanie jest sprzeczne z interesem spółki zależnej należącej do grupy spółek oraz może wyrządzić tej spółce szkodę, która nie zostanie naprawiona (art. 21⁴ § 2 projektowanego KSH).

Warto zwrócić uwagę na okoliczność, że w powołanych wyżej przypadkach odmowa wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej jest nie tylko prawem, ale również obowiązkiem spółki zależnej.

2.17. Od odmowy wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej (art. 21⁴ projektowanego KSH) należy odróżnić przyjęcie tego polecenia do wykonania przez spółkę zależną uczestniczącą w grupie spółek (art. 21³ projektowanego KSH). Przesłanki tego przyjęcia zostały określone w art. 21³ § 2 projektowanego KSH przez normę odsyłającą do art. 21⁴ § 1–3 projektowanego KSH, który z kolei nawiązuje do wspomnianego wyżej kazusu Rozenbluma.

Projekt odstąpił od zamiaru odrębnej regulacji przesłanek przyjęcia wiążącego polecenia spółki dominującej (przesłanki pozytywne) obok regulacji przesłanek odmowy wykonania wiążącego polecenia (przesłanki negatywne), który wcześniej był uzasadniany względem zapewnienia zarządcom spółki zależnej wyłączenia ich odpowiedzialności cywilnej oraz karnej, kiedy wykonali oni wiążące polecenie spółki dominującej, powodując w ten sposób wyrządzenie szkody w zarządzanej przez nich spółce. Jednakże wyłączenie odpowiedzialności cywilnoprawnej zarządców spółki zależnej zapewnia przepis art. 21⁵ projektowanego KSH, zaś odrębna regulacja *de facto* tych samych przesłanek powodowałaby zbędne legislacyjnie dublowanie takiej samej treści, a ponadto powstałoby ryzyko wytworzenia się odrębnych ich interpretacji. Z tych samych względów w ustawie ostatecznie nie znalazły się przepisy regulujące kwestie zwolnienia z odpowiedzialności karnej. Należy jednak stwierdzić, że w wypadku chociażby czynu stypizowanego w art. 296 Kodeksu karnego nie sposób będzie mówić o niedopełnieniu przez osobę wykonującą polecenie ciężących na niej obowiązków, czy też

o przekroczeniu przez nią uprawnień, w zakresie, w jakim działania te wynikały z polecenia. Tym samym nie będzie możliwości przypisania jej odpowiedzialności karnej.

W konsekwencji wspomniane przesłanki nawiązujące do przypadku Rozenbluma są uregulowane merytorycznie tylko przy odmowie wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej przez spółkę zależną (art. 21⁴ § 2 projektowanego KSH), zaś w przypadku przyjęcia do wykonania tego polecenia przez spółkę zależną znajduje zastosowanie art. 21³ § 2 projektowanego KSH, który odsyła do powołanych wyżej art. 21⁴ § 1–3 projektowanego KSH. Przepis art. 21³ § 2 projektowanego KSH dopuszcza wykonanie przez spółkę zależną wiążącego polecenia spółki dominującej, o ile nie wystąpiły przesłanki określone w art. 21⁴ § 1–3 projektowanego KSH. Odesłanie także do art. 21⁴ § 1 projektowanego KSH (obok wskazanego wyżej odesłania do § 2) jest konieczne, dlatego że na spółce zależnej spoczywa zawsze obowiązek odmowy wykonania wiążącego polecenia, gdyby jego wykonanie prowadziło do niewypłacalności albo zagrożenia niewypłacalnością tej spółki. Natomiast odesłanie do § 3 służy podkreśleniu, że ocena przesłanek odmowy powinna odbywać się z uwzględnieniem przesłanek określonych w umowie spółki lub statucie.

Brak wystąpienia wskazanych w art. 21⁴ § 1–3 projektowanego KSH przesłanek, do których odsyła art. 21³ § 2 projektowanego KSH, nie stanowi wyłącznej podstawy do podjęcia przez zarząd spółki zależnej uchwały o wykonaniu wiążącego polecenia spółki dominującej. Z odesłania do art. 21⁴ § 2 zdanie 2 projektowanego KSH wynika, że zarząd ten oceniając potencjalną szkodę dla spółki zależnej, która może być następstwem wykonania wspomnianego wiążącego polecenia, musi uwzględnić dotychczasowe korzyści uzyskane z racji jej uczestnictwa w grupie spółek. Pokazuje to, że mimo poniesienia szkody, udział spółki zależnej w grupie spółek jest zgodny z jej interesem oraz z interesem jej wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych.

2.18. Projekt stoi na gruncie zasady, że z decyzją powinna być zawsze związana odpowiedzialność. Rozmijanie się bowiem sfery „decyzji” oraz sfery „odpowiedzialności” z reguły prowadzi do rozwiązań patologicznych.

W związku z powyższym projekt przewiduje odpowiedzialność spółki dominującej za skutki wydania wiążącego polecenia, wykonanego następnie przez spółkę zależną uczestniczącą w grupie spółek. Jest to odpowiedzialność wobec: a) spółki zależnej, b)

wierzycieli spółki zależnej, c) wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej.

2.19. W przypadku odpowiedzialności spółki dominującej względem spółki zależnej jest to odpowiedzialność odszkodowawcza oraz na zasadzie winy domniemanej (art. 21¹² projektowanego KSH). Jednakże ze względu na odmienne kategorie interesów wymagające ochrony w wypadku spółki jednoosobowej odpowiedzialność spółki dominującej dotyczy wyłącznie sytuacji, w której wykonanie wiążącego polecenia doprowadziło do niewypłacalności lub zagrożenia niewypłacalnością. Natomiast w odniesieniu do spółki innej niż jednoosobowa, wobec potrzeby ochrony interesów wspólników mniejszościowych, spółka dominująca ponosi odpowiedzialność za szkodę spółki zależnej, która nie została naprawiona w terminie. Pod pojęciem terminu należy w tym wypadku rozumieć termin wskazany w treści wiążącego polecenia, do tego czasu spółce zależnej nie przysługuje więc wymagalne roszczenie. Natomiast w razie, gdyby dla danej szkody termin ten nie został wskazany, przyjęć należy, że powinna ona zostać naprawiona niezwłocznie.

2.20. Z kolei w zakresie odpowiedzialności spółki dominującej względem wierzycieli spółki zależnej, stosującej się do wiążących poleceń tej pierwszej spółki, projekt nie przyjmuje tak zwanej „odpowiedzialności przebijającej”, w ramach której spółka dominująca odpowiadałaby gwarancyjnie wobec wierzycieli spółki zależnej. Wynika to stąd, że wspomniana koncepcja odpowiedzialności przebijającej jest dyskusyjna od strony systemowej. Prowadzi ona bowiem do naruszenia fundamentalnej zasady prawa spółek kapitałowych, a mianowicie braku odpowiedzialności osobistej wspólnika (akcjonariusza) za zobowiązania spółki kapitałowej, wyrażonej w art. 151 § 4 i art. 301 § 5 KSH. W związku z tym większość ustawodawstw państw obcych unika regulacji tej kwestii w przepisach prawa, pozostawiając jej rozstrzygnięcie judykaturze oraz doktrynie prawa. Na gruncie polskiej praktyki korporacyjnej istnieje także uzasadniona obawa, że wprowadzenie zasady odpowiedzialności przebijającej mogłoby zniechęcić przedsiębiorców do korzystania z konstrukcji grup spółek oraz uniemożliwić im wówczas tworzenie silnych organizmów gospodarczych, mogących skutecznie konkurować nie tylko na rynku krajowym, ale także za granicą.

Nie oznacza to jednak, że projekt w ogóle pomija kwestię odpowiedzialności spółki dominującej względem wierzycieli spółki zależnej. Przepis art. 21¹⁴ § 1 projektowanego

KSH reguluje odpowiedzialność odszkodowawczą spółki dominującej względem wierzycieli spółki zależnej w sytuacji, gdy egzekucja przeciwko spółce zależnej okaże się bezskuteczna, zaś szkoda występująca u wierzycieli spółki zależnej powstała w wyniku stosowania się przez tą spółkę do wiążącego polecenia spółki dominującej oraz w skutek okoliczności, za które spółka dominująca ponosi winę. Kolejny przepis art. 21¹⁴ § 2 projektowanego KSH wprowadza domniemanie, że wspomniana wyżej szkoda obejmuje wysokość niezaspokojonej wierzytelności wobec spółki zależnej.

Powołana wyżej regulacja odpowiedzialności spółki dominującej względem wierzycieli spółki zależnej jest wąsko ujęta, a więc nie zagraża ona bezpieczeństwu prawnemu funkcjonowania spółki dominującej, a tym samym i całej grupy spółek, w przeciwieństwie do odpowiedzialności przebijającej. Przepis art. 21¹⁴ § 1 projektowanego KSH *expressis verbis* przesądza ponadto, że mamy tu do czynienia z odpowiedzialnością odszkodowawczą, co wyklucza gwarancyjny charakter tej odpowiedzialności.

Odpowiedzialność spółki dominującej względem wierzycieli spółki zależnej z art. 21¹⁴ projektowanego KSH obejmuje wszystkie rodzaje spółek zależnych uczestniczących w grupie spółek, a więc spółki jednoosobowe oraz pozostałe spółki zależne.

2.21. Trzeci zaś rodzaj odpowiedzialności spółki dominującej w grupie spółek dotyczy bezpośrednio odpowiedzialności tej spółki względem wspólników (akcjonariuszy) spółki zależnej. Przepis art. 21¹³ § 1 projektowanego KSH nawiązuje do konstrukcji tak zwanej szkody pośredniej. Odpowiedzialność odszkodowawcza za szkodę pośrednią ma na gruncie polskiego prawa nadzwyczajny charakter, co przesądza o tym, że powstanie takiej odpowiedzialności powinno wynikać wprost z przepisów. Jest to odpowiedzialność za obniżenie wartości udziału albo akcji spółki. W omawianym przypadku wspomniane obniżenie odnosi się do wartości udziałów akcji spółki zależnej, w sytuacji gdy spółka ta stosowała się do wiążących poleceń spółki dominującej.

Powołana wyżej odpowiedzialność dotyczy, od strony podmiotowej takich wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej, w której spółka dominująca może samodzielnie (bezpośrednio albo pośrednio) podjąć uchwałę o uczestnictwie w grupie spółek oraz zmienić umowę albo statut spółki zależnej. Skoro wspólnicy (akcjonariusze) mniejszościowi tej ostatniej spółki są pozbawieni faktycznego wpływu na treść „konstytucji” spółki, to zasługują oni od strony aksjologicznej na dodatkową ochronę prawną, którą zapewnia im odpowiedzialność za szkodę pośrednią.

Objęcie natomiast zakresem podmiotowym odpowiedzialności za obniżenie wartości udziałów (akcji) spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek, także wspólników (akcjonariuszy) większościowych tej spółki, jest bezprzedmiotowe. W roli bowiem tych ostatnich wspólników (akcjonariuszy) występuje spółka dominująca, wskutek czego przy przyjęciu odpowiedzialności z art. 21¹³ § 1 projektowanego KSH nastąpiłby przypadek konfuzji, że osoba uprawniona staje się jednocześnie osobą odpowiedzialną z tego samego roszczenia.

Takiego uprawnienia nie przewiduje zaś projekt w odniesieniu do wspólników (akcjonariuszy) spółki zależnej, w której spółka dominująca nie może – co do zasady – samodzielnie podejmować kwalifikowanych uchwał na zgromadzeniu wspólników (walnym zgromadzeniu), jak na przykład zmiany umowy albo statutu spółki. Wspólnicy (akcjonariusze) mniejszościowi takiej spółki zależnej posiadają bowiem mechanizmy prawne (wykraczające poza zaskarżenie uchwały zgromadzenia spółki kapitałowej) umożliwiające im zablokowanie podjęcia niekorzystnej dla spółki zależnej uchwały, głosując przeciwko tej uchwale. W przypadku z kolei jednoosobowych spółek zależnych potrzeba takiej ochrony w ogóle nie zachodzi, ze względu na brak w tych spółkach wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych.

2.22. Do szczegółowych instytucji prawnych pozwalających spółce dominującej sprawnie zarządzać grupą spółek – obok wiążących poleceń – należy w projekcie regulacja:

- a) po pierwsze – prawa dostępu do informacji spółki dominującej o spółkach zależnych (art. 21⁶ projektowanego KSH). Wyraźna regulacja tego prawa jest konieczna w przypadku, kiedy spółka zależna jest spółką akcyjną. W przeciwnym razie tak szeroko ujęty zakres dostępu do informacji spółki dominującej, jako akcjonariusza w spółce zależnej, byłby wykluczony w świetle art. 428 KSH,
- b) po drugie – prawa rady nadzorczej spółki dominującej do sprawowania stałego nadzoru nad spółkami zależnymi uczestniczącymi w grupie spółek, ale tylko w zakresie realizacji interesu grupy spółek (art. 21⁷ projektowanego KSH),
- c) po trzecie – prawo do przymusowego wykupu udziałów albo akcji należących do wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej tak zwane *squeeze-out* (art. 21¹¹ projektowanego KSH).

2.23. Z kolei do szczegółowych instytucji prawnych przewidzianych przez projekt zapewniających ochronę wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek zalicza się:

- a) po pierwsze – obowiązek spółki zależnej sporządzenia sprawozdania o jej powiązaniach umownych ze spółką dominującą za okres ostatniego roku obrotowego, które to sprawozdanie obejmuje w swej treści wskazanie wiążących poleceń wydawanych tej spółce przez spółkę dominującą (art. 21⁸ projektowanego KSH). Przepis ten może być również kwalifikowany jako przepis ochronny z punktu widzenia wierzycieli spółki zależnej,
- b) po drugie – prawo do żądania wyznaczenia przez sąd rejestrowy firmy audytorskiej w celu zbadania rachunkowości oraz działalności grupy spółek (art. 21⁹ projektowanego KSH),
- c) po trzecie – prawo do przymusowego odkupu udziałów albo akcji należących do wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej, tak zwane *sell-out* (art. 21¹⁰ projektowanego KSH oraz art. 10 niniejszej ustawy).

3. Uwagi ogólne dotyczące projektowanej regulacji zwiększającej efektywności rad nadzorczych spółek

3.1. Z uwagi na podstawowe wartości naszego społeczeństwa, w tym idee wyrażone w obowiązującej Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, tak daleko jak nie jest to absolutnie konieczne z uwagi na ochronę kolizyjnych prawnie chronionych dóbr, działalność przedsiębiorców nie powinna napotykać na ograniczenia. Idąc dalej, w odniesieniu do zasygnalizowanych wcześniej ryzyk, należy oczekiwać, że w pierwszej kolejności podmioty prowadzące działalność gospodarczą będą (niekiedy zachęcane dodatkowo przez państwo) dążyły do funkcjonowania z uwzględnieniem wypracowanych samodzielnie odpowiednich mechanizmów samokontroli. Rolą ustawodawcy jest zaś tworzenie narzędzi pośród szerszej siatki normatywnej, umożliwiających opracowanie efektywnych procesów wewnętrznego nadzoru przez podmioty prywatne.

3.2. W odniesieniu do spółek kapitałowych, których tworzenie, organizację oraz funkcjonowanie normują przepisy ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych, zadanie bieżącego nadzoru nad każdym obszarem prowadzenia działalności przez te podmioty spoczywa na radach nadzorczych. Utworzenie przedmiotowego organu jest obligatoryjne na poziomie spółki akcyjnej, zaś w przypadku spółki z ograniczoną

odpowiedzialnością, decyzja ta pozostaje uzależniona od woli wspólników, chyba że omawiany podmiot osiągnął określoną skalę działalności oraz złożoność struktury udziałowej (to jest kapitał zakładowy przewyższa kwotę 500 tysięcy złotych, a wspólników jest więcej niż dwudziestu pięciu). W ramach nowego typu spółki kapitałowej, jakim jest prosta spółka akcyjna, rada nadzorcza pozostaje organem fakultatywnym, którego działanie uzależnione jest od woli współwłaścicieli (w przypadku powołania tego podmiotu z radą dyrektorów, część jego piastunów może pełnić rolę dyrektorów niewykonawczych, którzy funkcjonalnie pozostają podobni do członków rady nadzorczej).

3.3. Rada nadzorcza nie ma jednego, przypisanego przez ustawodawcę zadania, skorelowanego z konkretnym obszarem działalności spółki kapitałowej. Od lat występuje ona w przywołanym wyżej akcie normatywnym jako kolegialny organ będący swoistą reprezentacją osób ponoszących ekonomiczne ryzyko funkcjonowania spółki, pozostając w modelu stałym wewnątrz przedmiotowej organizacji. Patrząc przez pryzmat kompetencji, rada nadzorcza powinna pracować jako ciało gwarantujące, że prowadzący sprawy spółki członkowie zarządu będą podejmowali wyłącznie działania zgodne z interesem spółki. Warunkiem realności sformułowanego założenia konstrukcyjnego spółki kapitałowej jest równowaga informacyjna, występująca między zarządem a członkami rady nadzorczej.

3.4. Piastuni omawianego organu kontrolnego, aby w sposób profesjonalny pozostawać adekwatnym partnerem do dyskusji z zarządem w konkretnych sprawach odnoszących się do aktywności spółki, muszą dysponować gwarancją pozyskiwania we właściwym czasie wszelkich rzetelnych i kompletnych informacji odnoszących się do rzeczowej organizacji, bez których ich ogląd sytuacji pozostawałby zafałszowany. Aktualna oraz rzeczowa wiedza o procesach zachodzących w ramach złożonego organizmu, jakim bez wątpienia pozostaje spółka kapitałowa, to *conditio sine qua non* właściwego identyfikowania i mapowania ryzyk związanych z prowadzeniem przez niego aktywności biznesowej, a także podejmowania inicjatyw mających minimalizować te zagrożenia.

3.5. Ewolucja rzeczywistości gospodarczej, a także wielość kontrowersji wynikających z praktyki obrotu obserwowanej na przestrzeni blisko 20 lat po przyjęciu i ogłoszeniu KSH, dostarczają dowodów empirycznych nakazujących zrewidować dotychczasową paletę

mechanizmów pozostających do dyspozycji rad nadzorczych spółek kapitałowych pod kątem ich produktywności.

3.6. Brak równowagi informacyjnej między organami spółek oraz niewystarczające mechanizmy kontrolne, przysługujące radom nadzorczym, to jednak nie jedyne problemy związane z nadzorem właścicielskim *sensu largo*, jakie narosły od czasu wprowadzenia KSH. Istniały na gruncie dotychczasowej ustawy obszary mające istotne znaczenie dla prowadzenia efektywnego nadzoru właścicielskiego, a które w praktyce powodowały liczne wątpliwości interpretacyjne. Jednym z kluczowych zagadnień należących do przywołanej grupy jest określenie okresu, na jaki powoływani są członkowie organów menadżerskich oraz terminu przez jaki pozostają oni umocowani do pełnienia funkcji. Mimo upływu czasu oraz wzbogacającego się dorobku doktryny, zagadnienia te, to jest problematyka kadencji i mandatu, w dalszym ciągu wywołują znaczące problemy w praktyce obrotu gospodarczego.

3.7. Z punktu widzenia efektywnego nadzoru, celowe jest również doprecyzowanie katalogu obowiązków członków organów oraz określenie zasad ich odpowiedzialności z tytułu podejmowanych działań lub zaniechań. Obowiązek lojalności członków organów spółek był co prawda powszechnie identyfikowany w doktrynie i orzecznictwie, jednak jedynie jego przejawy, w postaci zakazu konkurencji, sprzeczności interesów oraz wyłączenia prawa reprezentacji w sprawach z odwołania członków zarządu, były regulowane odpowiednio w KSH.

3.8. Odpowiedzią na zmieniającą się w ostatnim czasie linię orzeczniczą sądów jest również wprowadzenie *Business Judgement Rule*. Jeszcze w poprzedniej dekadzie problematyczne okazywały się sytuacje, kiedy członek zarządu lub organu nadzorczego spółki, dokonując określonej czynności, nie naruszył bezpośrednio normy prawnej, lecz finalnie doprowadził do wyrządzenia spółce szkody. O pociągnięciu do odpowiedzialności członka organu decydowało formalne naruszenie konkretnej normy prawnej. Orzecznictwo Sądu Najwyższego zaczęło jednak z czasem ewoluować. Począwszy od 2014 r. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2014 r. II CSK 627/13), pociągano do odpowiedzialności członków organów spółki również w przypadkach, gdy nie zachowali staranności wynikającej z zawodowego charakteru ich działalności.

4. Uwagi szczegółowe dotyczące wprowadzenia regulacji prawa holdingowego

4.1. Art. 4 § 1 pkt 4 lit. f projektowanego KSH – jest konsekwencją uchylenia przepisu art. 7 KSH.

4.2. Art. 4 § 1 pkt 5¹ projektowanego KSH – konieczność wprowadzenia normatywnej definicji grupy spółek stanowi konsekwencję odróżnienia „kwalifikowanego” stosunku dominacji i zależności (którym jest grupa spółek) od „zwykłego” stosunku dominacji i zależności, do którego nie powinno się stosować szczególnej regulacji z art. 21¹–21¹⁶ projektowanego KSH.

Elementem definiującym grupę spółek i zarazem uzasadniającym stosowanie proponowanych przepisów art. 21¹–21¹⁶ projektowanego KSH jest przyjęcie przez spółki uczestniczące w grupie spółek wspólnej strategii gospodarczej, która uzasadnia, że spółka dominująca sprawuje jednolite kierownictwo nad spółkami zależnymi. Wspomniana wspólna strategia gospodarcza pozwala określić interes grupy spółek.

Z powyższego wynika, że definicja grupy spółek z art. 4 § 1 pkt 5¹ projektowanego KSH przyjmuje kryterium funkcjonalne, zamiast możliwego innego kryterium, to jest strukturalnego, polegającego na istnieniu trwałego powiązania organizacyjnego spółek tworzących grupę. To ostatnie kryterium należy uznać za nieostre. Dlatego też zostało ono w trakcie prac legislacyjnych odrzucone, w przeciwieństwie do zastosowanego kryterium funkcjonalnego w postaci kierowania się wspólną strategią gospodarczą grupy.

Interes grupy spółek znajdzie także odzwierciedlenie w obowiązkowym sprawozdaniu spółki zależnej o powiązaniach umownych tej spółki ze spółką dominującą za okres ostatniego roku obrotowego (art. 21⁸ projektowanego KSH). Jednakże przede wszystkim interes ten będzie stanowił ogólne kryterium przyjęcia bądź odmowy przez spółkę zależną wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej oraz podstawę ekskulpacji zarządców spółek uczestniczących w grupie spółek (art. 21¹ § 4 projektowanego KSH).

Definicja grupy spółek z art. 4 § 1 pkt 5¹ KSH obejmuje zasadniczo holdingi faktyczne, do których stosuje się proponowane przepisy art. 21¹–21¹⁶ projektowanego KSH, ale nie wyklucza też ze swego zakresu holdingu umownego. Wprawdzie niniejszy projekt zakłada uchylenie przepisów art. 7 KSH, a w konsekwencji także i przepisów art. 228 pkt 6 i art. 393 pkt 7 KSH, które *expressis verbis* odnosiły się do umów holdingowych, a tym samym do holdingów umownych. Jednakże dopuszczalność zawarcia takich umów wynika z ogólnej zasady wolności umów wyrażonej w art. 353¹ KC w związku z art. 2

KSH. Natomiast możliwość zastosowania do holdingu umownego przepisów art. 21¹–21¹⁶ projektowanego KSH jest uzależniona od przyjęcia przez spółki stanowiące grupę spółek wspólnej strategii gospodarczej (art. 4 § 1 pkt 5¹ projektowanego KSH), podjęcia przez zgromadzenie wspólników albo walne zgromadzenie spółki zależnej uchwały o uczestnictwie w grupie spółek, ze wskazaniem spółki dominującej (art. 21¹ § 2 KSH) oraz od ujawnienia w rejestrze przedsiębiorców faktu uczestnictwa w grupie (art. 21¹ § 3 projektowanego KSH).

Ujęcie w definicji z art. 4 § 1 pkt 5¹ KSH spółki zależnej zarówno w liczbie pojedynczej, jak i w liczbie mnogiej ma wykluczyć wątpliwość w kwestii, czy do powstania grupy spółek – obok spółki dominującej – konieczne jest wystąpienie co najmniej dwóch czy więcej spółek.

4.3. Art. 21¹ projektowanego KSH – jest przepisem ogólnym o charakterze systemowym, regulującym trzy fundamentalne kwestie dla prawa grup spółek, a mianowicie zawiera on: a) po pierwsze, klauzulę generalną określającą granice powoływania się na interes grupy spółek (§ 1), b) po drugie, nakłada obowiązek ujawnienia w rejestrze przedsiębiorców faktu uczestnictwa spółki w grupie spółek (§ 3), uzależniając to uprzednio od podjęcia przez zgromadzenie wspólników albo walne zgromadzenie spółki zależnej uchwały o uczestnictwie w grupie spółek ze wskazaniem spółki dominującej (§ 2), oraz c) po trzecie, dopuszcza powoływanie się na interes grupy spółek przez zarządców spółki uczestniczącej w grupie spółek w celu wyłączenia ich osobistej odpowiedzialności wynikającej z zasad ogólnych (§ 4).

Przepis art. 21¹ § 1 projektowanego KSH obejmuje regulację kluczowej dla prawa grup spółek kwestii prawnej, a mianowicie obowiązku uwzględnienia interesu grupy spółek zarówno przez spółkę dominującą, jak i spółkę zależną, obok własnego interesu każdej z tych spółek, którego konieczność ochrony wynika z istoty prawa spółek. Nie można więc twierdzić, że ujęty w formie klauzuli generalnej przepis art. 21¹ § 1 KSH tworzy zasadę nadrzędności interesu grupy spółek nad własnym interesem spółki dominującej oraz nad własnym interesem spółki zależnej – uczestniczących w grupie. Stanowi on raczej dyrektywę, że rolą spółki dominującej bądź zależnej uczestniczącej w grupie jest dążenie do pogodzenia interesu grupy spółek z własnym interesem danej spółki. Ponadto dla obu tych spółek wprowadza się też potrzebę uwzględnienia interesu wierzycieli spółki zależnej, a także interesu wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej.

Nie jest to jednak nakaz uwzględnienia tego interesu (przy przyjęciu na przykład ograniczenia do tak zwanego „uzasadnionego” interesu wspomnianych podmiotów), ale ujęcie negatywne, w świetle którego spółka dominująca czy spółka zależna uczestniczące w grupie kierują się nie tylko interesem własnej spółki, ale ponadto interesem grupy spółek, pod warunkiem że nie zmierzają one w ten sposób do pokrzywdzenia wierzycieli lub wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej.

Ustawa nie definiuje w sposób uniwersalny pojęcia wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych przez odwołanie się do określonego, reprezentowanego przez nich ułamka kapitału zakładowego.

Z kolei przepis art. 21¹ § 3 projektowanego KSH ma również charakter przepisu ogólnego, regulującego zasady funkcjonowania grup spółek, którego nie można sprowadzić do roli tylko przepisu „techniczno-prawnego”. Przepis ten wprowadza obowiązek rejestracji uczestnictwa w grupie, co eliminuje potrzebę tworzenia struktury organizacyjnej grupy spółek. Następuje w ten sposób ujawnienie okoliczności wobec osób trzecich, że spółki dominująca oraz spółki zależne kierują się w swym funkcjonowaniu także interesem grupy spółek w zakresie, w jakim nie zmierza to do pokrzywdzenia wierzycieli spółki zależnej oraz wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych tej ostatniej spółki.

Chcąc uniknąć nieuprawnionych wpisów do rejestru, na okoliczność czy dana spółka zależna należy do grupy spółek, przepis art. 21¹ § 2 projektowanego KSH wprowadza przesłankę dokonania tego wpisu w postaci konieczności podjęcia przez zgromadzenie wspólników albo walne zgromadzenie spółki zależnej uchwały o jej uczestnictwie w grupie spółek, ze wskazaniem przez nią spółki dominującej. Tym samym taki wpis do rejestru będzie miał charakter deklaratoryjny, a nie konstytutywny. Ponadto taka uchwała wymaga kwalifikowanej większości głosów, to jest trzech czwartych głosów, co odzwierciedla fundamentalne znaczenie zmian, jakie zachodzą w spółce w skutej jej przystąpienia do grupy spółek.

Sankcją za niewykonanie wspomnianego obowiązku rejestrowego jest niemożliwość skorzystania przez spółkę dominującą bądź spółkę zależną z przepisów art. 21²–21⁴, art. 21⁶, art. 21⁷, art. 21¹⁰ i art. 21¹¹ projektowanego KSH, których stosowanie leży w interesie zarówno jednej, jak i drugiej spółki, a zwłaszcza w interesie członków organów tych spółek. Wynika to *expressis verbis* z art. 21¹ § 3 zdanie 2 projektowanego KSH

wprowadzającego sankcje bezskuteczności względnej w stosunku do spółki, która nie wykonała obowiązku rejestrowego z art. 21¹ § 3 zdanie 1 projektowanego KSH. Wspomniana sankcja nie może natomiast dotyczyć wierzycieli spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek (art. 21¹⁴ projektowanego KSH) czy wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej (art. 21¹³ projektowanego KSH), a także wyłączać obowiązki nałożone przez ustawę na spółkę zależną (art. 21⁸ projektowanego KSH).

Przepis art. 21¹ § 3 zdanie 4 projektowanego KSH eliminuje wątpliwość, czy spółka dominująca prawa obcego w grupie spółek zależnych prawa polskiego będzie objęta zakresem prawa grupy spółek, a więc będzie mogła wydawać wiążące polecenia polskim spółkom zależnym, a także będzie ponosiła odpowiedzialność za skutki ich wydania względem spółki zależnej, jej wspólników mniejszościowych oraz wierzycieli. Mimo że rejestr przedsiębiorców nie przewiduje wpisu dokonywanego przed podmiot prawa obcego, to jednak dokonanie tego wpisu przez spółkę zależną prawa polskiego, o którym mowa w art. 21¹ § 3 zdanie 1–3 projektowanego KSH, ze wskazaniem spółki prawa obcego jako spółki dominującej w takiej grupie spółek, spowoduje konieczność stosowania przepisów art. 21¹–21¹⁶ projektowanego KSH w odniesieniu do spółki dominującej prawa obcego wykonującej tę funkcję na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Trudno przyjąć założenie, że takie wpisy dokonywane przez spółkę zależną będą się odbywały bez wiedzy i przyzwolenia na to spółki dominującej.

Obowiązek rejestrowy, o którym jest mowa w art. 21¹ § 3 KSH, jest wykonywany w najbardziej liberalnej formie, a mianowicie ujawnienia wzmianki w rejestrze o uczestnictwie w grupie. Nie wyklucza to jednak możliwości zastosowania przez sąd rejestrowy przepisu art. 23 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym w postaci przeprowadzenia badania formalnego i materialnego wniosku spółki o dokonanie wpisu tej wzmianki do rejestru przedsiębiorców.

Natomiast ostatni z przepisów ogólnych, to jest art. 21¹ § 4 projektowanego KSH, dopuszcza możliwość powoływania się na interes grupy spółek przez zarządców spółek uczestniczących w grupie w celu wyłączenia ich odpowiedzialności na zasadach ogólnych, z mocy art. 21⁵ projektowanego KSH, tylko po ujawnieniu w rejestrze przedsiębiorców uczestnictwa spółki w grupie. Przepis w sposób wyczerpujący określa osoby uprawnione. Są nimi członkowie zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej,

prokurenci oraz likwidatorzy spółki uczestniczącej w grupie spółek. Wskutek odesłania zawartego w art. 4 § 2¹ KSH po wejściu w życie przepisów dotyczących prostej spółki akcyjnej osobami uprawnionymi będą również członkowie rady dyrektorów.

4.4. Art. 21² projektowanego KSH – przepis art. 21² § 1 projektowanego KSH dopuszcza możliwość wydawania wiążących poleceń przez spółkę dominującą względem spółki zależnej uczestniczącej w grupie. Jest on konieczny między innymi ze względu na treść art. 375¹ KSH, który w braku przepisu szczególnego wykluczałby zastosowanie wspomnianego instrumentu prawnego umożliwiającego spółce dominującej sprawne zarządzanie grupą spółek w postaci realizacji wspólnej strategii gospodarczej grupy. Przepis art. 21² § 1 *in fine* projektowanego KSH dopuszcza jednak wyłączenie prawa spółki dominującej do dawania wiążących poleceń spółce zależnej uczestniczącej w grupie spółek, jeżeli taka możliwość będzie wykluczona lub ograniczona przez przepisy szczególne (na przykład art. 9c–9d Prawa Energetycznego w zakresie gwarantującym niezależność operatora systemu przesyłowego, dystrybucyjnego, magazynowania paliw gazowych i skraplania gazu ziemnego itd. w relacji do wytwórcy energii). Jednocześnie, mając na uwadze dynamiczny katalog kategorii spółek, jakie mogą podlegać szczególnym reżimom prawnym, a także to, że katalog przepisów szczególnych może ulegać wraz z czasem zmianom, ich wyraźne wskazanie nie wydaje się być w tym wypadku wskazane. Zamiast tego norma 21² § 1 *in fine* oraz 21⁶ § 1 *in fine* stanowią wyraźną dyspozycję ustawodawcy, aby oceny zakresu dopuszczalnych działań spółki dominującej dokonywać każdorazowo z uwzględnieniem właściwego dla niej szczególnego reżimu prawnego. Wskazanie choćby przykładowego katalogu przepisów, które należy uwzględniać, oznaczałoby dokonanie przez ustawodawcę analizy prawnej norm nie rzadko wynikających z prawa UE, których analizy należy każdorazowo dokonywać *in concreto*, a jednocześnie generowałoby ryzyko pojawienia się niezamierzonej wykładni *a contrario*. Co istotne już teraz w normach kodeksowych można znaleźć przykłady tego typu rozwiązań – aby wskazać choćby art. 37 Kodeksu cywilnego.

Przepis art. 21² § 2 projektowanego KSH określa natomiast minimalną treść wiążącego polecenia. Wynika to stąd, że spółka dominująca wydając wiążące polecenie jest w stanie lepiej ocenić zdarzenia składające się na treść tego polecenia niż to by mogła uczynić spółka zależna podejmująca decyzję o wykonaniu bądź o odmowie wykonania wiążącego polecenia. Do minimalnej treści wiążącego polecenia spółki dominującej określonej w

powołanym przepisie nawiązywać będzie uchwała zarządu spółki zależnej, w sytuacji, gdy spółka ta uzna za właściwe wykonanie wiążącego polecenia (art. 21³ § 3 projektowanego KSH).

Przepis art. 21² § 2 projektowanego KSH określa z kolei sposób wydania wiążącego polecenia, to jest w formie pisemnej lub elektronicznej pod rygorem nieważności. Przesądza to, że „formalnie” wydane wiążące polecenie spółki dominującej jest czynnością prawną w świetle art. 73 § 1 KC. Polecenie należy przy tym traktować jako czynność prawną dwustronną, ponieważ do pełnego ukształtowania stosunku prawnego potrzebne jest jego przyjęcie oraz przekazanie informacji o jego przyjęciu spółce dominującej.

Określając minimalną treść oraz formę wiążącego polecenia spółki dominującej, projekt nie wskazuje organu tej spółki oraz sposobu podjęcia decyzji o wydaniu wiążącego polecenia przez tę spółkę (w przeciwieństwie do przyjęcia tego polecenia do wykonania przez spółkę zależną – art. 21³ § 1 projektowanego KSH). Wydanie wiążącego polecenia powinno nastąpić w sposób właściwy dla reprezentacji spółki dominującej – a więc przez oświadczenie jej zarządu, prokurenta lub pełnomocnika. W wypadku wydawania wiążącego polecenia nie wystąpią natomiast okoliczności, które pozwalają na to, aby spółkę reprezentowała rada nadzorcza spółki dominującej – co przesądza o tym, że organ ten nie będzie mógł wydawać wiążących poleceń.

4.5. Art. 21³ projektowanego KSH – przepisy powołanego artykułu formalizują sytuację, w której spółka zależna decyduje się na wykonanie wiążącego polecenia. Formalizacja ta ma na celu ochronę zarządców spółki zależnej w powyższym przypadku, gdyż ułatwia im możliwość skorzystania z wyłączenia ich odpowiedzialności cywilnej (art. 21⁵ projektowanego KSH). W odniesieniu do ewentualnej odpowiedzialności karnej formalizacja umożliwi wykazanie braku bezprawności czynu. Może być także wykorzystana przy dochodzeniu odszkodowania przez spółkę zależną od spółki dominującej (art. 21¹² § 2 projektowanego KSH).

Wspomniana formalizacja sprowadza się do konieczności podjęcia w tej materii uchwały przez zarząd (art. 21³ § 1 projektowanego KSH). Przepis ten przewiduje od strony kompetencyjnej możliwość określania zarządców tejże spółki zarówno w systemie dualistycznym, jak i monistycznym organów spółki kapitałowej.

Dalsze przepisy tego artykułu regulują kryteria podjęcia wskazanej wyżej uchwały, nawiązując do treści wiążącego polecenia wydanego przez spółkę dominującą z art. 21² § 3 projektowanego KSH (art. 21³ § 3 projektowanego KSH), a także braku przesłanek uzasadniających odmowę wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej z art. 21⁴ § 2 zdanie 1 projektowanego KSH) oraz konieczności uwzględnienia korzyści uzyskanych przez spółkę zależną w związku z jej uczestnictwem w grupie spółek w okresie dwóch ostatnich lat obrotowych (art. 21⁴) § 2 zdanie 2 projektowanego KSH)), do których odsyła przepis art. 21³ § 2 projektowanego KSH (zob. uwagę ogólną nr 2.16).

4.6. Art. 21⁴ projektowanego KSH – reguluje z kolei kwestię odmowy przez spółkę zależną uczestniczącą w grupie spółek wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej. Jest ona uregulowana jednak w sposób zróżnicowany, w zależności od wystąpienia jednej z dwóch odmiennych możliwych relacji między spółką dominującą a spółką od niej zależną.

W przypadku, gdy mamy do czynienia z jakąkolwiek spółką zależną uczestniczącą w grupie spółek, spółka ta ma bezwzględny obowiązek odmówić wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej, wtedy gdy jego wykonanie doprowadziłoby do niewypłacalności spółki zależnej bądź groziło niewypłacalnością (art. 21⁴ § 1 projektowanego KSH). W odniesieniu do spółek innych niż spółki jednoosobowe w ustawie znalazł się również przepis dyspozytywny, zgodnie z którym spółka zależna uczestnicząca w grupie spółek odmawia wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej, jeżeli powoła się na sprzeczność z jej interesem oraz wskaże na możliwość wyrządzenia jej w następstwie wykonania wiążącego polecenia szkody, która nie zostanie naprawiona (art. 21⁴ § 2 projektowanego KSH).

Szanując autonomię wspólników i akcjonariuszy, ustawa przewiduje możliwość przewidzenia w umowie spółki lub w statucie dodatkowych przesłanek odmowy wykonania wiążącego polecenia (art. 21⁴ § 3). Swoboda ta obejmuje zarówno spółki jednoosobowe, jak i podmioty o mieszanej strukturze właścicielskiej. Postanowienie wprowadzone na jej podstawie nie może jednak prowadzić do ograniczenia ochrony, którą przewiduje imperatywny art. 21⁴ § 1.

Odmowa wykonania wiążącego polecenia wymaga uchwały zarządców spółki zależnej, podjętej w formie pisemnej pod rygorem nieważności, a ponadto wymaga uzasadnienia.

4.7. Art. 21⁵ projektowanego KSH – przepis wyklucza odpowiedzialność cywilną członków organów menedżerskich spółki zależnej (§ 1) oraz spółki dominującej (§ 2) w sytuacji:

- a) po pierwsze – wykonania przez spółkę zależną wiążącego polecenia spółki dominującej, kiedy nie zachodzą przesłanki do jego odmowy z art. 21⁴ § 1–2 w związku z art. 21³ § 2 projektowanego KSH, zaś są spełnione przesłanki formalne (art. 21³ § 1 i 3 projektowanego KSH),
- b) po drugie – odmowy wykonania tego polecenia, kiedy zastosowanie znajdują jego przesłanki merytoryczne (art. 21⁴ § 1–3 projektowanego KSH) oraz formalne (art. 21⁴ § 4 projektowanego KSH).

Art. 21⁵ § 1 projektowanego KSH wskazuje przepisy przewidujące odpowiedzialność cywilną wspomnianych osób. Niezależnie od wyłączenia przez art. 21⁵ § 1 projektowanego KSH działania przepisów art. 293, art. 300¹²⁵ i art. 483 KSH, wspomniane osoby zawsze mogą powoływać się na klauzulę generalną z art. 21¹ § 4 projektowanego KSH.

To, że działania danej osoby wynikały z ważnie wydanego wiążącego polecenia przesądzi również o braku bezprawności czynu, co jest istotne z punktu widzenia prawno-karnej oceny czynu.

Przepisy art. 21⁵ projektowanego KSH nie zawierają również wyłączenia odpowiedzialności administracyjnej członków organów spółki zależnej wykonujących wiążące polecenia spółki dominującej ani członków organów tej ostatniej spółki wydającej takie polecenia. Nie jest to możliwe ze względów systemowych, gdyż Kodeks spółek handlowych zawiera normy prawa prywatnego i na zasadzie wyjątku normy prawno-karne, nie przewidując miejsca na regulację odpowiedzialności administracyjno-prawnej. Ponadto względy pragmatyczne przemawiają za koniecznością odstąpienia od takiej regulacji wobec znacznego i zróżnicowanego zakresu przedmiotowego, jaki miałby podlegać regulacji.

4.8. Art. 21⁶ projektowanego KSH – przepis ten reguluje dostęp do informacji spółki dominującej o spółkach zależnych uczestniczących w grupie spółek. Jest to jeden z mechanizmów umożliwiających spółce dominującej sprawne zarządzanie grupą spółek.

Wprowadzenie tego przepisu jest konieczne, ponieważ w przeciwnym razie wspomniany dostęp do informacji były *de lege lata* wykluczony albo ograniczony z mocy przepisów

ogólnych o spółce z o.o., czy spółce akcyjnej. Stąd art. 21⁶ § 2 projektowanego KSH wyłącza w przypadku grup spółek stosowanie wskazanych tam przepisów KSH, zaś inne przepisy nakazuje stosować odpowiednio.

Uwzględnienie przepisów szczególnych przy określaniu zakresu dostępu spółki dominującej do informacji o spółce zależnej uczestniczącej w grupie spółek (art. 21⁶ § 1 *in fine* projektowanego KSH) pozwala na dostosowanie się do specyfiki niektórych spółek zależnych, to jest potrzeby zachowania tajemnicy przez spółkę zależną wynikającą z takich przepisów (na przykład tajemnicy bankowej). Wobec wyłączenia z zakresu podmiotowego prawa grupy spółek takich spółek zależnych, które są spółkami publicznymi (art. 21¹⁵ § 2 projektowanego KSH), nie powstają wątpliwości prawne wynikające z kolizji art. 21⁶ projektowanego KSH z przepisami prawa rynku kapitałowego o jednakowym dostępie do informacji o spółce publicznej dla jej akcjonariuszy. Równocześnie nie zachodzi też obawa naruszenia prawa unijnego regulującego te kwestie.

4.9. Art. 21⁷ projektowanego KSH – obejmuje kolejne przepisy z zakresu mechanizmów umożliwiających spółce dominującej sprawne zarządzanie grupą spółek. Przewiduje on prawo rady nadzorczej spółki dominującej do wykonywania stałego nadzoru nad spółkami zależnymi (§ 1), a także możliwość żądania przez radę nadzorczą spółki dominującej przedstawienia jej przez spółkę zależną określonych dokumentów czy udzielenia informacji (§ 2).

Wprowadzenie tego przepisu jest konieczne, gdyż w razie jego braku wspomniany nadzór czy dostęp do informacji byłby prawnie niedopuszczalny. Mamy tutaj bowiem do czynienia z sytuacją, że organ jednej spółki ingeruje w funkcjonowanie drugiej spółki, a więc spółki, która ma własne organy, w tym także organy nadzoru.

W związku z powyższym wyjątkowy przepis art. 21⁷ § 1 projektowanego KSH został ujęty wąsko od strony przedmiotowej ograniczając nadzór rady nadzorczej spółki dominującej nad spółkami zależnymi tylko do realizacji interesu grupy spółek. Koresponduje to ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym grupy kapitałowej (art. 55–63j ustawy o rachunkowości), za sporządzenie którego współodpowiedzialni są członkowie rady nadzorczej spółki dominującej. Nadzór rady nadzorczej spółki dominującej nad spółkami zależnymi nie wyklucza natomiast nadzoru wykonywanego

przez rady nadzorcze poszczególnych spółek zależnych. Nie wyklucza on również obowiązku sprawowania nadzoru właścicielskiego przez zarząd spółki dominującej.

Przepis art. 21⁷ § 2 projektowanego KSH nie może zostać uznany za zbędny wobec treści art. 21⁶ projektowanego KSH, który też odnosi się do dostępu do informacji o spółce zależnej. Jednakże oba przepisy mają inne zakresy podmiotowe. Hipoteza pierwszego z nich obejmuje radę nadzorczą spółki dominującej (organ spółki), zaś drugiego (to jest art. 21⁶ projektowanego KSH) samą spółkę dominującą, która będzie działać przez swój zarząd.

Przepisy art. 21⁷ § 1 i 2 projektowanego KSH nie wykluczają prawa rady nadzorczej spółki dominującej do sprawowania stałego nadzoru nad tą spółką w zakresie realizacji przez nią interesu grupy spółek. Dlatego też wspomniane przepisy posługują się funktorem alternatywy nierozłącznej („lub”).

Natomiast przepis art. 21⁷ § 3 projektowanego KSH odnosi się do sytuacji, gdy spółka dominująca nie ma rady nadzorczej. Chodzi tu o przypadek, gdy spółka dominująca jest spółką z o.o., w której rada nadzorcza jest organem fakultatywnym (art. 21³ § 1 KSH). Wówczas kompetencję rady nadzorczej spółki dominującej w sprawach określonych w art. 21⁷ § 1 i § 2 projektowanego KSH sprawuje zarząd spółki dominującej. Kwestią otwartą jest, czy w art. 21⁷ § 4 projektowanego KSH chodzi także o faktyczny brak rady nadzorczej spółki dominującej (przypadek tak zwanej kadłubowej rady).

4.10. Art. 21⁸ projektowanego KSH – należy do kategorii przepisów ochronnych dla wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek, a także dla wierzycieli tej spółki.

Przepis art. 21⁸ § 1 projektowanego KSH nakłada na zarządców spółki dominującej obowiązek sporządzenia sprawozdania o powiązaniach umownych tej spółki ze spółkami od niej zależnymi, uczestniczącymi w tej samej grupie spółek, za okres ostatniego roku obrotowego. Celem tego obowiązku jest sprawdzenie, czy umowy między tymi spółkami były zawierane na warunkach rynkowych (*arms' length principle*).

Obligatoryjnym elementem powołanego wyżej sprawozdania są także wiążące polecenia spółki dominującej wydawane w tym czasie spółkom zależnym uczestniczącym w grupie spółek (art. 21⁸ § 2 projektowanego KSH).

Wspomniane przepisy mają charakter bezwzględnie wiążących, zaś objęte nimi obowiązki nie mogą być wyłączone czy też ograniczone w umowie (statucie) spółki. W

gestii spółki pozostaje natomiast to, czy wspomniane sprawozdanie ma być częścią sprawozdania zarządu, o którym mowa w art. 228 pkt 1 oraz art. 395 § 2 pkt 1 KSH, czy też ma stanowić ono odrębne sprawozdanie.

4.11. Art. 21⁹ projektowanego KSH – również należy do kategorii przepisów ochronnych, skierowanych na ochronę mniejszościowych wspólników (akcjonariuszy) spółki zależnej. Mamy tam do czynienia z prawem mniejszości o charakterze kolektywnym.

Mianowicie wspólnicy albo akcjonariusze spółki zależnej, reprezentujący co najmniej jedną dziesiątą część kapitału zakładowego albo jedną dziesiątą ogółu głosów na zgromadzeniu wspólników (walnym zgromadzeniu) spółki, mogą żądać wyznaczenia przez sąd rejestrowy niezależnego biegłego, który zbada rachunkowość oraz działalność grupy spółek (art. 21⁹ § 1 projektowanego KSH). Przepis ten nawiązuje do konstrukcji prawnej żądania zbadania rachunkowości i działalności spółki z art. 224–226 KSH, do których następuje odesłanie w art. 21⁹ § 1 zdanie 2 projektowanego KSH.

Powołany wyżej przepis ma charakter semi-imperatywny, gdyż umowa (statut) spółki zależnej może ograniczyć zakres tego badania, ale nie może prawa do jego przeprowadzenia całkowicie wyłączyć (art. 21⁹ § 2 projektowanego KSH). Ograniczenie tego badania może nastąpić także z mocy postanowienia sądu rejestrowego na wniosek spółki dominującej bądź spółki zależnej w konkretnej sprawie (art. 21⁹ § 4 projektowanego KSH). Celem tych regulacji jest ograniczenie kosztów wspomnianego badania, przyspieszenie jego przeprowadzenia, a także ochrona tajemnic przedsiębiorstwa spółki i innych prawnie chronionych informacji.

Z kolei przepis art. 21⁹ § 3 projektowanego KSH ma charakter techniczno-prawny i odnosi się do procedury wyznaczania biegłego przez sąd rejestrowy.

4.12. Art. 21¹⁰ projektowanego KSH – reguluje prawo wspólnika (akcjonariusza) mniejszościowego spółki zależnej do odkupienia jego udziałów albo akcji przez spółkę dominującą (tak zwany *sell-out*). Stąd też można go zaliczyć do wspomnianych wyżej przepisów ochronnych.

Sell-out jest instytucją prawną znaną polskiemu prawu spółek handlowych. Występuje on tylko w spółce akcyjnej, a więc nie jest znany na gruncie spółki z o.o. W przypadku spółek akcyjnych prywatnych (niepublicznych) reguluje go art. 418¹ KSH. Nie może natomiast do spółek zależnych w grupie spółek znaleźć zastosowania przepis art. 83 ustawy o

ofercie publicznej odnoszący się do spółek publicznych, gdyż te zostały wyłączone z zakresu podmiotowego przepisów o grupie spółek (art. 21¹⁵ § 2 projektowanego KSH).

Regulacja *sell-out* w art. 21¹⁰ projektowanego KSH nie tylko rozszerza możliwość zastosowania tej instytucji na spółki z o.o., ale także liberalizuje przesłanki jej zastosowania. W miejsce obowiązującego w powołanych wyżej przepisach ogólnych pułapu reprezentowania 95% kapitału zakładowego (w spółkach prywatnych) albo 95% ilości ogółu głosów (w spółkach publicznych) przez akcjonariuszy większościowych w danej spółce, do wykonania tego prawa przez wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej, wystarczające jest, że spółka dominująca reprezentuje w tej spółce co najmniej 90% kapitału zakładowego, bezpośrednio bądź pośrednio. W sytuacji, kiedy spółka dominująca osiąga powyższy pułap razem z innymi spółkami zależnymi, nie jest wymagane ograniczenie z art. 418¹ § 1 KSH, że odkupujących nie może być więcej niż pięciu. Mając na uwadze interes beneficjentów odkupu udziałów czy akcji spółki zależnej, projekt dopuszcza możliwość spełnienia przesłanki tego odkupu nie tylko bezpośrednio przez spółkę dominującą, ale także pośrednio lub na podstawie porozumień z innymi osobami.

Projekt stara się wyważyć sprzeczne interesy między spółką dominującą zobowiązaną do odkupu a wspólnikami (akcjonariuszami) mniejszościowymi spółki zależnej jako osobami uprawnionymi, mając na względzie, że *sell-out* może zagrozić płynności spółki dominującej. Dlatego też, co do zasady, *sell-out* należy wykonać nie częściej niż raz w roku obrotowym i nie wcześniej niż trzy miesiące od ujawnienia uczestnictwa spółki zależnej w grupie spółek (art. 21¹⁰ § 2 projektowanego KSH).

W kwestiach wyceny udziałów albo akcji objętych przymusowym odkupem przez spółkę dominującą w ramach grupy spółek przepis art. 21¹⁰ § 1 *in fine* projektowanego KSH odsyła do zasad określonych w art. 418¹ § 2–4 i 8 KSH. Ten ostatni przepis znajduje zastosowanie w przypadku grupy spółek zarówno do odkupu akcji spółki prywatnej, a także udziałów spółki z o.o. Wycena odkupowanych praw udziałowych jest określona na podstawie art. 417 § 1 KSH. W przypadku, gdy spółką zależną jest spółka z o.o. albo spółka akcyjna (tylko niepubliczna), zaś cena tych praw jest określana przez biegłego wyznaczonego przez zgromadzenie wspólników albo walne zgromadzenie tej spółki, konieczne jest ukształtowanie prawa do zwołania tego zgromadzenia jako prawa

indywidualnego, a nie zaś kolektywnego, jak to przewidują normy ogólne z art. 236 § 1 i art. 400 § 1 KSH (art. 21¹⁰ § 2 projektowanego KSH).

Wobec faktu, że z mocy art. 21⁴ § 3 projektowanego KSH umowa albo statut spółki zależnej może dopuszczać odmienne wymogi odmowy wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej, z czym niekoniecznie muszą się godzić wspólnicy albo akcjonariusze mniejszościowi spółki zależnej, przepis art. 21¹⁰ § 4 projektowanego KSH uzależnia skuteczność takich postanowień umowy albo statutu spółki zależnej od odkupienia udziałów albo akcji wspólników bądź akcjonariuszy „niezadowolonych” z tego. Jest to rozwiązanie znane w dotychczasowej treści Kodeksu spółek handlowych, a mianowicie w przypadku istotnej zmiany przedmiotu działalności spółki akcyjnej (art. 416 KSH).

W oparciu o podobne założenia, w celu ochrony praw i oczekiwań tych wspólników i akcjonariuszy, którzy uzyskali ten status przed dniem wejście w życie niniejszej ustawy, zostało im również przyznane dodatkowe prawo *sell-outu*. Instytucja ta została uregulowana w art. 10 niniejszej ustawy. Inaczej niż w wypadku art. 21¹⁰ możliwość skorzystania z niej nie jest uzależniona od poziomu kapitału, jaki reprezentuje spółka dominująca, ale od dopełnienia przez wspólnika lub akcjonariusza określonych obowiązków formalnych. Drugą istotną różnicą między art. 21¹⁰ projektowanego KSH a art. 10 jest to, że podczas gdy pierwsze z tych uprawnień ma charakter ciągły i przysługuje wspólnikowi przez cały czas istnienia grupy spółek, drugie przysługuje wyłącznie w związku z tworzeniem grupy spółek, osoba która chce z niego skorzystać musi więc od samego początku sprzeciwiać się utworzeniu grupy spółek, podobnie jak ma to miejsce w wypadku istotnej zmiany przedmiotu działalności spółki.

4.13. Art. 21¹¹ projektowanego KSH – zawiera mechanizm ochronny dla spółki dominującej, umożliwiający jej sprawne zarządzanie grupą spółek. Chodzi tu o przymusowy wykup udziałów czy akcji należących do wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej przez spółkę dominującą (*squeeze-out*).

Instytucja ta stanowi odwrócenie omawianej wyżej instytucji *sell-out*. W przepisie art. 21¹¹ projektowanego KSH przyjęto takie same założenia jak w przypadku *sell-out* uregulowanego w art. 21¹⁰ projektowanego KSH, a więc rozszerzenie tej instytucji na spółki z o.o. oraz przyjęcie bardziej liberalnych przesłanek jej stosowania niż w przepisach ogólnych, to jest art. 418 KSH (dla spółki akcyjnej prywatnej).

Mając na uwadze wyważanie interesów spółki dominującej oraz wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek przymusowy, wykup udziałów albo akcji należących do wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek, przepis art. 21¹¹ § 1 projektowanego KSH, wymaga, aby próg co najmniej 90% kapitału zakładowego spółki zależnej był bezpośrednio spełniony przez spółkę dominującą, a więc bez udziału innych wspólników (akcjonariuszy) spółki zależnej w tym działających w porozumieniu ze spółką dominującą.

Analogicznie jak ma to miejsce w wypadku pozostałych przypadków *squeeze out* możliwość jego dokonania została wyłączona w odniesieniu do akcji Skarbu Państwa.

4.14. Art. 21¹² projektowanego KSH – reguluje odpowiedzialność spółki dominującej względem spółki zależnej, wykonującej wiążące polecenie spółki dominującej. Jest to odpowiedzialność odszkodowawcza, o charakterze kontraktowym, ukształtowana na zasadzie winy domniemanej.

Regulacja ta obejmuje także instytucję *actio pro socio* (art. 21¹² § 4 i § 5 projektowanego KSH) w razie braku wytoczenia w terminie przez spółkę zależną powództwa przeciwko spółce dominującej, przenosząc to uprawnienie na wspólników (akcjonariuszy) spółki zależnej.

W tej części ustawy znalazł się również przepis określający wzorzec postępowania spółki dominującej (art. 21¹² § 3 projektowanego KSH)

4.15. Art. 21¹³ projektowanego KSH – reguluje odpowiedzialność spółki dominującej względem wspólników (akcjonariuszy) spółki zależnej za obniżenie wartości udziałów albo akcji, w sytuacji wykonania przez spółkę zależną wiążącego polecenia spółki dominującej. Jest to odpowiedzialność odszkodowawcza za tak zwaną szkodę pośrednią. Odpowiedzialność pośrednia ma na gruncie prawa polskiego charakter wyjątkowy, toteż dla jej wprowadzenia konieczne było wyrażenie jej wprost w przepisie.

Zakres podmiotowy wspomnianej wyżej odpowiedzialności jest ograniczony od strony podmiotowej, gdyż dotyczy on tylko przypadku, kiedy spółka dominująca jest w stanie samodzielnie (bezpośrednio bądź pośrednio) zmienić umowę albo statut spółki zależnej oraz podjąć uchwałę o uczestnictwie w grupie spółek.

Ze względu na fakt, że powyższa przesłanka może odmiennie przedstawiać się w różnych spółkach zależnych, o czym decyduje struktura wspólników (akcjonariuszy) oraz postanowienia szczególne umowy albo statutu spółki zależnej, przepis art. 21¹³ § 2 projektowanego KSH wprowadza domniemanie spełnienia wspomnianej przesłanki, w przypadku gdy spółka dominująca reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek.

Przepis art. 21¹³ § 4 projektowanego KSH wprowadza swoistą normę „kolizyjną” w kwestii relacji odpowiedzialności za szkodę pośrednią wobec wspólnika albo akcjonariusza spółki zależnej (art. 21¹³ projektowanego KSH) a odpowiedzialności odszkodowawczej spółki dominującej wobec spółki zależnej (art. 21¹² projektowanego KSH). W świetle art. 21³ § 4 projektowanego KSH roszczenie o naprawienie szkody pośredniej wygasa z chwilą pełnego naprawienia szkody spółce zależnej wyrządzonej przez spółkę dominującą w następstwie wydania wiążącego polecenia. Z kolei przepis art. 21¹³ § 3 zdanie 2 projektowanego KSH reguluje zagadnienia techniczno-prawne związane z wezwaniem przez uprawnionego z art. 21¹³ § 1 projektowanego KSH do naprawienia szkody spółce zależnej przez spółkę dominującą wyrządzonej wskutek wydania wiążącego polecenia, aby uniknąć wspomnianej „kolizji”.

4.16. Art. 21¹⁴ projektowanego KSH – reguluje odpowiedzialność odszkodowawczą spółki dominującej względem wierzycieli spółki zależnej, jeżeli szkoda powstała w wyniku stosowania się przez spółkę zależną do wiążącego polecenia spółki dominującej.

4.17. Art. 21¹⁵ § 1 projektowanego KSH – daje możliwość zastosowania przepisów o grupie spółek także do spółek powiązanych ze spółką dominującą. Wymaga to jednak wyraźnego postanowienia w umowie albo statucie spółki powiązanej.

Z kolei przepis art. 21¹⁵ § 2 projektowanego KSH wyklucza z zakresu podmiotowego prawa grupy spółek te spółki zależne, które są spółkami publicznymi. Wykluczenie to jest uzasadnione przede wszystkim tym, że przypadki, w których spółka zależna w grupie spółek jest spółką publiczną, występują śladowo w praktyce. Natomiast objęcie spółek publicznych zakresem prawa grupy spółek wygenerowałoby dużo wątpliwości prawnych trudnych do rozstrzygnięcia.

Projekt wyklucza także w art. 21¹⁵ § 2 projektowanego KSH dopuszczalność stosowania przepisów art. 21¹ do art. 21¹⁶ projektowanego KSH do spółek zależnych w likwidacji, ale tylko wtedy, gdy rozpoczęły one podział swego majątku, a także do spółek zależnych

w upadłości. Jest to uzasadnione tym, że stosowanie przepisów o grupie spółek jest wówczas bezcelowe, a ponadto może ono generować wątpliwości prawne zwłaszcza na styku z prawem upadłościowym. Rozwiązanie to nawiązuje systemowo do art. 491 § 3 i art. 528 § 3, a także art. 551 § 4 KSH. Nie dotyczy to jednak przypadku, gdy likwidacja bądź upadłość dotyczy spółki dominującej.

4.18. Art. 21¹⁶ projektowanego KSH reguluje ustanie uczestnictwa w grupie spółek. Następuje ono wskutek podjęcia kwalifikowaną większością głosów uchwały zgromadzenia wspólników (walnego zgromadzenia) spółki zależnej o wystąpieniu z grupy spółek, w sposób taki sam jak przy przystępowaniu do tej grupy (art. 21¹ § 2 projektowanego KSH), lub przez złożenie oświadczenia przez spółkę dominującą o ustaniu tego uczestnictwa adresowanego do spółki zależnej.

Skutek podjęcia tej uchwały bądź złożenia wspomnianego oświadczenia podlega później ujawnieniu w rejestrze – na zasadach ogólnych – przy czym wpis stanowiący wykreślenie wzmianki o uczestnictwie w grupie spółek ma charakter deklaratoryjny, a nie konstytutywny. Przyjęcie innego charakteru tego wpisu, którego konieczność dokonania jest oczywista, powodowałaby, że spółka zależna zainteresowana „secesją” z grupy spółek musiałaby czekać – w świetle doświadczenia życiowego – na ten fakt kilka miesięcy. Przepis ten nie reguluje natomiast wyjścia z grupy spółek spółki dominującej, pozostawiając to zasadom ogólnym, gdyż taki przypadek oznacza faktycznie utratę bytu prawnego całej grupy spółek.

4.19. Art. 206 § 1 pkt 5, art. 300⁶³ § 1 pkt 5 i art. 374 § 1 pkt 5 projektowanego KSH – obowiązek wskazania przynależności spółki do określonej grupy spółek na tak zwanych firmówkach spółki jest kolejnym sposobem ujawniania uczestnictwa w grupie spółek, obok wzmianki w rejestrze przedsiębiorców (art. 21¹ § 2 projektowanego KSH).

4.20. Uchylenie przepisów 228 pkt 6, art. 300⁸¹ pkt 5 i art. 393 pkt 7 KSH – stanowi konsekwencję uchylecia przez niniejszy projekt art. 7 KSH.

4.21. Zmiana ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym – dodanie nowego przepisu art. 38 pkt 1 lit. ga jest konsekwencją obowiązku ujawnienia przynależności spółki do grupy spółek w postaci dokonania wpisu w wzmianki w KRS z mocy art. 21¹ § 3 projektowanego KSH.

4.22. Art. 458 § 1 pkt 3 Kodeksu postępowania cywilnego – nowa treść tego przepisu pozwala poddać pod kognicję sądów gospodarczych wszystkie sprawy objęte zakresem

przepisów art. 21¹ do art. 21¹⁶ projektowanego KSH. Nie następuje wówczas „rozbitcie” kognicji sądów powszechnych w powyższych sprawach między sądy cywilne a gospodarcze.

4.23. Zmiana ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym – nowy art. 9 ust. 3 wspomnianej ustawy dopuszcza stosowanie przepisów KSH o grupie spółek, kiedy podmiotem dominującym w grupie spółek jest przedsiębiorca będący państwową osobą prawną. Definicję normatywną państwowej osoby prawnej zawiera przepis art. 3 wspomnianej ustawy, dopuszczając też inne podmioty prawa niż spółki (na przykład jednostki naukowo badawcze itd.). Ze względu na szeroki zakres pojęcia „państwowej osoby prawnej” miejscem właściwym na skonstruowanie normy odsyłającej nie jest Kodeks spółek handlowych (art. 21¹⁵ projektowanego KSH), ale ustawa o zasadach zarządzania mieniem państwowym. Jednocześnie w celu uniknięcia wątpliwości co do tego, czy podmiotem dominującym w grupie spółek może być Skarb Państwa, w celu wyraźnego przesądzenia, że nie jest to dopuszczalne dodano art. 3 ust. 4.

5. Zmiany KSH w zakresie zwiększenia efektywności rad nadzorczych spółek

5.1. Obowiązek zarządu do udzielania z własnej inicjatywy określonych informacji radzie nadzorczej

Prawidłowe działanie rady nadzorczej oraz efektywne prowadzenie przez ten organ nadzoru wewnętrznego wymaga, aby posiadała ona bieżący dostęp do rzetelnych oraz kompletnych informacji o spółce. Klasyczny dualistyczny model organizacyjny w spółce kapitałowej, polegający na oddzieleniu organów zarządzającego i nadzorczego, może rodzić problemy związane z przepływem informacji między nimi oraz prowadzić do asymetrii w tym obszarze.

Rada nadzorcza posiadała wprawdzie, na bazie istniejących przepisów KSH, możliwość badania wszystkich dokumentów spółki oraz żądania od zarządu i pracowników sprawozdań i wyjaśnień oraz dokonywania rewizji stanu majątku spółki (art. 219 § 4 KSH dla spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz art. 382 § 4 KSH dla spółki akcyjnej, w brzmieniu dotychczas obowiązującym), jednak uprawnienie to w praktyce pozostaje często niewystarczające.

Z uwagi na rozdzwięk w zakresie posiadanych danych o spółce między radą nadzorczą a zarządem, członkowie pierwszego z tych organów mogą nie posiadać wiedzy o istotnych

zdarzeniach lub okolicznościach, w odniesieniu do których powinni pogłębić swój zasób informacji oraz zażądać udzielenia stosownych wyjaśnień. Brak bieżącego oraz sformalizowanego obowiązku informacyjnego wykonywanego przez menadżerów wobec rady nadzorczej, w praktyce obniża skuteczność istniejących regulacji.

Obrazując opisywany w tym miejscu problem można wskazać, iż rada nadzorcza częstokroć nie posiada wiadomości o zdarzeniach lub okolicznościach, które powinny być przedmiotem dalszych działań stanowiących realizację uprawnienia wynikającego między innymi z art. 219 § 4 czy art. 382 § 4 KSH. W szczególności niewystarczająca efektywność dotychczasowego modelu kompetencji rad nadzorczych określonego na płaszczyźnie KSH objawiała się głównie w odniesieniu do zdarzeń o charakterze nadzwyczajnym, których nie sposób było przewidzieć z perspektywy piastuna organu nadzorczego. Zapewnienie zaś bieżącego dostępu do istotnych wiadomości odnoszących się do spółki daje osobom powołanym do dbania o interes tego podmiotu szansę reakcji oraz zainicjowanie właściwych działań.

Obowiązek informowania rady nadzorczej o aktualnej sytuacji spółki można, w bieżącym stanie normatywnym, starać się zidentyfikować po stronie zarządu na podstawie ogólnych nakazów współdziałania organów i zachowania lojalności względem spółki. Tym niemniej, wobec braku jednoznacznych przepisów w tym obszarze, zasygnalizowana powinność w praktyce bywa realizowana z różnym efektem.

Proponowany mechanizm zawarty w art. 380¹ KSH, wedle przedkładanego projektu, ma doprowadzić także do aktywizacji rad nadzorczych oraz zachęcenia ich do zintensyfikowania realizowania obowiązków przez pozostałe uprawnienia. Dotychczasowy stan prawny w niektórych przypadkach mógł prowadzić do premiowania biernych postaw piastunów omawianego organu. Praktyka nieformułowania szerokich żądań przedstawienia przez zarząd informacji o istotnych okolicznościach oraz zdarzeniach odnoszących się do spółki w praktyce prowadziła do tego, iż rada nadzorcza nie otrzymywała danych, które winny wzbudzić jej zainteresowanie wywoływane należyłą starannością, adekwatną dla piastuna organu spółki kapitałowej. W przypadkach zaś skrajnych, w ramach których dochodziło do sytuacji zagrożenia interesu spółki (czy nawet jego naruszenia), rada nadzorcza tłumaczyła *ex post* brak podjęcia oczekiwanej ze strony wspólników lub akcjonariuszy reakcji niewiedzą wywołaną niedoinformowaniem przez zarząd.

Usprawnienie przepływu informacji między organami koreluje z ogólnym obowiązkiem stałego nadzoru przez radę nadzorczą. Brak sprawnego mechanizmu w opisywanym obszarze poważnie utrudnia, a czasem nawet uniemożliwia, należyte realizowanie tej podstawowej funkcji rady.

W ramach art. 380¹ projektowanego KSH proponuje się wprowadzenie do modyfikowanego aktu normatywnego przepisów kształtujących obowiązek zarządu do regularnego lub niezwłocznego przekazywania radzie nadzorczej scharakteryzowanych wiadomości, odnoszących się do głównych obszarów, które winny znajdować się w szczególnym zakresie zainteresowania rad. W § 3 przywołanych artykułów przewidziano terminy, w ramach których komentowana powinnośc ma być realizowana. Tym niemniej, z racji tego, że głównym beneficjentem zaprojektowanych przepisów pozostaje rada nadzorcza (która uzyskuje przecież narzędzie zwiększające efektywność wykonywania obowiązków korporacyjnych), może ona do pewnego stopnia dostosowywać sposób oraz częstotliwości ich koniecznego realizowania.

Efektywność komentowanego mechanizmu będzie przez współwłaścicieli monitorowana na skutek corocznego dokonywania przez radę nadzorczą jego oceny oraz przedstawiania jej w ramach sprawozdania przedkładanego pod rozstrzygnięcie walnego zgromadzenia (art. 382 § 3 pkt 3 KSH podług prezentowanego projektu).

Ostatecznie to akcjonariusze ponoszą ekonomiczne ryzyko funkcjonowania spółki kapitałowej, stąd powinni oni dysponować możliwością przesądzenia na poziomie statutu, czy proponowany poszerzony model współpracy zarządu z radą nadzorczą ma mieć zastosowanie w ramach ich przedsięwzięcia, a także, w jakim zakresie ma być stosowany (taka konstrukcja proponowanych przepisów KSH może się okazać zasadna w szczególności z perspektywy spółek jednoosobowych, które z uwagi na określone okoliczności zorganizowane zostały w formie spółek akcyjnych).

Z uwagi na istotne różnice systemowe w funkcjonowaniu rad nadzorczych w ramach poszczególnych spółek kapitałowych, a także odmienności cech konstrukcyjnych tych podmiotów, omawiany mechanizm wprowadza się na poziomie KSH wyłącznie w odniesieniu do spółki akcyjnej. Norma zwarta w proponowanym art. 380¹ KSH stanowić może natomiast wzór regulacyjny, który, na zasadzie dobrowolnej woli współników, nadaje się do implementowania do umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Rozwiązanie to ma zapewnić osobom ponoszącym ekonomiczne ryzyko funkcjonowania

wspomnianej spółki zdolność łatwego – to jest w oparciu o model przyjęty przez ustawodawcę – dostosowania organizacji wewnętrznej tego podmiotu do jego wielkości oraz stopnia skomplikowania funkcjonalnego. Analogiczny wniosek odnosi się do możliwości wykorzystania przepisów zawartych w art. 380¹ projektowanego KSH przy modelowaniu umownej organizacji prostej spółki akcyjnej.

Opisywany mechanizm mający zwiększać wymianę informacji między zarządem oraz radą nadzorczą spółki kapitałowej w ocenie projektodawców nie powinien stanowić nadmiernego obciążenia dla pierwszego ze wspomnianych organów. Istotą normy wynikającej z art. 380¹ projektowanego KSH nie jest nałożenie na zarząd spółki dodatkowego szczegółowego obowiązku sprawozdawczego wobec rady nadzorczej, lecz stworzenie kompletnej i rzetelnej bazy informacyjnej służącej efektywniejszej kooperacji obu organów. Cel komentowanej regulacji powinien wyznaczać zakres danych konieczny do uwzględnienia w informacji udzielanej radzie nadzorczej spółki. Odnotować należy również, iż co do zasady przedmiotowe wiadomości powinny być przekazywane radzie nadzorczej na piśmie, z wyjątkiem sytuacji, gdy zachowanie takiej formy nie jest możliwe ze względu na konieczność natychmiastowego przekazania informacji radzie nadzorczej. Mając na uwadze wielkość konkretnego podmiotu oraz skalę jego wewnętrznej organizacji, rada nadzorcza może postanowić o dopuszczalności przekazywania informacji objętych art. 380¹ § 1 projektowanego KSH również w innej, bardziej dogodnej w konkretnym stanie faktycznym formie.

5.2. Wprowadzenie obowiązków sprawozdawczych rady nadzorczej

Mając na uwadze rolę rady nadzorczej w systemie ładu korporacyjnego, a także chcąc zabezpieczyć należyty przepływ informacji między radą nadzorczą a organem właścicielskim spółki, rada nadzorcza została zobowiązana do sporządzania i przedstawiania corocznego sprawozdania z działalności (art. 219 § 3, art. 300⁶⁹ § 3 oraz art. 388 § 3). Sprawozdanie takie będzie źródłem informacji o pracy rady nadzorczej i jedną z podstaw do oceny tej pracy (w tym w formie rozstrzygnięcia w przedmiocie udzielenia absolutorium), a więc pełniło będzie analogiczną funkcję jak sprawozdanie zarządu z działalności spółki. Analogiczne rozwiązania przewidziano w projekcie dla komisji rewizyjnej (art. 221 § 1 KSH).

W odniesieniu do spółek akcyjnych została również określona minimalna treść sprawozdania rady nadzorczej (art. 388 § 3¹), natomiast w pozostałych typach spółek, rozstrzygnięcie o tym, jakie informacje znajdują się w sprawozdaniu pozostawiono samym spółkom. Umożliwi to dostosowanie zakresu przekazywanych informacji do skali prowadzonej działalności oraz do oczekiwań wspólników.

5.3. Określenie zasad funkcjonowania komitetów rady nadzorczej oraz zasad delegowania członków rady nadzorczej do samodzielnego pełnienia czynności nadzorczych

W projekcie zawarta została regulacja dotycząca komitetów rady nadzorczej, to jest instytucji, która coraz częściej występuje w praktyce, a która nie była do tej pory przedmiotem regulacji KSH. W art. 219¹ oraz art. 390¹ KSH określono zasady tworzenia stałych i doraźnych komitetów rady nadzorczej, wpływ ich utworzenia na odpowiedzialność całej rady nadzorczej oraz kompetencje przysługujące komitetom rady nadzorczej. Wprowadzenie w tym zakresie regulacji jest uzasadnione potrzebą zapewnienia komitetom rady nadzorczej możliwości efektywnego funkcjonowania. Jednocześnie za szczegółowym uregulowaniem kwestii odpowiedzialności członków rad nadzorczych w sytuacji powołania komitetów rady nadzorczej przemawiała doniosłość tej kwestii z punktu widzenia spółek oraz piastunów ich organów.

W projektowany art. 390 KSH znalazły się natomiast przepisy precyzyjnie określające jakie uprawnienia przysługują członkom rady nadzorczej delegowanym do samodzielnego wykonywania czynności nadzorczych. Pozwoli to na bardziej efektywne wykonywanie przez te osoby powierzonych im zadań.

5.4. Rozszerzenie katalogu osób wyłączonych od możliwości bycia członkiem zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, likwidatorem albo prokurentem

Kodeks spółek handlowych określa w art. 18 § 2 katalog osób wyłączonych od możliwości piastowania w spółkach funkcji członka zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, likwidatora albo prokurenta. Zgodnie z dyspozycją tego przepisu osobami wyłączonymi są osoby skazane za popełnienie przestępstw określonych kategorii, to jest przestępstw przeciwko obrotowi gospodarczemu, ochronie informacji, wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi. Funkcją tego przepisu jest ochrona zarówno interesów spółki, jak i pozostałych uczestników obrotu

gospodarczego przez wyeliminowanie z obrotu osób, które nie dają rękojmi należytego sprawowania mandatu.

Z powstaniem określonej w art. 18 § 2 przesłanki negatywnej do pełnienia funkcji w spółkach nie wiązało się natomiast popełnienie przestępstwa sprzedajności, przekupstwa, płatnej protekcji oraz nadużycia funkcji. Wynikało to ze sklasyfikowania tych przestępstw jako przestępstw przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego. Należy jednak uznać, że brak jest podstaw aksjologicznych dla takiego zróżnicowania. Sprawcy przestępstw wskazanych w art. 228–231 Kodeksu karnego wykazali się brakiem uczciwości wywołującym istotne wątpliwości co do tego, czy dają oni rękojmię należytego wykonywania mandatu. Co więcej umożliwienie im funkcjonowania w obrocie gospodarczym może godzić w interesy uczciwych przedsiębiorców, którzy funkcjonują w obrocie gospodarczym bez uciekania się do zachowań nieuczciwych. Wyeliminowanie osób wskazanych w ww. przepisach leży również w interesie publicznym od lat bowiem poziom szeroko rozumianej korupcji i działania podejmowane w celu jej zwalczania są czynnikami branymi pod uwagę w rankingach atrakcyjności inwestycyjnej państw, a więc i w decyzjach inwestorów.

W celu stworzenia podstawy prawnej umożliwiającej otrzymanie przez sąd rejestrowy informacji niezbędnych do podjęcia stosownych działań w zakresie wykreślenia z urzędu osób wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego przed dniem 1 kwietnia 2022 r., a będących osobami skazanymi za przestępstwa określone w art. 228–231 Kodeksu karnego oraz art. 587¹ i art. 587² Kodeksu spółek handlowych oraz w celu zapewnienia szerszego czasowego zakresu obowiązywania zakazu określonego w zmienianym art. 18 § 2 Kodeksu spółek handlowych, projektodawca zdecydował się na wprowadzenie do projektu ustawy art. 7 oraz dodanie ustępu drugiego do art. 11.

Jednocześnie, w celu uzupełnienia mechanizmu weryfikacji osób pełniących funkcję prokurentów w spółkach prawa handlowego, projektodawca, w art. 8 projektu, stworzył podstawę prawną umożliwiającą sądom rejestrowym uzyskanie niezbędnych informacji z Krajowego Rejestru Karnego, a w konsekwencji podjęcie stosownych działań wobec osób, które zostały wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego przed dniem 1 października 2018 r. jako prokurenci spółek handlowych, skazanych za przestępstwa określone w art. 18 § 2 Kodeksu spółek handlowych.

5.5. Prawo rady nadzorczej do żądania sporządzenia lub przekazania informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień

Praktyka obrotu dostarcza licznych przykładów ujawniających niedoskonałość dotychczasowych przepisów stanowiących podstawę do możliwości formułowania przez radę nadzorczą spółki kapitałowej żądania przedstawienia jej informacji, dokumentów czy opracowań, niezbędnych do produktywnego realizowania obowiązków z obszaru *corporate governance*.

Doświadczenia płynące z rzeczywistości korporacyjnej wskazują, że wszelkie wątpliwości, mogące powstawać na kanwie nieprecyzyjnych przepisów prawa, potencjalnie mogą służyć zarządowi jako wymówka dla nierealizowania prawa członków rady nadzorczej do informacji o spółce.

Pośród obserwowanych kontrowersji pojawiających się na tle wykładni dotychczasowych art. 219 § 4 oraz art. 382 § 4 KSH należy odnotować, iż niejasnym może pozostawać:

- a) dokładny krąg podmiotów obowiązanych do przedstawienia wiadomości żądanych przez radę nadzorczą, a w szczególności kontrowersyjna w tym zakresie może się jawić sytuacja prokurentów czy osób wykonujących na rzecz spółki w sposób regularny określone czynności na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o podobnym charakterze,
- b) zakres przedmiotowy uprawnienia, a w szczególności zdolność do żądania przedstawienia określonych informacji, sprawozdań lub wyjaśnień dotyczących wprost spółek zależnych oraz spółek powiązanych, które to informacje lub materiały znajdują się w zasięgu na przykład członków zarządu spółki, z uwagi na wykonywanie uprawnień korporacyjnych na poziomie spółki zależnej,
- c) termin, w którym adresaci żądania rady nadzorczej mają obowiązek go wykonać, w tym zagadnienie dotyczące tego, czy rada nadzorcza posiada uprawnienie do jednostronnego określania takiego terminu,
- d) czy zarząd jest uprawniony do podejmowania z jakichkolwiek przyczyn dowolnych działań skutkujących ograniczeniem (o charakterze przedmiotowym, zakresowym czy związanym ze sposobem udostępniania informacji) dostępu do żądanych danych lub materiałów przez radę nadzorczą.

Proponowane brzmienie art. 219 § 4–4², art. 300⁷¹ § 1–2, art. 300⁷⁶ § 5 oraz art. 382 § 4–4² projektowanego KSH ma na celu ukształtowanie przepisów eliminujących kontrowersje związane ze stosowaniem dotychczasowych norm. W szczególności, w ramach przedkładanej propozycji, ustalono termin właściwy na wykonanie żądania przekazania określonych informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień, przy czym – mając na uwadze ewentualną obszerność zagadnień koniecznych do opracowania – rada nadzorcza może ustalić dłuższy termin odpowiedzi na jej żądanie.

W szczególności warto podkreślić proponowane rozszerzenie kręgu podmiotów, które mogą być zobowiązane do przedłożenia radzie nadzorczej żądanych informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień. W dzisiejszej rzeczywistości obrotu gospodarczego istotna część osób wysoko wykwalifikowanych współpracuje ze spółkami kapitałowymi, wykonując na ich rzecz (nierzadko na zasadzie wyłączności) w sposób stały określone usługi, często o kluczowym znaczeniu dla jednostki. W aktualnym stanie prawnym wątpliwa pozostaje sposobność skutecznego realizowania wobec takich osób uprawnień informacyjnych przez organ wewnętrzny nadzoru. W takim przypadku określone wyjaśnienia mogłyby być uzyskane przez radę nadzorczą za pośrednictwem zarządu, tym niemniej takie wydłużenie łańcucha przekazywania danych zmniejsza dynamikę komentowanego uprawnienia oraz może rodzić pokusę filtrowania wiadomości ostatecznie uzyskiwanych przez radę nadzorczą. Okoliczności te dodatkowo uzasadniają konieczność przedmiotowej ingerencji ustawodawczej.

W związku z potrzebą uczynienia komentowanego uprawnienia rady nadzorczej bardziej efektywnym oraz niedającym się ignorować, przedkładany projekt ustawy proponuje przyjąć nowy art. 587¹ KSH, za pośrednictwem którego ustala się normę sankcjonującą (a tym samym zabezpieczającą) właściwe realizowanie ww. żądania rady nadzorczej przez jej adresatów. Powodem, dla którego sankcję cywilnoprawną uznano w tym wypadku za niewystarczającą, jest z jednej strony trudność z wykazaniem szkody oraz jej dochodzeniem przez spółkę, z drugiej zaś to, że przyczyną powstania szkody będzie w wielu wypadkach inne zawinione działanie zarządu, zaś niedopełnienie obowiązku informacyjnego będzie jedynie sposobem ukrycia tego działania. Jednocześnie standardy orzekania o popełnieniu przestępstwa, a w szczególności wymóg wykazania większej niż znikoma szkodliwości społecznej, pozwolą wyeliminować przypadki ewentualnych nadużyć czy sankcjonowania uchybień o trywialnym charakterze.

Aby wzmocnić znaczenie omawianej instytucji oraz uwypuklić konsekwencje jej nieodpowiedniego stosowania, zmodyfikowano również art. 18 § 2 KSH przez ustanowienie zakazu pełnienia funkcji członka zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, likwidatora oraz prokurenta przez osobę, która została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo określone we wspomnianym art. 587¹ KSH. Z analogicznych względów zdecydowano się na określenie nie tylko górnej, ale również dolnej granicy kary.

5.6. Doradca rady nadzorczej i postępowanie kwalifikacyjne

Skala złożoności procesów zachodzących w spółkach kapitałowych oraz ich profesjonalizacja wymagają niekiedy skorzystania przez radę nadzorczą z usług zewnętrznych podmiotów o wyspecjalizowanych kompetencjach do przeprowadzenia rzetelnej analizy, celem przygotowania lub podjęcia dalszych decyzji korporacyjnych. Co prawda rada nadzorcza jest organem pełniącym swoje funkcje w sposób stały (m.in. art. 219 § 1 oraz art. 382 § 1 KSH), nie oznacza to jednak, że jej członkowie całość swojej aktywności zawodowej muszą koncentrować wyłącznie na spółce, w ramach której piastują mandat. Może się to przekładać na potrzebę rady nadzorczej skorzystania z podmiotów spoza organu celem przeprowadzenia określonych czynności analitycznych lub przygotowawczych.

Według dotychczasowego stanu prawnego, rada nadzorcza nie może wydawać zarządowi wiążących poleceń związanych z prowadzeniem spraw spółki, co przekłada się również na to, iż poza jej kompetencjami pozostaje nakazanie w sposób władczy organowi wykonawczemu spółki nawiązania współpracy z profesjonalnym podmiotem trzecim w celu przeprowadzenia przez niego określonych prac na użytek własny rady nadzorczej. W omawianym obszarze rada nadzorcza dysponuje zaledwie sposobnością zwrócenia się do zarządu z wnioskiem o podjęcie określonych działań, lecz finalnie to od woli zarządu zależy, w jakim czasie oraz stopniu, jeśli w ogóle, przedmiotowa sugestia zostanie wykonana.

Sytuacja ta komplikuje się również w przypadku, gdy z pomocy wyspecjalizowanego podmiotu zewnętrznego rada nadzorcza zasadnie chciałaby skorzystać w kontekście potencjalnego podejmowania przez członków zarządu określonych aktywności abuzywnych, mogących wyrządzić szkodę spółce, czy też w przypadku woli skonfrontowania, celem weryfikacji wyjaśnień przedkładanych przez zarząd. W takich

scenariuszach KSH, w brzmieniu dotychczasowym, nie przyznaje radzie nadzorczej żadnych dodatkowych narzędzi, które mogłyby zostać spożytkowane, aby podjąć produktywne działania z wyłączeniem (zainteresowanego w sprawie) zarządu. W przypadku zaś, gdyby wola weryfikacji konkretnych obszarów prowadzenia spraw spółki czerpała podstawy w niejednoznacznych okolicznościach, można zasadnie spodziewać się, iż chęć menadżerów do współdziałania z radą nadzorczą będzie umiarkowana.

Z tych przyczyn, za zasadne należy uznać wyposażenie rady nadzorczej każdej spółki kapitałowej w uprawnienie do samodzielnego (to jest z pominięciem zarządu) wyboru konkretnego podmiotu zewnętrznego, posiadającego wiedzę fachową i kwalifikacje, celem zbadania określonych zagadnień dotyczących spółki, w tym jej majątku (projektowane art. 219², art. 300^{71a} oraz art. 382¹ KSH). Samodzielność rady nadzorczej w komentowanym przypadku oznacza nie tylko zdolność zindywidualizowania przez ten organ podmiotu mającego przeprowadzić właściwe badanie, ale także określenia przedmiotu oraz wszelkich istotnych ram mających się odbyć prac analitycznych. Istotą proponowanego narzędzia jest wyposażenie rady nadzorczej w uprawnienie do reprezentowania spółki w omawianym obszarze wobec podmiotu trzeciego, w tym do złożenia w imieniu spółki odpowiedniego oświadczenia woli kształtującego stosunek prawny nawiązany z doradcą rady nadzorczej.

Raport z przeprowadzonego badania, przygotowany przez doradcę rady nadzorczej, może zawierać istotne informacje o spółce, które, z uwagi na zakres kompetencji zgromadzeń właścicielskich, powinny zostać przekazane bezpośrednio do wiadomości akcjonariuszy. Z tej przyczyny, w ramach projektowanej instytucji, przewidziano kompetencję rady nadzorczej do zadecydowania o konieczności udostępnienia wspomnianego raportu z przeprowadzonego badania współwłaścicielom spółki kapitałowej, co wykonywane jest bezpośrednio przez zarząd (projektowany art. 382¹ § 6 KSH). Analogiczne postanowienia nie znalazły się w regulacjach dotyczących spółki z o.o. oraz prostej spółki akcyjnej, w których brak jest wymogu sporządzenia pisemnego raportu z badania. Jeśli jednak raport taki zostanie sporządzony z woli rady nadzorczej odpowiedniej spółki, należy dopuścić jego udostępnienie wspólnikom lub akcjonariuszom na analogicznych zasadach. Z drugiej zaś strony, przy tej okazji należy zabezpieczyć interes spółki przed zagrożeniem ujawnienia informacji stanowiących tajemnice prawnie chronione. W konsekwencji, komentowany raport z badania może zostać udostępniony wspólnikom lub akcjonariuszom na skutek odpowiedniego zastosowania art. 212 § 2 oraz 428 § 2 KSH.

Warto odnotować, że udostępnienie raportu z przeprowadzonego badania nie może nastąpić w sposób prowadzący do powstania asymetrii informacyjnej między współwłaścicielami – w szczególności, w spółce akcyjnej, materiał ten powinien być przekazywany w sposób odpowiedni dla ogłoszenia o zwołaniu zgromadzenia wspólników oraz walnego zgromadzenia. W odniesieniu do spółek publicznych zasygnalizowano, iż stosowanie przywołanych wyżej projektowanych przepisów KSH nie może prowadzić do naruszenia bądź niewykonania obowiązków informacyjnych wynikających z właściwych przepisów szczególnych. W tym kontekście należy mieć na względzie w pierwszej kolejności powinności określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylającym dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE.

Aby właściwie zabezpieczyć interesy spółki, w ramach przedkładanej propozycji nowelizacji KSH przewidziano odpowiednie przepisy kreujące zobowiązanie doradcy rady nadzorczej oraz każdej osoby fizycznej, wykonującej w jego imieniu lub na jego rzecz czynności związane z badaniem, do zachowania w tajemnicy wszystkich niemających publicznego charakteru informacji i dokumentów, do których mieli dostęp w trakcie realizowania badania lub sporządzania sprawozdania z badania.

Doradca rady nadzorczej wykonuje badanie zgodnie z określonym przez radę nadzorczą przedmiotem na zlecenie spółki oraz na jej koszt. W efekcie, za celowe należy uznać pozostawienie akcjonariuszom do rozstrzygnięcia na poziomie statutu, czy zamierzają dozwolnić na korzystanie przez radę nadzorczą z opisywanej kompetencji swobodnie czy też uprawnienie to chcą ograniczyć albo nawet wyłączyć. W szczególności wspomniane ograniczenie może polegać na określeniu maksymalnego łącznego wynagrodzenia wszystkich doradców rady nadzorczej, które spółka może ponieść w trakcie roku obrotowego. Celem ułatwienia kontroli wydatkowania w tym obszarze środków spółki zasadnym jest przyjęcie, że w corocznym sprawozdaniu rady nadzorczej elementem obowiązkowym będzie informacja o łącznym wynagrodzeniu należnym od spółki z tytułu wszystkich badań zleconych przez radę nadzorczą w trakcie roku obrotowego (art. 382 § 3¹ pkt 5 projektowanego KSH). Analogicznych przepisów nie przewidziano w spółkach z o.o. oraz prostych spółkach akcyjnych z uwagi na fakt, iż w ramach tych kategorii spółek możliwość korzystania z doradcy rady nadzorczej została skonstruowana na

zasadzie „*opt in*” oraz musi zostać uprzednio przewidziana w ich podstawowym dokumencie korporacyjnym. Konsekwencją takiej konstrukcji jest oczywista zdolność wspólników albo akcjonariuszy do zastrzeżenia warunków lub ograniczeń dla rad nadzorczych w czerpaniu z omawianego mechanizmu w sytuacji jego dopuszczalności w konkretnym podmiocie.

Instrument w postaci doradcy rady nadzorczej zdecydowano się wprowadzić w odniesieniu do każdego rodzaju spółki kapitałowej, z zastrzeżeniem jednak, że stopień szczegółowości odpowiednich regulacji dostosowano do modelowych cech konstrukcyjnych tych podmiotów. Innymi słowy, istota mechanizmu jest tożsama w ramach wszystkich omawianych jednostek, jednak zakres normowania odpowiednich przepisów na płaszczyźnie KSH uzgodniono z systemowym sposobem organizacji właściwych spółek.

W odniesieniu do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółki akcyjnej, na płaszczyźnie przedkładanego projektu przewidziano także odpowiednie zastosowanie doradcy rady nadzorczej, przy okazji przeprowadzania przez radę nadzorczą postępowania kwalifikacyjnego zmierzającego do powołania członków zarządu. W szczególności, w przypadku spółek kapitałowych o większej skali działalności, rada nadzorcza posiadająca kompetencje do kreowania składu osobowego zarządów nierzadko korzysta z zewnętrznych podmiotów świadczących wyspecjalizowane usługi, aby dobrać odpowiednich menadżerów jako kandydatów na piastunów organu wykonawczego omawianych przedsiębiorców. Aby zarysowane zadanie zostało zrealizowane w sposób możliwie efektywny, zasadnym bywa odseparowanie jego wykonania od dotychczasowego zarządu oraz czasowe utajnienie procesu wewnątrz korporacji.

Ustawa zabezpiecza możliwość uzyskania przez doradcę rady nadzorczej określonych informacji i dokumentów przez nałożenie na zarząd obowiązków w tym zakresie (art. 219² § 4, art. 300^{71a} § 4 oraz 382¹ § 4). Dodatkowym mechanizmem zabezpieczającym efektywną współpracę zarządu z doradcą rady nadzorczej jest przewidziana w art. 587² KSH sankcja karna w postaci kary grzywny lub ograniczenia wolności, a także przewidziany w art. 18 § 2 KSH mechanizm wykluczania osób skazanych za to przestępstwo od pełnienia funkcji w spółkach. Mając na uwadze to, że doradca rady nadzorczej jest osobą, przez którą swoje zadania wykonuje rada nadzorcza, konsekwencje

niedopełnienia tych obowiązków zostały określone analogicznie jak w wypadku naruszenia obowiązków wobec rady nadzorczej.

5.7. Uregulowanie terminów udostępniania informacji wspólnikom i akcjonariuszom

Obowiązujące aktualnie przepisy normujące prawo do informacji akcjonariuszy w zakresie możliwości pozyskania wiedzy o treści sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego spółki przed obradami walnego zgromadzenia mającego rozpatrywać i zatwierdzać przywołane dokumenty, pozostają na tyle wątpliwe, iż realny standard uprawnień w przywołanym zakresie bywa często nazbyt mizerny.

Przede wszystkim należy zwrócić uwagę, iż pierwsza wątpliwość dotyczy terminu, w którym akcjonariusz musi złożyć odpowiednie żądanie spółce. Stosownie do dzisiejszego art. 395 § 4 KSH „odpisy sprawozdania zarządu z działalności spółki i sprawozdania finansowego wraz z odpisem sprawozdania rady nadzorczej oraz sprawozdania z badania są wydawane akcjonariuszom na ich żądanie, najpóźniej na piętnaście dni przed walnym zgromadzeniem”. W związku z literalnym brzmieniem cytowanego przepisu występuje pokusa uznania, iż odpowiednie żądanie akcjonariusza dotyczące wydania odpowiedniego sprawozdania musi zostać złożone w takim terminie, aby zarząd był w stanie przekazać właściwy dokument „najpóźniej na piętnaście dni przed walnym zgromadzeniem”. Taki sposób wykładni daje pretekst do uznania, iż wniosek złożony przez akcjonariusza po tym czasie pozostaje spóźniony i nie musi zostać zrealizowany.

Inny sposób rozumienia aktualnego art. 395 § 4 KSH jest taki, iż to wniosek akcjonariusza musi zostać złożony „najpóźniej na piętnaście dni przed walnym zgromadzeniem”. Przyjmując taki wariant jako właściwy, ujawniają się dwa problemy – norma nie przewiduje wówczas żadnego terminu po stronie zarządu spółki na realizację właściwego żądania akcjonariusza, a po drugie, znów nie jest jasne, jak należy traktować wnioski współwłaścicieli spółki złożone później.

Z perspektywy zagwozдки dotyczącej przywołanego terminu określonego w art. 395 § 4 KSH, należy odnotować, iż zwyczajne walne zgromadzenie może zostać zwołane za pośrednictwem listów poleconych lub przesyłek nadanych pocztą kurierską, rozesłanych przez organ inicjujący obrady tego organu „dwa tygodnie przed terminem walnego zgromadzenia” (por. art. 402 § 3 KSH). W takim przypadku akcjonariusz nie ma możliwości złożenia odpowiedniego wniosku w terminie przewidzianym w art. 395 § 4

KSH, względnie zarząd w określonym czasie nie ma możliwości wydać akcjonariuszowi odpowiednich sprawozdań.

Proponowany art. 395 § 4 KSH usuwa przywołane wątpliwości praktyczne, gdyż po pierwsze wprost wskazuje, że żądanie wydania dokumentów odpowiadających treścią sprawozdaniu zarządu z działalności spółki lub sprawozdaniu finansowemu spółki może zostać złożone w każdym czasie przypadającym od dnia zwołania zwyczajnego walnego zgromadzenia. Po drugie, określono, iż zarząd ma obowiązek uczynić zadość wnioskowi akcjonariusza niezwłocznie, nie później niż w terminie dwóch dni powszednich od dnia zgłoszenia żądania.

W ramach projektu ustawy nowelizującej zdecydowano się uzupełnić o analogiczny przepis regulacje normujące zwyczajne zgromadzenie wspólników. Celem tego działania jest zapewnienie wspólnikom dostępu do sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego spółki przed zwyczajnym zgromadzeniem wspólników w spółce, w której z uwagi na ustanowienie rady nadzorczej wyłączone jest prawo indywidualnej kontroli.

Omawiane przepisy zostały dostosowane również do aktualnego wymogu sporządzania sprawozdania finansowego w formie elektronicznej (por. art. 45 ust. 1f oraz art. 49 ust. 7 ustawy o rachunkowości).

Komentowany mechanizm ma charakter dalej idącej gwarancji dla wspólników czy akcjonariuszy w zakresie prawa do informacji o spółce niż enigmatyczny (oraz niedostosowany terminami do sp. z o.o. i niekiedy S.A.) obowiązek spółki udostępniania w bliżej niesprecyzowany sposób rocznego sprawozdania finansowego i sprawozdania z działalności jednostki wynikający z art. 68 ustawy o rachunkowości.

5.8. Zgoda na zawarcie transakcji o znaczącej wartości ze spółką dominującą, spółką zależną oraz spółką powiązaną

W celu wzmocnienia kontroli rady nadzorczej nad majątkiem spółki, w ramach której jej członkowie pełnią funkcję, proponuje się rozszerzenie kompetencji wspomnianego organu nadzoru w art. 384¹ projektowanego KSH o konieczność uzyskania jego zgody na zawarcie przez spółkę transakcji ze spółką dominującą, spółką zależną lub spółką z

nią powiązaną, jeżeli wartość przedmiotowej czynności przekracza 10% aktywów spółki, chyba że statut stanowi inaczej.

Przywołane działanie legislacyjne pozostaje uzasadnione istotną wrażliwością scharakteryzowanych transakcji, dokonując ich oceny z perspektywy potencjalnie abuzywnych aktywności zarządów. Umieszczenie obowiązku uprzedniego uzyskania komentowanej zgody na poziomie KSH skutkuje tym, iż ewentualne przeprowadzenie omawianych czynności, z pominięciem decyzji rady nadzorczej, obarczone pozostanie wadą nieważności (por. art. 17 KSH).

Wykorzystane do sformułowania komentowanych przepisów pojęcia „spółka dominująca”, „spółka zależna” oraz „spółka powiązana” należy dekodować stosownie do definicji legalnych zawartych w art. 4 KSH.

Zaprezentowana w przedkładanym projekcie ustawy propozycja omawianego mechanizmu zakłada konstrukcję o charakterze „*opt out*”. Podejście to uzasadnione jest stworzeniem akcjonariuszom możliwości dostosowania organizacji wewnętrznej ich podmiotu do potrzeb uzasadnionych jego interesem.

Aby zapewnić zgodność przedmiotowych instrumentów nadzoru z przepisami szczególnymi, przywołanego wymogu nie stosuje się do spółek publicznych w rozumieniu KSH oraz podmiotów należących do szczególnie kwalifikowanego prawnie zgrupowania spółek.

5.9. Zaakcentowanie znaczenia funkcji przewodniczącego rady nadzorczej oraz obowiązku aktywności piastunów tego organu

Praktyka obrotu, a w szczególności znane powszechnie przypadki niewłaściwego ukształtowania wewnętrznego zasad ładu korporacyjnego, wskazują na potrzebę uregulowania na poziomie ustawy roli przewodniczącego rady nadzorczej jako osoby odpowiedzialnej za należyte organizowanie prac tego organu. Wielokrotnie bowiem to od aktywności oraz staranności w realizowaniu uprawnień przez przywołanego piastuna organu spółki zależy efektywność wewnętrznego nadzoru w spółce kapitałowej. Wskazana osoba powinna bowiem nadawać harmonogram oraz zakres przedmiotowy prac omawianego ciała, nie zaś pozostawać biernym wykonawcą wniosków zarządu co do wydawania oczekiwanych rozstrzygnięć przez radę nadzorczą lub dążyć do

realizowania minimalnych aktywności rady nadzorczej narzuconych prawem w wyabstrahowaniu od rzeczywistych potrzeb wewnętrznych spółki.

Dodatkowo zaakcentować należy, iż uczestnictwo członków rady nadzorczej w posiedzeniach tego organu stanowi nie ich uprawnienie korporacyjne, lecz podstawowy obowiązek świadczący o staranności w piastowaniu funkcji. Realizację przedmiotowej powinności wspierają występujące na poziomie KSH od 31.03.2020 r. ułatwienia pozwalające co do zasady na „zdalną” partycypację w obradach posiedzenia. Innymi słowy, przypadki absencji członków rady nadzorczej na posiedzeniach powinny być absolutnym wyjątkiem podyktowanym li tylko wypadkami o charakterze losowym. Przyjmując to założenie, a także dążąc do uwolnienia rad nadzorczych przed ewentualnymi przeszkodami w podejmowaniu dynamicznie decyzji niezbędnych z perspektywy interesu spółki również na podstawie okoliczności ujawnionych bezpośrednio podczas posiedzenia, proponowany art. 221¹ § 3 oraz art. 389 § 3 KSH wprowadza regułę, wedle której rada nadzorcza może podejmować podczas posiedzenia uchwały również w sprawach nieobjętych zapowiadzanym porządkiem obrad, jeżeli żaden z członków rady nadzorczej biorących udział w posiedzeniu się temu nie sprzeciwi. Zarówno umowa spółki, jak i statut, mogą jednak wyłączać lub ograniczać normę wynikającą z przywołanych projektowanych przepisów.

Dążąc do zwiększenia efektywności wewnętrznego funkcjonowania rad nadzorczych, zabezpieczono również rzeczywiste realizowanie przez przewodniczącego przedmiotowego organu żądania zwołania posiedzenia zgłoszonego przez zarząd lub członka rady nadzorczej. Dotychczas obowiązujący w ramach spółki akcyjnej art. 389 § 1 KSH przewiduje obowiązek zwołania w takiej sytuacji posiedzenia rady nadzorczej w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania wniosku, nie wskazując jednak, kiedy takie posiedzenie ma się odbyć. Znane są z przeszłości próby istotnego odciążania w czasie daty przeprowadzenia posiedzenia rady nadzorczej zwołanego z inicjatywy członka rady nadzorczej nie sympatyzującego z zarządem spółki. Po to, aby dać kres takim przypadkom, projektowany art. 389 § 4 KSH stanowi, iż posiedzenie zwoływane w komentowanej sytuacji ma zostać zorganizowanego przez przewodniczącego rady nadzorczej w ten sposób, aby odbyło się w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania żądania. Analogiczna regulacja wraz z precyzyjną podstawą umożliwiającą określonym

podmiotom żądanie zwołania posiedzenia rady nadzorczej w ramach sp. z o.o. została przewidziana w art. 221¹ § 4 projektowanego KSH.

5.10. Zasady sporządzania protokołów zarządu i rady nadzorczej

Dotychczasowe regulacje w sposób szczątkowy albo w ogóle odnosiły się zarówno do potrzeby sporządzania protokołu z efektów procedowania zarządu i rady nadzorczej spółki kapitałowej, treści przedmiotowego dokumentu, osoby mającego go sporządzać oraz potwierdzać rzetelność omawianego materiału.

W ramach sp. z o.o. fakt sporządzania protokołu z posiedzenia zarządu wynikał pośrednio z art. 209 KSH, zaś w odniesieniu do rady nadzorczej oczywisty był obowiązek jego tworzenia z uwagi na wyraźny art. 222 § 2 KSH. Innych aspektów nie podnoszono na poziomie ustawy. Najbardziej kompleksową normę wyprowadzać można z art. 376 KSH wskazującego, że z posiedzeń zarządu spółki akcyjnej należy sporządzać protokoły (potwierdza to także art. 377 KSH) mające konkretną treść oraz podpisywane finalnie przez „obecnych” członków tego organu. Wątpliwości oraz praktyczne trudności dotyczące sporządzania i podpisywania protokołu z prac zarządu mogą wynikać z sytuacji, w której uchwały omawianego organu podejmowane są podczas posiedzeń z elementem uczestniczenia w nich za pośrednictwem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość czy też decyzje te pozostają efektem głosowań poza posiedzeniami. W odniesieniu do rady nadzorczej spółki akcyjnej, kwestia protokołów została dotychczas uregulowana przez odesłanie do właściwych przepisów mających zastosowanie wprost do protokołów zarządu (por. art. 391 § 2 KSH).

Proponowane przepisy zawarte w art. 208¹, art. 222 § 2 (odesłanie), art. 300⁵⁸ § 5, art. 376 projektowanego KSH (uwzględniając obowiązujący aktualnie art. 391 § 2 KSH), w sposób jednolity oraz kompleksowy regulują kwestię obowiązku protokołowania uchwał zarządów oraz rad nadzorczych (organów w odniesieniu do P.S.A.) spółek kapitałowych, a także treści wspomnianych dokumentów. W kontekście sygnalizowanego wyżej problemu praktycznego w przedstawionej propozycji przepisów przesądzono, że protokół podpisuje co najmniej członek właściwego organu prowadzący posiedzenie lub zarządzający głosowanie, chyba że odpowiednio umowa spółki bądź statut lub regulamin tego organu stanowią inaczej. Modelowe rozwiązanie zaproponowane wymienionymi przepisami pozwala więc na możliwie uproszczone dokumentowanie efektów prac

wzmiankowanych organów wewnętrznych spółek, które nie tworzy zbędnych barier w przypadku ich procedowania z elementem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.

5.11. Kadencja a mandat

Wygaśnięcie mandatu członka organu spółki kapitałowej stanowiło w ostatnim czasie przedmiot licznych wypowiedzi przedstawicieli doktryny i stało się przedmiotem orzeczeń sądowych. Wyjątkowo problematyczna okazała się kwestia ustalenia momentu wygaśnięcia mandatu w związku upływem kadencji. W tym zakresie w literaturze przedmiotu reprezentowane były dwa dominujące stanowiska. Zgodnie z pierwszym z nich, kadencję należy obliczać według pełnych lat obrotowych. Zgodnie z drugim stanowiskiem, okres kadencji jest liczony w latach od dnia powołania, przy czym ostatni rok urzędowania członka zarządu musi być pełnym rokiem obrotowym (por. na przykład P. Pinior, Wygaśnięcie mandatu członków organów spółki kapitałowej w świetle najnowszego orzecznictwa Sądu Najwyższego, PPH 2017 nr 7, s. 13, wraz z powołaną tam literaturą). Wątpliwości te zauważył również Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 listopada 2016 r. (III CZP 72/16, Biul. SN 2016/11/6), gdzie zaprezentowano stanowisko, zgodnie z którym ostatni pełny rok obrotowy, w rozumieniu przepisu art. 369 § 4 w związku z art. 386 § 2 KSH, jest to ostatni rok obrotowy, który rozpoczął się w czasie trwania kadencji członka rady nadzorczej spółki akcyjnej. Podkreślić jednak należy, że problem ten jest nadal istotny w praktyce funkcjonowania spółek, dlatego konieczne jest rozstrzygnięcie tej kwestii w ustawie. Ponadto uregulowanie kwestii obliczania kadencji w przepisach o prostej spółce akcyjnej powoduje, że analogicznie systemowa zmiana powinna objąć też spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkę akcyjną (por. P. Pinior, Ocena rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw, Zeszyty Prawnicze BAS, 2019, Nr 3, s. 113).

Dzięki wprowadzonej regulacji nie będzie ulegało wątpliwości, że mandat członka zarządu powołanego dnia 1 czerwca 2021 r., na dwuletnią kadencję, w spółce, której rok obrotowy jest tożsamy z rokiem kalendarzowym, wygaśnie z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2023.

Aby uniknąć wątpliwości co do wpływu nowelizacji na mandaty istniejące w chwili wejścia w życie ustawy, przepis przejściowy (art. 11 nowelizacji) przesądza o stosowaniu w tym wypadku znowelizowanych przepisów.

5.12. Obowiązek lojalności

Występowanie obowiązku lojalności członków organów zarządzających i nadzorczych spółek kapitałowych nie jest już obecnie kwestionowane w doktrynie ani orzecznictwie. Istnienie tego obowiązku jest też przyjmowane w doktrynach innych państw europejskich, a także regulowane przez wskazanie konkretnych jego przejawów (Companies Act 2006, Section 171–177) czy w drodze klauzuli generalnej (przykładowo w prawie hiszpańskim, art. 227 Real Decreto Legislativo 1/2010, BOE-A-2010-10544, przy czym jednocześnie ustawodawca hiszpański doprecyzował ten obowiązek w przepisie art. 228 ustawy). Z aprobatą należy przyjąć wprowadzenie do przepisów o prostej spółce akcyjnej obowiązku lojalności oraz obowiązku zachowania poufności członków organów spółki po wygaśnięciu mandatu. Z punktu widzenia prawidłowej techniki legislacyjnej, właściwym rozwiązaniem byłoby wprowadzenie tych regulacji także do przepisów o spółce z o.o. i spółce akcyjnej (por. P. Pinior, System monistyczny w prostej spółce europejskiej, PUG 2020, Nr 2, s. 2). Ma to znaczenie także dla praktyki funkcjonowania spółek oraz problematyki odpowiedzialności członków organów spółek kapitałowych. Wprowadzenie wspomnianych przepisów uzasadnia z kolei uchylenie przepisów art. 293 § 2 oraz art. 483 § 2 KSH.

Nowe standardy w zakresie lojalności oraz Business Judgement Rule stanowią również wzorzec oceny dla odpowiedzialności piastunów spółek kapitałowych w przypadku łączenia spółek, co zostało odzwierciedlone w art. 512 i art. 526 oraz podziału spółek – co wyraża art. 548 KSH.

5.13. Business Judgement Rule (zasada biznesowej oceny sytuacji)

Wprowadzenie zasady biznesowej oceny sytuacji pozwoli definitywnie przesądzić o wyłączeniu odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną spółce wskutek decyzji organów, które okażą się błędne, o ile były one podejmowane w granicach uzasadnionego ryzyka biznesowego w oparciu o adekwatne do okoliczności informacje.

Proponowana zmiana stanowi normatywne dostrzeżenie tego, że ryzyko jest jednym z nieodzownych elementów prowadzenia działalności gospodarczej. Dzięki podejmowaniu

uzasadnionego ryzyka spółki mogą osiągać zyski, wprowadzać innowacje czy podejmować działalność w nowych obszarach. Jest to korzystne zarówno dla wspólników i akcjonariuszy, jak i dla społeczeństwa i państwa.

Wprowadzenie *Business Judgement Rule* pozwoli uwypuklić, że działania członków organów powinny być oceniane nie retrospektywnie, przez pryzmat rezultatów, ale z perspektywy prawidłowości trybu podejmowania decyzji, w odniesieniu do momentu podejmowania decyzji i okoliczności temu towarzyszących.

Dzięki nowelizacji członkowie organu, którzy starannie i lojalnie wykonywali swoje obowiązki i którzy zdecydowali się na podjęcie przez spółkę ryzyka, zyskają ochronę na wypadek, gdyby *ex post* okazało się, że decyzja była nietrafna i doprowadziła do wyrządzenia spółce szkody. Jednocześnie w dalszym ciągu możliwe będzie sankcjonowanie działań lekkomyślnych.

Wprowadzenie proponowanych zmian stanowi również krok w stronę harmonizacji rozwiązań obowiązujących w spółce z o.o. i spółce akcyjnej z tymi, które zostały wprowadzone w prostej spółce akcyjnej, a brak jest w tym zakresie argumentów za zróżnicowaniem regulacji.

Podobne rozwiązania znaleźć można w kodeksach lub ustawach wielu państw, w tym w: Austrii, Chorwacji, Czechach, Hiszpanii, Niemczech, Portugalii, Słowacji czy Rumunii. Jest ona również zawarta w Europejskim modelu kodeksu spółek handlowych.

5.14. Rozszerzenie zakresu art. 203 § 3 oraz art. 370 § 3 KSH o inne przypadki wygaśnięcia mandatu

Proponowana zmiana daje możliwość udziału osób pełniących funkcję w trakcie roku obrotowego, za który sporządza się sprawozdanie finansowe i sprawozdanie z działalności, a których mandat w tym czasie wygaś, w przygotowywaniu wspomnianych sprawozdań, przez składanie wyjaśnień. Jednocześnie przepis ten umożliwia zobowiązanie tych osób do złożenia wyjaśnień. Poprzednie brzmienie przepisu odnosiło się wyłącznie do przypadku odwołania przed upływem kadencji, choć do wygaśnięcia mandatu może też dojść wskutek na przykład rezygnacji. Ponadto poprzednie brzmienie przepisu nie współgrało z regulacjami art. 231 § 3 oraz art. 395 § 3 KSH, które umożliwiają wszystkim osobom, które sprawowały funkcje w trakcie poprzedniego roku

obrotowego, a którym mandat wygasł, udział w zgromadzeniu, przeglądanie sprawozdań i przedkładanie do nich opinii.

5.15. Podejmowanie uchwał i odbywanie posiedzeń za pomocą środków komunikacji elektronicznej w organach zarządczych i nadzorczych

Wobec brzmienia przepisu art. 222 § 2 KSH, zgodnie z którym z przebiegu posiedzenia rady nadzorczej sporządza się protokół, konieczne jest dodanie do art. 222 § 4² zdanie 2, rozciągającego obowiązek protokołowania nie tylko tych uchwał, które zapadają na posiedzeniu organu, ale również podejmowanych za pomocą środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Z kolei dodanie art. 222 § 4² KSH jest konieczne, gdyż jest to jedyny przypadek, kiedy w Kodeksie spółek handlowych nie określono większości głosów dla podejmowania uchwał organu spółki kapitałowej, co stanowi *de facto* przeoczenie ustawodawcy. Umożliwi to uniknięcie problemów praktycznych, w przypadku braku wprowadzenia odpowiedniego postanowienia w umowie spółki z o.o.

6. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

6.1. Wprowadzenie prawa grup spółek umożliwi usprawnienie funkcjonowania tych przedsiębiorców, którzy działają z wykorzystaniem złożonych struktur korporacyjnych. To zaś powinno przyczynić się do poprawy konkurencyjności i wyników przedsiębiorstw oraz atrakcyjności inwestycyjnej kraju.

6.2. Zwiększenie efektywności nadzoru korporacyjnego realizowanego przez rady nadzorcze spółek kapitałowych może się przyczynić do zmniejszenia ryzyk związanych z działalnością gospodarczą tych podmiotów, a także wyeliminowania społecznie dostrzeganych przypadków nadużyć związanych z ich funkcjonowaniem.

Skutkiem wspomnianego stanu rzeczy może być zwiększenie zaufania do aktywności realizowanych przez spółki kapitałowe, objęte przedkładanymi rozwiązaniami legislacyjnymi.

Ponadto przyznanie radom nadzorczym tych podmiotów dodatkowych narzędzi oraz mechanizmów kontrolnych może przyczynić się do poprawy postrzegania tych jednostek z perspektywy krajowych oraz zagranicznych dawców kapitału, co potencjalnie poprawi zdolności pozyskiwania przez nie dodatkowych środków przeznaczanych na nakłady inwestycyjne.

6.3. Projekt ustawy nie powoduje – co do zasady – żadnych skutków finansowych dla budżetu państwa, z wyjątkiem konieczności poniesienia wydatków związanych z modyfikacją systemu informatycznego, w którym jest prowadzony Krajowy Rejestr Sądowy. Wynika to z wprowadzenia nowego przepisu art. 38 pkt 1 lit. ga ustawy o KRS w związku z art. 21¹ § 2 projektowanego KSH. Wydatki te są szacowane w przybliżeniu na kwotę 50 000–100 000 zł. Wydatki te zostaną sfinansowane w ramach środków właściwego merytorycznie dysponenta, bez konieczności dodatkowego zwiększenia jego limitu wydatków.

6.4. Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

6.5. Projektowana ustawa nie wpływa też bezpośrednio na sytuację osób starszych i niepełnosprawnych.

7. Zgodność projektu z prawem Unii Europejskiej

7.1. Przedkładany projekt pozostaje zgodny z prawem Unii Europejskiej.

8. Możliwość osiągnięcia celu normatywnego za pomocą innych środków (art. 66 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców)

8.1. W zakresie prawa grup spółek osiągnięcie celu normatywnego w inny sposób nie jest możliwe. Poprzestanie na obecnej praktyce kontraktowej nie pozwala na uregulowanie wszystkich kwestii objętych projektem ustawy, a jednocześnie generuje istotne koszty transakcyjne. Rozstrzygnięcie sprawy przez orzecznictwo, jakkolwiek teoretycznie możliwe, prowadziłooby do stanu znaczącej niepewności prawnej – do czasu wykształcenia się linii orzeczniczej, a przy tym w stopniu mniejszym niż ujęty w ustawie zabezpieczałoby interesy innych niż spółka dominująca uczestników rynku.

8.2. Jeśli chodzi o regulację rad nadzorczych to sposób ich funkcjonowania, a w szczególności ich kompetencje oraz obowiązki, unormowany jest w przeważającej mierze na płaszczyźnie KSH, zgodnie z zakresem przedmiotowym tego aktu normatywnego zawartym w jego art. 1.

Celem przedkładanego projektu ustawy jest wyposażenie wspomnianych organów nadzoru korporacyjnego w narzędzia oraz mechanizmy zwiększające efektywność działań przez nie podejmowanych, aby zrealizować powinności nakładane nań mocą odpowiednich przepisów KSH.

W konsekwencji, uzupełnienie KSH o proponowane regulacje pozostaje zasadnym oraz adekwatnym środkiem zmierzającym do osiągnięcia zidentyfikowanego zamierzenia.

9. *Vacatio legis*

9.1. Projekt przewiduje stosunkowo długie *vacatio legis* (sześć miesięcy), mając na względzie obowiązek złożenia wniosku do KRS o dokonanie wzmianki o uczestnictwie w grupie spółek (art. 21¹ § 2 projektowanego KSH). Ta ostatnia kwestia będzie wymagała dokonania zmian w systemie informatycznym Krajowego Rejestru Sądowego, dla których krótki termin *vacatio legis* mógłby się okazać niewystarczający.

9.2. Taki termin wejścia w życie przepisów pozwoli również na dostosowanie umów spółek i statutów do ich nowego brzmienia, w tym w odniesieniu do tych spraw, dla których ustawodawca przewidział system *opt-out*.

9.3. Od sześciomiesięcznego okresu *vacatio legis* projektowana ustawa przewiduje wyjątek w odniesieniu do art. 1 pkt 3 oraz art. 7, które wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2022 r.; co związane jest z koniecznością umożliwienia KRS dostosowania się do zmienionych przepisów.

10. *Ścieżka prac legislacyjnych*

10.1. Projekt ustawy został wpisany do Wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów pod numerem UD113 .

10.2. Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz art. 52 § 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z 29 października 2015 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny oraz na stronach internetowych Ministerstwa Aktywów Państwowych.

Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.

10.3 Dokument nie był przedstawiany instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania ich opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Aktywów Państwowych we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Jacek Sasin – Minister Aktywów Państwowych</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Filip Ostrowski – Dyrektor Biura ds. Reformy Nadzoru Właścicielskiego filip.ostrowski@map.gov.pl tel.: +48 22 695 82 36</p>	<p>Data sporządzenia 13 lipca 2021 r.</p> <p>Źródło: inne Projekt nowelizacji przepisów</p> <p>Nr w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów: UD113</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Od momentu wejścia w życie Kodeksu spółek handlowych 15 września 2000 r. (dalej również jako: „KSH”) rzeczywistość gospodarcza w Polsce uległa licznym przeobrażeniom i znacznie odbiega od stanu sprzed 20 lat. Aktualnie Polska jest jednym z najszybciej rozwijających się państw Unii Europejskiej oraz liderem gospodarczym pośród krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Polska coraz częściej staje się także miejscem wybieranym przez zagranicznych przedsiębiorców, którzy – korzystając ze sprzyjających warunków biznesowych – lokują w niej kapitał, w celu stworzenia przedsięwzięć biznesowych o zasięgu globalnym. Atrakcyjność krajowego systemu prawnego oraz zaplecza administracyjnego jest dostrzegana przez obiektywnych obserwatorów światowych. Systematycznie już Polska zajmuje dobre pozycje w przeprowadzanym przez Bank Światowy globalnym rankingu „Doing Business”, oceniającym państwa pod kątem stopnia przyjazności siatki regulacyjnej z perspektywy podstawowych potrzeb biznesowych.

Lata dynamicznego rozkwitu gospodarki przyniosły wiele przykładów wskazujących, że równoległe z ułatwieniami dla prowadzenia biznesu (w tym w strukturze grup spółek) prace legislacyjne powinny skupiać na się również na wzmocnieniu instrumentów służących wewnętrznemu nadzorowi podmiotów prowadzących działalność ekonomiczną. Pogoń za osiąganiem coraz wyższych wskaźników wydolności operacyjnej nie może tworzyć sytuacji potęgujących ryzyko, które będzie wymykać się wszelkim przewidzianym mechanizmom kontrolnym. Rolą ustawodawcy powinno być baczne przypatrywanie się realnym potrzebom uczestników rzeczywistości gospodarczej oraz podejmowanie działań zmierzających do zwiększania efektywności procesów związanych z zarządzaniem przedsiębiorstwami.

W pierwszej kolejności proponowana nowelizacja KSH skupia się na wprowadzeniu do polskiego prawa spółek handlowych regulacji prawnej tzw. prawa holdingowego. W pracach legislacyjnych nad Kodeksem spółek handlowych w 2000 r. przyjęto koncepcję ograniczonej (szczątkowej) regulacji prawa holdingowego w ramach tego kodeksu. Regulacja ta ograniczyła się wówczas do – uchylonego w ramach niniejszej nowelizacji – art. 7 KSH, który odnosił się do tzw. holdingów umownych, a więc takich, w których spółka dominująca i spółka zależna zawierają między sobą umowę o zarządzanie spółką zależną przez spółkę dominującą lub umowę o odprowadzanie zysku spółki zależnej do spółki dominującej.

Wspomniana wyżej regulacja (dawnego art. 7 KSH) nie uwzględniła natomiast unormowania kwestii prawnych dotyczących tzw. holdingów faktycznych, a więc spółek, między którymi powstał stosunek dominacji i zależności (art. 4 § 1 pkt 4 KSH).

W polskiej praktyce gospodarczej dominują holdingi faktyczne. Holdingi umowne należą do rzadkości, podobnie jak tzw. podatkowe grupy kapitałowe (art. 1 a ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych), stąd też regulacja grup spółek nie odpowiadała potrzebom obrotu.

Dlatego proponowana nowelizacja KSH – przez wprowadzenie nowego Działu IV pt. „Grupy spółek” w ramach tytułu pierwszego KSH pt. Przepisy ogólne (art. 21¹–21¹⁶ KSH) – dotyczy zasadniczo holdingów faktycznych. Przepisy te mogą jednak znaleźć zastosowanie także do holdingów umownych, gdyż holding umowny spełnia z reguły przesłanki istnienia holdingu faktycznego. Dopuszczalność tworzenia holdingów umownych wynika też z zasady wolności umów (art. 353¹ KC w zw. z art. 2 KSH), co wobec braku wystarczająco ukształtowanej praktyki kontraktowej wyklucza potrzebę szczegółowej regulacji takich holdingów w ramach Kodeksu spółek handlowych.

W regulacji prywatno-prawnej prawa holdingowego, czyli w ramach Kodeksu spółek handlowych, możliwe są dwa warianty, tj. wariant pełnej regulacji – wariant pierwszy, oraz wariant braku regulacji bądź regulacji ograniczonej (szczątkowej) – wariant drugi. Mając na uwadze negatywne doświadczenia praktyczne krajów, które przyjęły wariant pierwszy (tj. pełnej regulacji prawa holdingowego), polegające na pojawieniu się nowych, dodatkowych wątpliwości prawnych w następstwie takiej regulacji, niniejsza nowelizacja Kodeksu spółek handlowych stoi na gruncie wariantu drugiego, w wersji przyjęcia ograniczonej (szczątkowej) regulacji prawnej tylko tych kwestii z zakresu funkcjonowania holdingów faktycznych, których regulacja prawna jest rzeczywiście niezbędna i wychodzi naprzeciw najważniejszym postulatom zgłaszanym przez polskich przedsiębiorców a jednocześnie nie narusza zasad systemowych prawa spółek handlowych.

Podczas dotychczasowych konsultacji ze środowiskami gospodarczymi i naukowymi zamiar szerszego niż dotychczas uregulowania przez ustawodawcę w KSH prawa holdingowego, a w szczególności postulat uwzględniania przez organy spółki dominującej i zależnej interesu grupy spółek, został oceniony pozytywnie. Jednak panują bardzo rozbieżne opinie co do zakresu regulacji i konkretnych rozwiązań niniejszego projektu. Z jednej strony część środowisk gospodarczych (np. niektórych przedsiębiorców reprezentujących polskie struktury holdingowe) przedkłada postulaty przyznania szerokich kompetencji organom spółki holdingowej (spółki dominującej) wobec spółek uczestniczących w grupie spółek, a z drugiej strony zgłaszane są obawy, że takie rozwiązania zagrażają interesom spółek polskich uczestniczących w grupach spółek, mających centrum zarządcze (spółki dominujące) za granicą. Dotyczy to zwłaszcza spółek sektora finansowego. Wśród ekspertów prawnych akcentuje się silnie potrzebę zrównoważenia nowych uprawnień spółki dominującej przez uregulowanie jej odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną spółce zależnej z tytułu wydawania wiążących poleceń, a także przyznania nowych uprawnień akcjonariuszom mniejszościowym. W tym stanie rzeczy uzasadniony staje się pogląd, że nowelizacja powinna regulować, niezależnie od wskazanych wyżej kwestii szczegółowych, również klauzulę generalną uznającą, że spółki dominująca i zależna kierują się nie tylko własnym interesem, lecz również interesem grupy spółek oraz uzasadnionymi interesami wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych i wierzycieli spółki zależnej. Daje to z jednej strony wyraźne oparcie dla dotychczasowej praktyki grup spółek, a z drugiej strony – wzorem większości systemów prawnych państw OECD – pozwala judykaturze precyzować bliżej zakres dopuszczalnego respektowania interesów grupy spółek organom spółki dominującej i zależnej.

Proponowana nowelizacja uchyla przepisy art. 7 KSH. Za ich uchyceniem przemawiają następujące argumenty. Po pierwsze, przepisy te w ogóle nie funkcjonowały w praktyce (były przepisami „martwymi”). Po drugie, wywoływały one istotne wątpliwości doktrynalne. Chodziło tu przede wszystkim o kwestię, czy ujawnienie w rejestrze przedsiębiorców okoliczności, że spółka dominująca nie odpowiada wobec wierzycieli za zobowiązania spółki zależnej (art. 7 § 2 KSH – tzw. klauzule indemnifikacyjne) nie oznaczało *a contrario*, że brak takiego ujawnienia uzasadnia wspomnianą odpowiedzialność spółki dominującej. Taki wniosek nie był wprawdzie możliwy do przyjęcia z przyczyn systemowych, gdyż wyłączenia zasady z art. 151 § 4 albo z art. 301 § 5 KSH (braku odpowiedzialności wspólnika za zobowiązania spółki kapitałowej) nie można było wyprowadzić tylko z interpretacji innego przepisu. Po trzecie, ewentualne próby nowelizacji dotychczasowej treści art. 7 KSH napotkały na trudności związane z określeniem sankcji za naruszenie obowiązku rejestrowego, zwłaszcza z zakresu ujawniania postanowień tych umów holdingowych, które regulowały odpowiedzialność spółki dominującej względem wierzycieli spółki zależnej. Zachowanie dotychczasowej sankcji nieważności wspomnianych wyżej postanowień umowy holdingowej godziłoby w prawa osób trzecich, w sytuacji uznania tych postanowień za „*pactum in favorem tertii*”. Wprowadzenie zaś innej sankcji, np. bezskuteczności względem spółki bądź sankcji za niedopełnienie obowiązku rejestrowego, było pozbawione treści normatywnej. Po czwarte, nie jest konieczne istnienie przepisów art. 7 KSH jako podstawy dopuszczalności zawierania przez spółkę dominującą ze spółką zależną umów przewidujących zarządzanie spółką zależną przez spółkę dominującą czy nawet umów odprowadzania zysku spółki zależnej do spółki dominującej, gdyż taką dopuszczalność można wyprowadzić z treści art. 353¹ KC w zw. z art. 2 KSH.

Kolejną zasadniczą częścią projektowanej nowelizacji stanowi próba zmiany sposobu myślenia o radzie nadzorczej – z pojmowania jej jako organu czysto kontrolnego w kierunku organu będącego równoprawnym partnerem zarządu, mającym dostęp do informacji oraz do realnych instrumentów nadzoru – jest istotnym krokiem w obszarze zapewnienia bezpieczeństwa spółek, jak i ich otoczenia. Działalność podmiotów realizujących określone przedsięwzięcia gospodarcze nie jest wszakże zawieszona w próżni – zmaterializowanie się konkretnego zagrożenia związanego z ich aktywnością, najczęściej nie pozostaje bez wpływu na podmioty wchodzące z nimi w interakcje gospodarcze czy też szersze grono interesariuszy (m.in. inwestorów, pracowników, wierzycieli tp..).

Brak równowagi informacyjnej między organami spółek oraz niewystarczające mechanizmy kontrolne przysługujące radom nadzorczym to jednakże nie jedyne problemy związane z nadzorem właścicielskim *sensu largo*, jakie narosły od czasu wprowadzenia Kodeksu spółek handlowych blisko dwie dekady temu. Jednym z kluczowych zagadnień należących do przywołanej grupy jest określenie okresu, na jaki powoływani są członkowie organów menadżerskich, oraz terminu, przez jaki pozostają oni umocowani do pełnienia funkcji. Pomimo upływu czasu oraz wzbogacającego się dorobku doktryny

zagadnienia te, tj. problematyka kadencji i mandatu, w dalszym ciągu wywołują znaczące problemy w praktyce obrotu gospodarczego.

Z punktu widzenia efektywnego nadzoru, celowe jest również doprecyzowanie katalogu obowiązków członków organów oraz określenie zasad ich odpowiedzialności z tytułu podejmowanych działań lub zaniechań. Obowiązek lojalności członków organów spółek był co prawda przyjęty w doktrynie i orzecznictwie, jednak jedynie jego przejawy, w postaci zakazu konkurencji, sprzeczności interesów oraz wyłączenia prawa reprezentacji w sprawach z odwołania członków zarządu, były regulowane w KSH.

Odpowiedzią na zmieniającą się w ostatnim czasie linię orzeczniczą sądów jest również wprowadzenie zasady osądu biznesowego (*Business Judgement Rule*). Jeszcze w poprzedniej dekadzie problematyczne okazywały się sytuacje, kiedy członek zarządu spółki lub organu nadzorczego, dokonując czynności nie naruszył bezpośrednio normy prawnej, lecz wyrządził spółce szkodę. O pociągnięciu do odpowiedzialności członka organu decydowało dopiero jasne wskazanie naruszenia konkretnej normy prawnej. Orzecznictwo Sądu Najwyższego zaczęło się z czasem zmieniać, począwszy od 2014 r. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2014 r. II CSK 627/13), kiedy zaczęto pociągać do odpowiedzialności członków organów spółki również w przypadkach, gdy nie zachowali staranności wynikającej z zawodowego charakteru ich działalności.

Z uwagi na podstawowe wartości naszego społeczeństwa, w tym idee wyrażone w obowiązującej Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, tak daleko jak nie jest to absolutnie konieczne z uwagi na ochronę kolizyjnych prawnie chronionych dóbr, działalność przedsiębiorców nie powinna napotykać na ograniczenia. Idąc dalej, w odniesieniu do zasygnalizowanych wcześniej ryzyk, należy oczekiwać, że w pierwszej kolejności podmioty prowadzące działalność gospodarczą będą (niekiedy dodatkowo zachęcane przez państwo) dążyły do funkcjonowania z uwzględnieniem wypracowanych samodzielnie odpowiednich mechanizmów samokontroli. Rolą ustawodawcy jest zaś tworzenie narzędzi pośród szerszej siatki normatywnej, umożliwiających opracowanie efektywnych procesów wewnętrznego nadzoru przez podmioty prywatne.

Rada nadzorcza nie ma jednego przypisanego przez ustawodawcę zadania, skorelowanego z konkretnym obszarem działalności spółki kapitałowej. Od lat występuje ona w przywołanym wyżej akcie normatywnym jako kolegialny organ będący swoistą reprezentacją osób ponoszących ekonomiczne ryzyko funkcjonowania spółki, pozostając w modelu stałym wewnątrz przedmiotowej organizacji. Patrząc przez pryzmat kompetencji, rada nadzorcza powinna pracować jako ciało gwarantujące, że prowadzący sprawy spółki członkowie zarządu będą podejmowali wyłącznie działania zgodne z interesem spółki.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowana ustawa składa się z dwóch zasadniczych części. Pierwsza dotyczy wprowadzenia do polskiego prawa spółek handlowych regulacji prawnej tzw. prawa holdingowego (prawa grup spółek, prawa koncernowego), które – w szerokim znaczeniu doktrynalnym – reguluje relacje prywatno-prawne między spółką dominującą a jej spółkami zależnymi, w sposób uwzględniający interes wierzycieli, członków organów oraz drobnych wspólników (akcjonariuszy), zwłaszcza spółki zależnej, natomiast druga część ogniskuje się na zwiększeniu efektywności nadzoru prowadzonego przez rady nadzorcze spółek kapitałowych. Ponadto wyróżnić można zbiór przepisów, w ogólnym ujęciu zmierzających do poprawienia efektywności funkcjonowania spółek oraz porządkujących część regulacji KSH, która od lat sprawiała trudności interpretacyjne.

I.

Niniejsza nowelizacja przyjmuje założenie, że należy odróżnić „grupę spółek” (która zasadniczo jest adresatem regulacji prawnej określanej mianem prawa holdingowego) od stosunku dominacji i zależności między spółkami, o którym jest mowa w art. 4 § 1 pkt 4 KSH. Grupa spółek jest „kwalifikowanym” stosunkiem dominacji i zależności między określonymi spółkami tworzącymi grupę spółek, gdyż spółki te kierują się wspólną strategią gospodarczą, która umożliwia spółce dominującej sprawowanie jednolitego kierownictwa nad spółką albo spółkami zależnymi. Pozwala to wyróżnić nową kategorię prawną występującą w praktyce polskich i zagranicznych grup spółek, jaką jest „interes grupy spółek”. Stąd zaszła konieczność normatywnego zdefiniowania „grupy spółek” jako kategorii prawnej odrębnej od stosunku dominacji i zależności. Ma to miejsce w proponowanym art. 4 § 1 pkt 5¹ proj. KSH. Ponadto przepis ogólny art. 21¹ § 1 proj. KSH przewiduje, że zarówno spółka dominująca, jak i spółka zależna uczestniczące w grupie spółek powinny się kierować „interesem grupy spółek”, niezależnie od tego, że z istoty prawa spółek powinny one kierować się interesem własnej spółki, a więc odpowiednio interesem spółki dominującej albo interesem spółki zależnej.

Grupa spółek jako kwalifikowany stosunek dominacji i zależności między spółkami przez istnienie wspólnego interesu tej grupy (art. 4 § 1 pkt 5¹ proj. KSH) nie oznacza – w świetle przyjętej w niniejszej nowelizacji koncepcji prawa holdingowego

– obowiązku powstania sformalizowanej struktury organizacyjnej posiadającej własną nazwę, *quasi-organy*, regulamin, powoływanej przez uczestników grupy spółek bądź zapewniającej przystąpienie do niej innym spółkom. Takie ujęcie tworzyłoby własną podmiotowość grupy spółek, trudną do przyjęcia systemowego, ze względu na zasadę *numerus clausus* typów spółek. Należy też mieć na względzie fakt, że wspomniane ujęcie rozminęłoby się z potrzebami praktyki, nakierowanymi przede wszystkim na regulację holdingów faktycznych, a nie holdingów umownych, a także zmierzałoby do realizacji – odrzuconej w ramach niniejszej nowelizacji – koncepcji pełnej regulacji prawa holdingowego.

Przepisy objęte zakresem projektu można podzielić na dwie kategorie (nie licząc przepisów o charakterze ogólnym, tj. art. 4 § 1 pkt 5¹, art. 21¹ proj. KSH, oraz przepisu odsyłającego, tj. art. 21¹⁵ proj. KSH), a mianowicie:

a) po pierwsze takie, które ułatwiają sprawne „zarządzenie” grupą spółek przez spółkę dominującą, w związku z realizacją wspólnej strategii gospodarczej grupy (art. 21²–21³ oraz art. 21⁶–21⁷ proj. KSH),
b) po drugie takie, które z kolei zapewniają ochronę określonych grup interesu występujących w przypadku grupy spółek, a więc przede wszystkim spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek (art. 21⁴ i art. 21¹² proj. KSH), następnie spółki dominującej, a pośrednio całej grupy spółek (art. 21¹¹ proj. KSH), dalej wierzycieli spółki uczestniczącej w grupie spółek, a zwłaszcza spółki zależnej (art. 21⁸ i art. 21¹⁴ proj. KSH), a także wspólników bądź akcjonariuszy mniejszościowych takiej spółki zależnej (art. 21⁸–21¹⁰ i art. 21¹³ proj. KSH), a nawet członków organów menedżerskich spółki zależnej i spółki dominującej (art. 21¹ § 4 i art. 21⁵ proj. KSH).

W przypadku tej drugiej kategorii przepisów regulujących grupy spółek realizowana jest podstawowa funkcja prawa prywatnego (do którego należy prawo spółek handlowych), a mianowicie ochrona praw jednostki. Oznacza to, że skoncentrowanie się projektu tylko i wyłącznie na zapewnieniu spółce dominującej sprawnego zarządzania grupą spółek, z pominięciem wspomnianych wyżej „przepisów ochronnych”, godziłoby w systemowe zasady przyjęte w prawie prywatnym oraz w cel, dla którego została przewidziana regulacja prawna spółek handlowych (Kodeks spółek handlowych).

Projekt stoi na gruncie zasady, że z decyzją powinna być zawsze związana odpowiedzialność. Rozmijanie się bowiem sfery „decyzji” oraz sfery „odpowiedzialności” z reguły prowadzi do rozwiązań patologicznych.

W związku z powyższym projekt przewiduje odpowiedzialność spółki dominującej za skutki wydania wiążącego polecenia wykonanego następnie przez spółkę zależną uczestniczącą w grupie spółek. Jest to odpowiedzialność wobec: a) spółki zależnej, b) wierzycieli spółki zależnej, c) wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej.

a) W przypadku odpowiedzialności spółki dominującej względem spółki zależnej jest to odpowiedzialność odszkodowawcza oraz na zasadzie winy domniemanej (art. 21¹² proj. KSH). Jednakże przesłanki tej odpowiedzialności są zróżnicowane ze względu na zakres zależności spółki zależnej wobec spółki dominującej. W przypadku jednoosobowej spółki zależnej odpowiedzialność ta istnieje tylko wówczas, gdy wyrządzona spółce zależnej szkoda, w wyniku wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej, doprowadziła do niewypłacalności spółki zależnej (art. 21¹² § 2 proj. KSH). Z kolei w odniesieniu do pozostałych spółek zależnych odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wykonaniem wiążącego polecenia została określona na zasadzie winy domniemanej, którą określa się z uwzględnieniem obowiązku lojalności spółki zależnej.

Projekt umożliwia natomiast spółce dominującej skorzystanie z dowodu na brak jej winy w wyrządzeniu szkody spółce zależnej stosującej się do wiążącego polecenia tej pierwszej spółki (ekskulpację).

b) Z kolei w zakresie odpowiedzialności spółki dominującej względem wierzycieli spółki zależnej, stosującej się do wiążących poleceń tej pierwszej spółki, projekt nie przyjmuje tzw. „odpowiedzialności przebijającej”, w ramach której spółka dominująca odpowiadałaby gwarancyjnie wobec wierzycieli spółki zależnej. Wynika to stąd, że wspomniana koncepcja odpowiedzialności przebijającej jest dyskusyjna od strony systemowej. Prowadzi ona bowiem do naruszenia fundamentalnej zasady prawa spółek kapitałowych, a mianowicie braku odpowiedzialności osobistej wspólnika (akcjonariusza) za zobowiązania spółki kapitałowej, wyrażonej w art. 151 § 4 i art. 301 § 5 KSH. Nie oznacza to jednak, że projekt w ogóle pomija kwestię odpowiedzialności spółki dominującej względem wierzycieli spółki zależnej. Przepis art. 21¹⁴ § 1 proj. KSH reguluje odpowiedzialność odszkodowawczą spółki dominującej względem wierzycieli spółki zależnej, w sytuacji gdy egzekucja przeciwko spółce zależnej okaże się bezskuteczna, zaś szkoda występująca u wierzycieli spółki zależnej powstała w wyniku stosowania się przez tę spółkę do wiążącego polecenia spółki dominującej. Kolejny przepis art. 21¹⁴ § 2 proj. KSH wprowadza domniemanie, że wspomniana wyżej szkoda obejmuje wysokość niezaspokojonej wierzytelności wobec spółki zależnej.

c) Trzeci zaś rodzaj odpowiedzialności spółki dominującej w grupie spółek dotyczy bezpośrednio odpowiedzialności tej spółki względem wspólników (akcjonariuszy) spółki zależnej. Przepis art. 21¹³ § 1 proj. KSH nawiązuje do konstrukcji tzw. szkody pośredniej. Jest to odpowiedzialność za obniżenie wartości udziału albo akcji spółki. W omawianym przypadku

wspomniane obniżenie odnosi się do wartości udziałów akcji spółki zależnej, w sytuacji gdy spółka ta stosowała się do wiążących poleceń spółki dominującej.

Do szczegółowych instytucji prawnych pozwalających spółce dominującej sprawnie zarządzać grupą spółek – obok wiążących poleceń – należy w projekcie regulacja:

- a) po pierwsze, prawa dostępu do informacji spółki dominującej o spółkach zależnych (art. 21⁶ proj. KSH). Wyraźna regulacja tego prawa jest konieczna w przypadku, gdy spółka zależna jest spółką akcyjną. W przeciwnym przypadku tak szeroko ujęty zakres dostępu do informacji spółki dominującej, jako akcjonariusza w spółce zależnej, byłby wykluczony w świetle art. 428 KSH,
- b) po drugie, prawa rady nadzorczej spółki dominującej do sprawowania stałego nadzoru nad spółkami zależnymi uczestniczącymi w grupie spółek, ale tylko w zakresie realizacji interesu grupy spółek (art. 21⁷ proj. KSH),
- c) po trzecie, prawo do przymusowego wykupu udziałów albo akcji należących do wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej tzw. *squeeze-out* (art. 21¹¹ proj. KSH).

Z kolei do szczegółowych instytucji prawnych przewidzianych przez projekt, zapewniających ochronę wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek, zalicza się:

- a) po pierwsze, obowiązek spółki zależnej sporządzenia sprawozdania o jej powiązaniach ze spółką dominującą za okres ostatniego roku obrotowego, które to sprawozdanie obejmuje w swej treści wskazanie wiążących poleceń wydawanych tej spółce przez spółkę dominującą (art. 21⁸ proj. KSH). Przepis ten może być również kwalifikowany jako przepis ochronny z punktu widzenia wierzycieli spółki zależnej,
- b) po drugie, prawo do żądania wyznaczenia przez sąd rejestrowy podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych w celu zbadania rachunkowości oraz działalności grupy spółek (art. 21⁹ proj. KSH),
- c) po trzecie, prawo do przymusowego odkupu udziałów albo akcji należących do wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej tzw. *sell-out* (art. 21¹⁰ proj. KSH).

II.

Projektowana regulacja tworzy warunki prawne przyczyniające się do wzmocnienia nadzoru realizowanego przez właścicieli oraz rady nadzorcze, które to organy mając realny dostęp do wszelkich rzetelnych i kompletnych informacji odnoszących się do spółki będą mogły w profesjonalny sposób pozostawać adekwatnym partnerem do dyskusji z zarządem. Aktualna oraz rzeczowa wiedza o procesach zachodzących w ramach złożonego organizmu, jakim bez wątpienia pozostaje spółka kapitałowa, to *conditio sine qua non* właściwego identyfikowania i mapowania ryzyk związanych z prowadzeniem przez niego aktywności biznesowej, a także podejmowania inicjatyw mających minimalizować te zagrożenia. Ponadto przedłożony projekt zakłada między innymi uporządkowanie kwestii kadencji i mandatu członków organów menadżerskich, wprowadzenie zapisu o obowiązku lojalności i zachowania tajemnicy nawet po wygaśnięciu kadencji członka rady nadzorczej, wpisanie do zapisów KSH zasady osądu biznesowego określanego jako *Business Judgement Rule*, jak również rozszerzenie art. 203 § 3 oraz art. 370 § 3 proj. KSH o inne przypadki wygaśnięcia mandatu oraz usystematyzowanie regulacji dotyczących podejmowania uchwał i odbywania posiedzeń w organach zarządzających i nadzorczych.

Proponowane zmiany przepisów Kodeksu spółek handlowych:

- A. Obowiązek zarządu do udzielania, z własnej inicjatywy, określonych informacji o spółce radzie nadzorczej;
- B. Uszczegółowienie prawa rady nadzorczej do żądania sporządzenia lub przekazania informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień;
- C. Prawo wyboru doradcy rady nadzorczej bez udziału zarządu;
- D. Zgoda na zawarcie transakcji o znaczącej wartości ze spółką dominującą, spółką zależną oraz spółką powiązaną;
- E. Uporządkowanie kwestii kadencji i mandatu członków organów menadżerskich;
- F. Wprowadzenie przepisu o obowiązku lojalności i zachowania tajemnicy nawet po wygaśnięciu kadencji członka rady nadzorczej;
- G. Wprowadzenie do przepisów KSH zasady osądu biznesowego określanego w proponowanych przepisach jako *Business Judgement Rule*;
- H. Rozszerzenie art. 203 § 3 oraz art. 370 § 3 KSH o inne przypadki wygaśnięcia mandatu;

I. Przepisy porządkujące – rozciągnięcie obowiązku protokolowania na uchwały podejmowane za pomocą środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość oraz określenie większości głosów do podejmowania uchwał przez radę nadzorczą spółki z o.o.

A. Prawidłowe działanie rady nadzorczej oraz efektywne prowadzenie przez ten organ nadzoru wewnętrznego wymaga, aby posiadała ona bieżący dostęp do rzetelnych oraz kompletnych informacji o spółce. Rada nadzorcza posiada wprawdzie, na bazie istniejących przepisów KSH, możliwość badania wszystkich dokumentów spółki oraz żądania od zarządu i pracowników sprawozdań i wyjaśnień oraz dokonywania rewizji stanu majątku spółki (art. 219 § 4 KSH dla spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz art. 382 § 4 KSH dla spółki akcyjnej, w brzmieniu dotychczas obowiązującym), jednak uprawnienie to w praktyce pozostaje często niewystarczające. Rada nadzorcza częstokroć nie posiada wiadomości o zdarzeniach lub okolicznościach, które powinny być przedmiotem dalszych działań stanowiących realizację uprawnienia wynikającego m.in. z art. 219 § 4 czy art. 382 § 4 KSH. W szczególności, niewystarczająca efektywność dotychczasowego modelu kompetencji rad nadzorczych określonego na płaszczyźnie KSH, objawiała się głównie w odniesieniu do zdarzeń o charakterze nadzwyczajnym, których nie sposób było przewidzieć z perspektywy piastuna organu nadzorczego. Zapewnienie zaś bieżącego dostępu do istotnych wiadomości odnoszących się do spółki daje osobom powołanym do dbania o interes tego podmiotu szansę reakcji oraz zainicjowanie właściwych działań. Obowiązek informowania rady nadzorczej o aktualnej sytuacji spółki można, w bieżącym stanie normatywnym, starać się zidentyfikować po stronie zarządu na podstawie ogólnych nakazów współdziałania organów i zachowania lojalności względem spółki. Tym niemniej wobec braku jednoznacznych przepisów w tym obszarze, zasygnalizowana powinność w praktyce bywa realizowana z różnym efektem. Proponowany mechanizm zawarty w art. 380¹ KSH, wedle przedkładanego projektu, ma doprowadzić także do aktywizacji rad nadzorczych oraz zachęcenia ich do zintensyfikowania realizowania obowiązków przez pozostałe uprawnienia. W niektórych przypadkach dotychczasowy stan prawny mógł prowadzić do premiowania bierności postaw piastunów omawianego organu. Praktyka nieformułowania szerokich żądań przedstawienia przez zarząd informacji o istotnych okolicznościach oraz zdarzeniach odnoszących się do spółki, w praktyce prowadziła do tego, że rada nadzorcza nie otrzymywała danych, które winny wzbudzić jej zainteresowanie wywoływane należyta starannością adekwatną dla piastuna organu spółki kapitałowej. W przypadkach zaś skrajnych, w ramach których dochodziło do sytuacji zagrożenia interesu spółki (czy nawet jego naruszenia), rada nadzorcza tłumaczyła *ex post* brak podjęcia oczekiwanej ze strony współników lub akcjonariuszy reakcji niewiedzą wywołaną niedoinformowaniem przez zarząd. W ramach art. 380¹ proj. KSH proponuje się w przedkładanym projekcie wprowadzić do modyfikowanego aktu normatywnego przepisy kształtujące obowiązek zarządu do regularnego lub niezwłocznego przekazywania radzie nadzorczej scharakteryzowanych wiadomości odnoszących się do głównych obszarów, które powinny znajdować się w szczególnym zakresie zainteresowania rad nadzorczych. W § 3 przywołanych artykułów przewidziano terminy, w ramach których komentowana powinność ma być realizowana. Tym niemniej z racji tego, że głównym beneficjentem zaprojektowanych przepisów pozostaje rada nadzorcza (która uzyskuje przecież narzędzie zwiększające efektywność wykonywania obowiązków korporacyjnych), może ona do pewnego stopnia dostosowywać sposób oraz częstotliwość ich koniecznego realizowania.

Z uwagi na istotne różnice systemowe w funkcjonowaniu rad nadzorczych w ramach poszczególnych spółek kapitałowych, a także odmienności cech konstrukcyjnych tych podmiotów, omawiany mechanizm wprowadza się na poziomie KSH wyłącznie w odniesieniu do spółki akcyjnej. Norma zawarta w art. 380¹ proj. KSH stanowić może natomiast wzór regulacyjny, który z woli współników może zostać implementowany do umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Rozwiązanie to ma zapewnić osobom ponoszącym ekonomiczne ryzyko funkcjonowania wspomnianej spółki zdolność łatwego – tj. w oparciu o model przyjęty przez ustawodawcę – dostosowania organizacji wewnętrznej tego podmiotu do jego wielkości oraz stopnia skomplikowania funkcjonalnego. Analogiczny wniosek odnosi się do możliwości wykorzystania przepisów zawartych w art. 380¹ KSH przy modelowaniu umownej organizacji prostej spółki akcyjnej.

B. Pośród obserwowanych kontrowersji pojawiających się na tle wykładni dotychczasowych art. 219 § 4 oraz art. 382 § 4 KSH należy odnotować, iż niejasnym może pozostawać:

- a) dokładny krąg podmiotów obowiązanych do przedstawienia informacji żądanych przez radę nadzorczą, a w szczególności kontrowersyjna w tym zakresie może się jawić sytuacja prokurentów czy osób zatrudnionych w spółce na podstawie innych stosunków prawnych niż stosunek pracy,
- b) zakres przedmiotowy uprawnienia, a w szczególności zdolność do żądania przedstawienia określonych informacji, sprawozdań lub wyjaśnień dotyczących wprost spółek zależnych oraz spółek powiązanych, które to informacje lub materiały znajdują się u np. członków zarządu spółki, z uwagi na wykonywanie uprawnień korporacyjnych na poziomie spółki zależnej,
- c) termin, w którym adresaci żądania rady nadzorczej mają obowiązek go wykonać, w tym zagadnienie dotyczące tego, czy rada nadzorcza posiada uprawnienie do jednostronnego określania takiego terminu,

d) czy zarząd jest uprawniony do podejmowania, z jakichkolwiek przyczyn, dowolnych działań skutkujących ograniczeniem (o charakterze przedmiotowym, zakresowym czy związanym ze sposobem udostępniania informacji) dostępu do żądanych danych lub materiałów przez radę nadzorczą.

Proponowane brzmienie art. 219 § 4–4², art. 300⁷¹ § 1–2, art. 300⁷⁶ § 5 lub art. 382 § 4–4² KSH ma na celu ukształtowanie przepisów eliminujących kontrowersje związane ze stosowaniem dotychczasowych norm. W szczególności, w ramach przedkładanej propozycji ustalono termin właściwy na wykonanie żądania przekazania określonych informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień, przy czym – mając na uwadze ewentualną obszerność zagadnień koniecznych do opracowania – rada nadzorcza może ustalić dłuższy termin odpowiedzi na jej żądanie.

W związku z potrzebą uczynienia komentowanego uprawnienia rady nadzorczej bardziej efektywnym oraz nieignorowalnym, przedkładany projekt ustawy proponuje przyjąć nowy art. 587¹ KSH, za pośrednictwem którego ustala się normę sankcjonującą i zabezpieczającą właściwe realizowanie ww. żądania rady nadzorczej przez jej adresatów.

Aby wzmocnić znaczenie omawianej instytucji oraz uwypuklić konsekwencje jej nieodpowiedniego stosowania, zmodyfikowano również art. 18 § 2 KSH przez ustanowienie zakazu pełnienia funkcji członka zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, likwidatora oraz prokurenta przez osobę, która została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo określone we wspomnianym art. 587¹ KSH, w projektowanym brzmieniu.

C. Według dotychczasowego stanu prawnego, rada nadzorcza nie może wydawać zarządowi wiążących poleceń związanych z prowadzeniem spraw spółki, co przekłada się również na to, iż poza jej kompetencjami pozostaje nakazanie, w sposób władczy, organowi wykonawczemu spółki nawiązania współpracy z profesjonalnym podmiotem trzecim, w celu przeprowadzenia przez niego określonych prac na użytek własny rady nadzorczej. W omawianym obszarze rada nadzorcza dysponuje zaledwie sposobnością zwrócenia się do zarządu z wnioskiem o podjęcie określonych działań, lecz finalnie to od woli zarządu zależy, w jakim czasie oraz stopniu – jeśli w ogóle – przedmiotowa sugestia zostanie wykonana.

Sytuacja ta komplikuje się również w przypadku, gdy z pomocy wyspecjalizowanego podmiotu zewnętrznego rada nadzorcza zasadnie chciałaby skorzystać, w kontekście potencjalnego podejmowania przez członków zarządu określonych aktywności abuzywnych, mogących wyrządzić szkodę spółce, czy też w przypadku woli skonfrontowania, celem weryfikacji wyjaśnień przedkładanych przez zarząd. W takich scenariuszach KSH, w brzmieniu dotychczasowym, nie przyznaje radzie nadzorczej żadnych dodatkowych narzędzi, które mogłyby zostać spożytkowane, aby podjąć produktywne działania z wyłączeniem (zainteresowanego w sprawie) zarządu. W przypadku zaś, gdyby wola weryfikacji konkretnych obszarów prowadzenia spraw spółki czerpała podstawy w niejednoznacznych okolicznościach, można zasadnie spodziewać się, iż chęć menadżerów do współdziałania z radą nadzorczą będzie umiarkowana.

Z tych przyczyn, za zasadne należy uznać wyposażenie rady nadzorczej każdej spółki kapitałowej w uprawnienie do samodzielnego (tj. z pominięciem zarządu) wyboru konkretnego podmiotu zewnętrznego, posiadającego wiedzę fachową i kwalifikację, celem zbadania określonych zagadnień dotyczących spółki, w tym jej majątku (projektowane art. 219², art. 300^{71a} oraz art. 382¹ KSH). Samodzielność rady nadzorczej w komentowanym przypadku oznacza nie tylko zdolność zindywidualizowania przez ten organ podmiotu mającego przeprowadzić właściwe badanie, ale także określenia przedmiotu oraz wszelkich istotnych ram mających się odbyć prac analitycznych. Istotą proponowanego narzędzia jest wyposażenie rady nadzorczej w uprawnienie do reprezentowania spółki w omawianym obszarze wobec podmiotu trzeciego, w tym do złożenia w imieniu spółki odpowiedniego oświadczenia woli, kształtującego stosunek prawny nawiązany z doradcą rady nadzorczej.

Sprawozdanie z przeprowadzonego badania, przygotowane przez doradcę rady nadzorczej, może zawierać istotne informacje o spółce, które z uwagi na zakres kompetencji zgromadzeń właścicielskich powinny zostać przekazane bezpośrednio do wiadomości wspólników lub akcjonariuszy. Z tej przyczyny, w ramach projektowanej instytucji, przewidziano kompetencję rady nadzorczej do zadecydowania o konieczności udostępnienia wspomnianego sprawozdania z przeprowadzonego badania współwłaścicielom spółki kapitałowej, co jest wykonywane bezpośrednio przez zarząd. Z drugiej zaś strony, przy tej okazji należy zabezpieczyć interes spółki przed zagrożeniem ujawnienia informacji stanowiących tajemnice prawnie chronione. W konsekwencji komentowane sprawozdanie z badania może zostać udostępnione wspólnikom lub akcjonariuszom w całości bądź z ominięciem określonych części (o czym decyduje rada nadzorcza), na skutek odpowiedniego zastosowania art. 212 § 2 oraz art. 428 § 2 KSH. Warto odnotować, że udostępnienie sprawozdania z przeprowadzonego badania nie może nastąpić w sposób prowadzący do powstania asymetrii informacyjnej między współwłaścicielami – materiał ten ma być przekazywany w sposób odpowiedni dla ogłoszenia o zwołaniu zgromadzenia wspólników oraz walnego zgromadzenia. W odniesieniu do spółek publicznych zasygnalizowano, iż stosowanie przywołanych wyżej projektowanych przepisów KSH nie może prowadzić do naruszenia bądź niewykonania obowiązków wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie

nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylającego dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE.

Aby właściwie zabezpieczyć interesy spółki, w ramach przedkładanej propozycji nowelizacji KSH, przewidziano odpowiednie przepisy kreujące zobowiązanie doradcy rady nadzorczej oraz każdej osoby fizycznej wykonującej w jego imieniu lub na jego rzecz czynności związane z badaniem do zachowania w tajemnicy wszystkich informacji i dokumentów, do których mieli dostęp, w trakcie realizowania badania lub sporządzania sprawozdania z badania.

Doradca rady nadzorczej wykonuje badanie zgodnie z określonym przez radę nadzorczą przedmiotem na zlecenie spółki oraz na jej koszt. W efekcie, za celowe należy uznać pozostawienie współnikom oraz akcjonariuszom do rozstrzygnięcia na poziomie odpowiednio umowy spółki oraz statutu, czy zamierzają pozwolić na korzystanie przez radę nadzorczą z opisywanej kompetencji swobodnie czy też uprawnienie to chcą ograniczyć albo nawet wyłączyć. W szczególności zaś umowa spółki oraz statut mogą przewidywać limitację zdolności do wykorzystywania opisywanego narzędzia przez ukształtowanie upoważnienia dla zgromadzenia współników lub walnego zgromadzenia do określania maksymalnego łącznego wynagrodzenia wszystkich doradców rady nadzorczej, które spółka może ponieść w trakcie roku obrotowego. Celem ułatwienia kontroli wydatkowania w tym obszarze środków spółki, zasadnym jest przyjęcie, że w corocznym sprawozdaniu rady nadzorczej, przedkładanym odpowiednio zgromadzeniu współników oraz walnemu zgromadzeniu, elementem obowiązkowym będzie informacja o łącznym wynagrodzeniu należnym od spółki z tytułu wszystkich badań zleconych przez radę nadzorczą w trakcie roku obrotowego (art. 382 § 3¹ pkt 5 proj. KSH).

Instrument w postaci doradcy rady nadzorczej zdecydowano się wprowadzić w odniesieniu do każdego rodzaju spółki kapitałowej, z zastrzeżeniem jednak, że stopień szczegółowości odpowiednich regulacji dostosowano do modelowych cech konstrukcyjnych tych podmiotów. Innymi słowy, istota mechanizmu jest tożsama w ramach wszystkich omawianych jednostek, jednak zakres normowania odpowiednich przepisów na płaszczyźnie KSH uzgodniono z systemowym sposobem organizacji właściwych spółek.

W odniesieniu do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółki akcyjnej, na płaszczyźnie przedkładanego projektu, przewidziano także odpowiednie zastosowanie procedury zmierzającej do wyboru doradcy rady nadzorczej, przy okazji przeprowadzania przez radę nadzorczą postępowania kwalifikacyjnego zmierzającego do powołania członków zarządu. W szczególności, w przypadku spółek kapitałowych o większej skali działalności, rada nadzorcza posiadająca kompetencje do kreowania składu osobowego zarządów nierzadko korzysta z zewnętrznych podmiotów świadczących wyspecjalizowane usługi, aby dobrać odpowiednich menadżerów jako kandydatów na piastunów organu wykonawczego omawianych przedsiębiorców. Aby zarysowane zadanie zostało w sposób możliwie efektywny zrealizowane, zasadnym bywa odseparowanie jego wykonania (w jakimkolwiek stopniu) od dotychczasowego zarządu oraz czasowe utajnienie procesu wewnątrz korporacji.

D. W celu wzmocnienia kontroli rady nadzorczej nad majątkiem spółki, w ramach której jej członkowie pełnią funkcje, proponuje się rozszerzenie kompetencji wspomnianego organu nadzoru w art. 384¹ projektowanego KSH o konieczność uzyskania jego zgody na zawarcie przez spółkę transakcji ze spółką dominującą, spółką zależną lub spółką z nią powiązaną, jeżeli wartość przedmiotowej czynności przekracza próg wskazany w omawianym akcie normatywnym, albo statucie. Przywołane działanie legislacyjne pozostaje uzasadnione istotną wrażliwością scharakteryzowanych transakcji, dokonując ich oceny z perspektywy potencjalnie abuzywnych aktywności zarządów. Umieszczenie obowiązku uprzedniego uzyskania komentowanej zgody na poziomie KSH skutkuje tym, iż ewentualne przeprowadzenie omawianych czynności z pominięciem decyzji rady nadzorczej pozostanie obarczone wadą nieważności (por. art. 17 KSH). Zaprezentowana w przedkładanym projekcie ustawy propozycja omawianego mechanizmu zakłada konstrukcję o charakterze „opt in” w odniesieniu do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz prostej spółki akcyjnej, zaś formułę „opt out” w ramach spółki akcyjnej. Podejście to uzasadnione jest identyfikowanym powszechnie rozróżnieniem cech podstawowych poszczególnych typów spółek kapitałowych, zaś z drugiej strony – stworzeniem w każdym przypadku współnikom oraz akcjonariuszom możliwości dostosowania organizacji wewnętrznej ich podmiotu do potrzeb uzasadnionych jego interesem. Aby zapewnić zgodność przedmiotowych instrumentów nadzoru z przepisami szczególnymi, przywołanego wymogu nie stosuje się do spółek publicznych w rozumieniu KSH oraz podmiotów należących do szczególnie kwalifikowanego prawnie zgrupowania spółek.

E. Wygaśnięcie mandatu członka organu spółki kapitałowej stanowiło w ostatnim czasie przedmiot licznych wypowiedzi przedstawicieli doktryny i stało się przedmiotem orzeczeń sądowych. Wyjątkowo problematyczna okazała się kwestia ustalenia momentu wygaśnięcia mandatu w związku upływem kadencji. W tym zakresie w literaturze przedmiotu reprezentowane były dwa dominujące stanowiska. Zgodnie z pierwszym z nich, kadencję należy obliczać według pełnych lat obrotowych. Zgodnie z drugim stanowiskiem, okres kadencji jest liczony w latach od dnia powołania, przy czym ostatni rok urzędowania członka zarządu musi być pełnym rokiem obrotowym. (por. np. P. Piniór, Wygaśnięcie mandatu członków organów spółki kapitałowej w świetle najnowszego orzecznictwa Sądu Najwyższego, PPH 2017 nr 7, s. 13, wraz z powołaną

tam literaturą). Wątpliwości te zauważa również Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 listopada 2016 r. (III CZP 72/16, Biul. SN 2016/11/6), gdzie zaprezentowano stanowisko, zgodnie z którym ostatni pełny rok obrotowy w rozumieniu przepisu art. 369 § 4 w zw. z art. 386 § 2 KSH jest to ostatni rok obrotowy, który rozpoczął się w czasie trwania kadencji członka rady nadzorczej spółki akcyjnej. Należy jednak podkreślić, że problem ten jest nadal istotny w praktyce funkcjonowania spółek, dlatego konieczne jest rozstrzygnięcie tej kwestii w ustawie. Ponadto uregulowanie kwestii obliczania kadencji w przepisach o prostej spółce akcyjnej powoduje, że analogicznie, systemowa zmiana powinna objąć też spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkę akcyjną (por. P. Piniór, Ocena rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw, Zeszyty Prawnicze BAS, 2019, Nr 3, s. 113).

F. Występowanie obowiązku lojalności członków organów zarządzających i nadzorczych spółek kapitałowych, obecnie nie jest już kwestionowane w doktrynie ani orzecznictwie. Istnienie tego obowiązku jest też przyjmowane w doktrynach innych państw europejskich, a także regulowane przez wskazanie konkretnych jego przejawów (Companies Act 2006, Section 171 – 177) czy w drodze klauzuli generalnej (przykładowo w prawie hiszpańskim, art. 227 Real Decreto Legislativo 1/2010, BOE-A-2010-10544, przy czym jednocześnie ustawodawca hiszpański doprecyzował ten obowiązek w przepisie art. 228 ustawy). Z aprobatą należy przyjąć wprowadzenie do przepisów o prostej spółce akcyjnej obowiązku lojalności oraz obowiązku zachowania poufności członków organów spółki po wygaśnięciu mandatu. Z punktu widzenia prawidłowej techniki legislacyjnej właściwym rozwiązaniem byłoby wprowadzenie tych regulacji także do przepisów o spółce z o.o. i spółce akcyjnej (por. P. Piniór, System monistyczny w prostej spółce europejskiej, PUG 2020, nr 2, s. 2). Wprowadzenie tego obowiązku ma także znaczenie dla praktyki funkcjonowania spółek oraz problematyki odpowiedzialności członków organów spółek kapitałowych. Wprowadzenie wspomnianych przepisów uzasadnia z kolei uchylenie przepisów art. 293 § 2 oraz art. 483 § 2 KSH.

G. Wprowadzenie zasady biznesowej oceny sytuacji pozwoli definitywnie przesądzić o wyłączeniu odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną spółce wskutek decyzji organów, które okażą się błędne, o ile były one podejmowane w granicach uzasadnionego ryzyka biznesowego w oparciu o adekwatne do okoliczności informacje. Proponowana zmiana stanowi normatywne dostrzeżenie tego, że ryzyko jest jednym z nieodzownych elementów prowadzenia działalności gospodarczej. Dzięki podejmowaniu uzasadnionego ryzyka spółki mogą osiągać zyski, wprowadzać innowacje czy podejmować działalność w nowych obszarach. Jest to korzystne zarówno dla współników i akcjonariuszy, jak i dla społeczeństwa oraz państwa. Wprowadzenie *Business Judgement Rule* pozwoli uwypuklić, że działania członków organów powinny być oceniane nie retrospektywnie, przez pryzmat rezultatów, ale z perspektywy prawidłowości trybu podejmowania decyzji, w odniesieniu do momentu podejmowania decyzji i okoliczności temu towarzyszących. Dzięki nowelizacji, członkowie organu, którzy starannie i lojalnie wykonywali swoje obowiązki i którzy zdecydowali się na podjęcie przez spółkę ryzyka, zyskają ochronę, na wypadek, gdyby *ex post* okazało się, że decyzja była nietrafna i doprowadziła do wyrządzenia spółce szkody. Jednocześnie w dalszym ciągu możliwe będzie sankcjonowanie działań lekkomyślnych. Wprowadzenie proponowanych zmian stanowi również krok w stronę harmonizacji rozwiązań obowiązujących w spółce z o.o. i spółce akcyjnej z tymi, które zostały wprowadzone w prostej spółce akcyjnej, a brak jest w tym zakresie argumentów za zróżnicowaniem regulacji. Podobne rozwiązania można znaleźć w kodeksach lub ustawach wielu państw, w tym: Austrii, Chorwacji, Czech, Hiszpanii, Niemiec, Portugalii czy Słowacji.

H. Proponowana zmiana daje możliwość udziału osób pełniących funkcję w trakcie roku obrotowego, za który sporządza się sprawozdanie finansowe i sprawozdanie z działalności, a których mandat w tym czasie wygaś, w przygotowywaniu wspomnianych sprawozdań, przez składanie wyjaśnień. Jednocześnie przepis ten umożliwi zobowiązanie tych osób do złożenia wyjaśnień. Poprzednie brzmienie przepisu odnosiło się wyłącznie do przypadku odwołania przed upływem kadencji, choć do wygaśnięcia mandatu może też dojść wskutek np. rezygnacji. Ponadto poprzednie brzmienie przepisu nie współgrało z regulacjami art. 231 § 3 oraz art. 395 § 3 KSH, które umożliwiają wszystkim osobom, które sprawowały funkcje w trakcie poprzedniego roku obrotowego, a którym mandat wygaś, udział w zgromadzeniu, przeglądanie sprawozdań i przedkładanie do nich opinii.

I. Zasadne jest również doprecyzowanie art. 222 § 2 KSH dotyczącego kwestii protokołowania prac rady nadzorczej. Nastąpiło to przez odesłanie do przepisów regulujących tę kwestię w wypadku zarządu. Tym samym obowiązek protokołowania będzie obejmował również uchwały podejmowane za pomocą środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Z kolei dodanie art. 222 § 4² proj. KSH jest konieczne, gdyż jest to jedyny przypadek, kiedy w Kodeksie spółek handlowych nie określono większości głosów dla podejmowania uchwał organu spółki kapitałowej, co stanowi *de facto* przeoczenie ustawodawcy. Umożliwi to uniknięcie problemów praktycznych, w przypadku braku wprowadzenia odpowiedniego postanowienia w umowie spółki z o.o.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

1. W regulacji prywatno-prawnej prawa holdingowego, czyli w ramach Kodeksu spółek handlowych, możliwe są dwa warianty, tj. wariant pełnej regulacji – wariant pierwszy, oraz wariant braku regulacji bądź regulacji ograniczonej (szczątkowej) – wariant drugi.

Wariant pierwszy występuje zdecydowanie rzadziej w ramach prawa krajowego państw należących do Unii Europejskiej. Chodzi tu w szczególności o regulację niemiecką (§§ 291-337 AktG z 6.09.1965 r.), portugalską (art. 488-508 Decreto Lei 262/86 z 2.09.1986 r.), słoweńską (art. 460-569 ustawy o spółkach gospodarczych z 10.06.1993 r.) oraz czeską (§ 190 a. - § 190 d. kodeksu handlowego z 1991 r. ze zm.).

Natomiast wariant drugi występuje w pozostałych krajach Unii Europejskiej, a ponadto w Stanach Zjednoczonych, gdyż zasadnicze problemy prawne składające się na prawo holdingowe w rozumieniu doktrynalnym są rozwiązywane przez orzecznictwo sądowe bądź poglądy nauki prawa. Dotyczy to w szczególności a) tzw. koncepcji „przekłuwania welonu korporacyjnego” (*piercing the corporate veil*), czyli przyjęcia odpowiedzialności spółki dominującej względem wierzycieli spółki zależnej w sytuacji, gdyby korzystanie z ograniczenia odpowiedzialności spółki dominującej jako współnika w kapitałowej spółce zależnej prowadziło do nadużycia prawa czy też b) tzw. kazusu Rozenbluma, a więc zwolnienia z odpowiedzialności członka zarządu spółki zależnej, który wykonał szkodliwe dla tej spółki polecenia spółki dominującej, leżące jednak w interesie grupy spółek, z możliwością wyrównania w przyszłości spółce zależnej poniesionej przez nią szkody.

Potrzeba wprowadzenia powyższej regulacji prawnej nie wynika z konieczności dostosowania polskiego prawa spółek handlowych do prawa europejskiego, gdyż planowany projekt Dziewiątej Dyrektywy Unii Europejskiej o prawie koncernowym (holdingowym) z 1985 roku nie stał się nawet oficjalnym projektem Rady WE, zaś prace nad nim zostały definitywnie zaprzestane. Wynika ona natomiast z postulatów zgłaszanych przez polskich przedsiębiorców działających w stosunkach dominacji i zależności.

2. Znowelizowane przepisy dotyczące obowiązku lojalności i dochowania tajemnicy w momencie wygaśnięcia mandatu członka rady nadzorczej nie są kwestionowane w prawie oraz orzecznictwie innych państw europejskich. Przepisy zbliżone lub niemal identyczne znaleźć można w legislacji brytyjskiej (Companies Act 2006, Section 171 – 177) oraz hiszpańskiej (art. 228 oraz art. 227 Real Decreto Legislativo 1/2010, BOE-A-2010-10544).

3. Zasada obowiązku osądu biznesowego, zwana również *Business Judgement Rule*, jest niezwykle popularnym przepisem w legislacji europejskiej; przewiduje się ją również w Europejskim modelu kodeksu spółek handlowych. Przepisy dotyczące zasady osądu biznesowego znaleźć można w prawie niemieckim (§ 93 Abs. 1 Satz 2 AktG) hiszpańskim (art. 226, Ley de Sociedades de Capital) i rumuńskim (art. 1441 para. 2, Ustawa o spółkach handlowych).

W Austrii, Słowacji, Chorwacji, Czechach, Portugalii również przyjmuje się zasadę osądu biznesowego jako jedno z podstawowych założeń przepisów regulujących spółki handlowe i kapitałowe w ww. państwach.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Spółki kapitałowe: <ul style="list-style-type: none"> • spółki akcyjne • spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	<ul style="list-style-type: none"> • 10,2 tys. • 450,9 tys.	GUS, Miesięczna informacja o podmiotach gospodarki narodowej w rejestrze REGON (stan na 31 grudnia 2019 r.)	Konieczność dostosowania działalności do regulacji wynikających z projektu.
Podmioty należące do grup przedsiębiorstw o liczbie pracujących 10 i więcej	Około 82.000	Statystyki prowadzone przez GUS (stan na grudzień 2018 r.)	Ułatwienie koordynacji działań w ramach grupy
Sądy rejestrowe Wydziały gospodarcze KRS	21 sądów rejestrowych 27 wydziałów gospodarczych KRS	Ministerstwo Sprawiedliwości, Lista Wydziałów Gospodarczych Krajowego Rejestru Sądowego	Konieczność wprowadzenia modyfikacji systemu informatycznego

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Zarządzeniem Ministra Aktywów Państwowych z dnia 10 lutego 2020 r. powołana została Komisja do spraw reformy nadzoru właścicielskiego do wypracowania propozycji reformy przepisów prawa w zakresie nadzoru właścicielskiego, w tym przedstawienie rekomendacji w zakresie utworzenia regulacji dotyczących prawa koncernowego, prawa handlowego i kompetencji rad nadzorczych oraz ich członków, ze szczególnym uwzględnieniem uprawnień i obowiązków oraz roli rad nadzorczych spółek dominujących. W celu wsparcia prac Komisji powołane zostały zespoły eksperckie do spraw prawa koncernowego, handlowego i zwiększenia efektywności rad nadzorczych, w skład których weszło ponad 60 wybitnych przedstawicieli nauki prawa handlowego i praktyków. Rekomendacje opracowane przez trzy zespoły poddane zostały pre-konsultacjom z przedstawicielami środowiska naukowego, prawnikami-praktykami oraz przedstawicielami biznesu, wchodzącymi w skład zespołu konsultacyjnego powołanego w celu konsultowania i opiniowania prac Komisji.

Dnia 5 marca 2020 r. Ministerstwo Aktywów Państwowych zorganizowało konferencję „DOBRE PRAWO – SILNA GOSPODARKA”. Zgłoszone w trakcie konferencji uwagi zostały wykorzystane w toku dalszej pracy nad projektem. Rekomendacje zespołów oraz konsultacje z przedstawicielami zainteresowanych środowisk były podstawą do opracowania niniejszego projektu.

Konsultacje nad przedłożonymi zmianami rozpoczęły się 5 sierpnia 2020 r. i trwały 45 dni. Swoim zasięgiem obejmowały zarówno konsultacje międzyresortowe, jak również konsultacje z opinią publiczną z dużym naciskiem na organizacje pracownicze i pracodawcze z racji bezpośredniego wpływu proponowanej legislacji na działanie spółek kapitałowych w Polsce. Zgodnie z uchwałą nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) projekt zmian został opublikowany w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacyjnego, dając możliwość odniesienia się do proponowanych przepisów szeroko pojętej opinii publicznej.

W szczególności prośba o skonsultowanie projektu w toku konsultacji publicznych została skierowana do wybranych: (i) spółek; (ii) kancelarii prawnych; (iii) organizacji przedsiębiorców; (iv) organizacji reprezentujących inwestorów; (v) organizacji związkowych; (vi) katedr prawa handlowego; (vii) samorządów prawniczych.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2021 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,1
budżet państwa	0,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,1
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	-0,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-0,1
budżet państwa	-0,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-0,1
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Projekt ustawy nie powoduje – co do zasady – żadnych bezpośrednich skutków finansowych dla budżetu państwa, z wyjątkiem konieczności poniesienia wydatków związanych z modyfikacją systemu informatycznego, w którym jest prowadzony Krajowy Rejestr Sądowy. Wynika to z wprowadzenia nowego przepisu art. 38 pkt 1 lit ga ustawy o KRS w zw. z art. 21 ¹ § 2 proj. KSH. Koszt ten zostanie sfinansowany w ramach środków właściwego merytorycznie dysponenta. Można przy tym zakładać, że zostanie on nadwyżką skompensowany przez zwiększenie wpływów budżetowych w skutek wzrostu konkurencyjności spółek. Bieżące koszty funkcjonowania systemu, tj. przede wszystkim koszty rejestracji w KRS, będą natomiast pokryte wnoszonymi za dokonanie wpisu opłatami.
---------------------	---

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie ustawy nie pociąga za sobą obciążenia budżetu państwa ani budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2021 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Poprawa koordynacji funkcjonowania tych spółek, które funkcjonują w ramach grupy spółek, a w rezultacie możliwość zwiększenia przychodów lub optymalizacji kosztów.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Poprawa koordynacji funkcjonowania tych spółek, które funkcjonują w ramach grupy spółek, a w rezultacie możliwość zwiększenia przychodów lub optymalizacji kosztów.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Brak bezpośredniego wpływu.						
	osoby niepełnosprawne i osoby starsze	Brak bezpośredniego wpływu.						
Niemierzalne		<p>Zwiększenie efektywności oraz dostępności mechanizmów mających na celu prowadzenie skutecznego nadzoru właścicielskiego nad spółkami kapitałowymi. Nowelizacja przepisów praw handlowego ma również za zadanie uporządkować sytuację prawną w odniesieniu do rad nadzorczych przez wprowadzenie jednolitego sposobu obliczania kadencji, wprowadzenie zasady osądu biznesowego, jak również obowiązku lojalności i zachowania poufności. Regulacja przyczyni się również do wzmocnienia pozycji rad nadzorczych spółek kapitałowych, przez wyposażenie ich w instrumenty sprawiające, że stanie się ona realnym partnerem dla zarządu pomagającym identyfikować pojawiające się ryzyka gospodarcze oraz skutecznie im przeciwdziałać.</p> <p>Ustawa wprowadza przepisy usprawniające zarządzanie grupą spółek w związku z realizacją wspólnej strategii gospodarczej grupy, przewidując jednocześnie pakiety mechanizmów chroniących określone grupy interesu w przypadku grup spółek, przede wszystkim spółki zależnej, spółki dominującej, a pośrednio całej grupy spółek, wierzycieli spółki uczestniczącej w grupie spółek, a zwłaszcza spółki zależnej, i członków organów menadżerskich spółki zależnej i spółki dominującej.</p>						

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☒ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz:

Ustawą wprowadza się obowiązek ujawnienia przynależności spółki do grupy spółek w postaci dokonania wzmianki w KRS z mocy art. 21¹ § 2 proj. KSH.

9. Wpływ na rynek pracy

Przepisy przedłożonej ustawy o zmianie ustawy w sposób bezpośredni wpłyną na kształt Kodeksu spółek handlowych (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1526 i 2320), co będzie miało odbicie w funkcjonowaniu spółek kapitałowych w Polsce. Proponowane zmiany obejmują zarówno spółki akcyjne, jak i proste spółki akcyjne oraz spółki z o.o., lecz nie będą miały bezpośredniego wpływu na kształt rynku w pracy w Polsce. Proponowane przepisy mają charakter porządkowy, doprecyzowując lub rozwijając istniejące już przepisy prawa handlowego, w tym tych dotyczących rad nadzorczych i obowiązków informacyjnych. Wprowadzenie proponowanej ustawy o zmianie przepisów Kodeksu spółek handlowych ma za cel przede wszystkim ułatwienie i usprawnienie nadzoru właścicielskiego nad spółkami kapitałowymi w Polsce w oparciu o istniejące i obowiązujące już przepisy KSH.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☒ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
--	---	---

Omówienie wpływu	<p>Poprawa efektywności gospodarowania mieniem państwowym zainwestowanym w spółki z udziałem Skarbu Państwa, wynikająca z usprawnienia funkcjonowania tych podmiotów. Bezpośredni wpływ na mienie państwowe przejawia się również przez zwiększenie efektywności nadzoru właścicielskiego nad spółkami kapitałowymi, pozwalając na lepszą kontrolę nad mieniem państwowym w formie spółek skarbu państwa i spółek, gdzie skarbu państwa posiada udziały – co będzie efektem usprawnienia działania rad nadzorczych.</p>
------------------	---

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Planuje się, że ustawa wejdzie w życie po upływie sześciu miesięcy od dnia jej ogłoszenia, z zastrzeżeniem art. 1 pkt 3 oraz art. 7, które wejdą w życie z dniem 1 kwietnia 2022 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ocena wpływu ustawy *ex post* nie została zaplanowana.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak.

MINISTERSTWO
AKTYWÓW
PAŃSTWOWYCH

**RAPORT Z KONSULTACJI PUBLICZNYCH I UZGODNIENÍ
MIĘDZYRESORTOWYCH**

**PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY – KODEKS SPÓLEK
HANDLOWYCH ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW**

Warszawa 2020

INFORMACJE O PROJEKCIE

Od momentu wejścia w życie Kodeksu spółek handlowych 15 września 2000 r. (dalej również jako: „Ksh”) rzeczywistość gospodarcza w Polsce uległa licznym przeobrażeniom i znacznie odbiega od stanu sprzed 20 lat. Aktualnie Polska jest jednym z najszybciej rozwijających się państw Unii Europejskiej oraz liderem gospodarczym wśród krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Polska coraz częściej staje się także miejscem wybieranym przez zagranicznych przedsiębiorców, którzy – korzystając ze sprzyjających warunków biznesowych – lokują w niej kapitał, w celu stworzenia przedsięwzięć biznesowych o zasięgu globalnym. Atrakcyjność krajowego systemu prawnego oraz zaplecza administracyjnego jest dostrzegana przez obiektywnych obserwatorów światowych. Systematycznie już Polska zajmuje dobre pozycje w przeprowadzanym przez Bank Światowy globalnym rankingu „Doing Business”, oceniającym państwa pod kątem stopnia przyjazności siatki regulacyjnej z perspektywy podstawowych potrzeb biznesowych.

Lata dynamicznego rozkwitu gospodarki przyniosły wiele przykładów wskazujących, że równoległe z ułatwieniami dla prowadzenia biznesu (w tym w strukturze grup spółek) prace legislacyjne powinny skupiać się również na wzmocnieniu instrumentów służących wewnętrznemu nadzorowi podmiotów prowadzących działalność ekonomiczną. Pogoń za osiągnięciem coraz wyższych wskaźników wydolności operacyjnej nie może tworzyć sytuacji potęgujących ryzyko, które będzie wymykać się wszelkim przewidzianym mechanizmom kontrolnym. Rolą ustawodawcy powinno być baczne przypatrywanie się realnym potrzebom uczestników rzeczywistości gospodarczej oraz podejmowanie działań zmierzających do zwiększania efektywności procesów związanych z zarządzaniem przedsiębiorstwami.

W pierwszej kolejności proponowana nowelizacja KSH skupia się na wprowadzeniu do polskiego prawa spółek handlowych regulacji prawnej tzw. prawa holdingowego. W pracach legislacyjnych nad Kodeksem spółek handlowych w 2000 roku przyjęto koncepcję ograniczonej (szczątkowej) regulacji prawa holdingowego w ramach tego kodeksu. Regulacja ta ograniczyła się wówczas do – uchylonego w ramach niniejszej nowelizacji – art. 7 Ksh, który odnosił się do tzw. holdingów umownych, a więc takich, w których spółka dominująca i spółka zależna zawierają między sobą umowę o zarządzanie spółką zależną przez spółkę dominującą lub umowę o odprowadzanie zysku spółki zależnej do spółki dominującej.

Wspomniana wyżej regulacja (dawnego art. 7 Ksh) nie uwzględniła natomiast unormowania kwestii prawnych dotyczących tzw. holdingów faktycznych, a więc spółek, pomiędzy którymi powstał stosunek dominacji i zależności (art. 4 § 1 pkt 4 Ksh).

W polskiej praktyce gospodarczej dominują holdingi faktyczne. Holdingi umowne należą do rzadkości, podobnie jak tzw. podatkowe grupy kapitałowe (art. 1 a ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych), stąd też regulacja grup spółek nie odpowiadała potrzebom obrotu.

Dlatego proponowana nowelizacja Ksh – przez wprowadzenie nowego Działu IV pt. "Grupy spółek" w ramach tytułu pierwszego Ksh pt. Przepisy ogólne (art. 21¹ – art. 21¹⁵ Ksh) – dotyczy zasadniczo holdingów faktycznych. Przepisy te mogą jednak znaleźć zastosowanie także do holdingów umownych, gdyż holding umowny spełnia z reguły przesłanki istnienia holdingu faktycznego. Dopuszczalność tworzenia holdingów umownych wynika też z zasady wolności umów (art. 353¹ Kc w zw. z art. 2 Ksh), co wobec braku wystarczająco ukształtowanej praktyki kontraktowej wyklucza potrzebę szczegółowej regulacji takich holdingów w ramach Kodeksu spółek handlowych.

W regulacji prywatno-prawnej prawa holdingowego, czyli w ramach Kodeksu spółek handlowych, możliwe są dwa warianty, tj. wariant pełnej regulacji – wariant pierwszy, oraz wariant braku regulacji bądź regulacji ograniczonej (szczętkowej) – wariant drugi. Mając na uwadze negatywne doświadczenia praktyczne krajów, które przyjęły wariant pierwszy (tj. pełnej regulacji prawa holdingowego), polegające na pojawieniu się nowych, dodatkowych wątpliwości prawnych w następstwie takiej regulacji, niniejsza nowelizacja Kodeksu spółek handlowych stoi na gruncie wariantu drugiego, w wersji przyjęcia ograniczonej (szczętkowej) regulacji prawnej tylko tych kwestii z zakresu funkcjonowania holdingów faktycznych, których regulacja prawna jest rzeczywiście niezbędna i wychodzi naprzeciw najważniejszym postulatam zgłaszanym przez polskich przedsiębiorców a jednocześnie nie narusza zasad systemowych prawa spółek handlowych.

Podczas dotychczasowych konsultacji ze środowiskami gospodarczymi i naukowymi zamiar szerszego niż dotychczas uregulowania przez ustawodawcę w Ksh prawa holdingowego, a w szczególności postulat uwzględniania przez organy spółki dominującej i zależnej interesu grupy spółek, został oceniony pozytywnie. Jednakże panują bardzo rozbieżne opinie co do zakresu regulacji i konkretnych rozwiązań niniejszego projektu. Z jednej strony część środowisk gospodarczych (np. niektórych przedsiębiorców reprezentujących polskie struktury holdingowe) przedkłada postulaty przyznania szerokich kompetencji organom spółki holdingowej (spółki dominującej) wobec spółek należących do grupy spółek, a z drugiej strony zgłaszane są obawy, że takie rozwiązania zagrażają interesom spółek polskich należących do grup spółek, mających centrum zarządcze (spółki dominujące) za granicą. Dotyczy to zwłaszcza spółek sektora finansowego. Podporządkowanie spółek zależnych spółkom dominującym wywołania ostrych konfliktów między przepisami prawa podatkowego, które przewidują sankcje z tytułu transferu zysków, zwłaszcza z tytułu naruszenia zasady zawierania umów pomiędzy spółkami powiązаныmi według cen rynkowych i na takich samych warunkach jak między niezależnymi podmiotami (*arm's length principle*), a propozycjami podporządkowania spółek należących do grupy spółek nakazom spółki dominującej. Wśród ekspertów prawnych akcentuje się silnie potrzebę

zrównoważenia nowych uprawnień spółki dominującej przez uregulowanie jej odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną spółce zależnej z tytułu wydawania wiążących poleceń, a także przyznania nowych uprawnień akcjonariuszom mniejszościowym. W tym stanie rzeczy uzasadniony staje się pogląd, że nowelizacja powinna regulować, niezależnie od wskazanych wyżej kwestii szczegółowych, również klauzulę generalną uznającą, że spółki dominująca i zależna kierują się nie tylko własnym interesem, lecz również interesem grupy spółek oraz uzasadnionymi interesami wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych i wierzycieli spółki zależnej. Daje to z jednej strony wyraźne oparcie dla dotychczasowej praktyki grup spółek, a z drugiej strony – wzorem większości systemów prawnych państw OECD – pozwala judykaturze precyzować bliżej zakres dopuszczalnego respektowania interesów grupy spółek organom spółki dominującej i zależnej.

Proponowana nowelizacja uchyla przepisy art. 7 Ksh. Za ich uchyleniem przemawiają następujące argumenty. Po pierwsze, przepisy te w ogóle nie funkcjonowały w praktyce (były przepisami "martwymi"). Po drugie, wywoływały one istotne wątpliwości doktrynalne. Chodziło tu przede wszystkim o kwestię, czy ujawnienie w rejestrze przedsiębiorców okoliczności, że spółka dominująca nie odpowiada wobec wierzycieli za zobowiązania spółki zależnej (art. 7 § 2 Ksh – tzw. klauzule indemnifikacyjne) nie oznaczało *a contrario*, że brak takiego ujawnienia uzasadnia wspomnianą odpowiedzialność spółki dominującej. Taki wniosek nie był wprawdzie możliwy do przyjęcia z przyczyn systemowych, gdyż wyłączenia zasady z art. 151 § 4 albo z art. 301 § 5 Ksh (braku odpowiedzialności wspólnika za zobowiązania spółki kapitałowej) nie można było wyprowadzić tylko z interpretacji innego przepisu. Po trzecie, ewentualne próby nowelizacji dotychczasowej treści art. 7 Ksh napotkały na trudności związane z określeniem sankcji za naruszenie obowiązku rejestrowego, zwłaszcza z zakresu ujawniania postanowień tych umów holdingowych, które regulowały odpowiedzialność spółki dominującej względem wierzycieli spółki zależnej. Zachowanie dotychczasowej sankcji nieważności wspomnianych wyżej postanowień umowy holdingowej godziłoby w prawa osób trzecich, w sytuacji uznania tych postanowień za *"pactum in favorem tertii"*. Wprowadzenie zaś innej sankcji, np. bezskuteczności względem spółki bądź sankcji za niedopełnienie obowiązku rejestrowego, było pozbawione treści normatywnej. Po czwarte, nie jest konieczne istnienie przepisów art. 7 Ksh jako podstawy dopuszczalności zawierania przez spółkę dominującą ze spółką zależną umów przewidujących zarządzanie spółką zależną przez spółkę dominującą, czy nawet umów odprowadzania zysku spółki zależnej do spółki dominującej, gdyż taką dopuszczalność można wyprowadzić z treści art. 353¹ Kc w zw. z art. 2 Ksh.

Kolejną zasadniczą częścią projektowanej nowelizacji stanowi próba zmiany sposobu myślenia o radzie nadzorczej – z pojmowania jej jako organu czysto kontrolnego w kierunku organu będącego równoprawnym partnerem zarządu, mającym dostęp do informacji oraz do realnych instrumentów nadzoru – jest istotnym krokiem w obszarze zapewnienia bezpieczeństwa spółek, jak i ich otoczenia. Działalność podmiotów realizujących określone przedsięwzięcia gospodarcze nie jest wszakże

zawieszona w próżni – zmaterializowanie się konkretnego zagrożenia związanego z ich aktywnością, najczęściej nie pozostaje bez wpływu na podmioty wchodzące z nimi w interakcje gospodarcze, czy też szersze grono interesariuszy (m.in. inwestorów, pracowników, wierzycieli itp).

Brak równowagi informacyjnej pomiędzy organami spółek oraz niewystarczające mechanizmy kontrolne przysługujące radom nadzorczym to jednakże nie jedyne problemy związane z nadzorem właścicielskim *sensu largo*, jakie narosły od czasu wprowadzenia Kodeksu spółek handlowych dwie dekady temu. Jednym z kluczowych zagadnień należących do przywołanej grupy jest określenie okresu, na jaki powoływani są członkowie organów menadżerskich, oraz terminu przez jaki pozostają oni umocowani do pełnienia funkcji. Pomimo upływu czasu oraz wzbogacającego się dorobku doktryny zagadnienia te, tj. problematyka kadencji i mandatu, w dalszym ciągu wywołują znaczące problemy w praktyce obrotu gospodarczego.

Z punktu widzenia efektywnego nadzoru, celowe jest również doprecyzowanie katalogu obowiązków członków organów oraz określenie zasad ich odpowiedzialności z tytułu podejmowanych działań lub zaniechań. Obowiązek lojalności członków organów spółek był co prawda przyjęty w doktrynie i orzecznictwie, jednak jedynie jego przejawy, w postaci zakazu konkurencji, sprzeczności interesów oraz wyłączenia prawa reprezentacji w sprawach z odwołania członków zarządu, były regulowane w Ksh.

Odpowiedzią na zmieniającą się w ostatnim czasie linię orzecniczą sądów jest również wprowadzenie zasady osądu biznesowego (*Business Judgement Rule*). Jeszcze w poprzedniej dekadzie problematyczne okazywały się sytuacje, kiedy członek zarządu spółki lub organu nadzorczego, dokonując czynności nie naruszył bezpośrednio normy prawnej, lecz wyrządził spółce szkodę. O pociągnięciu do odpowiedzialności członka organu decydowało dopiero jasne wskazanie naruszenia konkretnej normy prawnej. Orzecznictwo Sądu Najwyższego zaczęło się z czasem zmieniać, począwszy od 2014 r. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2014 r. II CSK 627/13), kiedy zaczęto pociągać do odpowiedzialności członków organów spółki również w przypadkach, gdy nie zachowali staranności wynikającej z zawodowego charakteru ich działalności.

Z uwagi na podstawowe wartości naszego społeczeństwa, w tym idee wyrażone w obowiązującej Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, tak daleko jak nie jest to absolutnie konieczne z uwagi na ochronę kolizyjnych prawnie chronionych dóbr, działalność przedsiębiorców nie powinna napotykać na ograniczenia. Idąc dalej, w odniesieniu do zasygnalizowanych wcześniej ryzyk należy oczekiwać, że w pierwszej kolejności podmioty prowadzące działalność gospodarczą będą (niekiedy dodatkowo zachęcane przez państwo) dążyły do funkcjonowania z uwzględnieniem wypracowanych samodzielnie odpowiednich mechanizmów samokontroli. Rolą ustawodawcy jest zaś tworzenie narzędzi pośród szerszej siatki normatywnej, umożliwiających opracowanie efektywnych procesów wewnętrznego nadzoru przez podmioty prywatne.

Rada nadzorcza nie ma jednego przypisanego przez ustawodawcę zadania, skorelowanego z konkretnym obszarem działalności spółki kapitałowej. Od lat występuje ona w przywołanym wyżej

akcie normatywnym jako kolegialny organ będący swoistą reprezentacją osób ponoszących ekonomiczne ryzyko funkcjonowania spółki, pozostając w modelu stałym wewnątrz przedmiotowej organizacji. Patrząc przez pryzmat kompetencji, rada nadzorcza powinna pracować jako ciało gwarantujące, że prowadzący sprawy spółki członkowie zarządu będą podejmowali wyłącznie działania zgodne z interesem spółki.

PRZEBIEG KONSULTACJI PUBLICZNYCH I UZGODNIENÍ MIĘDZYRESORTOWYCH

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2007 r. poz. 248), z chwilą skierowania do konsultacji publicznych i uzgodnień międzyresortowych projektu ustawy przygotowanej przez powołaną przez Wicepremiera Jacka Sasina Komisję do spraw Reformy Nadzoru Właścicielskiego, ww. projekt został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Aktywów Państwowych.

Jednocześnie, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006 z późn. zm.), projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Informacja o projekcie i rozpoczęciu konsultacji została przekazana drogą mailową licznym kancelariom prawnym, a także podmiotom, w obszarze zainteresowania których znajduje się prawo spółek. Formalnie uwagi były przyjmowane drogą pocztową i mailową na dedykowany do tego celu adres mailowy komisja@map.gov.pl, jednak w proces konsultacji publicznych włączone zostały także organizowane przez Biuro do spraw Reformy Nadzoru Właścicielskiego szerokie konsultacje społeczne. Przeprowadzono cztery debaty online z udziałem członków zespołów eksperckich, z możliwością zadawania pytań przez oglądających, panele dyskusyjne, m.in. na Forum Ekonomicznym 2020 w Karpaczu oraz konferencję na Giełdzie Papierów Wartościowych z udziałem Pełnomocnika Rządu do spraw Reformy Nadzoru Właścicielskiego nad Spółkami Skarbu Państwa i Sekretarza Stanu w Ministerstwie Aktywów Państwowych Pana Janusza Kowalskiego. Zorganizowano także spotkanie z organizacjami pracodawców i zagranicznymi izbami handlowymi w Polsce. Ponadto Biuro do spraw Reformy Nadzoru Właścicielskiego stale monitorowało ukazujące się artykuły prasowe dotyczące proponowanych zmian w Kodeksie spółek handlowych, a także publikowane przez zainteresowanych zmianami komentarze w mediach społecznościowych (Facebook, LinkedIn). Pomimo, iż była to droga nieformalna, uzyskane w ten sposób opinie również były uwzględniane w procesie konsultacji.

Termin zgłaszania uwag do projektu był określony na dzień 19 września 2020 r. Ostatnie pismo z uwagami w ramach konsultacji publicznych wpłynęło do Biura do spraw Reformy Nadzoru Właścicielskiego w Ministerstwie Aktywów Państwowych w dniu 19 września.

W ramach konsultacji publicznych do projektu wpłynęły stanowiska zgłoszone przez następujących 71 podmiotów:

1. Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.

2. Agenci Alior Banku
3. Andersen Tax & Legal
4. Bank Gospodarstwa Krajowego
5. BEST S.A.
6. Business Centre Club
7. Centrum Analiz Stowarzyszenia KOLIBER
8. CMS Cameron McKenna Nabarro
9. Crido Legal
10. Osoba fizyczna
11. Osoba fizyczna
12. Osoba fizyczna
13. E&Y Law
14. Energa S.A.
15. Eyzee S.A.
16. Filipiak Babicz Legal
17. Francusko-Polska Izba Gospodarcza
18. Fundacja Prawo w nauce i biznesie
19. GFKK Radcy Prawni
20. Giełda Papierów Wartościowych
21. Grabowski i Wspólnicy
22. Grupa Azoty S.A.
23. Grupa LOTOS S.A.
24. Ingenium Kancelaria
25. Izba Gospodarcza Gazownictwa
26. Kancelaria D. Dobkowski
27. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

28. Kancelaria Radcy Prawnego Marek Taciak
29. KGHM Polska Miedź
30. Konfederacja Lewiatan
31. Krajowa Izba Radców Prawnych
32. Krajowa Rada Spółdzielcza
33. Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych
34. Krzysztof Rożko i Wspólnicy
35. MCX Sp. z o.o.
36. Miasto Toruń
37. Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej
38. Ministerstwo Infrastruktury
39. Ministerstwo Klimatu
40. Ministerstwo Obrony Narodowej
41. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
42. Ministerstwo Zdrowia
43. PGE S.A.
44. PGNiG S.A.
45. PKN Orlen S.A.
46. PKO BP
47. Polska Federacja Producentów Żywności
48. Polska Grupa Zbrojeniowa
49. Polska Izba Przemysłu Chemicznego
50. Polski Holding Nieruchomości
51. Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa
52. Porozumienie Zielonogórskie. Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia
53. Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej

54. PragmatIQ Kancelaria Prawna
55. Prof. Wierzbowski & Partners
56. PwC Legal
57. Raczkowski sp. k.
58. Rządowe Centrum Legislacyjne
59. Skandynawsko-Polska Izba Gospodarcza
60. Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych
61. Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych
62. Stowarzyszenie Niezależnych Członków Rad Nadzorczych
63. TAURON Polska Energia
64. Osoba fizyczna
65. Totalizator Sportowy Sp. z o.o.
66. Urząd Ochrony Danych Osobowych
67. WKB Wierciński, Kwieciński Baehr
68. Wojskowe Zakłady Motoryzacyjne S.A.
69. WPiA UMCS
70. Związek Pracodawców Kolejowych
71. Związek Pracodawców Polska Miedź

Swoje stanowiska po zakończeniu konsultacji publicznych i uzgodnień międzyresortowych przedstawiło następujących 12 podmiotów:

1. Komitet ds. Ładu Korporacyjnego GPW
2. Ministerstwo Cyfryzacji
3. Ministerstwo Finansów
4. Ministerstwo Rozwoju
5. Ministerstwo Sprawiedliwości

6. Polski Cukier S.A.
7. Urząd Regulacji Energetyki
8. Polska Izba Biegłych Rewidentów
9. Enea S.A.
10. Minister do spraw Unii Europejskiej
11. Polska Izba Ubezpieczeń
12. Prokuratoria Generalna

Spśród 83 podmiotów, które przedstawiły swoje stanowisko do projektu (biorąc pod uwagę stanowiska zgłoszone w wymaganym terminie oraz te zgłoszone po czasie), żadnych uwag nie wniosło lub wyraziły ogólne poparcie 2 następujące podmioty:

1. Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.
2. Porozumienie Zielonogórskie. Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia

INFORMACJE I OPINIE ŚRODOWISK DOTYCZĄCE REFORMY UKAZAŁY SIĘ W PONIŻSZYCH ARTYKUŁACH:

1. *IPSO Legal*
  - <https://ipsolegal.pl/nowelizacja-ksh/>
2. *Kochański & Partners*
  - <https://www.kochanski.pl/pl/rzadowy-projekt-zmian-w-kodeksie-spolek-handlowych-ksh/>
3. *Porozmawiajmy.com*
  - <http://porozmawiajmy.com/prawo-holdingowe-projekt-nowelizacji-kodeksu-spolek-handlowych/>
4. Webinarium *Francuskiej Izby Handlowej w Warszawie (Chambre de Commerce et d'Industrie France Pologne)*
  - <https://www.ccifp.pl/wydarzenia/kalendarz/e/event/komitet-online-nowelizacja-kodeksu-spolek-handlowych.html>
5. Chabasiński Rafał, *bezprawnik.pl*
  - <https://bezprawnik.pl/zmiany-w-prawie-handlowym/>

6. Chomiuk Marcin, *rp.pl*
  - <https://www.rp.pl/Firma/309019947-Blaski-i-cienie-projektu-prawa-koncernowego-czyli-przepisy-o-grupach-spolek-w-Kodeksie-spolek-handlowych.html>
7. Chomiuk Marcin – koordynacja stanowiska ogólnego całej *Niemieckiej Izby Handlowej w Polsce (JDP Drapala & Partners)*
  - <https://ahk.pl/pl/media/aktualnosci/news-details-pl/konsultacje-publiczne-projektu-ustawy-o-zmianie-ustawy-kodeks-spolek-handlowych>
8. Domagalski Marek, *rp.pl*
  - <https://www.rp.pl/Dobra-Firma/309259954-Kidyba-Zmiany-w-ksh-zw-z-epidemia-powinny-byc-przejsciove.html>
9. Grabowski Krzysztof, *rp.pl*
  - <https://www.rp.pl/Opinie/309239879-Krzysztof--Grabowski-Prawa-mniejszosci-to-nie-patologia.html>
10. Kaczyńska-Zielińska Marta
  - Papierowe wydanie Sieci nr 34 (403) 17-23 sierpnia 2020
11. Klimowicz Martyna, *kruczek.pl*
  - <https://kruczek.pl/nowelizacja-kodeksu-spolek-handlowych-2020/>
12. Kucharski Wojciech, Kapica Wojciech (*SMM Legal*)
  - Artykuł stanowi załącznik nr 1
13. dr Kwaśnicki Radosław (*RKKW Warszawa*)
  - <https://sip.lex.pl/komentarze-i-publicacje/artykuly/prawo-holdingowe-uwagi-do-projektu-nowelizacji-kodeksu-spolek-151122816>
14. Ludwiczak Paweł (*KRP Ludwiczak*)
  - <https://www.ludwiczak-radcprawny.pl/>
15. Majewski Piotr, Laprus Andrzej (*PwC Legal*), *prawo.pl*
  - <https://www.prawo.pl/biznes/jakie-zmiany-przewiduje-nowelizacja-kodeksu-spolek-handlowych,502280.html>
16. Nartowski Andrzej, *parkiet.com*
  - <https://www.parkiet.com/Felietony/308189994-Protokol-czarna-skrzynka-spolki.html>
17. Nartowski Andrzej, *andrzejnartowski.pl*
  - <http://www.andrzejnartowski.pl/2020/08/31/>
18. Olszewski Bartosz, *szgp.pl*
  - <http://szgp.pl/blog/grupy-spolek-projekcie-nowelizacji-ksh/>
19. Opalski Adam (*Greenberg Traurig, LLP.*)
  - <https://www.rp.pl/Rzecz-o-prawie/308189988-Adam-Opalski-Projekt-prawa-grup-spolek-czyli-skok-na-spolki-Skarbu-Panstwa.html>

20. Puk Michał (*Kancelaria Prawna Dudkowiak Kopeć Putyra*)
  - <https://www.dudkowiak.pl/blog/prawo-sp%C3%B3%C5%82ek-grupa-sp%C3%B3%C5%82ek-w-%C5%9Bwietle-projektowanej-nowelizacji-kodeksu-sp%C3%B3%C5%82ek-handlowych.html>
21. Rybicki Piotr, *nadzorkorporacyjny.pl*
  - <https://www.wnp.pl/finanse/reforma-nadzoru-wlascielskiego-firmy-czeka-sporo-pracy,412336.html>
22. Słowik Patryk (*Gazeta Prawna*)
  - <https://biznes.gazetaprawna.pl/artykuly/1487478,prawo-holdingowe-nowelizacja-kodeksu-spolek-handlowych.html>
23. Sofuß Adam (*WNP Finanse*)
  - <https://www.wnp.pl/finanse/zmiany-kodeksie-spolek-handlowych-coraz-blizej,428116.html>
24. Wesołowska Ewa (*Bankier*)
  - <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Kowalski-projekt-reformy-Kodeksu-Spolek-Handlowych-w-II-pol-listopada-w-Sejmie-7991387.html>
25. PAP (*Business Insider*)
  - <https://businessinsider.com.pl/firmy/reforma-kodeksu-spolek-handlowych-coraz-blizej-jest-ostateczna-wersja/gsoe26m>
26. Supernak Bartłomiej (*Inwestycje.pl*)
  - <https://inwestycje.pl/gospodarka/projekt-reformy-kodeksu-spolek-handlowych-gotowy-do-dalszych-prac/>
27. Supernak Bartłomiej (*Inwestycje.pl*)
  - <https://inwestycje.pl/gospodarka/map-projekt-noweli-ksh-powinien-trafic-pod-obrady-rzadu-w-polowie-xi/>
28. PAP (*dlahandlu.pl*)
  - <https://www.dlahandlu.pl/detal-hurt/wiadomosci/projekt-reformy-kodeksu-spolek-handlowych-coraz-blizej-przekazania-pod-glosowanie-w-sejmie,92401.html>
29. *Money.pl*
  - <https://www.money.pl/gielda/map-projekt-reformy-kodeksu-spolek-handlowych-gotowy-do-dalszych-prac-6569907505239681a.html>
30. Sąsiada Tomasz (*Money.pl*)
  - <https://www.money.pl/gospodarka/reforma-kodeksu-spolek-handlowych-coraz-blizej-glosowania-w-sejmie-6569918922402496a.html>
31. *Przedsiębiorcy.eu*
  - <http://przedsiębiorcy.eu/pkf-alert/>

32. Ojczyk Jolanta (*prawo.pl*)

- <https://www.prawo.pl/biznes/prawo-holdingowe-w-listopadzie-trafi-do-sejmu,504150.html>

33. Mentel-Wyrzychowska Ewelina (*gazetapodatkowa.gofin.pl*)

- <https://gazetapodatkowa.gofin.pl/trwaja-prace-nad-duza-nowelizacja-ksh-2020-89,artykul,204650.html>

34. Maćkowiak Agata (*rp.pl*)

- <https://www.rp.pl/Firma/310279971-Projekt-prawa-holdingowego-dla-spolek-kapitalowych.html>

35. Maćkowiak Agata (*rp.pl*)

Wydarzenia poświęcone reformie Kodeksu spółek handlowych:

1. 11 lutego 2020 roku – konferencja prasowa i wręczenie aktów powołania Członkom Komisji do spraw Reformy Nadzoru Właścicielskiego w Ministerstwie Aktywów Państwowych;

2. 5 marca 2020 roku – konferencja DOBRE PRAWO – SILNA GOSPODARKA na Giełdzie Papierów Wartościowych;

3. 25 maja 2020 roku – podpisanie rekomendacji dobrych praktyk notarialnych przez Sekretarza Stanu w Ministerstwie Aktywów Państwowych i Pełnomocnika Rządu do spraw Reformy Nadzoru Właścicielskiego nad Spółkami Skarbu Państwa Janusza Kowalskiego;

4. 30 czerwca 2020 roku – debata ekspercka online „Reforma Kodeksu spółek handlowych – unowocześniamy polską gospodarkę”;

5. 26 sierpnia 2020 r. – debata pt. „Planowane zmiany w Kodeksie spółek handlowych” organizowana przez Forum Członków Rad Nadzorczych;

6. 8-10 września 2020 roku – Forum Ekonomiczne 2020 w Karpaczu. Aktywny udział Sekretarza Stanu i Pełnomocnika Rządu do spraw Reformy Nadzoru Właścicielskiego nad Spółkami Skarbu Państwa Janusza Kowalskiego w panelach:

- „20 lat Kodeksu spółek handlowych: jak przygotować Ksh na kolejne dwie dekady?”;
- „Przyszłość bezpośrednich inwestycji zagranicznych i wpływ na PKB Polski”;
- „Polonia partnerem spółek Skarbu Państwa”.

7. 11 września 2020 roku – uczestnictwo w debacie organizowanej przez Polsko-Niemiecką Izbę Handlową w Warszawie;

8. 16 września 2020 r. – debata pt. „Planowane zmiany w Kodeksie spółek handlowych cz. 2” organizowana przez Forum Członków Rad Nadzorczych;

- 9.** 14 września 2020 roku – debata ekspercka online „Reforma Kodeksu spółek handlowych – najważniejsze założenia prawa grup spółek przez pryzmat trwających konsultacji publicznych”;
- 10.** 15 września 2020 roku – Spotkanie z izbami handlowymi i związkami pracodawców, dotyczące zmian w Kodeksie spółek handlowych;
- 11.** 18 września 2020 roku – debata ekspercka online „Reforma Kodeksu spółek handlowych – podsumowanie dotychczasowych efektów konsultacji publicznych”;
- 12.** 1 października 2020 roku – inauguracja „Seminariów dla Biznesu” na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku;
- 13.** 8 października 2020 r. – uczestnictwo w debacie pt. „Rewolucja w Kodeksie spółek handlowych” organizowanej przez Okręgową Izbę Radców Prawnych;
- 14.** 8 października 2020 r. – uczestnictwo w debacie organizowanej przez Polsko-Niemiecką Izbę Handlową w Warszawie;
- 15.** 10 października 2020 r. – Przemówienie przedstawicieli Komisji ds. Reformy Nadzoru Właścicielskiego Ministerstwa Aktywów Państwowych na otwarciu Szkoły Liderów organizowanej przez organizację pozarządową Administracja pod kontrolą;
- 16.** 13 października 2020 r. – Debata pt. „Kodeks Spółek Handlowych – spotkanie z autorami projektu ustawy” organizowana przez Polsko-Francuską Izbę Handlową;
- 17.** 29 października 2020 roku – debata ekspercka online „Ostateczny kształt noweli Ksh – zmiany do projektu wprowadzone w wyniku konsultacji publicznych”.

Zestawienie uwag zgłoszonych w toku konsultacji publicznych nad projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw przygotowanym przez Ministerstwo Aktywów Państwowych

Lp.	Artykuł	Podmiot zgłaszający uwagi	Uwaga	Stanowisko MAP
1.	Uwaga ogólna	Alior Partner	Rozszerzenie o zespół ds. outsourcingu dotyczący współpracy podmiotów gdzie dominujący jest Skarb Państwa z przedsiębiorcami na terenie Rzeczypospolitej Polskiej w różnych sektorach (będzie to dotyczyć sektorów np. paliwowego, bankowego itp.) lub poszerzenie o rozdział związany z outsourcingiem szeroko rozumianym. Dotyczyć to ma wprowadzenia legislacji zgodnej ze standardami europejskimi oraz prawem polskim w relacjach obu stron.	Uwaga wymagająca doprecyzowania. Uwaga wymaga doprecyzowania, a jednocześnie jak się wydaje wykracza poza zakres przedmiotowy proponowanej nowelizacji. Po jej doprecyzowaniu zostanie rozważona możliwość objęcia jej przyszłymi pracami legislacyjnymi.
2.	Art. 5 projektu	KGHM Polska Miedź Spółka Akcyjna	Zmiana dotychczasowej treści art. 5 z „Do mandatów członków organów, które istnieją w dniu wejścia w życie ustawy, przepisy ustawy stosuje się.” na: „Do mandatów i kadencji członków organów, które istnieją w dniu wejścia w życie ustawy, przepisy ustawy stosuje się.”	Ponieważ wprowadzone zmiany do kodeksu spółek handlowych nie dokonują żadnej zmiany w zakresie długości kadencji, ale wyłącznie doprecyzują kwestię wygaśnięcia mandatu w związku z upływem kadencji, dlatego w przepisach przejściowych wskazano wyłącznie kwestię mandatów członków organów.
3.	Art. 154. § 1 k.s.h.	Osoba fizyczna	Zmiana treści z „Kapitał zakładowy spółki powinien wynosić co najmniej 5000 złotych.” na „Kapitał zakładowy spółki powinien wynosić co najmniej 1 złotych.”	Poza zakresem przedmiotowym reformy. Kwestia wykracza poza zakres przedmiotowy nowelizacji. Jednocześnie wymóg posiadania kapitału zakładowego w wysokości 5.000 zł nie stanowi w ocenie MAP bariery dla tworzenia spółek w Polsce.

4.	Art. 154. § 2 k.s.h.	Osoba fizyczna	Zmiana treści z „Wartość nominalna udziału nie może być niższa niż 50 złotych.” na „Wartość nominalna udziału nie może być niższa niż 1 grosz.”	Kwestia wykracza poza zakres przedmiotowy nowelizacji. Zasadność przeprowadzenia proponowanej zmiany zostanie natomiast przeanalizowana przez MAP.
5.	Uwaga ogólna	Business Centre Club	Postulat zaadresowania kwestii równoległego zatrudnienia (pracowniczego i niepracowniczego) w różnych podmiotach z Grupy, gdyż rodzi ona określone problemy zwłaszcza w obszarze czasu pracy (o ile dopuszcza się dzisiaj zatrudnienie pracownika na pełny etat w dwóch podmiotach niepowiązanych i niewspółpracujących ze sobą, o tyle w przypadku grup spółek kierujących się wspólną strategią gospodarczą może to budzić wątpliwości i prowadzić do obejścia przepisów o pracy w godzinach nadliczbowych) jak również w obszarze równoległego zatrudnienia pracowniczego i niepracowniczego.	Kwestia wykracza poza zamierzone ramy reformy.
6.	Uwaga ogólna	Business Centre Club	Postulat ustalenia zasad, na jakich powinno odbywać się czasowe przeniesienie pracownika pomiędzy spółkami z grupy, tak by zapewnić możliwie dużą elastyczność grupie spółek a jednocześnie by ochrona pracownika nie została zmniejszona.	Zob. wiersz 5.
7.	Uwaga ogólna	Business Centre Club	Zaadresowanie kwestii realizacji stosunku pracy, w trakcie której może wystąpić faktyczne (niesformalizowane) oddanie pracownika do dyspozycji innego podmiotu (w którym władztwo w stosunku do pracowników wykonywane jest nie tylko przez pracodawcę, ale przez osoby zatrudnione przez inne podmioty z grupy, co w szczególności dotyczy wydawania poleceń pracownikom zatrudnionym przez inny podmiot), gdyż rodzi ona wątpliwości o obowiązki pracodawcy/innego podmiotu z grupy w obszarze prawa pracy, w tym BHP, zasady równego traktowania w zatrudnieniu, czy mobbingu.	j.w.
8.	Uwaga ogólna	Business Centre Club	Zaadresowanie kwestii warunków pracy i płacy pracowników poszczególnych podmiotów działających w grupie spółek – w szczególności w zakresie zasady równego traktowania względem pracowników z innych podmiotów z grupy spółek czy w zakresie	j.w.

			dodatkowych obowiązków pracownika np. zobowiązania pracownika do nieprowadzenia działalności konkurencyjnej i do zachowania poufności.	
9.	Uwaga ogólna	Business Centre Club	Uregulowanie kwestii czy odpowiedzialność względem pracownika powinien ponosić wyłącznie pracodawca, czy w określonych okolicznościach powinno nastąpić jej przesunięcie do innych podmiotów z grupy.	j.w.
10.	Art. 21 ¹⁴ § 1 k.s.h.	Business Centre Club	Rozstrzygnięcie kwestii czy odpowiedzialność wobec spółki dominującej wobec wierzycieli spółki zależnej wyłącznie w sytuacji powstania szkody w następstwie wykonania przez spółkę zależną wiążącego polecenia spółki dominującej jest wystarczająca.	Zagadnienie dyskusyjne, materia na komentarz.
11.	Uwaga ogólna	Business Centre Club	Rozstrzygnięcie, czy zasady wynikające z ustawy z 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników powinny zostać w jakiś sposób zmodyfikowane w przypadku grup spółek, które działają realizując wspólną strategię gospodarczą (która może i najczęściej przekłada się na konkretne decyzje dot. reorganizacji/likwidacji poszczególnych podmiotów).	Zob. wiersz 5.
12.	Uwaga ogólna	Business Centre Club	Rozstrzygnięcie czy w świetle obowiązującego w Polsce zarządczego modelu pracodawcy, grupa spółek w rozumieniu przepisów projektu ustawy powinna być uznana za pracodawcę w rozumieniu art. 3 Kodeksu pracy według jednego z dwóch modeli: 1) grupa spółek może być pracodawcą w rozumieniu przepisów prawa pracy, a zatem prawa i obowiązki stron stosunku pracy realizowane są pomiędzy pracownikiem a holdingiem – wprowadzenie przedmiotowego modelu wymagałoby daleko idących zmian w przepisach prawa pracy; konieczne byłoby określenie kto względem pracownika będzie wykonywał określone obowiązki (grupa spółek nie posiada organów, siedziby itp.); 2) zdolność do bycia pracodawcą nie ulegnie zmianie (a tym samym grupa spółek nie będzie mogła być pracodawcą), ale wprowadzone zostaną określone zmiany w przepisach prawa pracy, tak by wybrane prawa i obowiązki z zakresu indywidualnego i zbiorowego prawa pracy miały zastosowanie względem grupy spółek.	j.w.

13.	Uwaga ogólna	Business Centre Club	Postulat zachowania tożsamości we wprowadzaniu rozwiązań dla spółek kapitałowych, odpowiednich dla spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jak do spółki akcyjnej związanej z potrzebą istnienia narzędzi umożliwiających radzie nadzorczej w spółce z o.o. sprawowania bieżącego i aktywnego nadzoru.	Uwaga o charakterze ogólnym. Narzędzia przyznane radom nadzorczym w spółkach kapitałowych są zbliżone, jednocześnie jednak uwzględniają odmienny charakter obu typów spółek.
14.	Art. 4 § 1 pkt 5 ¹ k.s.h.	Business Centre Club	Zmiana treści na: „grupa spółek – spółkę dominującą i spółkę lub spółki od niej zależne, kierujące się – zgodnie z umową spółki albo statutem każdej spółki zależnej – wspólną strategią gospodarczą (interes grupy spółek), którą spółka dominująca kieruje się sprawując jednolite kierownictwo nad spółką albo spółkami zależnymi.”	Nieaktualne, nowa treść art. 4 § 1 pkt 5 ¹ .
15.	Art. 21 ¹ k.s.h.	Business Centre Club	Wprowadzenie regulacji „Spółka dominująca i spółka zależna ujawnia w rejestrze swoje uczestnictwo w grupie spółek. Przepisów art. 21 ² – art. 21 ⁷ oraz art. 21 ¹¹ – art. 21 ¹² nie stosuje się przed dokonaniem wpisu w stosunku do spółki, która nie wykonała obowiązku wskazanego w zdaniu pierwszym.”	Uwaga uwzględniona.
16.	Art. 21 ¹³ § 1 k.s.h.	Business Centre Club	Propozycja doprecyzowania o jakiej wartości mówi ustawodawca, a jeżeli jest to wartość rynkowa to przepis winien umożliwić akcjonariuszowi możliwość ustalenia wartości rynkowej udziału albo akcji, bez którego nie będzie możliwe ustalenie wielkości szkody.	Uwaga nieuwzględniona, materia na komentarz, wskazanie wartości rynkowej w spółkach zależnych o złej kondycji finansowej będzie niekorzystne dla beneficjentów przepisu.
17.	Art. 4 § 1 k.s.h.	Tauron Polska Energia	Brak wskazanej wprost w Ustawie definicji „interesu grupy spółek” – rekomendujemy wprowadzenie takiej definicji do art. 4 § 1 k.s.h.	Uwaga merytorycznie uwzględniona, gdyż jest definicja nawiasowa „interesu grupy spółek”.
18.	Uwaga ogólna	Tauron Polska Energia	Rozszerzenie uzasadnienia projektu o dodatkowe wytyczne interpretacyjne dotyczące definicji terminów „grupa spółek” oraz „interes grupy spółek” utożsamiany z „wspólną strategią gospodarczą”	Uwagi nieuwzględniona, nadregulacja szkodliwa dla praktyki, materia na komentarz a nie na ustawę.
19.	Art. 4 § 1 pkt 4 k.s.h.	Tauron Polska Energia	Doprecyzowanie co oznacza dominacja pośrednia oraz w jaki sposób należy ustalać (obliczać) wielkość udziału w kapitale zakładowym lub w ogólnej liczbie głosów posiadanego przez spółkę dominującą jedynie pośrednio w spółce zależnej	Zob. wiersz 18.
20.	Art. 4 § 1 pkt 5 ¹ k.s.h.	Tauron Polska Energia	Doprecyzowanie w jaki sposób umowa (statut) spółki zależnej mają odwoływać się do wspólnego interesu gospodarczego grupy spółek	j.w.

21.	Art. 21 ² § 1 k.s.h.	Tauron Polska Energia	Doprecyzowanie czy wiążące polecenie dotyczące prowadzenia spraw spółki wydawane przez spółkę dominującą spółce zależnej, może zostać tylko zarządowi spółki zależnej czy przykładowo także radzie nadzorczej bądź innej osobie prowadzącej sprawę spółki.	j.w.
22.	Art. 21 ⁹ § 1 k.s.h.	Tauron Polska Energia	Doprecyzowanie kto (wspólnik/akcjonariusz mniejszościowy/ czy spółka jest zobowiązany do pokrycia kosztów badania rachunkowości oraz działalności grupy spółek przeprowadzanego przeprowadzającego na żądanie wspólnika/akcjonariusza mniejszościowego.	Uwagi nieuwzględniona, nadregulacja szkodliwa dla praktyki, materia na komentarz a nie na ustawę. O pokryciu kosztów badania grupy spółek powinna zdecydować wola strona a nie sztywna regulacja, która w danym przypadku może okazać się „niezyciowa”
23.	Art. 300 ⁷⁶ § 5 k.s.h.	Tauron Polska Energia	Brak określenia terminu i formy przekazania informacji dyrektorom nie wykonawczym – rekomenduje się doprecyzować podmiotowe kwestie w szczególności mając na uwadze fakt, że obowiązek przekazania informacji może dotyczyć każdego szeregowego pracownika spółki, a brak przekazania może skutkować (zgodnie z dodanym art. 587 ¹ k.s.h.) odpowiedzialnością karną	Uwaga nieuwzględniona Forma przekazania informacji jest kwestią techniczną i powinna być dostosowana m.in. do praktyki panującej w spółce, charakterystyki informacji oraz okoliczności danej sprawy.
24.	Art. 250, 252, 422, 425 k.s.h.	Tauron Polska Energia	Potrzeba rozszerzenia katalogu podmiotów o byłych członków organów których dotyczą podjęte uchwały	Kwestia wykracza poza zakres przedmiotowy nowelizacji. Zasadność przeprowadzenia proponowanej zmiany zostanie natomiast przeanalizowana przez MAP.
25.	Art. 18 § 2 k.s.h.	Tauron Polska Energia	Wykreślenie z treści przepisu art. 585 k.s.h. i nadanie art.18 § 2 następującego brzmienia: „§2. Nie może być członkiem zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, likwidatorem albo prokurentem osoba, która została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwa określone w przepisach rozdziałów XXXIII-XXXVII Kodeksu karnego, w art. 228-art.231 Kodeksu Karnego lub w art. 587, art. 590 i art. 591 ustawy”.	Uwaga nieuwzględniona Wykreślenie art. 585 byłoby merytoryczną ingerencją w treść przepisu w kierunku niezamierzonym przez MAP.
26.	Art. 21 ¹ § 1 k.s.h.	Tauron Polska Energia	Wprowadzenie braku kolizji z „bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa” i nadanie art.21 ¹ § 1 k.s.h. następującego brzmienia:	Uwaga nieuwzględniona, nadregulacja, proponowane kwestie są oczywiste i nie powinny stanowić materii ustawy.

			„§ 1. Spółka dominująca oraz spółka zależna, uczestnicząca w grupie spółek kieruje się interesem grupy spółek, o ile nie narusza to bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa i uzasadnionego interesu wierzycieli i mniejszościowych wspólników albo akcjonariuszy spółki zależnej.”	
27.	Art. 21 ¹ § 2 k.s.h.	Tauron Polska Energia	Nadanie przepisowi następującego brzmienia: „§ 2. Spółka dominująca i spółka zależna ujawnia w rejestrze swoje uczestnictwo w grupie spółek. Przepisów art. 21 ² – art. 21 ⁷ oraz art. 21 ¹² – art. 21 ¹⁴ nie stosuje się przed dokonaniem wpisu w stosunku do spółki, która nie wykonała obowiązku wskazanego w zdaniu pierwszym. Ujawnienie uczestnictwa następuje przez wpisanie wzmianki do rejestru.”	Zob. wiersz 26.
28.	Art. 21 ² § 1 k.s.h.	Tauron Polska Energia	Wprowadzenie dodatkowo przesłanki zgodności polecenia z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa i nadanie przepisowi następującego brzmienia: „§ 1. Spółka dominująca może wydać spółce zależnej należącej do grupy spółek wiążące polecenie dotyczące prowadzenia spraw spółki, jeżeli jest to zgodnie z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa oraz uzasadnione określonym interesem grupy spółek, na zasadach określonych w niniejszym dziale.”	j.w.
29.	Art. 21 ² § 2 k.s.h.	Tauron Polska Energia	Nadanie przepisowi następującego brzmienia: „§ 2. Wiążące polecenie spółki dominującej, o którym mowa w § 1, ma formę zobowiązania spółki zależnej do oznaczonego działania lub zaniechania i wymaga uchwały zarządu spółki dominującej, wskazującej w swojej treści określony interes grupy spółek, uzasadniający wydanie polecenia.”	Uwaga nieuwzględniona, projekt celowo nie wskazuje organu spółki dominującej, który ma wydać wiążące polecenie (w przeciwieństwie do przyjęcia bądź odmowy wykonania wiążącego polecenia), aby nie wykluczyć dopuszczalności tzw. nieformalnych a więc ustnych wiążących poleceń spółki dominującej (co ma miejsce w praktyce). Sankcją za nieprzyjęcie tzw. ścieżki formalnych poleceń jest brak wyłączenia

				odpowiedzialności zarządców spółki zależnej w trybie art. 21 ⁵ .
30.	Art. 21 ¹ § 3 k.s.h.	Tauron Polska Energia	<p>Dodanie do kręgu podmiotów, określonego w przepisie: prokurenta a także „innej osoby obowiązanej do zajmowania się sprawami majątkowymi lub działalnością gospodarczą spółki” (taką osobą może być w szczególności dyrektor/dyrektor zarządzający) i nadanie art. 21¹ § 3 następującego brzmienia:</p> <p>„§ 3. Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, rady dyrektorów, prokurent, likwidator a także inna osoba obowiązana do zajmowania się sprawami majątkowymi lub działalnością gospodarczą spółki należącej do grupy spółek może powoływać się na działanie lub zaniechanie w określonym interesie grupy spółek, jeżeli spółka ujawniła się swoje uczestnictwo w grupie spółek w sposób, o którym mowa w § 2.”</p>	Uwaga uwzględniona.
31.	Art. 21 ³ § 2 k.s.h.	Tauron Polska Energia	<p>Wprowadzenie sformułowania „ewentualna” szkoda oraz odwołania do bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa i nadanie art. 21³ § 2 k.s.h. następującego brzmienia:</p> <p>„§ 2. Podjęcie uchwały, o której mowa w § 1 nastąpi, o ile nie narusza to bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa oraz jeżeli nie narusza to interesów tej spółki lub można rozsądnie zakładać, że ewentualna szkoda poniesiona przez spółkę zależną w wyniku wykonania polecenia spółki dominującej zostanie naprawiona we właściwym czasie przez spółkę dominującą, lub inną spółkę należącą do grupy spółek, nie dłuższym jednak niż dwa lata od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę.”</p>	Uwaga nieuwzględniona, nadregulacja, materia na komentarz.
32.	Art. 21 ⁴ § 1 i 3 k.s.h.	Tauron Polska Energia	<p>Nadanie przepisowi następującego brzmienia:</p> <p>„§ 1. Jednoosobowa spółka zależna należąca do grupy spółek nie może odmówić wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1. Przepisu art. 21³ § 2 nie stosuje się.”</p>	Uwaga nieaktualna, gdyż w świetle obecnego projektu jednoosobowa spółka zależna może odmówić a nawet ma obowiązek odmowy wykonania wiążącego polecenia, jeżeli polecenie prowadziłoby do jej niewypłacalności bądź zagrożenia niewypłacalnością (art. 21 ⁴ § 1

33.	Art. 21 ⁴ § 2 k.s.h.	Tauron Polska Energia	<p>Wprowadzenie odwołania do bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, doprecyzowanie zaangażowania kapitałowego oraz wprowadzenie odwołania do paragrafu 1 przepisu i nadanie mu brzmienia:</p> <p>„§ 2. Z zastrzeżeniem § 1, spółka zależna należąca do grupy spółek, w której spółka dominująca bezpośrednio lub pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego lub ogólnej liczby głosów, może odmówić wykonania wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21² § 1, tylko wtedy gdy wykonanie polecenia jest sprzeczne z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa lub doprowadzi do niewypłacalności tej spółki albo do zagrożenia niewypłacalnością. Przepisu art. 21³ § 2 nie stosuje się.”</p>	Zob. wiersz 26.
34.	Art. 21 ⁴ § 3 k.s.h.	Tauron Polska Energia	<p>Wprowadzenie odwołania do bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa i nadanie przepisowi następującego brzmienia:</p> <p>„§ 3. Spółka zależna, należąca do grupy spółek, inna niż wskazana w § 1 i 2 odmawia polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1, jeżeli wykonanie polecenia jest sprzeczne z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa albo jest sprzeczne z interesem tej spółki i istnieje uzasadniona obawa, że wyrządzi jej szkodę, która nie będzie naprawiona przez spółkę dominującą lub inną spółkę zależną należąca do grupy spółek w okresie najbliższych dwóch lat, licząc od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę oraz jeżeli ta niekorzystna okoliczność stanowi zagrożenie dla dalszego istnienia spółki zależnej. Umowa albo statut spółki zależnej mogą przewidywać surowsze wymogi odmowy wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej.”</p>	j.w.
35.	Art. 21 ⁴ § 4 k.s.h.	Tauron Polska Energia	<p>Nadanie przepisowi następującego brzmienia:</p> <p>„§ 4. Odmowa wykonania polecenia spółki dominującej, o której mowa w § 2 lub 3, wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej, podjętej w postaci pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej. Uchwała wymaga uzasadnienia.</p>	j.w.

			Uzasadnienie powinno określać szczegółowe powody odmowy wykonania polecenia, o której mowa w § 2 lub 3”.	
36.	Art. 21 ⁵ § 1 k.s.h.	Tauron Polska Energia	<p>Rozszerzenie zakresu przepisów o paragraf 1 art. 21⁴, poszerzenie kręgu podmiotów, o których mowa w przepisie o prokurenta, likwidatora, oraz „inne osoby obowiązane do zajmowania się sprawami majątkowymi lub działalnością gospodarczą spółki zależnej”, wykreślenie fragmentu „na podstawie art. 296 kodeksu karnego” i finalne nadanie art. 21⁵ § 1 k.s.h. następującego brzmienia:</p> <p>„§ 1. Za wykonanie, na zasadach określonych w art. 21³, wiążącego polecenia spółki dominującej oraz w przypadku, o którym mowa w art. 21⁴ § 1-4, członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, rady dyrektorów spółki zależnej a także likwidator, prokurent oraz inna osoba obowiązana do zajmowania się sprawami majątkowymi lub działalnością gospodarczą spółki zależnej nie ponosi odpowiedzialności cywilnej na podstawie przepisów art. 293, art. 300¹²⁵, art. 483, ani odpowiedzialności karnej”</p>	Uwaga nieuwzględniona, przepis art. 21 ⁵ jest restrykcyjny i wyjątkowy, a więc nie można go ujmować rozszerzająco. Do tego prowadziłyby uwzględnienie niniejszej uwagi tj. rozszerzenie przepisu „o inne osoby obowiązane do zajmowania się sprawami majątkowymi lub działalnością gospodarczą spółki zależnej”, pomijając nieprecyzyjny charakter tego sformułowania. Przepis w proponowanym brzmieniu generowałby spory prawne.
37.	Art. 21 ⁵ § 2 k.s.h.	Tauron Polska Energia	<p>Poszerzenie kręgu podmiotów, o których mowa w przepisie o prokurenta, likwidatora, oraz „inne osoby obowiązane do zajmowania się sprawami majątkowymi lub działalnością gospodarczą spółki zależnej” i nadanie mu brzmienia:</p> <p>„§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do członków zarządu, komisji rewizyjnej, rady dyrektorów spółki dominującej a także likwidatorów, prokurentów oraz innych osób obowiązanych do zajmowania się sprawami majątkowymi lub działalnością gospodarczą spółki dominującej działających w interesie grupy spółek”.</p>	Zob. wiersz 36.
38.	Art. 21 ⁶ § 1 k.s.h.	Tauron Polska Energia	<p>Nadanie przepisowi następującego brzmienia:</p> <p>„§ 1. Z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, spółka dominująca może w</p>	Zob. wiersz 31.

			każdym czasie przeglądać księgi i dokumenty oraz żądać udzielenia informacji od spółki zależnej należącej do grupy spółek.”	
39.	Art. 21 ⁷ § 2 k.s.h.	Tauron Polska Energia	Wprowadzenie do przepisu dodatkowo rady dyrektorów i nadanie mu następującego brzmienia: „§ 2. Rada nadzorcza spółki dominującej może żądać od zarządu albo rady dyrektorów spółki lub spółek przedstawienia dokumentów oraz udzielenie informacji w celu wykonania nadzoru o którym mowa w § 1”.	Uwaga uwzględniona.
40.	Art. 21 ⁸ § 2 k.s.h.	Tauron Polska Energia	Nadanie przepisowi następującego brzmienia: „§ 2. W sprawozdaniu wskazywane są także wiążące polecenia spółki dominującej względem spółki zależnej.”	Uwaga uwzględniona.
41.	Art. 21 ¹² § 5 k.s.h.	Tauron Polska Energia	Usunięcie z przepisu sformułowania „ujawnienia” i nadanie mu następującego brzmienia: „§ 5. Jeżeli spółka zależna nie wytoczy powództwa o naprawienie szkody wyrządzonej jej przez spółkę dominującą w terminie roku od dnia czynu wyrządzającego szkodę, każdy wspólnik albo akcjonariusz spółki zależnej może wytoczyć powództwo o naprawienie szkody wyrządzonej tej spółce”.	Uwaga nieuwzględniona, redakcja art. 21 ¹² § 4 (dawniej § 5) tak jak w art. 295 § 1 i art. 486 § 1 KSH.
42.	Art. 21 ¹⁴ § 3 k.s.h.	Tauron Polska Energia	Nadanie przepisowi następującego brzmienia: „§ 3. Spółka dominująca może uwolnić się od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaże, że bezskuteczność egzekucji przeciwko spółce zależnej nie była spowodowana wykonaniem wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 212 § 1, albo spółka dominująca działała w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego, w tym na podstawie informacji, analiz i opinii, które powinny być w danych okolicznościach uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny, albo we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym samym czasie wydano postanowienie o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, albo niezatwierdzenia układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu wierzyciel nie poniósł szkody”.	Uwaga nieaktualna, obecny projekt odstąpił od zastosowania business judgement rule.

43.	Art. 209 ¹ § 2 i art. 214 ¹ § 2; uwagi odnoszą także do art. 377 ¹ § 2 i 387 ¹ § 2 k.s.h.	Tauron Polska Energia	<p>Doprecyzowanie, że pod pojęciem „tajemnic spółki” rozumiemy tajemnice przedsiębiorstwa oraz inne tajemnice prawnie chronione i nadanie przedmiotowym przepisom brzmienia:</p> <p>„§ 2. Członek zarządu nie może ujawniać tajemnic przedsiębiorstwa spółki oraz innych prawnie chronionych tajemnic dotyczących spółki także po wygaśnięciu mandatu.”</p> <p>„§ 2. Członek rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej nie może ujawniać tajemnic przedsiębiorstwa spółki oraz innych prawnie chronionych tajemnic dotyczących spółki także po wygaśnięciu mandatu.”</p>	<p>Pojęcie „tajemnicy spółki” nawiązuje do pojęcia tajemnicy przedsiębiorstwa występującego na gruncie przepisu art. 55¹ KC, wychodzi też poza ściśle rozumiane tajemnice przedsiębiorstwa chronione na podstawie przepisu art. 11 ust. 2 ZNKU. Celowo nie odwołano się wprost do ZNKU, gdyż tajemnice przedsiębiorstwa są i tak w ten sposób chronione, natomiast pojęcie tajemnicy spółki ma objąć informacje pozyskane w trakcie pełnienia mandatu. Pojęciem tym posłużył się ustawodawca w przepisach o prostej spółce akcyjnej (art. 300⁵⁵ KSH). Pojęcie to występuje też na gruncie niemieckiej ustawy o spółce akcyjnej (np. § 93 AktG).</p>
44.	Art. 219 § 4, art., 300 ⁷¹ § 1 i art. 382 § 4 k.s.h.	Tauron Polska Energia	<p>Doprecyzowanie, że żądanie rady nadzorczej powinno zostać zgłoszone na piśmie i nadanie przepisowi następującego brzmienia:</p> <p>„§ 4. W celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza może zażądać od zarządu, prokurentów, pracowników spółki lub osób zatrudnionych w spółce na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o podobnym charakterze, sporządzenia lub przekazania wszelkich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień potrzebnych do nadzoru nad spółką, w szczególności dotyczących działalności spółki lub stanu majątkowego spółki. Żądanie określone w zdaniu pierwszym powinno zostać zgłoszone w formie pisemnej oraz może mieć za przedmiot informacje, sprawozdania lub wyjaśnienia dotyczące spółek zależnych oraz spółek powiązanych jeżeli jego adresat posiada niezbędną wiedzę.”</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Kwestia ma charakter techniczny i jej uregulowanie wydaje się prowadzić do nadmiernego formalizmu. W razie uznania jej uregulowania za zasadne może to nastąpić na poziomie danej spółki w jej statucie lub w regulaminie rady nadzorczej.</p>
45.	Art. 219 ² § 6, art. 300 ^{71a} § 6 i art. 382 ¹ § 6 k.s.h.	Tauron Polska Energia	<p>Doprecyzowanie, że pod pojęciem „niemających publicznego charakteru informacji i dokumentów” rozumiemy w szczególności tajemnice przedsiębiorstwa oraz inne tajemnice prawnie chronione i nadanie przedmiotowemu przepisowi następującego brzmienia:</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Doprecyzowanie wydaje się zbyteczne ze względu na to, że nie ulega wątpliwości,</p>

			<p>„§ 6. Doradca rady nadzorczej oraz każda osoba fizyczna wykonująca w jego imieniu lub na jego rzecz czynności związane z badaniem są obowiązani zachować w tajemnicy wszystkie niemające publicznego charakteru informacje i dokumenty, do których mieli dostęp w trakcie wykonywania badania lub sporządzania sprawozdania z przeprowadzonego badania (obowiązek ten dotyczy w szczególności informacji i dokumentów zawierających tajemnice przedsiębiorstwa lub inne tajemnice prawnie chronione. Obowiązek zachowania tajemnicy nie jest ograniczony w trakcie.”</p>	<p>że ochronie podlegają tajemnice przedsiębiorstwa i inne tajemnice prawnie chronione. W ocenie MAP charakter informacji jakie może uzyskać.</p>
46.	Art. 221 ¹ § 3 i art. 389 § 3 k.s.h.	Tauron Polska Energia	<p>Uzależnienie możliwości podjęcia uchwały w sprawach nieobjętych porządkiem obrad od obecności na posiedzeniu wszystkich członków rady i nadanie przepisom następującego brzmienia:</p> <p>„art. 221¹ § 3. Rada nadzorcza może podejmować podczas posiedzenia uchwały również w sprawach nieobjętych proponowanym porządkiem obrad, jeżeli na posiedzeniu obecni są wszyscy członkowie rady nadzorczej i żaden z członków rady nadzorczej się temu nie sprzeciwi, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.”</p> <p>„art. 389 § 3. Rada nadzorcza może podejmować podczas posiedzenia uchwały również w sprawach nieobjętych proponowanym porządkiem obrad, jeżeli na posiedzeniu obecni są wszyscy członkowie rady nadzorczej i żaden z członków rady nadzorczej biorących udział w posiedzeniu się temu nie sprzeciwi, chyba że statut spółki stanowi inaczej. Statut spółki może również stanowić, że podjęcie przez radę nadzorczą podczas posiedzenia uchwał w określonych sprawach musi być zapowiedziane w zaproszeniu.”</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Uczestnictwo w posiedzeniu jest obowiązkiem członka rady nadzorczej, a znowelizowane ustawą z 31 marca 2020 r. przepisy pozwalają na uczestnictwo w posiedzeniach rady nadzorczej z wykorzystaniem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Mając na uwadze powyższe, w ocenie MAP w razie nieobecności członka rady nadzorczej należy zasadniczo dać prymat interesowi spółki. W skrajnych wypadkach podjęcie uchwały może w dalszym ciągu podlegać weryfikacji na podstawie art. 2 KSH w zw. z 58 § 2 KC.</p>
47.	Uchylenie art. 228 k.s.h.	Tauron Polska Energia	<p>Wydaje się, że powinien zostać uchylony jedynie pkt 6) rzeczonego przepisu, a nie cały art. 228.</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p>

48.	Art. 299 § 2 ¹ k.s.h.	Tauron Polska Energia	Wykreślenie wymogu wskazania „mienia spółki dominującej pozwalającego na zaspokojenie dochodzonej wierzytelności” i nadanie finalnie przepisowi następującego brzmienia: „§ 2 ¹ . Członek zarządu jednoosobowej spółki zależnej należącej do grupy spółek może uwolnić się od odpowiedzialności o której mowa w § 1, także wtedy gdy wykaże, że wyłączną przyczyną niewypłacalności tej spółki było wykonanie wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21 ² §1.”	Uwaga zdezaktualizowała się.
49.	Art. 21 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze	Tauron Polska Energia	Wykreślenie wymogu wskazania „mienia spółki dominującej pozwalającego na zaspokojenie dochodzonej wierzytelności” i nadanie przepisowi brzmienia: „3b W przypadku jednoosobowej spółki zależnej należącej do grupy spółek osoby, o który mowa w ust. 2, mogą się uwolnić od odpowiedzialności także wtedy, gdy wykażą, że wyłączną przyczyną niewypłacalności tej spółki było wykonanie wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21 ² § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 505 z późn. zm.).”	Uwaga zdezaktualizowała się.
50.	Art. 380 ¹ § 1 k.s.h.	Tauron Polska Energia	Wprowadzenie zasady przekazywania przez Zarząd informacji wyłącznie na żądanie rady nadzorczej i nadanie przepisowi następującego brzmienia: „§ 1. Zarząd zobowiązany jest, na żądanie rady nadzorczej, do udzielenia informacji radzie nadzorczej, w szczególności o: (...)”	Uwaga nieuwzględniona Uwzględnienie uwagi byłoby sprzeczne z założeniem projektu, którym jest to, że określony w projekcie katalog stanowi standardowy zakres informacji z jakimi rada nadzorcza powinna się na bieżąco zapoznawać. Ewentualne ograniczenie tego katalogu jest możliwe, ale powinno ono nastąpić w statucie i z woli wspólników, a nie decyzją rady nadzorczej.
51.	Art. art. 380 ¹ § 2 k.s.h.	Tauron Polska Energia	Proponuje się wykreślenie proponowanego przepisu.	Uwaga nieuwzględniona Przepis ma na celu zapewnienie symetryczności informacji pomiędzy organem nadzorującym i nadzorowanym.

52.	Art. 587 ¹ i art. 587 ² k.s.h.	Tauron Polska Energia	Proponuje się wykreślenie proponowanych przepisów art. 587 ¹ i art. 587 ² k.s.h.	Uwaga nieuwzględniona Wprowadzenie sankcji karnej ma na celu zapewnienie efektywności norm dotyczących kompetencji rady nadzorczej. Jednocześnie, to że skazanie za przestępstwo wymaga wyższej niż znikomej szkodliwości społecznej czynu.
53.	Uwaga ogólna	Kancelaria prawna FILIPIAK BABICZ LEGAL sp. k.	Jednoczesne wprowadzenie mechanizmu pozwalającego na wyłączenie odpowiedzialności karnej również należy ocenić pozytywnie, choć tutaj pojawiają się już wątpliwości. Dotyczą one przede wszystkim dość niejasnego, żeby nie powiedzieć mglistego katalogu przesłanek pozwalających na uznanie, że interes poszczególnych spółek wchodzących w skład grupy został zabezpieczony.	Uwaga o charakterze ogólnym.
54.	Uwaga ogólna	Kancelaria prawna FILIPIAK BABICZ LEGAL sp. k.	[Zasadę <i>business judgment rule</i>] należy ocenić umiarkowanie pozytywnie, choć wątpliwości nasuwa brak minimalnych kryteriów wyznaczających standardy właściwego działania. Uderzające przy tym jest, że w uzasadnieniu do projektu praktycznie brak jest jakichkolwiek wyjaśnień w tym zakresie.	Wprowadzenie <i>Business Judgement Rule</i> umożliwia ocenę działania członków organów z perspektywy prawidłowości trybu podejmowania decyzji, w odniesieniu do momentu podejmowania decyzji i okoliczności temu towarzyszących. Ustawa wskazuje konieczność pozyskiwania informacji m. in. na podstawie analiz i opinii. Enumeratywne wskazanie okoliczności nie byłoby możliwe.
55.	Art. 21 ⁴ k.s.h.	Kancelaria Prof. Marek Wierzbowski i Partnerzy – Adwokaci i Radcowie Prawni	Proponujemy dodanie w art. 21 ⁴ nowego paragrafu, oznaczonego jako § 4 i przeniesienie treści § 4 do § 5 (wraz z dokonaniem zmiany treści): „§4. Spółka zależna może odmówić wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 212 § 1, w przypadku, w którym spowoduje to naruszenie przepisów prawa regulujących działalność spółki zależnej.	Treść uwagi de facto uwzględniona merytorycznie przy innej redakcji tych przepisów, zob. art. 21 ² § 1 in fine.

			§5. Odmowa wykonania polecenia spółki dominującej, o którym mowa w § 2-4 wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej, podjętej w postaci pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej. Uchwała zawiera uzasadnienie, a w przypadku o którym mowa w § 4 także wskazanie przepisu prawa, z którego naruszeniem wiąże się ta odmowa.”	
56.	Art. 21 ³ § 2 k.s.h.	Kancelaria Prof. Marek Wierzbowski i Partnerzy – Adwokaci i Radcowie Prawni	Proponowane brzmienie przepisu: „§ 2. Podjęcie uchwały, o której mowa w § 1 nastąpi, jeżeli nie narusza to interesu tej spółki lub jeżeli można zasadnie oczekiwać, że szkoda poniesiona przez spółkę zależną w wyniku wykonania polecenia spółki dominującej zostanie naprawiona we właściwym czasie przez spółkę dominującą lub inną spółkę należącą do grupy spółek, nie dłuższym jednak niż dwa lata od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę.”	Uwaga nieuwzględniona, pojęcie „rozsądnie” oczekiwać przejęte z kazusu Rozenbluma. Słowo „zasadnie” nic de facto nie zmienia.
57.	Art. 21 ⁴ § 3 k.s.h.	Kancelaria Prof. Marek Wierzbowski i Partnerzy – Adwokaci i Radcowie Prawni	Proponowane brzmienie przepisu: „§ 3. Spółka zależna, należąca do grupy spółek, inna niż wskazana w § 1 i 2 odmawia wykonania polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 212 § 1, jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że jest ono sprzeczne z interesem tej spółki i wyrządzi jej szkodę, która nie będzie naprawiona przez spółkę dominującą lub inną spółkę zależną należącą do grupy spółek w okresie najbliższych dwóch lat, licząc od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę oraz jeżeli ta szkoda stanowi zagrożenie dla dalszej egzystencji spółki zależnej.”	Uwaga nieaktualna, projekt wycofał się z określenia „zagrożenie dla dalszej egzystencji spółki”.
58.	Art. 21 ⁵ k.s.h.	Kancelaria Prof. Marek Wierzbowski i Partnerzy – Adwokaci i Radcowie Prawni	W przypadku, w którym projektodawca nie zdecyduje się na dokonanie zmian w art. 21 ⁴ KSH w zakresie przesłanek odmowy wykonania polecenia, podnosimy rozważenie wyłączenia odpowiedzialności karnej osób zarządzających spółką za naruszenie przez spółkę przepisów regulujących jej działalność.	Uwaga uwzględniona w obecnym art. 21 ⁵ § 2.
59.	Art. 21 ⁸ § 3 k.s.h.	Kancelaria Prof. Marek	Proponowane brzmienie przepisu:	Uwaga nieaktualna, projekt wykluczył stosowanie przepisów o grupie spółek dla

		Wierzbowski i Partnerzy – Adwokaci i Radcowie Prawni	„§ 3. Przepis § 1 nie narusza obowiązków w zakresie wynikającym z ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych.”	spółek zależnych będących spółkami publicznymi (art. 21 ¹⁵ § 3)
60.	Art. 21 ¹¹ § 1 k.s.h.	Kancelaria Prof. Marek Wierzbowski i Partnerzy – Adwokaci i Radcowie Prawni	Proponowane brzmienie przepisu: „§ 1. W przypadku gdy spółka dominująca bezpośrednio reprezentuje co najmniej 90% kapitału zakładowego spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek, spółka dominująca może żądać wykupienia udziałów albo akcji należących do wspólników albo akcjonariuszy takiej spółki zależnej na zasadach określonych w art. 417.”	Uwaga nieaktualna, nowa treść art. 21 ¹⁰ § 1.
61.	Art. 21 ¹³ § 1 k.s.h.	Kancelaria Prof. Marek Wierzbowski i Partnerzy – Adwokaci i Radcowie Prawni	Przepis art. 21 ¹³ § 1 KSH odwołuje się do „ <i>przypadku, o którym mowa w art. 21¹² § 1 KSH</i> ”, przy czym nie jest jasne czy dyspozycja dotyczy wykonania wiążącego polecenia i powstałej na skutek tego niewypłacalności po stronie spółki zależnej, ale tylko w przypadku, kiedy spółka dominująca ponosi za to winę. Nie jest również jasne, czy odpowiedzialność z art. 21 ¹³ § 1 KSH istnieje także, kiedy umowa albo statut jednoosobowej spółki zależnej należącej do grupy spółek wyłącza odpowiedzialność na zasadach art. 21 ¹² § 1 KSH (art. 21 ¹² § 1 zd. 2 KSH). Przepis wymaga doprecyzowania.	Uwaga uwzględniona, nowa treść art. 21 ¹³ § 1 in fine.
62.	Art. 219 ² k.s.h.	Kancelaria Prof. Marek Wierzbowski i Partnerzy – Adwokaci i Radcowie Prawni	Doradca rady nadzorczej w sp. z o.o. ma przeprowadzać rzetelne i obiektywne badanie określonego zagadnienia dotyczącego działalności spółki lub jej stanu majątkowego. Z tego też względu, celem zagwarantowania obiektywizmu, wydaje się zasadne wprowadzenie wobec doradcy rady nadzorczej wymogu niezależności, podobnie jak dla członków komitetu audytu w jednostkach zaufania publicznego (można tego dokonać poprzez odwołanie do odpowiedniego stosowania art. 129 ust. 3 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym lub jego poszczególnych punktów).	Uwaga nieuwzględniona Kwestia do ewentualnego rozstrzygnięcia na poziomie rady nadzorczej, względnie w umowie spółki lub statucie. Ograniczenie kręgu potencjalnych wykonawców mogłoby być szkodliwe z punktu widzenia interesów spółki. Jednocześnie przynajmniej część kryteriów nie wydaje się być adekwatna dla relacji z doradcą (np. art. 129 ust. 3 pkt 4 ustawy o biegłych).

63.	Art. 300 ^{71a} k.s.h.	Kancelaria Prof. Marek Wierzbowski i Partnerzy – Adwokaci i Radcowie Prawni	Doradca rady nadzorczej w PSA ma przeprowadzać rzetelne i obiektywne badanie określonego zagadnienia dotyczącego działalności spółki lub jej stanu majątkowego. Z tego też względu, celem zagwarantowania obiektywizmu, wydaje się zasadne wprowadzenie wobec doradcy rady nadzorczej obowiązku niezależności, podobnie jak dla członków komitetu audytu w jednostkach zaufania publicznego (można tego dokonać poprzez odwołanie do odpowiedniego stosowania art. 129 ust. 3 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym lub jego poszczególnych punktów).	j.w.
64.	Art. 382 ¹ § 1 k.s.h.	Kancelaria Prof. Marek Wierzbowski i Partnerzy – Adwokaci i Radcowie Prawni	Doradca rady nadzorczej w spółce akcyjnej ma przeprowadzać rzetelne i obiektywne badanie określonego zagadnienia dotyczącego działalności spółki lub jej stanu majątkowego. Z tego też względu, celem zagwarantowania obiektywizmu, wydaje się zasadne wprowadzenie wobec doradcy rady nadzorczej obowiązku niezależności, podobnie jak dla członków komitetu audytu w jednostkach zaufania publicznego (można tego dokonać poprzez odwołanie do odpowiedniego stosowania art. 129 ust. 3 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym lub jego poszczególnych punktów).	j.w.
65.	Art. 382 ¹ § 9 k.s.h.	Kancelaria Prof. Marek Wierzbowski i Partnerzy – Adwokaci i Radcowie Prawni	Proponowane brzmienie przepisu: „§ 9. Przepisy § 7 i § 8 nie uchybiają obowiązkom informacyjnym wynikającym z właściwych przepisów szczególnych.”	Uwaga uwzględniona
66.	Art. 219 § 2 k.s.h.	Katedra Prawa Handlowego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego	Należy zmienić redakcję nowelizowanego art. 219 § 2 KSH poprzez dodanie wyrazu „członków”. Ma to na celu odniesienie odpowiedzialności za sprawowanie nadzoru do członków rady nadzorczej , a nie do organu spółki – rady nadzorczej. <i>Komitet rady nadzorczej wspomaga prace rady nadzorczej. Skorzystanie przez radę nadzorczą z uprawnień określonych w § 1</i>	Uwaga zasadna, ale wobec zmiany brzmienia przepisu propozycja zdezaktualizowała się.

			nie zwalnia jej członków z odpowiedzialności za sprawowanie nadzoru.	
67.	Art. 221 ¹ §7 i art. 289 § 9 k.s.h.	Katedra Prawa Handlowego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego	<p>Wątpliwości co do wywoływanych skutków budzi treść art. 221¹ § 7 (analogiczne uwagi do treści 389 § 9 KSH) o następującym brzmieniu:</p> <p><i>Rada nadzorcza powinna być zwoływana w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż jeden raz w każdym kwartale roku obrotowego.</i></p> <p>Po pierwsze, może się wydawać, że efektywne sprawowanie nadzoru nad działalnością spółki może być istotnie utrudnione, jeśli posiedzenia rady nadzorczej będą odbywać się w minimalnym przewidzianym w tym przepisie zakresie, a więc ledwie 4 razy w roku obrotowym. W większych przedsiębiorstwach, a w takich głównie ustanawiana jest rada nadzorcza, posiedzenia odbywają się od 6 do 10 razy w roku obrotowym. Mając świadomość, iż podana w przepisie wartość ma charakter minimalny, istnieje jednak obawa czy w wielu spółkach nie będzie ona stanowić paradygmatu, który przyczyni się do osłabienia efektywności nadzoru w spółce.</p> <p>Po drugie, błędne i potencjalnie prowadzące do występowania istotnych nieregularności w terminach posiedzeń rady nadzorczej jest przyjęcie zasady odbywania posiedzeń „raz na kwartał”. Skutkiem takiego rozwiązania może być, w skrajnych przypadkach, odbywanie dwóch posiedzeń w relatywnie krótkim czasie (np. 2-3 tygodni), przed którymi i po których nastąpi okres nawet ponad 5 miesięcy do odbycia kolejnego posiedzenia rady nadzorczej – zgodnie z regułą wyrażoną w tym przepisie. Lepszym rozwiązaniem byłoby wskazanie, że rada nadzorcza powinna być zwoływana w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż jeden raz na dwa miesiące.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Podzielając uwagę, że w wielu spółkach zasadne będzie zbieranie się przez organ nadzoru zdecydowanie częściej niż raz na kwartał, należy stwierdzić, że norma ustawowa wyraża pewien standard minimalny. W konkretnych wypadkach rada nadzorcza powinna oczywiście spotykać się w miarę potrzeb. Natomiast w ocenie MAP zastrzeżenie reżimu może być niecelowe w odniesieniu chociażby do spółek prowadzących działalność w ograniczonej skali, spółek celowych czy spółek prowadzących działalność sezonową.</p>
68.	Art. 208 ¹ i art. 376 k.s.h.	Katedra Prawa Handlowego Wydziału Prawa i Administracji	Należy zmienić redakcję drugiego zdania w nowelizowanych art. 208 ¹ oraz art. 376 KSH. Celem obu poprawek jest skorygowanie liczby mnogiej w wyrażeniu „zdania odrębne”, gdyż chodzi o sformułowanie występujące w liczbie pojedynczej – „ zdanie odrębne ” (<i>votum separatum</i>):	Uwaga uwzględniona

		Uniwersytetu Gdańskiego	<p><i>W protokole zaznacza się również zdanie odrębne zgłoszone przez członka zarządu wraz z jego ewentualnym umotywowaniem.</i></p> <p>Zmiana ta będzie korelowała z proponowaną treścią art. 300⁵⁸ § 5 zd. 2 KSH, którego redakcja jest poprawna i nie wymaga wprowadzenia wyżej wskazanej modyfikacji. W razie niedokonania tej zmiany, błędna jest forma zaimka „jego”. Zaimek ten odnosi się do „zdań odrębnych”, a więc w poprawnej formie powinien brzmieć „ich”.</p>	
69.	Uwaga ogólna	Katedra Prawa Handlowego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego	Nowelizacja przepisów dotyczących nadzoru w spółkach kapitałowych jest doskonałą okazją do usunięcia z przepisów KSH niewykorzystywanego w praktyce organu nadzorczego w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, jakim jest komisja rewizyjna . Być może warto byłoby to uczynić jeszcze przy pracach nad tym projektem ustawy.	Kwestia ta będzie przedmiotem analiz Komisji ds. Reformy nadzoru właścicielskiego w przyszłości.
70.	Art. 4 §1 pkt 5 ¹ k.s.h.	Grupa Azoty S.A.	<p>Proponowana zmiana brzmienia przepisu:</p> <p>„grupa spółek – spółkę dominującą i spółkę lub spółki od niej zależne, kierujące się – zgodnie z umową albo statutem każdej spółki zależnej – wspólną strategią (interes grupy spółek), umożliwiającą spółce dominującej sprawowanie jednolitego kierownictwa nad spółką lub spółkami zależnymi.”</p>	Uwaga w zasadzie uwzględniona, jakkolwiek nowy art. 4 § 1 pkt 5 ¹ nie wymaga, aby strategia grupy spółek znalazła się w umowie (statucie) spółki zależnej.
71.	Art. 21 ¹ k.s.h.	Grupa Azoty S.A.	<p>Proponowana zmiana brzmienia przepisu:</p> <p>„§ 1. Spółka dominująca oraz spółka zależna, uczestnicząca w grupie spółek, obok interesu spółki kieruje się interesem grupy spółek na zasadach określonych w niniejszym dziale..</p> <p>§ 2. Spółka dominująca i spółka zależna ujawnia w rejestrze swoje uczestnictwo w grupie spółek. Przepisów art. 21² – art. 21⁷ oraz art. 21¹¹ – art. 21¹⁵ nie stosuje się przed dokonaniem wpisu w stosunku do spółki, która nie wykonała obowiązku wskazanego w zdaniu pierwszym. Ujawnienie uczestnictwa następuje przez wpisanie wzmianki do rejestru.</p>	Uwaga nieaktualna, nowa redakcja całego art. 21 ¹ . W art. 21 ¹ § 1 konieczność wzięcia pod uwagę interesu wierzycieli spółki zależnej oraz współników (akcjonariuszy) mniejszościowych tej spółki jest konsekwencją adaptacji w polskim prawie przypadku Rozenbluma, który jest powszechnie akceptowany w krajach Unii Europejskiej w doktrynie i judykaturze.

			<p>§ 3. Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, rady dyrektorów oraz likwidator spółki należącej do grupy spółek może powoływać się na działanie lub zaniechanie w określonym interesie grupy spółek, jeżeli spółka ujawniła swoje uczestnictwo w grupie spółek w sposób, o którym mowa w § 2.”</p> <p>Ewentualnie w przypadku, gdyby intencją ustawodawcy było odwołanie się do interesów ww. kategorii osób, propozycja zmian w następujący sposób:</p> <p>„§ 1. Spółka dominująca oraz spółka zależna, uczestnicząca w grupie spółek, obok interesu spółki kieruje się interesem grupy spółek, przy uwzględnieniu uzasadnionego interesu wierzycieli i mniejszościowych wspólników albo akcjonariuszy spółki zależnej, o ile jest to możliwe.”</p>	
72.	Art. 21 ² k.s.h.	Grupa Azoty S.A.	<p>Proponowana zmiana brzmienia przepisu:</p> <p>„§ 1. Spółka dominująca może wydać spółce zależnej należącej do grupy spółek wiążące polecenie dotyczące prowadzenia spraw spółki, jeżeli jest to uzasadnione określonym interesem grupy spółek, na zasadach określonych w niniejszym dziale. Wydanie wiążącego polecenia wymaga uchwały Zarządu spółki dominującej.</p> <p>§ 2. Spółka dominująca wydaje wiążące polecenie, w postaci pisemnej, dokumentowej lub elektronicznej.”</p>	Uwaga nieuwzględniona, zob. wiersz 32.
73.	Art. 21 ³ k.s.h.	Grupa Azoty S.A.	<p>Proponowana zmiana brzmienia przepisu:</p> <p>„§ 1. Wykonanie polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1, przez spółkę zależną należącą do grupy wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej.</p> <p>§ 2. Podjęcie uchwały, o której mowa w § 1 nastąpi, jeżeli nie narusza to bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, postanowień umowy spółki lub statutu spółki zależnej, interesu tej spółki lub jeżeli można rozsądnie zakładać, że szkoda poniesiona przez spółkę zależną w wyniku wykonania</p>	Uwaga nieuwzględniona, odwołanie się do zakazu naruszania przepisów bezwzględnie wiążących jest oczywiste, stąd propozycja uzupełnienia art. 21 ³ § 2 o wspomniany zakaz stanowi nadregulację.

			<p>polecenia spółki dominującej zostanie naprawiona we właściwym czasie przez spółkę dominującą lub inną spółkę należącą do grupy spółek, nie dłuższym jednak niż dwa lata od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę, o ile nie zostanie pokryta w korzyściach, które uzyska spółka zależna w związku z uczestnictwem w grupie spółek w powyżej wskazanym okresie lub nie została pokryta w korzyściach, które uzyskała spółka w okresie ostatnich dwóch lat obrotowych. Umowa albo statut spółki zależnej mogą przewidywać surowsze wymogi wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej.</p> <p>§ 3. W uchwale, o której mowa w § 1, wskazuje się co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) określony interes grupy spółek, uzasadniający wykonanie przez spółkę zależną polecenia spółki dominującej, 2) spodziewane korzyści lub szkody spółki zależnej będące następstwem wykonania polecenia spółki dominującej, 3) przewidywany sposób i czas naprawienia spółce zależnej szkody, poniesionej w wyniku stosowania się do polecenia spółki dominującej.” 	
74.	Art. 21 ⁴ k.s.h.	Grupa Azoty S.A.	<p>Proponowana zmiana brzmienia przepisu:</p> <p>„§ 1. Jednoosobowa spółka zależna należąca do grupy spółek nie może odmówić wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1 i podejmuje uchwałę, o której mowa w art. 21³ § 1, chyba że wykonanie wiążącego polecenia jest sprzeczne z bezwzględnie obowiązującymi przepisami. Przepisu art. 21² § 2 nie stosuje się.</p> <p>§ 2. Spółka zależna należąca do grupy spółek, w której spółka dominująca bezpośrednio lub pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego może odmówić wykonania wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21² § 1, tylko w przypadku sprzeczności z przepisami prawa, postanowieniami umowy spółki lub statutu, uzasadnionej obawy, że wykonanie polecenia doprowadzi do niewypłacalności tej spółki albo do zagrożenia niewypłacalnością. Przepisu art. 21³ § 2 nie stosuje się.</p>	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 32.

			<p>§ 3. Spółka zależna, należąca do grupy spółek, inna niż wskazana w § 1 i 2 odmawia wykonania polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1, w przypadku niespełnienia warunków, o których mowa w art. 21³ § 2.</p> <p>§ 4. Odmowa wykonania polecenia spółki dominującej, o którym mowa w § 2 i 3 wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej, podjętej w postaci pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej. Uchwała zawiera uzasadnienie.”</p>	
75.	Art. 21 ⁵ k.s.h.	Grupa Azoty S.A.	<p>Proponowana zmiana brzmienia przepisu:</p> <p>„§ 1. Za wykonanie, na zasadach określonych w art. 21³, wiążącego polecenia spółki dominującej oraz w przypadku, o którym mowa w art. 21⁴, członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz rady dyrektorów spółki zależnej nie ponosi odpowiedzialności cywilnej na podstawie przepisów art. 293, art. 300¹²⁵, art. 483, ani odpowiedzialności karnej na podstawie art. 296 Kodeksu karnego.</p> <p>§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do członków zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz rady dyrektorów spółki dominującej, działających w interesie grupy spółek.”</p>	Uwaga nieaktualna, zob. nową treść art. 21 ⁵ w tym nowy przepis karny z § 2 zaproponowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości.
76.	Art. 21 ⁶ k.s.h.	Grupa Azoty S.A.	<p>W związku z propozycjami z pkt. 2 niniejszego zestawienia, proponujemy, aby w tym miejscu ustawodawca ewentualnie wskazał na sytuacje kiedy spółki zależne są zobowiązane bez żądania spółki dominującej przekazywać informacje np. w zakresie wysokości potencjalnej szkody, naruszenia uzasadnionych interesów wierzycieli i mniejszościowych akcjonariuszy itp.</p>	Uwaga nieuwzględniona, klasyczna nadregulacja, zakłócony byłby poziom ogólności regulacji wymagany przez KSH.
77.	Art. 21 ⁹ k.s.h.	Grupa Azoty S.A.	<p>Proponowana zmiana brzmienia przepisu:</p> <p>„§ 1. Wspólnik albo akcjonariusz mniejszościowy spółki zależnej należącej do grupy spółek, reprezentujący samodzielnie bądź łącznie z innymi wspólnikami albo akcjonariuszami tej spółki co najmniej jedną dziesiątą kapitału zakładowego lub jedną dziesiątą ogółu głosów na zgromadzeniu wspólników albo walnym zgromadzeniu, a w spółce publicznej jedną dwudziestą kapitału zakładowego lub jedną dwudziestą ogółu głosów na walnym zgromadzeniu, może żądać wyznaczenia przez sąd rejestrowy podmiotu uprawnionego do</p>	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 59.

			<p>badania sprawozdań finansowych w celu zbadania rachunkowości oraz działalności grupy spółek. Przepisy art. 224-226 stosuje się odpowiednio.</p> <p>§ 2. Umowa albo statut spółki zależnej należącej do grupy spółek może przewidywać ograniczenie zakresu badania, o którym mowa w § 1 tylko do tej spółki oraz jej stosunków z pozostałymi spółkami należącymi do grupy spółek.</p> <p>§ 3. W terminie siedmiu dni od dnia złożenia żądania, o którym mowa w § 1, sąd rejestrowy wzywa spółkę, której wspólnicy albo akcjonariusze złożyli wniosek, do zajęcia stanowiska w terminie nie krótszym niż miesiąc od dnia otrzymania wezwania. Po rozpatrzeniu stanowiska spółki, w uzasadnionych przypadkach sąd może wyznaczyć podmiot, o którym mowa w § 1, w terminie nie dłuższym niż siedem dni od dnia otrzymania stanowiska spółki, a w przypadku jego braku – niezwłocznie po upływie terminu, o którym mowa w zdaniu drugim.</p> <p>§ 4. Na wniosek spółki dominującej lub spółki zależnej, o której mowa w § 1, zgłoszony w terminie, o którym mowa w § 3, sąd rejestrowy może ograniczyć przedmiot badań lub określić sposób udostępnienia wyników badania, uwzględniając uzasadnione interesy wnioskodawcy oraz spółek należących do grupy spółek, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby zachowania tajemnic przedsiębiorstwa lub innych prawnie chronionych informacji.”</p>	
78.	Art. 21 ¹³ k.s.h.	Grupa Azoty S.A.	<p>Proponowana zmiana brzmienia przepisu:</p> <p>„§ 1. Spółka dominująca, która bezpośrednio lub pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego spółki zależnej odpowiada wobec wspólnika albo akcjonariusza spółki zależnej należącej do grupy spółek za obniżenie wartości udziału albo akcji spółki zależnej przysługującego temu wspólnikowi albo akcjonariuszowi, o ile obniżenie wartości udziału lub akcji nastąpiło w następstwie wykonania przez spółkę zależną polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² k.s.h.</p>	<p>Uwaga nieaktualna, projekt wycofał się z „trójpodziału” spółek zależnych eliminując kategorię, gdy spółka dominująca posiada w spółce zależnej więcej niż 75 % jej kapitału zakładowego. Tak samo projekt wycofał się ze stosowania business judgement rule.</p>

			<p>§ 2. Spółka dominująca nie ponosi odpowiedzialności za szkodę, o której mowa w § 1, jeżeli działała w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego, w tym na podstawie informacji, analiz i opinii, które powinny być w danych okolicznościach uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny.</p> <p>§ 3. Powództwo o odszkodowanie, o którym mowa w § 1, wytacza się według miejsca siedziby spółki zależnej.</p> <p>§ 4. Roszczenie o naprawienie szkody, o której mowa w § 1, przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym wspólnik albo akcjonariusz spółki zależnej dowiedział się o szkodzie. Jednakże w każdym przypadku roszczenie przedawnia się z upływem pięciu lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę.”</p>	
79.	Art. 21 ¹⁴ k.s.h.	Grupa Azoty S.A.	<p>Proponowana zmiana brzmienia przepisu:</p> <p>„§ 1. Jeżeli egzekucja przeciwko spółce zależnej należącej do grupy spółek okaże się bezskuteczna, spółka dominująca odpowiada za szkodę wyrządzoną wierzycielowi spółki zależnej, jeżeli szkoda ta powstała w następstwie wykonania przez spółkę zależną wiążącego polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1.</p> <p>§ 2. Domniemywa się, że szkoda, o której mowa w § 1, obejmuje wysokość niezaspokojonej wierzytelności wobec spółki zależnej.</p> <p>§ 3. Spółka dominująca może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaże, że bezskuteczność egzekucji przeciwko spółce zależnej nie była spowodowana wykonaniem wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21² § 1, albo we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości spółki zależnej lub w tym samym czasie wydano postanowienie o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, albo o zatwierdzeniu układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewydania postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, albo niezatwierdzenia układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu wierzyciel nie poniósł szkody.</p>	Uwaga uwzględniona.

			<p>§ 4. Przepisy § 1-3 nie naruszają przepisów ustanawiających dalej idącą odpowiedzialność spółki dominującej.</p> <p>§5. Spółka dominująca nie ponosi odpowiedzialności za niezłożenie wniosku o ogłoszenie upadłości w czasie, gdy jest prowadzona egzekucja przez zarząd przymusowy albo przez sprzedaż przedsiębiorstwa, na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości powstał w czasie prowadzenia egzekucji.</p> <p>§ 6. Powództwo o odszkodowanie, o którym mowa w § 1 wyacza się według miejsca siedziby spółki zależnej.”</p>	
80.	Art. 299 § 2 ¹ k.s.h.	Grupa Azoty S.A.	Zaznaczenia wymaga, że zgodnie z zaproponowaną regulacją, członkowie zarządu zależnych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością innych niż spółki jednoosobowe nie mogą powoływać się na wyłączenie odpowiedzialności z art. 299 KSH nawet w przypadku, gdy niewypłacalność spółki powstała w skutek wykonania polecenia, a spółka dominująca nie naprawiła szkody tym spowodowanej.	Uwaga zdezaktualizowała się
81.	Art. 368 ¹ § 3 k.s.h.	Grupa Azoty S.A.	<p>Proponowana zmiana brzmienia przepisu:</p> <p>„§ 3. Jeżeli uchwała walnego zgromadzenia lub statut spółki nie stanowi inaczej, przy przeprowadzaniu postępowania kwalifikacyjnego rada nadzorcza może skorzystać z usług profesjonalnego doradcy; do jego wyboru przez radę nadzorczą stosuje się odpowiednio postanowienia dotyczące wyboru doradcy rady nadzorczej.”</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Proponowana zmiana mogłaby wywołać wątpliwości co do skutków prawnych naruszenia zakazu wynikającego wyłącznie z uchwały organu właścicielskiego.</p>
82.	Art. 380 ¹ k.s.h.	Grupa Azoty S.A.	<p>Zgodnie z uzasadnieniem do projektu ustawy, celem zmian jest zapewnienie równowagi informacyjnej występującej pomiędzy zarządem a członkami rady nadzorczej. Do rozważenia, czy konieczny jest tak szeroki zakres sprawozdawczy zarządu dla rady nadzorczej, szczególnie w kontekście art. 382 § 4 KSH.</p> <p>W praktyce, istotne trudności może rodzić:</p> <p>1) w zakresie § 1 pkt 1: obowiązek przekazywania przez zarząd radzie nadzorczej informacji o wszystkich podjętych uchwałach, z</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Poruszone kwestie dają się rozwiązać w drodze wykładni.</p>

			<p>uwagi na ich liczebność, jak również wątpliwość co do wymaganego zakresu przekazywanych informacji (czy wystarczającym będzie poinformowanie rady nadzorczej, co jest przedmiotem podjętych uchwał, czy też wymagane będzie przekazanie dalej idących informacji),</p> <p>2) w zakresie § 1 pkt 2: określenie kryteriów decydujących, które okoliczności z zakresu prowadzenia spraw spółki należy uznać za „istotne”,</p> <p>3) w zakresie § 1 pkt 3: określenie, czy chodzi o informowanie o wszystkich działaniach kwalifikowanych jako „postępy w realizacji wyznaczonych kierunków rozwoju działalności spółki”, czy też o czynnościach faktycznych lub prawnych kluczowych z punktu widzenia realizacji kierunków rozwoju działalności spółki,</p> <p>4) w zakresie § 1 pkt 4: określenie kryteriów decydujących o istotności wpływu transakcji oraz innych zdarzeń lub okoliczności na sytuację majątkową spółki, w zakresie § 2: określenie zakresu przekazywanych informacji dot. spółek zależnych oraz spółek powiązanych, w tym również w kontekście obowiązku zachowania poufności udostępnionych zarządowi informacji,</p> <p>5) w zakresie § 3: obowiązek przekazywania informacji, o którym mowa w § 1 pkt 1-3 na każdym posiedzeniu rady nadzorczej w sytuacji braku wskazania przez radę nadzorczą innych terminów oraz częstego zwoływania posiedzeń rady, w zakresie, o którym mowa w § 1 pkt 4 i 5 – interpretacja wskazania „niezwłocznie”.</p>	
83.	Art. 382 § 4 k.s.h.	Grupa Azoty S.A.	<p>W tym zakresie powstaje problem kosztów realizacji tego typu czynności na żądanie rady nadzorczej kierowanych do usługodawców zewnętrznych. Wydaje się celowym zastrzeżenie, że wykonanie przez nich takich działań następuje za zwrotem kosztów.</p>	Uwaga częściowo zdezaktualizowała się ze względu na ograniczenie kręgu usługodawców, których dotyczy przepis.
84.	Art. 382 ¹ k.s.h.	Grupa Azoty S.A.	<p><u>Uwagi do § 1:</u> Brak jest podstaw do różnicowania przedmiotowej regulacji w odniesieniu do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 219² § 1 – gdzie wskazano na możliwość zaangażowania doradcy rady nadzorczej do oceny określonego zagadnienia dot. spółki o ile umowa spółki tak stanowi) oraz w odniesieniu do spółki akcyjnej (art. 382¹ § 1 – gdzie nie wskazano, że takie uprawnienie musi</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona</p> <p>Odniesie uwagi do § 1 podstawą jest odmienna –co do zasady- skala prowadzonej działalności.</p>

		<p>wynikać ze statutu spółki). Umowa spółki/ statut może co najwyżej ograniczyć prawo rady nadzorczej do zawierania umów z doradcą (np. w zakresie kosztów), a nie je całkowicie wyłączać. Dodatkowo, przepis nie reguluje, czy zarząd jest zaznajamiany ze sprawozdaniem a jeżeli tak, to w jakim trybie. Nie przewidziano również możliwości ustosunkowania się do treści sprawozdania przez członków zarządu. Regulacja w tym zakresie wymaga doprecyzowania.</p> <p>Zwrócić również należy uwagę, iż w przyjętej propozycji (z zastrzeżeniem uwag zgłoszonych do § 7), zarząd jest zobowiązany zapewnić dostęp do dokumentów stanowiących podstawę badania, w sytuacji, gdy nie zawiera umowy z doradcą oraz nie zna jej postanowień.</p> <p><u>Uwagi do § 7:</u> Przepis wyłamuje się z przyjętej w KSH konstrukcji, że spółkę reprezentuje zarząd za wyjątkiem wskazanym w KSH, czyli w czynnościach między spółką a członkiem zarządu. Brak jest uzasadnienia, aby w tym przypadku rada nadzorcza miała takie uprawnienie. Nawet w przypadku umów zawieranych z audytorem wybieranym przez radę nadzorczą spółkę reprezentuje zarząd. Co więcej, zgodnie z § 5 tego artykułu, zarząd spółki ma udzielić pełnomocnictwa do wykonywania zleconych przez radę nadzorczą czynności doradcy wybranemu przez radę nadzorczą, a zatem ponosić odpowiedzialność za działania tego pełnomocnika.</p> <p><u>Uwagi do § 8:</u> Zwrócić należy uwagę, iż realizacja decyzji rady nadzorczej o udostępnieniu akcjonariuszom sprawozdania z przeprowadzonego badania jest realizowana bezpośrednio przez zarząd, przy czym również na zarządzie spoczywa obowiązek zabezpieczenia spółki przed zagrożeniem ujawnienia informacji stanowiących tajemnice prawnie chronione. Powyższe stanowi de facto przerwienie na zarząd odpowiedzialności za ujawnienie informacji prawnie chronionych, jak też niewykonanie decyzji rady nadzorczej w przypadku, gdyby kierując się przesłankami wynikającymi z art. 428</p>	<p>Odnosnie uwag do § 5 została ona uwzględniona – przepis usunięto.</p> <p>Odnosnie uwag do § 7 wbrew stanowiskom wnioskodawcy w ocenie projektodawcy funkcjonują sytuacje, w których uzasadnione jest skorzystanie z usług zleconych z pominięciem zarządu – będzie tak chociażby w wypadku usług headhunterskich obejmujących poszukiwania osób które mogłyby zastąpić aktualnych członków zarządu czy na wczesnym etapie oskarżenia zarządu o nieprawidłowości. Proponowany model pozwala też ograniczyć ryzyko kształtowania się lojalności doradcy wobec tego podmiotu, który zleca mu usługę.</p> <p>§ 10 uwaga abstrahuje od tego, że w podmiotach prowadzących szeroko zakrojoną działalność nie sposób jest zapewnić w radzie nadzorczej wiedzę ekspercką ze wszystkich obszarów działalności spółki. Pomija również to, że w toku nadzoru mogą pojawiać się kwestie wypadkowe, których uwzględnianie przy projektowaniu składu rady nie byłoby uzasadnione, a które mogą mieć doniosłe znaczenie dla działania spółki. W pewnych istotnym ograniczeniem nawet dla bardzo kompetentnej rady może być brak baz informacji – dot. to chociażby bazy kandydatów do zarządu (którą</p>
--	--	---	--

			<p>§ 2 KSH zarząd odstąpi od udostępnienia sprawozdania akcjonariuszom. Celowym jest stosowne przeprojektowanie propozycji przepisu i wskazanie wprost, iż rada nadzorcza, podejmując decyzję o udostępnieniu sprawozdania akcjonariuszom jest zobowiązania ocenić, czy nie wiąże się to z zagrożeniem ujawnienia informacji stanowiących tajemnice prawnie chronione.</p> <p><u>Uwagi do § 10:</u> Uprawnienie rady nadzorczej do instytucji wsparcia merytorycznego powinno zostać ograniczone z uwagi, iż to rada nadzorcza powinna być organem posiadającym odpowiednie kwalifikacje, a korzystanie z usług nie powinno być nadmierne. Ponadto brak jest ograniczeń w zlecaniu usług osobom pozostającym w związkach i relacjach osobistych z doradcą a członkami rady. Ograniczenie takie winno zostać wprowadzone. Zaznaczenia wymaga, iż zgodnie z uzasadnieniem do projektu, doradcą angażowanym przez radcę nadzorczą będą mogły być wyspecjalizowane komórki działające w strukturze wspólnika czy akcjonariusza (w wypadku spółek z udziałem Skarbu Państwa, podmiotem tym mogłyby być również komórki ministerstwa sprawującego nadzór właścicielski czy wyspecjalizowane agencje).</p>	<p>dysponował będzie podmiot hedhunterski) czy braku informacji o cenach w podobnych transakcjach, którą będzie miał podmiot zawodowo sporządzający wyceny.</p>
85.	Art. 384 ¹ k.s.h.	Grupa Azoty S.A.	<p>Podkreślić należy, iż wprowadzenie do KSH obowiązku uprzedniego uzyskania stosownej zgody rady nadzorczej skutkuje tym, iż ewentualne przeprowadzenie wskazanych w przepisie czynności z pominięciem decyzji rady nadzorczej obarczone będzie wadą nieważności. Zaproponowana konstrukcja wprowadza niepewność, w jakim zakresie statut spółki może modyfikować postanowienia ustawowe – w szczególności, czy możliwe jest wyłączenie powinności uzyskania zgody rady nadzorczej na zawarcie przez spółkę ze spółką dominującą, spółką zależną lub spółką z nią powiązaną transakcji, bez względu na ich wysokość. Zaznaczenia wymaga, iż w celu zapewnienia zgodności tego instrumentu nadzoru z przepisami szczególnymi, przedmiotowego wymogu nie stosuje się do spółek publicznych.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona</p> <p>W zakresie w jakim dotyczy spółek publicznych. W pozostałym zakresie projektodawca nie podziela uwag, a przepis należy interpretować jako przepis <i>semiimperatywny</i>, którego zastosowanie może być w całości wyłączone statutowo.</p>

86.	Art. 389 k.s.h.	Grupa Azoty S.A.	<p><u>Uwagi do § 3:</u> Proponowany przepis narusza prawa członków rady nadzorczej nieobecnych w posiedzeniu rady nadzorczej. Nietrudno sobie wyobrazić sytuację, w której wobec braku jednomyślności członków rady nadzorczej co do pewnych uchwał, obecni na posiedzeniu rady nadzorczej członkowie przeforsują uchwałę, która nie była w porządku obrad. Celowym jest sprecyzowanie, iż rada nadzorcza może podejmować podczas posiedzenia uchwały również w sprawach nieobjętych proponowanym porządkiem obrad, jeżeli wszyscy członkowie rady nadzorczej uczestniczą w posiedzeniu i jeżeli wszyscy członkowie rady nadzorczej wyrażą zgodę na powyższe.</p> <p><u>Uwagi do § 7:</u> W sytuacji słusznej tendencji do zastępowania tradycyjnych posiedzeń zdalnymi oraz podejmowaniem uchwał przy użyciu środków porozumiewania się na odległość, jak i obiegowo przy użyciu np. poczty elektronicznej, postulować należałoby rezygnację z ustalenia minimalnej częstotliwości zwoływania tradycyjnych posiedzeń rady.</p> <p>Proponowane brzmienie przepisu:</p> <p>„§ 3. Rada nadzorcza może podejmować podczas posiedzenia uchwały również w sprawach nieobjętych proponowanym porządkiem obrad, jeżeli wszyscy członkowie rady nadzorczej uczestniczą w posiedzeniu i żaden z członków rady nadzorczej się temu nie sprzeciwi, chyba że statut spółki stanowi inaczej. Statut spółki może również stanowić, że podjęcie przez radę nadzorczą podczas posiedzenia uchwał w określonych sprawach musi być zapowiedziane w zaproszeniu.</p> <p>§ 7. Posiedzenie rady nadzorczej powinno być zwoływane w miarę potrzeb .”</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Uczestnictwo w posiedzeniach rady nadzorczej jest obowiązkiem członka rady nadzorczej, a znowelizowane 31 marca 2020 r. przepisy ułatwiają wykonywanie tego obowiązku. Wobec tego należy dać pierwszeństwo interesowi spółki, a nie nieobecnego członka organu. W skrajnych wypadkach zmodyfikowanie porządku obrad będzie mogło być natomiast oceniane przez zgodności z zasadami współżycia społecznego.</p>
-----	-----------------	------------------	--	---

87.	Art. 482 § 3 k.s.h.	Grupa Azoty S.A.	Celem tej regulacji jest przyznanie członkom organów spółki ochrony na wypadek, gdyby <i>ex post</i> okazało się, że podejmowane przez nich decyzje były nietrafne i doprowadziły spółce szkodę, jak również uwypuklenia, że działania członków organów powinny być oceniane nie przez pryzmat rezultatów, ale z perspektywy prawidłowości trybu podejmowania decyzji, w odniesieniu do momentu podejmowania decyzji i okoliczności temu towarzyszących.	Uwaga niezrozumiała
88.	Art. 587 ¹ k.s.h.	Grupa Azoty S.A.	Dyskusyjnym jest zaprojektowanie na wypadek naruszenia obowiązków informacyjnych (w tym przez zarząd spółki wobec rady nadzorczej) sankcji karnych, zwłaszcza w obliczu niedookreślenia obowiązków informacyjnych oraz wątpliwości zasygnalizowanych w uwagach do art. 382 § 4 KSH. Projektowane art. 587 ¹ § 2 i art. 587 ² § 2 k.s.h. przewidują karę sztywną. Kary sztywne uznaje się za sprzeczne z Konstytucją i zobowiązaniami międzynarodowymi Polski jako godzące w prawo władzy sądowniczej do wymierzania sprawiedliwości. Zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 czerwca 2017 r., sygn. akt P 124/15, Dz. U. z 2017 r. poz. 1214: „Art. [...] ustawy [...] są niezgodne z [...] zasadą proporcjonalnej reakcji państwa na naruszenie prawa wynikającymi z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. W uzasadnieniu wyroku wskazano: „Prokurator Generalny zwrócił też uwagę na sztywny charakter kary pieniężnej za czyn polegający na umieszczeniu w liście przewozowym lub innych dokumentach danych i informacji niezgodnych ze stanem faktycznym. Jej wysokość (8000 zł) określa załącznik nr 3 do ustawy o transporcie drogowym w lp. 3.9. Z kolei art. 271 § 1 k.k. przewiduje karę pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Zdaniem Prokuratora Generalnego, oba przepisy tworzą razem mechanizm prawny poddania osoby fizycznej odpowiedzialności penalnej, która narusza standardy art. 2 Konstytucji, art. 4 ust. 1 Protokołu nr 7 do EKPC i art. 14 ust. 7 MPPOiP”(OTK-A z 2017 r., poz. 50). Zob. pisemne stanowisko Prokuratora Generalnego w sprawie,	Uwaga częściowo uwzględniona W zakresie w jakim wskazywano na sztywną wysokość kary. W pozostałym zakresie uwaga sprzeczna z założeniem projektu, jakim jest zapewnienie radzie nadzorczej efektywnego dostępu do informacji. Uwaga abstrahuje też od ogólnych wymogów przypisania odpowiedzialności za przestępstwo (takich jak chociażby wymóg wyższej niż znikoma szkodliwości społecznej czynu).

			https://ipo.trybunal.gov.pl/ipo/dok?dok=F-1840399102%2FP_124_15_pg_2015_11_04_ADO.pdf , str. 10 – 12.	
89.	Art. 21 ust. 3b ustawy Prawo upadłościowe	Grupa Azoty S.A.	Przepis ten ma szerszy zakres przedmiotowy niż art. 299 §2 ¹ KSH, obejmuje bowiem również sytuację, gdy spółka zależna przyjmuje postać jednoosobowej spółki akcyjnej.	Uwaga nieaktualna, gdyż wycofano z projektu przepis art. 299 § 2 ¹ .
90.	Art. 7 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów	Grupa Azoty S.A.	Przy okazji wprowadzenia do polskiego reżimu prawnego regulacji holdingowych celowym byłoby także dokonanie nowelizacji ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, np. poprzez dodanie w art. 7 ust. 1 nowego punktu 3 w brzmieniu typu: „ <i>przedsiębiorcami należącymi do jednej grupy spółek w rozumieniu ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych.</i> ” Wprowadzenie powyższej, jak się wydaje bardzo celowej i słusznej regulacji, sankcjonowałoby z jednej strony poglądy doktryny prawa antymonopolowego, z drugiej korespondowałoby z orzecznictwem wspólnotowym, przyjmującym (począwszy od wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 24 października 1996 r. C-73/95 P Viho przeciwko Komisji), że: „W przypadku gdy spółka dominująca oraz spółki zależne stanowią jedną jednostkę gospodarczą, w ramach której spółki zależne nie posiadają rzeczywistej autonomii w określaniu swojego sposobu działania na rynku, lecz wykonują polecenia wydawane im przez spółkę dominującą, która w całości je kontroluje, fakt, że polityka spółki dominującej, która zasadniczo polega na podziale różnych rynków krajowych pomiędzy jej spółki zależne, może wywoływać skutki na zewnątrz grupy, które są w stanie wpłynąć na pozycję konkurencyjną osób trzecich, nie może skutkować zastosowaniem art. 85 ust. 1, nawet gdyby odczytywać ten przepis w połączeniu z art. 2 [uchylonym przez Traktat z Lizbony] oraz art. 3 lit. c) i g) Traktatu [przenumerowanym przez Traktat z Amsterdamu na art. 3 ust. 1 lit. c) i g) WE i uchylonym po wejściu w życie Traktatu z Lizbony]”. Właśnie z uwagi na powyższą zasadę uznawania za jeden organizm gospodarczy (przedsiębiorstwo) spółek należących do jednej grupy kapitałowej, które także faktycznie nie konkurują ze sobą, a przeciwnie łączą je relacje funkcjonalnie zbliżone do relacji panujących wewnątrz	Propozycja wykracza poza zamierzony zakres nowelizacji.

			jednego organizmu gospodarczego, porozumienia między nimi nie mogą naruszać zakazów wynikających z art. 101 TFUE i odpowiednio art. 6 UOKiK. Tym niemniej jak dotąd UOKiK nie zawiera w tym zakresie żadnego wyraźnego wyłączenia (poza oczywiście przepisami dot. koncentracji).	
91.	Art. 6 projektu	Grupa Azoty S.A.	<p>W związku z tym, że zaproponowana regulacja wymaga wprowadzenia zmian w umowach spółek oraz statutach spółek, które funkcjonują częstokroć w grupach kapitałowych o skomplikowanych strukturach wewnętrznych, proponujemy wydłużenie czasu wejścia w życie ustawy.</p> <p>Proponowane brzmienie przepisu: „Ustawa wchodzi w życie po upływie ośmiu miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem: a) art. 1 pkt 4, który wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2022 r., b) art. 1 pkt 24, 26-29 i 31, które wchodzi w życie z dniem 1 marca 2021 r.”</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona</p> <p>Vacatio legis wydłużono –zasadniczo do 6 miesięcy.</p>
92.	Uwaga ogólna	Kancelaria Ingenium	[...]warto zastanowić się, jaki sposób aktualizacji wiedzy osób, które złożyły egzamin dla kandydatów na członków organów nadzorczych, będzie najbardziej adekwatny i skuteczny, celem praktycznej realizacji przepisów omawianego projektu ustawy. Wartym rozważenia jest z pewnością model szkoleń i egzaminów przeprowadzanych on-line, jednak finalnie decyzja należy do Projektodawcy.	Uwaga o charakterze otwartym. Postulat zostanie przeanalizowany w toku przyszłych prac Komisji.
93.	Uwaga ogólna	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	[...]aby w pełni osiągnąć cel, jakim jest prymat interesu grupy spółek nad interesem pojedynczej spółki z grupy, konieczne są adekwatne zmiany w prawie podatkowym oraz Kodeksie karnym skarbowym wykluczające odpowiedzialność podatkową i karnoskarbową spółek, zarządów i osób odpowiedzialnych za podatki w sytuacji skorzystania przez spółkę dominującą z instytucji wiążącego polecenia lub sytuacji, gdy dana decyzja wynika z zawartej w nowelizacji KSH zasady kierowania się interesem grupy spółek. W przeciwnym wypadku realizacja działań wynikających ze znowelizowanego KSH może powodować naruszenie przepisów podatkowych i narażać Zarządy spółek na wynikające z nich sankcje.	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Wykracza poza zamierzone ramy nowelizacji.</p>

94.	Dodanie art. 208 ¹ k.s.h.	Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców	<p>Dodanie do Kodeksu przepisu regulującego obowiązek protokołowania uchwał zarządu. dodaje się art. 208¹ w brzmieniu:</p> <p>Uchwały zarządu są protokołowane. Protokół powinien zawierać porządek obrad, nazwiska i imiona obecnych członków zarządu, liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały. W protokole zaznacza się również zdania odrębne zgłoszone przez członka zarządu wraz z jego ewentualnym umotywowaniem. Protokół podpisują obecni członkowie zarządu.</p>	Uwaga uwzględniona
95.	Art. 219 k.s.h.	Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców	<p>Uregulowanie zagadnień związanych z dostępem rady nadzorczej do dokumentów i informacji związanych ze spółką. Wprowadzona została także instytucja kluczowego biegłego rewidenta.</p> <p>art. 219: obecne brzmienie:</p> <p>§ 3. Do szczególnych obowiązków rady nadzorczej należy ocena sprawozdań, o których mowa w art. 231 § 2 pkt 1, w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym, oraz wniosków zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty, a także składanie zgromadzeniu wspólników corocznego pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny.</p> <p>nowelizacja:</p> <p>§ 3. Do szczególnych obowiązków rady nadzorczej należy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ocena sprawozdań, o których mowa w art. 231 § 2 pkt 1, w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym; 2) ocena wniosków zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty; 3) sporządzanie oraz składanie zgromadzeniu wspólników corocznego pisemnego sprawozdania za ubiegły rok obrotowy (sprawozdanie rady nadzorczej). <p>obecne brzmienie:</p> <p>§ 4. W celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza może badać wszystkie dokumenty spółki, żądać od zarządu i pracowników</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Niewielkie modyfikacje względem propozycji wynikają z innych uwag lub autopoprawek.</p>

		<p> sprawozdań i wyjaśnień oraz dokonywać rewizji stanu majątku spółki.</p> <p>nowelizacja:</p> <p>§ 4. W celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza może żądać od zarządu, prokurentów, pracowników spółki lub osób zatrudnionych w spółce na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o podobnym charakterze, sporządzenia lub przekazania wszelkich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień potrzebnych do nadzoru nad spółką, w szczególności dotyczących działalności spółki lub stanu majątkowego spółki. Żądanie określone w zdaniu pierwszym może mieć za przedmiot informacje, sprawozdania lub wyjaśnienia dotyczące spółek zależnych oraz spółek powiązanych, jeżeli jego adresat posiada niezbędną wiedzę.</p> <p>Po § 4 dodaje się § 4¹ i § 4² w brzmieniu:</p> <p>§4¹. Informacje, dokumenty, sprawozdania i wyjaśnienia określone w § 4 powinny zostać przekazane radzie nadzorczej niezwłocznie, nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia odpowiedniego żądania do organu lub osoby obowiązanej. Rada nadzorcza może ustalić dłuższy termin odpowiedzi na jej żądanie.</p> <p>§4². Zarząd nie może ograniczać dostępu członków rady nadzorczej do żądanych przez nich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień.</p> <p>po § 5 dodaje się § 6 w brzmieniu:</p> <p>§ 6. W przypadku, gdy sprawozdanie finansowe spółki podlega badaniu ustawowemu, rada nadzorcza zobowiązana jest zawiadomić o terminie posiedzenia, którego przedmiotem są sprawy określone w § 3, kluczowego biegłego rewidenta, który przeprowadzał badanie sprawozdania finansowego spółki. Kluczowy biegły rewident zobowiązany jest uczestniczyć w posiedzeniu rady nadzorczej, o którym mowa powyżej, a także przedstawić w jego trakcie radzie nadzorczej sprawozdanie z badania, w tym omówić podstawy</p>	
--	--	--	--

			oświadczenia odnoszącego się do zdolności spółki do kontynuowania działalności oraz odpowiedzieć na pytania członków rady nadzorczej.	
96.	Dodanie art. 221 ¹ k.s.h.	Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców	<p>Dodanie przepisu regulującego zagadnienia związane z pracami rady nadzorczej . Dodaje się art. 221¹ w brzmieniu:</p> <p>§ 1. Pracami rady nadzorczej kieruje jej przewodniczący, na którym spoczywa obowiązek należytego organizowania prac organu, a w szczególności zwoływania posiedzeń rady nadzorczej. Umowa spółki może przyznawać określone uprawnienia związane z organizacją i sposobem wykonywania czynności przez radę nadzorczą również innym jej członkom.</p> <p>§ 2. Posiedzenia rady nadzorczej zwołuje się poprzez zaproszenia, w których należy oznaczyć dzień, godzinę i miejsce posiedzenia oraz proponowany porządek obrad, a także sposób wykorzystania środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość przy odbywaniu posiedzenia. Umowa spółki może określać sposób oraz minimalny termin na dokonanie zaproszenia na posiedzenie rady nadzorczej.</p> <p>§ 3. Rada nadzorcza może podejmować podczas posiedzenia uchwały również w sprawach nieobjętych proponowanym porządkiem obrad, jeżeli żaden z członków rady nadzorczej biorących udział w posiedzeniu się temu nie sprzeciwi, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.</p> <p>§ 4. Członek zarządu lub rady nadzorczej może żądać zwołania posiedzenia rady nadzorczej, podając proponowany porządek obrad. Przewodniczący rady nadzorczej zwołuje posiedzenie z porządkiem obrad zgodnym z żądaniem w ten sposób, aby odbyło się ono w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania żądania.</p> <p>§ 5. Jeżeli przewodniczący rady nadzorczej nie zwoła posiedzenia zgodnie z § 4, występujący z żądaniem może zwołać je samodzielnie.</p> <p>§ 6. Rada nadzorcza może odbywać posiedzenia również bez formalnego zwołania, jeżeli wszyscy członkowie wyrażą na to zgodę</p>	<p>W istocie do KSH dodaje się nowy artykuł o wskazanym w uwadze oznaczeniu porządkowym.</p> <p>Jego § 4 pozostaje odmienny od przywołanego w uwadze na skutek uwag zgłoszonym podczas konsultacji (w miejsce „członek zarządu” umieszczono „zarząd”).</p>

			<p>oraz nie zgłoszą sprzeciwu dotyczącego wniesienia poszczególnych spraw do porządku obrad.</p> <p>§ 7. Rada nadzorcza powinna być zwoływana w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż jeden raz w każdym kwartale roku obrotowego.</p> <p>§ 8. Przepisy § 1 – § 6 stosuje się odpowiednio do komisji rewizyjnej.</p>	
97.	Art. 376 k.s.h.	Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców	<p>Zmiana regulacji dotyczącej protokołowania uchwał zarządu.</p> <p>art. 376 obecne brzmienie: Uchwały zarządu są protokołowane. Protokoły powinny zawierać porządek obrad, nazwiska i imiona obecnych członków zarządu, liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały oraz zdania odrębne. Protokoły podpisują obecni członkowie zarządu.</p> <p>nowelizacja: Uchwały zarządu są protokołowane. Protokół powinien zawierać porządek obrad, nazwiska i imiona obecnych członków zarządu, liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały. W protokole zaznacza się również zdania odrębne zgłoszone przez członka zarządu wraz z jego ewentualnym umotywowaniem. Protokół podpisują obecni członkowie zarządu.</p>	W istocie wedle propozycji ustawy nowelizującej zmienia się art. 376 KSH, lecz zakres zmian uległ modyfikacjom na skutek uwag zgłoszonym podczas konsultacji – uelastyczniono osoby mające podpisywać protokół dostosowując ten dokument do sposobu procedowania poza posiedzeniami.
98.	Dodanie art. 389 k.s.h.	Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców	<p>Dodanie przepisu regulującego zagadnienia związane z pracami rady nadzorczej.</p> <p>art. 389 otrzymuje brzmienie: § 1. Pracami rady nadzorczej kieruje jej przewodniczący, na którym spoczywa obowiązek należytego organizowania prac organu, a w szczególności zwoływania posiedzeń rady nadzorczej. Statut spółki może przyznawać określone uprawnienia związane z organizacją i sposobem wykonywania czynności przez radę nadzorczą również innym jej członkom. § 2. Posiedzenia rady nadzorczej zwołuje się poprzez zaproszenia określające, w których należy oznaczyć datę, godzinę i miejsce posiedzenia oraz proponowany porządek obrad, a także sposób wykorzystania środków porozumiewania się na odległość przy odbywaniu posiedzenia. Statut spółki może określać sposób oraz</p>	<p>W istocie do KSH dodaje się nowy artykuł o wskazanym w uwadze oznaczeniu porządkowym.</p> <p>Jego § 4 pozostaje odmienny od przywołanego w uwadze na skutek uwag zgłoszonym podczas konsultacji (w miejsce „członek zarządu” umieszczono „zarząd”).</p>

			<p>minimalny termin na dokonanie zaproszenia na posiedzenie rady nadzorczej.</p> <p>§ 3. Rada nadzorcza może podejmować podczas posiedzenia uchwały również w sprawach nieobjętych proponowanym porządkiem obrad, jeżeli żaden z członków rady nadzorczej biorących udział w posiedzeniu się temu nie sprzeciwi, chyba że statut spółki stanowi inaczej. Statut spółki może również stanowić, że podjęcie przez radę nadzorczą podczas posiedzenia uchwał w określonych sprawach musi być zapowiedziane w zaproszeniu.</p> <p>§ 4. Członek zarządu lub rady nadzorczej mogą żądać zwołania posiedzenia rady nadzorczej, podając proponowany porządek obrad. Przewodniczący rady nadzorczej zwołuje posiedzenie z porządkiem obrad zgodnym z żądaniem w ten sposób, aby odbyło się ono w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania żądania.</p> <p>§ 5. Jeżeli przewodniczący rady nadzorczej nie zwoła posiedzenia zgodnie z § 4, występujący z żądaniem może je zwołać samodzielnie.</p> <p>§ 6. Rada nadzorcza może odbywać posiedzenia również bez formalnego zwołania, jeżeli wszyscy członkowie wyrażą na to zgodę oraz nie zgłoszą sprzeciwu dotyczącego wniesienia poszczególnych spraw do porządku obrad.</p> <p>§ 7. Posiedzenie rady nadzorczej powinno być zwoływane w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż jeden raz w każdym kwartale roku obrotowego.</p>	
99.	Art. 395 § 4 k.s.h.	Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców	<p>Dodanie przepisu uprawniającego akcjonariuszy do żądania udostępnienia im dokumentów spółki oraz określenie terminów na ich wydanie.</p> <p>art. 395 § 4 otrzymuje brzmienie:</p> <p>obecne brzmienie:</p> <p>§ 4. Odpisy sprawozdania zarządu z działalności spółki i sprawozdania finansowego wraz z odpisem sprawozdania rady nadzorczej oraz sprawozdania z badania są wydawane akcjonariuszom na ich żądanie, najpóźniej na piętnaście dni przed walnym zgromadzeniem.</p>	<p>W istocie wedle propozycji modyfikuje się paragraf artykułu KSH o wskazanym w uwadze oznaczeniu porządkowym.</p> <p>Jego brzmienie jednak zostało zaktualizowane podług uwag zgłoszonych w ramach konsultacji.</p>

			<p>nowelizacja:</p> <p>§ 4. Na żądanie zgłoszone zarządowi, poczynawszy od dnia zwołania zwyczajnego walnego zgromadzenia, odpisy sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego, sprawozdania rady nadzorczej oraz sprawozdania z badania są wydawane akcjonariuszom, niezwłocznie, nie później niż cztery dni przed wyznaczonym terminem tego walnego zgromadzenia. Jeżeli akcjonariusz wyrazi zgodę, wydanie dokumentów może nastąpić w postaci elektronicznej.</p>	
100.	Art. 21 ³ k.s.h.	Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców	<p>Określenie sposobu wykonywania poleceń spółki dominującej przez spółki zależne.</p> <p>Art. 21³ § 1. Wykonanie polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1, przez spółkę zależną należącą do grupy wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej.</p> <p>§ 2. Podjęcie uchwały, o której mowa w § 1 nastąpi, jeżeli nie narusza to interesu tej spółki lub jeżeli można rozsądnie zakładać, że szkoda poniesiona przez spółkę zależną w wyniku wykonania polecenia spółki dominującej zostanie naprawiona we właściwym czasie przez spółkę dominującą lub inną spółkę należącą do grupy spółek, nie dłuższym jednak niż dwa lata od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę.</p> <p>§ 3. W uchwale, o której mowa w § 1, wskazuje się co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) określony interes grupy spółek, uzasadniający wykonanie przez spółkę zależną polecenia spółki dominującej, 2) spodziewane korzyści lub szkody spółki zależnej będące następstwem wykonania polecenia spółki dominującej, 	Uwaga nieaktualna, zmiana redakcji art. 21 ³ . Dawna treść art. 21 ³ § 3 przeniesiona do art. 21 ² § 3, regulującego wydanie wiążącego polecenia.
101.	Art. 21 ⁸ k.s.h.	Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców	<p>Regulacja będąca podstawą ochrony współników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej a także dla wierzycieli tej spółki.</p> <p>Art. 21⁸</p> <p>§ 1. Zarząd albo rada dyrektorów spółki zależnej należącej do grupy spółek sporządza sprawozdanie o powiązaniach tej spółki ze spółką dominującą za okres ostatniego roku obrotowego. Sprawozdanie to stanowi część sprawozdania zarządu, o którym mowa w art. 231 § 2 pkt 1, art. 300⁸² § 2 pkt 1 i art. 395 § 2 pkt 1.</p>	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 59.

			<p>§ 2. W sprawozdaniu wskazywane są także wiążące polecenia spółki dominującej względem spółki albo spółek zależnych należących do grupy spółek.</p> <p>§ 3. Przepis § 1 nie narusza obowiązków spółki publicznej w zakresie wynikającym z ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych.</p>	
102.	Uwaga ogólna	prof. UO dr hab. Rafał Adamus Katedra Prawa Gospodarczego i Finansowego Instytut Nauk Prawnych Uniwersytet Opolski	<p>W przypadku wydania wiążącego polecenia spółce dla której ustanowiono nadzorcę sądowego albo tymczasowego nadzorcę sądowego wykonanie wiążącego polecenia będzie z zasady wymagać jego zgody jako czynność przekraczająca zakres zwykłego zarządu.</p> <p>To samo dotyczyłoby odpowiednich kompetencji nadzorcy układu w uproszczonym postępowaniu restrukturyzacyjnym. W praktyce nadzorca (tymczasowy, sądowy, układu) rzadko kiedy zgodzi się na wyrządzenie szkody spółce, w której został ustanowiony.</p>	Uwaga nieaktualna, gdyż w art. 21 ¹⁵ § 4 projekt wyłączył stosowanie prawa grupy spółek do spółek zależnych, które ogłosiły upadłość.
103.	Uwaga ogólna	prof. UO dr hab. Rafał Adamus Katedra Prawa Gospodarczego i Finansowego Instytut Nauk Prawnych Uniwersytet Opolski	<p>Czy prawo holdingowe powinno jednak działać jeżeli kompetencja zarządu spółki dominującej do zarządzania majątkiem została odebrana zarządowi korporacyjnemu i została przekazana – w związku z upadłością, restrukturyzacją, egzekucją – syndykowi, zarządcy, zarządcy przymusowemu? Refleksja ustawodawcy byłaby tu niezbędna. Postulowałbym zawieszenie – w takich sytuacjach – instytucji wydawania wiążących poleceń przez spółkę dominującą.</p>	Zob. wiersz 102.
104.	Uwaga ogólna	prof. UO dr hab. Rafał Adamus Katedra Prawa Gospodarczego	<p>[...] wydaje się, że ustawodawca powinien bezwzględnie zakazać wykonania wiążącego polecenia (i to każdej spółce zależnej) na wypadek gdy spółka zależna spełnia przesłanki dla otwarcia restrukturyzacji (jest zagrożona niewypłacalnością lub niewypłacalna) albo ogłoszenia upadłości (jest niewypłacalna), a także gdy w stosunku do tej spółki został złożony wniosek o</p>	j.w.

		o i Finansowego Instytut Nauk Prawnych Uniwersytet Opolski	upadłość albo restrukturyzację (wykluczając wniosek wierzyciela w złej wierze).	
105.	Uwaga ogólna	prof. UO dr hab. Rafał Adamus Katedra Prawa Gospodarczeg o i Finansowego Instytut Nauk Prawnych Uniwersytet Opolski	Efektom wiążącego polecenia może być dokonanie czynności prawnej pomiędzy spółkami w ramach holdingu. Zgodnie z art. 128 prawa upadłościowego sędzia-komisarz z urzędu albo na wniosek syndyka uzna za bezskuteczną w stosunku do masy upadłości odpłatną czynność prawną dokonaną przez upadłego ze spółką dominującą w terminie sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, chyba że druga strona czynności wykáže, że nie doszło do pokrzywdzenia wierzycieli. Projekt w ogóle nie odnosi się do tej regulacji. Wydaje się jednak, że przy okazji regulacji prawa holdingowego cytowany przepis być może powinien ulec pewnej rewizji, a przynajmniej warto przeprowadzić dyskusję wokół tego problemu.	j.w.
106.	Uwaga ogólna	prof. UO dr hab. Rafał Adamus Katedra Prawa Gospodarczeg o i Finansowego Instytut Nauk Prawnych Uniwersytet Opolski	Projekt przewiduje, że jednoosobowa spółka zależna należąca do grupy spółek nie może odmówić wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej. Z kontekstu regulacji wynika, że jest to obowiązek bezwzględny. Doprowadzenie do swojej niewypłacalności jest jednak penalizowane w art. 301 § 2 i 3 kodeksu karnego. Czy zatem rzeczywiście intencją prawa holdingowego powinno być dopuszczenie do niewypłacalności spółki jednoosobowej w wyniku wykonania wiążącego polecenia? Można mieć tu bardzo duże wątpliwości.	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 32
107.	Uwaga ogólna	prof. UO dr hab. Rafał Adamus Katedra Prawa Gospodarczeg	Wspólnym mianownikiem odpowiedzialności spółki dominującej wobec spółki zależnej do której skierowano wiążące polecenie, innej spółki zależnej, akcjonariusza/udziałowca spółki zależnej, jest okoliczność, że wykonanie wiążącego polecenia doprowadziło do niewypłacalności spółki zależnej. Z kolei niewypłacalność jest podstawą upadłości i jest jedną z podstaw otwarcia restrukturyzacji.	Uwaga polemiczna, materia na komentarz.

		o i Finansowego Instytut Nauk Prawnych Uniwersytet Opolski	Zatem odpowiedzialności cywilnej spółki dominującej w praktyce może dochodzić syndyk albo zarządca. Projekt dokonuje wyłączenia odpowiedzialności cywilnej funkcjonariusza spółki zależnej na podstawie przepisów art. 293, art. 300125, art. 483 kodeksu spółek handlowych. Nie uwalnia go od odpowiedzialności deliktowej na zewnątrz. Należy zatem założyć, że syndyk jak i zarządca spółki zależnej mogą pozwać solidarnie o odszkodowanie zarówno spółkę dominującą jak i funkcjonariuszy spółki zależnej. Projektowane prawo holdingowe może zatem okazać się całkiem sporą pułapką dla menedżerów.	
108.	Art. 5 ¹ k.s.h.	Grupa Lotos S.A.	Proponowana treść zmiany: „grupa spółek – spółkę dominującą i spółkę lub spółki od niej zależne, kierujące się – zgodnie z umową albo statutem każdej spółki ~~zależnej~~ – wspólną strategią gospodarczą (interes grupy spółek), umożliwiającą spółce dominującej sprawowanie jednolitego kierownictwa nad spółką albo spółkami zależnymi”.	Uwaga nieaktualna, zmieniono redakcję przepisu, zob. wiersz 78.
109.	Art. 21 ² § 1 i 2 k.s.h	Grupa Lotos S.A.	Proponowana treść zmiany: „Spółka dominująca wydaje wiążące polecenie, w postaci pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej. <u>Polecenie powinno wskazywać interes grupy spółek uzasadniający wydanie polecenia.</u> ”	Uwaga uwzględniona, obecny art. 21 ¹ § 3.
110.	Art. 21 ⁷ § 2 k.s.h.	Grupa Lotos S.A.	Proponowana treść zmiany: „Rada nadzorcza spółki dominującej może żądać od zarządu spółki lub spółek zależnych należących do grupy spółek przedstawienia <u>ksiąg i dokumentów</u> oraz udzielenia informacji w celu wykonania nadzoru, o którym mowa w § 1.”	Uwaga uwzględniona.
111.	Art. 21 ⁸ § 2 k.s.h.	Grupa Lotos S.A.	Proponowana treść zmiany: „W sprawozdaniu wskazywane są także wiążące polecenia spółki dominującej względem spółki <u>zależnej</u> . ~~albo spółek zależnych należących do grupy spółek.~~	Uwaga uwzględniona.
112.	Art. 21 ¹⁰ § 3 zd. 1 k.s.h.	Grupa Lotos S.A.	Proponowana treść zmiany:	Uwaga uwzględniona, art. 21 ¹⁰ § 3 zd. 2.

				„W pozostałych przypadkach niż wskazany w § 2, <u>każdy wspólnik albo akcjonariusz spółki zależnej może wykonać uprawnienie, o którym mowa w § 1, nie częściej niż raz w roku obrotowym.</u> ”	
113.	Art. 21 ¹⁵ k.s.h.	Grupa S.A.	Lotos	Zakres zastosowania projektowanego przepisu, w szczególności w kontekście odpowiedniego stosowania przepisów dotyczących spółki dominującej dla osób fizycznych jest niejasny.	Uwaga polemiczna, materiał na komentarz.
114.	Art. 21 ¹² § 3 k.s.h.	Grupa S.A.	Lotos	Proponowana treść zmiany: „Spółka dominująca, o której mowa w § 1 i 2, nie ponosi winy, jeżeli działa w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego, w tym na podstawie informacji, analiz i opinii, które powinny być w danych okolicznościach uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny.”	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 42.
115.	Dodanie art. 21 ³ § 5, 6 oraz 7 k.s.h.	Grupa S.A.	Lotos	Proponowana treść zmiany: „§5. W razie wątpliwości związanych z treścią polecenia, spółka zależna może zwrócić się do spółki dominującej z wnioskiem o uzupełnienie lub wykładnię polecenia. Wniosek powinien posiadać uzasadnienie. §6. Skutki, które ustawa łączy z wydaniem polecenia nie powstają do czasu uzupełnienia polecenia bądź dokonania jego wykładni albo pozostawienia go bez rozpoznania. §7. Wniosek o uzupełnienie lub wykładnię polecenia: 1) nieuzasadniony, 2) złożony po terminie, w którym przy zachowaniu należytej staranności spółka zależna powinna wykryć braki polecenia bądź trudności w jego wykładni pozostawia się bez rozpoznania, informując o tym spółkę zależną.”	Uwaga nieuwzględniona, klasyczna nadregulacja, zakłócony byłby poziom ogólności regulacji wymagany przez KSH.
116.	Dotyczy uchylecia art. 7 k.s.h.	Grupa S.A.	Lotos	Należy uregulować byt dotąd zawartych i ujawnionych umów.	j.w.
117.	Dodanie art. 21 ² § 3, 4 k.s.h.	Grupa S.A.	Lotos	Proponowana treść zmiany: „§3. Wydanie polecenia wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki dominującej.	Uwaga częściowo uwzględniona tj. treść wiążącego polecenia jest przy jego wydaniu a nie przy przyjęciu bądź odmowie wykonania. Nie jest

			<p>§4. W uchwale, o której mowa w § 3, wskazuje się co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) określony interes grupy spółek, uzasadniający wydanie przez spółkę dominującą polecenia spółce zależnej, 2) spodziewane korzyści lub szkody spółki zależnej będące następstwem wykonania polecenia spółki dominującej, 3) przewidywany sposób i czas naprawienia spółce zależnej szkody, poniesionej w wyniku stosowania się do polecenia spółki dominującej.” 	uwzględniona w kwestii potrzeby wskazania organu spółki dominującej wydającej wiążące polecenie, zob. wiersz 29.
118.	Art. 21 ³ § 3 k.s.h.	Grupa Lotos S.A.	<p>Proponowana treść zmiany:</p> <p>„§3. W uchwale, o której mowa w § 1, wskazuje się co najmniej prawdopodobne skutki wykonania polecenia, w szczególności spodziewane korzyści lub szkody spółki zależnej będące następstwem wykonania polecenia spółki dominującej.”</p>	Uwaga nieaktualna z racji zmian redakcyjnych w treści art. 21 ² i art. 21 ³ .
119.	Art. 21 ⁷ § 3 k.s.h.	Grupa Lotos S.A.	<p>Proponowana treść zmiany:</p> <p>„§3. W razie braku rady nadzorczej spółki dominującej, jej kompetencje, o których mowa w § 1 i § 2, wykonuje zarząd albo rada dyrektorów spółki dominującej.”</p>	Uwaga uwzględniona.
120.	Art. 21 ¹ § 1 i 2 k.s.h.	Grupa Lotos S.A.	<p>Proponowana treść zmiany:</p> <p>„1. <u>Każda ze spółek wchodzących w skład grupy spółek</u>, obok interesu spółki, kieruje się interesem grupy spółek, o ile nie narusza to uzasadnionego interesu wierzycieli i mniejszościowych wspólników albo akcjonariuszy spółki zależnej.”</p>	Uwaga nieuwzględniona, proponowana zmiana redakcyjna nic nie wnosi merytorycznie.
121.	Zmiana art. 21 ¹ § 2 k.s.h.	Grupa Lotos S.A.	<p>W art. 21¹ § 2 Projektu ustawy wskazano, iż zarówno spółka dominująca jak i spółka zależna powinny ujawnić swoje uczestnictwo w grupie spółek przez wpis wzmianki w rejestrze. W stosunku do spółek, które nie ujawniły się w rejestrze przynależności do grupy spółek nie stosuje się art. 21² – art. 21⁷ oraz art. 21¹¹ – art. 21¹² Projektu ustawy. Pojawia się zatem wątpliwość co ze spółkami, które mają siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i nie są w związku z tym wpisane do rejestru przedsiębiorców. Czy spółki zależne wpisane do rejestru przedsiębiorców, których spółka dominująca nie posiada takiego wpisu, a które faktycznie należą do</p>	Uwaga uwzględniona w treści art. 21 ¹ § 3 zd. 2.

			<p>grupy spółek i kierują się interesem grupy spółek, będą mogły skorzystać z regulacji zawartych w projekcie Ustawy. Zdanie pierwsze przepisu zawartego w art. 21² § 2 Projektu ustawy sugeruje, że zarówno spółka dominująca jak i spółka zależna powinny ujawnić w rejestrze swoje uczestnictwo w grupie spółek. Stąd wydaje się, iż spółki zależne, których spółka dominująca nie jest wpisana do rejestru przedsiębiorców, nie będą mogły skorzystać z zasadniczej części regulacji dotyczącej grupy spółek.</p>	
122.	Art. 21 ³ § 4 k.s.h.	Grupa Lotos S.A.	<p>§3. Spółka zależna, należąca do grupy spółek, inna niż wskazana w § 1 i 2, odmawia wykonania polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 212 § 1</p> <p>Odmowa wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej, o którym mowa w § 2 i 3 wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej, podjętej w postaci pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej. Uchwała zawiera uzasadnienie.</p>	Uwaga uwzględniona.
123.	Art. 21 ⁹ § 3 k.s.h.	Grupa Lotos S.A.	<p>Należy rozważyć określenie maksymalnego czasu na zajęcia stanowiska przez spółkę.</p> <p>Proponowana treść zmiany: „§3. W terminie siedmiu dni od dnia złożenia żądania, o którym mowa w § 1, sąd rejestrowy wzywa spółkę, której wspólnicy albo akcjonariusze złożyli wniosek, do zajęcia stanowiska <u>w terminie nie dłuższym niż ... dni</u>. Sąd wyznacza podmiot, o którym mowa w § 1, w terminie nie dłuższym niż siedem dni od dnia otrzymania stanowiska spółki, a w przypadku jego braku – niezwłocznie po upływie <u>tego</u> terminu, ~~o którym mowa w zdaniu drugim~~.</p>	Uwaga uwzględniona.
124.	Art. 21 ¹⁰ § 3 zd. 2 k.s.h.	Grupa Lotos S.A.	<p>Przepisy mogłyby wprowadzić termin maksymalny.</p> <p>Propozycja zmiany zapisu: ~~„W razie zgłoszenia zamiaru odkupu udziałów albo akcji spółki zależnej przez więcej niż jednego wspólnika albo akcjonariusza tej spółki. Termin dokonania odkupu udziałów albo akcji spółki zależnej określi zarząd albo rada dyrektorów spółki dominującej.~~</p>	Uwaga nieuwzględniona, nie jest konieczna regulacja tej kwestii z racji obowiązywania zasady z art. 355 KC w zw. z art. 2 KSH,

			<u>Termin ten nie może przekroczyć ... miesięcy od dnia złożenia żądania przez współnika albo akcjonariusza.</u>	
125.	Art. 21 ¹⁴ § 2 k.s.h.	Grupa S.A. Lotos	Proponowana treść zmiany: „Domniemywa się, że szkoda, o której mowa w § 1, obejmuje wysokość niezaspokojonej wierzytelności wobec spółki zależnej <u>oraz prawomocnie zasądzone lub przyznane wierzycielowi koszty dochodzenia niezaspokojonej wierzytelności, w tym koszty postępowania sądowego i egzekucyjnego.</u> ”	Uwaga nieuwzględniona, nadregulacja a nadto nie jest to materia KSH.
126.	Art. 21 ³ § 1 k.s.h.	Grupa S.A. Lotos	Art. 21 ³ § 1. Wykonanie wiążącego polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21 ² § 1, przez spółkę zależną należącą do grupy wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej.	Uwaga uwzględniona.
127.	Art. 21 ³ § 2 k.s.h.	Grupa S.A. Lotos	Warto doprecyzować jak będą przebiegały ustalenia między podmiotami będącymi w stosunku dominacji w zakresie decyzji czy polecenie powoduje szkodę (możliwe są rozbieżności w stanowiskach zarządów obu spółek co do oszacowania wysokości szkody spowodowanej wykonaniem polecenia). Istotną kwestią jest czyj głos będzie ostateczny w oszacowaniu wielkości szkody – czy zarządu spółki zależnej, która lepiej zna działalność spółki, czy spółki dominującej, która wydaje to polecenie.	Uwaga nieuwzględniona, klasyczna nadregulacja, zakłócony byłby poziom ogólności regulacji wymagany przez KSH.
128.	Art. 21 ³ § 3 pkt 3 k.s.h.	Grupa S.A. Lotos	Wydaje się, iż tego typu informacje, zależne wyłącznie od woli spółki dominującej, powinny zostać zawarte w uchwale organu zarządzającego spółki dominującej o wydaniu wiążącego polecenia, a nie w uchwale spółki zależnej, gdyż spółka zależna zwyczajnie nie będzie mieć wiedzy odnośnie woli, sposobu i terminu naprawienia szkody przez spółkę dominującą. Ponadto zauważyć należy, iż ze względu na treść art. 21 ⁴ § 3 Projektu ustawy, spółka dominująca powinna mieć wiedzę od spółki zależnej o ewentualnej woli bądź jej braku w zakresie naprawienia szkody.	Uwaga uwzględniona.
129.	Art. 21 ⁴ § 3 k.s.h.	Grupa S.A. Lotos	Proponowana treść zmiany: Spółka zależna, należąca do grupy spółek, inna niż wskazana w § 1 i 2 odmawia wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej, o	Uwaga uwzględniona.

			którym mowa w art. 21 ² § 1, jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że jest ono sprzeczne z interesem tej spółki i wyrządzi jej szkodę, która nie będzie naprawiona przez spółkę dominującą lub inną spółkę zależną należącą do grupy spółek w okresie najbliższych dwóch lat, licząc od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę oraz jeżeli ta niekorzystna okoliczność stanowi zagrożenie dla dalszej egzystencji spółki zależnej. Umowa albo statut spółki zależnej mogą przewidywać surowsze wymogi odmowy wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej.	
130.	Art. 21 ⁴ § 4 k.s.h.	Grupa Lotos S.A.	<p>Proponowana treść zmiany:</p> <p>Odmowa wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej, o którym mowa w § 2 i 3 wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej, podjętej w postaci pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej. Uchwała zawiera uzasadnienie.</p>	Uwaga uwzględniona.
131.	Art. 21 ⁶ § 1-2 k.s.h.	Grupa Lotos S.A.	<p>Wskazane przepisy wydają się zredagowane w sposób wadliwy. W art. 21⁶ § 2 zdanie pierwsze Projektu ustawy jest mowa o tym, iż przepisów art. 212 § 2 i 3, art. 213 § 3, art. 300⁹⁷ § 1, art. 428 § 2, 3 oraz 5-7 nie stosuje się. Zdanie trzecie tego przepisu stanowi natomiast, iż w razie odmowy ujawnienia informacji przepisy art. 212 § 4 i art. 429 stosuje się odpowiednio. Tymczasem art. 212 § 4 k.s.h. w swojej treści odwołuje się do art. 212 § 3 k.s.h., który w zdaniu pierwszym art. 21⁶ § 2 Projektu ustawy został wyłączony z zastosowania. Również w art. 429 k.s.h. odnosi się do walnego zgromadzenia o którym mowa w art. 428 k.s.h. Powyższe skutkuje powstaniem istotnych wątpliwości odnośnie sposobu wykonania prawa kontroli w przypadku grupy spółek oraz odmowy przekazania informacji przez zarząd na wniosek spółki dominującej. Dodatkowo wprowadzenie odrębnego modelu wykonywania prawa indywidualnej kontroli w przypadku grupy spółek spowoduje, iż w systemie prawa będzie funkcjonował dualizm w tym zakresie, uzależniony od tego czy spółki należą do grupy spółek czy też nie. W przypadku spółek z o.o. należących do grupy spółek prawo indywidualnej kontroli nie będzie mogło zostać wyłączone w umowie spółki, w przypadku natomiast spółek z o.o. należących do</p>	Uwaga niejasna, materia na komentarz.

			<p>grupy spółek prawo indywidualnej kontroli nie będzie mogło zostać wyłączone w umowie spółki, w przypadku natomiast spółek z o.o., które nie należą do grupy spółek, prawo indywidualnej kontroli wspólnika w dalszym ciągu będzie mogło zostać wyłączone na podstawie art. 213 § 3 k.s.h.</p> <p>Należy rozważyć zmianę tych przepisów tak, żeby usunąć wskazane w zgłoszonej uwadze wątpliwości interpretacyjne bądź wykreślić w całości art. 21⁶ § 1-2 Projektu ustawy tak, żeby uniknąć podwójnej regulacji w zakresie prawa indywidualnej kontroli, uzależnionej od tego, czy dana spółka należy do grupy spółek czy też nie.</p>	
132.	Art. 21 ⁷ § 2 k.s.h.	Grupa S.A. Lotos	<p>Proponowana treść zmiany:</p> <p>Rada nadzorcza spółki dominującej może żądać od zarządu spółki lub spółek zależnych należących do grupy spółek przedstawienia dokumentów oraz udzielenia informacji w celu wykonania nadzoru, o którym mowa w § 1, jeżeli umowa spółki dominującej i spółki zależnej nie stawia inaczej.</p>	Uwaga uwzględniona merytorycznie.
133.	Art. 21 ¹² § 3	Grupa S.A. Lotos	<p>Kwestia opinii i analiz nie powinna zwalniać z odpowiedzialności, w szczególności jeżeli kryterium zwolnienia jest bardzo uznaniowe i nieweryfikowalne obiektywnie, tj. informacje, analizy czy opinie. W jaki sposób zostanie dokonana ocena, iż spółka dominująca nie ponosi winy za szkodę, tzn. czyja opinia i analiza będzie wiążąca w przypadku odmiennych analiz i opinii.</p>	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 42.
134.	Art. 202 w § 2 k.s.h.	Grupa S.A. Lotos	<p>Propozycja doprecyzowania „rok obrotowy” „Kadencję oblicza się w pełnych latach obrotowych, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.”</p>	Uwaga niezrozumiała – pojęcie roku obrotowego jest pojęciem zdefiniowanym normatywnie (art. 3 ust. 1 pkt 9 RachU), a lata obrotowe to jego liczba mnoga.
135.	Art. 208 ¹ k.s.h.	Grupa S.A. Lotos	<p>Proponuje się dodanie na końcu projektowanego przepisu regulacji analogicznej do projektowanej w art. 222 § 4. „Do podejmowania uchwał za pośrednictwem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość powyższe przepisy stosuje się odpowiednio.”</p>	Na skutek konsultacji społecznych zmodyfikowano propozycję komentowanego artykułu w sposób adresujący wprost procedowanie organu poza posiedzeniem, w tym za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.

136.	Art. 21 ³ § 2 k.s.h.	Grupa S.A. Lotos	<p>Treść tego przepisu, iż w „grupie spółek” spółka dominująca musi w terminie 2 lata naprawić szkodę spółce zależnej wyrządzoną przez wykonanie wiążącego polecenia, spółki zależne będą mogły występować o zwrot „nadpłaty” z tytułu usług świadczenia usług wspólnych przez Spółkę dominującą np. w celu kompensacji szkody (czy taka jest intencja tych przepisów?) Dodatkowo wynika, iż każde polecenie powinno być analizowane pod kątem wyrządzeniem szkody – warto doprecyzować jak będą przebiegały ustalenia między podmiotami będącymi w stosunku dominacji w zakresie decyzji czy poleceni powoduje szkodę oraz w kwestii kto będzie miał ostateczny głos w oszacowaniu wielkości szkody i związanej z tym rekompensaty/naprawienia szkody dla spółki zależnej (szczególnie kiedy spółka dominująca będzie miała inny punkt widzenia dot. wielkości szkody ujętej w uchwale zarządu spółki zależnej).</p>	Uwaga nieuwzględniona, uwzględnienie postulatów prowadziłoby do nadregulacji.
137.	Art. 219 ² § 1 k.s.h.	Grupa S.A. Lotos	<p>Proponowana treść zmiany:</p> <p>~~Jeśli umowa spółki tak stanowi,~~ Rada nadzorcza może podjąć uchwałę w sprawie zbadania na koszt spółki określonego zagadnienia dotyczącego działalności spółki lub jej stanu majątkowego, przez wybranego doradcę (doradca rady nadzorczej).</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Zróżnicowanie reżimu prawnego spółki z o.o. i spółki akcyjnej wynikało z – modelowo- różnej skali i stopnia złożoności prowadzonej przez te spółki działalności. O ile w wypadku spółki z o.o. potrzeba zasięgnięcia przez organ nadzoru po zewnętrzne wsparcie będzie raczej wyjątkiem (stąd wybór formuły opt-in) to w wypadku spółki akcyjnej potrzeba taka może pojawiać się zdecydowanie częściej.</p>
138.	Art. 219 ² § 4, art. 300 ^{71a} § 4 i art. 382 ¹ § 4 k.s.h.	Grupa S.A. Lotos	<p>Proponowana treść zmiany:</p> <p>Zarząd zapewnia doradcy rady nadzorczej dostęp do dokumentów stanowiących podstawę badania, jak również udziela wyczerpujących informacji, upoważnień, wyjaśnień i oświadczeń niezbędnych do przeprowadzenia badania oraz w sposób umożliwiający zakończenie prac w terminie określonym w uchwale rady nadzorczej, o której mowa w § 1</p>	Uwaga zdezaktualizowała się wskutek zmian wprowadzonych do projektu w związku z innymi uwagami.

139.	Art. 219 § 4, art. 300 ⁷¹ § 1, art. 300 ⁷⁶ § 5, art. 382 § 4 k.s.h.	Grupa Lotos S.A.	Art. 219 § 4 k.s.h. W celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza może żądać od zarządu, prokurentów, pracowników spółki lub osób zatrudnionych w spółce na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o podobnym charakterze, sporządzenia lub przekazania wszelkich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień potrzebnych do nadzoru nad spółką, w szczególności dotyczących działalności spółki lub stanu majątkowego spółki lub stanu majątkowego spółki. Żądanie określone w zdaniu pierwszym może mieć za przedmiot informacje, sprawozdania lub wyjaśnienia dotyczące spółek zależnych oraz spółek powiązanych, jeżeli jego adresat posiada niezbędną wiedzę a przekazanie objętych żądaniem informacji, sprawozdań lub wyjaśnień nie będzie naruszać tajemnic podlegających ochronie na podstawie przepisów szczególnych. W pozostałych zacytowanych przepisach należy wprowadzić analogiczną zmianę. Ewentualnie można wprowadzić analogiczną zmianę. Ewentualnie można wprowadzić kolejny paragraf w zacytowanych przepisach, który będzie umożliwiał odmowę udzielenia informacji, sprawozdań i wyjaśnień, jeżeli będzie to naruszać tajemnice prawnie chronione na podstawie odrębnych przepisów.	Uwaga nieuwzględniona Obowiązek przekazywania informacji jest skorelowany z wykonywaniem przez wskazane w przepisie osób świadczeń na rzecz spółki, w związku z tym wobec spółki (działającej poprzez swój organ) nie będzie zasadniczo występowała tajemnica podlegająca ochronie na podstawie przepisów ogólnych.
140.	Art. 219 § 6 k.s.h.	Grupa Lotos S.A.	Propozycja, aby zapis pozostał spójny z ustawą o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym. Niniejszy proces wiąże się z wyższymi kosztami dla spółek oraz odpowiednim wyprzedzeniem terminu RN.	Uwaga częściowo uwzględniona Projekt uelastyczniono poprzez wprowadzenie możliwości uczestnictwa w posiedzeniu innego niż biegły rewident przedstawiciela firmy audytorskiej. Jednocześnie należy zauważyć, że prace rady nadzorczej nad dokumentami podsumowującymi rok obrotowy stanowią jeden z najbardziej istotnych obszarów jej aktywności, a obowiązek badania sprawozdań finansowych dotyczy jedynie ograniczonego kręgu spółek.

141.	Art. 587 ¹ § 1 i 2 oraz art. 587 ² § 1 i 2 k.s.h.	Grupa S.A. Lotos	<p>Kary zawarte w zacytowanych przepisach należy uznać za zbyt wygórowane, zwłaszcza, iż prawo do żądania informacji przez radę nadzorczą lub dyrektorów nie wykonawczych zostało skonstruowane jako prawo absolutne, przepisy te nie przewidują wyjątków oraz prawo to dotyczy bardzo szerokiego zakresu osób fizycznych. Osoby te mogą być zobowiązane do zachowania żądanych informacji w tajemnicy na podstawie szeregu przepisów szczególnych np. radcy prawni, adwokaci. Tak surowa regulacja może spowodować nałożenie bardzo wysokiej grzywny na osoby chroniące tajemnice zawodowe na podstawie przepisów szczególnych np. w stosunku do spółek zależnych.</p> <p>Uzasadnione wydaje się zmienienie wskazanych przepisów poprzez zastosowanie zwrotów „podlega grzywnie nie większej niż [...] zł”.</p> <p>Elastyczne ujęcie wysokości grzywny pozwoli miarkować karę w zależności od okoliczności konkretnego przypadku.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona</p> <p>Obniżono proponowaną w projekcie karę w wypadku przestępstw poświęconych nieumyślnie. Jednocześnie w wypadku osób zobowiązanych do zachowania tajemnicy (co jak wskazano powyżej będzie miało wyjątkowy charakter) nie będzie możliwe przypisanie im winy.</p>
142.	Art. 587 ¹ , art. 587 ² k.s.h.	Grupa S.A. Lotos	<p>Sankcja karnoprawna za naruszenie wyszczególnionych obowiązków informacyjnych wydaje się zbyt daleko idąca, wystarczające powinny być sankcje organizacyjne lub pracownicze. Ponadto określenie stałej kwoty grzywny w wysokości 20.000,00 zł w § 2 obydwu przepisów wydaje się nieuzasadnione, wskazana kwota grzywny powinna być kwotą maksymalną („w wysokości nie wyższej niż 20 000 złotych.”).</p> <p>Proponuje się usunięcie lub modyfikację tych przepisów.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona</p> <p>Minimalny pułap grzywny obniżono do 10.000. Jednocześnie w wypadkach drobnych uchybień nie będą spełnione przesłanki ogólne przypisania odpowiedzialności karnej (wyższa niż znikoma szkodliwość społeczna).</p>
143.	Art. 38 pkt 1 lit. g ¹ KRS	Grupa S.A. Lotos	<p>Proponowane brzmienie nie uwzględnia mocno rozgałęzionych grup spółek, w których spółki zależne mogą być spółkami dominującymi w stosunku do innych spółek zależnych względem spółki zależnej. Brak również wskazania w jaki sposób mają być oznaczane grupy spółek jako takie.</p>	<p>Uwaga asystemowa, nieuwzględniona. KSH reguluje tylko relacje pomiędzy spółką matką i córką, nie wchodząc w relacje między spółką babką i wnuczką, art. 4 § 1 pkt 4 KSH.</p>
144.	Art. 4 § 1 pkt 5 ¹ k.s.h.	Pracodawcy RP	<p>1.1 Grupa Spółek – jeśli nie jest to uwzględnione w statucie lub umowie, to nie jest spełniona definicja „interesu grupy spółek” albo nie ma „grupy spółek”? Niejasne też jest sformułowanie, że jest to strategia „umożliwiająca sprawowanie jednolitego kierownictwa”. Czy strategia gospodarcza ma umożliwić sprawowanie (...) kierownictwa? Co ma podkreślać określenie „jednolite”?</p>	<p>Uwaga polemiczna, materia na komentarz. Spółka osobowa może być tylko spółką dominującą, ale nie spółką zależną (art. 21¹⁵ § 1). W kwestii prawa obcego obecny projekt zawiera stosowną regulację w art. 21¹ § 3 zd. 2, unikając regulacji oczywistych kwestii kolizyjno-</p>

			<p>1.2. Użyte w Projekcie pojęcia i odniesienia do organów spółek kapitałowych sugerują, że „grupa spółek” dotyczy wyłącznie tego typu spółek. Do rozważenia – czy nie powinno się ich stosować do spółek osobowych, które mogą należeć do „grupy spółek”.</p> <p>1.3. Projekt nie odnosi się do sytuacji gdy niektóre ze spółek z grupy podlegają prawu obcemu. Dość często - w przypadku zagranicznych inwestorów – zachodzi sytuacja, że spółka zagraniczna pełni rolę spółki dominującej (oczywiście możliwa jest też sytuacja odwrotna). Wydaje się, że Ustawa powinna się odnosić do takich przypadków.</p>	<p>prawnych, które nie należą do zakresu przedmiotowego KSH.</p>
145.	Art. 21 ¹ k.s.h.	Pracodawcy RP	<p>2.1. Brak jest legalnej definicji „interesu spółki” w KSH i Projekcie. Wydaje się, że wprowadzenie jej było wskazane, w kontekście dyskusji doktrynalnych i zaproponowanej definicji „interesu grupy spółek” i powoływania się na naruszenie / sprzeczność z „interese spółki” (art. 21³ i 21⁴). Rozumiemy, że interes współnika/akcjonariusza dominującego, doznaje szczególnej ochrony w przypadku spółek, w którym jego udział wynosi 75 - 100%. Teoretycznie interes grupy spółek, może stać w sprzeczności, w szczególności w krótkim terminie, z interesem wierzycieli i współników mniejszościowych, ale w długiej perspektywie może być on dla niej korzystny. Do wyjaśnienia czy interes „wierzycieli i współników mniejszościowych” ma być w założeniu zawsze wspólny (czy nie powinien być użyty spójnik „lub”).</p> <p>2.2. Spółka dominująca powinna wskazać nazwę / skład grupy spółkom zależnym (ujawniać je w rejestrze?). Teoretycznie spółki mogą zadeklarować różne nazwy i nie znać dokładnego składu grupy, może się ona także zmieniać itp. Wskazana byłoby możliwość wyszukiwania członków grupy w rejestrze, co powinna ułatwiać jednolita nazwa. Do rozważenia nałożenie na każdą ze spółek z grupy, obowiązku ujawnienia takiego faktu w swoim rejestrze zgodnie z listą wskazaną / zgłoszoną do rejestru przez spółkę dominującą lub ewentualne zawarcie umowy potwierdzające uczestnictwo w grupie spółek.</p> <p>2.3. Zgodnie z § 2 projektowanego przepisu, sankcją - za nieujawnienie w rejestrze uczestnictwa w grupie spółek - ma być niemożliwość skorzystania przez spółkę dominującą bądź spółkę</p>	<p>Uwaga polemiczna, nieuwzględniona, zawierająca nadregulacje. Interes spółki jest klauzulą generalną, stąd trudno oczekiwać definicji normatywnej. Nie wydaje się właściwa regulacja nazwy grupy spółek na wzór prawa firmowego.</p>

			<p>zależną z przepisów art. 21² – 21⁷ oraz art. 21¹¹ – 21¹² KSH. Jednak art. 21¹² proj. KSH dotyczy odpowiedzialności spółki dominującej wobec spółki zależnej. Wydaje się zatem, co sugeruje uzasadnienie Projektu, że wyłączone powinno być stosowanie przepisów dotyczących <i>sell outu</i> i <i>squeeze outu</i> (art.21¹⁰ – 21¹¹ Projektu).</p> <p>2.4. Spółka dominująca ma ponosić odpowiedzialność wobec spółki zależnej, wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej oraz wierzycieli spółki zależnej (określoną w art. 21¹² – 21¹⁴ KSH) niezależnie od ujawnienia w rejestrze uczestnictwa w grupie spółek. Jednak art. 21¹² – 21¹⁴ KSH odnoszą się do odpowiedzialności za szkodę spowodowaną wykonaniem przez spółkę zależną „wiążącego polecenia spółki dominującej”. Jednocześnie, w sytuacji nieujawnienia w rejestrze uczestnictwa w grupie spółek (przez którąkolwiek z nich), nie stosuje się przepisów dotyczących wydawania wiążących poleceń spółce zależnej. Konsekwentnie nie ma podstawy do zastosowania przepisów art. 21¹² – 21¹⁴ KSH. Co więcej nie wiadomo jak odnieść się do sytuacji gdy tylko jedna ze spółek (dominująca / zależna), spełniła ww. obowiązek rejestrowy.</p>	
146.	Art. 21 ² k.s.h.	Pracodawcy RP	<p>3.1. W praktyce może się pojawić problem jak rozróżnić „polecenie” wiążące od niewiążącego (czy poleceniem jest np. przedstawienie do zawarcia umowy na dostawę dla grupy przez określonego dostawcę), kto ma decydować o jego charakterze itp.</p> <p>3.2. Polecenie spółki dominującej powinno być uzasadnione np. wskazywać spodziewane korzyści dla grupy spółek, zawierać inne informacje, dokumenty i analizy, których zarząd spółki zależnej decyzji może rozsądnie wymagać celem podjęcia decyzji / uchwały wskazanej w art. 21³ § 1.</p> <p>3.3. Do rozważenia - wprowadzenie obostrzenia wykonania wiążącego polecenia w sytuacji „oczywistej sprzeczności” z interesem spółki zależnej, przy czym jest to możliwe w przypadku wprowadzenia legalnej definicji interesu spółki (patrz uwagi powyżej).</p>	Zob. wiersz 145, jest to materia wykładni prawa a nie regulacji kodeksowej.
147.	Art. 21 ³ k.s.h.	Pracodawcy RP	4.1. Brak terminu do podjęcia uchwały / podjęcia decyzji i ew. konsekwencji.	Zob. wiersz 145.

			<p>4.2. Do rozważenia - wymóg weryfikowania przez zarząd spółki zależnej treści polecenia i podejmowania uchwały (spełniającej wymogi wskazane w Art. 21³ § 3), w sytuacji gdy brak natychmiastowej realizacji polecenia grozi wystąpieniem istotnej szkody po stronie grupy spółek. W tym wypadku odpowiedzialność byłaby „przejmowana” przez zarząd spółki dominującej, który np. <i>ex post</i> byłby zobowiązany przedstawić opinię uzasadniającą wydanie takiego polecenia.</p> <p>4.3. Odmowa wykonania polecenia ze względu na „interes grupy spółek”, nie powinna być ograniczona do tego, że szkody w majątku spółki zależnej nie można naprawić w ciągu dwóch lat (podobnie uwaga dot. art. 21⁴ § 3). Podobne wątpliwości budzi „uwzględnienie korzyści uzyskanych przez tę spółkę w związku z uczestnictwem w grupie spółek w okresie ostatnich dwóch lat obrotowych” (art. 21³ § 4). W istotny sposób może to zarówno ograniczyć ograniczać możliwość wydania / akceptacji polecenia, mającego korzystny wpływ w dłuższej - niż dwa lata - perspektywie i koniecznego dla funkcjonowania grupy / spółki.</p> <p>4.4. Projekt nie wskazuje czy uchwały (art. 21³ §§ 2 i 4) aprobująca / odmawiająca wykonania polecenia mają zostać przedłożone (zarządowi) spółki dominującej; czy zarząd spółki dominującej ma prawo zmienić (jeśli tak, to na jakim etapie) polecenie i wydać nowe, gdy dowie się jakie skutki ono może powodować w spółce zależnej. Zarząd spółki zależnej powinien mieć możliwość poinformowania (zanim podejmie decyzję) o mogącej grozić szkodzi i negatywnych skutkach polecenia z prośbą o ustosunkowanie się i wskazanie co do „przewidywanego sposobu i czasu naprawienia szkody”.</p>	
148.	Art. 21 ⁴ k.s.h.	Pracodawcy RP	Zgodnie z art. 21 ⁴ § 1 „jednoosobowa spółka zależna należąca do grupy spółek nie może odmówić wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej”, nawet gdy wykonanie polecenia doprowadzi do niewypłacalności tej spółki albo do zagrożenia niewypłacalnością, czyli sytuacji wskazanej w § 2. Rozumiemy, że tę kwestię ma regulować art. 21 ¹⁴ , który ma w szczególności zabezpieczać interesy wierzycieli. Przepis jednak nie bierze pod uwagę sytuacji piastunów spółki i ich autonomii w zarządzaniu spółką oraz zasad	Uwaga nieaktualna, wg. obecnego projektu jednoosobowa spółka zależna może a nawet musi odmówić wykonania wiążącego polecenia (art. 21 ⁴ § 1). Podobnie wycofano przepis art. 299 § 2 ¹ .

			ich odpowiedzialności. Zgodnie z projektowanym art. 299 § 2 ¹ „członek zarządu jednoosobowej spółki zależnej należącej do grupy spółek może uwolnić się od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, także wtedy, gdy wykaże, że wyłączną przyczyną niewypłacalności tej spółki było wykonanie wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21 ² § 1, oraz wskaże mienie spółki dominującej pozwalające na zaspokojenie dochodzonej wierzytelności na zasadach określonych w art. 21 ¹⁴ . Powstaje także pytanie czy procedurę / wymogi z art. 21 ³ stosuje się? Bo brak takich wyłączeń (w § 2 tego artykułu jest takie wyłączenie odnoszące się do art. 21 ³ § 2).	
149.	Art. 21 ⁵ k.s.h.	Pracodawcy RP	Przepis ten można zinterpretować w ten sposób, że następuje całkowite wyłączenie odpowiedzialności członka zarządu spółki zależnej za szkodę, gdy został zachowany tryb procedowania, a taki członek zarządu błędnie ocenił sytuację, na skutek nie dochowania należytej staranności i nie wskazał w uchwale możliwości powstania szkody. W ustawie należałoby wskazać wyraźnie, że wyłączenie odpowiedzialności członka zarządu spółki zależnej (który głosował za uchwałą) za szkodę dotyczy wyłącznie szkód wskazanych w uchwale zarządu, które nie zostaną naprawione przez spółkę dominującą bądź inną spółkę, należącą do grupy spółek. Ewentualnie możliwe jest wskazanie, że ponosi on odpowiedzialność w sytuacji, gdy głosował za podjęciem uchwały i nie zachował należytej staranności przy analizie szkód w związku z wykonaniem polecenia, związku z czym dana szkoda nie została wskazana w uchwale zarządu i nie została ona naprawiona przez spółkę dominującą bądź inną spółkę, należącą do grupy spółek. Powyższa uwaga dotyczy także sytuacji gdy zarząd spółki zależnej błędnie ocenił sytuację, odmawia wykonania polecenia na skutek dokonania błędnej „diagnozy” a interes grupy spółek (w określonych sytuacjach także spółki zależnej) zostaje naruszony.	Uwaga polemiczna, materia interpretacji prawa.
150.	Art. 21 ⁶ k.s.h.	Pracodawcy RP	7.1. Do rozważenia – w jakim zakresie ten przepis stosuje się do zależnych spółek publicznych. W przypadku spółki publicznej zastosowanie znajdą przepisy ustawy o ofercie publicznej i	Uwagi w pkt 7.1. i 7.2. nieaktualne, gdyż w art. 21 ¹⁵ § 3 projekt wyklucza stosowanie przepisów prawa grupy spółek

			<p>warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. W spółkach publicznych zarząd komunikuje się z akcjonariuszami (inwestorami) na zasadach określonych w tej ustawie, co teoretycznie zrównuje prawa akcjonariuszy większościowych i mniejszościowych. Ponadto obowiązuje zachowanie w poufności określonych informacji, a ich ujawnienie następuje wyłącznie zgodnie z wymogami prawa.</p> <p>7.2. Zaproponowane rozwiązanie (uprzywilejowanie spółki dominującej w zakresie przeglądania informacji i udzielenia informacji) może - w świetle art. 20 KSH i przyjętej w polskim prawie konstrukcji prawa wspólnika / akcjonariusza do informacji, bez zmiany innych przepisów, w tym KSH - powodować wątpliwości, w tym naruszenie praw pozostałych akcjonariuszy/wspólników takiej spółki zależnej.</p> <p>7.3. Do wyjaśnienia dlaczego wyłączone ma być stosowanie art. 300⁹⁷ § 1 KSH, natomiast już nie art. 428 § 1 KSH (choć stanowią swoje odpowiedniki). Pytanie czy do spółki dominującej mają się stosować zarówno przepisy art. 21⁶ KSH i art. 212 § 1 KSH? Czy wtedy do obu tych sytuacji nie ma zastosowania art. 212 § 2 i 3 KSH?</p>	do spółek zależnych, które są spółkami publicznymi. Uwaga w pkt 7.3. uwzględniona.
151.	Art. 21 ⁷ k.s.h.	Pracodawcy RP	Zasada powinna być raczej odwrotna, to zarząd powinien wykonywać te uprawnienia a nie rada nadzorcza (chyba że statut / umowa powierzy jej te uprawnienia). To zarząd jest organem „operacyjnym” i on odpowiada za implementację „interesu grupy spółek” i wydaje polecenia, ponosi odpowiedzialność etc.	Uwaga nieuwzględniona. W art. 21 ⁷ chodzi o umożliwienie radzie nadzorczej spółki dominującej sprawowania efektywnego nadzoru nad spółkami zależnymi, w zakresie realizacji strategii grupy, zwłaszcza, że rada nadzorcza spółki dominującej ponosi odpowiedzialność za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego.
152.	Art. 21 ⁹ k.s.h.	Pracodawcy RP	Ustawa nie wskazuje, co się dzieje w sytuacji, gdy nie ma racjonalnych przesłanek do „badania rachunkowości oraz działalności grupy spółek” i wystarczy badanie na podstawie art. 223-226 KSH. Wyraźnie trzeba byłoby przewidzieć że sąd ma prawo odmówić temu żądaniu z ww. powodu (wspólnik ma zawsze praw o	Uwaga polemiczna, materia na komentarz, wykładnia prawa.

			<p>do skorzystania z 223-226 KSH), ew. w przypadku niedawnego skorzystania z uprawnień wskazanych w art. 224 -226 KSH, w szczególności gdy badanie takie obejmowało relacje w grupie spółek.</p> <p>9.2. Jak rozumiemy do uprawnienia zawartego w §2, tj. dotyczącego możliwości ograniczenia zakresu badania w umowie albo statucie, nie powinno stosować się art. 246 § 3 KSH. W razie wątpliwości, zasadą powinno być jednak badanie ograniczone do spółki i jej stosunków w ramach grupy, a wyjątkiem badanie dotyczące całej grupy.</p>	
153.	Art. 21 ¹⁰ i art. 21 ¹¹ k.s.h.	Pracodawcy RP	<p>10.1. Przepisy art. 416 i 418 KSH wskazują m. in. terminy i procedury na wykup, które powodują, że dochodzi do wykupu akcji (nie notowanych na rynku regulowanym) należącej do określonej grupy akcjonariuszy, w danym czasie, na podstawie wyceny.</p> <p>10.2. W sytuacji opisanej w art. 21¹⁰ Projektu wycena może być przygotowywana dla jednego wspólnika/akcjonariusza, a przepis nie wskazuje, co zrobić, gdy przykładowo po miesiącu czasu wykupu udziałów/akcji zażąda kolejny wspólnik/akcjonariusz. W tym zakresie niejasne jest też postanowienie § 3, że „uprawnienie można wykonać nie częściej niż raz w roku obrotowym. W razie zgłoszenia zamiaru odkupu udziałów albo akcji spółki zależnej przez więcej niż jednego wspólnika albo akcjonariusza tej spółki termin dokonania odkupu określi zarząd”. Co gdy po ogłoszeniu terminu zgłosi się następny akcjonariusz? Powstają pytania: jaki jest maksymalny termin odkupu i wg jakiej wyceny jest on dokonywany np. czy odkup następuje tylko raz w roku według jednej wyceny (co powoduje wątpliwość co do jej aktualności), czy akcjonariusz ma obowiązek złożyć akcje w spółce etc. Podobne wątpliwości dotyczą art. 21¹¹. W związku z powyższym przepisy powyższe wymagają doprecyzowania.</p>	Zob. wiersz 152.
154.	Uwaga ogólna (Pkt. 6-50 projektu)	Pracodawcy RP	<p>11.1. Generalna uwaga do zmian do KSH mających „zwiększyć efektywność rad nadzorczych”. Mamy wątpliwość zarówno co do zakresu tych zmian jak i ich konstruowania (patrz w szczególności uwagi poniżej do poszczególnych artykułów). Niektóre proponowane regulacje są za bardzo kazuistyczne, w szczególności</p>	Uwaga o charakterze generalnym

			<p>ocierają się o materię statutową / regulaminową i tak zostawiając spółkom wybór (przepisy dyspozytywne) co do ich wprowadzenia. Pytanie czy zwiększanie liczby obowiązków formalnych i potencjalnych uprawnień, których część można wywieść z już obowiązujących przepisów a część można wprowadzić w ramach umowy/statutu lub regulaminów, „ożywi” działalność rad.</p> <p>11.2. W prywatnych spółkach kapitałowych, efektywność nadzoru oceniają właściciele / akcjonariusze / wspólnicy i oni faktycznie mogą decydować o zakresie i sposobie nadzoru, także mając wpływ na treść regulacji wewnętrznych i obsady organów, w szczególności regulując stosunki zarząd – rada nadzorcza. Stąd należałoby postawić na ostrożną i konserwatywną regulację a przede wszystkim na zmianę standardów korporacyjnych i edukację, w oparciu o wypracowane przez doktrynę i judykaturę wzorce zachowań. Generalnie zwiększanie efektywności poprzez kreowanie dużej liczby kazuistycznych przepisów może budzić wątpliwości z prakseologicznego punktu widzenia.</p> <p>11.3. Z uwagi na to, że projektowane zmiany dotyczą spółki z o.o., prostej spółki akcyjnej oraz spółki akcyjnej, przedstawione niżej uwagi do przepisów regulujących spółkę z o.o. dotyczą analogicznych zmian do przepisów regulujących prostą spółkę akcyjną i spółkę akcyjną.</p>	
155.	Art. 219 k.s.h.	Pracodawcy RP	<p>12.1 § 4 - do potwierdzenia czy sformułowania wskazane jako wykreślone są potrzebne „(...) sporządzenia lub przekazania wszelkich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień potrzebnych do nadzoru nad spółką, ~~w szczególności dotyczących działalności spółki lub stanu majątkowego spółki~~. Żądanie określone w zdaniu pierwszym może mieć za przedmiot informacje, sprawozdania lub wyjaśnienia dotyczące spółek zależnych oraz spółek powiązanych, jeżeli jego adresat posiada niezbędną wiedzę.” § 4² wydaje się zbędny (bo to wynika z przepisu § 4). Powstaje pytanie co gdy żądanie rady nie spełnia kryterium „potrzebne dla sprawowania nadzoru”?</p> <p>12.2. § 6 zaproszenie kluczowego biegłego rewidenta na posiedzenie rady powinno mieć fakultatywny charakter (uprawnienie rady). Nie</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Wykreślone fragmenty mają wprowadzić charakter instrukcyjny, ale ich wyraźne wysłownienie ma na celu zmniejszenie ryzyka zawężającej wykładni kompetencji rady nadzorczej.</p>

			zostało wskazane z jakim wyprzedzeniem rada informuje biegłego o terminie posiedzenia, zaś oczekiwanie, że stawi się on wyznaczonym terminie może okazać się trudne z praktycznego punktu widzenia (w szczególności, że okres badania sprawozdań finansowych i rozpatrywania ich przez rady nadzorcze z reguły przypada dla wielu spółek w tym samym terminie). W związku z powyższym do dyskusji czy termin tego posiedzenia nie powinien być ustalany pomiędzy radą a biegłym, szczególnie, że ciąży na nim odpowiedzialność karna za nie przekazanie informacji w terminie zgodnie z projektowanym art. 587 ¹ KSH.	
156.	Art. 219 ¹ k.s.h.	Pracodawcy RP	Nie jest zrozumiałe, dlaczego ustawa ma ograniczać minimalną liczbę członków komitetu do 3 (tj. do minimalnej liczby członków rady nadzorczej). Powoduje to, że w spółkach z o.o. z 3-osobową radą nadzorczą nie będzie możliwe efektywne skorzystanie z tego przepisu. Jeżeli już ustanawia się możliwość ustanowienia komitetu, spółki powinny mieć możliwość określenia liczby członków takiego komitetu w sposób, jaki uznają za najdogodniejszy, np. poprzez umowę spółki, regulamin rady nadzorczej czy też uchwałę rady nadzorczej w sprawie powołania komitetu.	Uwaga uwzględniona
157.	Art. 219 ² k.s.h.	Pracodawcy RP	14.1. Tak szerokie i nieograniczone uprawnienie rady nadzorczej może doprowadzić do dublowania prac doradców oraz do nadmiernego ingerowania rady nadzorczej w uprawnienia zarządcze. W pierwszej kolejności, rada nadzorcza powinna wypełnić swoje obowiązki nadzorcze poprzez uzyskanie informacji od zarządu oraz odpowiedzialnych merytorycznie pracowników spółki i ewentualnie od zewnętrznych doradców, którzy zostali zaangażowani w danej sprawie przez zarząd. W praktyce może dochodzić do „sprawdzenia” przez doradcę pracy swojego konkurenta, co może prowadzić do różnych nadużyć i wypaczać wyniki takiego badania. Dodatkowo takie nieograniczone uprawnienie sprawia, że członkowie rady nadzorczej mogą zatrudniać zewnętrznych doradców, by efektywnie przerzucić na nich odpowiedzialność za sprawowanie nadzoru. Uprawnienie do zatrudniania „swojego” doradcy przez radę nadzorczą powinno być wyjątkiem,	Uwaga nieuwzględniona Uwaga nie uwzględnia tego, że w spółce z o.o. wprowadzenie instytucji doradczej będzie wymagało decyzji zgromadzenia wspólników. Jeśli więc wspólnicy ponoszący (w ujęciu ekonomicznym) koszt pracy doradcy rady nadzorczej zdecydują się na jego poniesienie to brak jest argumentów za tym by im tego odmówić. Ponadto uwaga zakłada – błędnie- że uprawnienia rady nadzorczej będą przede wszystkim wykorzystywane w sposób patologiczny. W wypadku zaistnienia takich niepożądanych zjawisk

			ograniczonym do rzeczowej potrzeby, w szczególności gdy powstają wątpliwości co do zasadności podejmowanych przez zarząd działań. 14.2. § 5 – oparcie uprawnienia doradcy rady nadzorczej do uzyskania informacji niezbędnych do przeprowadzenia badania od kontrahentów spółki o upoważnienie zarządu może sprawić, że uprawnienie doradcy będzie iluzoryczne (co w sytuacji, gdy zarząd odmówi udzielenia upoważnienia?).	wspólnicy posiadają środki by im przeciwdziałać.
158.	Art. 220 ¹ k.s.h.	Pracodawcy RP	Art. 220 KSH ustanawia generalne uprawnienie do określenia w umowie spółki spraw, które wymagają zgody rady nadzorczej. W związku z czym, nie ma potrzeby dodawania proponowanego art. 220 ¹ KSH, w szczególności gdy jest on tylko propozycją, co może się znaleźć w umowie spółki (przepis dyspozytywny). Ponadto wiele umów spółek już zawiera katalogi czynności, do których dokonania wymagana jest zgoda rady nadzorczej.	Uwaga nieuwzględniona Dodanie ma na celu nadanie ewentualnemu dokonaniu czynności z naruszeniem przepisu waloru naruszenia prawa.
159.	Art. 221 ¹ k.s.h.	Pracodawcy RP	Materia regulaminowa (ewentualnie może zostać uregulowana w umowie spółki).	j.w.
160.	Art. 228 k.s.h.	Pracodawcy RP	Powinien on mieć brzmienie: „uchyla się art. 228 pkt 6)”. 	Uwaga uwzględniona
161.	Art. 293 k.s.h.	Pracodawcy RP	Członkowie organów nie powinni odpowiadać za działanie w ramach uzasadnionego ryzyka gospodarczego. Pytanie jednak, czy konieczne jest wprowadzenie kolejnej klauzuli generalnej „uzasadnionego ryzyka gospodarczego”, skoro można to wyinterpretować z pojęcia „należytej staranności związanej z zawodowym charakterem działalności”. W praktyce powstanie problem oceny przez sąd (<i>ex post</i>) jakie było uzasadnione ryzyko gospodarcze, co w szczególności może prowadzić do powoływania biegłego w każdym takim przypadku. Być może powinien zostać wprowadzony obiektywny miernik uzasadnionego ryzyka gospodarczego, odwołujący się do racjonalnego zarządcy.	Wprowadzenie pojęcia „uzasadnionego ryzyka gospodarczego” jest celowe z punktu widzenia odpowiedzialności członków organów, gdyż pozwala na pewien margines swobody członkom organów przy podejmowaniu decyzji biznesowych, natomiast penalizuje przekroczenie granic uzasadnionego ryzyka gospodarczego, w szczególności podejmowanie decyzji nieopartych rzetelnymi informacjami, analizami i opiniami.
162.	Art. 299 § 21 k.s.h.	Pracodawcy RP	Patrz komentarz do art. 21 ⁴ KSH. Oczekiwanie, że zwolnienie z odpowiedzialności członka zarządu spółki zależnej będzie polegało na wskazaniu (pozwalającego na zaspokojenie roszczeń) majątku spółki dominującej jest mało realny i praktyczny.	Uwaga nieaktualna, wycofano przepis art. 299 § 2 ¹ .

163.	Uwagi ogólne	Fundacja Prawo w nauce i biznesie	<p>20.1 Brak jednoznacznego rozstrzygnięcia statusu prawnego wiążącego polecenia spółki dominującej.</p> <p>20.2 Wymóg ustalenia w umowie / statucie spółki zależnej przystąpienia do grupy spółek i określenie wspólnej strategii gospodarczej, a przy tym niemożność utworzenia grupy spółek poprzez uchwałę zgromadzenia wspólników o przystąpieniu / uchwałę walnego zgromadzenia.</p> <p>20.3 Zbyt ogólne ("zarząd uwzględni") i słabe uwarunkowanie uchwały zarządu spółki zależnej o wykonaniu polecenia wiążącego od korzyści uzyskanych w ciągu uprzednich 2 lat funkcjonowania spółki w grupie spółek.</p>	Uwagi polemiczne, nie konkretne, materia na komentarz a nie na treść przepisów.
164.	Uwagi ogólne	GFKK Grzybczyk Kamiński Gawlik Radcy Prawni Spółka Partnerska	Propozycja odniesienia się w projekcie do podejmowania przez polską spółkę dominującą decyzji na podstawie wskazań spółki matki – będącej podmiotem zagranicznym.	Uwaga uwzględniona w art. 21 ¹ § 3 zd. 2.
165.	Art. 21 ¹ §1i art. 22 ¹ §1 k.s.h.	GFKK Grzybczyk Kamiński Gawlik Radcy Prawni Spółka Partnerska	Skonkretyzowanie stopnia szczegółowości określenia „interesu grupy spółek” i „wspólnej strategii gospodarczej”. Możliwe jest przyjęcie, że zarówno interes grupy spółek, jak i wspólna strategia gospodarcza będą szczegółowo określone w umowie spółki/statucie lub innym dokumencie (np. w uchwale zarządu spółki dominującej). W szczególności proponujemy, żeby zarząd spółki dominującej był zobowiązany do przyjęcia szczegółowej strategii wspólnego działania umowy spółek, która będzie podstawą dla konkretyzacji interesu spółki w umowach/statutach spółek zależnych.	Uwaga nieaktualna, gdyż w art. 4 § 1 pkt 5 ¹ wycofano odniesienie do umowy (statutu) spółki zależnej.
166.	Art. 21 ⁵ k.s.h.	GFKK Grzybczyk Kamiński Gawlik Radcy Prawni Spółka Partnerska	Zakres wyłączenia (odpowiedzialności) jest bardzo szeroki i teoretycznie może prowadzić do uchylecia się członków organów spółki dominującej od odpowiedzialności za wydanie wiążącego polecenia zobowiązującego zarząd spółki zależnej do działania sprzecznego z prawem. Proponujemy (..) w szczególności wskazanie w uzasadnieniu do projektu ustawy intencji projektodawców, które będą mogły stanowić wskazówki interpretacyjne. Alternatywnie zasadnym wydaje się być wyłączenie zwolnienie z odpowiedzialności w przypadku wydania przez zarząd spółki	Uwaga polemiczna, materiał na komentarz.

			dominującej wiążącego polecenie zobowiązującego do działania niezgodnie z prawem.	
167.	Art. 21 ⁵ § 2 k.s.h.	GFKK Grzybczyk Kamiński Gawlik Radcy Prawni Spółka Partnerska	Sugerujemy rozbudowanie omawianego przepisu w taki sposób aby w całości odnosił się do odpowiedzialności członków zarządu spółki dominującej wskazując jej zakres, w tym przesądzał czy dotyczy wydania wiążącego polecenia czy realizacji tego polecenia.	Uwaga niejasna, materiał na komentarz.
168.	Art. 21 ⁸ § 2 k.s.h.	GFKK Grzybczyk Kamiński Gawlik Radcy Prawni Spółka Partnerska	Sugerujemy całkowite usunięcie Art. 21 ⁸ § 2. Wiążące polecenia spółki dominującej najczęściej będą stanowiły tajemnicę przedsiębiorstwa zarówno spółki dominującej jak i spółek zależnych. Ujawnienie w jawnych rejestrach informacji (...) może mieć istotny wpływ na pozycję biznesową danego podmiotu. W przypadku usunięcia przepisu podmioty zainteresowane np. wspólnicy/akcjonariusze na podstawie przekazanych im instrumentów będą mogli zwracać się do spółki (dominującej i zależnej) z wnioskiem o przekazanie przykładowo listy wiążących poleceń. Jednocześnie jednak wskazane informacje nie będą dostępne dla podmiotów zewnętrznych, np. konkurencyjnych, co ograniczy ryzyko wykorzystania ich w celach biznesowych.	Uwaga nieuwzględniona co do usunięcia art. 21 ⁸ § 2. Ochrona tajemnicy przedsiębiorstwa spółki wynika z przepisów ogólnych i w prawie holdingowym znajduje potwierdzenie w art. 21 ⁶ § 1 in fine.
169.	Art. 21 ¹² § 6 k.s.h.	GFKK Grzybczyk Kamiński Gawlik Radcy Prawni Spółka Partnerska	Przepis zawiera błędne odesłanie – w art. 487 KSH nie ma paragrafów	Uwaga uwzględniona.
170.	Art. 21 ¹⁴ §4	GFKK Grzybczyk Kamiński Gawlik Radcy Prawni Spółka Partnerska	Wątpliwość budzi zakres zastosowania przepisu. Poza projektem żadne inne przepisy nie przewidują odpowiedzialności spółki dominującej ponieważ projekt wprowadza nowatorską regulację w tym zakresie.	Uwaga polemiczna, dalej idąca odpowiedzialność może wynikać z art. 415 KC bądź art. 449 ¹ i nast. KC.
171.	Art. 209 ¹ , art. 214 ¹ , art. 377 ¹ ,	GFKK Grzybczyk Kamiński	Sugerujemy ujednoczenie wskazanych przepisów w taki sposób, aby jeden artykuł w całości obejmował kwestię lojalności, w tym zakaz konkurencji organów spółek. Jakkolwiek obowiązek działania	Wprowadzenie kategorii nadrzędnej „obowiązku lojalności” nie jest <i>superfluum</i> ustawowym, gdyż istniejące

	art. 293 §3 i art. 387 ¹ §1 k.s.h.	Gawlik Radcy Prawni Spółka Partnerska	organów z zachowaniem zasady lojalności względem spółki jest słuszny należy wskazać na postanowienia art. 211 oraz 380 KSH przewidujących zakaz zajmowania się interesami konkurencyjnymi.	przepisy dotyczące zakazu konkurencji, obowiązku powstrzymania się od udziału w rozstrzyganiu spraw są jedynie przejawami nadrzędnego obowiązku lojalności. Wprowadzenie jednej jednostki redakcyjnej obejmującej szereg tych zagadnień jest z punktu widzenia techniki legislacyjnej niezasadne.
172.	Art. 219 ¹ Art. 382 ¹ k.s.h.	GFKK Grzybczyk Kamiński Gawlik Radcy Prawni Spółka Partnerska	Postulujemy usunięcie Art. 219 ¹ i Art. 382 ¹ . Uzyskiwanie informacji na temat spółki (przez doradcę) od podmiotów trzecich, w tym w szczególności kontrahentów, może prowadzić do utraty zaufania kontrahentów do spółki i wpłynąć na jej renomę. Obowiązek udzielania informacji doradcy przez Zarząd oraz obowiązek pracowników składania wyjaśnień radzie nadzorczej należy uznać za wystarczający.	Uwaga uwzględniona
173.	Art. 228 k.s.h.	GFKK Grzybczyk Kamiński Gawlik Radcy Prawni Spółka Partnerska	Proponujemy rozważenie czy intencją projektodawcy było uchylenie art. 228 w całości czy tylko jedynie jego pkt (ust.?) 6, co korespondowałoby z usunięciem z KSH odwołań do umów holdingowych	Uwaga uwzględniona
174.	Art. 291 §6 i art. 382 §5 k.s.h.	GFKK Grzybczyk Kamiński Gawlik Radcy Prawni Spółka Partnerska	Sugerujemy doprecyzowanie, że pojęcia ustawowe badanie oraz kluczowy biegły rewident powinny być interpretowane zgodnie z ustawą z dnia 11.05.2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich i nadzorze publicznym.	Uwaga nieuwzględniona Wydaje się, że kwestia ta nie będzie wywoływała wątpliwości.
175.	Art. 587 ¹ i art. 587 ² k.s.h.	GFKK Grzybczyk Kamiński Gawlik Radcy Prawni Spółka Partnerska	Zwracamy uwagę, że dolna granica kary grzywny może być nieproporcjonalna do popełnionego czynu. W przypadku ustalenia sztywnej kwoty grzywny dla sprawcy nieumyślnego przestępstwa mamy do czynienia z rodzajem mandatu karnego w ściśle określonej wysokości a wprowadzony przepis pomija dyrektywy wymiaru kary z art. 53 KK uwzględniane przez sąd w ramach wymierzania kary.	Uwaga częściowo uwzględniona Obniżono poziom kary w wypadku przestępstwa nieumyślnego, a jednocześnie zaznaczono że jest to jego dolny, a nie sztywny poziom.

176.	Uwagi ogólne	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ PGNiG S.A.	<p>Przepisy zaproponowanego w projekcie Działu IV nie wskazują jednoznacznego zdefiniowania hierarchii między tymi interesami. W szczególności nie jest do końca jednoznaczne, którym interesem powinna kierować się spółka jeżeli interesy te są sprzeczne a nie wydano wiążącego polecenia na mocy art. 21² KSH. Wiązać to się może z ryzykiem odpowiedzialności członków organów za decyzje podjęte w interesie grupy spółek, a które nie były w interesie danej spółki, w szczególności gdy wyłączenie odpowiedzialności członków organów przewidziane w art. 21⁵ §1 dotyczy jedynie wypełniania wiążących poleceń spółki dominującej.</p> <p>Ponadto wydaje się, że warto byłoby również doprecyzować relację przesłanek podjęcia uchwały o wykonaniu polecenia spółki dominującej, o którym mowa w projektowanych art. 21³ § 2 i 3 w stosunku do projektowanego art. 21⁴ KSH. Nie jest bowiem do końca jasne czy jednoosobowa spółka zależna może odmówić podjęcia takiej uchwały – a w konsekwencji nie wykonać wiążącego polecenia – jeśli nie zostały spełnione przesłanki, o których mowa w art. 21³ §2 KSH.</p>	Uwaga częściowo nieuwzględniona, wprowadzenie hierarchii interesów jest sprzeczne z adaptowanym w projekcie kazusem Rozenbluma. Uwaga uwzględniona, natomiast konieczność określenia przesłanek wiążącego polecenia przy jego wydaniu (art. 21 ² § 3).
177.	Art. 21 ⁴ k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa / Polska Spółka Gazownictwa	<p>Propozycja dodania § 5 w następującym brzmieniu: „Przepisu § 1 nie stosuje się wobec jednoosobowych spółek zależnych, należących do grupy spółek, w zakresie w jakim polecenia spółki dominującej godzą w niezależność prowadzonych przez te spółki działalności wynikających z przepisów odrębnych.”.</p> <p>Proponowana zmiana ma na celu uniknięcie ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych w zakresie jej stosowania przez jednoosobowe spółki zależne należące do grupy spółek, które działając na rynku regulowanym n mocy przepisów szczególnych posiadają gwarantowaną niezależność decyzyjną (np. operator systemu dystrybucyjnego pozostający pod względem formy prawnej i organizacyjnej oraz podejmowania decyzji niezależny od innych działalności)</p>	Uwaga uwzględniona merytorycznie w treści art. 21 ² § 1 in fine.
178.	Art. 21 ² § 1 k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ PGNiG S.A.	<p>Propozycja nowego brzmienia przepisu: „§1 Spółka dominująca może wydać spółce zależnej należącej do grupy spółek wiążące polecenie dotyczące prowadzenia spraw spółki, jeżeli jest to uzasadnione określonym interesem grupy</p>	Uwaga uwzględniona merytorycznie w treści art. 21 ² § 3. Treść wiążącego polecenia stanowi de facto uzasadnienie jego wydania.

			spółek, na zasadach określonych w niniejszym dziale. Polecenie powinno zawierać uzasadnienie wskazujące interes grupy spółek jaki ma zostać osiągnięty w wyniku wykonania polecenia. ”. Wprowadzenie obowiązku sporządzenia pisemnego uzasadnienia przyczyniłoby się do zwiększenia przejrzystości działań spółki dominującej	
179.	Art. 21 ² §2 k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ PGNiG S.A.	Propozycja nowego brzmienia przepisu: „§2 Spółka dominująca wydaje wiążące polecenie w postaci pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej. Do polecenia dołącza się informację o planowanym sposobie i czasie naprawienia spółce zależnej szkody, poniesionej w wyniku stosowania się do polecenia spółki dominującej. Jeżeli szkoda naprawiona będzie przez inną spółkę zależną dołącza się uchwałę tejże spółki zależnej zatwierdzającą polecenie wydane w tej sprawie . ”. Art. 21 ³ §3pkt 3 KSH wymaga aby spółka zależna wskazała „przewidywany sposób i czas naprawienia spółce zależnej szkody poniesionej w wyniku stosowania się do polecenia spółki dominującej”. Informacja o tym powinna być zatem przekazana przez spółkę dominującą. Co więcej jeśli szkodę naprawić miałyby inna spółka zależna, powinna ona wcześniej podjąć w tej sprawie uchwałę. W przeciwnym wypadku istnieje ryzyko , że naprawienie szkody przez inną spółkę zależną może być niedopuszczalne , jeżeli miałyby doprowadzić np. do jej niewypłacalności.	j.w.
180.	Art. 21 ³ §4 k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ PGNiG S.A.	Propozycja nowego brzmienia przepisu: „§4. Zarząd albo rada dyrektorów spółki zależnej podejmując uchwałę , o której mowa w §1 albo w art. 21 ⁴ §4 ~~uwzględnia~~ może uwzględnić również korzyści uzyskane przez tę spółkę w związku z uczestnictwem w grupie spółek w okresie ostatnich dwóch lat obrotowych.”. Korzyści nie zawsze są możliwe do wykazanie przez niektóre typy spółek córek (np. centra usług wspólnych)	Uwaga nieuwzględniona, ze względów aksjologicznych (tj. potrzeby wyważania interesów spółki dominującej oraz zależnej) korzyści uzyskane przez spółkę zależną z racji uczestnictwa w grupie muszą a nie tylko mogą być brane pod uwagę.
181.	Art. 21 ⁹ §1 k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ PGNiG S.A.	Propozycja nowego brzmienia przepisu: „§1. Wspólnik albo akcjonariusz mniejszościowy spółki zależnej należącej do grupy spółek , reprezentujący samodzielnie bądź łącznie z innymi wspólnikami albo akcjonariuszami tej spółki co najmniej jedną dziesiątą kapitału zakładowego lub jedną dziesiątą	Uwaga nieuwzględniona, nadregulacja, tworzy rozwiązanie ustawowe, które w konkretnym przypadku może blokować wolę stron w podziale kosztów badania sprawozdania finansowego spółki

			ogółu głosów na zgromadzeniu wspólników albo walnym zgromadzeniu, a w spółce publicznej jedną dwudziestą kapitału zakładowego lub jedną dwudziestą ogółu głosów na walnym zgromadzeniu, może żądać wyznaczenia przez sąd rejestrowy podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych w celu zbadania rachunkowości oraz działalności grupy spółek, na koszt podzielony między spółki wchodzące w skład grupy spółek. Przepisy art. 22 ⁴ – 22 ⁶ stosuje się odpowiednio.”. Propozycja ma na celu doprecyzowanie sposobu podziału kosztów.	zależnej na wniosek jej wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych.
182.	Art. 21 ² §2 Art. 21 ⁴ §4 k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ PGNiG S.A.	Propozycja nowego brzmienia przepisów: Art. 21 ² § 2 - „§2. Spółka dominująca wydaje wiążące polecenie w ~~postaci~~ formie pisemnej, dokumentowej lub elektronicznej.”. Art. 21 ⁴ § 4 – „§4. Odmowa wykonania polecenia spółki dominującej, o którym mowa w §2 i 3 wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej podjętej w ~~postaci~~ formie pisemnej, dokumentowej lub elektronicznej. Uchwała zawiera uzasadnienie.”. Wydaje się, iż intencją projektodawcy było odwołanie się do formy czynności prawnej analogicznie do uregulowania zawartego w przepisach ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny. (...)	Uwaga uwzględniona.
183.	Art. 21 ⁵ §1 k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ PGNiG S.A.	Propozycja nowego brzmienia przepisu: „§1 Za wykonanie na zasadach określonych w art. 21 ³ , wiążącego polecenia spółki dominującej oraz w przypadku, o którym mowa w art. 21 ⁴ §2-4, członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz rady dyrektorów spółki zależnej lub jednoosobowej spółki zależnej nie ponosi odpowiedzialności cywilnej na podstawie przepisów art 293, art. 300 ¹²⁵ , art. 483, ani odpowiedzialności karnej na podstawie art. 296 Kodeksu karnego.”. Przepis w obecnym brzmieniu nie uwzględnia wprost jednoosobowej spółki zależnej. Wydaje się, że w celu rozwiązania potencjalnych wątpliwości co do zakresu podmiotowego powyższego wyłączenia zasadne jest	Uwaga nieaktualna, nowe brzmienie art. 21 ⁵ .

			uwzględnienie wprost jednoosobowej spółki zależnej, o której mowa m.in. w art. 24 ⁴ §1 KSH	
184.	Art. 21 ¹² §1 k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ PGNiG S.A.	<p>Propozycja nowego brzmienia przepisu: „§1. Jeżeli wykonanie wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21² § 1, doprowadziło do niewypłacalności spółki zależnej należącej do grupy spółek, w której spółka dominująca bezpośrednio bądź pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego takiej spółki, spółka dominująca odpowiada wobec spółki zależnej za wyrządzoną jej szkodę, chyba że nie ponosi winy. ~~Umowa albo statut jednoosobowej spółki zależnej należącej do grupy spółek może wyłączyć odpowiedzialność, o której mowa w zdaniu pierwszym.~~”.</p> <p>Obecne brzmienie projektowanego przepisu oznacza, że ryzyko realizacji obciąża tylko i wyłącznie jednoosobową spółkę zależną, pod warunkiem wprowadzenia odpowiednich postanowień do statutu albo umowy spółki. Może to doprowadzić do sytuacji, w której – przekraczając dozwolone ryzyko gospodarcze – spółka dominująca (zabezpieczona przez postanowienia umowy spółki albo statutu) będzie wydawała polecenia jednoosobowej spółce zależnej prowadzące do niewypłacalności jsz, która pozbawiona zostanie instrumentów prawnych, o których mowa w § 5 przedmiotowego przepisu. Uzasadnienie do projektu ustawy nie wskazuje przyczyn rozróżnienia sytuacji prawnej jednoosobowych spółek zależnych od innych spółek zależnych wskazanych w art. 21¹² §, co do których projektodawca nie wprowadził analogicznej możliwości wyłączenia odpowiedzialności. Jednoosobowe spółki zależne, które zgodnie z projektem nie mogą odmówić wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej i są szczególnie narażone na ryzyko z tym związane, powinny mieć zagwarantowane prawo do skorzystania z instrumentu przewidzianego w art. 21¹² §5</p>	Uwaga uwzględniona w kwestii dopuszczalności wyłączenia tej odpowiedzialności w umowie (statucie) spółki zależnej. W pozostałej części uwaga nieaktualna, ze względu na rezygnację z odrębnej kategorii spółek zależnych, w których spółka dominująca ma więcej niż 75 % kapitału oraz rezygnację z zasady, że jednoosobowa spółka zależna nie może odmówić wykonania wiążącego polecenia.
185.	Art. 228 k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ PGNiG S.A.	<p>Propozycja nowego brzmienia przepisu: „20) uchyla się art. 228 pkt 6.”</p> <p>W art. 228 KSH uregulowany został szeroki katalog spraw w spółce z o.o., które wymagają uchwały wspólników, stąd wydaje się, iż pominięcie w projektowanej jednostce redakcyjnej wskazania na pkt 6 jest oczywistą omyłką pisarską i powinno zostać skorygowane.</p>	Uwaga uwzględniona.

186.	Art. 299 § 2 ¹ k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ PGNiG S.A.	<p>Propozycja nowego brzmienia przepisu: „§ 2¹. Członek zarządu jednoosobowej spółki zależnej należącej do grupy spółek może uwolnić się od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, także wtedy, gdy wykaże, że wyłączną przyczyną niewypłacalności tej spółki było wykonanie wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 212 § 1, ~~oraz wskaże mienie spółki dominującej pozwalające na zaspokojenie dochodzonej wierzytelności na zasadach określonych w art. 21¹⁴”.~~</p> <p>W art. 3 projektu z nowe brzmienie dodawanego ust. 3b w art. 21 zmienianej ustawy Prawo upadłościowe: „3b W przypadku jednoosobowej spółki zależnej należącej do grupy, o którym mowa w art. 212 § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2019 spółek osoby, o których mowa w ust. 2, mogą się uwolnić od odpowiedzialności także wtedy, gdy wykażą, że wyłączną przyczyną niewypłacalności tej spółki było wykonanie wiążącego polecenia r., poz. 505 z późn. zm.), ~~oraz wskaże mienie spółki dominującej pozwalające na zaspokojenie dochodzonej wierzytelności na zasadach określonych w art. 21¹⁴ ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych.”.~~</p> <p>Członek zarządu spółki zależnej nie dysponuje wiedzą w zakresie mienia spółki dominującej pozwalającej na zaspokojenie dochodzonej wierzytelności. Z tego względu wprowadzenie nowej przesłanki , która jest niemożliwa do spełnienia może nie doprowadzić do osiągnięcia zakładanego celu.</p>	Uwaga nieaktualna, nie ma obowiązku wskazania mienia spółki dominującej na zaspokojenie roszczenia spółki zależnej.
187.	Art. 6 projektu	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ PGNiG S.A.	<p>Propozycja nowego brzmienia przepisu: „Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem: a) art. 1 pkt 4, który wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2022 r., b) art. 1 pkt ~~24, 26-29~~ i 31, które wchodzi w życie z dniem 1 marca 2021 r.”.</p> <p>W wyliczeniu pominięto część zmian dotyczących prostej spółki akcyjnej, dokonanych w ramach działu Ia KSH dodanego ustawą z dnia 19.07.2019 r., która wchodzi w życie 1.03.2021 r.</p>	Uwaga zdezaktualizowała się

188.	Art. 21 ² §2 k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ PGNiG Termika S.A.	Z uwagi na skutki wydania wiążącego polecenia przez spółkę dominującą polecenie takie powinno być odpowiednio uzasadnione, zwłaszcza, że jego wykonanie przez spółkę zależną będzie wymagało uprzedniej uchwały zarządu. Spółka zależna powinna więc otrzymać od spółki dominującej polecenie wraz z odpowiednim uzasadnieniem	Uwaga uwzględniona.
189.	Art. 21 ust. 3b Prawo upadłościowe i naprawcze	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ PGNiG Termika S.A.	Przepis bardzo ogranicza możliwość uwolnienia się od odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną niezgłoszeniem wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie przez osoby zarządzające jednoosobową spółką zależną należącą do grupy spółek. Przepis ten powinien umożliwiać uwolnienie się od odpowiedzialności także w sytuacji, gdy wykonanie wiążącego polecenia było tylko jedną z przyczyn niewypłacalności, a nie wyłączną przyczyną. Dodatkowo obowiązek wskazania mienia spółki dominującej, z którego można uzyskać zaspokojenie roszczeń w praktyce może całkowicie wykluczyć możliwość uwolnienia się od odpowiedzialności.	Uwaga nieaktualne (zob. wiersz 32).
190.	Art. 21 ³ §2 w kontekście Art. 21 ⁴ §1 k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ PGNiG Termika S.A.	Jednoosobowa spółka zależna należąca do grupy spółek nie może odmówić wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej. Jednocześnie podjęcie uchwały w sprawie wykonania polecenia spółki dominującej nastąpi, jeśli nie narusza to interesu spółki zależnej lub jeśli szkoda poniesiona przez spółkę zależną zostanie naprawiona we właściwym czasie. Zestawienie tych przepisów budzi wątpliwości, jak powinna zachować się jednoosobowa spółka zależna, gdy nie ziszczą się wskazane przesłanki do podjęcia uchwały o wykonaniu polecenia przy jednoczesnym braku możliwości odmowy wykonania polecenia.	j.w.
191.	Art. 201 ¹ §3 k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ PGNiG Termika S.A.	Przeprowadzenie postępowania kwalifikacyjnego w sprawie powołania członka zarządu może wynikać z uchwały wspólników lub z umowy spółki. W związku z tym możliwość skorzystania przez radę nadzorczą z usług profesjonalnego doradcy, także powinna wynikać z uchwały wspólników lub umowy spółki.	Uwaga nieuwzględniona Ze względu na swoją funkcję (określenie prawa do reprezentacji) wskazane jest aby uprawnienie to wynikało z dokumentu o quasi-normatywnym charakterze.
192.	Art. 299 § 2 ¹ k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa/	Przepis bardzo ogranicza możliwość uwolnienia się od odpowiedzialności za zobowiązania jednoosobowej spółki zależnej należącej do grupy spółek, gdy egzekucja przeciwko tej spółce okaże	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 186.

		PGNiG Termika S.A.	się bezskuteczna. Przepis ten powinien umożliwiać uwolnienie się od odpowiedzialności także w sytuacji, gdy wykonanie wiążącego polecenia było tylko jedną z przyczyn niewypłacalności, a nie wyłączną przyczyną. Dodatkowo obowiązek wsazania mienia spółki dominującej, z którego można uzyskać zaspokojenie roszczeń w praktyce może całkowicie wyłączyć możliwość uwolnienia się od odpowiedzialności.	
193.	Art. 368 ¹ §3 k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ PGNiG Termika S.A.	Przeprowadzenie postępowania kwalifikacyjnego w sprawie powołania członka zarządu może wynikać z uchwały walnego zgromadzenia lub ze statutu spółki. W związku z tym możliwość skorzystania przez radę nadzorczą z usług profesjonalnego doradcy, może być wyłączona w uchwale walnego zgromadzenia lub statucie spółki.	Uwaga nieuwzględniona Kwestia dotyczy prawa od reprezentacji co przemawia przeciw regulowaniu jej w zwykłej uchwale.
194.	Art. 21 ⁶ Art. 21 ⁷ k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ TGE SA	Dodanie w art. 21 ⁶ §3 oraz w art. 21 ⁷ §4 o treści: „§ 1 nie stanowi podstawy do ujawnienia tajemnicy zawodowej określonej w przepisach odrębnych”. Ustawa posługuje się w przywołanych przepisach pojęciem „tajemnicy”, „tajemnicy przedsiębiorstwa”, „tajemnicy spółki”. Brak zdefiniowania tych pojęć, a tym samym kryteriów interpretacyjnych może prowadzić do odmiennych wykładni przepisów. TGE proponuje doprecyzowanie wskazanych przepisów o pojęcie „tajemnicy zawodowej” w rozumieniu przepisów odrębnych. W odniesieniu do TGE ustawą statuującą pojęcie tajemnicy zawodowej jest ustawa o giełdach towarowych z dnia 26 października 2000 r. Art. 53 ust. 1 pkt 3) - pkt 4) określa krąg podmiotów obowiązanych do zachowania tajemnicy zawodowej. Obowiązkiem objęte są m. in. osoby wchodzące w skład statutowych organów spółki prowadzącej giełdę towarową oraz osoby pozostające z podmiotami w stosunku pracy, zlecenia lub w innym stosunku prawnym o podobnym charakterze. Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej istnieje również po ustaniu stosunków prawnych.	Uwaga uwzględniona w art. 21 ⁶ § 1 in fine.
195.	Art. 21 ⁹ §4 k.s.h.	Izba Gospodarcza	Propozycja nowego brzmienia przepisu: „§ 4. Na wniosek spółki dominującej lub spółki zależnej, o której mowa w § 1, sąd rejestrowy może ograniczyć przedmiot badań lub	j.w.

		Gazownictwa/ TGE S.A.	określić sposób udostępnienia wyników badania, uwzględniając uzasadnione interesy wnioskodawcy lub pozostałych spółek należących do grupy spółek, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby zabezpieczenia tajemnic przedsiębiorstwa, w tym tajemnicy zawodowej w rozumieniu przepisów odrębnych lub innych prawnie chronionych informacji.”. Uzasadnienie jak w 51.	
196.	Art. 209 ¹ §2 Art. 377 ¹ §2 k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ TGE S.A.	Propozycja nowego brzmienia przepisów: „§2. Członek zarządu nie może ujawniać tajemnic spółki, w tym tajemnicy zawodowej w rozumieniu przepisów odrębnych , także po wygaśnięciu mandatu.”. Uzasadnienie jak w 51.	Uwaga nieuwzględniona Uzupełnienie miałoby czysto instrukcyjny charakter.
197.	Art. 214 ¹ §2 Art. 387 ¹ §2 k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ TGE S.A.	Propozycja nowego brzmienia przepisów: „§ 2. Członek rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej nie może ujawniać tajemnic spółki, w tym tajemnicy zawodowej w rozumieniu przepisów odrębnych , także po wygaśnięciu mandatu.”. Uzasadnienie jak w 51.	Jeżeli tajemnice zawodowe regulowane są odrębnymi przepisami, nie ma konieczności wskazania ich w ustawie zawierającej regulację ogólną, zgodnie z ogólną regułą interpretacyjną.
198.	Art. 219 ² §6 Art. 300 ^{71a} §6 Art. 382 ¹ §6 k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ TGE S.A.	Propozycja nowego brzmienia przepisów: „§ 6. Doradca rady nadzorczej oraz każda osoba fizyczna wykonująca w jego imieniu lub na jego rzecz czynności związane z badaniem są obowiązani zachować w tajemnicy, w tym tajemnicy zawodowej w rozumieniu przepisów odrębnych , wszystkie niemającego publicznego charakteru informacje i dokumenty, do których mieli dostęp w trakcie wykonywania badania lub sporządzania sprawozdania z przeprowadzonego badania. Obowiązek zachowania tajemnicy, w tym tajemnicy zawodowej w rozumieniu przepisów odrębnych , nie jest ograniczony w czasie.”. Uzasadnienie jak w 51.	Uwaga nieuwzględniona Obowiązek dochowania przez doradcę tajemnicy zawodowej nie powinien ulegać wątpliwości.
199.	Art. 21 ² §1 k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ TGE S.A.	Propozycja nowego brzmienia przepisu: „§ 1. Spółka dominująca może wydać spółce zależnej należącej do grupy spółek wiążące polecenie dotyczące prowadzenia spraw spółki, jeżeli jest to uzasadnione określonym interesem grupy spółek, na zasadach określonych w niniejszym dziale. Wydanie	Uwaga nieuwzględniona, zob. wiersz 29.

			<p>polecenia wymaga uprzedniej uchwały zarządu spółki dominującej określającej treść polecenia.”.</p> <p>W ocenie TGE wydanie polecenia powinno być poprzedzone podjęciem stosownej uchwały przez organ zarządzający spółki dominującej, która będzie określała treść wydawanego spółce zależnej polecenia. Doprecyzowania wymaga też fakt, iż polecenia mogą być wydawane przez spółkę dominującą niebędącą spółką dominującą całej grupy kapitałowej.</p>	
200.	Art. 21 ² §3 k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ TGE S.A.	<p>Propozycja przesunięcia art. 21³ § 3 do nowego art. 21² §3 „§ 3. W uchwale, o której mowa w § 1, wskazuje się co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) określony interes grupy spółek, uzasadniający wykonanie przez spółkę zależną polecenia spółki dominującej, 2) spodziewane korzyści lub szkody spółki zależnej będące następstwem wykonania polecenia spółki dominującej, 3) przewidywany sposób i czas naprawienia spółce zależnej szkody, poniesionej w wyniku stosowania się do polecenia spółki dominującej.”. <p>Elementy wskazane w powyższym paragrafie powinny być wskazane w uchwale spółki dominującej, która żąda określonego zachowania i dysponuje wiedzą z poziomu spółki dominującej</p> 	Uwaga uwzględniona, art. 21 ² § 3.
201.	Art. 4 §1 pkt 5 ¹ k.s.h.	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ TGE S.A.	<p>Propozycja nowego brzmienia przepisu:</p> <p>„5¹ grupa spółek – spółkę dominującą i spółkę lub spółki od niej zależne, kierujące się – zgodnie z umową albo statutem spółki dominującej oraz każdej spółki zależnej – wspólną strategią gospodarczą (interes grupy spółek), umożliwiającą spółce dominującej sprawowanie jednolitego kierownictwa nad spółką albo spółkami zależnymi.”;</p> <p>Wspólna strategia gospodarcza grupy spółek powinna być odzwierciedlona również w treści umowy/statutu spółki dominującej. Dla zachowania spójności celów wyodrębnienia grupy spółek celowym jest zastosowanie jednolitych zasad dla wszystkich spółek w grupie bez względu na status.</p>	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 70.
202.	Uwaga ogólna	Izba Gospodarcza	<p>Zakładając, że grupa spółek stanowi kwalifikowany stosunek dominacji i zależności identyfikowany przyjęciem wspólnej strategii gospodarczej, zgodnie z uzasadnieniem projektu, w ocenie TGE</p>	Uwaga polemiczna, materiał na komentarz, zob. wiersz 143.

		Gazownictwa/ TGE S.A.	brakuje przepisów stanowiących rozszerzenie definicyjne spółki dominującej. W szczególności dotyczy to sytuacji złożonych powiązań kapitałowych, przykładowo: spółka A posiada 100% udziałów w spółce B, natomiast spółka B posiada 100% udziałów w spółce C. Czy w ramach takiego układu powiązań kapitałowych możliwe jest zawiązanie 2 grup spółek obejmujących 1) spółkę A,B i C oraz 2) spółkę B i C (w zależności od przyjęcia wspólnej strategii gospodarczej)? W pierwszym przypadku spółka A definicyjnie nie jest spółką bezpośrednio dominującą nad spółką C. O ile możliwość wydawania poleceń między spółka A i B oraz B i C nie budzi wątpliwości, to te pojawiają się jednak w relacji między spółką A i C. W uzasadnieniu projektodawca dopuszcza możliwość zawarcia umowy holdingowej, która umożliwi zarządzanie spółką zależną przez spółkę dominującą. W ocenie TGE brak jasnego przepisu dotyczącego złożonych powiązań kapitałowych w grupie kilku spółek może skutkować problemami interpretacyjnymi.	
203.	Art. 6 projektu	Izba Gospodarcza Gazownictwa/ TGE S.A.	Propozycja nowego brzmienie przepisu: „Art. 6 Ustawa wchodzi w życie po upływie ~~trzech~~ sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia (...)”. W ocenie TGE – zakres zmian implikujących zmiany umów/statutów spółek wymaga wydłużenia terminu wejścia w życie z trzech do sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia.	Uwaga uwzględniona
204.	Uwaga ogólna	Kancelaria D. Dobkowski sp. k.	Doprecyzowanie - Czy w świetle projektu członkowie zarządu spółki dominującej odpowiadają osobiście za szkodę wyrządzoną spółce przez zarząd spółki zależnej na skutek wykonania wiążącego polecenia? Jeżeli nie, to kto odpowiada osobiście? (odpowiedzialność zarządu spółki zależnej działającego na podstawie wiążącego polecenia ma być zgodnie z projektem wyłączona)	Uwagi polemiczne dające się rozwiązać w drodze wykładni. Jeśli chodzi o uchylenie dotychczasowego § 2 art. 293 oraz 483 KSH jest ono uzasadnione wprowadzeniem obowiązku dochowania staranności wynikającej z zawodowego charakteru działalności w części dotyczącej bezpośrednio członków organów spółek (art. 209 ¹ , 214 ¹ , 377 ¹ , 387 ¹ KSH). Obowiązek lojalności wobec spółki dotyczy stosunku członkostwa w spółce,

				natomiast ZNKU stosunków pomiędzy przedsiębiorcami.
205.	Uwaga ogólna	Kancelaria D. Dobkowski sp. k.	Do rozważenia – Postulujemy, żeby wyłączenie odpowiedzialności zarządu spółki zależnej za szkodę wyrządzoną spółce przez zarząd spółki zależnej na skutek wykonania wiążącego polecenia znajdowało zastosowanie jedynie pod warunkiem, że spółka zależna należycie wykazała/ opisała dane wiążące polecenie w sprawozdaniu z powiązania? (brak ujawnienia polecenia w sprawozdaniu = brak możliwości powołania się na to polecenie = brak wyłączenia odpowiedzialności).	j.w.
206.	Art. 21 ⁵ § 1 Art.21 ⁴ § 1 k.s.h.	Kancelaria D. Dobkowski sp. k.	Doprecyzowanie - Czy w sytuacji opisanej w projektowanym art. 21 ⁵ § 1 również odpowiedzialność członka zarządu jednoosobowej spółki zależnej z art. 299 KSH, najbardziej w praktyce dolegliwa, nie powinna być wyłączona i przeniesiona na członków zarządu spółki dominującej? Jak rozumiemy zgodnie z projektowanym art.21 ⁴ § 1 zarząd zależnej spółki jednoosobowej jest tu „ubezwłasnowolniony”. Planowany art. 21 ¹⁴ jak rozumiemy nie odnosi się do odpowiedzialności osobistej.	j.w.
207.	Uwaga ogólna	Kancelaria D. Dobkowski sp. k.	Doprecyzowanie – czy w projekcie czy zarząd spółki zależnej ma zawsze obowiązek ujawniania powiązania w KRS (co pociąga za sobą określone konsekwencje prawne z ustawy), czy jest to jedynie opcja, z której może lecz nie musi skorzystać?	j.w.
208.	Art. 293 § 2 k.s.h.	Kancelaria D. Dobkowski sp. k.	Doprecyzowanie/zmiana do rozważenia - prosimy o wyjaśnienie (oraz ew. rozważenia odstąpienia od zmiany) ratio legis uchylenia przepisu art. 293 par. 2 KSH (w naszej ocenie przepis ten jest niesprzeczny z wprowadzanymi zmianami i nie widzimy powodu, żeby został uchylony).	j.w.
209.	Art. 11 Ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji	Kancelaria D. Dobkowski sp. k.	Doprecyzowanie/ zmiana do rozważenia - Jak się ma wprowadzony bezterminowy nakaz lojalności do czynu nieuczciwej konkurencji z art. 11 Ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji? Pomijając sytuacje kryminalne, wydaje się, że 3 letni okres przedawnienia czynów nieuczciwej konkurencji jest racjonalny. Obowiązek nieograniczony w czasie może być z jednej strony trudny do	j.w.

			wyegzekwowania, a z drugiej dość krępujący menedżerów w ich karierze zawodowej.	
210.	Art. 4 §1 pkt 4 lit f k.s.h.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	<p>Propozycja nowego brzmienie przepisu: „f) posiada zdolność do wywierania decydującego wpływu na działalność spółki kapitałowej zależnej albo spółdzielni zależnej na innych podstawach niż wymienione w lit. a-e; Propozycja zmiany ma charakter porządkujący, ponieważ pozostałe przesłanki definicji „spółki dominującej” odwołują się do kryteriów formalnych (istnienia uprawnień po stronie spółki, które mogą zostać wykorzystane do sprawowania kontroli nad inną spółką), nie zaś rzeczywistego korzystania z takich uprawnień. Jednocześnie przesądza o rozłączności tej przesłanki wobec pozostałych wymienionych w art. 4 § 1 pkt 4 k.s.h., co nadaje jej charakter uszczelniający.</p>	j.w.
211.	Art. 220 ¹ §4 Art. 300 ⁶⁹ §4 ⁴ Art. 384 ¹ §4 k.s.h.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	<p>Wprowadzenie nowej regulacji prawa grup spółek (z wyłączeniem kwestii opisanych w pkt 61, 63, 64 i 83 tabeli) - projekt powinien w tym zakresie stać się przedmiotem ponownych prac koncepcyjnych na poziomie ministerialnym. Materia ta powinna zostać wyłączona z Projektu i, po wprowadzeniu koniecznych poprawek, być procedowana w ramach odrębnego procesu legislacyjnego. Projekt nowej regulacji prawa grup spółek najprawdopodobniej nie osiągnie zakładanego celu w postaci wzmocnienia efektywności zarządzania grupą oraz ochrony podmiotów, których interesy są zagrożone funkcjonowaniem grupy (udziałowców mniejszościowych i wierzycieli spółek zależnych). Zaproponowana regulacja działania w interesie grupy spółek nie tłumaczy istoty tej konstrukcji i wymaga daleko idących zabiegów interpretacyjnych, aby mogła być prawidłowo stosowana w praktyce. Prawo wydawania wiążących poleceń jest elementem zbędnym w kontekście możliwości powoływania się na działanie w interesie grupy, a samo w sobie skonstruowane jest w sposób niejasny i silnie zbiurokratyzowany. Pozbawia to tę konstrukcję jej podstawowych zalet (wąskiej możliwości weryfikacji poleceń przez jego adresatów i szybkości ich wykonywania). Zaproponowane instrumenty ochronne najprawdopodobniej będą miały marginalne</p>	Uwagi polemiczne, koncepcyjne, zakładające inną aksjologię niż przyjęto w projekcie, mało konkretne, oparte na przypuszczeniach.

			<p>znaczenie praktyczne, gdyż będą podlegać zastosowaniu wyłącznie w sytuacji wydania wiążącego polecenia (co nie musi nastąpić), dotyczą praktycznie wyłącznie stanu niewypłacalności spółki zależnej i w wielu przypadkach spółka dominująca może łatwo się uwolnić od odpowiedzialności (egzoneracja przez doprowadzenie do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie). Pozostałe elementy nowej regulacji w wielu przypadkach wydają się nieproporcjonalne dla realizacji zamierzonych celów (absolutne korporacyjne prawo dostępu do informacji o spółce zależnej) czy mogą być uznane za sprzeczne z prawem UE (wymóg wpisu do rejestru wobec zagranicznej spółki dominującej, koncernowy <i>squeezeout</i> w spółce giełdowej). Zaproponowana regulacja wymaga tak poważnych zmian, że nie powinna być procedowana w ramach tej procedury legislacyjnej, lecz powrócić do prac koncepcyjnych na poziomie ministerialnym.</p>	
212.	Art. 4 §3 i 4 k.s.h.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	<p>Propozycja nowego brzmienia przepisów:</p> <p>„§ 3. W przypadku gdy dwie spółki handlowe spełniają wobec siebie przynajmniej po jednej przesłance określonej w § 1 pkt 4, za spółkę dominującą uważa się tę spółkę handlową, która spełnia przesłankę określoną w § 1 pkt 4 lit. a-c lub e wobec drugiej spółki handlowej.</p> <p>§ 4. W przypadku gdy dwie spółki handlowe spełniają wobec siebie przynajmniej po jednej przesłance określonej w § 1 pkt 4 lit. a-c i e, za spółkę dominującą uważa się tę spółkę handlową, która może wywierać wpływ na drugą spółkę handlową na podstawie większej liczby powiązań, o których mowa w § 1 pkt 4 lit. a-c i e.”</p> <p>Propozycja zmiany ma na celu ograniczenia niekorzystnego zjawiska wzajemnej dominacji/zależności w grupach spółek, która jest głównie powodowana łączeniem dominacji kapitałowej i występowaniem tzw. Unii personalnej w spółkach wchodzących w skład grupy. Celem modyfikacji jest przede wszystkim uznanie, że w przypadku wzajemnego występowania przesłanek dominacji-zależności rozstrzygające znaczenie należy przypisać dominacji kapitałowej oraz uprawnieniu do powoływania członków organów.</p>	Uwagi polemiczne, materiał na komentarz, kwestia interpretacji, materia niszowa, która nie powinna wystąpić w praktyce, typowy kazus akademicki.

			Dopiero gdyby doszło do wzajemności w spełnianiu tych przesłanek (co stanowi rzadkość w obecnych realiach obrotu), należałoby rozstrzygnąć o statusie spółki dominującej na podstawie przewagi liczby powiązań na takich podstawach. W konsekwencji znaczenie przesłanki tzw. Unii personalnej ograniczyłoby się do sytuacji, w których spółki niepowiązane kapitałowo mają wspólny skład organów, co ograniczałoby jej znaczenie (i zagrożenia związane z występowaniem wzajemnej dominacji-zależności) dla większości grup spółek w Polsce.	
213.	Art. 7 Art. 300 ⁸¹ pkt 5 Art. 393 pkt 7 k.s.h.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	<p>Rozszerzenie zakresu zmiany na:</p> <p>1) art. 3 pkt 7 i pkt 15 lit. c, art. 4 ust. 1 pkt 1 lit. a i art. 19 pkt 3 ustawy z dnia 15 kwietnia 2005 r. o nadzorce uzupełniającej nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń, zakładami reasekuracji i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego (Dz.U. z 2020, poz. 1413, t.j.);</p> <p>2) art. 3 ust. 1 pkt 12 lit. a ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2020, poz. 895, t.j., ze zm.);</p> <p>3) art. 3 ust. 1 pkt 37 lit. e ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019, poz. 351, t.j., ze zm.);</p> <p>4) art. 4 ust. 4 lit. f ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020, poz. 1076, t.j., ze zm.);</p> <p>5) art. 3 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o kontroli niektórych inwestycji (Dz. U. z 2020, poz. 117, t.j., ze zm.);</p> <p>6) art. 49a ust. 4 pkt 6 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2020, poz. 1064, t.j., ze zm.);</p> <p>7) art. 2 ust. 1 pkt 3 lit. d ustawy z dnia 22 września 2006 r. o przejrzystości stosunków finansowych pomiędzy organami publicznymi a przedsiębiorcami publicznymi oraz o przejrzystości finansowej niektórych Art. (Dz. U. z 2006 r., Nr 191, poz. 1411, ze zm.).</p> <p>Propozycja wynika z konieczności systemowej (nie tylko w Kodeksie spółek handlowych, ale także w innych ustawach) eliminacji odniesień do art. 7 k.s.h. i koncepcji dopuszczalności zawierania umów o przejęcie zarządzania albo przekazywania zysku</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Wobec utrzymania w mocy umów zawartych przed wejściem w życie KSH, kwestię tego jak je uregulować w ustawach szczegółowych powinny być przesądzone w ramach nowelizacji tych, szczegółowych uwag.</p>

			w prawie polskim. Przepisy odwołujące się do tych pojęć mogą zostać zastąpione przesłanką zaproponowaną w pkt 61 tabeli albo podobną. Lista może nie być wyczerpująca, w związku z czym konieczne jest dokonanie przeglądu obowiązujących przepisów w celu kompleksowego usunięcia ww. odniesień.	
214.	Art. 18 §2 k.s.h.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	Art. 18 § 2 k.s.h. nie powinien ulegać zmianie, względnie brzmienie proponowane w Projekcie byłoby akceptowalne w związku ze zmianą projektowanego brzmienia art. 587 ^{1b} i 587 ² k.s.h. Propozycja jest podyktowana kontrowersyjnym brzmieniem nowych przepisów karnych – por. 68 pkt tabeli.	Uwaga o charakterze polemicznym
215.	Art. 201 ¹ Art. 219 ² Art. 300 ^{71a} k.s.h.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	<u>Art. 201¹ k.s.h. nie powinien być zmieniany.</u> <u>Art. 219² k.s.h. powinien być renumerowany na art. 219¹ k.s.h. (w związku ze zmianą z pkt 77 tabeli) otrzymać następujące brzmienie:</u> „§ 1. Jeśli umowa spółki tak stanowi, w celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza może powołać doradcę na potrzeby określonej sprawy (doradca rady nadzorczej). § 2. Doradcą rady nadzorczej może być wyłącznie podmiot posiadający wiedzę fachową i kwalifikacje niezbędne w sprawie określonej przez radę nadzorczą. Doradcą rady nadzorczej może być również osoba prawna pod warunkiem, że osoby fizyczne współpracujące ze spółką w imieniu doradcy rady nadzorczej spełniają wymogi, o których mowa w zdaniu pierwszym. § 3. W umowie między spółką a doradcą rady nadzorczej spółkę reprezentuje rada nadzorcza. § 4. Zarząd zapewnia doradcy rady nadzorczej dostęp do dokumentów dotyczących sprawy określonej przez radę nadzorczą, jak również udziela niezbędnych informacji i wyjaśnień w sposób wyczerpujący i umożliwiający zakończenie prac w terminie określonym w umowie doradcy rady nadzorczej ze spółką. § 5. Doradca rady nadzorczej oraz każda osoba fizyczna współpracująca ze spółką w imieniu doradcy rady nadzorczej są obowiązani zachować w tajemnicy wszystkie niemające	Uwaga nieuwzględniona

		<p>publicznego charakteru informacje i dokumenty, do których mieli dostęp w trakcie wykonywania czynności. Obowiązek zachowania tajemnicy nie jest ograniczony w czasie.</p> <p>§ 6. Umowa spółki może ograniczyć prawo rady nadzorczej do powołania doradcy rady nadzorczej, w szczególności poprzez upoważnienie wspólników do określenia maksymalnego łącznego wynagrodzenia wszystkich doradców rady nadzorczej, które spółka może ponieść w trakcie roku obrotowego. Nie ogranicza to prawa rady nadzorczej do reprezentowania spółki, o którym</p> <p>mowa w § 3, ze skutkiem prawnym wobec osób trzecich.”.</p> <p><u>Art. 300^{71a} k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u></p> <p>„§ 1. Jeśli umowa spółki tak stanowi, w celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza może powołać doradcę na potrzeby określonej sprawy (doradca rady nadzorczej).</p> <p>§ 2. Doradcą rady nadzorczej może być wyłącznie podmiot posiadający wiedzę fachową i kwalifikacje niezbędne w sprawie określonej przez radę nadzorczą. Doradcą rady nadzorczej może być również osoba prawna pod warunkiem, że osoby fizyczne współpracujące ze spółką w imieniu doradcy rady nadzorczej spełniają wymogi, o których mowa w zdaniu pierwszym.</p> <p>§ 3. W umowie między spółką a doradcą rady nadzorczej spółkę reprezentuje rada nadzorcza.</p> <p>§ 4. Zarząd zapewnia doradcy rady nadzorczej dostęp do dokumentów dotyczących sprawy określonej przez radę nadzorczą, jak również udziela niezbędnych informacji i wyjaśnień w sposób wyczerpujący i umożliwiający zakończenie prac w terminie określonym w umowie doradcy rady nadzorczej ze spółką.</p> <p>§ 5. Doradca rady nadzorczej oraz każda osoba fizyczna współpracująca ze spółką w imieniu doradcy rady nadzorczej są obowiązani zachować w tajemnicy wszystkie niemające publicznego charakteru informacje i dokumenty, do których mieli dostęp w trakcie wykonywania czynności.</p> <p>Obowiązek zachowania tajemnicy nie jest ograniczony w czasie.</p>	
--	--	--	--

		<p>§ 6. Umowa spółki może ograniczyć prawo rady nadzorczej do powołania doradcy rady nadzorczej, w szczególności poprzez upoważnienie akcjonariuszy do określenia maksymalnego łącznego wynagrodzenia wszystkich doradców rady nadzorczej, które spółka może ponieść w trakcie roku obrotowego. Nie ogranicza to prawa rady nadzorczej do reprezentowania spółki, o którym mowa w § 3, ze skutkiem prawnym wobec osób trzecich.”</p> <p><u>Art. 368¹ k.s.h. nie powinien być zmieniany.</u></p> <p><u>Art. 3821 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u></p> <p>„§ 1. W celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza może powołać doradcę na potrzeby określonej sprawy (doradca rady nadzorczej).</p> <p>§ 2. Doradcą rady nadzorczej może być wyłącznie podmiot posiadający wiedzę fachową i kwalifikacje niezbędne w sprawie określonej przez radę nadzorczą. Doradcą rady nadzorczej może być również osoba prawna pod warunkiem, że osoby fizyczne współpracujące ze spółką w imieniu doradcy rady nadzorczej spełniają wymogi, o których mowa w zdaniu pierwszym.</p> <p>§ 3. W umowie między spółką a doradcą rady nadzorczej spółkę reprezentuje rada nadzorcza.</p> <p>§ 4. Zarząd zapewnia doradcy rady nadzorczej dostęp do dokumentów dotyczących sprawy określonej przez radę nadzorczą, jak również udziela niezbędnych informacji i wyjaśnień w sposób wyczerpujący i umożliwiający zakończenie prac w terminie określonym w umowie doradcy rady nadzorczej ze spółką.</p> <p>§ 5. Doradca rady nadzorczej oraz każda osoba fizyczna współpracująca ze spółką w imieniu doradcy rady nadzorczej są obowiązani zachować w tajemnicy wszystkie niemające publicznego charakteru informacje i dokumenty, do których mieli dostęp w trakcie wykonywania czynności. Obowiązek zachowania tajemnicy nie jest ograniczony w czasie.</p> <p>§ 6. Statut może wyłączyć albo ograniczyć prawo rady nadzorczej do powołania doradcy rady nadzorczej, w</p>	
--	--	---	--

			<p>szczególności poprzez upoważnienie walnego zgromadzenia do określenia maksymalnego łącznego wynagrodzenia wszystkich doradców rady nadzorczej, które spółka może ponieść w trakcie roku obrotowego. Nie ogranicza to prawa rady nadzorczej do reprezentowania spółki, o którym mowa w § 3, ze skutkiem prawnym wobec osób trzecich.”</p> <p>Proponowane zmiany mają na celu korektę propozycji regulacji doradcy rady nadzorczej w kierunku jej uproszczenia (rozszerzenie zakresu przypadków, w których można powołać doradcę, co pozwala na eliminację konstrukcji doradcy ds. postępowania kwalifikacyjnego), zniesienia niepotrzebnych ograniczeń (wymóg przedłożenia pisemnego sprawozdania w spółce akcyjnej) i rozszerzenia na system monistyczny P.S.A. Propozycja zmian usuwa również potencjalną sprzeczność nowej regulacji z prawem unijnym, związaną z ograniczeniem prawa do reprezentacji wobec osób trzecich. Uzasadnione wydaje się również usunięcie prawa żądania informacji od kontrahentów spółki, co może prowadzić do kolizji z regulacjami szczególnymi oraz stosunkami kontraktowymi spółki z jej kontrahentami.</p>	
216.	<p>Art. 202 §1 Art. 202 § 2 Art. 216 Art. 218 Art. 300⁵⁶ §2 Art. 300⁶⁸ Art. 369 §1 Art.369 § 4 Art. 386 k.s.h.</p>	<p>Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych</p>	<p><u>Art. 202 § 1 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u> „§1. Mandat członka zarządu wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za pierwszy pełny rok obrotowy przypadający po dniu powołania, chyba że umowa spółki stanowi inaczej, w szczególności przewiduje powołanie na czas nieoznaczony.” <u>Art. 202 § 2 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u> „§ 2. Jeżeli umowa spółki przewiduje powołanie członka zarządu na kadencję, liczy się ją w pełnych latach obrotowych, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. W takim przypadku mandat członka zarządu wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy kadencji członka zarządu, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.” <u>Art. 216 k.s.h. należy uchylić.</u></p>	<p>Obliczanie terminu wygaśnięcia mandatu w związku z upływem kadencji – celem wprowadzenia zmian w przepisie art. 202 oraz 369 KSH było rozstrzygnięcie najbardziej spornej kwestii, czyli obliczania kadencji wg pełnych lat obrotowych. Zdaniem Komisji na tym etapie nie zachodziła konieczność dalszej modyfikacji przepisów odnoszących się do wygaśnięcia mandatu.</p> <p>Ponieważ wprowadzone zmiany do kodeksu spółek handlowych nie dokonują żadnej zmiany w zakresie długości kadencji, ale wyłącznie doprecyzowują</p>

		<p><u>W art. 218 k.s.h. należy wszystkie paragrafy zastąpić przepisem o następującym brzmieniu:</u> „Przepisy art. 202 § 1-5 i art. 203 stosuje się odpowiednio.” <u>Art. 300⁵⁶ § 2 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u> „§ 2. Jeżeli umowa spółki przewiduje powołanie członka organu na kadencję, liczy się ją w pełnych latach obrotowych, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. W takim przypadku mandat członka organu wygasa z dniem odbycia walnego zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy kadencji członka organu, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.” <u>W art. 300⁶⁸ k.s.h. należy dodać § 3 o następującym brzmieniu:</u> „§ 3. Przepisy art. 300⁶³ stosuje się odpowiednio.” <u>Art. 369 § 1 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u> „§1. Członek zarządu jest powoływany na kadencję trwającą 5 pełnych lat obrotowych, chyba że statut przewiduje krótszą kadencję lub na podstawie upoważnienia zawartego w statucie krótszą kadencję oznaczono w akcie powołania. Jeżeli statut nie stanowi inaczej, kadencję oblicza się w pełnych latach obrotowych. Ponowne powołania tej samej osoby na członka zarządu są dopuszczalne, jednak nie wcześniej niż na rok przed upływem bieżącej kadencji.” <u>Art. 369 § 4 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u> „§ 4. Mandat członka zarządu wygasa z dniem odbycia walnego zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy kadencji członka zarządu.” <u>W art. 386 k.s.h. należy wszystkie paragrafy zastąpić przepisem o następującym brzmieniu:</u> „Przepisy art. 369 § 1-5 i 6 oraz art. 370 stosuje się odpowiednio.” <u>Art. 5 projektu powinien otrzymać następujące brzmienie:</u> „Art. 5. Do kadencji i mandatów członków organów, które trwają w dniu wejścia w życie ustawy, przepisy ustawy stosuje się.”</p>	<p>kwestie wygaśnięcia mandatu w związku z upływem kadencji, dlatego w przepisach przejściowych wskazano wyłącznie kwestię mandatów członków organów.</p>
--	--	---	---

			<p>Zmiany (powyższe) mają charakter techniczny i służą systemowemu uporządkowaniu przepisów o kadencjach i mandatach, aby uniknąć wątpliwości przy stosowaniu nowej zasady obliczania kadencji w pełnych latach obrotowych. W związku z tym proponuje się przeniesienie treści art. 300⁵⁶ § 2 k.s.h. do analogicznych jednostek redakcyjnych dotyczących spółki z o.o. i spółki akcyjnej wraz z przesądzeniem, że kadencję liczy się w pełnych latach obrotowych (w tym także w odniesieniu do P.S.A.), oraz z zachowaniem maksymalnej kadencji w spółce akcyjnej. Uproszczeniu przez szerokie zastosowania odesłania powinny podlegać przepisy dotyczące członków rad nadzorczych w tej materii. Jednocześnie konieczne wydaje się dokonanie kilku uzupełnień, dotyczących chociażby wprowadzenia ustawowej długości kadencji w spółce akcyjnej (o ile statut nie stanowi inaczej albo inaczej nie przesądzono w akcie powołania na podstawie statutowego upoważnienia), przesądzenia możliwości powoływania członka zarządu spółki z o.o. na czas nieoznaczony (podobnie jak w P.S.A.) czy odesłania do stosowania art. 203 i art. 300⁶³ k.s.h. w przypadku rady nadzorczej spółki z o.o. i P.S.A. Modyfikacji powinien też ulec przepis przejściowy w celu przesądzenia, że trwające obecnie kadencje podlegają przeliczeniu na pełne lata obrotowe zgodnie z nowymi zasadami.</p>	
217.	<p>Art. 203 §3 Art. 231 § 3 Art. 370 § 3 Art. 395 § 3 k.s.h.</p>	<p>Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych</p>	<p><u>Art. 203 § 3 k.s.h. należy uchylić.</u> <u>Art. 231 § 3 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u> „§ 3. Przepis § 2 pkt 3 dotyczy wszystkich osób, które pełniły funkcję członków organów spółki w ostatnim roku obrotowym. Członek organu spółki, którego mandat wygasł przed dniem zwyczajnego zgromadzenia wspólników, jest obowiązany do złożenia wyjaśnień w toku sporządzania sprawozdania zarządu z działalności i sprawozdania finansowego, obejmujących okres pełnienia przez niego funkcji, oraz do uczestniczenia w zwyczajnym zgromadzeniu wspólników. Akt odwołania lub uchwała wspólników mogą zwolnić członka organu z tego obowiązku.” <u>Art. 300⁸² § 3 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u></p>	<p>Przepis art. 203 § 3 oraz 370 § 3 KSH w nowym brzmieniu umożliwia przeciwdziałanie konfliktowi w sytuacjach np. odwołania członka organu wskutek działania na szkodę spółki, kiedy jego udział w zgromadzeniu może się okazać niecelowy. Nie pozbawia to prawa tych osób do składania opinii na piśmie (art. 231 § 3 oraz 395 § 3 KSH).</p> <p>Kwestia uprawnienia rady nadzorczej do decydowania o udziale byłych członków organów spółki w zgromadzeniu jest o</p>

		<p>„§ 3. Przepis § 2 pkt 3 dotyczy wszystkich osób, które pełniły funkcję członków organów spółki w ostatnim roku obrotowym. Członek organu spółki, którego mandat wygasł przed dniem zwyczajnego walnego zgromadzenia, jest obowiązany do złożenia wyjaśnień w toku sporządzania sprawozdania zarządu z działalności i sprawozdania finansowego, obejmujących okres pełnienia przez niego funkcji, oraz do uczestniczenia w zwyczajnym walnym zgromadzeniu. Akt odwołania lub uchwała akcjonariuszy mogą zwolnić członka organu z tego obowiązku.”</p> <p><u>Art. 370 § 3 k.s.h. należy uchylić.</u></p> <p><u>Art. 395 § 3 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u></p> <p>„§ 3. Przepis § 2 pkt 3 dotyczy wszystkich osób, które pełniły funkcję członków organów spółki w ostatnim roku obrotowym. Członek organu spółki, którego mandat wygasł przed dniem zwyczajnego walnego zgromadzenia, jest obowiązany do złożenia wyjaśnień w toku sporządzania sprawozdania zarządu z działalności i sprawozdania finansowego, obejmujących okres pełnienia przez niego funkcji, oraz do uczestniczenia w zwyczajnym walnym zgromadzeniu. Akt odwołania lub uchwała walnego zgromadzenia mogą zwolnić członka organu z tego obowiązku.”</p> <p>Propozycja zmian obejmuje połączenie treści art. 203 § 3 i art. 231 § 3 oraz art. 370 § 3 i art. 395 § 3 k.s.h. w celu stworzenia spójnej regulacji kwestii udziału byłych członków organów w procesie przygotowywania dokumentów przedstawianych zwyczajnemu zgromadzeniu. Proponuje się zaakcentowanie kwestii obowiązku byłych piastunów oraz rozszerzenie możliwości zwolnienia ich z tego obowiązku.</p>	<p>tyle wątpliwa, że w sytuacji konfliktu pomiędzy radą nadzorczą a członkami zarządu, to wspólnicy powinni decydować o udziale tych osób w zgromadzeniu, w szczególności, że decyzja odnośnie udzielenia absolutorium należy do wspólników spółki.</p>
--	--	--	---

218.	Uwaga ogólna	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	<p><u>W art. 208 k.s.h. § 1 powinien otrzymać poniższe brzmienie, a po §54 należy dodać § 55 o poniższym brzmieniu:</u></p> <p>„§ 1. Jeżeli zarząd jest wieloosobowy, do wzajemnych stosunków członków zarządu stosuje się § 2-4, chyba że umowa spółki lub regulamin zarządu stanowią inaczej.</p> <p>(...)</p> <p>§ 55. Uchwały zarządu, poza innymi sprawami wymienionymi w ustawie lub umowie spółki, wymaga:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) podejmowanie decyzji o strategicznym znaczeniu dla spółki; 2) ustalanie rocznych i wieloletnich planów biznesowych; 3) ustalenie struktury organizacyjnej przedsiębiorstwa spółki i ukształtowanie podstawowych funkcji związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa.” <p><u>W art. 300⁶⁴ k.s.h. § 1 powinien otrzymać poniższe brzmienie, a po § 1 należy dodać § 11 o poniższym brzmieniu:</u></p> <p>„§ 1. Jeżeli zarząd jest wieloosobowy, wszyscy jego członkowie są obowiązani i uprawnieni do wspólnego prowadzenia spraw spółki, chyba że umowa spółki lub regulamin zarządu stanowią inaczej, z zastrzeżeniem § 1¹-3.</p> <p>§ 1¹. Uchwały zarządu, poza innymi sprawami wymienionymi w ustawie lub umowie spółki, wymaga:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) podejmowanie decyzji o strategicznym znaczeniu dla spółki; 2) ustalanie rocznych i wieloletnich planów biznesowych; 3) ustalenie struktury organizacyjnej przedsiębiorstwa spółki i ukształtowanie podstawowych funkcji związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa.” <p><u>W art. 300⁷⁵ k.s.h. § 1 powinien otrzymać następujące brzmienie: „§ 1. Jeżeli rada dyrektorów jest wieloosobowa, wszyscy dyrektorzy są obowiązani i uprawnieni do wspólnego prowadzenia spraw spółki, chyba że umowa spółki lub regulamin rady dyrektorów stanowią inaczej, z zastrzeżeniem § 2-3.”</u></p> <p><u>W art. 371 k.s.h. § 1 powinien otrzymać poniższe brzmienie, a po § 34 należy dodać § 35 o poniższym brzmieniu:</u></p> <p>„§ 1. Jeżeli zarząd jest wieloosobowy, wszyscy jego członkowie są obowiązani i uprawnieni do wspólnego prowadzenia spraw</p> 	Postulat będzie przedmiotem analiz Komisji ds. reformy nadzoru właścicielskiego w toku jej dalszych prac.
------	--------------	---	--	---

			<p>spółki, chyba że statut lub regulamin zarządu stanowią inaczej, z zastrzeżeniem § 35-5.</p> <p>(...)</p> <p>§ 35. Uchwały zarządu, poza innymi sprawami wymienionymi w ustawie lub statucie, wymaga:</p> <p>1) podejmowanie decyzji o strategicznym znaczeniu dla spółki;</p> <p>2) ustalanie rocznych i wieloletnich planów biznesowych;</p> <p>3) ustalenie struktury organizacyjnej przedsiębiorstwa spółki i ukształtowanie podstawowych funkcji związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa.”</p> <p>Proponowane zmiany mają na celu usunięcie niekorzystnej dla współczesnych realiów obrotu zasady, zgodnie z którą odstąpienie od kodeksowych zasad funkcjonowania zarządu może nastąpić wyłącznie w umowie albo statucie spółki. Propozycja umożliwia dokonywanie tego w treści regulaminu zarządu, co będzie sprzyjać elastycznemu podziałowi kompetencji w zarządzie. Jednocześnie proponuje się wprowadzenie do przepisów o zarządzie katalogu spraw, w których zawsze konieczna jest uchwała zarządu (na wzór art. 300⁷⁵ § 2 k.s.h.). Pozostałe zmiany mają charakter porządkowy. Numeracja zmian do art. 208 i 371 k.s.h. uwzględnia zmiany proponowane w pkt 81 tabeli</p>	
219.	Uwaga ogólna	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	<p><u>W art. 208 k.s.h. po § 11 należy dodać § 12 o następującym brzmieniu:</u></p> <p>„§ 12. Jeżeli umowa spółki nie przyznaje radzie nadzorczej lub wspólnikom prawa do uchwalenia lub zatwierdzenia regulaminu zarządu, zarząd może uchwalić swój regulamin. Regulamin zarządu określa jego organizację i sposób wykonywania czynności.”</p> <p><u>Art. 371 § 6 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u></p> <p>„§ 6. Jeżeli statut nie przyznaje radzie nadzorczej lub walnemu zgromadzeniu prawa do uchwalenia lub zatwierdzenia regulaminu zarządu, zarząd może uchwalić swój regulamin. Regulamin zarządu określa jego organizację i sposób wykonywania czynności.”</p>	Postulat będzie przedmiotem analiz Komisji ds. reformy nadzoru właścicielskiego w toku jej dalszych prac.

			<p>Proponowana zmiana ma na celu uzupełnienie ewidentnej luki w regulacji zarządu spółki z o.o., a także doprecyzowania w regulacji spółki z o.o. i spółki akcyjnej, co stanowi treść regulaminu (w sposób spójny z regulacją rad nadzorczych i P.S.A. – por. art. 222 § 6 zd. 1 <i>in fine</i>, art. 300⁵⁷ § 1 zd. 1 <i>in fine</i> i art. 391 § 3 zd. 1 <i>in fine</i> k.s.h.).</p>	
220.	<p>Art. 208¹ Art. 222 § 2 i 4 Art. 391 § 2 k.s.h.</p>	<p>Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych</p>	<p><u>Art. 208¹ k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u> „§ 1. Uchwały zarządu są protokolowane. § 2. Protokół powinien zawierać co najmniej: 1) datę i miejsce odbycia posiedzenia albo datę głosowania w trybie art. 208 § 5²; 2) imiona i nazwiska członków zarządu uczestniczących w posiedzeniu albo głosowaniu w trybie art. 208 § 5²; 3) treść podjętych uchwał i wynik głosowania. § 3. Umowa spółki lub regulamin zarządu mogą stanowić, że w protokole zamieszcza się obowiązkowo dodatkowe informacje. § 4. Protokół sporządza się w formie pisemnej pod rygorem nieważności albo w formie dokumentowej pod rygorem nieważności. Członkowie zarządu, którzy uczestniczyli w posiedzeniu albo w głosowaniu w trybie art. 208 § 5², są obowiązani do podpisania protokołu. Członek zarządu może odmówić podpisania protokołu, przedkładając uzasadnione zdanie odrębne do określonej uchwały albo treści protokołu w formie dokumentowej. Zdania odrębne wraz z uzasadnieniem załącza się do protokołu. W przypadku sporządzenia protokołu w formie dokumentowej podpisuje się go kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.”</p> <p><u>Art. 222 § 2 k.s.h. (dot. art. 1 pkt 19 a) powinien otrzymać następujące brzmienie:</u> „§ 2. Przepisy art. 208¹ i 209 stosuje się odpowiednio.”</p> <p><u>Od zmiany zawartej w art. 222 § 4 (art. 1 pkt 19 b) należy odstąpić ze względu na proponowaną powyżej treść § 2.</u> <u>Art. 300⁵⁸ § 5 k.s.h. powinien otrzymać poniższe brzmienie, a po</u></p>	<p>Wzmiankowane w uwadze artykuły zostały zmodyfikowane podług propozycji przedłożonych podczas konsultacji społecznych w kierunku zwiększenia elastyczności procedowania w przypadku podejmowania przez organ uchwał poza posiedzeniami. Z tego względu w tej części sugestię można uznać za uwzględnioną.</p> <p>W pozostałym obszarze reakcja legislacyjna nie wydaje się uzasadniona oraz mogłaby zostać poczytana za nadregulację.</p>

		<p><u>nim powinny zostać dodane § 5¹⁻⁵ o poniższym brzmieniu:</u></p> <p>„§ 5. Uchwały organu są protokołowane.</p> <p>§ 5¹. Protokół powinien zawierać co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) datę i miejsce odbycia posiedzenia albo datę głosowania na piśmie albo przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość; 2) imiona i nazwiska członków organu uczestniczących w posiedzeniu albo w głosowaniu na piśmie albo przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość; 3) treść podjętych uchwał i wynik głosowania. <p>§ 5². Umowa spółki lub regulamin organu mogą stanowić, że w protokole zamieszcza się obowiązkowo dodatkowe informacje.</p> <p>§ 5³. Protokół sporządza się w formie pisemnej pod rygorem nieważności albo w formie dokumentowej pod rygorem nieważności. Członkowie organu, którzy uczestniczyli w posiedzeniu albo w głosowaniu, są obowiązani do podpisania protokołu. Członek organu może odmówić podpisania protokołu, przedkładając uzasadnione zdanie odrębne do określonej uchwały albo treści protokołu w formie dokumentowej. Zdania odrębne wraz z uzasadnieniem załącza się do protokołu. W przypadku sporządzenia protokołu w formie dokumentowej podpisuje się go kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.”</p> <p><u>Art. 376 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u></p> <p>„§ 1. Uchwały zarządu są protokołowane.</p> <p>§ 2. Protokół powinien zawierać co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) datę i miejsce odbycia posiedzenia albo datę głosowania w trybie art. 371 § 3²; 2) imiona i nazwiska członków zarządu uczestniczących w posiedzeniu albo w głosowaniu w trybie art. 371 § 3²; 3) treść podjętych uchwał i wynik głosowania. <p>§ 3. Statut lub regulamin zarządu mogą stanowić, że w protokole zamieszcza się obowiązkowo dodatkowe informacje.</p>	
--	--	---	--

			<p>§ 4. Protokół sporządza się w formie pisemnej pod rygorem nieważności albo w formie dokumentowej pod rygorem nieważności. Członkowie zarządu, którzy uczestniczyli w posiedzeniu albo w głosowaniu w trybie art. 371 § 3², są obowiązani do podpisania protokołu. Członek zarządu może odmówić podpisania protokołu, przedkładając uzasadnione zdanie odrębne do określonej uchwały albo treści protokołu w formie dokumentowej. Zdania odrębne wraz z uzasadnieniem załącza się do protokołu. W przypadku sporządzenia protokołu w formie dokumentowej podpisuje się go kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.”</p> <p><u>Art. 391 § 2 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u> „§2. Przepisy art. 376 i 377 stosuje się odpowiednio.”</p> <p>Propozycja zmian wynika z potrzeby ujednoczenia minimalnej treści protokołów poszczególnych organów, a także dostosowania ich do możliwości podejmowania uchwał na odległość. Realizacji tego celu służy wprowadzenie opcjonalnej formy dokumentowej protokołu, podpisanej odpowiednim podpisem elektronicznym. Nadaniu odpowiedniej rangi protokołowi i zapewnieniu pewności obrotu służy przesądzenie formy <i>ad solemnitatem</i> protokołu. W przypadku rad nadzorczych spółki z o.o. i spółki akcyjnej proponowane przepisy inkorporują również zmianę proponowaną w pkt 72 tabeli.</p>	
221.	Art. 209 ¹ Art. 214 ¹ Art. 377 ¹ Art. 387 ¹ Art. 388 §5 k.s.h.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	<p><u>Zamiast dodania art. 209¹ k.s.h. art. 209 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u> „§ 1. Członek zarządu powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności oraz dochować lojalności wobec spółki. § 2. W przypadku sprzeczności interesów spółki z interesami członka zarządu, jego współmałżonka, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia oraz osób, z którymi jest powiązany osobiście, członek zarządu powinien ujawnić</p>	Obowiązek lojalności jest pojęciem nadrzędnym, obejmującym swym zakresem inne zakazy w tym zakaz konkurencji, czy obowiązek unikania konfliktu interesów., stąd komisja uznała, że najlepsze jest umieszczenie obowiązku lojalności w odrębnej jednostce redakcyjnej.

		<p>sprzeczność interesów i wstrzymać się od udziału w rozstrzygnięciu takich spraw oraz może żądać zaznaczenia tego w protokole.</p> <p>§ 3. Członek zarządu nie może ujawniać tajemnic spółki także po wygaśnięciu mandatu.”</p> <p><u>Zamiast dodawać art. 214¹ k.s.h. należy wprowadzić zmianę art. 222 § 2 k.s.h., o której mowa w pkt 71 tabeli.</u></p> <p><u>Zamiast dodania art. 377¹ k.s.h. art. 377 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u></p> <p>„§ 1. Członek zarządu powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dolożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności oraz dochować lojalności wobec spółki.</p> <p>§ 2. W przypadku sprzeczności interesów spółki z interesami członka zarządu, jego współmałżonka, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia oraz osób, z którymi jest powiązany osobiście, członek zarządu powinien ujawnić sprzeczność interesów i wstrzymać się od udziału w rozstrzygnięciu takich spraw oraz może żądać zaznaczenia tego w protokole.</p> <p>§ 3. Członek zarządu nie może ujawniać tajemnic spółki także po wygaśnięciu mandatu.”</p> <p><u>Zamiast dodania art. 387¹ k.s.h. oraz § 5 do art. 388 k.s.h. należy wprowadzić zmianę art. 391 § 2 k.s.h., o której mowa w pkt 71 tabeli.</u></p> <p>Zaproponowana zmiana polega na uproszczeniu i systematyzowaniu nowych zasad. W miejsce dodawania nowych artykułów propozycja zmierza do rozbudowania art. 209 i 377 k.s.h. jako obecnie regulujących wycinek zagadnienia obowiązku lojalności. Jednocześnie wydaje się, że nie ma potrzeby wprowadzania analogicznej regulacji do przepisów o radach nadzorczych – wystarczające będzie odesłanie umieszczone w tożsamym miejscu, jak regulacja dotycząca zarządu (w okolicy reguł podejmowania uchwał, a przed kwestią wynagrodzeń czy umów z piastunami).</p>	
--	--	---	--

222.	Uwaga ogólna	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	<p>Projekt powinien przewidywać usunięcie regulacji komisji rewizyjnej spółki z o.o. z przepisów Kodeksu spółek handlowych (powinno to objąć m.in. uchylenie art. 217, art. 221 i art. 222 § 7 czy modyfikację art. 15 § 1, art. 18 § 1 i 2, art. 163 pkt 4 i art. 213) i w ustawach odrębnych (por. np. art. 110ze ust. 4 i 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, Dz. U. z 2020 r., poz. 89, t.j., ze zm.).</p> <p>Regulacja komisji rewizyjnej utraciła obecnie w zasadzie jakiegokolwiek znaczenie w obrocie (komisje rewizyjne są tworzone w spółkach z o.o. jedynie w nielicznych przypadkach). Na potrzeby uporządkowania i uproszczenia systemu <i>corporate governance</i> spółki z o.o. regulacja ta powinna zostać uchylona. Do rozważenia pozostaje, czy powinien temu towarzyszyć dodatkowy przepis intertemporalny.</p>	Postulat będzie przedmiotem analiz Komisji ds. reformy nadzoru właścicielskiego w toku jej dalszych prac.
223.	Art. 219 §3 Art. 300 ⁶⁹ Art. 300 ⁷⁶ §3 Art. 382 §3 k.s.h.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	<p><u>Art. 219 § 3 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u></p> <p>„§ 3. Do szczególnych obowiązków rady nadzorczej należy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ocena sprawozdań, o których mowa w art. 231 § 2 pkt 1, w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym; 2) ocena wniosków zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty; 3) sporządzanie oraz składanie zwyczajnemu zgromadzeniu wspólników corocznego pisemnego sprawozdania z działalności rady nadzorczej za ubiegły rok obrotowy (sprawozdanie rady nadzorczej).” <p><u>W art. 219 k.s.h. po § 3 powinny zostać dodane § 3¹-3² o następującym brzmieniu:</u></p> <p>„§ 3¹. Sprawozdanie rady nadzorczej powinno zawierać co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyniki oceny sprawozdań oraz wniosków przeprowadzonej zgodnie z § 3 pkt 1 i 2; 2) ocenę sytuacji spółki w ubiegłym roku obrotowym; 3) opis działalności rady nadzorczej w ubiegłym roku obrotowym, w tym informację o łącznym wynagrodzeniu 	<p>Uwaga nie została uwzględniona. W ramach prac projektowych uznano, że stopień unormowania sprawozdania rady nadzorczej w sp. z o.o. oraz P.S.A. jest wystarczający oraz odpowiada charakterowi tych jednostek.</p> <p>Różnicowanie treści sprawozdań rady nadzorczej spółki akcyjnej mającej status publicznej oraz niepublicznej odbywa się ewentualnie na poziomie dobrych praktyk. Nie znajduje uzasadnienia regulowanie tej kwestii z uwagi na niejednorodny wielkościowo oraz strukturalnie zbiór spółek publicznych oraz spółek niepublicznych.</p>

		<p>należnym od spółki z tytułu wszystkich badań zleconych przez radę nadzorczą w trakcie roku obrotowego w trybie art. 219¹. § 3². Umowa spółki lub regulamin rady nadzorczej mogą stanowić, że w sprawozdaniu rady nadzorczej zamieszcza się obowiązkowo dodatkowe informacje.”</p> <p><u>Art. 300⁶⁹ § 3 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u> „§ 3. Do szczególnych obowiązków rady nadzorczej należy: 1) ocena sprawozdań, o których mowa w art. 300⁸² § 2 pkt 1, w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym; 2) ocena wniosków zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty; 3) sporządzanie oraz składanie zwyczajnemu walnemu zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z działalności rady nadzorczej za ubiegły rok obrotowy (sprawozdanie rady nadzorczej).”</p> <p><u>W art. 300⁶⁹ k.s.h. po § 3 powinny zostać dodane § 3¹-3² o następującym brzmieniu:</u> „§ 3¹. Sprawozdanie rady nadzorczej powinno zawierać co najmniej: 1) wyniki oceny sprawozdań oraz wniosków przeprowadzonej zgodnie z § 3 pkt 1 i 2; 2) ocenę sytuacji spółki w ubiegłym roku obrotowym; 3) opis działalności rady nadzorczej w ubiegłym roku obrotowym, w tym informację o łącznym wynagrodzeniu należnym od spółki z tytułu wszystkich badań zleconych przez radę nadzorczą w trakcie roku obrotowego w trybie art. 300^{71a}. § 3². Umowa spółki lub regulamin rady nadzorczej mogą stanowić, że w sprawozdaniu rady nadzorczej zamieszcza się obowiązkowo dodatkowe informacje.”</p> <p><u>Art. 300⁷⁶ § 3 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u> „§ 3. Do szczególnych obowiązków dyrektorów niewykonawczych należy: 1) ocena prawidłowości i rzetelności sprawozdań, o których mowa w art. 300⁸² § 2 pkt 1;</p>	
--	--	---	--

		<p>2) sporządzenie oraz składanie zwyczajnemu walnemu zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z działalności dyrektorów niewykonawczych za ubiegły rok obrotowy (sprawozdanie dyrektorów niewykonawczych).”</p> <p><u>W art. 300⁷⁶ k.s.h. po § 3 powinny zostać dodane § 3¹-3² o następującym brzmieniu:</u></p> <p>„§ 3¹. Sprawozdanie dyrektorów niewykonawczych powinno zawierać co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyniki oceny sprawozdań oraz wniosków przeprowadzonej zgodnie z § 3 pkt 1; 2) ocenę sytuacji spółki w ubiegłym roku obrotowym; 3) opis działalności dyrektorów niewykonawczych w ubiegłym roku obrotowym, w tym informację o łącznym wynagrodzeniu należnym od spółki z tytułu wszystkich badań zleconych przez dyrektorów niewykonawczych w trakcie roku obrotowego w trybie art. 300^{76a}. <p>§ 3². Umowa spółki lub regulamin rady dyrektorów mogą stanowić, że w sprawozdaniu dyrektorów niewykonawczych zamieszcza się obowiązkowo dodatkowe informacje.”</p> <p><u>Art. 382 § 3 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u></p> <p>„§ 3. Do szczególnych obowiązków rady nadzorczej należy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ocena sprawozdań, o których mowa w art. 395 § 2 pkt 1, w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym; 2) ocena wniosków zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty; 3) sporządzanie oraz składanie zwyczajnemu walnemu zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z działalności rady nadzorczej za ubiegły rok obrotowy (sprawozdanie rady nadzorczej).” <p><u>Art. 382 § 3¹ k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u></p> <p>„§ 3¹. Sprawozdanie rady nadzorczej spółki niepublicznej powinno zawierać co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyniki oceny sprawozdań oraz wniosków przeprowadzonej zgodnie z § 3 pkt 1 i 2;	
--	--	--	--

		<p>2) ocenę sytuacji spółki w ubiegłym roku obrotowym; 3) opis działalności rady nadzorczej w ubiegłym roku obrotowym, w tym informację o łącznym wynagrodzeniu należnym od spółki z tytułu wszystkich badań zleconych przez radę nadzorczą w trakcie roku obrotowego w trybie art. 382¹.”</p> <p><u>Art. 382 k.s.h. po § 3¹ powinny zostać dodane § 3²-3³ o następującym brzmieniu:</u></p> <p>„§ 3². Sprawozdanie rady nadzorczej spółki publicznej powinno zawierać co najmniej:</p> <p>1) wyniki oceny sprawozdań oraz wniosków przeprowadzonej zgodnie z § 3 pkt 1 i 2; 2) ocenę sytuacji spółki w ubiegłym roku obrotowym, z uwzględnieniem adekwatności i skuteczności stosowanych w spółce systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, zapewniania zgodności działalności oraz audytu wewnętrznego; 3) ocenę realizacji przez członków zarządu w ubiegłym roku obrotowym ich obowiązków, w tym obowiązków informacyjnych wobec rady nadzorczej; 4) opis działalności rady nadzorczej w ubiegłym roku obrotowym, w tym informację o łącznym wynagrodzeniu należnym od spółki z tytułu wszystkich badań zleconych przez radę nadzorczą w trakcie roku obrotowego w trybie art. 382¹. Sprawozdanie rady nadzorczej nie narusza obowiązków informacyjnych spółek publicznych określonych w przepisach o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych oraz w innych przepisach odrębnych.</p> <p>§ 3³. Statut lub regulamin rady nadzorczej mogą stanowić, że w sprawozdaniu rady nadzorczej zamieszcza się obowiązkowo dodatkowe informacje.”</p> <p>Proponowana zmiana ma na celu doprecyzowanie przedmiotu sprawozdania rady nadzorczej albo dyrektorów niewykonawczych w spółce z o.o. i P.S.A. na podobieństwo proponowanego art. 382 § 3¹ k.s.h. Jednocześnie proponuje się zróżnicowanie treści sprawozdania</p>	
--	--	---	--

			<p>w przypadku niepublicznych i publicznych spółek akcyjnych (te pierwsze powinny być objęte obowiązkami analogicznymi jak spółka z o.o. i P.S.A., a w przypadku tych drugich katalog informacji powinien być szerszy).</p> <p>Zmiana ma na celu również przesądzenie, że sprawozdanie przedkładane jest zwyczajnemu zgromadzeniu.</p>	
224.	<p>Art. 219 § 4-4² Art. 300⁷¹ § 1-1² Art. 300⁷⁶ § 5 Art. 382 § 4-4² k.s.h.</p>	<p>Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych</p>	<p><u>W art. 219 k.s.h. § 4¹ i 4² nie powinny być dodane, a § 4 powinien otrzymać następujące brzmienie:</u></p> <p>„§4 . W celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza może żądać od zarządu, prokurentów, pracowników spółki lub osób zatrudnionych w spółce na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o podobnym charakterze sporządzenia lub przekazania wszelkich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień, w szczególności dotyczących działalności spółki lub jej stanu majątkowego.”</p> <p><u>W art. 300⁷¹ k.s.h. § 1¹ i 1² nie powinny być dodane, a § 1 powinien otrzymać następujące brzmienie:</u></p> <p>„§ 1. W celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza może żądać od zarządu, prokurentów, pracowników spółki lub osób zatrudnionych w spółce na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o podobnym charakterze sporządzenia lub przekazania wszelkich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień, w szczególności dotyczących działalności spółki lub jej stanu majątkowego.”</p> <p><u>W art. 300⁷⁶ k.s.h. § 5 powinien otrzymać następujące brzmienie:</u> „§ 5. W celu wykonania swoich obowiązków każdy dyrektor niewykonawczy może żądać od dyrektorów, prokurentów, pracowników spółki lub osób zatrudnionych w spółce na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o podobnym charakterze sporządzenia lub przekazania wszelkich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień, w szczególności dotyczących działalności spółki lub jej stanu majątkowego, oraz żądać od wymienionych osób przedstawienia radzie dyrektorów lub komitetowi, o którym mowa w § 4, na ich</p>	<p>Sugestie uwzględnione co do istoty.</p>

			<p>najbliższych posiedzeniach takich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień.”</p> <p><u>W art. 382 k.s.h. § 4¹ i 4² nie powinny być dodane, a § 4 powinien otrzymać następujące brzmienie:</u></p> <p>„§ 4. W celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza może żądać od zarządu, prokurentów, pracowników spółki lub osób zatrudnionych w spółce na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o podobnym charakterze sporządzenia lub przekazania wszelkich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień, w szczególności dotyczących działalności spółki lub jej stanu majątkowego.”</p> <p>Zaproponowane zmiany mają na celu doprecyzowanie proponowanej regulacji poprzez usunięcie zwrotów mogących budzić kontrowersje (potencjalna wykładnia, że adresat weryfikuje, co jest informacją albo dokumentem „potrzebnym do nadzoru nad spółką”) oraz usunięcia elementów stanowiących <i>superfluum</i> (dostęp do informacji o spółkach zależnych, zakaz ograniczania dostępu do informacji przez zarząd).</p>	
225.	Art. 219 § 6 Art. 300 ⁶⁹ § 3 ¹ Art. 300 ⁷⁶ § 3 ¹ Art. 382 § 5 k.s.h.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	<p>Standard zawarty w proponowanych przepisach powinien wynikać z ustawy o biegłych rewidentach i mieć szerszy charakter, tj. dotyczyć generalnego obowiązku biegłego rewidenta w zakresie wyjaśniania i jasnej prezentacji wniosków z badania. Możliwość wyinterpretowania tych kwestii z treści obecnego brzmienia tej ustawy wymaga pogłębionej analizy.</p> <p>Proponowane przepisy są zbyt kazuistyczne i kwestia ta powinna być przedmiotem regulacji ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2020 r., poz. 1415, t.j.) jako elementu deontologii zawodowej biegłych rewidentów. Pogłębiona analiza jest wymagana do ustalenia, czy <i>de lege lata</i> przedmiotowy obowiązek jest możliwy do wyinterpretowania, a dopiero jeżeli nie jest – konieczna będzie zmiana w ustawie o biegłych rewidentach.</p>	Przedmiotowy obowiązek jest niemożliwy do „wyinterpretowania” z obecnej ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, stąd ingerencja ustawodawcza została uznana za uzasadnioną.
226.	Art. 208 Art. 219 ¹ Art. 222	Ośrodek Badań, Studiów i	<u>W art. 208 k.s.h. po § 12 należy dodać § 13 i 14 o następującym brzmieniu:</u>	Uwaga nieuwzględniona.

	<p>Art. 300⁵⁷ k.s.h.</p>	<p>Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych</p>	<p>„§ 13. Regulamin zarządu lub umowa spółki mogą ustanowić komitet zarządu z zadaniem przygotowania lub wykonania jego uchwał. Zarząd może uchwalić regulamin komitetu określający organizację i sposób wykonywania powierzonych zadań.</p> <p>§ 14. W skład komitetu wchodzi co najmniej dwóch członków zarządu. W skład komitetu mogą wchodzić także inne osoby z głosem doradczym.”</p> <p><u>Zamiast dodania art. 219¹ k.s.h. w art. 222 k.s.h. po § 6 należy dodać § 6¹ i 6² o następującym brzmieniu:</u></p> <p>„§ 6¹. Regulamin rady nadzorczej lub umowa spółki mogą ustanowić komitet rady nadzorczej z zadaniem przygotowania lub wykonania jego uchwał lub dokonywania czynności, o których mowa w art. 219 § 5 pkt 2 lit. a lub § 6 pkt 2. Rada nadzorcza może uchwalić regulamin komitetu określający organizację i sposób wykonywania powierzonych zadań.</p> <p>§ 6². W skład komitetu wchodzi co najmniej dwóch członków rady nadzorczej. W skład komitetu mogą wchodzić także inne osoby z głosem doradczym.”</p> <p><u>Art. 300⁵⁷ § 2 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u></p> <p>„§ 2. Regulamin organu lub umowa spółki mogą ustanowić komitet organu z zadaniem przygotowania lub wykonania jego uchwał, a w przypadku rady nadzorczej – także wykonywania czynności, o których mowa w art. 300⁷¹ § 3 pkt 1 lub § 4 pkt 2. Organ może uchwalić regulamin komitetu określający organizację i sposób wykonywania powierzonych zadań.”</p> <p><u>W art. 371 k.s.h. po § 6 należy dodać § 7 i 8 o następującym brzmieniu:</u></p> <p>„§ 7. Regulamin zarządu lub statut mogą ustanowić komitet zarządu z zadaniem przygotowania lub wykonania jego uchwał. Zarząd może uchwalić regulamin komitetu określający organizację i sposób wykonywania powierzonych zadań.</p> <p>§ 8. W skład komitetu wchodzi co najmniej dwóch członków zarządu. W skład komitetu mogą wchodzić także inne osoby z głosem doradczym.”</p>	
--	---	---	---	--

			<p><u>Zamiast dodania art. 390¹ k.s.h. w art. 391 k.s.h. po § 3 należy dodać § 4 i 5 o następującym brzmieniu:</u></p> <p>„§ 4. Regulamin rady nadzorczej lub statut mogą ustanowić komitet rady nadzorczej z zadaniem przygotowania lub wykonania jego uchwał lub dokonywania czynności, o których mowa w art. 380¹ § 5 pkt 2 lub art. 390 § 1² pkt 1 lub § 1³ pkt 2. Rada nadzorcza może uchwalić regulamin komitetu określający organizację i sposób wykonywania powierzonych zadań.</p> <p>§ 5. W skład komitetu wchodzi co najmniej dwóch członków rady nadzorczej. W skład komitetu mogą wchodzić także inne osoby z głosem doradczym.”</p> <p>Proponowana zmiana ma na celu doprecyzowanie (określenie funkcji komitetu jako przygotowawczych, wykonawczych i kontrolnych), uproszczenie i ujednoczenie proponowanej regulacji komitetów z obecną regulacją zawartą w przepisach dotyczących P.S.A. Jednocześnie, w celu zapewnienia spójności regulacji, pożądane jest wprowadzenie analogicznej regulacji do przepisów o zarządach spółki z o.o. i spółki akcyjnej. Zaproponowane zmiany są spójne z propozycjami modyfikacji dotyczącymi sprawozdań zarządu (por. pkt 87 tabeli) oraz prawa kontroli (por. pkt 86 tabeli). W przypadku zmian w art. 208 k.s.h. numeracja wynika ze zmiany proponowanej w pkt 70 tabeli.</p>	
227.	Uwaga ogólna	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	<p><u>Art. 17 § 3 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u></p> <p>„§ 3. Czynność prawna dokonana bez zgody właściwego organu spółki, wymaganej wyłącznie przez umowę spółki albo statut, regulamin rady nadzorczej lub uchwałę rady nadzorczej jest ważna, jednakże nie wyklucza to odpowiedzialności członków zarządu wobec spółki z tytułu naruszenia umowy spółki albo statutu, regulaminu rady nadzorczej lub uchwały rady nadzorczej.”</p> <p><u>Art. 220 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u></p> <p>„Umowa spółki może rozszerzyć uprawnienia rady nadzorczej, a w szczególności stanowić, że zarząd jest obowiązany uzyskać zgodę rady nadzorczej przed dokonaniem oznaczonych w umowie spółki czynności, oraz przekazać radzie nadzorczej</p>	Uwagi nieuwzględnione ze względu na nieuzyskanie aksjologicznej aprobaty zespołu eksperckiego.

			<p>prawo zawieszania w czynnościach, z ważnych powodów, poszczególnych lub wszystkich członków zarządu. Umowa spółki może stanowić, że regulamin rady nadzorczej lub uchwała rady nadzorczej może określać czynności, do których podjęcia zarząd jest obowiązany uzyskać zgodę rady nadzorczej.”</p> <p><u>W art. 384 k.s.h. po § 1 dodaje się § 11 o następującym brzmieniu:</u></p> <p>„§ 11. Statut może stanowić, że regulamin rady nadzorczej lub uchwała rady nadzorczej może określać czynności, do których podjęcia zarząd jest obowiązany uzyskać zgodę rady nadzorczej.”</p> <p>Proponowana zmiana ma na celu wzmocnienie kompetencji nadzorczych rady nadzorczej poprzez umożliwienie stosowania przez spółki z o.o. i spółki akcyjne podobnych rozwiązań jak przewidziane w art. 300⁶⁹ § 4 zd. 2 k.s.h. Zmiana ta jest daleko idąca dla obecnych uczestników obrotu, w związku z czym przełamanie zasady określania dodatkowych czynności, które wymagają zgody rady, wyłącznie w konstytucji spółki powinno mieć charakter fakultatywny (powinno wymagać zawarcia odpowiedniego upoważnienia w umowie albo statucie spółki). Jednocześnie organem zasadniczo kompetentnym do przyjęcia regulaminu rady nadzorczej jest zgromadzenie (art. 222 § 6 i art. 391 § 3 k.s.h.), więc przesądzenie w konstytucji spółki o możliwości wskazywania takich czynności w regulaminie nie odbierze możliwości kształtowania kompetencji rady przez wspólników albo akcjonariuszy, lecz uprości tryb zmian poprzez brak konieczności modyfikowania umowy albo statutu spółki. Zmiana art. 17 § 3 k.s.h., w zakresie dodania uchwały rady nadzorczej, dodatkowo dostosowuje ten przepis do regulacji P.S.A.</p>	
228.	Art. 220 ¹ § 1-3 Art. 300 ⁶⁹ § 4 ¹⁻⁴ Art. 384 ¹ § 1-3 k.s.h.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	Wprowadzenie wymogu wyrażania zgody przez radę nadzorczą na zawarcie przez spółkę niepubliczną transakcji z podmiotem powiązany - projekt powinien w tym zakresie stać się przedmiotem ponownych prac analitycznych i ewentualnie legislacyjnych na poziomie ministerialnym. Materia ta powinna zostać wyłączona z Projektu. Potrzeba wprowadzenia omawianej regulacji nie dostała dostatecznie uzasadnienia przez autorów Projektu. Podstawowa	Przedstawiona uwaga nie zasługuje na uwzględnienie. Sugestia ta bazuje bowiem na założeniu, iż w spółkach akcyjnych nieposiadających statusu „publicznego” członkowie rady nadzorczej

			<p>potrzeba regulowania kwestii kontroli transakcji z podmiotami powiązаныmi powstaje w spółkach publicznych, których w tym zakresie Projekt nie dotyczy. Co prawda w zakresie spółek notowanych na rynku regulowanym istnieje już autonomiczna regulacja, ale nie dotyczy to spółek z NewConnect, które zgodnie z Projektem w ogóle nie miałyby być w tym zakresie regulowane. Sensem nadzoru nad tego typu transakcjami jest ochrona mniejszości. Trudno oczekiwać, że w spółce niepublicznej, w której praktycznie wszyscy członkowie rady są nominatami większościowego udziałowca, zapewnienie takiej ochrony przez radę będzie efektywne. W tym celu w regulacjach zagranicznych wykorzystywane są specyficzne metody dotyczące m.in. wyłączenia niektórych członków z głosowania czy wzmocnienia funkcji członków niezależnych. W konsekwencji zarówno potrzeba regulowania tej kwestii, jak i ostateczny model ewentualnej regulacji, powinny zostać poddane pogłębionym analizom, uwzględniającym wnioski sformułowane na podstawie badań prawnoporównawczych.</p>	<p>„nominowani” są wyłącznie przez współnika lub akcjonariusza większościowego oraz nie zapewniają oni ochrony mniejszościowym współwłaścicielom. Założenie to jest sprzeczne z fundamentem funkcjonowania rady nadzorczej jako organu spółki kapitałowej, stąd dalsza polemika zdaje się zbyteczna.</p>
229.	Art. 221 ¹ Art. 389 k.s.h.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	<p><u>Zamiast dodawać art. 221¹ k.s.h. w art. 222 k.s.h. po § 5 należy dodać § 5¹-5² o następującym brzmieniu:</u></p> <p>„§ 5¹. Członek rady nadzorczej lub członek zarządu mogą żądać zwołania posiedzenia rady nadzorczej, podając proponowany porządek obrad, lub podjęcia określonej uchwały na piśmie albo przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.</p> <p>§ 5². Jeżeli przewodniczący rady nadzorczej nie zwoła posiedzenia albo nie zarządzi głosowania na piśmie albo przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość na dzień przypadający w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania żądania, wnioskodawca może samodzielnie zwołać posiedzenie, podając jego datę i miejsce.”</p> <p><u>Art. 389 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u></p> <p>„§ 1. Członek rady nadzorczej lub członek zarządu mogą żądać zwołania posiedzenia rady nadzorczej, podając proponowany porządek obrad, lub podjęcia określonej uchwały na piśmie albo przy</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Potrzeba wzmocnienia pozycji przewodniczącego rady nadzorczej była wielokrotnie akcentowana przez przedstawicieli praktyki. Projektowane przepisy korespondują z tymi życzeniami.</p> <p>Ponadto wprowadzane zasady odnoszące się do podejmowania przez radę nadzorczą uchwał w sprawach niezapowiedzianych w agendzie zaprezentowanej w zaproszeniu nie stanowią przenoszenia standardów ze zgromadzeń – przeciwnie zawierają istotną dystynkcję zmierzającą do potrzebnej profesjonalizacji rady.</p>

			<p>wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.</p> <p>§ 2. Jeżeli przewodniczący rady nadzorczej nie zwoła posiedzenia albo nie zarządzi głosowania na piśmie albo przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość na dzień przypadający w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania żądania, wnioskodawca może samodzielnie zwołać posiedzenie, podając jego datę i miejsce.</p> <p>§ 3. Posiedzenie rady nadzorczej powinno być zwoływane w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż jeden raz w każdym kwartale roku obrotowego.”</p> <p>Zmiany przedstawione w Projekcie w części nie powinny zostać wprowadzone. W przypadku roli przewodniczącego funkcja organizacyjna może zostać wywiedziona już z samej istoty jego funkcji. Przenoszenie standardów podejmowania uchwał nieobjętych porządkiem obrad albo bez zwołania posiedzenia z przepisów o zgromadzeniach jest rozwiązaniem nieprawidłowym w kontekście potrzeby profesjonalizacji rad nadzorczych. Spośród zaprezentowanych rozwiązań zasługuje na uwzględnienie uzupełnienie luki w regulacji spółki z o.o. dotyczącej żądania zwołania posiedzenia rady nadzorczej albo organizacji zdalnego głosowania przez nią. Pozytywnie należy też ocenić modyfikację art. 389 § 3 k.s.h. w kierunku powiązania częstotliwości posiedzeń rady z kwartałami roku obrotowego.</p>	
230.	Art. 222 §4 ¹ Art. 388 §3 ¹ k.s.h.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	<p>Proponowana zmiana w nowej regulacji podejmowania uchwał przez organy spółek kapitałowych powinna wyglądać następująco:</p> <p>1) w art. 208 § 5² k.s.h. powinno zostać dodane następujące drugie zdanie: „Uchwała jest ważna, gdy wszyscy członkowie zarządu zostali powiadomieni o treści projektu uchwały.”;</p> <p>2) w art. 208 § 5³ k.s.h. powinno zostać dodane następujące drugie zdanie: „Oddanie głosu na piśmie nie może dotyczyć spraw wprowadzonych do porządku obrad na posiedzeniu zarządu.”;</p> <p>3) w art. 208 k.s.h. po § 5³ należy dodać § 5⁴ o następującej treści:</p>	Uwaga polemiczna.

			<p>„§ 5⁴. Głosowania zarządu są jawne, chyba że umowa spółki lub regulamin zarządu stanowi inaczej.”;</p> <p>4) w art. 222 § 1 k.s.h. zdanie pierwsze powinno otrzymać brzmienie: „Rada nadzorcza podejmuje uchwały na posiedzeniu, jeżeli w posiedzeniu uczestniczy co najmniej połowa jej członków, a wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni.”;</p> <p>5) w art. 222 k.s.h. po § 3 należy dodać § 3¹ o następującej treści: „§ 3¹. Członków rady nadzorczej uczestniczących w głosowaniu na posiedzeniu na piśmie albo przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość uwzględnia się przy ustalaniu kworum, chyba że umowa spółki lub regulamin rady nadzorczej stanowi inaczej.”;</p> <p>6) art. 222 § 4¹ k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie: „§ 4¹. Głosowania rady nadzorczej są jawne, chyba że umowa spółki lub regulamin rady nadzorczej stanowi inaczej.”;</p> <p>7) po art. 300⁵⁸ § 1 dodaje się § 1¹ i 1² o następującym brzmieniu: „§ 1¹. W posiedzeniu organu można uczestniczyć przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. § 1². Członkowie organu mogą brać udział w podejmowaniu uchwał organu, oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka organu, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. Oddanie głosu na piśmie nie może dotyczyć spraw wprowadzonych do porządku obrad na posiedzeniu organu.”;</p> <p>8) w art. 300⁵⁸ k.s.h. po § 4 dodaje się § 4¹ o następującym brzmieniu: „§ 4¹. Głosowania organu są jawne, chyba że umowa spółki lub regulamin organu stanowi inaczej.”;</p> <p>9) możliwość zdalnego udziału w zgromadzeniu bez wprowadzania dodatkowych postanowień do umowy spółki (por. art. 234¹ k.s.h.) powinna zostać wprowadzona także do art. 300⁹² k.s.h.;</p> <p>10) art. 371 § 3¹ k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie: „§ 3¹. W posiedzeniu zarządu można uczestniczyć również przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumienia się na</p>	
--	--	--	--	--

		<p>odległość, chyba że statut spółki stanowi zdanie drugie stosuje się odpowiednio.”;</p> <p>11) w art. 371 § 3² k.s.h. zostać dodane następujące drugie zdanie: „Uchwała jest ważna, gdy wszyscy członkowie zarządu zostali powiadomieni o treści projektu uchwały.”;</p> <p>12) w art. 371 § 3³ k.s.h. powinno zostać dodane następujące drugie zdanie: „Oddanie głosu na piśmie nie może dotyczyć spraw wprowadzonych do porządku obrad na posiedzeniu zarządu.”;</p> <p>13) w art. 371 k.s.h. po § 3³ należy dodać § 3⁴ o następującej treści: „§ 3⁴. Głosowania zarządu są jawne, chyba że statut lub regulamin zarządu stanowi inaczej.”;</p> <p>14) w art. 388 § 1 k.s.h. zdanie pierwsze powinno otrzymać brzmienie: „Rada nadzorcza podejmuje uchwały na posiedzeniu, jeżeli w posiedzeniu uczestniczy co najmniej połowa jej członków, a wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni.”;</p> <p>15) art. 388 § 1¹ k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie: „§ 1¹. W posiedzeniu rady nadzorczej można uczestniczyć również przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, chyba że statut spółki stanowi inaczej; przepis art. 406⁵ § 3 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.”;</p> <p>16) po art. 388 § 2 k.s.h. należy dodać § 2¹ o następującej treści: „§ 2¹. Członków rady nadzorczej uczestniczących w głosowaniu na posiedzeniu na piśmie albo przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość uwzględnia się przy ustalaniu kworum, chyba że statut lub regulamin rady nadzorczej stanowią inaczej.”;</p> <p><u>17) art. 388 § 3¹ k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie: „§ 3¹. Głosowania rady nadzorczej są jawne, chyba że statut lub regulamin rady nadzorczej stanowi inaczej.”;</u></p> <p><u>18) art. 406⁵ § 4 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u> „§ 4. Jeżeli postanowiono o udziale w walnym zgromadzeniu w</p>	
--	--	--	--

			<p>sposób, o którym mowa w § 1 zdanie pierwsze, spółka publiczna zapewnia transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym osobom uprawnionym do uczestniczenia w walnym zgromadzeniu. Spółka publiczna może zapewniać transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym także szerszemu gronu odbiorców, w tym transmisję powszechnie dostępną, lub w przypadku, gdy nie postanowiono o udziale w walnym zgromadzeniu w sposób, o którym mowa w § 1 zdanie pierwsze. Transmisja obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym nie narusza obowiązków informacyjnych spółek publicznych określonych w przepisach o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych oraz w innych przepisach odrębnych.”</p>	
231.	Art. 222 §4 ² k.s.h.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	<p><u>Art. 222 § 4² k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u> „§ 4². Uchwały rady nadzorczej zapadają bezwzględną większością głosów, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. Umowa spółki może przewidywać, że w przypadku równości głosów decyduje głos przewodniczącego rady nadzorczej.” Proponowana zmiana wymaga uzupełnienia o kwestię głosu rozstrzygającego przewodniczącego rady nadzorczej (obecnie brak takiego przepisu w spółce z o.o.). Uzupełnienie to ma na celu wyeliminowanie ryzyka wnioskowania <i>a contrario</i> z regulacji pozostałych spółek kapitałowych, które stosowny przepis zawierają.</p>	Uwaga przeciwstawna do ustaleń zespołów eksperckich.
232.	Art. 228 k.s.h.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	<p>„uchyla się art. 228 pkt 6; Oczywista omyłka pisarska.</p>	Uwaga uwzględniona
233.	Art. 231 §4 ¹ Art. 300 ⁸² § 4 Art. 395 § 4 k.s.h.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji	<p>Zaproponowana regulacja powinna nie obejmować skrócenia terminów otrzymania dokumentów przez wspólników albo akcjonariuszy (ewentualnie termin w przypadku spółki z o.o. i P.S.A.</p>	Aktualnie wspomniany przepis wskazuje termin 15 dni na złożenie żądania przekazania dokumentów oraz ich udostępnienie akcjonariuszom. Pozostaje

		Krajowej Rady Radców Prawnych	mógłby zostać skrócony np. do 10 dni w związku z krótszym terminem zwołania zgromadzenia). Regulacja powinna zostać zharmonizowana z treścią art. 68 ustawy o rachunkowości. Zbyt krótki termin na zapoznanie się z dokumentami stanowiącymi przedmiot zwyczajnego zgromadzenia może uniemożliwiać współnikom albo akcjonariuszom należyte przygotowanie się do obrad i przeanalizowanie tych dokumentów.	to niezrozumiałe z uwagi na fakt zwoływania walnych zgromadzeń z dwutygodniowym wyprzedzeniem (przy akcjach imiennych). Modyfikacja legislacyjna została zidentyfikowana jako konieczna. Standardy z KSH oraz ustawy o rachunkowości mają charakter kumulatywny, nie alternatywny.
234.	Art. 293 Art. 483 k.s.h.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	<u>Art. 293 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u> „§ 1. Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz likwidator odpowiada wobec spółki za szkodę wynikłą z niewykonania lub nienależytego wykonania swoich obowiązków, w tym z niedołożenia należytej staranności wynikającej z zawodowego charakteru jego działalności lub niedochowania lojalności wobec spółki, chyba że nie po osi winy. § 2. Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz likwidator nie narusza obowiązku dołożenia należytej staranności, jeżeli, postępując w sposób lojalny wobec spółki, działa w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego, w tym na podstawie informacji, analiz i opinii, które powinny być w danych okolicznościach uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny.” <u>Art. 483 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u> „§ 1. Członek zarządu, rady nadzorczej oraz likwidator odpowiada wobec spółki za szkodę wynikłą z niewykonania lub nienależytego wykonania swoich obowiązków, w tym z niedołożenia należytej staranności wynikającej z zawodowego charakteru jego działalności lub niedochowania lojalności wobec spółki, chyba że nie ponosi winy. § 2. Członek zarządu, rady nadzorczej oraz likwidator nie narusza obowiązku dołożenia należytej staranności, jeżeli, postępując w sposób lojalny wobec spółki, działa w granicach	Zdaniem Komisji zmiana przepisu art. 293 § 1 oraz 483 § 1 KSH nie jest konieczna, ze względu na fakt, iż naruszenie obowiązku lojalności i należytej staranności wprowadzono w przepisach art. 209 ¹ , 214 ¹ , 377 ¹ , 387 ¹ KSH, a zatem naruszenie tych obowiązków jest naruszeniem prawa w rozumieniu wspomnianych wcześniej przepisów. Natomiast uchylenie § 2 w art. 293 i 483 KSH, jest związane z faktem wprowadzenia obowiązku staranności w przepisach art. 209 ¹ , 214 ¹ , 377 ¹ , 387 ¹ KSH, co stanowiłoby <i>superfluum</i> ustawowe. W przepisie art. 483 § 3 KSH błędnie wymieniono komisję rewizyjną co zostało skorygowane w trakcie prac Komisji.

			<p>uzasadnionego ryzyka gospodarczego, w tym na podstawie informacji, analiz i opinii, które powinny być w danych okolicznościach uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny.”</p> <p>Propozycja zmiany zmierza do ujednoczenia przepisów o odpowiedzialności pomiędzy regulacjami wszystkich spółek kapitałowych. Przede wszystkim przewiduje odwzorowanie brzmienia art. 300¹²⁵ § 1 k.s.h. w art. 293 § 1 i art. 483 § 1 k.s.h., co powinno rozwiązać jakiegokolwiek wątpliwości dotyczące przesłanki bezprawności w ramach tej podstawy odpowiedzialności.</p> <p>Dodatkowo nie wydaje się, aby istniała konieczność dodawania nowego § 3 – treść obecnego § 2 może zostać zastąpiona brzmieniem art. 300¹²⁵ § 2 k.s.h. Ostatnia poprawka dotyczy usunięcia odwołania do komisji rewizyjnej z proponowanej regulacji w spółce akcyjnej.</p>	
235.	Art. 219 §5 Art. 300 ⁷¹ §2 Art. 390 k.s.h.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	<p><u>Art. 219 § 5 k.s.h. powinien otrzymać poniższe brzmienie oraz po § 5 powinien zostać dodany § 6 w poniższym brzmieniu:</u></p> <p>„§ 5. Każdy członek rady nadzorczej może samodzielnie wykonywać czynności, o których mowa w § 4, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. Umowa spółki może w szczególności stanowić, że:</p> <p>1) każdemu członkowi albo niektórym członkom rady nadzorczej służy wyłącznie prawo żądania od członków zarządu, prokurentów, pracowników spółki lub osób zatrudnionych w spółce na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o podobnym charakterze przedstawienia radzie nadzorczej na jej najbliższym posiedzeniu określonych informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień, w szczególności dotyczących działalności spółki lub jej stanu majątkowego.; lub</p> <p>2) czynności, o których mowa w § 4, mogą być stale wykonywane, w odniesieniu do całości albo części przedmiotu działalności spółki, przez:</p> <p>a) określony komitet rady nadzorczej; lub</p> <p>b) określonych członków rady nadzorczej.</p>	<p>Uwaga niezasadna konstrukcyjnie.</p> <p>Określanie na poziomie KSH przykładowych postanowień umowy spółki pozostaje niecelowe.</p> <p>Propozycje zmierzające do zmiany zasady funkcjonowania rady nadzorczej w wymiarze <i>in corpore</i> wykraczają poza zakres uzasadnionych – w przekonaniu zespołów eksperckich – zmian KNS.</p>

		<p>§ 6. Jeżeli umowa spółki ogranicza samodzielne prawo wykonywania czynności, o których mowa w § 4, rada nadzorcza może wykonywać te czynności kolegiálně oraz może delegować:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych; lub 2) komitet rady nadzorczej do kolegiálnego pełnienia określonych czynności nadzorczych lub do delegowania członków komitetu do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych.”<p><u>Art. 300⁷¹ § 2 k.s.h. powinien otrzymać poniższe brzmienie oraz po § 2 powinny zostać dodane § 3 i 4 w poniższym brzmieniu:</u></p><p>„§ 2. Każdy członek rady nadzorczej może żądać od członków zarządu, prokurentów, pracowników spółki lub osób zatrudnionych w spółce na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o podobnym charakterze przedstawienia radzie nadzorczej na jej najbliższym posiedzeniu określonych informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień, w szczególności dotyczących działalności spółki lub jej stanu majątkowego. Umowa spółki może ograniczać albo wyłączać uprawnienie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, w odniesieniu do wszystkich albo niektórych członków rady nadzorczej.</p><p>§ 3. Umowa spółki może stanowić, że czynności, o których mowa w § 1, mogą być stale wykonywane, w odniesieniu do całości albo części przedmiotu działalności spółki, przez:</p><ol style="list-style-type: none"> 1) określony komitet rady nadzorczej lub określonych członków rady nadzorczej; albo 2) każdego członka rady nadzorczej. <p>§ 4. Jeżeli umowa spółki nie stanowi, że każdy członek rady nadzorczej może wykonywać czynności, o których mowa w § 1, w odniesieniu do całości przedmiotu działalności spółki, rada nadzorcza może delegować:</p><ol style="list-style-type: none"> 1) swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności, o których mowa w § 1; lub	
--	--	--	--

		<p>2) komitet rady nadzorczej do kolegialnego pełnienia określonych czynności, o których mowa w § 1, lub do delegowania członków komitetu do samodzielnego pełnienia takich czynności.”</p> <p><u>Art. 390 k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u></p> <p>„Art. 390. § 1. Rada nadzorcza wykonuje swoje obowiązki kolegialnie, z zastrzeżeniem przepisów niniejszego artykułu.</p> <p>§ 1¹. Każdy członek rady nadzorczej może żądać od członków zarządu, prokurentów, pracowników spółki lub osób zatrudnionych w spółce na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o podobnym charakterze przedstawienia radzie nadzorczej na jej najbliższym posiedzeniu określonych informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień, w szczególności dotyczących działalności spółki lub jej stanu majątkowego. Statut może ograniczać albo wyłączać uprawnienie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, w odniesieniu do wszystkich albo niektórych członków rady nadzorczej.</p> <p>§ 1². Statut może stanowić, że czynności, o których mowa w art. 382 § 4, mogą być stale wykonywane, w odniesieniu do całości albo części przedmiotu działalności spółki, również przez:</p> <p>1) określony komitet rady nadzorczej lub określonych członków rady nadzorczej albo</p> <p>2) każdego członka rady nadzorczej.</p> <p>§ 1³. Jeżeli statut nie stanowi, że każdy członek rady nadzorczej może wykonywać czynności, o których mowa w art. 382 § 4, w odniesieniu do całości przedmiotu działalności spółki, rada nadzorcza może delegować:</p> <p>1) swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności, o których mowa w art. 382 § 4; lub</p> <p>2) komitet rady nadzorczej do kolegialnego pełnienia określonych czynności, o których mowa w art. 382 § 4, lub do delegowania członków komitetu do samodzielnego pełnienia takich czynności.</p>	
--	--	---	--

		<p>§ 2. Jeżeli rada nadzorcza została wybrana w drodze głosowania oddzielnymi grupami, każda grupa ma prawo delegować jednego spośród wybranych przez siebie członków rady nadzorczej do stałego indywidualnego wykonywania czynności nadzorczych. Członkowie ci mają prawo podejmować indywidualnie wszystkie czynności nadzorcze określone w art. 382 § 4, a także mają prawo uczestniczenia w posiedzeniach zarządu z głosem doradczym. Zarząd obowiązany jest zawiadomić ich uprzednio o każdym swoim posiedzeniu oraz zarządzeniu głosowania w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.</p> <p>§ 3. Członkowie rady nadzorczej określani w § 2, otrzymują wynagrodzenie, którego wysokość ustala walne zgromadzenie. Walne zgromadzenie może powierzyć to uprawnienie radzie nadzorczej. Do członków takich stosuje się zakaz konkurencji, o którym mowa w art. 380.”</p> <p>Propozycja zmiany na celu zreformowanie modelu sprawowania kontroli przez radę nadzorczą spółki akcyjnej. Polega ona na złagodzeniu zasady kolektywności wykonywania kontroli na rzecz przyjęcia wzorca ustawowego, zgodnie z którym członkowie rady będą mieli indywidualne prawo żądania przedłożenia przez zarząd i osoby zatrudnione przez spółkę określonych informacji i dokumentów na posiedzeniu rady nadzorczej (model obowiązujący w systemie dualistycznym w P.S.A. i w spółce europejskiej). Jednocześnie wprowadza się zezwolenie na modyfikację tej regulacji w statucie w kierunku:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zasady pełnej kolektywności działania rady w zakresie kontroli (model obecny); 2) zasady indywidualnego prawa kontroli członków rady nadzorczej (model spółki z o.o.); 3) rozwiązań kombinowanych (wzorca ustawowego albo zasady kolektywności powiązanych ze stałym prawem kontroli przez komitet albo indywidualnym prawem kontroli niektórych członków, np. przewodniczącego). W sytuacjach, w których prawo	
--	--	---	--

			kontroli nie może być wykonywane w pełni przez pojedynczego członka rady nadzorczej, propozycja przewiduje możliwość delegowania członka rady albo komitetu do wykonywania określonych czynności kontrolnych. W celu ujednoczenia regulacji pomiędzy różnymi typami spółek (wyeliminowania ryzyka wnioskowania <i>a contrario</i>) propozycja obejmuje też korektę regulacji rady nadzorczej w spółce z o.o. i P.S.A. z zachowaniem prawa indywidualnej kontroli członków rady w spółce z o.o.	
236.	Art. 380 ¹ k.s.h.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	<p><u>Art. 380¹ k.s.h. powinien otrzymać następujące brzmienie:</u></p> <p>„Art. 380¹. § 1. Zarząd zobowiązany jest, bez dodatkowego wezwania, do przekazywania radzie nadzorczej: 1) listy uchwał zarządu wraz z oznaczeniem ich przedmiotu, podjętych od czasu poprzednio przedłożonej radzie nadzorczej listy;</p> <p>2) informacji o:</p> <p>a) sytuacji spółki, w tym w zakresie jej stanu majątkowego, a także istotnych okolicznościach z zakresu prowadzenia spraw spółki, w szczególności w obszarze operacyjnym, inwestycyjnym i kadrowym;</p> <p>b) przyjętych średnio- i długoterminowych planach biznesowych oraz postępach w ich realizacji, przy czym zarząd powinien wskazać na odstępstwa rzeczywistego stanu od wcześniej wyznaczonych kierunków, podając powody wystąpienia tych odstępstw;</p> <p>c) transakcjach oraz innych zdarzeniach lub okolicznościach, które istotnie wpływają lub mogą wpływać na sytuację majątkową spółki, w tym na jej rentowność lub płynność;</p> <p>d) znaczących zmianach dotyczących udzielonych radzie nadzorczej informacji, jeżeli zmiany te istotnie wpływają lub mogą wpływać na sytuację spółki.</p> <p>§ 2. Informacje, o których mowa w § 1 pkt 2, powinny odnosić się również do spółek zależnych oraz spółek powiązanych, jeżeli informacje te są znane zarządowi.</p> <p>§ 3. Dokumenty i informacje, o których mowa w § 1 i 2, powinny być przekazywane:</p>	Uwagi niezasadne z uwagi na przyjęte przez zespół ekspercki założenia konstrukcyjne.

			<p>1) w przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 1 i pkt 2 lit. a i b – na każdym posiedzeniu rady nadzorczej, przy czym rada nadzorcza może ustalić inne terminy przekazywania tych informacji;</p> <p>2) w przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 2 lit. c i d – niezwłocznie po wystąpieniu określonych zdarzeń lub okoliczności.</p> <p>§ 4. Dokumenty i informacje, o których mowa w niniejszym artykule, powinny być przedstawione w sposób rzetelny i kompletny oraz na piśmie albo elektronicznie, z wyjątkiem sytuacji, gdy zachowanie tej formy nie jest możliwe ze względu na konieczność natychmiastowego przekazania informacji radzie nadzorczej. Rada nadzorcza może postanowić o dopuszczalności przekazywania dokumentów lub informacji również w innej formie.</p> <p>§ 5. Statut lub regulamin rady nadzorczej może przewidywać:</p> <p>1) przekazywanie radzie nadzorczej przez zarząd dodatkowych dokumentów lub informacji bez dodatkowego wezwania; lub</p> <p>2) przekazywanie części albo całości dokumentów lub informacji przekazywanych radzie nadzorczej bez dodatkowego wezwania także określonemu komitetowi rady nadzorczej.</p> <p>§ 6. Statut może wyłączać albo ograniczać obowiązki informacyjne określone w § 1 lub 2.”</p> <p>Proponowane zmiany mają charakter korekcyjny. Propozycja obejmuje doprecyzowanie, że katalog przekazywanych informacji jest zamknięty (w celu zapewnienia zarządowi klarowności, jakie informacje ma przekazywać), ale może zostać rozszerzony w statucie albo regulaminie rady. Doprecyzowania wymagają niektóre elementy obowiązków informacyjnych (kwestia zakresu przekazywania uchwał oraz planów biznesowych). Wreszcie należy też dopuścić przekazywanie tych materiałów nie tylko na piśmie, ale też elektronicznie.</p>	
237.	Art. 587 ¹ Art. 587 ² k.s.h.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji	Art. 587 ¹ i 587 ² k.s.h. nie powinny zostać dodane, względnie powinny mieć bardziej precyzyjne brzmienie i być ograniczone jedynie do postaci umyślnej.	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Wskazane w niej problemy rozwiązują ogólne zasady odpowiedzialności karnej.</p>

		Krajowej Rady Radców Prawnych	Proponowane przepisy karne odwołują się do nieostro określonych przesłanek dotyczących nieterminowości przekazania informacji albo dokumentów (gdy powinny one zostać przekazane niezwłocznie) oraz niekompletności przekazanych informacji albo dokumentów. Jest z nimi związana również surowa sankcja w postaci zakazu pełnienia funkcji w organach spółek kapitałowych (por. pkt 65 tabeli). W celu ograniczenia niepewności obrotu i bezpieczeństwa prawnego członków zarządu, dyrektorów i pracowników spółki przepisy te powinny zostać usunięte z Projektu, względnie ich brzmienie powinno być doprecyzowane, a także powinny zostać usunięte ich § 2.	
238.	Art. 21 ¹⁵ k.s.h.	Krajowa Rada Spółdzielcza	Zgodnie z projektowanym art. 21 ¹⁵ przepisy ustawy o grupach spółek dotyczące spółki dominującej stosuje się odpowiednio m.in. do spółdzielni, z uwzględnieniem przepisów szczególnych. W ocenie Krajowej Rady Spółdzielczej powyższe rozwiązania powinny być zapewnione nie tylko, jak to przewiduje projekt, dla spółdzielni jako podmiotu dominującego i spółek prawa handlowego – jako podmiotów zależnych, lecz także warto rozważyć możliwość wprowadzenia podobnego rozwiązania dla grup spółdzielni, czyli grup, w skład których wchodzi spółdzielnia osób prawnych i zrzeszone w niej spółdzielnie, albo spółdzielnie tego samego typu, które zgodnie ze statutem każdej z nich kierują się wspólną strategią gospodarczą (interes grupy spółdzielni), umożliwiającą jednej z nich sprawowanie jednolitego kierownictwa nad pozostałymi spółdzielniami wchodzącymi w skład grupy, które zatem, podobnie jak spółki prawa handlowego pozostają między sobą w relacjach szeroko rozumianego <i>holdingu faktycznego</i> . W związku z powyższym uprzejmie proszę Pana Premiera o rozważenie możliwości wprowadzenia do konsultowanego projektu następującej propozycji legislacyjnej: W projekcie z dnia 20 lipca 2020 r. ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw, w art. 1 pkt 5, w dodawanym w ustawie Kodeks spółek handlowych przepisie art. 21 ¹⁵ dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i po nim dodaje się ust. 2 i 3 w brzmieniu:	Uwaga nieuwzględniona, regulacja grup spółdzielni wychodzi poza zakres przedmiotowy KSH określony w art. 1 § 1 KSH. Innym zagadnieniem jest dopuszczenie w art. 21 ¹⁵ § 1, że podmiotem dominującym w grupie spółek może być spółdzielnia. Jednakże wszystkie podmioty zależne w grupie są spółkami kapitałowymi, co mieści się w hipotezie normy prawnej z art. 1 § 1 KSH.

		<p>„2. Przepisy o grupie spółek stosuje się odpowiednio do spółdzielni osób prawnych i zrzeszonych w niej spółdzielni, kierujących się zgodnie ze statutem każdej ze zrzeszonych spółdzielni wspólną strategią gospodarczą (interes grupy spółdzielni), umożliwiającą spółdzielni osób prawnych sprawowanie jednolitego kierownictwa nad zrzeszonymi w niej spółdzielniami, przy czym przepisy o spółce dominującej stosuje się do spółdzielni osób prawnych, przepisy o spółce zależnej do zrzeszonych w niej spółdzielni, zaś przez interes mniejszościowych wspólników lub akcjonariuszy należy rozumieć interes członków zrzeszonych spółdzielni.</p> <p>3. Przepisy o grupie spółek stosuje się odpowiednio do co najmniej dwóch spółdzielni, które zgodnie ze statutem każdej z nich kierują się wspólną strategią gospodarczą (interes grupy spółdzielni), umożliwiającą jednej z nich sprawowanie jednolitego kierownictwa nad pozostałymi spółdzielniami wchodzącymi w skład grupy, przy czym przepisy o spółce dominującej stosuje się do spółdzielni, mającej możliwość sprawowania jednolitego kierownictwa, przepisy o spółce zależnej stosuje się do pozostałych spółdzielni, zaś przez interes mniejszościowych wspólników lub akcjonariuszy należy rozumieć interes członków pozostałych spółdzielni.”</p> <p>3. Zaproponowana w powyższej propozycji legislacyjnej konstrukcja prawna zakłada <i>grupę spółdzielni</i> jako kwalifikowany stosunek dominacji i zależności pomiędzy spółdzielnią osób prawnych a zrzeszonymi w niej spółdzielniami lub pomiędzy spółdzielniami, które zgodnie ze statutem każdej z nich kierują się wspólną strategią gospodarczą (interes grupy spółdzielni), umożliwiającą jednej z nich sprawowanie jednolitego kierownictwa nad pozostałymi spółdzielniami wchodzącymi w skład grupy, przez istnienie wspólnego interesu tej grupy. Powyższe nie oznacza jednak konieczności formalnego powstania nowej organizacji z własną nazwą, organami, czy regulaminem, co jest optymalnym rozwiązaniem z punktu widzenia efektywności realizacji interesu grupy spółdzielni. Zmiana ta ma zatem na celu wprowadzenie normy, zgodnie z którą możliwe byłoby przyjęcie przez grupę spółdzielni wspólnej strategii i zapewnienie możliwości jej</p>	
--	--	--	--

			skutecznej realizacji poprzez ułatwienie i prawne wzmocnienie koordynacji działań.	
239.	Art. 21 ¹⁵ k.s.h.	Zastępca Prezydenta Miasta Torunia Zbigniew Fiderewicz	<p>Proponowane brzmienie:</p> <p>Art 21¹⁵ Przepisy ustawy o grupach spółek dotyczące spółki dominującej stosuje się odpowiednio do spółdzielni, fundacji bądź stowarzyszenia prowadzących działalność gospodarczą, do funduszu inwestycyjnego, do jednostek samorządu terytorialnego, do przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, podlegającego obowiązkowi wpisu do rejestru przedsiębiorców albo do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej z uwzględnieniem przepisów szczególnych.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> Powyższa zmiana umożliwi jednostkom samorządu terytorialnego tworzenie grupy spółek bez konieczności powoływania odrębnych spółek (spółek dominujących) lub też wyznaczania którejkolwiek z istniejących spółek jako dominującej.</p>	Uwaga nieuwzględniona, z przyczyn aksjologicznych jednostka samorządu terytorialnego (gmina, powiat, województwo), podobnie jak i Skarb Państwa nie może być podmiotem dominującym w grupie spółek. Nie przeszkadza to jednak, żeby rolę spółki dominującej w grupie spółek pełniła spółka komunalna.
240.	Art. 192 k.s.h.	Zastępca Prezydenta Miasta Torunia Zbigniew Fiderewicz	<p>Propozycja dodania par. 2 w brzmieniu:</p> <p>2. W każdym czasie uchwałą Zgromadzenia Wspólników można wypłacić z kapitałów zapasowego lub rezerwowego środki na dywidendę w części pochodzącej z zysków z lat ubiegłych.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> Powyższy zapis umożliwi w każdym czasie na wypłatę niepobranej w latach poprzednich dywidendy bez konieczności zmiany uchwały Zgromadzenia Wspólników w sprawie podziału zysku i wypłaty dywidendy za ostatni rok obrotowy.</p>	Propozycja poza zakresem proponowanych w ramach projektu zmian.
241.	Art. 202 § 2 k.s.h.	Zastępca Prezydenta Miasta Torunia Zbigniew Fiderewicz	<p>Prop. Brzmienie art.:</p> <p>Kadencję oblicza się w pełnych latach obrotowych, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. Kadencję oblicza się w pełnych latach obrotowych, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. Nie dotyczy to pierwszego roku sprawozdania funkcji który nie musi być równy rokowi obrotowemu.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> Propozycja zmierza do takiego uregulowania sposobu obliczania długości kadencji aby był on jak najbardziej zbliżony do okresu</p>	Długość kadencji nie ma znaczenia z punktu widzenia absolutorium, które jest też udzielane członkom przestającym pełnić funkcję w trakcie trwania mandatu.

			<p>kadencji liczonego w latach kalendarzowych. W takiej sytuacji liczba udzielanych absolutorium będzie równa długości kadencji (5 letnia kadencja to 5-krotnie udzielane absolutorium)</p>	
242.	Art. 208 ¹ k.s.h.	Zastępca Prezydenta Miasta Torunia Zbigniew Fiderewicz	<p>Prop. Brzmienie art.: Art. 208¹ Uchwały zarządu są protokołowane. Protokół powinien zawierać porządek obrad, nazwiska i imiona obecnych członków zarządu, liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały, jak również pytania i wyjaśnienia złożone przez poszczególnych członków zarządu lub pracowników spółki czy zewnętrznych doradców. W protokole zaznacza się również zdania odrębne zgłoszone przez członka zarządu wraz z jego ewentualnym umotywowaniem. Protokół podpisują obecni członkowie zarządu. Uzasadnienie: Propozycja umożliwi identyfikację podstaw danych do podjęcia decyzji. Wprowadzenie w błąd przez któregokolwiek z członków zarządu, pracowników lub doradców będzie w takiej sytuacji dużo łatwiejsze do udowodnienia.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Regulacja dotycząca protokołów nie wyklucza podania w nim innych istotnych okoliczności.</p>
243.	Art. 218 § 2 k.s.h.	Zastępca Prezydenta Miasta Torunia Zbigniew Fiderewicz	<p>Prop. Brzmienie art.: W przypadku powołania członków rady nadzorczej i komisji rewizyjnej na okres dłuższy niż rok, ich mandaty wygasają z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia tej funkcji. Kadencję oblicza się w pełnych latach obrotowych, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. Nie dotyczy to pierwszego roku sprawowania funkcji, który nie musi być równy rokowi obrotowemu. Uzasadnienie: Propozycja zmierza do takiego uregulowania sposobu obliczania długości kadencji, aby był on jak najbardziej zbliżony do okresu kadencji liczonego w latach kalendarzowych.</p>	Uwaga polemiczna.
244.	Art. 219 § 2 k.s.h.	Zastępca Prezydenta Miasta Torunia Zbigniew Fiderewicz	<p>Prop. Brzmienie art.: § 2.: Rada nadzorcza nie ma prawa wydawania zarządowi wiążących poleceń dotyczących prowadzenia spraw spółki. Rada może zobowiązać zarząd do określonych działań związanych z</p>	Propozycja poza zakresem proponowanych w ramach projektu zmian.

			<p>przygotowaniem strategii, planów, sprawozdań czy też uwzględnienia wytycznych zgromadzenia wspólników.</p> <p>Uzasadnienie: Propozycja zapisu ma na celu doprecyzowanie relacji pomiędzy radą nadzorczą a zarządem.</p>	
245.	Art. 264 §. 2 k.s.h.	Zastępca Prezydenta Miasta Torunia Zbigniew Fiderewicz	<p>Prop. Brzmienia art:</p> <p>§ 2. Przepisów par. 1 nie stosuje się, jeżeli pomimo obniżenia kapitału zakładowego nie zwraca się wspólnikom wpłat dokonanych na kapitał zakładowy lub jednocześnie z obniżeniem kapitału zakładowego następuje jego podwyższenie co najmniej do pierwotnej wysokości.</p> <p>Uzasadnienie: Propozycja zapisu zmierza do rozdzielenia aktualnie dwóch przesłanek łącznych niezbędnych do odstąpienia od postępowania konwokacyjnego w przypadku obniżenia kapitału zakładowego (umorzenie udziałów lub zmiana wartości nominalnej udziałów) Przy umarzaniu części udziałów i przy zastosowaniu jednej z dwóch przesłanek nie dochodzi do uszczuplenia majątku spółki, a tym samym do konieczności powiadamiania wierzycieli spółki.</p>	Propozycja poza zakresem proponowanych w ramach projektu zmian.
246.	Art. 348 k.s.h.	Zastępca Prezydenta Miasta Torunia Zbigniew Fiderewicz	<p>Dodać par. 1¹ w brzmieniu:</p> <p>§ 1¹. W każdym czasie uchwałą Walnego zgromadzenia można wypłacić z kapitałów zapasowego lub rezerwowego środki na dywidendę w części pochodzącej z zysków z lat ubiegłych.</p> <p>Uzasadnienie: Powyższy zapis umożliwi w każdym czasie na wypłatę niepobranej w latach poprzednich dywidendy bez konieczności zmiany uchwały Walnego Zgromadzenia w sprawie podziału zysku i wypłaty dywidendy za ostatni rok obrotowy.</p>	Propozycja poza zakresem proponowanych w ramach projektu zmian.
247.	Art. 369 k.s.h.	Zastępca Prezydenta Miasta Torunia	<p>Prop. Brzmienie art:</p> <p>§ 1. Członek zarządu jest powoływany na okres nie dłuższy niż pięć lat (kadencja). Jeżeli statut nie stanowi inaczej, kadencję oblicza się w pełnych latach obrotowych. Nie dotyczy to pierwszego roku</p>	Uwaga nieuwzględniona

		Zbigniew Fiderewicz	<p>sprawowania funkcji który nie musi być równy rokowi obrotowemu. Ponowne powołania tej samej osoby na członka zarządu, są dopuszczalne, jednak nie wcześniej niż na rok przed upływem bieżącej kadencji.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Propozycja zmierza do takiego uregulowania sposobu obliczania długości kadencji, aby był on jak najbardziej zbliżony do okresu kadencji liczonego w latach kalendarzowych. W takiej sytuacji liczba udzielanych będzie równa długości kadencji (5 – letnia kadencja to 5 – krotnie udzielanie absolutorium)</p>	
248.	Art. 375 ¹ k.s.h.	Zastępca Prezydenta Miasta Torunia Zbigniew Fiderewicz	<p>Prop. Brzmienia art.: Walne zgromadzenie i rada nadzorcza nie mogą wydawać zarządowi wiążących poleceń dotyczących prowadzenia spraw spółki. Walne zgromadzenie i rada nadzorcza może zobowiązywać zarząd do określonych działań związanych z przygotowaniem strategii, planów sprawozdań czy też uwzględnienia wytycznych walnego zgromadzenia.</p> <p>Uzasadnienie: Propozycja zapisu ma na celu doprecyzowanie relacji pomiędzy walnym zgromadzeniem lub radą nadzorczą a zarządem.</p>	Propozycja poza zakresem proponowanych w ramach projektu zmian.
249.	Art. 376 k.s.h.	Zastępca Prezydenta Miasta Torunia Zbigniew Fiderewicz	<p>Prop. Brzmienia art: „Art. 376. Uchwały zarządu są protokołowane. Protokół powinien zawierać porządek obrad, nazwiska i imiona obecnych członków zarządu, liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały, jak również pytania i wyjaśnienia złożone przez poszczególnych członków zarządu lub pracowników spółki czy zewnętrznych doradców. W protokole zaznacza się również zdania odrębne zgłoszone przez członka zarządu wraz z jego ewentualnym umotywowaniem. Protokół podpisują obecni członkowie zarządu”.</p> <p>Uzasadnienie: Propozycja umożliwi identyfikację podstaw (danych) do podjęcia decyzji. Wprowadzenie w błąd przez któregokolwiek z członków zarządu, pracowników lub doradców będzie w takiej sytuacji dużo łatwiejsze do udowodnienia.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Kwestia praktyczna do rozstrzygnięcia na poziomie spółki, z uwzględnieniem jej indywidualnych okoliczności.</p>

250.	Art. 209 ¹ § 2 Art. 214 ¹ § 2 Art. 377 ¹ § 2 Art. 387 ¹ § 2 k.s.h.	PKN Orlen	<p>Brak definicji „tajemnicy spółki” Rekomendacja dodania definicji w znowelizowanym KSH.</p>	<p>Pojęcie „tajemnicy spółki” nawiązuje do pojęcia tajemnicy przedsiębiorstwa występującego na gruncie przepisu art. 55¹ KC, wychodzi też poza ściśle rozumiane tajemnice przedsiębiorstwa chronione na podstawie przepisu art. 11 ust. 2 ZNKU. Celowo nie odwołano się wprost do ZNKU, gdyż tajemnice przedsiębiorstwa są i tak w ten sposób chronione, natomiast pojęcie tajemnice spółki ma objąć informacje pozyskane w trakcie pełnienia mandatu. Pojęciem tym posłużył się ustawodawca w przepisach o prostej spółce akcyjnej (art. 300⁵⁵ KSH). Pojęcie to występuje też na gruncie niemieckiej ustawy o spółce akcyjnej (np. § 93 AktG).</p>
251.	Art. 4 § 1 pkt 4 lit. f) k.s.h.	PKN Orlen	<p>Wykreślenie lit f) w całości, co spowoduje że definicja będzie precyzyjna i będzie wskazywała wyłącznie na zamknięty katalog przesłanek. Obecnie na bazie przepisów występują różne definicje.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona, za daleko idąca, efekt skreślenia art. 7 KSH.</p>
252.	Art. 4 § 1 pkt 51 k.s.h.	PKN Orlen	<p>Rekomendacja wprowadzenia czytelnego przepisu, z którego jasno wynika, że to spółka dominująca określa strategię grupy spółek, co pozwoli na uniknięcie wątpliwości interpretacyjnych. Dookreślenie wspólnej strategii poprzez dodanie, że ma ona być: „umożliwiająca spółce dominującej sprawowanie jednolitego kierownictwa nad spółką albo spółkami zależnymi” wprowadza element nieostry do definicji i może rodzić wątpliwości interpretacyjne. Trudno bowiem ocenić czy strategia „umożliwia sprawowanie jednolitego kierownictwa”. W praktyce w strategiach Grup Kapitałowych nie określa się kwestii organizacyjnych, które odnoszą się do zarządzania grupą, a wyłącznie cele biznesowe, które mają być osiągnięte. Dodatkowo zasadnym jest rozważenie odwołania się wyłącznie do strategii, a nie do strategii gospodarczej.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona, nadregulacja, jest rzeczą oczywistą, że strategię grupy określa spółka dominująca a nie zależna. Gdyby miało być inaczej (co byłoby wprawdzie absurdem), to wówczas konieczny byłby wyraźny przepis w tej kwestii.</p>

			<p>W takiej sytuacji, interes spółek będzie mógł być analizowany również pod kątem poszczególnych strategii występujących w ramach grupy spółek np. strategia marketingu czy też CSR.</p> <p>Brzmienie przepisu w proponowanej formule:</p> <p><i>„51 grupa spółek – spółkę dominującą i spółkę lub spółki od niej zależne, kierujące się – zgodnie z umową albo statutem każdej spółki zależnej – wspólną strategią (interes grupy spółek), określoną przez spółkę dominującą.”</i></p>	
253.	Art. 7 k.s.h.	PKN Orlen	<p>W związku z propozycją uchylecia tego przepisu rekomenduje się zapewnienie odpowiednich przepisów intertemporalnych, w zakresie umów, które już zostały zawarte i obowiązują.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona, pomijając fakt, że art. 7 KSH nie działał w praktyce, tworzenie norm intertemporalnych w zakresie tego przepisu jest zbędne, skoro dopuszczalność zawierania umów holdingowych można wyprowadzić z art. 353¹ KC w zw. z art. 2 KSH.</p>
254.	Art. 21 ¹ § 1 k.s.h.	PKN Orlen	<p>Rekomendujemy usunięcie z tego przepisu fragmentu: „o ile nie narusza to uzasadnionego interesu wierzycieli i mniejszościowych wspólników albo akcjonariuszy spółki zależnej”.</p> <p>Pozwoli to uniknąć sytuacji, w których interes grupy spółek jest ustalany również przez pryzmat interesu wierzycieli sprzecznego z interesem grupy spółek. Należy wskazać, że pozostałe projektowane przepisy wprowadzają szereg przepisów ochronnych dla wierzycieli i wspólników albo akcjonariuszy mniejszościowych w sytuacji, w której interes grupy spółek byłby spreczny z ich interesem.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona, gdyż naruszałoby to przyjęcie do prawa polskiego przesłanki wydania wiążącego polecenia przez spółkę dominującą w ramach tzw. kazusu Rozenbluma,</p>
255.	Art. 21 ² § 1 k.s.h.	PKN Orlen	<p>Dodanie negatywnej przesłanki, że wiążące polecenie nie doprowadzi do niewypłacalności spółki zależnej lub nie będzie stanowić zagrożenia jej niewypłacalności ani pogłębienia takiego stanu. W żadnym przypadku wiążące polecenie nie powinno bowiem prowadzić do niewypłacalności spółki zależnej, zagrożenia niewypłacalnością czy pogłębienia takiego stanu i nie ma w tym przypadku znaczenia, czy spółka zależna jest spółką jednoosobową czy też nie. Do rozważenia doprecyzowanie przepisu, zgodnie z którym w wiążącym poleceniu byłby wskazany interes grupy spółek, który to wiążące polecenie ma realizować.</p>	<p>Uwaga nieaktualna, nowe brzmienie przepisów art. 21⁴ § 1 i 2, które uzupełniają zasadę z art. 21² § 1.</p>

			<p>Proponowane brzmienie przepisu:</p> <p><i>„Spółka dominująca może wydać spółce zależnej należącej do grupy spółek wiążące polecenie dotyczące prowadzenia spraw spółki, jeżeli jest to uzasadnione interesem grupy spółek, o ile nie doprowadzi to do niewypłacalności spółki zależnej należącej do grupy spółek, zagrożenia jej niewypłacalnością lub pogłębienia takiego stanu.”</i></p>	
256.	Art. 21 ³ § 1-3 Art. 21 ⁴ § 1 k.s.h.	PKN Orlen	<p>Przepis przewiduje konieczność podejmowania uprzedniej uchwały zarządu spółki zależnej przyjmującej do wykonania polecenie spółki dominującej.</p> <p>Spółki zależne przyjmujące polecenie nie zawsze będą w stanie zweryfikować interesu całej grupy.</p> <p>Zasadnym wydaje się, aby przepis przewidywał, że spółka dominująca musi przekazywać spółce zależnej zestaw informacji, zawierający elementy uzasadniające decyzję spółki dominującej o wydaniu takiego polecenia. Uchwała Zarządu spółki zależnej powinna wskazywać, że wykonanie wiążącego polecenia nie doprowadzi do jej niewypłacalności. W praktyce jeżeli działanie nie będzie naruszało interesu spółki zależnej, nie będzie potrzeby korzystania z polecenia. Jeżeli coś jest zgodne z interesami spółki zależnej, nie wymaga wydawania wiążącego polecenia.</p> <p>Takie polecenie ma sens, jeżeli naruszony jest interes spółki zależnej w imię interesu grupy spółek i z konsekwentnym przeniesieniem odpowiedzialności na korzystającego/decydenta, czyli spółkę dominującą.</p>	Uwaga uwzględniona, art. 21 ² § 3.
257.	Art. 21 ⁴ § 2 k.s.h.	PKN Orlen	<p>Rekomendacja: rozróżnienie w ramach podziału spółek zależnych jedynie na 2 kategorie: jednoosobowe spółki zależne i pozostałe.</p> <p>Podział na 3 kategorie spółek zależnych w kontekście realizacji wydania wiążącego polecenia wydaje się sztuczny.</p>	Uwaga uwzględniona, zob. art. 21 ⁴ § 1 i § 2.
258.	Art. 21 ⁶ § 1 Art. 21 ⁷ § 2 k.s.h.	PKN Orlen	<p>Zależna spółka publiczna nie powinna przekazywać spółce dominującej informacji poufnych w rozumieniu Rozporządzenia MAR, które nie zostały podane do publicznej wiadomości i nie ma innej podstawy prawnej do ich przekazywania.</p> <p>Zasadnym wydaje się, aby umożliwić publicznym spółkom zależnym poprzez konkretną podstawę prawną do przekazywania</p>	Uwaga nieaktualna, z projektu wyłączono spółki zależne, które są spółkami publicznymi (art. 21 ¹⁵ § 3).

			innych informacji, które nie są cenotwórcze, spółce dominującej, bez jednoczesnego obowiązku informowania całego rynku.	
259.	Art. 21 ⁷ § 3 k.s.h.	PKN Orlen	Do rozważenia wykreślenie tego przepisu. Treść projektowanego przepisu może podlegać błędnej interpretacji, zgodnie z którą Zarząd spółki dominującej jest uprawniony do nadzoru nad spółkami zależnymi i zasięgania informacji od tych spółek, dopiero wówczas gdy funkcjonuje w spółce dominującej, w której nie ma rady nadzorczej.	Uwaga nieuwzględniona, materia interpretacji, art. 21 ⁷ § 2 nie jest przepisem kompetencyjnym, ale kreuje on nowe uprawnienie rady nadzorczej spółki dominującej wychodzące poza zakres podmiotowy tej spółki. Stąd konieczny jest w tej materii odrębny przepis.
260.	Art. 21 ¹⁰ § 2 i 3 k.s.h.	PKN Orlen	Zasadnym wydaje się wykreślenie § 3. Skoro na podstawie § 2 prawo do zgłoszenia żądania odkupienia udziałów albo akcji można wykonać w ciągu trzech miesięcy od dnia ujawnienia wpisu w rejestrze przedsiębiorców uczestnictwa spółki zależnej w grupie spółek, to nie do końca jest zrozumiały przepis § 3 zd. 1. Po upływie terminu 3-miesięcznego od dnia ujawnienia wzmianki w rejestrze przedsiębiorców prawo do żądania odkupu wygasa, więc siłą rzeczy nie można zgłaszać takiego żądania w kolejnych latach obrotowych.	Uwaga nieaktualna, zmiana redakcji art. 21 ¹⁰ § 1, dodanie zd. 2, które powinno wyjaśnić wątpliwość wskazaną w uwadze.
261.	Art. 21 ¹² k.s.h.	PKN Orlen	Przepisy będą w praktyce trudne do zastosowania ze względu na brak możliwości weryfikacji z perspektywy spółki zależnej kwestii, czy doszło do naruszenia interesu grupy spółek.	Uwaga polemiczna, materiał na komentarz.
262.	Art. 21 ¹³ § 1 k.s.h.	PKN Orlen	Rekomendacja zmiany bądź wykreślenia tego przepisu. Dopóki wspólnik/akcjonariusz mniejszościowy jest udziałowcem/akcjonariuszem spółki, to nie ma mowy o jakiegokolwiek odpowiedzialności z tytułu obniżenia wartości udziałów. Co najwyżej, wspólnik mniejszościowy może wykazać, że po zbyciu udziałów doznał szkody w wyniku obniżenia ich wartości, w związku z działaniami spółki dominującej. W ten sposób, dochodzenie odszkodowania powinno odbywać się na zasadach ogólnych.	Uwaga nieuwzględniona, nie ma bowiem żadnego uzasadnienia, aby wspólnik (akcjonariusz) mniejszościowy mógł korzystać z tego prawa tylko w momencie wyjścia ze spółki. Jednakże nowy art. 21 ¹⁰ § 4 zapewnia jego ochronę w momencie wychodzenia przez osobę uprawnioną ze spółki.
263.	Art. 201 § 3	PKN Orlen	Przewiduje się możliwość, by przy prowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego przez RN, rada korzystała z profesjonalnego	Uwaga nieuwzględniona

	Art. 368 ¹ § 3 k.s.h.		doradcy, gdy umowa spółki tak stanowi lub jeśli statut nie stanowi inaczej. Warto by w przypadku sp. z o.o. tak samo jak w przypadku spółki akcyjnej, decyzja o korzystaniu z profesjonalnego pełnomocnika przez spółkę należała do RN gdy umowa spółki nie stanowi inaczej, w tym gdy umowa nie zawiera włączeń lub ograniczeń w tym zakresie.	Zróżnicowanie regulacji w tym zakresie wynika z różnic pomiędzy modelową spółką z o.o. a modelową spółką akcyjną i to że w tej pierwszej kategorii potrzeba skorzystania z wsparcia zewnętrznego doradcy będzie występowała zdecydowanie rzadziej.
264.	Art. 203 § 3 Art. 370 § 3 k.s.h.	PKN Orlen	<p>Rekomenduje się wykreślenie zapisu: <i>„chyba że uchwała wspólników/walnego zgromadzenia stanowi inaczej”.</i></p> <p>Jeśli taka rekomendacja nie znajdzie akceptacji, to proponujemy pozostawienia dotychczasowego brzmienia przepisu kończącego się sformułowaniem: „chyba że akt odwołania stanowi inaczej”.</p> <p>Spółka powinna mieć zawsze zagwarantowane uprawnienie do żądania przedstawienia przez byłego członka zarządu wyjaśnień, jak również sam członek Zarządu powinien mieć możliwość obrony swoich dóbr osobistych podczas zgromadzenia wspólników. Jeżeli jednak taka możliwość miałyby pozostać, to warto odwołać się do aktu odwołania, przez który można rozumieć oświadczenie o odwołaniu członka zarządu składane na podstawie uprawnień osobistych przewidzianych w akcie korporacyjnym, uchwale rady nadzorczej czy też uchwale walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników.</p>	<p>Przepis art. 203 § 3 oraz 370 § 3 KSH w nowym brzmieniu umożliwia przeciwdziałanie konfliktowi w sytuacjach np. odwołania członka organu wskutek działania na szkodę spółki, kiedy jego udział w zgromadzeniu może się okazać niecelowy. Nie pozbawia to prawa tych osób do składania opinii na piśmie (art. 231 § 3 oraz 395 § 3 KSH).</p> <p>Kwestia uprawnienia innych osób do decydowania o udziale byłych członków organów spółki w zgromadzeniu jest o tyle wątpliwa, że to wspólnicy powinni decydować o udziale tych osób w zgromadzeniu, w szczególności, że decyzja odnośnie udzielenia absolutorium należy do wspólników spółki.</p>
265.	Art. 219 ² § 1 i 7 k.s.h.	PKN Orlen	<p>RN może podjąć uchwałę w sprawie zbadania, na koszt spółki, określonego zagadnienia (doradca rady), jeśli umowa spółki tak stanowi. Przy czym wg innych przepisów KSH (§7), takie prawo może zostać ograniczone lub wyłączone w umowie spółki lub uchwałą wspólników. Analogicznie, jak przy spółce akcyjnej – rekomenduje się, aby wyłącznie do RN należała decyzja o wskazaniu doradcy, bez odwoływania się do umowy spółki lub uchwały wspólników.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Jest to sprawa, w której należy dać prymat rozstrzygnięciu wspólników.</p>

266.	Art. 219 ² § 2 k.s.h.	PKN Orlen	Rekomendacja wykreślenia przepisu. Przepis wydaje się zbędny. Brak konieczności wpisywania do KSH zaleceń, które wydają się oczywiste.	Uwaga o charakterze polemicznym.
267.	Art. 219 ² § 5 k.s.h.	PKN Orlen	Zważywszy na fakt, że jest to doradca rady nadzorczej, takie upoważnienie powinno pochodzić od rady nadzorczej.	Uwaga zdezaktualizowała się
268.	Art. 220 ¹ k.s.h.	PKN Orlen	Rekomendacja doprecyzowania i uporządkowania projektowanego zapisu art. 220¹. Zasadne wydaje się połączenie redakcyjne treści § 1 z § 2. W definicji spółki powiązanej mieści się spółka dominująca i spółka zależna, zasadne wydaje się więc doprecyzowanie tej listy lub pozostawienie tylko „spółek powiązanych”, co będzie obejmowało również spółki dominujące i zależne.	Uwaga nieuzasadniona systemowo. Paragrafy 1 oraz 2 wspomnianego artykułu zostały rozdzielone celowo jako odnoszące się odpowiednio do zasady mechanizmu oraz kwestii wykonawczej odpowiadającej za bazę informacyjną dla powzięcia decyzji przez radę nadzorczą. Systemowo zaś istnieją dotychczas przepisy KSH, w których obok się pojawia się odniesienie do spółki zależnej oraz spółki powiązanej (por. np. art. 428 § 2 KSH).
269.	Art. 222 § 4 k.s.h.	PKN Orlen	Do rozważenia doprecyzowanie w przepisach Kodeksu spółek handlowych kwestii podejmowania uchwał również za pośrednictwem poczty elektronicznej.	Kwestia zostanie rozważona w toku przyszłych prac Komisji ds. reformy nadzoru właścicielskiego.
270.	Art. 6 projektu	PKN Orlen	Rekomendacja wydłużenia vacatio legis z 3 do 6 miesięcy.	Uwaga uwzględniona
271.	Uwaga ogólna	PKN Orlen	1) Rekomenduje się przekazanie założeń rozwiązań podatkowych dla grup spółek (jeśli są planowane), tak by przed datą wejścia w życie zmian prawa holdingowego była możliwość zapoznania się z nimi, w tym rozwiązań dotyczących bezpłatnych usług wewnątrz grupy. 2) Projektowane przepisy w swojej treści nie zawierają żadnych równoległych zmian w prawie podatkowym, w szczególności nie nawiązują do ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Kierunkowe propozycje zmian w funkcjonowaniu podatkowych grup kapitałowych (PGK) zostały zgłoszone z początkiem czerwca br.	Kwestia poza zakresem projektu.

			<p>3) Postulaty ułatwień w funkcjonowaniu PGK podtrzymujemy, jednak aby obie ustawy nie kolidowały ze sobą, przynajmniej sposób zawiązywania i regulacje członkostwa/zakończenia w PGK winny się pokrywać.</p> <p>4) Postulowanym mogłoby być również wyłączenie regulacji MDR w sytuacji działań w grupie spółek – z istotnym założeniem, że regulacje dotyczą oczywiście relacji krajowych.</p>	
272.	Uwaga ogólna	Andersen Tax & Legal Matyka i Wspólnicy sp. k.	<p>Projekt opiera się na wariancie przyjęcia ograniczonej (szczętkowej) regulacji prawnej. W uzasadnieniu projektodawca nie wyjaśnił, jakie konkretnie okoliczności wpłynęły na ten wybór. Nie wyjaśniono przyczyn odrzucenia koncepcji tzw. pełnej regulacji prawa holdingowego (która została przyjęta m.in. w Niemczech) – projektodawca ograniczył się jedynie do stwierdzenia, że kraje, w których przyjęto ten wariant, miały negatywne doświadczenia praktyczne polegające na „pojawieniu się nowych, dodatkowych wątpliwości prawnych w następstwie takiej regulacji”.</p> <p>Projekt wprowadza definicję pojęcia „grupy spółek” (art. 4 § 1 pkt 51). W założeniu powstanie grupy spółek nie jest uwarunkowane zawarciem umowy holdingowej, a wystarczające mają być postanowienia zawarte w umowie spółki lub statucie dotyczące kierowania się wspólną strategią gospodarczą (intereselem grupy). Skoro warunkiem zakwalifikowania jako grupa spółek jest zawarcie w umowie spółki lub statucie postanowienia o kierowaniu się intereselem grupy, to wybrane „holdingi faktyczne” nie zostaną zakwalifikowane jako grupa spółek w rozumieniu proponowanej definicji.</p>	Uwaga polemiczna nie nadająca się wprost do zastosowania w procesie legislacyjnym.
273.	Uwaga ogólna na tle zagadnień podatkowych (tzw. cen transferowych)	Andersen Tax & Legal Matyka i Wspólnicy sp. k.	<p>Autorzy sami zauważają, że zawarta w projekcie propozycja wprowadzenia nowych przepisów dotyczących podporządkowania spółek zależnych spółkom dominującym poprzez wprowadzenie mechanizmu „wiążących poleceń” doprowadzi do bezpośredniego konfliktu pomiędzy normami wynikającymi z przepisów podatkowych o cenach transferowych, które przewidują sankcje z tytułu naruszenia zasady zawierania umów pomiędzy spółkami powiązаныmi według cen rynkowych. Nie wyjaśniono jednak w sposób przekonujący, dlaczego projektodawca nie zdecydował się na</p>	Zob. wiersz 271.

		<p>kompleksowe uregulowanie kwestii związanych z funkcjonowaniem grupy spółek na gruncie prawa podatkowego. Proponowany przez autorów projektu model prawa holdingowego zezwala, pod pewnymi warunkami na działania mające negatywne następstwa dla spółek zależnych, w sytuacji, gdy leżą one w długoterminowym interesie grupy jako całości. Natomiast obowiązująca obecnie koncepcja prawa podatkowego w zakresie podatku dochodowego zakłada, że funkcja kontrolna rozliczeń podatkowych spółek prowadzona jest z perspektywy ich jednostkowej dochodowości podatkowej, a nie w odniesieniu do wyników całej grupy kapitałowej (w tym grupy składającej się ze spółek podlegającym innym niż polska jurysdykcjom podatkowym). W tym kontekście kontrola konkretnej spółki i realizowanych przez nią ustaleń transakcji z podmiotami powiązanymi również przeprowadzana jest na poziomie spółki, nie zaś całej grupy, co stoi w oczywistej sprzeczności z założeniami aksjologicznymi projektu.</p> <p>Najbardziej istotną kwestią z perspektywy konfliktu pomiędzy proponowanymi przepisami a treścią przepisów o cenach transferowych jest instytucja wiążącego polecenia, która ma zapewnić spółce dominującej sprawne zarządzanie grupą spółek. Realizacja wiążącego polecenia przez spółkę zależną może doprowadzić do zawarcia przez nią umowy z podmiotem powiązanym na niekorzystnych warunkach, niezgodnych z zasadą ceny rynkowej, co może spowodować niekorzystne skutki podatkowe dla spółki zależnej oraz karnoskarbowe dla jej kadry menadżerskiej. Również proponowane w projekcie mechanizmy dotyczące dochodzenia odszkodowania przez spółki zależne za szkodę wynikłą z wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej są iluzoryczne, z uwagi na określone przesłanki odpowiedzialności spółki dominującej określone w ustawie, jak również możliwość zwolnienia się z odpowiedzialności spółki dominującej za polecenia wydane „w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego”. Tym samym, następcza korekta zrealizowanej transakcji do warunków rynkowych poprzez „wyrównanie” szkody również jest mocną wątpliwa.</p>	
--	--	--	--

			W konsekwencji, wprowadzenie proponowanych regulacji dotyczących funkcjonowania grupy spółek w obecnym kształcie bez jednoczesnego dostosowania przepisów podatkowych oraz karnoskarbowych dotyczących odpowiedzialności organów menadżerskich spółek zależnych doprowadzi do istotnej niespójności pomiędzy regulacjami prawa prywatnego oraz obowiązującymi normami prawa publicznego.	
274.	Art. 21 ² k.s.h.	Andersen Tax & Legal Matyka i Wspólnicy sp. k.	<p>Prop. Brzmienie art.:</p> <p>§ 1. Spółka dominująca może wydać spółce zależnej należącej do grupy spółek wiążące polecenie dotyczące prowadzenia spraw i reprezentacji spółki, jeżeli jest to uzasadnione określonym interesem grupy spółek, na zasadach określonych w niniejszym dziale.</p> <p>§ 2. Spółka dominująca wydaje wiążące polecenie, w postaci pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej.</p> <p>§ 3. Wiążące polecenie wydane przez spółkę dominującą powinno określać co najmniej przewidywany sposób i czas naprawienia spółce zależnej szkody, poniesionej w wyniku stosowania się do polecenia spółki dominującej.</p> <p>Uzasadnienie: Proponuje się dodanie słów „i reprezentacji” w § 1, ponieważ na gruncie Kodeksu spółek handlowych prowadzenie spraw spółki, a jej reprezentacja dotyczą różnych sfer działalności spółki. Pozostawienie wyłącznie zwrotu „prowadzenia spraw spółki” jest nieprecyzyjne i wywoła wątpliwości interpretacyjne. Ponadto, proponuje się dodanie § 3, który wyznacza minimalny wymóg co do treści wiążących poleceń.</p>	Uwaga nieuwzględniona, dodanie słów „i reprezentacji” nie jest uzasadnione, gdyż wydawanie wiążących poleceń jest materią prowadzenia spraw spółki a nie jej reprezentacji.
275.	Art. 21 ³ § 2 k.s.h.	Andersen Tax & Legal Matyka i Wspólnicy sp. k.	§ 2. Podjęcie uchwały, o której mowa w § 1 nastąpi, jeżeli nie narusza to interesu tej spółki lub jeżeli można [---] zakładać, że szkoda poniesiona przez spółkę zależną w wyniku wykonania polecenia spółki dominującej zostanie naprawiona we właściwym czasie przez spółkę dominującą lub inną spółkę należącą do grupy spółek, nie dłuższym jednak niż dwa lata od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę.	Uwaga nieuwzględniona, użycie słowa „rozsądnie” wynika z adaptacji w prawie polskim kazusu Rozenbluma.

			<p>Uzasadnienie:</p> <p>Proponuje się usunięcie zwrotu „rozsądnie” z § 2 ponieważ jest to termin dotychczas nieużywany na gruncie Kodeksu spółek handlowych i budzi wątpliwości interpretacyjne.</p>	
276.	Art. 21 ⁴ k.s.h.	Andersen Tax & Legal Matyka i Wspólnicy sp. k.	<p>§ 1. Jednoosobowa spółka zależna należąca do grupy spółek nie może odmówić wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1. § 2. Spółka zależna należąca do grupy spółek, w której spółka dominująca bezpośrednio lub pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego może odmówić wykonania wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21² § 1, tylko wtedy, gdy wykonanie polecenia doprowadzi do niewypłacalności tej spółki albo do zagrożenia niewypłacalnością. Przepisu art. 21³ § 2 nie stosuje się. § 3. Spółka zależna, należąca do grupy spółek, inna niż wskazana w § 1 i 2 odmawia wykonania polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1, jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że jest ono sprzeczne z interesem tej spółki i wyrządzi jej szkodę, która nie będzie naprawiona przez spółkę dominującą lub inną spółkę zależną należąca do grupy spółek w okresie najbliższych dwóch lat, licząc od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę ~~oraz jeżeli ta niekorzystna okoliczność stanowi zagrożenie dla dalszej egzystencji spółki zależnej.~~</p> <p>Umowa albo statut spółki zależnej mogą przewidywać surowsze wymogi odmowy wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej.</p> <p>§ 4.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Proponuje się usunięcie z § 3 fragmentu „oraz jeżeli ta niekorzystna okoliczność stanowi zagrożenie dla dalszej egzystencji spółki zależnej”. Termin „egzystencja spółki” nie jest terminem prawniczym, nie występuje w KSH. Wprowadzenie ww. terminu do ustawy będzie wywoływało wątpliwości interpretacyjne. Jest to też zbędne zawężenie podstaw odpowiedzialności spółki dominującej, dla której pierwsza</p>	Uwaga nieaktualna, zob. wiersze 32 oraz 57.

			<p>przesłanka (i tak wąsko zaproponowana) nie powinna być dodatkowa warunkowana.</p> <p>Proponuje się także usunięcie § 4, ponieważ już niepodjęcie uchwały dotyczącej wykonania wiążącego polecenia (art. 21³ § 1) powinno prowadzić do tego samego skutku. Wymóg z projektowanego §4 jest zbędny i systemowo niezasadniony; może również powodować niejasność co do oceny sytuacji, w której ani nie podjęto uchwały o wykonaniu polecenia ani o odmowie polecenia.</p>	
277.	Art. 21 ⁵ k.s.h.	Andersen Tax & Legal Matyka i Wspólnicy sp. k.	<p>§ 1. Za wykonanie, na zasadach określonych w art. 21³, wiążącego polecenia spółki dominującej oraz w przypadku, o którym mowa w art. 21⁴ § 2-4, członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz rady dyrektorów spółki zależnej nie ponosi odpowiedzialności cywilnej na podstawie przepisów art. 293, art. 300¹²⁵, art. 483, ani odpowiedzialności karnej na podstawie art. 296 Kodeksu karnego oraz art. 54 Kodeksu karnego skarbowego – w zakresie nieujawnienia przedmiotu lub podstawy opodatkowania poprzez zawarcie transakcji na warunkach niezgodnych z art 11c Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. § 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do członków zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz rady dyrektorów spółki dominującej działających w interesie grupy spółek.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Proponuje się uzupełnienie § 1 poprzez dodanie na końcu odpowiedniego przepisu z Kodeksu karnego skarbowego tj. art. 54, ponieważ skutki wykonania przez organy menedżerskie spółki zależnej wiążącego polecenia spółki dominującej, mogą wywoływać negatywne skutki nie tylko na gruncie stosunków cywilnoprawnych, ale zwłaszcza skutki w sferze odpowiedzialności na gruncie KKS. Konieczność rozszerzenia ustawowego zwolnienia z odpowiedzialności wynika z braku autonomii decyzyjnej po stronie organów menedżerskich spółek zależnych. W tym kontekście nie można nakładać na członków tych organów odpowiedzialności za działania spółek zależnych, w sytuacji braku ich niezależności decyzyjnej.</p>	Uwaga nieuwzględniona z przyczyn systemowych. KSH na zasadzie wyjątku zawiera normy prawa karnego, ale nie normy karno-skarbowe. Nowa redakcja art. 21 ⁵ § 2 KSH (przepisu karnego) została ukształtowana jako kontratyp.

278.	Art. 21 ¹² § 1-2 k.s.h.	Andersen Tax & Legal Matyka i Wspólnicy sp. k.	<p>~~§ 1.~~ § 2. Spółka dominująca odpowiada wobec należącej do grupy spółek spółki zależnej za wyrządzoną jej szkodę wskutek wydania wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21² § 1, chyba że nie ponosi winy.</p> <p>Uzasadnienie: ujednoczenia przesłanek naprawienia szkody spółce zależnej, bez względu na wysokość partycypacji spółki dominującej w kapitale zakładowym spółki zależnej. W tym celu, proponuje się przywrócenie ogólnych zasad odpowiedzialności i usunięcie przesłanki niewypłacalności spółki zależnej należącej do grupy spółek, w której spółka dominująca bezpośrednio bądź pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego takiej spółki, jako podstawy do naprawienia szkody przez spółkę dominującą.</p>	Uwaga uwzględniona, projekt zrezygnował z kategorii spółek zależnych, w których spółka dominująca ma więcej niż 75 % w kapitale zakładowym, zob. wiersz 78.
279.	Art. 21 ¹² § 1 k.s.h.	Andersen Tax & Legal Matyka i Wspólnicy sp. k.	<p>§ 1. Jeżeli wykonanie wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21² § 1, doprowadziło do niewypłacalności spółki zależnej należącej do grupy spółek, w której spółka dominująca bezpośrednio bądź pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego takiej spółki, spółka dominująca odpowiada wobec spółki zależnej za wyrządzoną jej szkodę, chyba że nie ponosi winy. ~~{Umowa albo statut jednoosobowej spółki zależnej należącej do grupy spółek może wyłączyć odpowiedzialność, o której mowa w zdaniu pierwszym.}~~</p> <p>Uzasadnienie: *Alternatywnie na wypadek nieuwzględnienia postulatu 6a co do usunięcia §1 w ogóle, postuluje się usunięcie zdania 2 o dopuszczalności ograniczenia/wyłączenia odpowiedzialności spółki dominującej w statucie lub umowie spółki; może to bowiem prowadzić do iluzoryczności norm odpowiedzialności w praktyce i być groźne dla bezpieczeństwa obrotu.</p>	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 78.
280.	Art. 21 ¹² § 1 k.s.h. Art. 2 pkt 2	Andersen Tax & Legal Matyka i	§ 1. Jeżeli wykonanie wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21 ² § 1, doprowadziło do niewypłacalności spółki zależnej należącej do grupy spółek, w której spółka dominująca bezpośrednio bądź	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 78. W kwestii zmian w KRS uwaga też nieaktualna, gdyż udział w grupie spółek

	projekt ustawy o KRS).	Wspólnicy sp. k.	<p>pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego takiej spółki, spółka dominująca odpowiada wobec spółki zależnej za wyrządzoną jej szkodę, chyba że nie ponosi winy. Umowa albo statut jednoosobowej spółki zależnej należącej do grupy spółek może wyłączyć odpowiedzialność, o której mowa w zdaniu pierwszym, od wpisu ujawnienia wzmianki o takim ograniczeniu lub wyłączeniu odpowiedzialności w rejestrze spółki zależnej.</p> <p>[...]</p> <p>Art. 2. W ustawie z dnia 30 sierpnia 1997 r. –o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. z 2019 r. poz. 1500, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany: [...]</p> <p>2) w art. 38 pkt 1 po lit. G dodaje się lit. g1 – g2 w brzmieniu: [...]</p> <p>„g1 wzmiankę o uczestnictwie spółki lub innego przedsiębiorcy w oznaczonej grupie spółek ze wskazaniem charakteru tego uczestnictwa (podmiot dominujący, spółka zależna); g2 wzmiankę o ograniczeniu lub wyłączeniu w statucie lub umowie spółki zależnej (lub innego przedsiębiorcy zależnego) – art. 21¹² §1 K.s.h. - odpowiedzialności spółki dominującej (podmiotu dominującego).”.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>**Alternatywnie na wypadek nieuwzględnienia postulatów 6a ani 6b co do usunięcia §1 w ogóle/usunięcia zdania 2, postuluje się dodanie obowiązku wzmianki w rejestrze mającej walor ostrzegawczy dla uczestników obrotu, której odpowiadałoby dodanie odpowiedniej rubryki w KRS (uzupełnienie art. 2 pkt 2 ustawy nowelizującej o lit. g2).</p>	nie wymaga wskazania w umowie (statucie) spółki zależnej, zob. wiersz. 70.
281.	Art. 299 § 2 ¹ k.s.h.	Andersen Tax & Legal Matyka i Wspólnicy sp. k.	<p>Członek zarządu jednoosobowej spółki zależnej należącej do grupy spółek może uwolnić się od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, także wtedy, gdy wykaże, że wyłączną przyczyną niewypłacalności tej spółki było wykonanie wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21² § 1 [---].</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Proponuje się usunięcie wymogu wskazania przez członka zarządu mienia spółki dominującej, ponieważ ten zapis jest niejasny i</p>	Uwaga nieaktualna, projekt zrezygnował z przepisu art. 299 § 2 ¹ .

			wywołuje wątpliwości interpretacyjne. Proponowany przepis nie określa, w jaki sposób mienie powinno zostać wskazane.	
282.	Art. 389 § 3 k.s.h.	Andersen Tax & Legal Matyka i Wspólnicy sp. k.	<p>§3</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Proponuje się usunięcie § 3 w całości, ponieważ przewiduje możliwość podjęcia uchwał nieobjętych porządkiem obrad jeżeli żaden z członków rady biorących udział w posiedzeniu nie wyrazi sprzeciwu.</p> <p>Powyższe rozwiązanie może prowadzić do sytuacji, w której na posiedzeniu rady nie będą obecni wszyscy jej członkowie i będą uprawnieni do podjęcia uchwały nieobjętych w proponowanym porządku obrad.</p> <p>Proponowane rozwiązanie jest systemowo nieuzasadnione oraz pozostaje w sprzeczności z zasadą kolegialności w radzie nadzorczej (wyrażonej m.in. projektowanym art. 390 § 1).</p>	Uwaga nieuwzględniona
283.	Uzupełnienie projektu o nowelizację przepisów podatkowych [niezbędne minimum, o którym mowa w uwadze 1b powyżej]	Andersen Tax & Legal Matyka i Wspólnicy sp. k.		j.w.
284.	Dodatkowy przepis nowelizujący CIT np. między art. 4 a 5 projektu	Andersen Tax & Legal Matyka i Wspólnicy sp. k.	<p>W art. 11m ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych w art. 11m po ust. 2 dodaje się ust. 2a o treści następującej: „2a. Ust. 2 pkt 2 nie stosuje się w przypadku transakcji kontrolowanych zawieranych przez podmiot powiązany na podstawie wiążącego polecenia o którym mowa w art. 212 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych.</p> <p>Uzasadnienie:</p>	j.w.

			<p>Na gruncie proponowanego projektu, w sposób wyraźny został przewidziany przez ustawodawcę instrument, pozwalający narzucić spółkom zależnym zawarcie transakcji na warunkach niezgodnych z zasadą ceny rynkowej (wiążące polecenie). W takim przypadku złożenie przez członków zarządu spółki zależnej oświadczenia o zawarciu transakcji na warunkach rynkowych mogłoby doprowadzić do ich odpowiedzialności karnoskarbowej. Osoby te, na gruncie prawa handlowego, musiałyby bowiem zrealizować wiążące polecenie, zaś na gruncie prawa podatkowego oświadczyć, wbrew stanowi faktycznemu, o rynkowym charakterze transakcji. Ustawodawca, ustanawiając w systemie prawa dwa sprzeczne wobec siebie obowiązki, naruszyłby zasadę zaufania obywatela do państwa wynikającą z zasady demokratycznego państwa prawa (art. 2 Konstytucji).</p>	
285.	Art. 21 ⁴ § 2 k.s.h	Bank Gospodarstwa Krajowego	<p>Proponowane brzmienie: Spółka zależna należąca do grupy spółek, w której spółka dominująca bezpośrednio lub pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego może odmówić wykonania wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21 (2) par. 1 , tylko wtedy, gdy wykonanie polecenia doprowadzi do niewypłacalności tej spółki albo do zagrożenia niewypłacalnością, lub wyrządzi jej szkodę, która nie będzie naprawiona przez spółkę dominującą lub inną spółkę zależną należąca do grupy spółek w okresie najbliższych dwóch lat, licząc od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę. Przepisu art. 21(3) par. 2 nie stosuje się.</p> <p>Uzasadnienie: Proponujemy uzupełnić prawo odmowy wykonania polecenia o przesłankę wyrządzenia szkody spółce zależnej, która nie będzie naprawiona przez spółkę dominującą (tak jak obecnie jest w art. 21 (4) par. 3 proj. ksh)</p>	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 78.
286.	Art. 21 ⁴ § 3 k.s.h	Bank Gospodarstwa Krajowego	<p>Proponowane brzmienie: Spółka zależna, należąca do grupy spółek, inna niż wskazana w par. 1 i par. 2 odmawia wykonania polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21 (2) par. 1, jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że jest ono sprzeczne z interesem tej spółki, wyrządzi jej szkodę,</p>	Uwaga nieuwzględniona redakcyjnie, gdyż możliwość powołania się na interes wierzycieli spółki zależnej czy jej wspólników (akcjonariuszy)

			<p>która nie będzie naprawiona przez spółkę dominującą lub inną spółkę zależną należącą do grupy spółek w okresie najbliższych dwóch lat, licząc od dnia w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę oraz jeżeli ta niekorzystna okoliczność stanowi zagrożenie spółki zależnej lub narusza ono uzasadniony interes wierzycieli lub akcjonariuszy albo wspólników mniejszościowych. Umowa albo statut spółki zależnej mogą przewidywać surowsze wymogi odmowy wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej.</p> <p>Uzasadnienie: Proponujemy uzupełnić prawo odmowy wykonania polecenia o przesłankę w postaci naruszenia uzasadnionych interesów wierzycieli lub mniejszościowych wspólników albo akcjonariuszy.</p>	<p>mniejszościowych wynika z klauzuli generalnej z art. 21¹ § 1.</p>
287.	Art. 228 pkt. 7 k.s.h	Bank Gospodarstwa Krajowego	<p>7) wyrażenie zgody na dokonanie czynności z podmiotem powiązany – w przypadku spółek zależnych, o których mowa w art. 21 (4) par. 2 i 3 uczestniczących w grupie spółek.</p> <p>Uzasadnienie: Postulujemy także rozważenie dodania kompetencji zgromadzeniu wspólników/ walnemu zgromadzeniu spółek zależnych uczestniczących w grupie spółek w postaci wyrażania zgody na dokonanie czynności z podmiotem powiązany, gdyż w takich przypadkach najczęściej może dojść do niekorzystnych dla spółki zależnej zdarzeń. A w sytuacji grupy spółek wspólnicy/ akcjonariusze mniejszościowi mogą nie mieć w tym zakresie żadnych uprawnień, żeby chronić swoje interesy.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Jej uwzględnienie jest możliwe w ramach kształtowania treści umowy spółki. Natomiast przyjęcie proponowanego rozwiązania we wszystkich spółkach prowadziłoby do przeniesienia zagadnień operacyjnych na poziom właścicielski.</p>
288.	Art. 300 ⁸¹ pkt 6 k.s.h	Bank Gospodarstwa Krajowego	<p>6) wyrażanie zgody na dokonanie czynności z podmiotem powiązany – w przypadku spółek zależnych, o których mowa w art. 21(4) par 2 i 3, uczestniczących w grupie spółek.</p> <p>Uzasadnienie: j/w</p>	<p>j.w.</p>
289.	Art 393 pkt 8 k.s.h	Bank Gospodarstwa Krajowego	<p>8) wyrażanie zgody na dokonanie czynności z podmiotem powiązany – w przypadku spółek zależnych, o których mowa w art. 21(4) par 2 i 3, uczestniczących w grupie spółek.</p> <p>Uzasadnienie: j/w</p>	<p>j.w.</p>
290.	Art. 21 ³ k.s.h	BEST SA	<p>Uwaga ogólna – należy rozważyć wprowadzenie zapisów zgodnie, z którymi zarząd spółki zależnej należącej do grupy, podejmując</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona redakcyjnie, gdyż możliwość powołania się na interes</p>

			<p>uchwałę powinien uzyskać opinię rady nadzorczej spółki o ile taka została powołana, w zakresie wskazanym w par. 3 i par. 4 tego artykułu.</p> <p>Rozwiązanie to zwiększałoby obiektywizm oceny przesłanek przemawiających za podjęciem uchwały przez zarząd spółki zależnej należącej do grupy.</p>	wierzycieli spółki zależnej czy jej wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych wynika z klauzuli generalnej z art. 21 ¹ § 1.
291.	Art. 21 ⁴ k.s.h	BEST SA	<p>Uwaga ogólna – należy rozważyć wykreślenie par. 3 tego artykułu i jednoczesne zniesienie kryterium 75% w par. 2 tego artykułu.</p> <p>Należy rozważyć wprowadzenie zapisów, zgodnie z którymi zarząd spółki zależnej należącej do grupy spółek, podejmując uchwałę, o której mowa w par. 4 tego artykułu, powinien uzyskać opinię rady nadzorczej spółki o ile taka została powołana.</p> <p>Wprowadzenie kryterium 75% kapitału zakładowego wydaje się nieuzasadnione jeżeli na podstawie odpowiednich przepisów stwierdzono istnienie stosunku dominacji i zależności.</p> <p>Rozwiązanie to zwiększałoby obiektywizm oceny przesłanek przemawiających za podjęciem uchwały przez zarząd spółki zależnej należącej do grupy.</p>	Uwaga uwzględniona, zob. wiersz 78.
292.	Art. 21 ⁶ k.s.h	BEST SA	<p>Uwaga ogólna – należy rozważyć wprowadzenie zapisów, które dają prawo wglądu do ksiąg i uzyskania informacji nie tylko spółkom dominującym ale również podmiotom, które posiadają znaczący udział w kapitale zakładowym spółki np. na potrzeby sporządzenia skonsolidowanych sprawozdań finansowych, bieżącej wyceny inwestycji jednej spółki w udział/akcje drugiej spółki. Należy dookreślić szczegółowe warunki na jakich zostaną te dane udzielone, a przede wszystkim kryterium (%) w oparciu, o które udział w kapitale zakładowym będzie uznawany za znaczący.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Prawo wglądu do ksiąg i uzyskania informacji nie powinno być przynależne jedynie spółce dominującej w grupie spółek. Brak możliwości uzyskania informacji utrudnia sporządzenie konsolidacji lub wyceny udziałów/akcji co w konsekwencji może skutkować</p>	Uwaga nieuwzględniona, art. 21 ⁶ tworzy mechanizm umożliwiający spółce dominującej sprawne zarządzanie spółką zależną. Przypisanie tego uprawnienia innym ważnym wspólnikom czy akcjonariuszom spółki zależnej wypacza ten mechanizm.

			wystawieniem opinii/raportu biegłego z zastrzeżeniem dotyczącym ograniczenia badania/przebiegu.	
293.	Art. 382 § 4 Art 382 § 4 ¹ i 4 ² k.s.h	BEST SA	Uwaga ogólna – w celu wzmocnienia uprawnień rady nadzorczej należy rozważyć nadanie radzie nadzorczej do stosowania sankcji wobec członków zarządu naruszających prawo wskazane przepisy. Przykładem sankcji może być np. zawieszenie wypłaty wynagrodzenia do czasu wypełnienia żądania rady nadzorczej. Uzasadnienie: Brak sankcji wobec członków zarządu naruszających prawo rady nadzorczej do informacji może spowodować, że przepisy te będą de facto niewykonalne.	Uwaga nieuwzględniona Projekt zawiera sankcję karną w tym zakresie.
294.	Art. 390 § 3 k.s.h	BEST SA	Uwaga ogólna – należy rozważyć wprowadzenie minimalnej wysokości wynagrodzenia delegowanego członka rady nadzorczej np. ustalanego w relacji do wysokości wynagrodzeń członków zarządu. Uzasadnienie: Proponowana regulacja ma na celu ustalenie wynagrodzenia odzwierciedlającego nakład pracy i czasu członka rady nadzorczej wykonującego stale indywidualnie czynności nadzorcze. Brak regulacji w tym zakresie może powodować że przypadku konfliktu/sporu grupy powołującej członka rady z pozostałymi akcjonariuszami, wynagrodzenie będzie ustalane na poziomie nieadekwatnym do nakładu pracy i czasu.	Uwaga nieuwzględniona Propozycja stanowi daleko idącą ingerencję w sprawy wewnętrzne spółki.
295.	Art. 4 § 1 pkt 5 ¹ k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i Wspólnicy sp. k.	Brak jest odniesienia się przez projektodawcę do kwestii transgranicznych. Aktualna definicja „grupy spółek” oraz odniesienie do definicji spółki dominującej oznacza, że za grupę spółek nie będzie uważana taka grupa podmiotów, w której spółka dominująca jest spółką zagraniczną. Skoro bowiem spółką dominującą może być tylko spółka handlowa, zaś z Art. 1 § 2 Kodeksu i zasady <i>numerus clausus</i> spółek handlowych wynika, że nawet podmioty o konstrukcji prawnej zbliżonych do polskich typów spółek nie będą uznane za spółki handlowe na gruncie prawa polskiego, zatem prawo holdingowe będzie obejmować jedynie takie sytuacje, gdzie spółką dominującą oraz – co najmniej jedną – spółką	Uwaga uwzględniona w art. 21 ¹ § 3 zd. 2.

			zależną są podmioty prawa polskiego. W konsekwencji, w praktyce regulacje prawa holdingowego będą miały ograniczony zakres.	
296.	Art. 4 §1 pkt 4 lit. f) k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i Wspólnicy sp. k.	<p>„f) wywiera decydujący wpływ na działalność spółki kapitałowej zależnej, <i>spółki osobowej zależnej</i> albo spółdzielni zależnej;”</p> <p>Uzasadnienie: Postulujemy rozszerzenie zawartego wyliczenia i uwzględnienie spółki osobowej zależnej. Dominacja nad spółką osobową nie musi przejawiać się i nie przejawia się wyłącznie w dysponowaniu większością głosów – przykładowo na niektóre uchwały w spółkach komandytowych dodatkową zgodę musi wyrazić np. komplementariusz, wobec czego nawet jeśli on i komandytariusz mają po 1 głosie, w praktyce pozycja komplementariusza będzie dominująca.</p>	Uwaga nieuwzględniona. Projekt zakłada, że spółka osobowa nie może być spółką zależną w grupie spółek. Co najwyżej może być spółką zależną, co raczej będzie przypadkiem egzotycznym.
297.	Art. 21 ² § 2 k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i Wspólnicy sp. k.	<p>Spółka dominująca wydaje wiążące polecenie, w postaci pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej, <i>w jego treści wskazując określony interes grupy spółek, uzasadniający wykonanie przez spółkę zależną polecenia spółki dominującej.</i></p> <p>Uzasadnienie: W związku z faktem, że spółka zależna w uchwale, o której mowa w art. 21³ par. 3 pkt 1 projektu powinna wskazać określony interes grupy spółek, który uzasadniałby wykonanie takiego polecenia, zaś spółka zależna może nie mieć wiedzy o tym jakim interesem kierowała się przy wydawaniu polecenia spółka dominująca, proponujemy obowiązek dookreślenia tego interesu w treści polecenia wydawanego przez spółkę dominującą.</p>	Uwaga uwzględniona, art. 21 ² § 3.
298.	Art. 21 ³ § 2 k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i Wspólnicy sp. k.	Sformułowanie „rozsądnie zakładać” nie jest dostatecznie precyzyjne. Niepokoi nas wprowadzanie do obrotu prawnego kolejnego pojęcia niedookreślonego. W chwili obecnej w obrocie prawnym nie funkcjonują żadne interpretacje dotyczące tłumaczenia tego pojęcia w odniesieniu do konkretnych przypadków. Czy taka ocena powinna być dokonywana zgodnie z zasadą „business judgement rule”, to jest po uzyskaniu analiz, informacji bądź opinii profesjonalnych podmiotów? Nieefektywne było założenie, że	Uwaga nieuwzględniona, zob. wiersz 275.

			spółka-matka działa na szkodę spółkicórki, jednak , czy sam fakt przynależności przez spółkę zależną do grupy spółek wystarczy do uznania, że szkoda poniesiona przez spółkę zależną zostanie naprawiona?. Sugerujemy dookreślenie procedury, np. poprzez wprowadzenie instytucji <i>indemnity letter</i> od spółki dominującej.	
299.	Art. 21 ³ § 2 k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i Wspólnicy sp. k.	Zwracamy uwagę na kwestie praktyczne związane z naprawieniem szkody: jak ją obliczyć i kto będzie ustalał jej wysokość? czy wysokości szkody/ekwiwalentności odszkodowania nie powinien sprawdzić podmiot zewnętrzny (np. audytor?) Wskazane byłoby dookreślenie sposobu obliczania poniesionej szkody. Czy w praktyce naprawienie szkody oznacza świadczenie tożsame co do natury poniesionej szkody? Rozumiemy, że „naprawienie szkody” może oznaczać nie tylko bezpośrednie rozliczenie gotówkowe, ale również np. zorganizowanie spółce zależnej poprzez spółkę dominującą intratnych kontraktów do realizacji czy też okoliczność, że udział w grupie może przekładać się (i zwykle przekłada się) na silniejszą pozycję rynkową czy też dostęp do technologii, <i>know-how</i> , innych zasobów. Niedookreślenie kwestii odszkodowania może prowadzić do występowania skrajnych interpretacji w tym zakresie a docelowo również praktyki, która wypaczy sens przepisów i (w połączeniu z przepisami wyłączającymi odpowiedzialność członków zarządu) spowoduje, że spółki celowe w jeszcze bardziej jaskrawy sposób niż dziś będą wykorzystywane instrumentalnie. Dodatkowo wskazujemy, że wypłata odszkodowania może rodzić obowiązek podatkowy zarówno dla spółki zależnej jak i spółki dominującej, w efekcie czego, w sensie ekonomicznym, spółka zależna nie otrzyma pełnej rekompensaty – spółka ta poniesie bowiem szkodę a wypłacone jej odszkodowanie będzie pomniejszone o podatek/	Uwaga polemiczna, regulacja tej kwestii wychodzi jednak poza zakres KSH stanowiąc materię KC.
300.	Art. 21 ³ § 4 k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i Wspólnicy sp. k.	Zarząd albo rada dyrektorów spółki zależnej podejmując uchwałę, o której mowa w § 1 albo wart. 21 ⁴ § 4, uwzględnia również korzyści uzyskane przez tę spółkę w związku z uczestnictwem w grupie spółek w okresie ostatnich dwóch lat <i>przed podjęciem tej uchwały; do okresu tego można doliczyć również czas pozostawania przez spółkę w stosunku zależności przed powstaniem formalnego uczestnictwa w grupie spółek.</i>	Uwaga nieuwzględniona, nadregulacja, materia na komentarz.

			<p><i>Uzasadnienie:</i> Ponieważ grupy podmiotów mogły stanowić faktyczną grupę spółek przed ujawnieniem w rejestrze, w naszej ocenie warto rozszerzyć możliwość powoływania się na korzyści uzyskane z uczestnictwem w takiej „faktycznej” grupie spółek również o okres pozostawania w stosunku dominacji-zależności. W przeciwnym wypadku by móc uwzględnić korzyści należało będzie najpierw działać jako grupa spółek przez dwa lata obrotowe. Dodatkowo proponujemy doprecyzowanie sposobu liczenia dwóch lat, w tym wykreślenie, że chodzi o lata obrotowe (rok obrotowy spółki może być w określonych okolicznościach dłuższy lub krótszy niż rok kalendarzowy; co może wprowadzać utrudnienia w liczeniu oraz prowadzić do bezzasadnego zróżnicowania sytuacji spółek).</p>	
301.	Art. 21 ⁴ § 1 k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i Wspólnicy sp. k.	<p>Jednoosobowa spółka zależna należąca do grupy spółek nie może odmówić wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21²§ 1, <i>chyba że wykonanie polecenia będzie skutkowało pokrzywdzeniem wierzycieli spółki zależnej będących podmiotami spoza grupy spółek, do której należy spółka zależna.</i></p> <p><i>Uzasadnienie:</i> Zwracamy uwagę na niebezpieczeństwo pokrzywdzenia wierzycieli jednoosobowej spółki zależnej w przypadku, gdyby taka spółka wykonała polecenie spółki dominującej (gdyż projekt nie przewiduje możliwości odmowy). Wprawdzie zgodnie z art. 21¹⁴ projektu, w przypadku bezskuteczności egzekucji przeciwko spółce zależnej możliwe jest wszczęcie postępowania przeciwko spółce dominującej, niemniej taka konstrukcja (doprowadzanie spółki zależnej do niemożności zaspokojenia wierzycieli) może służyć do celowego opóźnienia regulowania wierzytelności. Co więcej, spółka dominująca ma możliwość uwolnienia się od tej odpowiedzialności np. wykazując, że pomimo niezłożenia wniosku o ogłoszenie upadłości wierzyciel nie poniósł szkody. Jednocześnie rozważyć można ograniczenie stosowania tego zastrzeżenia wyłącznie do podmiotów z poza danej grupy kapitałowej.</p>	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 32.

302.	Art. 21 ⁴ § 2 k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i Wspólnicy sp. k.	<p>Spółka zależna należąca do grupy spółek, w której spółka dominująca bezpośrednio lub pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego może odmówić wykonania wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21²§ 1, tylko wtedy, gdy wykonanie polecenia doprowadzi do niewypłacalności tej spółki albo do zagrożenia niewypłacalnością</p> <p>Uzasadnienie: Używanie w projektowanych przepisach wyrażenia „zagrożenia niewypłacalnością” wprowadza zbędną przestrzeń interpretacyjną i wymaga doprecyzowania, co ma być rozumiane przez ten stan. Próba skonstruowania w/w definicji przy użyciu przepisów Prawa upadłościowego sugeruje, że pojęcie to należałoby tłumaczyć jako zagrożenie utraty zdolności do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych, jeżeli zbliża się koniec trzymiesięcznego okresu, wyrażonego w art. 11 ust. 1a Prawa upadłościowego, albo, w odniesieniu do osób prawnych i osób, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, także wtedy jeżeli zbliża się koniec dwudziestoczwemiesięcznego okresu, w którym zobowiązania pieniężne przekraczają wartość majątku dłużnika. Przyjęcie tej interpretacji wprowadza kolejną przestrzeń do doprecyzowania – mianowicie konieczność wyznaczenia konkretnego momentu w ciągu 3- lub 24- miesięcznego okresu, po przekroczeniu którego dłużnik popadałby w stan zagrożenia niewypłacalnością. Dodatkowo niezrozumiałe jest wyłączenie stosowania przepisu art. 21³ § 2 jedynie do spółki zależnej, w której spółka dominująca bezpośrednio lub pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego; wydaje się, że takie wyłączenie powinno obejmować również spółkę jednoosobową, o której mowa w art. 21⁴ § 1. Proponujemy usunięcie tego wyłączenia z § 2 i umieszczenie go w odrębnym nowym § 5.</p>	Uwaga nieuwzględniona, nadregulacja, materia na komentarz.
303.	Art. 21 ⁴ § 3 k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i	Spółka zależna, należąca do grupy spółek, inna niż wskazana w § 1 i 2 odmawia wykonania polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21 ² § 1, jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że jest ono	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 57.

		Wspólnicy sp. k.	<p>sprzeczne z interesem tej spółki i wyrządzi jej szkodę, która nie będzie naprawiona przez spółkę dominującą lub inną spółkę zależną należącą do grupy spółek w okresie najbliższych dwóch lat, licząc od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę <i>lub</i> jeżeli <i>na skutek wykonania polecenia zaktualizują się przesłanki do złożenia wniosku o ogłoszenie jej upadłości</i>. Umowa albo statut spółki zależnej mogą przewidywać surowsze wymogi odmowy wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej.</p> <p>Uzasadnienie: Wobec braku definicji legalnej pojęcia „zagrożenia dla dalszej egzystencji” proponujemy doprecyzowanie tego pojęcia lub posłużenie się np. przesłanką złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Dodatkowo proponujemy, aby samodzielne wystąpienie przesłanki „upadłościowej” umożliwiało odmowę wykonania polecenia.</p>	
304.	Art. 21 ⁴ k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i Wspólnicy sp. k.	<p>Przepisu art. 21³§ 2 nie stosuje się w sytuacji, o której mowa w § 1 i 2.</p> <p>Uzasadnienie: Vide komentarz z pkt 8.</p>	Uwaga niejasna.
305.	Art. 21 ⁶ § 1 k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i Wspólnicy sp. k.	Czy chodzi tylko o spółkę zależną, która będzie wykonywać polecenia spółki dominującej o którym mowa w Art. 21 ² §1? Czy o każdą spółkę zależną?	Materia interpretacji, chodzi o każdą spółkę zależną.
306.	Uwaga Ogólna (dot. Działu IV projektu)	CRIDO Legal J. Ziółek i Wspólnicy sp. k.	Większość z planowanych przepisów posługuje się w swojej treści określeniami dotyczącymi instytucji charakterystycznych tylko dla spółek kapitałowych, takich jak „kapitał zakładowy” czy „rada nadzorcza”, całkowicie ignorując dopuszczoną już na gruncie Kodeksu możliwość traktowania jako dominującej każdej spółki handlowej, w tym spółki osobowej (art. 4 par. 1 pkt 4 w związku z art. 1 par. 2). Należy odpowiednio zmodyfikować przepisy w tym zakresie.	Uwaga ogólna, zob. wiersz 296.
307.	Art. 21 ⁸ § 2 k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i	[wykreślić]	Uwaga nieuwzględniona, obecna regulacja z art. 21 ⁸ § 2 ma charakter

		Wspólnicy sp. k.	Przepis w tym kształcie nakłada na zarząd dodatkowy obowiązek polegający na wskazaniu wiążących poleceń spółki dominującej, nie definiując jednak zakresu tego wskazania. Oznacza to, że zarząd może wskazać lakonicznie np. tylko daty taki poleceń, czym spełni wymóg przepisu, natomiast nie daje wymiernej korzyści podmiotom trzecim. Gdyby uszczegółowić postanowienia przepisu z kolei, oznaczałoby to ujawnienie wewnętrznej dokumentacji i np. strategii spółek, które przecież nie są publiczne, co mogłoby np. prowadzić do ujawnienia tajemnicy przedsiębiorstwa.	ogólny, gdyż dookreślenie tej normy powinno się znaleźć w regulacjach wewnętrznych grupy albo w dobrych praktykach (normach soft law). Regulacja normatywna szczegółów może wyrządzić w praktyce więcej krzywdy grupie spółek, niż korzyści z takiej regulacji
308.	Art. 21 ⁹ § 2 k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i Wspólnicy sp. k.	[wykreślić] Uprawnienie nadane wspólnikom mniejszościowym, o którym stanowi projektowany art. 21 ⁹ §1 KSH może zostać w łatwy sposób ograniczone poprzez dokonanie odpowiedniej modyfikacji umowy lub statutu spółki, która to zmiana dokonywana jest większością głosów na zgromadzeniu wspólników lub walnym zgromadzeniu. Oznacza to, że mniejszościowy wspólnik może zostać w łatwy sposób pozbawiony takiego prawa. Wskazać należy, że zgodnie z §1, do wyznaczenia podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego konieczne jest wystąpienie z takim żądaniem do sądu rejestrowego, co wydaje się już wystarczającym ograniczeniem	Uwaga nieuwzględniona, to jest przepis ochronny dla spółki dominującej wykluczający potencjalne nadużycie prawa z art. 21 ⁹ § 1. Ochrona ta nie działa ex lege ale ex contractu. Zmiana umowy (statutu) spółki w tej materii będzie podlegać nadto kontroli sądowej,
309.	Art. 21 ¹⁰ § 3 k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i Wspólnicy sp. k.	W pozostałych przypadkach niż wskazany w § 2, uprawnienie można wykonać nie częściej niż raz w roku obrotowym. W razie zgłoszenia zamiaru odkupu udziałów albo akcji spółki zależnej przez więcej niż jednego wspólnika albo akcjonariusza tej spółki termin dokonania odkupu określi zarząd albo rada dyrektorów spółki dominującej w terminie miesiąca od ostatniego zgłoszenia. Uzasadnienie: Brak wskazania w przepisie terminu dokonania odkupu przez zarząd albo radę dyrektorów spółki dominującej, może doprowadzić do pokrzywdzenia wspólnika, w sytuacji np. wyznaczenia przez zarząd bardzo odległego terminu.	Uwaga nieuwzględniona, nadregulacja, wskazanie terminu do dokonania odkupu nie jest tu konieczne, gdyż znajdzie zastosowanie zasada z art. 455 KC w zw. z art. 2 KSH.
310.	Art. 21 ¹⁴ § 1 k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i Wspólnicy sp. k.	Przepis ten utrudni w znacznym stopniu możliwość dochodzenie swoich wierzytelności od spółek zależnych. Spółka zależna nie ma interesu prawnego ani obowiązku, by w trakcie postępowania wykazywać, że egzekucja jest bezskuteczna w wyniku wiążącego	Uwagi polemiczne, oparte na przypuszczeniach.

			<p>polecenia spółki dominującej, natomiast wierzyciel takiej spółki, który nie ma przecież dostępu do takich poleceń, nie będzie miał możliwości wykazania, że brak możliwości wyegzekwowania swojego długu od spółki spowodowany takim właśnie działaniem. W rezultacie uniemożliwi to dochodzenie naprawienia szkody od spółki dominującej. Jednocześnie zwracamy uwagę na orzecznictwo SN (Uchwała SN (7) z 7.11.2008 r., III CZP 72/08, OSNC 2009/2, poz. 20) dotyczące charakteru odpowiedzialności z art. 299 Kodeksu, tj. przyjmujące, że odpowiedzialność taka ma charakter odszkodowawczy, co w praktyce często oznacza, że w przypadku spółek z niewysokim kapitałem zakładowym wykazanie pogorszenia się możliwości zaspokojenia wierzyciela jest w zasadzie niemożliwe. W sytuacji przyjęcia analogicznej koncepcji w odniesieniu do odpowiedzialności spółki dominującej istnieje ryzyko, że taka odpowiedzialność nie będzie istniała, jeśli spółki zależne będą miały minimalny kapitał zakładowy – może to być mechanizm do unikania regulowania wierzytelności.</p>	
311.	Art. 21 ¹⁵ k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i Wspólnicy sp. k.	<p>Przepisy ustawy o grupach spółek dotyczące spółki dominującej stosuje się odpowiednio do spółdzielni, fundacji bądź stowarzyszenia prowadzących działalność gospodarczą, do funduszu inwestycyjnego oraz do przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, podlegającego obowiązkowi wpisu do rejestru przedsiębiorców albo do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, <i>a także do wspólnika lub akcjonariusza będącego osobą fizyczną, z uwzględnieniem przepisów szczególnych.</i></p> <p>Uzasadnienie: W praktyce obrotu niezmiernie rzadko zdarza się, aby wspólnik/akcjonariusz posiadał udziały/akcje w spółce jako przedsiębiorca wpisany do CEIDG; nawet jeśli dana osoba fizyczna prowadzi działalność gospodarczą, to z naszych obserwacji wynika, że zwykle nie posiada udziałów/akcji w spółce jako przedsiębiorca. Co więcej, Kodeks nie wyróżnia dodatkowej kategorii wspólników/akcjonariuszy-przedsiębiorców; również bazując na doświadczeniu życiowym nie wydaje się, aby takie rozróżnienie – w kontekście bycia wspólnikiem/akcjonariuszem – w jakichkolwiek</p>	Uwaga uwzględniona, art. 21 ¹⁵ § 1.

			<p>sposób wpływało na sposób uczestnictwa w spółce, zatem wyłączenie z dyspozycji Art. 21¹⁵ osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami, wydaje się nie mieć uzasadnienia – dlatego proponujemy stosowne uzupełnienie przepisu.</p>	
312.	Art. 206 § 1 pkt 5 k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i Wspólnicy sp. k.	<p>Projektowany przepis wprowadza obowiązek oznaczenia grupy spółek, jeżeli spółka do niej należy, jednak nie precyzuje sposobu oznaczania, tak jak ma to miejsce np. w odniesieniu do firmy. W obrocie prawnym funkcjonują podmioty, które określają się jako „grupa”, mimo, iż formalnie nie są grupą spółek. Postulujemy doprecyzowanie w jaki sposób spółki mają oznaczać swoją przynależność do grupy spółek oraz zasady dopuszczalności (lub nie) wskazywania przynależność do grupy.</p>	Uwaga nieuwzględniona, nadregulacja, zob. wiersz 145.
313.	Art. 219 ² §2 k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i Wspólnicy sp. k.	<p>Doradcą rady nadzorczej może być wyłącznie podmiot posiadający wiedzę fachową i kwalifikacje niezbędne do zbadania sprawy określonej przez radę nadzorczą, który zapewnia sporządzenie rzetelnego i obiektywnego sprawozdania z badania. Doradcą rady nadzorczej może być również osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej pod warunkiem, że osoby fizyczne odpowiedzialne za badanie i sporządzenie sprawozdania z przeprowadzonego badania w imieniu doradcy rady nadzorczej spełniają wymogi, o których mowa w zdaniu pierwszym. Uzasadnienie: Zawężenie w projektowanym przepisie możliwości bycia doradcą rady nadzorczej jedynie do osób prawny występujących w polskim porządku prawnym, wyłącza się z tego katalogu spółki osobowe, w ramach których działa duża część podmiotów doradczych. Takie ograniczenie nie znajduje uzasadnienia.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Doradcą rady nadzorczej może być również spółka osobowa, na co wskazuje użycie w zd. 1 przepisu słowa podmiot.</p>
314.	Art. 219 ² § 5 k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i Wspólnicy sp. k.	<p>O ile słuszne jest nadanie wskazanie wprost uprawnienia do uzyskiwania informacji do przeprowadzenia badania od banków spółki, jednak z uwagi na tajemnicę bankową, dla umożliwienia realizacji takiego uprawnienia, konieczne jest wprowadzenie dodatkowych regulacji np. w prawie bankowym.</p>	Uwaga zdezaktualizowała się.
315.	Art. 220 ¹ § 3 k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i	<p>Zwracamy uwagę na niedostatecznie precyzyjne uregulowanie sposobu, w jaki wartość transakcji ma być sumowana. Nie wiadomo, czy sumowaniu podlegają wszystkie transakcje, czy np. tylko</p>	Uwaga dająca się rozwiązać w wyniku interpretacji przepisów.

		Wspólnicy sp. k.	transakcje podobne. W celu uniknięcia wątpliwości proponujemy wprowadzenie dookreślenia rodzajów transakcji, które podlegają sumowaniu. Ponadto, za zastanawiające uważamy zróżnicowanie sytuacji spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjnej i wprowadzenie w proj. art. 384 ¹ § 1 wymogu uzyskania zgody w przypadku transakcji, której wartość przekracza 10% sumy aktywów spółki w rozumieniu ustawy o rachunkowości, ustalonych na podstawie ostatniego zatwierdzonego sprawozdania finansowego spółki.	
316.	Art. 221 ¹ §3 k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i Wspólnicy sp. k.	Rada nadzorcza może podejmować podczas posiedzenia uchwały również w sprawach nieobjętych proponowanym porządkiem obrad, jeżeli wszyscy członkowie rady nadzorczej są obecni na posiedzeniu i żaden z członków rady nadzorczej ~~biorących udział w posiedzeniu~~ się temu nie sprzeciwi, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. Uzasadnienie: Proponowane brzmienie przepisu prowadziłoby do sytuacji, w której w razie nieobecności któregośkolwiek z członków rady, pozostali, obecni członkowie mogliby wprowadzać i podejmować do porządku obrad posiedzenia dowolne uchwały i decyzje, bez wiedzy i zgody pozostałych członków rady, co jest prostą drogą do nadużyć w tej materii	Uwaga nieuwzględniona Uczestnictwo w posiedzeniach jest obowiązkiem członka rady nadzorczej, a nowelizacja KSH z 31.3.2020 r. znacznie ułatwia członkom zarządów wywiązywanie się z tego obowiązku. W sytuacji gdy członek rady nadzorczej tego nierobi należy dać prymat interesowi spółki.
317.	Art. 228 k.s.h	CRIDO Legal J. Ziółek i Wspólnicy sp. k.	Wykreślenie art. 228 pkt 6) Obecne brzmienie art. 228 k.s.h zawiera w pkt. 6) odniesienie do wykreślanego art. 7 k.s.h. – jak rozumiemy, intencją było wykreślenie jedynie tej części a nie całego artykułu.	Uwaga uwzględniona
318.	Art. 5 ¹ k.s.h.	EY Law Tałasiewicz, Zakrzewska i Wspólnicy sp. k.	<i>„5¹ grupa spółek – spółkę dominującą i spółkę lub spółki od niej zależne, kierujące się wspólną strategią gospodarczą (interes grupy spółek), umożliwiającą spółce dominującej sprawowanie jednolitego kierownictwa nad spółką albo spółkami zależnymi.”</i> <i>Należy jednakże wskazać, że zgodnie z wprowadzaną definicją, do powstania „grupy spółek”, czyli kwalifikowanego stosunku dominacji i zależności pomiędzy określonymi spółkami tworzącymi grupę spółek, konieczne będzie zawarcie w umowie albo statucie</i>	Uwaga uwzględniona, projekt odstąpił od konieczności ujawniania strategii grupy w umowie (statucie) spółki zależnej.

		<p>każdej spółki zależnej stosownych zapisów o kierowaniu się tzw. wspólną strategią gospodarczą. W konsekwencji, definicją grupy spółek oraz w konsekwencji prawem holdingowym objęte zostaną nie wszystkie spółki, które spełniają określone przesłanki występowania powiązań między sobą, ale jedynie te podmioty, które podejmą dodatkowe, sformalizowane kroki prawne, obejmujące dokonanie zmian w umowach lub statutach spółek, polegające na zapisaniu w nich wspólnej strategii gospodarczej.</p> <p>Ponadto, nawet w przypadku dokonania powyższej zmiany, projektowane przepisy prawa holdingowego zakładają ich stosowanie na zasadzie dobrowolności, tzn. prawa i obowiązki poszczególnych interesariuszy aktualizować się będą tylko w przypadku, gdy dana spółka zależna należąca do grupy spółek ujawni w rejestrze fakt uczestnictwa w grupie spółek. Z powyższego wynika, że między treścią Projektu a jego uzasadnieniem zachodzi rozbieżność. Konieczność dokonania zmian w umowie lub statucie spółki oraz w rejestrze przedsiębiorców w celu skorzystania z przepisów prawa holdingowego wskazuje, że Projekt nie zrywa z występującą obecnie w KSH regulacją obejmującą tzw. holdingi umowne. Z drugiej strony jednak, z uzasadnienia wynika, że celem Projektu było objęcie również holdingów faktycznych. W konsekwencji, zasadne wydaje się ujednoczenie Projektu z jego uzasadnieniem. <i>Wskazujemy również</i>, że w obecnym kształcie Projekt przewiduje wzmocnienie ochrony wierzycieli spółek zależnych należących do grupy spółek w drodze przyznania ww. wierzycielom prawa żądania odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez spółkę zależną w wykonaniu wiążącego polecenia otrzymanego od spółki dominującej. Jednakże, mając na uwadze, iż ten instrument prawny będzie miał zastosowanie wyłącznie w przypadku struktur kapitałowych będącymi grupą spółek w rozumieniu Projektu, w praktyce może się okazać, że grupy holdingowe nie będą zgłaszać swojego uczestnictwa w grupie spółek, w celu uniknięcia przez spółki dominujące odpowiedzialności za zobowiązania spółek zależnych wobec ich wierzycieli. Projekt w obecnej formie może się więc okazać</p>	
--	--	--	--

			nieatrakcyjny dla grup spółek, w związku z czym korzystanie z jego zapisów może być w praktyce tak rzadkie, jak obecnie stosowanie art. 7 KSH. Jeśli więc celem Projektu (co wynika z uzasadnienia) było objęcie zakresem regulacji wszystkich holdingów faktycznych, to warunkiem uczestnictwa w grupie spółek nie powinno być ujawnianie w umowie lub statucie spółki interesu grupy spółek. Spowoduje to, że grupą spółek w rozumieniu Projektu staną się wszystkie spółki dominujące oraz ich spółki zależne, w pełni implementując do polskiego porządku prawnego regulację holdingów faktycznych.	
319.	Uwaga ogólna	EY Law Tałasiewicz, Zakrzewska i Wspólnicy sp. k.	<p>Zgodnie z omawianą powyżej definicją, przesłanką warunkującą objęcie definicją grupy spółek ma być ujawnienie w umowie lub statucie spółki wspólnej strategii gospodarczej, czyli interesu grupy spółek. Projektowane przepisy nie określają jednak precyzyjnie, w jaki sposób interes ten ma zostać wskazany. Wydaje się, że lakoniczne i ogólne zapisanie celów grupy kapitałowej może być niewystarczające. Zgodnie ze słownikiem języka polskiego PWN, „strategia” jest „przemysłanym planem działań w jakiejś dziedzinie”. To, że plan ma być przemysłany, może świadczyć o tym, że jednocześnie powinien on być dosyć szczegółowy, konkretny, a przy tym zindywidualizowany dla danej grupy spółek. Umowy oraz statuty spółek znajdują się w ogólnodostępnych aktach rejestrowych spółek.</p> <p>Co więcej, statuty spółek publicznych publikowane są na ich stronach internetowych, zapewniając jeszcze większą dostępność. Skoro interes grupy spółek ma być ujawniony w umowie lub statucie, to jednocześnie będzie on jawny i dostępny dla każdego, w tym dla podmiotów konkurencyjnych. W realiach gospodarki rynkowej poznanie strategii gospodarczej może stanowić istotną przewagę nad rywalem. Z tego względu, konieczność ujawnienia strategii w umowie lub statucie spółek może stanowić dla menadżerów grup kapitałowych decydujący argument przeciwko tworzeniu grupy spółek objętej Projektem. W naszej ocenie jest to dodatkowy argument, który przemawia za dokonaniem modyfikacji</p>	Uwaga nieaktualna, j.w.

			definicji grupy spółek w sposób taki, jak wskazano w punkcie 1 niniejszego pisma.	
320.	21 ¹ § 1 k.s.h.	EY Law Tałasiewicz, Zakrzewska i Wspólnicy sp. k.	<p>Projekt zakłada wprowadzenie do prawa holdingowego tzw. klauzuli generalnej, zgodnie z którą spółka dominująca i spółka zależna kierują się nie tylko własnym interesem, lecz również interesem grupy spółek oraz uzasadnionymi interesami wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych i wierzycieli spółki zależnej (projektowany art. 21¹ § 1 KSH).</p> <p>Istotą klauzul generalnych w systemie prawa jest pozostawienie adresatom danej normy prawnej wytycznych co do standardu zachowania w sytuacji odnoszącej się do danej normy. Klauzula generalna, jako zapis wysoce ogólny, podlega uszczegółowieniu przepisami. Dla przykładu, obowiązek uwzględniania w podejmowaniu decyzji biznesowych przez spółki należące do grupy spółek w rozumieniu ustawy „uzasadnionych interesów wierzycieli” jest wsparte przyznaniem wierzycielom spółki zależnej możliwości dochodzenia roszczeń od spółki dominującej w przypadku, gdyby poniesiona przez nich szkoda wynikała z wykonania przez spółkę zależną wiążącego polecenia otrzymanego od spółki dominującej. Niemniej jednak, należy zastanowić się, kiedy interes wierzycieli jest nieuzasadniony. Wydaje się, że sytuacje, w których wierzytelność powstała zgodnie z przepisami prawa, a wierzyciel wykonał swoją część zobowiązania, to jego interes w uzyskaniu zaspokojenia w jak największym zakresie jest zawsze uzasadniony. Analizując Projekt nie zidentyfikowaliśmy sytuacji, w których interes wierzycieli byłby jednocześnie zgodny z prawem, ale nieuzasadniony. Tym samym, zbiór sytuacji, gdy interes wierzycieli jest nieuzasadniony, jeżeli postępowanie wierzyciela jest zgodne z prawem, może się okazać zbiorem pustym, czyniąc tym samym zastrzeżenie wskazane w klauzuli generalnej wadliwym. W naszej ocenie należy więc podjąć jasną decyzję legislacyjną, czy w konflikcie między interesem grupy spółek a interesem wierzycieli priorytet daje się grupie spółek czy wierzycielom. Decyzja ta powinna zostać zaś odzwierciedlona w treści Projektu.</p>	Uwaga polemiczna, art. 21 ¹ § 1 stanowiący klauzulę generalną nawiązuje do przypadku Rozenbluma. Jako klauzula generalna przepis ten będzie ulegał dookreśleniu przez judykaturę a także doktrynę.

321.	21 ¹ § 2 k.s.h.	EY Law Tałasiewicz, Zakrzewska i Wspólnicy sp. k.	<p>Projektowany art. 21¹ § 2 KSH nakłada obowiązek ujawnienia w rejestrze uczestnictwa w „grupie spółek” zarówno na spółkę zależną, jak i dominującą. W tym kontekście pragniemy zauważyć, że ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym z dnia 20 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., nr 121, poz. 769) (dalej jako „Ustawa o KRS”) ma zastosowanie do podmiotów wskazanych w art. 36 Ustawy o KRS, nie obejmując swoim zakresem podmiotów utworzonych i istniejących zgodnie z prawem zagranicznym. Oznacza to, że w świetle projektowanego brzmienia art. 21¹ § 2 KSH, zagraniczny podmiot dominujący nie będzie w stanie wykonać obowiązku zgłoszenia uczestnictwa w grupie spółek w rejestrze, a zatem większość kluczowych przepisów prawa holdingowego (tj. przepisy art. 21² – art. 21⁷ oraz art. 21¹¹, art. 21¹²) nie będzie obejmować struktur holdingowych, w których podmiotem dominującym jest spółka zagraniczna. W zglobalizowanym obrocie gospodarczym jest to istotna luka, gdyż w naszej praktyce obserwujemy, że duża część grup spółek obejmuje nie tylko polskie spółki, ale też spółki działające według praw większości krajów świata.</p> <p>Postulujemy zatem, aby obowiązkiem ww. ujawnienia objęte były wyłącznie spółki zależne należące do grupy spółek. W odniesieniu do spółek dominujących alternatywnie można natomiast rozważyć wprowadzenie obowiązku dołączenia do akt rejestrowych spółki zależnej oświadczenia osób upoważnionych do reprezentowania spółki dominującej o jej uczestnictwie w grupie spółek, wraz ze wskazaniem danych rejestrowych konkretnej spółki zależnej tworzącej wraz ze spółką dominującą grupę spółek. Proponujemy więc nowelizację Ustawy o KRS poprzez dodanie do art. 19a Ustawy o KRS nowego art. 19a ust 5e, o następującej treści:</p> <p><i>„5e) Do zgłoszenia do Rejestru powstania albo ustania grupy spółek w rozumieniu art. 4 § 1 pkt 51 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z [●] poz. [●]) należy dołączyć oświadczenie spółki dominującej o powstaniu albo o ustaniu grupy spółek podpisane zgodnie z zasadami reprezentacji spółki dominującej. Przepis art. 19a ust 5d stosuje się odpowiednio do</i></p>	<p>Uwaga uwzględniona, w części dot. zagranicznych spółek dominujących czyni to art. 21¹ § 3 zd. 2, zaś problem tzw. oświadczenia o uczestnictwie w grupie spółek „załatwia” art. 21¹ § 2. Uchwała zgromadzenia spółki zależnej o uczestnictwie w grupie ze swej istoty będzie dołączana do wniosku do KRS o wpisanie wzmianki o tym, co wymaga działania ze strony zarządców spółki zależnej. Zmodyfikowany w powyższym duchu przepis art. 19 a ust. 5 e ustawy o KRS proponowany w uwadze jest uwzględniony.</p>
------	----------------------------	---	---	--

			<i>podmiotów, o których mowa w art. 2115 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z [●] poz. [●])”</i>	
322.	art. 228 k.s.h.	EY Law Tałasiewicz, Zakrzewska i Wspólnicy sp. k.	<p>Wprowadzenie do KSH przepisów prawa holdingowego wymusza uchylene art. 7 KSH oraz odnośnych przepisów odsyłających. W związku z tym, art. 1 pkt 47 Projektu zakłada uchylene art. 393 pkt 7 KSH dotyczącego wymogu uzyskania zgody Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy spółki akcyjnej na zawarcie umowy o zarządzaniu przewidzianej w art. 7 KSH.</p> <p>Analogiczny przepis dotyczący spółki z ograniczoną odpowiedzialnością znajduje się w art. 228 pkt 6 KSH, jednakże Projekt, w wyniku oczywistej omyłki pisarskiej, zakłada uchylene art. 228 KSH w całości, zamiast wyłącznie art. 228 pkt. 6 KSH. Proponujemy więc zmianę art. 1 pkt 20 Projektu, przez nadanie mu następującego brzmienia:</p> <p><i>„20) uchyla się art. 228 pkt 6;”</i></p>	Uwaga uwzględniona
323.	Uwaga dot. upadłości i restrukturyzacji	EY Law Tałasiewicz, Zakrzewska i Wspólnicy sp. k.	<p>Prawo holdingowe powinno być rozwiązaniem kompleksowym, adresującym wszystkie dziedziny życia gospodarczego. Wskazać należy, że tak samo jak potrzebna jest regulacja w zakresie funkcjonowania grup spółek pod kątem korporacyjnym, tak istotna byłaby również regulacja ich z perspektywy upadłościowej i restrukturyzacyjnej. W chwili obecnej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2003 r., nr 60, poz. 535, z późn. zm.) upadłość mogą ogłosić między innymi pojedyncze spółki. Podobnie w przypadku restrukturyzacji, art. 4 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2015 r., poz. 978) zawiera analogiczny katalog podmiotów posiadających zdolność restrukturyzacyjną. Oznacza to, że w przypadku niewypłacalności lub zagrożenia niewypłacalnością nie tylko jednej spółki, ale całej grupy kapitałowej, konieczne jest inicjowanie postępowania upadłościowego lub restrukturyzacyjnego wszystkich spółek z osobna. Po pierwsze, generuje to dodatkowe, niepotrzebne koszty po stronie wszystkich interesariuszy, ponieważ grupa kapitałowa musi uiścić zwiokrotnioną opłatę sądową i koszty postępowania. Po drugie, wierzyciele mogą uzyskać zaspokojenie tylko w ramach spółki, wobec której mają wierzytelność, mimo że</p>	Uwaga nieaktualna, gdyż w art. 21 ¹ § 4 projekt wyłącza z zakresu prawa grupy spółek spółki w upadłości.

			<p>grupa kapitałowa stanowi najczęściej w praktyce jedną ekonomiczną całość. Po trzeciej, sąd i sędzia-komisarz w odniesieniu do każdego postępowania z osobną podejmują odrębne czynności procesowe, co dodatkowo obciąża i tak już bardzo obłożone pracą sądy gospodarcze. Dotychczas jednak, wobec braku regulacji prawa holdingowego, trudne byłoby jego wprowadzenie jedynie na potrzeby postępowania upadłościowego czy restrukturyzacyjnego, więc sytuacja taka, choć nieracjonalna ekonomicznie i pragmatycznie, miała swoje podstawy systemowe i legislacyjne.</p> <p>Wraz ze wprowadzeniem ustrojowych regulacji dla prawa holdingowego, brak takich regulacji w obrębie postępowania upadłościowego i restrukturyzacyjnego stanie się bezpodstawny. W naszej ocenie Projekt powinien zostać więc rozszerzony o stosowne zmiany systemowe w zakresie upadłości i restrukturyzacji. W szczególności, powinna zostać stworzona możliwość ogłoszenia upadłości lub otwarcia restrukturyzacji dla całej grupy spółek w rozumieniu Projektu.</p>	
324.	Art. 4 § 1 k.s.h.	Energa SA	<p>Definicja zbędna. Są już akty prawne, które regulują zgrupowanie spółek i nie ma potrzeby wprowadzania nowego instrumentu prawnego. Można pozostać przy definicji zawartej w ustawie o rachunkowości w art. 3 ust. 1 pkt 44. Dodatkowo uzależnienie spełnienia przesłanki „grupy spółek” od stosowania „wspólnej strategii gospodarczej” spowoduje ograniczone wykorzystanie tej struktury. Nie wiadomo bowiem jak taki dokument ma wyglądać i byłby to dodatkowy dokument chyba nikomu nie potrzebny w praktyce gospodarczej. Dzisiaj strategię gospodarczą zastępują biznes plany, umowy SLA, a przede wszystkim skonsolidowane sprawozdania finansowe i z działalności</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona, regulacja ustrojowa grupy spółek nie może nie zawierać własnej definicji grupy spółek i odsyłać w tej materii do innej ustawy np. ustawy o rachunkowości.</p>
325.	Art. 21 ¹ § 1 k.s.h.	Energa SA	<p>Nie ma uzasadnienia przyznawania tak rozległej ochrony wspólnikom lub akcjonariuszom mniejszościowym – można pozostać przy ochronie przewidzianej w art. 20 KSH. Tak rozległa i dodatkowa w stosunku do art. 20 KSH może powodować trudności w interpretacji tego zapisu.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona, art. 21¹ § 1 nawiązuje do przesłanek z przypadku Rozenbluma.</p>
326.	Art. 21 ¹ § 2 k.s.h.	Energa SA	<p>Fakt powstania współzależności pomiędzy grupą spółek nie powinien być uzależniony od wpisu do rejestru a np. od sporządzania</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona, nie może o przynależności do grupy spółek</p>

			skonsolidowanego sprawozdania finansowego a wpis powinien być obowiązkiem. Sąd do którego trafia sprawozdanie ma wiedzę o tym istnieje współzależność skutkująca powstaniem grupy spółek czy nie i może wszcząć postępowanie przymuszające wobec spółki dominującej.	decydować fakt objęcia spółki skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym. Mylenie skutku i przyczyny.
327.	Art. 21 ² § 2 k.s.h.	Energa SA	Nie ma potrzeby wprowadzania formy elektronicznej. Do zastanowienia jaki skutek Ustawodawca chce osiągnąć poprzez brak zastrzeżenia rygору nieważności.	Uwaga nieuwzględniona, bez komentarza, wbrew obecnym tendencjom.
328.	Art. 21 ³ § 1 k.s.h.	Energa SA	Powinno być: Wykonanie polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21 ² § 1, przez spółkę zależną należącą do grupy wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo lub rady dyrektorów spółki zależnej. (Rada dyrektorów ma być wyłącznie w PSA). Poza tym to zbyt kazuistyka – do wykonania polecenia spółki zależnej powinna wystarczyć uchwała WZA lub ZW.	Uwaga nieuwzględniona, zob. wiersz 29.
329.	Art. 21 ³ § 1 i § 2 k.s.h.	Energa SA	Wprowadzono za dużo niedookreślonych obostrzeń które spowodują że konstrukcja ta będzie martwa albowiem przepis traci na precyzji. Konstrukcja grupy spółek powinna opierać się na umowie holdingowej w której określone zostanie kwestia odpowiedzialności oraz obowiązek ubezpieczenia OC członków zarządu spółek zależnych uczestniczących w grupie spółek. Z przepisów powinno również jasno wynikać że odpowiedzialność za wykonanie decyzji spółki dominującej przez spółkę zależną ponosi spółka dominująca lecz wyłącznie w zakresie w jakim decyzja to została wykonana przez spółkę zależną.	Uwaga nieuwzględniona, oparta na innych założeniach aksjologicznych niż projekt tj. ograniczenia prawa grup spółek do holdingów umownych.
330.	Art. 21 ⁴ § 2 k.s.h.	Energa SA	Kto miałby to ocenić. W mojej ocenie zaciągnięte zobowiązanie wynikające z polecenia może nie zostać wykonane przez spółkę zależną w sytuacji w której spółka dominująca nie zapewni środków na ich realizację lub spółka zależna nie posiada wolnych środków pieniężnych lub wartość zobowiązania przekracza dwukrotność kapitału zakładowego lub posiada inne zobowiązania z pierwszeństwem spełnienia.	Uwaga polemiczna, niekonkretna.
331.	Art.21 ⁶ § 1 k.s.h.	Energa SA	Proponuję dopisać na końcu: „z wyłączeniem jednak sytuacji w których udzielenie informacji lub dostęp do dokumentów może naruszyć niezależność spółki zależnej w rozumieniu odrębnych przepisów lub narazić spółkę na odpowiedzialność odszkodowawczą	Uwaga nieuwzględniona, za daleko idąca, jakkolwiek kwestia ochrony tajemnicy spółki, ale wynikająca z przepisów

			w wyniku naruszenia zawartych przez spółkę umów lub inne bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa.	szczególnych, została zawarta w art. 21 ⁶ § 1 in fine.
332.	Art. 21 ¹² § 3 k.s.h.	Energa SA	Zbyt daleko idąca ekskulpacja która w praktyce funkcjonowania spółek zawsze wyłączy odpowiedzialność spółki dominującej za działania lub realizację wspólnej strategii w grupie spółek. Odpowiedzialność mając na względzie pewność obrotu gospodarczego powinna dotyczyć okresu w którym funkcjonuje grupa spółek.	Uwaga niezrozumiała.
333.	Art. 208 ¹ k.s.h.	Energa SA	Brak formy dokumentowej – elektronicznej a taka jest częsta praktyka.	Uwaga zdezaktualizowała się, wprowadzono w tym zakresie ułatwienia.
334.	Art. 209 ¹ § 2 k.s.h.	Energa SA	Tu proponuję wprowadzić limit czasowy np. 5 lat. W tym czasie większość informacji się dezaktualizuje.	Wprowadzenie czasowego ograniczenia zakazu ujawniania tajemnic nie jest konieczny, gdyż w wielu przypadkach stan tajemnicy ustaje przed upływem tego terminu, natomiast część tajemnic może być chroniona w ten sposób przez okres dłuższy.
335.	Art. 231 § 4 ¹ k.s.h.	Energa SA	Proponuję poszerzyć katalog o udostępnienie na stronie internetowej spółki.	Postulat zostanie przeanalizowany w toku dalszych prac Komisji ds. reformy nadzoru właścicielskiego
336.	Uwaga ogólna	Energa SA	Brakuje przepisów normujących sytuację w której ta sama w grupie spółek zajmuje stanowiska członka zarządu lub rady dyrektorów w spółce zależnej lub osoby pozostające w stosunku pracy ze spółką dominująca zajmują stanowiska członka zarządu w spółce zależnej – wówczas odpowiedzialność spółki dominującej powinna zostać rozszerzona o działania tych osób w organach zarządczych spółek zależnych.	Uwaga nieuwzględniona. Prowadziłoby to do nadregulacji.
337.	Art. 4 § 1 pkt 5 ¹ k.s.h.	CCIFP	Proponowana zmiana: grupa spółek – spółkę dominującą i spółkę lub spółki od niej zależne, kierujące się jednakowo określonym w statucie lub umowie każdej spółki interesem grupy spółek. Uzasadnienie: Proponujemy poprawę redakcji przepisu, ponieważ sformułowanie „zgodnie z umową” może sugerować, że spółki z grupy mogą zawrzeć między sobą umowę, w której określą interes grupy.	Uwaga nieaktualna, z racji wycofania się przez projekt z konieczności określania strategii grupy spółek w umowie (statucie) spółki zależnej.

338.	Art. 4 § 1 pkt 5 ² k.s.h.	CCIFP	<p>Proponowana zmiana: interes grupy spółek – określona jednakowo w statucie lub umowie każdej spółki należącej do grupy spółek, wspólna strategia gospodarcza, umożliwiająca spółce dominującej sprawowanie jednolitego kierownictwa nad spółką albo spółkami zależnymi</p> <p>Uzasadnienie: Proponujemy dodać legalną definicję interesu grupy spółek, ponieważ ten termin pojawia się w dalszej regulacji. Proponowana zmiana ma na celu wyjaśnienie ewentualnych wątpliwości, że spółki z grupy muszą kierować się interesem grupy spółek określonym właśnie i wyłącznie w dokumentach korporacyjnych, a nie interesem, który ostatecznie mógłby kwalifikować się jako interes grupy, ale nie byłby uregulowany w dokumentach korporacyjnych, a który przy konkretnej czynności mógłby powstać <i>ad hoc</i> i istnieć w mniemaniu członków zarządu.</p> <p>Zgodnie z proponowanymi regulacjami, to na spółce z grupy leży obowiązek wykazania, że podjęła decyzję w interesie grupy (niekonieczne we własnym interesie), za czym idzie też m.in. wyłączenie odpowiedzialności członków organów.</p>	Uwaga nieaktualna, gdyż interes grupy spółek jest zdefiniowany w definicji nawiasowej.
339.	Art. 21 ¹ § 2 k.s.h.	CCIFP	<p>Proponowana zmiana: Spółka dominująca i spółka zależna ujawnia w rejestrze swoje uczestnictwo w grupie spółek poprzez wpisanie wzmianki do rejestru oraz zarejestrowanie umowy spółki lub statutu w brzmieniu uwzględniającym interes grupy spółek.</p> <p>Uzasadnienie: Projekt zakłada, że decydenci spółek z grupy będą podejmować decyzje w oparciu o interes uregulowany w dokumentach korporacyjnych, a jednocześnie, stosowanie przepisów art. 21² – art. 21⁷ oraz art. 21¹¹ – art. 21¹² następuje wyłącznie po wpisaniu wzmianki w rejestrze. Warto doprecyzować, że możliwość powoływania się na interes grupy (tj. stosowanie przepisów art. 21² – art. 21⁷ oraz art. 21¹¹ – art. 21¹²) zachodzi nie tylko po wpisaniu wzmianki w rejestrze, ale również po skutecznym zarejestrowaniu zmian w dokumentach korporacyjnych. Może bowiem dojść do sytuacji, w której z jakichś względów nie zostaną zarejestrowane w</p>	Uwaga niejasna, nie ma kategorii „rejestrowania umowy”. Zob. wiersz 337. W kwestii spółek osobowych projekt wyklucza, aby spółka osobowa była spółką zależną.

			<p>rejestrze zmiany w dokumentach korporacyjnych (przykładowo w sytuacji zaskarżenia uchwały zostanie wstrzymane postępowanie rejestrowe) a jednocześnie dojdzie do wpisania wzmianki w rejestrze.</p> <p>Należy ponadto zauważyć, że wskazana propozycja przepisu oznacza, że w spółkach osobowych na zasadzie wyjątku wpis do rejestru zmian w umowie spółki będzie miał charakter konstytutywny, co również wydaje się pożądaną regulacją mając na względzie całokształt proponowanych zmian.</p>	
340.	Art. 21 ¹ § 3 k.s.h.	CCIFP	<p>Proponowana zmiana: Przepisów art. 21² – art. 21⁷ oraz art. 21¹¹ – art. 21¹² nie stosuje się przed ujawnieniem, o którym mowa w art. 21¹ § 2. Uzasadnienie: Zmiana ma charakter redakcyjny – porządkowy w związku z wprowadzaną zmianą w paragrafie poprzednim. Treść dotychczasowego paragrafu 3 przeniesiona do nowoutworzonego paragrafu 4.</p>	Uwaga redakcyjna nieaktualna.
341.	Art. 21 ¹ § 4 k.s.h.	CCIFP	<p>Członek zarządu, prokurent, członek rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, rady dyrektorów oraz likwidator spółki należącej do grupy spółek może powoływać się na działanie lub zaniechanie w określonym interesie grupy spółek, jeżeli spółka ujawniła swoje uczestnictwo w grupie spółek w sposób, o którym mowa w § 2.</p> <p>Uzasadnienie: W proponowanych zmianach brak możliwości podejmowania decyzji w interesie grupy przez prokurenta.</p>	Uwaga uwzględniona.
342.	Art. 21 ³ § 2 k.s.h.	CCIFP	<p>Proponowana zmiana: Podjęcie uchwały, o której mowa w § 1 nastąpi, jeżeli nie narusza to interesu tej spółki lub jeżeli można rozsądnie zakładać, że wszelkie negatywne skutki w majątku spółki zależnej, powstałe w wyniku wykonania polecenia spółki dominującej, zostaną naprawione we właściwym czasie przez spółkę dominującą lub inną spółkę należącą do grupy spółek, nie dłuższym jednak niż dwa lata od dnia, w którym nastąpi wykonanie polecenia przez spółkę zależną.</p> <p>Uzasadnienie: Szkoda nie jest adekwatnym pojęciem. Zakłada bezprawność i winę, tymczasem samo polecenie nie musi być bezprawne i zawinione, by</p>	Uwaga nieuwzględniona, oparta na nieporozumieniu. Szkoda nie musi zakładać bezprawności i winy. Jest kategorią normatywną z art. 361 § 2 KC. Projekt odwołuje się do kategorii prawnej znanej w polskim prawie, a nie tworzy kategorii nowej, która wymagałaby dopiero dookreślenia przez doktrynę i judykaturę, takiej jak „negatywne skutki w majątku spółki zależnej

			spowodować negatywne następstwa. Stąd też proponuje się wprowadzenie terminu „wszelkie negatywne następstwa” w miejsce „szkody”. Ponadto, redakcja została uproszczona i zdarzeniem, od którego należy liczyć 2 letni okres jest wykonanie polecenia a nie „zdarzenie wyrządzające szkodę”. Wydaje się, że właśnie taki skutek chciał osiągnąć autor projektu.	
343.	Art. 21 ³ § 3 k.s.h.	CCIFP	<p>W uchwale, o której mowa w § 1, wskazuje się co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) określony interes grupy spółek, uzasadniający wykonanie przez spółkę zależną polecenia spółki dominującej, 2) spodziewane korzyści lub skutki w majątku spółki zależnej będące następstwem wykonania polecenia spółki dominującej, 3) przewidywany sposób i czas naprawienia spółce zależnej wszelkich negatywnych skutków powstałych w jej majątku wskutek wykonania polecenia. <p>Uzasadnienie: Proponowana redakcja ma związek z powyższymi zmianami – pojęcie szkody zastąpione zostało pojęciem „negatywnych skutków w majątku spółki zależnej” (w pkt 2); „wszelkich negatywnych następstw” (w pkt 3).</p>	Uwaga nieuwzględniona, j.w.
344.	Art. 21 ⁴ § 2 k.s.h.	CCIFP	<p>Spółka zależna należąca do grupy spółek, w której spółka dominująca, przy uwzględnieniu reprezentacji całego kapitału zakładowego, bezpośrednio lub pośrednio reprezentuje większość kapitału zakładowego zdolną do samodzielnej zmiany statutu lub umowy spółki, może odmówić wykonania wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21² § 1, jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że jest ono sprzeczne z interesem tej spółki i wyrządzi w jej majątku negatywne skutki, które nie będą naprawione przez spółkę dominującą lub inną spółkę zależną należąca do grupy spółek w okresie najbliższych dwóch lat, licząc od dnia, w którym nastąpi zdarzenie powodujące negatywne skutki.</p> <p>Umowa albo statut spółki zależnej mogą przewidywać surowsze wymogi odmowy wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej</p>	Uwaga nieaktualna (zob. wiersz 78), jednakże jest uwzględniona w kwestii wykreślenia przesłanki „zagrożenia dla dalszej egzystencji spółki” (zob. wiersz 57)

		<p>Uzasadnienie:</p> <p>Proponujemy odwołanie do większości pozwalającej samodzielnie zmienić statut lub umowę spółki. Taka większość naszym zdaniem bardziej adekwatnie odnosi się do indywidualnych przypadków i jednocześnie zakłada, że bez zgody wspólników mniejszościowych nie będzie mogło dojść do złagodzenia przesłanek odmowy.</p> <p>Brak wskazania konkretnej większości kapitału zakładowego wynika z tego, że w spółkach na poziomie statutu lub umowy spółki może być ustanowiona różna większość do zmiany statutu lub umowy spółki. Proponujemy wykreślenie przesłanki „niekorzystnej okoliczności, która ma stanowić zagrożenie dla dalszej egzystencji spółki zależnej”, gdyż <i>de facto</i> wiąże się z niewypłacalnością. Ponadto, przesłanka niewypłacalności, z której proponujemy zrezygnować, nie jest adekwatna w przypadku, gdy w spółce zależnej funkcjonują inni wspólnicy.</p> <p>Dlatego proponuje się przeniesienie przesłanek z paragrafu 3 (zmodyfikowanych o wykreślenie „zagrożenia egzystencji”) do przypadku spółki, w której spółka zależna posiada większość pozwalającą samodzielnie zmienić statut (par.2). Opisane wyżej zmiany powodują jednocześnie, że przepis zostaje realnie skorelowany z „pozytywnymi” przesłankami podjęcia uchwały o wykonaniu polecenia, o których mowa w art. 21³ § 2. Proponowana zmiana wiąże się również z nową propozycją <i>sell – outu</i> (poniżej w pkt. 15-16 tabeli – art. 21¹⁰ § 1), który naszym zdaniem musi zostać rozszerzony i powinien dotyczyć nie tylko wspólników w spółkach powyżej 75% dominacji, ale wspólników funkcjonujących we wszystkich spółkach, w których spółka dominująca posiada realną statutową większość przy uwzględnieniu reprezentacji całego kapitału zakładowego, pozwalającą samodzielnie zmienić statut lub umowę spółki. Z powyższych względów proponuje się pozostawienie możliwości wprowadzenia surowszych wymagań dla odmowy wykonania polecenia – jeśli wspólnicy zgodzą się w porozumieniu ze wspólnikiem – spółką dominującą, na zmianę statutu, która pozwoli na dalej idące obostrzenia w odmowie wykonania poleceń, tj. takie, które zagrażają ich interesom, powinni</p>	
--	--	---	--

			<p>mieć możliwość wyjścia ze spółki, gdy okaże się, że w spółce zależnej dochodzi do podejmowania decyzji daleko sprzecznych z interesem spółki zależnej i zagrażających egzystencji tej spółki.</p> <p>Należy też zwrócić uwagę, że w omawianym paragrafie mowa jest o „możliwości” odmowy („spółka może odmówić”), w przeciwieństwie do paragrafu następnego. Zatem realnie będzie mogło dochodzić do sytuacji, w których odmowy nie będą miały miejsca. Również z tego względu należy wprowadzić omawiany <i>sell-out</i> i skorelować go z omawianą większością. Ponadto, wykonywanie poleceń w przedmiotowym przypadku bezwzględnie wyłączone jest od odpowiedzialności zgodnie z artykułem 21⁵ § 1.</p>	
345.	Art. 21 ⁴ § 3 k.s.h.	CCIFP	<p>Spółka zależna, należąca do grupy spółek, inna niż wskazana w § 1 i 2 odmawia wykonania polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1, jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że jest ono sprzeczne z interesem tej spółki i wyrządzi w jej majątku negatywne skutki, które nie będą naprawione przez spółkę dominującą lub inną spółkę zależną należąca do grupy spółek w okresie najbliższych dwóch lat, licząc od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Omawiana propozycja dotyczy spółek, w których spółka dominująca nie może samodzielnie zmienić statutu, tj. sytuacji w której spółka dominująca doprowadziła co prawda do tego, by uczestniczyć w grupie spółek, ale nie osiągnęła realnej większości, by większość pozwalającą zmienić statut lub umowę spółki każdorazowo utrzymywać. W przypadku więc, gdy taka większość powstanie <i>ad hoc</i> na zgromadzeniu wspólników lub walnym zgromadzeniu akcjonariuszy, nie powinno się w naszej ocenie, z uwagi na ochronę wspólników mniejszościowych, pozostawiać możliwości wprowadzenia dalej idących złagodzeń dla odmowy wykonania polecenia.</p> <p>Jest to również skorelowane z brakiem możliwości <i>sell-outu</i>. W omawianym przypadku pozostawia się zatem członkom zarządu dalej idącą samodzielność i zachowana jest realna prawna odrębność spółki. Ponadto, w myśl proponowanych zmian, członkowie zarządu</p>	Uwaga nieaktualna, j.w.

			spółki zależnej będą wyłączeni od odpowiedzialności na zasadzie 21 ⁵ § 1 przy wykonaniu polecenia „w przypadku, o którym mowa w art. 21 ⁴ § 2 – 4”. Oznacza to, że nie będą mogli powoływać się na zwolnienie z odpowiedzialności, jeśli wykonają polecenie sprzeczne z omawianym przepisem, np. doprowadzą do upadłości, czy zagrożenia egzystencji spółki, którą zarządzają. Przepis chroni tym samym wspólników, którzy nie mogą wyjść ze spółki na zasadzie <i>sell-outu</i> .	
346.	Art. 21 ⁵ § 1 k.s.h.	CCIFP	Za wykonanie, na zasadach określonych w art. 21 ³ , wiążącego polecenia spółki dominującej oraz w przypadku, o którym mowa w art. 21 ⁴ § 2- 4, członek zarządu, prokurent, członek rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz rady dyrektorów spółki zależnej nie ponosi odpowiedzialności cywilnej na podstawie przepisów art. 293, art. 300 ¹²⁵ , art. 483, ani odpowiedzialności karnej na podstawie art. 296 Kodeksu karnego. Uzasadnienie: Analogicznie do poprzednich zmian, proponujemy wprowadzić prokurenta.	Uwaga uwzględniona.
347.	Art. 21 ⁵ § 2 k.s.h.	CCIFP	Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do członków zarządu, prokurentów, członków rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz rady dyrektorów spółki dominującej działających w interesie grupy spółek. Uzasadnienie: Analogicznie do poprzednich zmian, proponujemy wprowadzić prokurenta.	Uwaga uwzględniona.
348.	Art. 21 ⁶ § 1 k.s.h.	CCIFP	Spółka dominująca może w każdym czasie przeglądać księgi i dokumenty oraz żądać udzielenia informacji od spółki zależnej należącej do grupy spółek, niebędącej spółką publiczną. Uzasadnienie: Proponowana zmiana uwzględnia zakaz przekazywania akcjonariuszowi spółki publicznej informacji na zasadach korzystniejszych wobec pozostałych akcjonariuszy. Uwzględnia zasady m.in. ochrony informacji poufnych i okresy zamknięte, określone m.in. w rozporządzeniu MAR, ustawie o ofercie	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 59.

			<p>publicznej. Proponujemy zatem, by w przypadku spółek publicznych pozostać przy dotychczasowych regulacjach. Należy zwrócić uwagę, że następny artykuł (tj. art. 21⁷ § 1 umożliwi kontrolę z poziomu rady nadzorczej / zarządu spółki dominującej, lecz wyłącznie w zakresie obejmującym realizację interesu grupy spółek. Członkowie rady nadzorczej będą zobowiązani zachować w poufności informacje poufne i nie przekazywać ich zarządowi spółki dominującej, zaś na zasadach określonych w rozporządzeniu MAR będą wpisani na listę insiderów pierwotnych (mający stały dostęp do informacji poufnych) ze wszystkimi tego ograniczeniami, m.in. zakazem wykorzystania tych informacji, okresami zamkniętymi etc.</p>	
349.	Art. 21 ⁸ § 2 k.s.h.	CCIFP	<p>W sprawozdaniu wskazywane są także wiążące polecenia spółki dominującej względem spółki albo spółek zależnych należących do grupy spółek oraz decyzje podjęte przez spółkę zależną w wyniku kierowania się interesem grupy spółek bez wiążącego polecenia, jeśli ich podjęcie nastąpiło w sprzeczności z interesem spółki. Wskazanie powinno obejmować co najmniej spodziewane negatywne następstwa w majątku spółki zależnej będące ich następstwem.</p> <p>Uzasadnienie: Projekt zakłada dualizm działania w interesie grupy spółek. Zgodnie z założeniem projektu, spółka zależna może podejmować w interesie grupy spółek decyzje w wykonaniu polecenia lub bez polecenia. Klauzula generalna przewiduje jednak, by takie decyzje nie godziły w uzasadniony interes wierzycieli. Oznacza to, że dalsze przepisy powinny zapewnić wierzycielom ochronę w obydwu przypadkach: (i) poleceń i (ii) decyzji podjętych bez poleceń. W przeciwnym razie należałoby ograniczyć możliwość działania spółki w interesie grupy wyłącznie do przypadku wiążących poleceń.</p> <p>Zatem, decyzje podejmowane w interesie grupy, ale bez formalnego polecenia, analogicznie do poleceń muszą zostać poddane kontroli wierzycieli, którzy muszą mieć możliwość oceny, czy decyzja godzi w ich interes. Następnie, wierzyciele muszą mieć możliwość zwrócenia się do majątku spółki dominującej w przypadku bezskuteczności egzekucji z majątku spółki zależnej, analogicznie jak w przypadku poleceń. Proponowana regulacja ma ścisły związek</p>	Uwaga polemiczna, niekonkretna, zob. wiersz 342.

			<p>z zaproponowanym przez nas urealnieniem ochrony wierzycieli spółki zależnej (por. pkt 28 tabeli). Dzięki temu urealnieniu, wierzyciel będzie w stanie zwrócić się z roszczeniem do majątku spółki dominującej, która, odnosząc korzyść w wyniku decyzji spółki zależnej, powinna ponosić majątkową odpowiedzialność do wysokości osiągniętych korzyści. Z kolei proponowany w tym punkcie przepis pozwoli wierzycielowi wywnioskować, czy bezskuteczność egzekucji spółki zależnej ma swoje źródło w tym, że spółka działała np. na korzyść spółki dominującej i sprzecznie z własnym interesem, tj. czy spółka zależna złamała zasadę z klauzuli generalnej, że decyzje podjęte w interesie grupy spółek nie mogą godzić w uzasadniony interes wierzycieli. Dlatego proponujemy, by decyzje podjęte w interesie grupy spółek, ale tylko te, które są jednocześnie sprzeczne z interesem spółki, podjęte przez decydentów bez formalnego polecenia, również wymieniać w sprawozdaniu. Pozwoli to ocenić wierzycielom działalność spółki zależnej analogicznie do formalnych poleceń. W praktyce proponowana zmiana pozwoli uniknąć uczynienia martwymi przepisów o wiążących poleceniach. Doprowadzi do urealnienia ochrony wierzycieli, jaka powinna być im należna na gruncie proponowanych zmian. Proponowana zmieniona regulacja pozwoli uniknąć lub ograniczyć korzystanie z nieformalnych poleceń i uczyni perspektywę formalnych poleceń zachęcającą ze względu na ograniczenia odpowiedzialności decydentów, której nie ma w przypadku braku wiążących poleceń.</p>	
350.	Art. 21 ⁹ § 1 k.s.h.	CCIFP	<p>Wspólnik albo akcjonariusz spółki zależnej należącej do grupy spółek, niebędący spółką dominującą, reprezentujący samodzielnie bądź łącznie z innymi wspólnikami albo akcjonariuszami tej spółki co najmniej jedną dziesiątą kapitału zakładowego lub jedną dziesiątą ogółu głosów na zgromadzeniu wspólników albo walnym zgromadzeniu, a w spółce publicznej jedną dwudziestą kapitału zakładowego lub jedną dwudziestą ogółu głosów na walnym zgromadzeniu, może żądać wyznaczenia przez sąd rejestrowy podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych w</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona, nie ma ona charakteru technicznego, ale merytoryczny. Uprawnienie z art. 21⁹ § 1 ze swej istoty dotyczy wspólników mniejszościowych.</p>

			<p>celu zbadania rachunkowości oraz działalności grupy spółek. Przepisy art. 224-226 stosuje się odpowiednio.</p> <p>Uzasadnienie: Zmiana ma charakter techniczny. Proponuje się bardziej precyzyjne sformułowanie, mianowicie: zamiast „wspólnika mniejszościowego”, proponuje się wprowadzenie „spółki dominującej”, jako wyznacznika podmiotów uprawnionych do złożenia wniosku.</p>	
351.	Art. 21 ¹⁰ § 1 k.s.h.	CCIFP	<p>W przypadku, gdy spółka dominująca bezpośrednio bądź pośrednio reprezentuje większość kapitału zakładowego spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek, pozwalającą, przy uwzględnieniu całego kapitału zakładowego, samodzielnie dokonać zmian w statucie lub umowie spółki, wspólnik albo akcjonariusz takiej spółki zależnej może żądać odkupienia jego udziałów albo akcji przez spółkę dominującą na zasadach określonych w art. 417, z zastrzeżeniem § 2 i 3 poniżej.</p> <p>Uzasadnienie: Przede wszystkim w proponowanym zmienionym przepisie, dzięki odwołaniu do większości decydującej o zmianie umowy / statutu, dochodzi do urealnienia ochrony wspólników mniejszościowych niezdolnych do zablokowania zmian w umowie spółki lub statucie, prowadzących do (i) przystąpienia spółki do grupy spółek; (ii) wykonywania poleceń mogących istotnie zagrozić ich inwestycji. Przepis skorelowany jest z regulacją wiążących poleceń, odmowa wykonania których, w zależności od reprezentowanej większości w kapitale przez spółkę dominującą, jest fakultatywna lub obligatoryjna. Proponowany przepis pozwala kontynuować spółkom z grupy realizację strategii, która w perspektywie krótkoterminowych inwestycji nie zapewni zysku inwestorom mniejszościowym, lecz zapewni go grupie spółek jako takiej, stanowiąc emanację wyważenia interesów grupy spółek i wspólników mniejszościowych.</p>	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 59.
352.	Art. 21 ¹⁰ § 3 k.s.h.	CCIFP	<p>W pozostałych przypadkach niż wskazanych w § 2, uprawnienie można wykonać jednorazowo w roku obrotowym, w terminie trzech miesięcy od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego spółki</p>	Uwaga polemiczna, wiązanie prawa do <i>sell-outu</i> z przyjęciem sprawozdania

			<p>zależnej za poprzedni rok obrotowy, a w przypadku, gdy w terminie do dnia 30 września nie dojdzie do zatwierdzenia sprawozdania finansowego za poprzedni rok obrotowy, uprawnienie można wykonać jednorazowo w terminie jednego miesiąca po dniu 30 września. Wykupu udziałów lub akcji dokonuje się według wyboru wspólnika lub akcjonariusza spółki zależnej albo po cenie określonej zgodnie z art. 417 albo po cenie z dnia, w którym w poprzednim roku obrotowym dokonano zatwierdzenia sprawozdania finansowego, a w przypadku braku zatwierdzenia sprawozdania finansowego w poprzednim roku obrotowym, po cenie z dnia kończącego ten rok obrotowy. Wspólnik żądający odkupu określi termin, w którym należy zrealizować odkup. W razie zgłoszenia zamiaru odkupu udziałów albo akcji spółki zależnej przez więcej niż jednego wspólnika albo akcjonariusza tej spółki, termin dokonania odkupu określi zarząd albo rada dyrektorów spółki dominującej.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Propozycja przewiduje zmiany chroniące cenę wykupu akcji lub udziałów wspólników mniejszościowych. Przepis odnosi się do sytuacji, w których może dochodzić do decyzji mających skutek dalece negatywny w spółkach zależnych, z uwagi na <i>de facto</i> brak ograniczeń odmowy wykonania polecenia (spółka zależna „może” odmówić wykonania polecenia por. pkt 8 tabeli). W momencie, kiedy wspólnik / akcjonariusz mniejszościowy zażąda wykupu jego udziałów / akcji, ich wartość, wskutek podejmowanych decyzji na poziomie grupy, może być już znikoma. Jest to istotne zwłaszcza w spółkach niepublicznych, gdzie wskaźnikiem nie jest kurs akcji z ostatnich miesięcy. Ponadto, propozycja zakłada określone terminy, w których można żądać wykupu. W połączeniu z dniem zatwierdzenia sprawozdania finansowego pozwala wspólnikom mniejszościowym realnie ocenić zasadność dalszego pozostawania w spółce zależnej. Przepis ma też charakter <i>quasi</i> odszkodowawczy i jest bardziej efektywny w skutkach, niż powództwo odszkodowawcze z tytułu zmniejszenia wartości udziałów.</p>	<p>finansowego może ograniczać prawa beneficjentów art. 21¹⁰.</p>
353.	Art. 21 ¹¹ § 2 k.s.h.	CCIFP	Umowa albo statut spółki dominującej i spółki zależnej mogą przewidywać, że prawo, o którym mowa w § 1, przysługuje spółce	Uwaga uwzględniona, co do zasady.

			dominującej, która bezpośrednio bądź pośrednio reprezentuje w spółce zależnej uczestniczącej w grupie spółek mniej niż 90% kapitału zakładowego takiej spółki, lecz nie mniej niż większość kapitału zakładowego spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek, pozwalającą, przy uwzględnieniu całego kapitału zakładowego, samodzielnie dokonać zmian w statucie lub umowie spółki. Uzasadnienie: Proponujemy ujednoczyć próg <i>sell – outu</i> i <i>squeeze outu</i> .	
354.	Art. 21 ¹² § 1 k.s.h.	CCIFP	Spółka dominująca odpowiada wobec spółki zależnej za wyrządzoną jej szkodę, chyba że nie ponosi winy, jeżeli wydanie wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21 ² § 1 nastąpiło z naruszeniem interesu grupy spółek lub jego wykonanie doprowadziło do niewypłacalności spółki zależnej należącej do grupy spółek, albo jeżeli podjęcie przez spółkę zależną decyzji w interesie grupy spółek bez formalnego polecenia doprowadziło do niewypłacalności spółki zależnej. Uzasadnienie: W naszej ocenie nie jest uzasadniona propozycja podziału na spółki kontrolowane w 75% i poniżej 75%, i uzależnienie od tego progu możliwości wyłączenia odpowiedzialności. W proponowanej zmianie wykreślono również możliwość wyłączenia odpowiedzialności. Ponadto, treść z paragrafu 2 została przeniesiona do paragrafu pierwszego (odpowiedzialność za decyzje podjęte z naruszeniem interesu grupy spółek). Co najważniejsze, proponowana zmiana uwzględnia nie tylko formalne polecenia, ale wszelkie decyzje na poziomie spółki zależnej, jeśli spowodowały niewypłacalność spółki zależnej.	Uwaga uwzględniona, zob. wiersz 78.
355.	Art. 21 ¹² § 2 k.s.h.	CCIFP	Powództwo o odszkodowanie, o którym mowa w § 1, 3 wytacza się według miejsca siedziby spółki zależnej. Uzasadnienie: Zamiana wynika ujednoczenia odpowiedzialności odszkodowawczej (wyłączenia podziału na spółki zdominowane poniżej i powyżej 75%). Do nowego paragrafu 2 przeniesiono treść z obecnego paragrafu 4.	Kwestia uregulowana zgodnie z obecną systematyką przepisu.

356.	Art. 21 ¹² § 3 k.s.h.	CCIFP	<p>Jeżeli spółka zależna nie wytoczy powództwa o naprawienie szkody wyrządzonej jej przez spółkę dominującą w terminie roku od dnia ujawnienia czynu wyrządzającego szkodę, każdy wspólnik albo akcjonariusz spółki zależnej może wytoczyć powództwo o naprawienie szkody wyrządzonej tej spółce.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Niezasadne jest wprowadzenie zasady <i>business judgement rule</i>, która w naszej ocenie powinna odnosić się wyłącznie do osób fizycznych. Niezasadność wprowadzenia tej zasady wynika również z tego, że w praktyce może nie być jasne, czy nieponoszenie winy oznacza wyłącznie zgodność z zasadą <i>business judgement rule</i>, czy też inne przypadki ekskulpacji. W niniejszej regulacji adekwatne jest pozostawienie przesłanki winy, w szczególności, w praktyce, oznaczać to będzie niedochowanie obowiązku należytej staranności np. przy analizowaniu przesłanek zasadności wydania poleceń. Zawinienie na poziomie spółki dominującej będzie zatem warunkować odpowiedzialność odszkodowawczą. Dodatkowo, konieczne będzie wykazanie przesłanki bezprawności, którą może być np. podjęcie decyzji / wydanie polecenia w sprzeczności z klauzulą generalną z art. 21¹ § 1.</p> <p>Warunkiem odpowiedzialności będzie dodatkowo: (i) wykonanie wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 212 § 1 z naruszeniem interesu grupy spółek; lub (ii) doprowadzenie do niewypłacalności spółki zależnej, albo (iii) podjęcie przez spółkę zależną decyzji w interesie grupy spółek bez formalnego polecenia, które doprowadziło do niewypłacalności spółki zależnej. Zwłaszcza znajduje to odniesienie do przypadku decyzji bez poleceń, gdzie spółka dominująca może wykazać, że nie odpowiada za działania członków zarządu spółki zależnej. Nowa redakcja paragrafu 3 to treść przeniesiona z dotychczasowego paragrafu 5.</p>	Uwaga uwzględniona.
357.	Art. 21 ¹² § 4 k.s.h.	CCIFP	<p>Przepisy art. 295 § 2- 4, art. 296-297, art. 300 albo art. 300¹²⁷ § 2-4, art. 300¹³⁰, art. 300¹³⁴ albo art. 487 § 2-4, art. 486 2-4, art. 488 i art. 490 stosuje się odpowiednio.</p> <p>Uzasadnienie:</p>	j.w.

			Zmiany mają charakter techniczny. Nowa redakcja wynika z wykreślenia poprzednich paragrafów.	
358.	Art. 21 ¹² § 5 k.s.h.	CCIFP	Wykreślenie. Uzasadnienie: Zmiany mają charakter techniczny. Redakcja wynika z wykreślenia poprzednich paragrafów.	j.w.
359.	Art. 21 ¹² § 6 k.s.h.	CCIFP	Wykreślenie. Uzasadnienie: Zmiany mają charakter techniczny. Redakcja wynika z wykreślenia poprzednich paragrafów.	Uwaga uwzględniona, kwestię tę reguluje obecnie art. 21 ¹³ § 4.
360.	Art. 21 ¹³ § 1 k.s.h.	CCIFP	W przypadku, o którym mowa w art. 21 ¹² § 1, spółka dominująca odpowiada wobec wspólnika albo akcjonariusza spółki zależnej należącej do grupy spółek za obniżenie wartości udziału albo akcji spółki zależnej przysługującego temu wspólnikowi albo akcjonariuszowi, chyba że nie ponosi winy. Wysokość naprawionej szkody ulega stosownemu zmniejszeniu w przypadku wykupu akcji lub udziałów wspólnika mniejszościowego przez spółkę dominującą, o którym mowa w art. 21 ¹⁰ § 1, o wartość po jakiej udziały lub akcje zostały wykupione. Uzasadnienie: Zaproponowana zmiana w redakcji przepisu wynika z propozycji wykupienia udziałów lub akcji po cenie innej niż z dnia żądania wykupu. Czyni zatem przepis bardziej subsydiarnym, jeśli wspólnik lub akcjonariusz wykupowany stwierdzi, że poniósł szkodę mimo wykupienia udziałów lub akcji, zwłaszcza, że przepis odnosi się wyłącznie do sytuacji, w których doszło do niewypłacalności. Dodano ponadto wyrażenie „ <i>chyba że nie ponosi winy</i> ” na rzecz odstąpienia od uregulowanej w paragrafie 2 zasady <i>business judgement rule</i> .	Uwaga uwzględniona, zob. wiersz 42.
361.	Art. 21 ¹³ § 2 k.s.h.	CCIFP	Powództwo o odszkodowanie, o którym mowa w § 1, wytacza się według miejsca siedziby spółki zależnej. Uzasadnienie: Proponuje się rezygnację z zasady <i>business judgement rule</i> na rzecz odpowiedzialności na zasadzie winy. Redakcja przepisu par. 2 to przeniesiona norma z dotychczasowego par. 3. Przepis jest zbędny	Uwaga uwzględniona

			w naszej ocenie, ponieważ art. 21 ¹³ § 1 odnosi się wprost do przypadków z art. 21 ¹² § 1, w których uregulowano winę i pozostałe przesłanki odpowiedzialności.	
362.	Art. 21 ¹³ § 3 k.s.h.	CCIFP	Roszczenie o naprawienie szkody, o której mowa w § 1, przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym wspólnik albo akcjonariusz spółki zależnej dowiedział się o szkodzie. Jednakże w każdym przypadku roszczenie przedawnia się z upływem pięciu lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. Uzasadnienie: Redakcja przepisu par. 3 to przeniesiona norma z dotychczasowego par. 4.	Uwaga redakcyjne nieaktualna.
363.	Art. 21 ¹³ § 4 k.s.h.	CCIFP	Wykreślenie. Uzasadnienie: Wykreślenie paragrafu 4 wynika z przeniesienia jego dotychczasowej treści do paragrafu 3.	j.w.
364.	Art. 21 ¹⁴ § 1 k.s.h.	CCIFP	Jeżeli egzekucja przeciwko spółce zależnej należącej do grupy spółek okaże się bezskuteczna, spółka dominująca odpowiada za szkodę wyrządzoną wierzycielowi spółki zależnej, jeżeli szkoda ta powstała w następstwie wykonania przez spółkę zależną wiążącego polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21 ¹² § 1 lub jeżeli spółka zależna podjęła decyzję w interesie grupy spółek a wierzyciel wykaże, że w wyniku tej decyzji spółka dominująca odniosła korzyść. Uzasadnienie: Proponowana zmiana uzupełnia ochronę wierzycieli o przypadki, w których na poziomie spółek zależnych będzie dochodziło do podejmowania decyzji bez formalnych poleceń. Wówczas spółka dominująca może odpowiadać do wysokości osiągniętych korzyści.	Uwaga nieuwzględniona, kwestię nieformalnych poleceń zawężono tylko do odpowiedzialności menedżerów spółki zależnej, decydujących się na wykonanie tego polecenia. Rozciągnięcie tej odpowiedzialności wobec wierzycieli spółki mogłoby spowodować, że przepisy o grupie spółek byłyby martwe.
365.	Art. 21 ¹⁴ § 2 k.s.h.	CCIFP	Domniemywa się, że szkoda, o której mowa w § 1, obejmuje wysokość niezaspokojonej wierzytelności wobec spółki zależnej. Spółka dominująca może w przypadku podjęcia przez spółkę zależną decyzji bez formalnego polecenia, o której mowa w art. 21 ¹⁴ § 1, uwolnić się od odpowiedzialności powyżej wartości korzyści, którą odniosła wskutek podjęcia decyzji przez spółkę zależną Spółka dominująca może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa	Uwaga nieuwzględniona, j.w.

			<p>w § 1, jeżeli wykaże, że bezskuteczność egzekucji przeciwko spółce zależnej nie była spowodowana wykonaniem wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21² § 1, nie odniosła korzyści wskutek podjęcia przez spółkę zależną decyzji wiążącego polecenia, albo we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym samym czasie wydano postanowienie o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, albo o zatwierdzeniu układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewydania postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, albo niezatwierdzenia układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu wierzyciel nie poniósł szkody.</p> <p>Uzasadnienie: Dodano przypadek egzoneracyjny na okoliczność podejmowania decyzji w spółce zależnej bez formalnego polecenia. Spółka dominująca nie ponosi odpowiedzialności, jeśli nie osiągnęła korzyści z takiej decyzji spółki zależnej.</p>	
366.	Art. 201 ¹ § 3 k.s.h.	CCIFP	<p>Przy przeprowadzaniu postępowania kwalifikacyjnego rada nadzorcza może skorzystać z usług profesjonalnego doradcy, chyba że uchwała wspólników lub umowa spółki stanowi inaczej; do jego wyboru przez radę nadzorczą stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące wyboru doradcy rady nadzorczej.</p> <p>Uzasadnienie: Powołanie Zarządu przez Radę Nadzorczą po przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego następuje jedynie w sytuacji kiedy uchwała wspólników lub umowa spółki tak stanowi (zgodnie z §1). Jeżeli więc rada nadzorcza uzyska takie uprawnienie, powinna również móc skorzystać z pomocy doradcy, chyba że wraz z nadaniem tego uprawnienia w uchwale wspólników lub umowie spółki zostanie jasno wskazany brak możliwości powołania doradcy.</p>	Kwestia dotyczy prawa do reprezentacji co przemawia za tym by była regulowana statutowo.
367.	Art. 203 § 3 k.s.h.	CCIFP	<p>Były członek zarządu jest uprawniony i obowiązany do złożenia wyjaśnień w toku sporządzania sprawozdania zarządu z działalności i sprawozdania finansowego, obejmujących okres pełnienia przez niego funkcji członka zarządu, oraz do udziału w zgromadzeniu wspólników zatwierdzającym te sprawozdania. Uchwała</p>	Przepis art. 203 § 3 oraz 370 § 3 KSH w nowym brzmieniu umożliwia przeciwdziałanie konfliktowi w sytuacjach np. odwołania członka organu wskutek działania na szkodę spółki, kiedy

			wspólników może zwolnić byłego członka zarządu z tego obowiązku. Uzasadnienie: Były członek Zarządu powinien być zawsze uprawniony do złożenia wyjaśnień oraz udziału w zgromadzeniu wspólników, chociażby przez wzgląd na kwestię otrzymania absolutorium. Tymczasem obowiązek złożenia wyjaśnień i udziału w zgromadzeniu może być zależny od woli wspólników.	jego udział w zgromadzeniu może się okazać niecelowy. Nie pozbawia to prawa tych osób do składania opinii na piśmie (art. 231 § 3 oraz 395 § 3 KSH).
368.	Art. 209 ¹ § 1 k.s.h.	CCIFP	§ 1. Członek zarządu powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności oraz dochować lojalności wobec spółki oraz, jeżeli znajduje to zastosowanie, również wobec grupy spółek. Uzasadnienie: Jeżeli spółka jest członkiem grupy spółek, członek zarządu może a w przypadku poleceń, powinien, kierować się interesem grupy.	Problematyka grup spółek oraz możliwość kierowania się interesem grupy uregulowana została odrębnie w przepisach dotyczących grup spółek, dlatego zamieszczenie dodatkowej regulacji w przepisie art. 209 ¹ , 214 ¹ , 377 ¹ , 387 ¹ KSH byłoby <i>superfluum</i> ustawowym.
369.	Art. 214 ¹ § 1 k.s.h.	CCIFP	§ 1. Członek rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności oraz dochować lojalności wobec spółki oraz, jeżeli znajduje to zastosowanie, również wobec grupy spółek. Uzasadnienie: Jeżeli spółka jest członkiem grupy spółek, członek zarządu może a w przypadku poleceń, powinien, kierować się interesem grupy.	Problematyka grup spółek oraz możliwość kierowania się interesem grupy uregulowana została odrębnie w przepisach dotyczących grup spółek, dlatego zamieszczenie dodatkowej regulacji w przepisie art. 209 ¹ , 214 ¹ , 377 ¹ , 387 ¹ KSH byłoby <i>superfluum</i> ustawowym.
370.	Art. 219 § 6 k.s.h.	CCIFP	§ 6. W przypadku, gdy sprawozdanie finansowe spółki podlega badaniu ustawowemu, rada nadzorcza zobowiązana jest zawiadomić o terminie posiedzenia, którego przedmiotem są sprawy określone w § 3, kluczowego biegłego rewidenta, który przeprowadzał badanie sprawozdania finansowego spółki. Kluczowy biegły rewident, na pisemne wezwanie rady nadzorczej, zobowiązany jest uczestniczyć w posiedzeniu rady nadzorczej, o którym mowa powyżej, a także przedstawić w jego trakcie radzie nadzorczej sprawozdanie z badania, w tym omówić	Uwaga nieuwzględniona Opiniowanie sprawozdań rocznych jest jednym z głównych obowiązków rady nadzorczej, a udział biegłego rewidenta w posiedzeniu dotyczącym tej materii wydaje się być kluczowy. Jednocześnie wychodząc naprzeciw podniesionym uwagom rozszerzono katalog osób, które

			<p>podstawy oświadczenia odnoszącego się do zdolności spółki do kontynuowania działalności oraz odpowiedzieć na pytania członków rady nadzorczej.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Obowiązek uczestnictwa kluczowego biegłego rewidenta w posiedzeniu rady nadzorczej powinien zmaterializować się jedynie w przypadku bezpośredniego zażądania rady nadzorczej. W przeciwnym wypadku może narazić to spółkę na często zbędne koszty związane z obecnością przedstawiciela kluczowego biegłego rewidenta, jak również może doprowadzić do „zatoru” i opóźnienia związanego z zatwierdzeniem sprawozdania finansowego w przypadku nałożenia się terminów posiedzeń wielu rad nadzorczych spółek obsługiwanych przez daną firmę audytorską. Dodatkowo, w zakresie art. 219 brak jest odzwierciedlenia § 31 z art. 382 – w praktyce z pewnością sprawozdania rady nadzorczej w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością będą bazowały na wyznacznikach z przepisów o Spółce Akcyjnej ale wartym jest doprecyzowanie tej kwestii w nowych przepisach.</p>	<p>mogą reprezentować na posiedzeniu firmę audytorską. Należy również zauważyć, że biegły może uczestniczyć w posiedzeniu przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.</p>
371.	Art. 219 ¹ k.s.h.	CCIFP	<p>§ 1. Rada nadzorcza może ustanawiać doraźne lub stałe komitety rady nadzorczej, składające się co najmniej z dwóch członków rady nadzorczej, do pełnienia określonych czynności nadzorczych (komitety rady nadzorczej).</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Warto poddać pod rozagę zmniejszenie liczby członków komitetu do dwóch lub generalnie zwiększenie indywidualnych uprawnień członków rady nadzorczej na wzór członków delegowanych w spółce akcyjnej. Bardzo często inwestorzy strategiczni posiadają zaledwie jednego lub dwóch członków Rady, przez co wprowadzane zmiany nie będą wpływać na wyegzekwowanie przez nich swoich praw dostępu do dokumentów tak długo, jak długo nie będą w stanie utworzyć komitetu.</p>	Uwaga uwzględniona
372.	Art. 219 ² k.s.h.	CCIFP	<p>§ 1. Jeśli umowa spółki tak stanowi, rada nadzorcza może podjąć uchwałę w sprawie zbadania na koszt spółki określonego zagadnienia dotyczącego działalności spółki lub jej stanu majątkowego, przez wybranego doradcę (doradca rady nadzorczej).</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>W zakresie uzupełnienia przepisu o obowiązek uwzględniania sytuacji</p>

			<p>Rada nadzorcza przy powołaniu doradcy uwzględnia sytuację finansową Spółki.</p> <p>§ 61. Doradca rady nadzorczej sporządza pisemne sprawozdanie z przeprowadzonego badania, zawierające wyodrębnione wnioski z badania i przedstawia je radzie nadzorczej do przyjęcia.</p> <p>§ 7. Umowa spółki lub uchwała wspólników może ograniczyć prawo rady nadzorczej do zawierania umów z doradcą rady nadzorczej, w szczególności poprzez określenie maksymalnego łącznego wynagrodzenia wszystkich doradców rady nadzorczej, które spółka może ponieść w trakcie roku obrotowego.</p> <p>Uzasadnienie: Wzorem Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW (rekomendacja II.R.7.) warto rozważyć mechanizm asekuracyjny – sugerujemy zawarty tam zapis, że rada nadzorcza przy powołaniu doradcy uwzględnia sytuację finansową Spółki. Dodatkowo, brak uwzględnienia w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością odpowiednika art. 382¹ § 7, mówiącego o obowiązku przygotowania pisemnego sprawozdania przez doradcę, może powodować nadużycia bądź nieadekwatne koszty po stronie Spółki poprzez tworzenie nieweryfikowalnych raportów. Możliwość wyłączenia w umowie spółki lub uchwale wspólników prawa do zawierania umowy z doradcą przez radę nadzorczą może efektywnie doprowadzić do podejmowania „pustych uchwał” przez RN, która nie będzie w stanie efektywnie wyegzekwować przeprowadzenia badania przez wybrany podmiot. Stąd akceptowalne jest ograniczenie tego prawa, w szczególności w zakresie kwotowym, ale już nie całkowite wyłączenie tego uprawnienia.</p>	<p>finansowej spółki – miałyby ono wyłącznie instrukcyjny charakter, obowiązek uwzględniania sytuacji finansowej wynika bowiem z ogólnych obowiązków rady nadzorczej. W wypadku spółki z o.o. brak obowiązku sporządzania pisemnego sprawozdania wynika z chęci odformalizowania procedury. W wypadku możliwości wyłączenia prawa korzystania przez radę nadzorczą z usług doradczych jest ona przejawem autonomii wspólników w zakresie decydowania o wewnętrznych sprawach spółki.</p>
373.	Art. 228 k.s.h.	CCIFP	<p>Uchyła się art. 228 pkt 6)</p> <p>Uzasadnienie: Oczywista omyłka pisarska.</p>	Uwaga uwzględniona.
374.	Art. 231 k.s.h.	CCIFP	<p>§ 41. Na żądanie zgłoszone zarządowi począwszy od dnia zwołania zwyczajnego zgromadzenia wspólników, odpisy sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego, sprawozdania rady nadzorczej oraz sprawozdania z badania są wydawane wspólnikom niezwłocznie, nie później niż siedem dni</p>	Uwaga częściowo uwzględniona – zwracamy uwagę, że wydanie może nastąpić także w postaci elektronicznej.

			<p>przed wyznaczonym terminem tego zgromadzenia wspólników. Jeżeli wspólnik wyrazi zgodę, wydanie dokumentów może nastąpić w postaci elektronicznej.</p> <p>Uzasadnienie: Poprzez wydanie należy rozumieć również nadanie dokumentów w placówce pocztowej. Termin 4 dni nie daje gwarancji doręczenia dokumentów do wspólnika przed terminem Zgromadzenia Wspólników, jak również tym bardziej może nie wystarczyć na zapoznanie się z nimi oraz niezbędną ich analizę przez wspólnika.</p>	
375.	Art. 370 k.s.h.	CCIFP	<p>Były członek zarządu jest uprawniony i obowiązany do złożenia wyjaśnień w toku sporządzania sprawozdania zarządu z działalności i sprawozdania finansowego, obejmujących okres pełnienia przez niego funkcji członka zarządu, oraz do udziału w walnym zgromadzeniu zatwierdzającym te sprawozdania. Uchwała walnego zgromadzenia może zwolnić byłego członka zarządu z tego obowiązku.</p> <p>Uzasadnienie: Były członek Zarządu powinien być zawsze uprawniony do złożenia wyjaśnień oraz udziału w walnym zgromadzeniu, chociażby przez wzgląd na kwestię otrzymania absolutorium. Tymczasem obowiązek złożenia wyjaśnień i udziału w walnym zgromadzeniu może być zależny od wspólników akcjonariuszy.</p>	Przepis art. 203 § 3 oraz 370 § 3 KSH w nowym brzmieniu umożliwia przeciwdziałanie konfliktowi w sytuacjach np. odwołania członka organu wskutek działania na szkodę spółki, kiedy jego udział w zgromadzeniu może się okazać niecelowy. Nie pozbawia to prawa tych osób do składania opinii na piśmie (art. 231 § 3 oraz 395 § 3 KSH).
376.	Art. 377 ¹ § 1 k.s.h.	CCIFP	<p>§ 1. Członek zarządu powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności oraz dochować lojalności wobec spółki oraz, jeżeli znajduje to zastosowanie, również wobec grupy spółek.</p> <p>Uzasadnienie: Jeżeli spółka jest członkiem grupy spółek, członek zarządu może a w przypadku poleceń, powinien, kierować się interesem grupy.</p>	Problematyka grup spółek oraz możliwość kierowania się interesem grupy uregulowana została odrębnie w przepisach dotyczących grup spółek, dlatego zamieszczenie dodatkowej regulacji w przepisie art. 209 ¹ , 214 ¹ , 377 ¹ , 387 ¹ KSH byłoby <i>superfluum</i> ustawowym.
377.	380 ¹ k.s.h.	CCIFP	<p>§ 3. Informacje, o których mowa w § 1 i 2, powinny być przekazywane:</p>	Uwaga nieuwzględniona

			<p>1) w przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 1-3 – na każdym posiedzeniu rady nadzorczej, przy czym rada nadzorcza może ustalić inne terminy przekazywania tych informacji, jednak nie częściej niż raz w miesiącu;</p> <p>2) w przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 4 i 5 – niezwłocznie po wystąpieniu określonych zdarzeń lub okoliczności, jednak nie później niż w terminie 7 dni od dnia wystąpienia określonych zdarzeń lub okoliczności.</p> <p>§ 4. Informacje, o których mowa w niniejszym artykule, powinny być przedstawione w sposób rzetelny i kompletny w formie dokumentowej. Rada nadzorcza może postanowić o przekazywaniu tych informacji w formie pisemnej, na specjalnie umotywowany wniosek rady nadzorczej.</p> <p>Uzasadnienie: Można mieć wątpliwości czy taki zakres proaktywności Zarządu nie wpłynie negatywnie na przeładowanie Zarządu, a konsekwencji nie będzie skutkowało zaniedbaniem jednego z dwóch obowiązków – informacyjnego lub prowadzenia bieżących spraw spółki. Stąd w zakresie § 3. Pkt 1 – inne terminy nie powinny w naszej ocenie być częstsze niż terminy posiedzeń rady nadzorczej lub maksymalnie raz w miesiącu, by nie zakłócać pracy Zarządu. Z kolei, by usprawnić przesyłanie informacji, ich przekazywanie powinno się odbywać w pierwszej kolejności w formie elektronicznej. Natomiast na specjalnie umotywowane żądanie rady nadzorczej takie informacje mogą być przekazywane w formie pisemnej.</p>	<p>Obowiązki informacyjne dotyczą wydarzeń istotnych z punktu widzenia spółki, a o takich rada nadzorcza powinna być informowana na bieżąco.</p>
378.	Art. 382 k.s.h.	CCIFP	<p>§ 5. Rada nadzorcza zobowiązana jest zawiadomić o terminie posiedzenia, którego przedmiotem są sprawy określone w § 3, kluczowego biegłego rewidenta, który przeprowadzał badanie sprawozdania finansowego spółki.</p> <p>Kluczowy biegły rewident, na pisemne wezwanie rady nadzorczej, zobowiązany jest uczestniczyć w posiedzeniu rady nadzorczej, o którym mowa powyżej, a także przedstawić w jego trakcie radzie nadzorczej sprawozdanie z badania, w tym omówić podstawy oświadczenia odnoszącego się do zdolności spółki do</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Opiniowanie sprawozdań rocznych jest jednym z głównych obowiązków rady nadzorczej, a udział biegłego rewidenta w posiedzeniu dotyczącym tej materii wydaje się być kluczowy. Jednocześnie wychodząc naprzeciw podniesionym uwagom rozszerzono katalog osób, które mogą reprezentować na posiedzeniu firmę</p>

			<p>kontynuowania działalności oraz odpowiedzieć na pytania członków rady nadzorczej.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Obowiązek uczestnictwa kluczowego biegłego rewidenta w posiedzeniu rady nadzorczej powinien zmaterializować się jedynie w przypadku bezpośredniego żądania rady nadzorczej. W przeciwnym wypadku może narazić to spółkę na często zbędne koszty związane z obecnością przedstawiciela kluczowego biegłego rewidenta jak również może doprowadzić do „zatoru” i opóźnienia związanego z zatwierdzeniem sprawozdania finansowego w przypadku nałożenia się terminów posiedzeń wielu rad nadzorczych spółek obsługiwanych przez daną firmę audytorską.</p>	<p>audytorską. Należy również zauważyć, że biegły może uczestniczyć w posiedzeniu przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.</p>
379.	Art. 387 ¹ § 1 k.s.h.	CCIFP	<p>§ 1. Członek rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności oraz dochować lojalności wobec spółki oraz, jeżeli znajduje to zastosowanie, również do grupy spółek.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Jeżeli spółka jest członkiem grupy spółek, członek zarządu może a w przypadku poleceń, powinien, kierować się interesem grupy. Obowiązek, wzorem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powinien rozciągać się również na członków komisji rewizyjnej.</p>	<p>Problematyka grup spółek oraz możliwość kierowania się interesem grupy uregulowana została odrębnie w przepisach dotyczących grup spółek, dlatego zamieszczenie dodatkowej regulacji w przepisie art. 209¹, 214¹, 377¹, 387¹ KSH byłoby <i>superfluum</i> ustawowym.</p>
380.	Art. 390 ¹ k.s.h.	CCIFP	<p>§ 1. Niezależnie od art. 390¹, rada nadzorcza może również:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych; 2) ustanawiać doraźne lub stałe komitety rady nadzorczej, składające się co najmniej z dwóch członków rady nadzorczej, do pełnienia określonych czynności nadzorczych (komitety rady nadzorczej). <p>Uzasadnienie:</p> <p>Warto poddać pod rozagę zmniejszenie liczby członków komitetu do dwóch.</p> <p>Bardzo często inwestorzy strategiczni posiadają zaledwie jednego lub dwóch członków Rady, przez co wprowadzane zmiany nie będą wpływać na wyegzekwowanie przez nich swoich praw dostępu do</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p>

			dokumentów tak długo jak długo nie będą w stanie utworzyć komitetu.	
381.	Art. 382 ¹ k.s.h.	CCIFP	<p>§ 1. Rada nadzorcza może podjąć uchwałę w sprawie zbadania na koszt spółki określonego zagadnienia dotyczącego działalności spółki lub jej stanu majątkowego przez wybranego doradcę (doradca rady nadzorczej). Rada nadzorcza przy powołaniu doradcy uwzględnia sytuację finansową Spółki.</p> <p>Uzasadnienie: Wzorem Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW (rekomendacja II.R.7.) warto rozważyć mechanizm asekuracyjny – sugerujemy zawarty tam zapis, że rada nadzorcza przy powołaniu doradcy uwzględnia sytuację finansową Spółki.</p> <p>Alternatywnie, sugerujemy wprowadzenie ustawowego, dyspozytywnego, limitu kosztów w wysokości określonej procentowo, proporcjonalnie np. do dochodów Spółki za ostatni rok obrotowy (za wyjątkiem pierwszego roku istnienia spółki, gdzie limit jest ustanawiany przez wspólników), który to limit można zmienić w umowie spółki lub uchwale wspólników.</p>	j.w.
382.	Art. 395 k.s.h.	CCIFP	<p>§ 4. Na żądanie zgłoszone zarządowi, począwszy od dnia zwołania zwyczajnego walnego zgromadzenia, odpisy sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego, sprawozdania rady nadzorczej oraz sprawozdania z badania są wydawane akcjonariuszom, niezwłocznie, nie później niż siedem dni przed wyznaczonym terminem tego walnego zgromadzenia. Jeżeli akcjonariusz wyrazi zgodę, wydanie dokumentów może nastąpić w postaci elektronicznej.</p> <p>Uzasadnienie: Poprzez wydanie należy rozumieć również nadanie dokumentów w placówce pocztowej. Termin 4 dni nie daje gwarancji doręczenia dokumentów do akcjonariusza przed terminem Walnego Zgromadzenia, jak również tym bardziej może nie wystarczyć na zapoznanie się z nimi oraz niezbędną ich analizę przez akcjonariusza.</p>	j.w.
383.	Art. 300 ⁶⁹ k.s.h.	CCIFP	<p>§ 3¹. W przypadku, gdy sprawozdanie finansowe spółki podlega badaniu ustawowemu, rada nadzorcza zobowiązana jest zawiadomić</p>	j.w.

			<p>o terminie posiedzenia, którego przedmiotem są sprawy określone w § 3, kluczowego biegłego rewidenta, który przeprowadzał badanie sprawozdania finansowego spółki. Kluczowy biegły rewident, na pisemne wezwanie rady nadzorczej, zobowiązany jest uczestniczyć w posiedzeniu rady nadzorczej, o którym mowa powyżej, a także przedstawić w jego trakcie radzie nadzorczej sprawozdanie z badania, w tym omówić podstawy oświadczenia odnoszącego się do zdolności spółki do kontynuowania działalności oraz odpowiedzieć na pytania członków rady nadzorczej.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Obowiązek uczestnictwa kluczowego biegłego rewidenta w posiedzeniu rady nadzorczej powinien zmaterializować się jedynie w przypadku bezpośredniego żądania rady nadzorczej. W przeciwnym wypadku może narazić to spółkę na często zbędne koszty związane z obecnością przedstawiciela kluczowego biegłego rewidenta jak również może doprowadzić do „zatoru” i opóźnienia związanego z zatwierdzeniem sprawozdania finansowego w przypadku nałożenia się terminów posiedzeń wielu rad nadzorczych spółek obsługiwanych przez daną firmę audytorską.</p>	
384.	Art. 300 ^{71a} k.s.h.	CCIFP	<p>§ 1. Jeśli umowa spółki tak stanowi, rada nadzorcza może podjąć uchwałę w sprawie zbadania na koszt spółki określonego zagadnienia dotyczącego działalności spółki lub jej stanu majątkowego, przez wybranego doradcę (doradca rady nadzorczej). Rada nadzorcza przy powołaniu doradcy uwzględnia sytuację finansową Spółki.</p> <p>§ 6¹. Doradca rady nadzorczej sporządza pisemne sprawozdanie z przeprowadzonego badania, zawierające wyodrębnione wnioski z badania i przedstawia je radzie nadzorczej do przyjęcia. § 7. Umowa spółki lub uchwała akcjonariuszy może ograniczyć prawo rady nadzorczej do zawierania umów z doradcą rady nadzorczej, w szczególności poprzez określenie maksymalnego łącznego wynagrodzenia wszystkich doradców rady nadzorczej, które spółka może ponieść w trakcie roku obrotowego.</p> <p>Uzasadnienie:</p>	j.w.

			<p>Wzorem Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW (rekomendacja II.R.7.) warto rozważyć mechanizm asekuracyjny – sugerujemy zawarty tam zapis, że rada nadzorcza przy powołaniu doradcy uwzględni sytuację finansową Spółki.</p> <p>Alternatywnie, sugerujemy wprowadzenie ustawowego, dyspozytywnego, limitu kosztów w wysokości określonej procentowo, proporcjonalnie np. do dochodów Spółki za ostatni rok obrotowy (za wyjątkiem pierwszego roku istnienia spółki, gdzie limit jest ustanawiany przez wspólników), który to limit można zmienić w umowie spółki lub uchwale akcjonariuszy. Możliwość wyłączenia w umowie spółki lub uchwale akcjonariuszy prawa do zawierania umowy z doradcą przez radę nadzorczą może efektywnie doprowadzić do podejmowania „pustych uchwał” przez RN, która nie będzie w stanie efektywnie wyegzekwować przeprowadzenia badania przez wybrany podmiot. Stąd akceptowalne jest ograniczenie tego prawa, w szczególności w zakresie kwotowym, ale już nie całkowite wyłączenie tego uprawnienia. Dodatkowo, brak uwzględnienia w przypadku prostej spółki akcyjnej odpowiednika art. 382¹ § 7, mówiącego o obowiązku przygotowania pisemnego sprawozdania przez doradcę, może powodować nadużycia bądź nieadekwatne koszty po strony Spółki poprzez tworzenie nieweryfikowalnych raportów.</p>	
385.	Art. 300 ⁷⁶ k.s.h.	CCIFP	<p>§ 3¹. W przypadku, gdy sprawozdanie finansowe spółki podlega badaniu ustawowemu, rada dyrektorów lub jej komitet zobowiązani są zawiadomić o terminie posiedzenia, którego przedmiotem są sprawy określone w § 3, kluczowego biegłego rewidenta, który przeprowadzał badanie sprawozdania finansowego spółki.</p> <p>Kluczowy biegły rewident, na pisemne wezwanie rady dyrektorów lub jej komitetu, zobowiązany jest uczestniczyć w posiedzeniu rady dyrektorów lub jej komitetu, o którym mowa powyżej, a także przedstawić w jego trakcie sprawozdanie z badania, w tym omówić podstawy oświadczenia odnoszącego się do zdolności spółki do kontynuowania działalności oraz odpowiedzieć na pytania dyrektorów.</p> <p>Uzasadnienie:</p>	j.w.

			<p>Obowiązek uczestnictwa kluczowego biegłego rewidenta w posiedzeniu rady dyrektorów powinien zmaterializować się jedynie w przypadku bezpośredniego żądania rady dyrektorów. W przeciwnym wypadku może narazić to spółkę na często zbędne koszty związane z obecnością przedstawiciela kluczowego biegłego rewidenta jak również może doprowadzić do „zatoru” i opóźnienia związanego z zatwierdzeniem sprawozdania finansowego w przypadku nałożenia się terminów posiedzeń wielu rad nadzorczych spółek obsługiwanych przez daną firmę audytorską.</p>	
386.	Art. 300 ⁸² k.s.h.	CCIFP	<p>§ 4. Na żądanie zgłoszone zarządowi, poczynając od dnia zwołania zwyczajnego walnego zgromadzenia, odpisy sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego, sprawozdania rady nadzorczej lub sprawozdania rad dyrektorów oraz sprawozdania z badania są wydawane akcjonariuszom, niezwłocznie, nie później niż siedem dni przed wyznaczonym terminem tego walnego zgromadzenia. Jeżeli akcjonariusz wyrazi zgodę, wydanie dokumentów może nastąpić w postaci elektronicznej.</p> <p>Uzasadnienie: Poprzez wydanie należy rozumieć również nadanie dokumentów w placówce pocztowej. Termin 4 dni nie daje gwarancji doręczenia dokumentów do akcjonariusza przed terminem Walnego Zgromadzenia, jak również tym bardziej może nie wystarczyć na zapoznanie się z nimi oraz niezbędną ich analizę przez akcjonariusza.</p>	j.w.
387.	Art. 4 § 1 pkt 5 ¹ k.s.h.	Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA	<p>Propozycja brzmienia: „5¹ grupa spółek – spółkę dominującą i spółkę lub spółki od niej zależne, kierujące się – zgodnie z umową albo statutem każdej spółki zależnej – wspólną strategią gospodarczą (interes grupy spółek), umożliwiającą spółce dominującej sprawowanie jednolitego kierownictwa nad spółką albo spółkami zależnymi.”;</p> <p>Poddajemy pod rozważenie czy w definicji „grupy spółek” nie należałoby wskazać, że również spółka dominująca powinna kierować się „wspólną strategią gospodarczą” (interese grupy</p>	Uwaga nieuwzględniona, gdyż z definicji z art. 4 § 1 pkt 5 ¹ można wyprowadzić wnioski, że wspólna strategia grupy dotyczy także spółki dominującej. Byłaby to nadregulacja. Jest to tym bardziej oczywiste wobec zmiany treści tego przepisu, który obecnie nie wymaga ujawnienia strategii grupy w umowie (statucie) spółki zależnej. Zob. wiersz 337.

			spółek). Wówczas taki zapis powinien znaleźć się także w umowie lub statucie spółki dominującej. Mając na uwadze, że zarówno spółka dominująca, jak i spółka zależna ujawnia w rejestrze swoje uczestnictwo w grupie spółek, wydaje się więc, że interes grupy spółek powinien zostać odzwierciedlony zarówno w akcie korporacyjnym spółki dominującej, jaki i spółek od niej zależnych należących do grupy spółek.	
388.	Art. 21 ² k.s.h.	Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA	<p>W odniesieniu do treści art. 21² § 1 KSH godne rozważania wydaje się przeanalizowanie czy wydanie wiążącego polecenia spółce zależnej przez spółkę dominującą nie powinno przybrać bardziej sformalizowanej formy niż przewidziano to obecnie w Projekcie, tj. uchwały spółki dominującej. Mając na uwadze doniosłość takiego polecenia wydaje się, że spółka zależna powinna być pewna, że otrzymała od swojej spółki dominującej kodeksowe wiążące polecenie.</p> <p>W kontekście art. 21² § 2 KSH wątpliwość budzi możliwość wydania wiążącego polecenia w postaci dokumentowej. Forma taka może bowiem powodować szereg wątpliwości praktycznych. Ponadto wydaje się, że w wiążącym poleceniu spółki dominującej powinny zostać zawarte niektóre informacje niezbędne spółce zależnej do poprawnego sporządzenia uchwały zgodnie z art. 21³ § 3 KSH, tj. spodziewane korzyści lub szkody spółki zależnej będące następstwem wykonania polecenia spółki dominującej, czy też przewidywany sposób i czas naprawienia spółce zależnej szkody, poniesionej w wyniku stosowania się do polecenia spółki dominującej. W przeciwnym razie będziemy mieli do czynienia z asymetrią informacji na linii spółka dominująca – spółka zależna.</p>	Uwaga polemiczna w kwestii braku wystarczającej formalizacji wydawania wiążącego polecenia, Uwaga zaś uwzględniona w części, w której sugeruje się, aby przesłanki wiążącego polecenia były określone przy jego wydaniu a nie przy odmowie wykonania tego polecenia. Czyni to obecnie art. 21 ¹ § 3.
389.	Art. 21 ⁴ k.s.h.	Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA	<p>Propozycja brzmienia art. 21⁴ § 1 i 2 KSH: „§ 1. Jednoosobowa spółka zależna należąca do grupy spółek nie może odmówić wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1. Przepisu art. 21³ § 2 nie stosuje się.” Zgodnie z Uzasadnieniem: „Ponadto przepis art. 21³ § 2 proj. KSH nakłada na spółkę zależną obowiązek podjęcia uchwały o wykonaniu wiążącego polecenia spółki dominującej, jeżeli zostaną spełnione wskazane w tym przepisie przesłanki pozytywne. Natomiast brak</p>	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 32.

			<p>spełnienia tych przesłanek, ujętych od strony negatywnej (art. 21⁴ § 3 proj. KSH), powoduje z kolei obowiązek odmowy wykonania wspomnianego wiążącego polecenia. Tym samym oba przepisy obejmują swoim zakresem wszelkie możliwe sytuacje, które mogą wystąpić w praktyce, z uwzględnieniem jednak przepisów szczególnych, tj. art. 21⁴ § 1 oraz art. 21⁴ § 2 proj. KSH, stanowiących <i>lex specialis</i> wobec art. 21³ § 2 proj. KSH. Te przepisy szczególne odnoszą się do jednoosobowych spółek zależnych albo do takich spółek zależnych, w których spółka dominująca może „samodzielnie” podejmować uchwały na zgromadzeniu wspólników (walnym zgromadzeniu) spółki zależnej.”</p> <p>Mając na uwadze przytoczony fragment uzasadnienia proponujemy w celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych w art. 21⁴ § 1 KSH dodać zdanie drugie w brzmieniu „Przepisu art. 21³ § 2 nie stosuje się.” tak samo jak to ma miejsce w art. 21⁴ § 2 KSH. Zarówno bowiem § 1 jak i § 2 art. 21⁴ KSH zgodnie z uzasadnieniem stanowią <i>lex specialis</i> wobec art. 21³ § 2 KSH.</p>	
390.	Art. 21 ⁶ k.s.h.	Gięda Papierów Wartościowych w Warszawie SA	<p>Poddajemy pod rozagę czy w kontekście art. 21⁶ § 1 KSH nie należałoby przeanalizować i ew. wprowadzić niezbędnych zmian w ustawach sektorowych dotyczących różnego rodzaju tajemnic zawodowych, np. w ustawie o obrocie instrumentami finansowymi. Wydaje się, że bez zmian w tym zakresie na podstawie art. 21⁶ § 1 spółki zależne będą musiały odmówić dostępu do informacji stanowiących tajemnicę zawodową powołując się na przepisy sektorowe jako <i>lex specialis</i> w tym obszarze. Naszym zdaniem przewidziane w § 2 tego artykułu wyłączenie stosowania art. 428 § 2 i 3 KSH nie rozwiązuje wątpliwości w tym zakresie.</p>	Uwaga uwzględniona ogólnie w art. 21 ⁶ § 1 in fine. Nie jest więc konieczne dokonywanie zmian w ustawach sektorowych, co z resztą wymagałoby wielkiego wysiłku i nie dawało pewności czy są to zmiany wyczerpujące.
391.	Art. 21 ⁸ k.s.h.	Gięda Papierów Wartościowych w Warszawie SA	<p>Poddajemy pod rozagę bardziej szczegółowe uregulowanie co powinno się znaleźć w sprawozdaniu spółki zależnej o powiązaniach tej spółki ze spółką dominującą za okres ostatniego roku obrotowego. Z § 2 art. 21⁸ KSH wynika, że takie sprawozdanie zawiera także wiążące polecenia spółki dominującej względem spółki albo spółek zależnych należących do grupy spółek, co oznacza, że jest to element dodatkowy. Wobec braku uszczegółowienia i posługiwania się wyłącznie nazwą takiego</p>	Uwaga nieuwzględniona, nadregulacja. Jest to materia na soft law (dobre praktyki, regulacje wewnętrzne korporacyjne). Regulacja normatywna mogłaby się okazać w danych przypadkach „nieżyciowa”.

			<p>sprawozdania pozostaje wątpliwość jakie są podstawowe elementy takiego sprawozdania.</p> <p>Ponadto w art. 21⁸ § 3 KSH pojawia się wątpliwość dot. tego o jakie obowiązki spółki publicznej chodzi. Po pierwsze czy dotyczy to tylko obowiązków informacyjnych w zakresie podawania do publicznej wiadomości informacji bieżących i okresowych. Jeżeli tak, to należy zauważyć, że dla spółek publicznych, które mają wprowadzone akcje wyłącznie do alternatywnego systemu obrotu, obowiązek raportowania informacji bieżących i okresowych wynika z regulaminów obrotu tych rynków, a nie z ustawy o ofercie publicznej. (<i>vide</i>: art. 82 ust. 2 ustawy o obligacjach – gdzie wprowadzone zostało takie rozróżnienie). Po drugie czy przepis ten ma obejmować także obowiązki w zakresie informacji poufnych. Jeżeli tak, to zarówno dla spółek publicznych z rynku regulowanego, jak i alternatywnego systemu obrotu obowiązek przekazywania do publicznej wiadomości informacji poufnych wynika z Rozporządzenia MAR1, a nie z ustawy o ofercie publicznej.</p>	
392.	Art. 21 ⁹ k.s.h.	Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA	<p>Wydaje się, że art. 21⁹ KSH powinien zostać wyłączony w stosunku do spółek publicznych.</p> <p>W spółkach publicznych na podstawie art. 84 ustawy o ofercie publicznej na wniosek akcjonariusza lub akcjonariuszy, posiadających co najmniej 5% ogólnej liczby głosów, walne zgromadzenie może podjąć uchwałę w sprawie zbadania przez biegłego, na koszt spółki, określonego zagadnienia związanego z utworzeniem spółki lub prowadzeniem jej spraw. Jest to tzw. rewident do spraw szczególnych, do którego wyznaczenia jest potrzeba posiadania mniejszej ilości głosów na walnym zgromadzeniu (co najmniej 5% ogólnej liczby głosów) niż przewiduje to Projekt dla spółki publicznej (co najmniej jedną dwudziestą ogółu głosów). Ponadto przy skrajnie niekorzystnej interpretacji przepisów akcjonariusze spółki publicznej należącej do grupy spółek nie będą mogli skorzystać z art. 82 ustawy o ofercie publicznej z uwagi na przyjęcie 21⁹ KSH jako <i>lex specialis</i> w tym obszarze (przepisy te bowiem nie będą interpretowane jako alternatywne podstawy prawne).</p>	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 59.

393.	Art. 382 § 4 k.s.h.	Gięda Papierów Wartościowych w Warszawie SA	Poddajemy pod rozważenie czy nie są niezbędne zmiany w ustawach sektorowych dotyczących różnego rodzaju tajemnic zawodowych, np. w ustawie o obrocie instrumentami finansowymi. Wydaje się, że bez zmian w tym zakresie na podstawie art. 382 § 4 KSH rada nadzorcza spółki dominującej nie będzie mogła otrzymać informacji, sprawozdań lub wyjaśnień dotyczących spółek zależnych oraz spółek powiązanych, jeżeli adresat żądania posiada niezbędną wiedzę.	KSH ma charakter ustawy systemowej (ogólnej). Może zdarzyć się tak, iż konkretne normy szczególne będą uniemożliwiały transfer informacji w konkretnym kierunku pomiędzy różnymi osobami prawnymi. Do dalszych prac w odniesieniu do ustaw sektorowych.
394.	Art. 384 ¹ § 3 k.s.h.:	Gięda Papierów Wartościowych w Warszawie SA	Mając na uwadze brzmienie art. 384 ¹ § 3 KSH nie jest jasne czy tylko pierwsza transakcja, która doprowadziła do przekroczenia progu wartości wymaga zgody rady nadzorczej czy też także następne nieprzekraczające tego progu transakcje będą wymagały tej zgody. Innymi słowy czy dochodzi do zerowania limitu czy też dla każdej transakcji należy przeprowadzić oddzielny test nawet jeśli poprzedzająca transakcja po sumowaniu wymagała zgody.	Uwaga uwzględniona
395.	Art. 389 § 3 k.s.h.	Gięda Papierów Wartościowych w Warszawie SA	<i>Propozycja brzmienia art. 389 § 3 KSH:</i> „§ 3. Rada nadzorcza może podejmować podczas posiedzenia uchwały również w sprawach nieobjętych proponowanym porządkiem obrad, jeżeli <i>wszyscy członkowie rady nadzorczej są obecni na posiedzeniu i żaden z członków rady nadzorczej biorących udział w posiedzeniu się temu nie sprzeciwi, chyba że statut spółki stanowi inaczej. Statut spółki może również stanowić, że podjęcie przez radę nadzorczą podczas posiedzenia uchwał w określonych sprawach musi być zapowiedziane w zaproszeniu.</i> ” Poddajemy pod rozważenie, aby art. 389 § 3 KSH zmodyfikować w ten sposób, by podejmowanie podczas posiedzenia rady nadzorczej uchwał w sprawach nieobjętych proponowanym porządkiem obrad było możliwe tylko wtedy gdy wszyscy członkowie rady nadzorczej są obecni na tym posiedzeniu i oczywiście żaden z członków rady się temu nie sprzeciwił. Wydaje się, że takie doprecyzowanie będzie zapobiegało w skrajnych przypadkach do nadużywania tego przepisu i obchodzenia wymogu umieszczenia wszystkich spraw w	Uwaga nieuwzględniona Uczestnictwo w posiedzeniu jest obowiązkiem członka rady nadzorczej, a znówelizowane ustawą z 31 marca 2020 r. przepisy pozwalają na uczestnictwo w posiedzeniach rady nadzorczej z wykorzystaniem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Mając na uwadze powyższe, w ocenie MAP w razie nieobecności członka rady nadzorczej należy zasadniczo dać prymat interesowi spółki. W skrajnych wypadkach podjęcie uchwały może w dalszym ciągu podlegać weryfikacji na podstawie art. 2 KSH w zw. z 58 § 2 KC.

			<p>porządku obrad rady. Będzie to także spójne z art. 389 § 6 KSH, zgodnie z którym rada nadzorcza może odbywać posiedzenia również bez formalnego zwołania, jeżeli wszyscy członkowie wyrażą na to zgodę oraz nie zgłoszą sprzeciwu dotyczącego wniesienia poszczególnych spraw do porządku obrad.</p>	
396.	Art. 390 ¹ k.s.h.	<p>Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA</p>	<p>W kontekście nowo dodawanego art. 390¹ § 1 pkt 2 KSH, tj. możliwości powierzenia przez radę nadzorczą określonych czynności nadzorczych powoływanym w ramach rady doraźnym lub stałym komitetom składającym się co najmniej z 3 członków rady, pojawia się wątpliwość czy możliwe będzie w dalszym ciągu funkcjonowanie w ramach rady komitetów o charakterze ekspercko-doradczym?</p> <p>Z treści § 4 tego artykułu wynika, że „przepisy § 1-3 nie ograniczają zakresu kompetencji czy obowiązków komitetów rady nadzorczej, których obowiązek ustanowienia oraz zakres kompetencji i obowiązków wynika z przepisów szczególnych.” Z brzmienia tego paragrafu odczytywać można zatem <i>a contrario</i>, że funkcjonowanie innych komitetów rady np. komitetów o charakterze ekspercko-doradczym jest wątpliwe. Czy taka była rzeczywiście intencja tego artykułu?</p> <p>Pod rozważę poddać należy również przewidzianą w § 5 tego artykułu częstotliwość udzielania radzie nadzorczej przez delegowanego członka rady lub komitet rady nadzorczej pisemnych informacji o podejmowanych czynnościach nadzorczych oraz ich wynikach. Przepis wymaga by miało to miejsce co najmniej raz w każdym kwartale roku obrotowego. W nasze ocenie częstotliwość sporządzenia takich informacji powinna zostać pozostawiana w gestii samej rady, bez potrzeby ustawowego regulowania tej kwestii, co zapewniłoby elastyczność w tym obszarze i możliwość dostosowania sprawozdawczości w tym zakresie do indywidualnych potrzeb danej spółki.</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p>
397.	Art. 395 § 4 k.s.h.	<p>Giełda Papierów Wartościowych</p>	<p>GPW proponuje, aby przesądzić wprost, że art. 395 § 4 KSH nie ma zastosowania do spółek publicznych. Zgodnie bowiem z art. 402³ § 1 pkt 3 spółka publiczna zamieszcza na własnej stronie internetowej od dnia zwołania walnego zgromadzenia dokumentację, która ma</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p>

		h w Warszawie SA	być przedstawiona walnemu zgromadzeniu, a więc także odpisy sprawozdania zarządu z działalności spółki i sprawozdania finansowego (w zw. z art. 395 § 2 pkt 1) oraz sprawozdania rady nadzorczej (w zw. z art. 382 § 3). Akcjonariusze spółki publicznej mają więc już od dnia zwołania walnego zgromadzenia dostęp do tych materiałów.	
398.	Art. 21 ² § 2 k.s.h.	Grabowski i Wspólnicy Kancelaria Radców Prawnych sp. k.	„§ 2. Spółka dominująca wydaje wiążące polecenie w postaci pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej wskazując co najmniej: 1) określony interes grupy spółek, uzasadniający wykonanie przez spółkę zależną polecenia spółki dominującej, 2) spodziewane korzyści lub szkody spółki zależnej będące następstwem wykonania polecenia spółki dominującej, 3) przewidywany sposób i czas naprawienia spółce zależnej szkody, poniesionej w wyniku stosowania się do polecenia spółki dominującej” Uzasadnienie: Art 21 ³ § 3 wskazuje minimalną treść uchwały podejmowanej przez zarząd (radę dyrektorów) spółki zależnej przed wykonaniem wiążącego polecenia spółki dominującej. Uzasadnione jest zatem, aby informacje te przekazywane były przez spółkę dominującą na etapie wydawania wiążącego polecenia. Spółka zależna nie zawsze musi posiadać wymagane informacje, o których mowa w tym przepisie.	Uwaga uwzględniona.
399.	Art. 21 ⁶ § 1 k.s.h.	Grabowski i Wspólnicy Kancelaria Radców Prawnych sp. k.	Zwracamy uwagę na konieczność analizy czy w odniesieniu do akcjonariuszy spółek akcyjnych przepis ten nie narusza zasady równości wyrażonej w art. 20. W przeciwieństwie bowiem do przepisów odnoszących się do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, przepisy dotyczące spółki akcyjnej nie przewidują uprawnień akcjonariusza do bezpośredniej kontroli spółki, w tym do przeglądania ksiąg i dokumentów spółki. Oznacza to, że w spółkach zależnych, w których spółka dominująca nie posiada 100% akcji, może dojść do naruszenia zasady równego traktowania akcjonariuszy, gdyż akcjonariusze inni niż spółka dominująca nie będą posiadać uprawnień do przeglądania ksiąg i	Uwaga polemiczna, art. 21 ⁶ § 1 stanowi <i>lex specialis</i> wobec art. 20 KSH.

			dokumentów spółki, czy też żądania udzielenia informacji przez zarząd.	
400.	Art. 21 ¹⁴ § 2 k.s.h.	Grabowski i Wspólnicy Kancelaria Radców Prawnych sp. k.	„§2 Domniemywa się, że szkoda, o której mowa w § 1, obejmuje wysokość wierzytelności niezaspokojoną przez spółkę zależną wobec swojego wierzyciela” Uzasadnienie: Dotychczasowa redakcja przepisu była niejasna i mogła prowadzić do wątpliwości o jaką szkodę chodzi.	Uwaga nieuwzględniona, wydaje się że proponowane dookreślenie przepisu art. 21 ¹⁴ § 2 nie jest konieczne.
401.	Art. 203 § 3 k.s.h.	Grabowski i Wspólnicy Kancelaria Radców Prawnych sp. k.	„§3 Były członek zarządu jest uprawniony i obowiązany do złożenia wyjaśnień w toku sporządzania sprawozdania zarządu z działalności i sprawozdania finansowego, obejmujących okres pełnienia przez niego funkcji członka zarządu. Zgromadzenie wspólników lub rada nadzorcza spółki może w formie pisemnej, dokumentowej lub elektronicznej zażądać od byłego członka zarządu udziału w zgromadzeniu wspólników zatwierdzającym sprawozdania, o których mowa w zdaniu poprzednim” Uzasadnienie: Praktyka pokazuje, iż z reguły spółki mogą nie być zainteresowane udziałem w zwyczajnym zgromadzeniu wspólników byłych członków zarządu. Bardziej optymalnym rozwiązaniem wydaje się być brak ogólnego zobowiązania do udziału w zwyczajnym zgromadzeniu wspólników oraz w razie potrzeby możliwość zobligowania byłego członka zarządu do udziału w tym zgromadzeniu przez zgromadzenie wspólników lub radę nadzorczą spółki	Brzmienie przepisu art. 203 § 3 KSH w nowym brzmieniu jest spójne z dotychczasową treścią przepisu art. 231 § 3 KSH, umożliwia pozbawienie prawa albo zwolnienie z obowiązku udziału w zgromadzeniu na podstawie uchwały wspólników.
402.	Art. 220 ¹ §1-3 k.s.h.	Grabowski i Wspólnicy Kancelaria Radców Prawnych sp. k.	„Art. 220 ¹ . § 1. Jeżeli umowa spółki tak stanowi, rozporządzenie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania przez spółkę na rzecz spółki dominującej, spółki zależnej lub spółki z nią powiązanej, jeżeli wartość świadczenia przekracza wartość określoną w umowie spółki, wymaga zgody rady nadzorczej. §2. Przed podjęciem decyzji o wyrażeniu zgody na rozporządzenie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania określonego w § 1 zarząd powinien udzielić radzie nadzorczej w szczególności informacji o: 1) firmie lub innym oznaczeniu stron czynności prawnej	Uwaga nie zasługuje na uwzględnienie. Termin „transakcja” został już użyty na płaszczyźnie KSH choćby w art. 311 § 2 tegoż aktu normatywnego, zaś jego znaczenie w literaturze przedmiotu nie budzi kontrowersji. Poza tym szereg aktów prawnych odnoszących się do relacji gospodarczych posługuje się omawianym terminem na określenie

			<p>2) charakterze powiązań pomiędzy spółką a pozostałymi stronami czynności prawnej</p> <p>3) wartości rozporządzenia lub zobowiązania</p> <p>4) okolicznościach niezbędnych do oceny, czy rozporządzenia prawem lub zaciągnięcie zobowiązania jest uzasadnione interesem spółki.</p> <p>§3. Na potrzeby ustalania wartości rozporządzenia lub zobowiązania, o którym mowa w §1, należy sumować wartości poszczególnych rozporządzeń lub zobowiązań dokonanych przez spółkę na rzecz tej samej spółki dominującej, spółki zależnej lub spółki z nią powiązanej, w okresie poprzedzających 12 miesięcy, jeżeli żadne z rozporządzeń lub zobowiązań samodzielnie nie przekroczyło tej wartości. W przypadku sumowania wartości określonych w zdaniu pierwszym, zgoda rady nadzorczej jest wymagana na rozporządzenie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania, które doprowadzi do przekroczenia wartości wskazanej w § 1.”</p> <p>Uzasadnienie: Przepisy KSH w obowiązującym obecnie brzmieniu nie posługują się terminem „transakcji” Wprowadzenie nowego terminu (tj, terminu transakcji) do przepisów KSH może doprowadzić do powstania szeregu wątpliwości interpretacyjnych. Bardziej zasadnym jest posłużenie się terminem „rozporządzenia prawem lub zaciągnięcia zobowiązania” które funkcjonuje już w przepisach KSH. Termin „rozporządzenia prawem lub zaciągnięcia zobowiązania” pomimo iż nie zdefiniowano ustawowo, doczekał się szeregu omówień i analiz w doktrynie prawa handlowego.</p>	zachowań o zrozumiałym w praktyce znaczeniu.
403.	Art. 228 k.s.h.	Grabowski i Wspólnicy Kancelaria Radców Prawnych sp. k.	<p>Uchyła się art. 228 pkt 6</p> <p>Uzasadnienie: Brak jest uzasadnienia do uchylecia całego art. 228. Wobec uchylecia art. 7 uchylony powinien zostać art. 228 pkt 6.</p>	Uwaga uwzględniona
404.	Art. 299 § 2 ¹ k.s.h.	Grabowski i Wspólnicy	<p>„§ 2¹. Członek zarządu spółki zależnej należącej do grupy spółek może uwolnić się od odpowiedzialności, o której mowa w §1, także</p>	Uwaga nieaktualna, wycofano z projektu art. 299 § 1 ¹ .

		Kancelaria Radców Prawnych sp. k.	<p>wtedy, gdy wykaże, że wyłączną przyczyną niewypłacalności tej spółki było wykonanie wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21² § 1, oraz wskaże dane rejestrowe spółki dominującej pozwalające na zaspokojenie dochodzonej wierzytelności na zasadach określonych w art. 21¹⁴.”</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Brak jest argumentów przemawiających za tym, aby w razie wykonania przez zarząd spółki zależnej wiążącego polecenia spółki dominującej odpowiedzialność w trybie art. 299 § 1 mógł zwolnić się tylko członek zarządu spółki jednoosobowej.</p> <p>Taką możliwość powinni mieć członkowie zarządu wszystkich spółek zależnych, gdyż co do zasady są oni zobligowani do wykonywania wiążących poleceń spółki dominującej (odmowa wykonania polecenia możliwa jest jedynie w przypadkach określonych w KSH)</p> <p>Ponadto, zupełnie nieuzasadnione wydaje się uzależnianie możliwości zwolnienia się przez członka zarządu spółki zależnej z odpowiedzialności w trybie Art. 299 § 1 od wskazania mienia spółki dominującej pozwalającego na zaspokojenie dochodzonej wierzytelności. Po pierwsze bowiem, członek zarządu spółki zależnej może nie mieć odpowiedniej wiedzy w zakresie składników mienia spółki dominującej. Po drugie natomiast, brak jest połączenia pomiędzy możliwością odmowy wykonania wiążącego polecenia przez spółkę zależną a stanem majątkowym spółki dominującej.</p> <p>Jednocześnie, takie sformułowanie przedmiotowego przepisu może rodzić wątpliwości interpretacyjne w zakresie odpowiedzialności wierzytelności na zasadach określonych w art. 21¹⁴.</p>	
405.	Art. 300 ⁶⁹ § 4 ¹⁻⁴ k.s.h.	Grabowski i Wspólnicy Kancelaria Radców Prawnych sp. k.	<p>„§ 4¹. Jeżeli umowa spółki tak stanowi, rozporządzenie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania przez spółkę na rzecz spółki dominującej, spółki zależnej lub spółki z nią powiązanej, którego wartość przekracza wartość określoną w umowie spółki, wymaga zgody rady nadzorczej.</p>	Zob. wiersz 402.

			<p>§ 4². Przed podjęciem decyzji o wyrażeniu zgody na rozporządzenie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania określonego w § 4¹, zarząd powinien udzielić radzie nadzorczej w szczególności informacji o:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) firmie lub innym oznaczeniu stron czynności prawnej 2) charakterze powiązań pomiędzy spółką a pozostałymi stronami czynności prawnej 3) wartości rozporządzenia lub zobowiązania 4) okolicznościach niezbędnych do oceny, czy rozporządzenia prawem lub zaciągnięcia zobowiązania jest uzasadnione interesem spółki. <p>§ 4³. Na potrzeby ustalania wartości rozporządzenia lub zobowiązania, o którym mowa w § 4¹, należy sumować wartości poszczególnych rozporządzeń lub zobowiązań dokonanych przez spółkę na rzecz tej samej spółki dominującej, spółki zależnej lub spółki z nią powiązanej w okresie poprzedzających 12 miesięcy, jeżeli żadne z rozporządzeń lub zobowiązań samodzielnie nie przekroczyło tej wartości. W przypadku sumowania wartości określonych w zdaniu pierwszym, zgoda rady nadzorczej jest wymagana na rozporządzenie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania, które doprowadzi do przekroczenia wartości wskazanej w § 4¹.”</p> <p>Uzasadnienie: Przepisy KSH w obowiązującym obecnie brzmieniu nie posługują się terminem „transakcji” Wprowadzenie nowego terminu (tj, terminu transakcji) do przepisów KSH może doprowadzić do powstania szeregu wątpliwości interpretacyjnych. Bardziej zasadnym jest posłużenie się terminem „rozporządzenia prawem lub zaciągnięcia zobowiązania” które funkcjonuje już w przepisach KSH. Termin „rozporządzenia prawem lub zaciągnięcia zobowiązania” pomimo iż nie zdefiniowano ustawowo, doczekał się szeregu omówień i analiz w doktrynie prawa handlowego.</p>	
406.	Art. 384 ¹ § k.s.h.	Grabowski i Wspólnicy Kancelaria	„§ 384 ¹ . Jeżeli umowa spółki tak stanowi, rozporządzenie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania przez spółkę na rzecz spółki dominującej, spółki zależnej lub spółki z nią powiązanej, którego	j.w.

		<p>Radców Prawnych sp. k.</p>	<p>wartość przekracza wartość określoną w umowie spółki, wymaga zgody rady nadzorczej.</p> <p>§ 2 Przed podjęciem decyzji o wyrażeniu zgody na rozporządzenie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania określonego w § 1, zarząd powinien udzielić radzie nadzorczej w szczególności informacji o:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) firmie lub innym oznaczeniu stron czynności prawnej 2) charakterze powiązań pomiędzy spółką a pozostałymi stronami czynności prawnej 3) wartości rozporządzenia lub zobowiązania 4) okolicznościach niezbędnych do oceny, czy rozporządzenia prawem lub zaciągnięcia zobowiązania jest uzasadnione interesem spółki. <p>§ 3. Na potrzeby ustalania wartości rozporządzenia lub zobowiązania, o którym mowa w § 1, należy sumować wartości poszczególnych rozporządzeń lub zobowiązań dokonanych przez spółkę na rzecz tej samej spółki dominującej, spółki zależnej lub spółki z nią powiązanej w okresie poprzedzających 12 miesięcy, jeżeli żadne z rozporządzeń lub zobowiązań samodzielnie nie przekroczyło tej wartości. W przypadku sumowania wartości określonych w zdaniu pierwszym, zgoda rady nadzorczej jest wymagana na rozporządzenie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania, które doprowadzi do przekroczenia wartości wskazanej w § 1.”</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Przepisy KSH w obowiązującym obecnie brzmieniu nie posługują się terminem „transakcji” Wprowadzenie nowego terminu (tj, terminu transakcji) do przepisów KSH może doprowadzić do powstania szeregu wątpliwości interpretacyjnych. Bardziej zasadnym jest posłużenie się terminem „rozporządzenia prawem lub zaciągnięcia zobowiązania” które funkcjonuje już w przepisach KSH. Termin „rozporządzenia prawem lub zaciągnięcia zobowiązania” pomimo iż nie zdefiniowano ustawowo, doczekał się szeregu omówień i analiz w doktrynie prawa handlowego.</p>	
--	--	---------------------------------------	--	--

407.	Art. 4 § 1 pkt. 5 ¹ k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	<p>- Definicja zawiera niejasne sformułowanie („zgodnie z umową”), sugerujące, że spółki z grupy mogą zawrzeć między sobą umowę, w której określą interes grupy.</p> <p>- Wieloznaczne pojęcie „jednolite kierownictwo” może rozstrzygać o klasyfikacji bądź niedanej relacji, jako grupy spółek. Interpretacja „jednolitości” jest zróżnicowana. Przykładowo, „jednolitość” rozumiana jako sprawowanie kierownictwa poprzez np.: te same procedury, metody, kapitał, intensywność byłaby nieadekwatna, gdyż w zależności od momentu i charakteru strategii gospodarczej, kierownictwo jest w takim rozumieniu zmienne. „Jednolitość” w przypadku relacji spółka dominująca – kilka spółek zależnych, można odnosić też do typu kierownictwa ze względu na zależności wskazane w art. 4 § 1 pkt 4 KSH, co zawęziłoby całą definicję. Innymi słowy, trudno wskazać, na czym miałyby polegać „jednolitość” kierownictwa i do czego się odnosić. Nie jest to cecha, która byłaby niezbędna we wskazanej definicji, a jej interpretacje wprowadzają element niepewności.</p> <p>- Nie jest zrozumiałym czy interes grupy spółek musi zostać określony oraz wpisany do umowy spółki. Pojawia się pytanie, czy w przypadku, gdy umowa spółki milczy na ten temat, mamy do czynienia w ogóle z grupą spółek, a co za tym idzie, czy przepisy w tym zakresie i wprowadzane ustawą będą miały zastosowanie w takim przypadku. Wymaga to rozstrzygnięcia, być może nie tylko w brzmieniu art. 4 § 1 pkt. 5¹ KSH, przy czym postulowanym rozstrzygnięciem jest fakultatywność.</p> <p>Propozycja brzmienia projektowanego art. 4 § 1 pkt. 5¹ KSH w oparciu o powyższe uwagi:</p> <p><i>grupa spółek – spółkę dominującą i spółkę lub spółki od niej zależne, które określiły w umowie każdej spółki zależnej albo statucie każdej spółki zależnej wspólną strategią gospodarczą (interes grupy spółek), umożliwiającą spółce dominującej sprawowanie kierownictwa nad spółką albo spółkami zależnymi.</i></p> <p>Pozostałe uwagi wymagające uwzględnienia w Projekcie:</p>	<p>Uwaga uwzględniona, zob. wiersz 337, z kolei trudno regulować treść takich pojęć jak „jednolite kierownictwo”, gdyż po pierwsze, byłaby to „niezyciowa” nadregulacja, zaś po drugie, jest to materia doktryny i judykatury. Uwzględniono potrzebę regulacji ustania uczestnictwa w grupie, czyniąc to w nowym art. 221¹⁶.</p>
------	---------------------------------------	-----------------------	--	---

			<p>- Zakres zmiany dokumentu korporacyjnego: Powstaje wątpliwość, czy w umowie spółki należy wpisywać wszystkie podmioty, które uczestniczą w grupie spółek (a jeśli tak, to jakie konkretnie dane odnoszące się do nich są niezbędne), czy wystarczy poprzestać tylko na określeniu wspólnego ich interesu. W przypadku, gdy w statucie miałyby być podane wszystkie spółki, taka regulacja może spowodować usztywnienie procesu modyfikacji w grupie (np. powstanie nowej spółki, czy też dołączenie nowej spółki do grupy)</p> <p>- System S-24: Jednym z wymogów jest, aby w umowie/statucie każdej spółki zależnej pojawiło się postanowienie o kierowaniu się interesem grupy spółek. Niektóre zależne spółki z o.o., jawne i komandytowe z pewnością będą chciały korzystać z proponowanych rozwiązań już od początku swojego istnienia, dlatego konieczne jest wprowadzenie do formularzy umów spółek zawieranych w systemie S-24 opcji wyboru, czy tworzona spółka ma kierować się interesem grupy spółek.</p> <p>- Ustanie uczestnictwa w grupie spółek i inne niewyjaśnione zagadnienia: Wskazane jest doprecyzowanie w jaki sposób ustaje uczestnictwo w grupie spółek. Przykładowo, istnieje wątpliwość czy w przypadku sprzedaży pakietu kontrolnego udziałów spółki jednoosobowej i ustania stosunku zależności, automatycznie ustaje uczestnictwo w grupie spółek i zastosowanie przepisów z tym związanych, czy też do czasu wykreślenia wpisu wzmianki w rejestrze przedsiębiorców, wobec osób trzecich spółka jest traktowana jako należąca do spółek z grupy? Projekt nie reguluje także następujących zagadnień: 1) czy spółka może należeć do więcej niż jednej grupy spółek? 2) jak powinna – o ile w ogóle – zostać wyrażona i dokumentowana „wspólna strategia gospodarcza” stanowiąca ustawową definicję „interesu grupy spółek”?</p>	
408.	Art. 21 ¹ k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	<p>- Rezygnacja z obligatoryjnego uwzględnienia interesu wspólników mniejszościowych: Należy uwzględnić rezygnację z obligatoryjnego uwzględnienia interesu wspólników mniejszościowych. Zarówno dotychczasowe przepisy KSH przewidujące uprawnienia wspólników mniejszościowych, jak i</p>	Uwaga nieuwzględniona, rezygnacja z potrzeby uwzględniania interesu wspólników mniejszościowych byłaby sprzeczna z powszechnie akceptowanym w krajach Unii Europejskiej tzw. kazusem

		<p>nowe rozwiązania w zakresie zadania wykupu przez wspólników mniejszościowych uczestniczących w spółce z grupy kapitałowej, zapewniają wystarczającą ochronę przed nadużyciami. Nowelizacja nie zmienia więc ogólnej zasady, iż zarząd spółki kieruje się przede wszystkim jej interesem. Interes spółki jest co do zasady spójny z interesem jej akcjonariuszy lub wspólników, który w kontekście uczestnictwa w spółce sprowadza się do interesu ekonomicznego w postaci udziału w zysku. Zapis daje w praktyce akcjonariuszom mniejszościowym dodatkowe uprawnienie, jakiego nie posiadają wspólnicy spółki niebędącej uczestnikiem grupy spółek, pomimo, iż sytuacja wspólników / akcjonariuszy w obydwu typu spółkach pozostaje w tym zakresie analogiczna.</p> <p>- Zmiany w dokumentach korporacyjnych: Warto doprecyzować, że w przepisie chodzi nie tylko o wpisanie wzmianki w rejestrze, ale również zarejestrowanie zmian w dokumentach korporacyjnych. Wówczas, w przypadku spółek osobowych, wpis będzie miał charakter konstytutywny. Jednocześnie w proponowanych zmianach brak możliwości podejmowania decyzji w interesie grupy przez prokurenta, stąd proponujemy dodać prokurenta.</p> <p>- Poszerzenie skutków utworzenia grupy spółki: Postulowane jest uzależnienie całości skutków przynależności danej spółki do grupy spółek od uprzedniego ujawnienia, a wpis w tym zakresie powinien mieć charakter wpisu konstytucyjnego. W przeciwnym wypadku, wspólnicy mniejszościowi, pomimo braku osiągnięcia zamierzonych skutków włączenia danej spółki do grupy spółek zyskują dodatkowe uprawnienia, które na tym etapie będą zbyt daleko idące, w szczególności w zakresie żądania ich wykupu.</p> <p>Propozycja brzmienia projektowanego art. 21¹ KSH w oparciu o powyższą uwagę: <i>Art. 21¹ KSH</i> § 1. Spółka dominująca oraz spółka zależna, uczestnicząca w grupie spółek, obok interesu spółki kieruje się interesem grupy spółek, o ile nie narusza to uzasadnionego interesu wierzycieli spółki zależnej.</p>	<p>Rozenbluma. Obecne rozwiązanie jest kompromisem pomiędzy potrzebą zapewnienia sprawnego zarządzania grupą („jastrzębie”) a potrzebą ochrony wszelkich możliwych grup interesu dotkniętych funkcjonowaniem grupy spółek („gołębie”).. Projekt jasno stoi na gruncie, że wpis wzmianki o uczestnictwie w grupie powinien mieć charakter deklaratoryjny, a nie konstytutywny. Kwestie „rejestracji” zagranicznej spółki dominującej reguluje obecnie art. 21¹ § 3 zd. 2.</p>
--	--	--	---

		<p><i>§ 2. Spółka dominująca i spółka zależna ujawnia w rejestrze swoje uczestnictwo w grupie spółek poprzez wpisanie wzmianki do rejestru oraz zarejestrowanie umowy spółki lub statutu w brzmieniu uwzględniającym interes grupy spółek.</i></p> <p><i>§ 3. Przepisów art. 21² –art. 21¹² nie stosuje się przed ujawnieniem, o którym mowa w art. 21¹ § 2.</i></p> <p><i>§4. Członek zarządu, prokurent, członek rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, rady dyrektorów oraz likwidator spółki należącej do grupy spółek może powoływać się na działanie lub zaniechanie w określonym interesie grupy spółek, jeżeli spółka ujawniła swoje uczestnictwo w grupie spółek w sposób, o którym mowa w § 2.</i></p> <p>- Zakres danych: Wątpliwości budzą projektowane przepisy dotyczące ujawniania informacji w Krajowym Rejestrze Sądowym (art. 211 § 2), a w szczególności jakie dokładnie informacje w zakresie grupy spółek należy ujawnić w rejestrze. Czy tylko dane spółki dominującej, czy również wszystkich kolejnych spółek zależnych znajdujących się na szczeblach w strukturze (pomiędzy spółką dominującą, a spółką zależną). Odpowiedzi w tym zakresie nie udziela jednoznacznie propozycja brzmienia nowego przepisu ustawy o KRS.</p> <p>- Rejestracja spółki zagranicznej: Zgodnie z definicjami zawartymi w KSH rejestr jest rejestrem przedsiębiorców, ale powstaje pytanie, co w przypadku gdy w skład grupy spółek wchodzi spółki zagraniczne – jak w takim wypadku trzeba będzie wykazać rejestrację spółki zagranicznej? Problem może pojawić się jeżeli w rejestrach przedsiębiorców takiej spółki nie będzie możliwości wpisu wzmianki o uczestnictwie w grupie spółek, albo jeżeli prawo innego kraju nie dopuszcza dodawania zapisów do statutów/umów o uczestniczeniu w grupach spółek, co więcej często rejestry nie są publicznie dostępne w łatwy sposób (brak takiego dostępu jak w Polsce).</p> <p>- Techniczne ujęcie oznaczenia grupy spółek przy dokonywaniu wpisu: Ujawnienie uczestnictwa spółki w grupie spółek następuje przez wpisanie wzmianki do rejestru. Z tym ostatnim zapisem nie</p>	
--	--	---	--

			<p>jest skorelowana zmiana ustawy o KRS, zatem nie jest jasne, czy wzmianka oznacza jedynie odpowiedź na pytanie czy spółka należy do grupy spółek (poprzez zaznaczenie tak/nie), czy też ujawnienie będzie polegać na wskazaniu oznaczenia grupy spółek. W drugim przypadku nie jest określone jak oznaczyć grupę spółek. Czy ma być zawarte słowo “grupa” czy “grupa spółek” czy też jeszcze inaczej. Projekt ustawy nie precyzuje, w jaki sposób należy oznaczyć grupę spółek, mimo, że konieczność oznaczenia znajduje się w art. 206 § 5 KSH.</p>	
409.	Art. 21 ² k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	<p>- Inne przepisy w systemie prawa dotyczące ograniczeń wpływu spółek dominujących na spółki zależne: Istnieje konieczność doprecyzowania relacji projektowanego art. 21² § 1 KSH względem innych przepisów np.: przepisów prawa energetycznego – art. 9d - które ograniczają wpływ właścicielski na spółki energetyczne będące operatorami systemów dystrybucyjnych. W systemie prawa mogą funkcjonować inne przepisy ograniczające lub regulujące wpływ spółek dominujących na spółki zależne. Biorąc pod uwagę charakter prawa energetycznego, którego naczelną zasadą jest niezależność operatorów, zasada <i>lex posterior derogat legi priori</i> może nie mieć zastosowania. Rekomendujemy modyfikację projektowanego art. 21² § 1 KSH poprzez dodanie wskazanego niżej § 3. Jednocześnie wskazujemy, iż finalna redakcja w tym zakresie powinna nastąpić po przeanalizowaniu funkcjonujących w systemie prawa innych ograniczeń wpływu spółek dominujących na spółki zależne.</p> <p>Propozycja brzmienia projektowanego art. 21² § 3 KSH w oparciu o powyższą uwagę: § 3. §1 nie stosuje się w przypadku, gdy z innych przepisów prawa wynika zakaz wpływania na działalność spółki zależnej przez spółkę dominującą</p>	Uwaga uwzględniona, art. 21 ² § 1 in fine.
410.	Art. 21 ³ k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	<p>- Podmioty odpowiedzialne za naprawienie szkody oraz termin naprawienia szkody: nie ma uzasadnienia do ograniczenia zakresu podmiotów odpowiedzialnych za naprawienie szkody do spółki dominującej lub innej spółki należącej do grupy spółek. Naprawienie</p>	Uwaga polemiczna, nie do końca zrozumiała, odpowiedzialność innych podmiotów niż spółka dominująca czy spółka zależna wychodzi poza zakres przedmiotowy regulacji w KSH, W

		<p>szkody może nastąpić np.: za sprawą innych podmiotów, a wynikać z wcześniej zawartych umów między podmiotami.</p> <p>Jednocześnie termin 2 lat ma charakter konwencjonalny tj. nie został właściwie wyjaśniony w uzasadnieniu projektu regulacji. Należy zauważyć, iż, choć pełni on odmienną funkcję ekonomiczną niż termin przedawnienia, właściwym, z powodu efektywności, byłoby rozważenie „połączenia” obu terminów tj. wydłużenia terminu 2 lat do lat 3. Dodatkowo z jednej strony nie naruszałoby to interesu spółki zależnej (to uwaga generalna, w praktyce każdy przypadek ma swoją specyfikę), z drugiej upowszechniłoby stosowalność poleceń.</p> <p>- Moment podjęcia uchwały: Niejasna wydaje się relacja pomiędzy proponowanymi przepisami art. 21³ § 2 KSH oraz art. 21⁴ § 3 KSH. Lektura wspomnianych przepisów nasuwa poważne wątpliwości, w jaki sposób ma wyglądać proces nakładania na spółkę zależną (o zaangażowaniu kapitałowym spółki dominującej mniejszym niż 75%) wiążących poleceń przez spółkę dominującą. Przede wszystkim nie jest jasne, czy moment podjęcia uchwały zarządu (rady dyrektorów) jest innym czasowo momentem od chwili wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej. Brzmienie art. 21³ § 1 KSH: <i>„Wykonanie polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1, przez spółkę zależną należącą do grupy wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej”</i>, sugeruje, że są to jednak inne momenty. Skoro tak, to powstaje pytanie – kiedy spółka zależna ma badać, czy wiążące polecenie spółki dominującej narusza interes owej spółki? W świetle proponowanych przepisów wydaje się, że musi to czynić dwukrotnie – przed podjęciem uchwały oraz przed wykonaniem polecenia spółki dominującej. Jedynym rozsądnym uzasadnieniem tego rozwiązania może być przypuszczenie, że pomiędzy podjęciem uchwały przez spółkę zależną, a wykonaniem przez nią wiążącego polecenia, istotnie zmieniły się okoliczności, a więc również ocena tego polecenia. Z tego względu proponujemy dodanie do treści przepisu art. 21³ § 2 KSH zwrotu <i>„w momencie podjęcia uchwały”</i> – aby zaakcentować, że na moment „pierwszego badania” spełnienia</p>	<p>kwestii spółek dominujących posiadających ponad 75 % kapitału zakładowego w spółce zależnej uwaga nieaktualna, zob. wiersz 78, Z kolei nie jest chyba konieczne określenie „zasadności” interesu spółki zależnej przy wykonaniu wiążącego polecenia spółki dominującej, gdyż przesłanki odmowy wykonania tego polecenia są wskazane w art. 21³ § 2, poprzez nawiązanie do przesłanek z przypadku Rozenbluma.</p>
--	--	--	--

		<p>warunków do wykonania wiążącego polecenia, te warunki były spełnione.</p> <p>- Podkreślenie zasadności interesu: Ważenie interesów spółki oraz grupy kapitałowej jest czynnością nieoczywista, wymagającą odpowiedniego doświadczenia i wiedzy specjalistycznej w zakresie działalności prowadzonej przez zarządzany podmiot. Stąd postulujemy, aby przesłanką uniemożliwiającą podjęcie uchwały nie był jakikolwiek interes spółki zależnej, a jedynie interes należycie uzasadniony.</p> <p>- Przeciwdziałanie uchylaniu się od wykonania polecenia: Istotne jest wprowadzenie mechanizmu, którego celem będzie zapobieżenie sytuacji, kiedy zarząd spółki zależnej będzie uchylać się od wykonania polecenia ze względu na brak formalnego podjęcia uchwały w tym zakresie.</p> <p>Propozycja brzmienia projektowanego art. 21² § 1 i § 2 KSH w oparciu o powyższe uwagi:</p> <p><i>§ 1. Wykonanie polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1, przez spółkę zależną należącą do grupy wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej. Uchwała zarządu albo odpowiednio rady dyrektorów spółki zależnej powinna zostać podjęta bez zbędnej zwłoki.</i></p> <p><i>§ 2. Podjęcie uchwały, o której mowa w § 1 nastąpi, jeżeli w momencie podjęcia uchwały nie narusza to uzasadnionego interesu tej spółki lub jeżeli można rozsądnie zakładać, że szkoda poniesiona przez spółkę zależną w wyniku wykonania polecenia spółki dominującej zostanie naprawiona we właściwym czasie nie dłuższym jednak niż trzy lata od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę.</i></p> <p>Pozostałe uwagi wymagające uwzględnienia w Projekcie:</p> <p>- Ocena przesłanek: Druga przesłanka wskazana w art. 21³ § 2 KSH budzi wątpliwości. Spółka zależna może przystąpić do podjęcia uchwały o wykonaniu polecenia spółki dominującej, „jeżeli można rozsądnie zakładać, że szkoda poniesiona przez spółkę zależną w wyniku wykonania polecenia spółki dominującej zostanie</p>	
--	--	--	--

		<p>naprawiona we właściwym czasie przez spółkę dominującą lub inną spółkę należącą do grupy spółek, nie dłuższym jednak niż dwa lata od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę”. Rzeczywista ocena skali poniesionej szkody może być utrudniona na dzień podjęcia uchwały, a przyjęcie “rozsądnego założenia” nie wespółgra z dynamicznie reagującym rynkiem, co sprawia, że realne przewidzenie warunków rynkowych i możliwości pokrycia strat jest niemożliwe. Dotyczy to składników podejmowanych przez spółkę zależną uchwały, w tym spodziewanych korzyści lub szkody oraz przewidywanego sposobu i czasu naprawienia szkody. Należy wyrazić wątpliwość co do założenia, że spółka dominująca (lub “inna spółka należącą do grupy spółek”) naprawi szkodę, która – co więcej – w praktyce może być trudna do ustalenia. Trzeba także wskazać na odwołanie się do nieostrego sformułowania (“rozsądnego założenia”), które, jako wysoce ocenne, z pewnością będzie prowadzić do wielu wątpliwości interpretacyjnych. Ponadto, proponowane brzmienie przepisu prowadzi do trudnego do zaakceptowania wniosku, iż wiążące polecenie spółki dominującej może w istocie prowadzić do wyrządzenia szkody spółce zależnej. Jeśli bowiem spółka zależna rozsądnie założy, że szkoda taka zostanie naprawiona przez spółkę dominującą (lub “inną spółkę należącą do grupy spółek”), to może przystąpić do wykonania polecenia. Założenie to w istocie wydaje się sprzeczne z pierwszym wymogiem wskazanym w komentowanym przepisie, a mianowicie, że podjęcie</p> <p>uchwały nie może stać w sprzeczności z interesem spółki zależnej.</p> <p>- Charakter roszczeń: Osoby prawne dysponują zarówno prawami majątkowymi, jak i niemajątkowymi (dobra osobiste), które pozwalają im realizować ich zadania, przy czym wzajemnie na siebie wpływają np.: reputacja przedsiębiorstwa determinuje sprzedaż, czy pozyskiwanie pracowników. W § 2 mowa jest o naprawieniu „szkody” spółce zależnej. W § 3 pkt. 2 mowa o spodziewanej „korzyści” spółki zależnej będące następstwem wykonania polecenia spółki dominującej. Tradycyjnie „szkoda” przypisywana jest roszczeniom majątkowym, „krzywda” z kolei roszczeniom</p>	
--	--	---	--

			<p>niemajątkowym. W orzecznictwie przyjmuje się, że choć osoby prawne nie mogą, tak jak fizyczne, odczuwać krzywdy, należy im się także kompensacja za uszczerbek na dobrach niemajątkowych (uchwała SN z 9.11.2017, III CZP 43/17). Skutki polecenia wydanego przez spółkę dominującą mogą być zarówno w sferze majątkowej, jak i niemajątkowej spółki zależnej, stąd zdaje się, iż należałoby uniknąć wątpliwości, co do zakresu pojęć „szkody” i „korzyści” na gruncie projektowanego art. 21³ KSH.</p>	
411.	Art. 21 ⁴ k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	<p>- Dyskryminacja ze względu na charakter spółki i konieczność precyzji przesłanek: W naszej ocenie regulacja proponowana do wprowadzenia w art. 21⁴§ 3 KSH, powinna obejmować wszystkie spółki zależne (a zatem również jednoosobowe spółki zależne, jak i te, w których spółka dominująca bezpośrednio lub pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego). W związku z tym proponujemy wykreślenie § 1 i § 2 w art. 21⁴ KSH i odpowiednie dostosowanie § 3 tego artykułu (ewentualnie stworzenie jednego katalogu przesłanek odmownych dla wszystkich spółek zależnych). Uważamy także, że katalog przesłanek uzasadniających odmowę powinien być bardziej precyzyjny. Przepis stanowiący, że umowa lub statut spółki zależnej mogą przewidywać surowsze wymogi odmowy wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej ma niejasny charakter – czy oznacza to, że spółka będzie miała szerszą możliwość i większą przestrzeń do ukształtowania warunków odmowy, czy służy to ograniczeniu prawa odmowy spółki zależnej. Czy jeżeli jest to ta druga sytuacja – to powstaje pytanie, czy nie zachodzi ryzyko, że spółka dominująca będzie narzucała poszczególne warunki umowy lub treść statutu.</p> <p>- Egzystencja spółki: Wątpliwe jest rozumienie 21⁴ § 3 KSH. W kontekście proponowanej treści przepisu niejasne jest, które z przesłanek prawa do odmowy muszą zajść łącznie i co oznacza sformułowanie „jeżeli ta niekorzystna okoliczność stanowi zagrożenie dla dalszej egzystencji spółki zależnej”? W szczególności czym jest „niekorzystna okoliczność” oraz co to jest „egzystencja spółki”? Aby uniknąć tej wątpliwości zamiast fragmentu „ta niekorzystna okoliczność stanowi zagrożenie dla dalszej egzystencji</p>	Uwaga uwzględniona, zob. wiersz 78, uwzględniono wykreślenie przesłanki „dalszej egzystencji spółki”, zob. wiersz 57.

			<p><i>spółki zależnej</i>”, należałoby wprowadzić fragment „<i>wykonanie polecenia doprowadzi do niewypłacalności spółki lub zagrożenia niewypłacalnością</i>”.</p> <p>Pozostałe uwagi w przypadku nie uwzględnienia powyższych uwag: - Poważne wątpliwości interpretacyjne: Czy użycie sformułowań „może odmówić” przy regulacji dotyczącej spółki, w której spółka dominująca posiada co najmniej 75% udziału w kapitale zakładowym oraz „odmawia” dla pozostałych spółek jest celowe i ma wskazywać na obowiązek odmowy w tym drugim przypadku oraz brak takiego obowiązku w pierwszym?</p>	
412.	Art. 21 ⁵ k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	<p>- Konieczność pogłębionej analizy skutków regulacji: Art. 21⁵ § 1 KSH i całkowite wyłączenie odpowiedzialności członka zarządu za skutki związane z wykonaniem lub odmowa wykonania polecenia spółki dominującej wydaje się zbyt daleko idące. Członkowie Zarządu, jako osoby posiadające najszerszą wiedzę o sprawach i sytuacji spółki, powinny każdorazowo przy decyzji o wykonaniu polecenia lub odmowie jego wykonania dokonać z należytą starannością oceny czy dane działanie nie wyrządzi spółce szkody. Art. 21⁵ § 2 KSH i wyłączenie odpowiedzialności w tym samym zakresie względem rady nadzorczej oraz zarządu spółki dominującej jest niezasadne, nie uwzględnia specyfiki funkcji wskazanych organów. Przepis jest zbyt ogólny, przez „odpowiednie stosowanie” będzie wymagał każdorazowej interpretacji o możliwie skrajnie odmiennych skutkach oraz daje duże pole do ewentualnych nadużyć. W efekcie art. 21⁵ KSH wymaga pogłębionej dyskusji i oceny skutków regulacji, w tym w duchu ekonomicznej analizy prawa. Pozostawienie go w obecnym kształcie prowadzić będzie do poważnych i skrajnych rozbieżności interpretacyjnych, a mając na względzie materię, którą reguluje (odpowiedzialność), do niepewności prawnej i szkodliwych skutków dla spółek. Pozostawienie mechanizmu w obecnym kształcie jest także konfliktogenne dla relacji panujących w spółce handlowej.</p>	Uwaga polemiczna, trudna do uwzględnienia na obecnym etapie, prowadząca do przesunięcia koniecznej regulacji prawa grup spółek w Polsce „na wieczne nigdy”. Jednakże przepisy art. 21 ⁵ uległy znaczącej modyfikacji. Potrzeba wyłączenia odpowiedzialności menedżerów spółki zależnej, o których mowa w tych przepisach, stanowi jeden z kluczowych argumentów za potrzebą regulacji prawa grup spółek w Polsce.
413.	Art. 21 ⁶ k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	<p>- Wątpliwości dotyczące terminu: Ustawodawca odsyła do odpowiedniego stosowania art. 212 § 4 KSH w przypadku</p>	Materia interpretacji tego przepisu.

			odmówienia spółce dominującej wglądu do dokumentów/ ksiąg spółki i udzielenia informacji. Z uwagi na wyłączenie stosowania art. 212 § 3 KSH nie wiadomo od kiedy należy liczyć termin do złożenia do sądu rejestrowego wniosku o zobowiązanie zarządu do udzielenia wyjaśnień lub udostępnienia do wglądu ksiąg i dokumentów spółki.	
414.	Art. 21 ⁷ k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	- Niejasny zakres nadzoru: Niejasne sformułowanie w art. 21 ⁷ § 1 KSH, w którym stały nadzór jest sprawowany przez radę nadzorczą spółki dominującej, chyba że umowa albo statut spółki dominującej i zależnej przewiduje inaczej. Po pierwsze – nie jest jasne, czy chodzi tutaj o zakres nadzoru, czy też podmiot wykonujący ten nadzór. Po drugie – sugeruje to, że zarówno umowa lub statut spółki dominującej oraz te same dokumenty spółki zależnej muszą przewidywać te same postanowienia. Sugerowane zastąpienie “i” alternatywą łączną ”lub”.	j.w.
415.	Art. 21 ⁸ k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	- Nadmierna ingerencja w tajemnicę grupy spółek: Zgodnie z projektowanym art. 21 ⁸ § 1 KSH spółka zależna będzie zobowiązana do sporządzenia sprawozdania o powiązaniach spółki ze spółką dominującą w ostatnim roku obrotowym, co będzie stanowić część sprawozdania zarządu z działalności spółki. W tymże sprawozdaniu konieczne będzie ujawnienie także wiążących poleceń wydanych przez spółkę dominującą nie tylko tej spółce zależnej, ale także innym spółkom z grupy, o czym nie musi nawet mieć wiedzy dana spółka zależna. Mając na uwadze obowiązek ujawnienia sprawozdania z działalności spółki, należy uznać, że art. 21 ⁸ KSH stanowi nadmierną ingerencję w tajemnicę grupy spółek. Przedmiotowa regulacja w ogóle nie sprzyja wydawaniu poleceń przez spółkę dominującą, a przynajmniej w formie wskazanej przez ustawodawcę. - Zakres sprawozdania: Na gruncie art. 21 ⁸ § 2 KSH nie jest jasne, czy sprawozdanie danej spółki zależnej powinno obejmować także polecenia spółki dominującej kierowane wyłącznie w stosunku do innych spółek zależnych. Pogląd ten należy odrzucić z uwagi na to, że spółka zależna może niekiedy nie mieć wiedzy w tym zakresie. Jeżeli intencją ustawodawcy było to, żeby w sprawozdaniu znajdowała się informacja o wiążących poleceniach spółki	Uwaga polemiczna, potrzeba dostępu spółki dominującej o spółce zależnej jest również jednym z kluczowych argumentów za potrzebą regulacji prawa grup spółek w Polsce, Jest to mechanizm niezbędny do sprawnego zarządzania grupą przez spółkę dominującą. Uwaga idzie „pod prąd” obecnym tendencjom prawa holdingowego na świecie.

			<p>dominującej kierowanych do: 1) spółki zależnej 2) spółki zależnej i jednocześnie innych spółek zależnych z grupy, to w przypadku tej drugiej sytuacji należy uznać, że takie polecenia również są kierowane względem spółki zależnej. Bez znaczenia pozostaje to, że ich adresatem są jednocześnie inne spółki zależne. Z tego względu postulujemy wykreślenie części przepisu zaczynającej się od słowa „albo”.</p> <p>- Podmiot sporządzający sprawozdanie: Jednocześnie proponujemy alternatywne rozwiązanie, aby to spółka dominująca była zobowiązana do sporządzenia właściwego sprawozdania. W przypadku, gdy spółka dominująca byłaby spółką zagraniczną, a regulację należałoby stosować również do spółek zagranicznych, zasady sporządzania właściwego sprawozdania wymagałyby pogłębionej analizy.</p>	
416.	Art. 21 ⁹ k.s.h. oraz dalsze projektowane przepisy KSH	Konfederacja Lewiatan	<p>- Aktualizacja przepisu w zakresie „podmiotu uprawnionego do badania”: W art. 21⁹ § 1 KSH należy zmienić określenie „<i>podmiot uprawniony do badania</i>” na „<i>firma audytorska</i>”. Pojęcie „<i>podmiot uprawniony do badania</i>” już nie funkcjonuje. Ustawa o biegłych rewidentach posługuje się określeniem firma audytorska. Podobną zmianę należy poczynić w § 3, gdzie aktualne brzmienie powinno być zastąpione „Sąd wyznacza firmę audytorską”.</p> <p>- Aktualizacja przepisu w zakresie „sprawozdania z badania”: niniejsza uwaga tyczy się art. 1 pkt. 15, pkt 26 lit. b), pkt 28, pkt 29 lit. b), pkt 39) lit. e, pkt. 40 Projektu. Pojęcie „<i>sprawozdanie z badania</i>” jest pojęciem już stosowanym w KSH w kontekście badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta, w związku z tym sugerujemy inne zdefiniowanie sprawozdania sporządzanego przez doradcę rady nadzorczej. Alternatywnie, jeśli intencją ustawodawcy jest przeprowadzenie takiego badania przez biegłego rewidenta lub firmę audytorską, zgodnie z obowiązującymi standardami wykonywania zawodu, należy to wyraźnie wskazać w przepisie. Argumentem przemawiającym za wyborem biegłego rewidenta/firmy audytorskiej jest fakt, iż obowiązują go/ją przepisy w zakresie bezstronności i niezależności wynikające z ustawy o biegłych rewidentach oraz zasad etyki przyjętych przez Krajową</p>	Uwaga uwzględniona, bez propozycji nowego § 6, które jest przejawem nadregulacji. Te kwestię mogą stanowić materię dobrych praktyk, nie wymagają potrzeby ingerencji ustawodawcy.

		<p>Radę Biegłych Rewidentów. Propozycja brzmienia przepisu w przypadku art. 219² § 1 KSH:</p> <p><i>Art. 219² § 1. Jeśli umowa spółki tak stanowi, rada nadzorcza może podjąć uchwałę w sprawie zbadania na koszt spółki określonego zagadnienia dotyczącego działalności spółki lub jej stanu majątkowego, przez wybranego biegłego rewidenta lub firmę audytorską (doradca rady nadzorczej).</i></p> <p><i>§ 2. Doradcą rady nadzorczej może być wyłącznie podmiot posiadający wiedzę fachową i kwalifikacje niezbędne do zbadania sprawy określonej przez radę nadzorczą, który zapewnia sporządzenie rzetelnego i obiektywnego sprawozdania z badania. Doradcą rady nadzorczej może być biegły rewident lub firma audytorska pod warunkiem, że spełnia wymogi bezstronności i niezależności określone w ustawie o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym.</i></p> <p>- Problematyka art. 1 pkt. 14 lit d) Projektu: Prawdopodobnie intencją ustawodawcy jest omówienie przez kluczowego biegłego rewidenta oświadczenia zarządu odnoszącego się do zdolności spółki do kontynuowania działalności, gdyż takie oświadczenie jest częścią (i odpowiedzialnością) sprawozdania finansowego, za które kierownik jednostki jest odpowiedzialny. Zgodnie z ustawą o rachunkowości, jak również MSSF, sporządzając sprawozdanie finansowe kierownik jednostki jest odpowiedzialny za ocenę zdolności jednostki do kontynuowania działalności oraz za ujawnienie, jeśli zasadne, kwestii związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie założenia kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości, z wyjątkiem sytuacji kiedy kierownik jednostki albo zamierza dokonać likwidacji jednostki, zaniechać prowadzenia działalności, albo gdy nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaniechania prowadzenia działalności. Biegły rewident natomiast, zgodnie z krajowymi standardami badania odpowiedzialny jest za ocenę odpowiedniości zastosowania przez kierownika jednostki zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości oraz, na podstawie uzyskanych dowodów badania, ocenę, czy istnieje istotna niepewność związana ze</p>	
--	--	--	--

			<p>zdarzeniami lub okolicznościami, które mogą poddawać w znaczącą wątpliwość zdolność jednostki do kontynuacji działalności. Jeżeli biegły rewident dojdzie do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od niego zwrócenie uwagi w sprawozdaniu z badania sprawozdania finansowego na powiązane ujawnienia w sprawozdaniu finansowym lub, jeżeli takie ujawnienia są nieodpowiednie, modyfikację wydawanej opinii. Należałoby doprecyzować przepis w celu uniknięcia wątpliwości. Propozycja brzmienia przepisu:</p> <p><i>„§ 6 W przypadku, gdy sprawozdanie finansowe spółki podlega badaniu ustawowemu, rada nadzorcza zobowiązana jest zawiadomić o terminie posiedzenia, którego przedmiotem są sprawy określone w § 3, kluczowego biegłego rewidenta, który przeprowadzał badanie sprawozdania finansowego spółki. Kluczowy biegły rewident zobowiązany jest uczestniczyć w posiedzeniu rady nadzorczej, o którym mowa powyżej, a także przedstawić w jego trakcie radzie nadzorczej sprawozdanie z badania, w tym przedstawić swoją ocenę przyjętego przez zarząd założenia, co do zdolności spółki do kontynuowania działalności oraz odpowiedzieć na pytania członków rady nadzorczej”</i></p>	
417.	Art. 21 ¹⁰ Art. 21 ¹¹ k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	<p>- Zagrożenie dla spółki z o.o.: Do tej pory instytucje <i>squeeze out</i> i <i>buy-out</i> znane były tylko spółce akcyjnej. W odniesieniu do spółki z o.o. jest to nowa regulacja. Z uwagi na powyższe, przepis może stanowić realne zagrożenie dla wspólników mniejszościowych w spółkach z o.o., którzy na mocy ustawowej regulacji (a więc pomimo braku odpowiednich zapisów w umowie spółki) będą mogli zostać wykluczeni ze spółki. Projektowany przepis może spowodować falę instrumentalnego wykorzystywania tego prawa i "wyzbywania" się wspólników mniejszościowych w spółkach z o.o. po wejściu w życie tej ustawy.</p> <p>Uwagi zawierające alternatywne rozwiązania w przypadku nie uwzględnienia powyższej uwagi ogólnej:</p> <p>Propozycja alternatywnych zmian: poddajemy pod rozważenie, by przepisy art. 417 stosowane były odpowiednio w takich przypadkach</p>	Uwaga polemiczna, nie za bardzo zrozumiała co do intencji.

			(a nie “na zasadach” przewidzianych w art. 417). Dodatkowo, ponieważ celem uprawnienia jest możliwość wyjścia ze spółki przez wspólników / akcjonariuszy, którzy nie chcą uczestniczyć w spółce będącej częścią grupy spółek, uprawnienie powinno być wykonywane w odniesieniu do wszystkich akcji/ udziałów jednocześnie. Analogiczną uwagę należy poczynić względem art. 21 ¹¹ KSH.	
418.	Art. 21 ¹² Art. 21 ¹³ k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	<p>- Pojęcie niewypłacalności: brakuje wskazania jak należy rozumieć pojęcie “niewypłacalność” - czy jest to pojęcie w rozumieniu art. 11 ustawy Prawo upadłościowe?</p> <p>- Zbyt szerokie wyłączenie odpowiedzialności spółki dominującej w zakresie art. 21¹² KSH:</p> <p>Po pierwsze, należy wskazać, iż bezzasadna jest propozycja podziału na spółki kontrolowane w 75% i poniżej 75%, i uzależnienie od tego progu możliwości wyłączenia odpowiedzialności. Trudno znaleźć uzasadnienie dla takiego rozwiązania. Po drugie, quasi-deliktowa odpowiedzialność spółki dominującej przenosi ciężar udowodnienia “braku winy” na spółkę dominującą – wystarczy, że przywoła ona wystarczające dowody na działanie w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego. Kategoria ta jest ocenna i pozwala na rzeczywiste wyłączenie odpowiedzialności spółki dominującej.</p> <p>Po trzecie, patrząc szerzej na całą regulację odpowiedzialności i kaskadowych zwolnień z odpowiedzialności (spółek zależnych, spółek dominujących oraz członków ich organów) nie można pominąć rozważań w sferze niepożądanych skutków jakie może ona przynieść dla wierzycieli spółek dochodzących sądownie swoich roszczeń. Problem może zostać spotęgowany po wejściu w życie omawianej regulacji ze względu na trudności w ustaleniu, który z podmiotów (tj. spółka zależna, czy spółka dominująca) dysponować będzie legitymacją bierną w postępowaniach cywilnych lub gospodarczych. Dodatkowo nierzadkim przypadkiem jest sytuacja, w której siedziba spółki dominującej znajduje się poza granicami Polski, co w sposób znaczący może utrudnić skuteczne i sprawne prowadzenie procesu przeciwko takiemu podmiotowi (pomimo właściwości rzeczowej i miejscowej sądów polskich). Powyższe</p>	Uwagi polemiczne, dotyczące interpretacji, w kwestii rezygnacji z „trójpodziału” spółek zależnych, uwaga uwzględniona, zob. wiersz 78. Podobnie uwzględniono postulat rezygnacji z <i>business judgement rule</i> , zob. wiersz 42.

		<p>okoliczności mogą prowadzić do powstawania praktyki celowego tworzenia grupy spółek (w której spółka dominująca jest zagraniczną) ze z góry założonym zamiarem działania na szkodę wierzycieli spółek i instrumentalnego wykorzystywania przepisów do uniemożliwienia lub choćby znaczącego utrudnienia wierzycielom dochodzenia swoich należności.</p> <p>- Business judgement rule: Uszczegółowieniem przypadku postępowania w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego jest działanie „na podstawie informacji, analiz i opinii, które powinny być w danych okolicznościach uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny”. W obecnym brzmieniu art. 21¹² § 3 stwarza ryzyko, że członkowie organów spółek – chcąc uniknąć odpowiedzialności – będą polegali na treści sporządzonych analiz i opinii, niezależnie od ich wiarygodności i rzetelności. Z tego względu istnieje ryzyko uciekania się do tego rodzaju analiz z obawy przed ewentualną odpowiedzialnością. Proponujemy uproszczenie przepisu poprzez usunięcie wzmianki na temat „analiz i opinii” i pozostawienie jedynie „informacji”, tak aby pozostawić w wyłącznej gestii członków organów spółek – zależnie od okoliczności sprawy – decyzje co do informacji, których uwzględnienie przy podejmowaniu decyzji jest wskazane. Powyższe będzie miało również swój wymiar praktyczny, bowiem uniknie się sytuacji, w której każda istotna decyzja biznesowa – dla wielu członków organów kolegialnych – będzie musiała zostać poprzedzona analizą specjalisty, tak aby uniknąć ryzyka poniesienia ewentualnej odpowiedzialności, niezależnie od celowości takiego środka. Analogiczną uwagę należy poczynić względem art. 21¹³ § 2 KSH.</p> <p>- Zasada odpowiedzialności w art. 21¹³ § 1 KSH: Odpowiedzialność spółki dominującej wobec wspólników / akcjonariuszy mniejszościowych spółki zależnej powinna zostać oparta o odpowiedzialność na zasadzie winy tak jak ma to miejsce w odniesieniu do przypadku, o którym mowa w art. 21¹² § 1 KSH. Trudno wskazać argumenty na różnicowanie tych zasad.</p> <p>- Zasada odpowiedzialności w art. 21¹³ § 2 KSH w kontekście ochrony wierzycieli: Projektowany przepis może stanowić duże</p>	
--	--	--	--

			<p>obciążenie dla wierzycieli w kontekście ewentualnych sporów sądowych. Każdy z zainteresowanych podmiotów (spółka zależna, spółka dominująca) może skutecznie unikać odpowiedzialności (bądź prowadzić na podstawie ww. przepisów do obstrukcji postępowania), co może utrudnić dochodzenie i egzekucję komorniczą roszczeń wierzycieli spółek.</p>	
419.	Art. 21 ¹⁴ k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	<p>- Wadliwość przesłanki egzoneracyjnej: jednym ze sposobów uwolnienia się spółki dominującej od odpowiedzialności jest wykazanie, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości. W sytuacji, gdy spółka dominująca nie będzie wierzycielem spółki zależnej, nie ma żadnej możliwości złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości czy podjęcia czynności w innych postępowaniach restrukturyzacyjnych, co powoduje, że przesłanka egzoneracyjna jest całkowicie niezależna od ponoszącego odpowiedzialność i nie zależy od jego woli. W przypadku tej samej przesłanki uregulowanej w art. 229 KSH sytuacja wygląda inaczej, ponieważ w przypadku członków zarządu, każdy ma możliwość złożenia odpowiedniego wniosku.</p> <p>- Wątpliwość dotycząca art. 21¹⁴ § 4 KSH: brak regulacji dotyczących dalej idącej odpowiedzialności, o której mowa w tym przepisie.</p>	Uwaga polemiczna, dalej idąca odpowiedzialność to art. 415 KC czy art. 449 ¹ i nast. KC.
420.	Art. 202 § 2 k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	<p>- Moment wygaśnięcia mandatu: Celem definitywnego usunięcia wieloletnich problemów interpretacyjnych w zakresie określenia momentu wygaśnięcia mandatu, postulowane jest usunięcie z przepisów pojęcia „ostatniego pełnego roku obrotowego pełnienia funkcji w zarządzie” i powiązanie wygaśnięcia mandatu z upływem kadencji danego członka zarządu.</p> <p>Proponowane brzmienie przepisu art. 202 § 2 KSH: <i>Art. 202 § 2. Otrzymuje brzmienie: Kadencję oblicza się w pełnych latach obrotowych, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. W przypadku powołania członka zarządu na okres dłuższy niż rok, mandat członka zarządu wygasa z dniem odbycia się zgromadzenia wspólników, zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni rok kadencji.</i></p>	Sugerowana zmiana proponowanej wersji przepisu art. 202 § 2 KSH, poprzez dodanie sformułowania: „zatwierdzenie sprawozdania za ostatni rok kadencji” spowodowałoby istnienie dalszych wątpliwości odnośnie liczenia samej kadencji. Przyjęcie reguły, że kadencja liczona jest w pełnych latach obrotowych ma celu przyjęcie jednolitej interpretacji: np. kadencja 3-letnia to 3 pełne lata obrotowe, niezależnie od tego kiedy mandat powstaje (powołanie) w trakcie roku obrotowego.

421.	Art. 203 § 3 k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	<p>- Uprawnienie członka zarządu do złożenia wyjaśnień: Były członek zarządu powinien być zawsze uprawniony do złożenia wyjaśnień oraz udziału w zgromadzeniu wspólników, chociażby przez wzgląd na kwestię otrzymania absolutorium. Tymczasem obowiązek złożenia wyjaśnień i udziału w zgromadzeniu może być zależny od woli wspólników.</p> <p>Propozycja brzmienia art. 203 § 3 KSH: <i>„Były członek zarządu jest uprawniony i obowiązany do złożenia wyjaśnień w toku sporządzania sprawozdania zarządu z działalności i sprawozdania finansowego, obejmujących okres pełnienia przez niego funkcji członka zarządu, oraz do udziału w zgromadzeniu wspólników zatwierdzającym te sprawozdania. Uchwała wspólników może zwolnić byłego członka zarządu z tego obowiązku”</i></p> <p>Pozostałe uwagi wymagające uwzględnienia w Projekcie: - Brak uwzględnienia odwołania członków zarządu przez radę nadzorczą: Zmiana art. 203 § 3 KSH nie uwzględnia odwoływania członków zarządu przez radę nadzorczą. Obecne brzmienie tego przepisu odwołuje się do aktu odwołania; zmiana na uchwałę wspólników powoduje, że nie uwzględnia to sytuacji odwołania członków zarządu przez radę nadzorczą.</p>	<p>Przepis art. 203 § 3 oraz 370 § 3 KSH w nowym brzmieniu umożliwi przeciwdziałanie konfliktowi w sytuacjach np. odwołania członka organu wskutek działania na szkodę spółki, kiedy jego udział w zgromadzeniu może się okazać niecelowy. Nie pozbawia to prawa tych osób do składania opinii na piśmie (art. 231 § 3 oraz 395 § 3 KSH).</p> <p>Kwestia uprawnienia rady nadzorczej do decydowania o udziale byłych członków organów spółki w zgromadzeniu jest o tyle wątpliwa, że w sytuacji konfliktu pomiędzy radą nadzorczą a członkami zarządu, to wspólnicy powinni decydować o udziale tych osób w zgromadzeniu, w szczególności, że decyzja odnośnie udzielenia absolutorium należy do wspólników spółki.</p>
422.	Art. 208 ¹ Art. 376 k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	<p>- Niefektywność projektowanych zasad w zakresie projektowania uchwał zarządu art. 208¹ KSH: Wprowadzenie obowiązku protokołowania wszystkich uchwał zarządu, na wzór regulacji przewidzianej dla spółki akcyjnej, stanowi przejaw nadmiernego formalizmu, stojącego w sprzeczności z postulatami wyrażonymi w uzasadnieniu do ustawy, wskazującymi, że celem ustawy jest poprawienie efektywności funkcjonowania spółek. O ile regulacja taka faktycznie pomogłaby w sprawowaniu nadzoru właścicielskiego w przypadku spółek posiadających mniejszościowych udziałowców, to rozszerzenie zakresu jej zastosowania na wszystkie funkcjonujące w polskim systemie prawnym spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (np.</p>	<p>Uwaga nieaktualna – w trakcie prac projektowych zmodyfikowano propozycję treści omawianego przepisu w kierunku liberalizacji zasad jego poświadczania podpisem.</p> <p>Zagadnienie protokołowania uchwał zarządu w sp. z o.o. pozostaje sporne – choć nie można takiego obowiązku wyprowadzić z art. 208 KSH, tym niemniej na protokół dokumentujący</p>

			<p>również na spółki jednoosobowe), stanowiłoby utworzenie nowego obowiązku związanego z administrowaniem spółką, który nie znajdowałby racjonalnego uzasadnienia w potencjalnych korzyściach z nim związanych. Propozycją jest zatem usunięcie art. 208¹ KSH.</p> <p>Uwaga z propozycją brzmienia projektowanego przepisu w przypadku nieuwzględnienia powyższej uwagi:</p> <p>- Liberalizacja zasad protokołowania uchwał zarządu: Wskazane zasady dotyczące protokołowania uchwał zarządu powinny zostać przynajmniej zliberalizowane w zakresie ich podpisu z uwzględnieniem z jednej strony bezpieczeństwa, z drugiej możliwości technologicznych. Umożliwi to, pomimo zbędnej formalizacji, większą efektywność rozwiązania.</p> <p>Propozycja brzmienia art. 208¹ KSH, przy czym jako identyczną należy wskazać względem art. 376 KSH:</p> <p><i>„Uchwały zarządu są protokołowane. Protokół powinien zawierać porządek obrad, nazwiska i imiona obecnych członków zarządu, liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały. W protokole zaznacza się również zdania odrębne zgłoszone przez członka zarządu wraz z jego ewentualnym umotywowaniem. Protokół podpisują obecni członkowie zarządu. Protokół opatrzony być może również kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym lub podpisem osobistym”.</i></p>	<p>przebieg obrad zarządu wskazuje art. 209 KSH w aktualnym brzmieniu.</p> <p>Dodatkowo wskazujemy, iż w sp. z o.o. istnieją szczególne zasady odnośnie możliwości prowadzenia spraw spółki bez rozstrzygnięcia zagadnienia przez cały zarząd.</p> <p>Proponowana regulacja ma na celu przesądzenie dotychczasowych wątpliwości przy zachowaniu możliwej elastyczności systemowej rozwiązania.</p>
423.	Art. 209 ¹ § 2, Art. 214 ¹ § 2, Art. 377 ¹ § 2, Art. 387 ¹ § 2 k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	<p>- Pojęcie „tajemnicy”: Powstaje pytanie, co ma być rozumiane jako „tajemnica” wg wskazanych przepisów; pojęcie może być bardzo niejasne w interpretacji. Wiele innych pytań również wymaga odpowiedzi w tym zakresie np.: spółka może zwolnić z obowiązku zachowania tajemnicy? Czy w takim wypadku nie powinien istnieć szczególny tryb zwalniania z obowiązku zachowania tajemnicy zachowany (np. zgoda Rady Nadzorczej lub wspólników/akcjonariuszy)? Czy wprowadzenie tego zapisu ma umożliwiać członkom zarządu/rady nadzorczej odmawianie zeznań w trybie art. 180 KPK?</p> <p>- Zagadnienie „lojalności wobec spółki”: Wprowadzone zostaje pojęcie oraz obowiązek członków zarządu lojalności wobec spółki.</p>	<p>Pojęcie „tajemnicy spółki” nawiązuje do pojęcia tajemnicy przedsiębiorstwa występującego na gruncie przepisu art. 55¹ KC, wychodzi też poza ściśle rozumiane tajemnice przedsiębiorstwa chronione na podstawie przepisu art. 11 ust. 2 ZNKU. Celowo nie odwołano się wprost do ZNKU, gdyż tajemnice przedsiębiorstwa są i tak w ten sposób chronione, natomiast pojęcie tajemnice spółki ma objąć informacje pozyskane w</p>

			Pojawia się wątpliwość jak „lojalność wobec spółki” odnieść należy do obowiązków wykonywania poleceń spółki dominującej, gdy w ocenie danego członka zarządu nie są one korzystne dla spółki zależnej.	trakcie pełnienia mandatu. Pojęciem tym posłużył się ustawodawca w przepisach o prostej spółce akcyjnej (art. 300 ⁵⁵ KSH). Pojęcie to występuje też na gruncie niemieckiej ustawy o spółce akcyjnej (np. § 93 AktG).
424.	Art. 219 Art. 382 § 5 k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	<p>- Problematyka art. 219 § 4 KSH: Po pierwsze, należy zauważyć, iż Projekt przyznaje bardzo daleko idące uprawnienia radzie nadzorczej w zakresie żądania od wskazanych w przepisie osób i organów informacji, sprawozdań, wyjaśnień dotyczących podmiotów innych niż spółka, której działalność jest nadzorowana przez ten organ. Z jednej strony jest to rozwiązanie słuszne, które służyć może większej przejrzystości, z drugiej natomiast, istnieje ryzyko obstrukcji prac spółki w przypadku nieumiejętnego korzystania ze wskazanych uprawnień np.: wnioskowanie o wszystkie informacje z jakiegoś obszaru, podczas gdy niezbędne do zbadania są wyłącznie poszczególne. Wymaga to ponownego rozważenia zakresu uprawnień i ewentualnie mechanizmów zabezpieczających przed nadużywaniem uprawnień.</p> <p>Po drugie, zgodnie z projektowanym art. 21⁷ § 1 KSH informacje, sprawozdania i wyjaśnienia dotyczące spółek zależnych mogą zostać uzyskane tylko przez radę nadzorczą spółki dominującej sprawującej nadzór nad realizacją interesu grupy, chyba że umowa/ statut spółki dominującej i zależnej stanowią inaczej. Organ ten może wystąpić z przedmiotowym żądaniem do spółek zależnych, aczkolwiek wyłącznie w zakresie przewidzianym w w/w przepisie. Projektowana zmiana pozostaje w sprzeczności z przepisami określającymi zakres sprawowanego nadzoru oraz art. 21⁷ § 1 KSH.</p> <p>Po trzecie, użyte w art. 21⁹ § 4 KSH określenie „zatrudnione” w przypadku osób poza stosunkiem pracy jest niewłaściwym określeniem.</p> <p>- Problematyka art. 219 § 6 KSH:</p>	<p>Uwagi częściowo niezasadne.</p> <p>Nie sposób a priori, tym bardziej w akcie ogólnym jak KSH, przesądzić jakiego rodzaju informacje będą „niezbędne do zbadania” określonego obszaru, które zaś okażą się zbyteczne. Należy w tym obszarze pozostawić radom nadzorczym swobodę, gdyż to piastuni tych organów odpowiadają za skuteczność oraz adekwatność podejmowanych aktywności.</p> <p>Nowelizowane przepisy zostały przeredagowane pod kątem użytych terminów.</p> <p>Udział przedstawicieli firm audytorskich został zliberalizowany podług zgłaszanych sugestii.</p>

			<p>Po pierwsze, projektowany przepis nie określa, w jaki sposób i w jakim terminie na posiedzenie rady nadzorczej ma być zapraszany biegły rewident. Biegły rewident nie jest członkiem rady nadzorczej i nie mają do niego zastosowania przepisy o zaproszeniu na posiedzenie co członków Rady.</p> <p>Po drugie, postulujemy aby z przyczyn praktycznych poszerzyć krąg podmiotów zobowiązanych do zawiadomienia o terminie posiedzenia o „osobę upoważnioną do zwołania posiedzenia organu”.</p> <p>- Problematyka art. 382 § 5 KSH: niezależnie od wskazanej problematyki firm audytorskich i biegłych rewidentów w niniejszym stanowisku, należy mieć na względzie, iż konsekwencje przepisu będą wiązać się z dodatkowymi kosztami wynikającymi z uczestnictwa biegłego rewidenta, a niekiedy też biegłego tłumacza, na posiedzeniu rady nadzorczej.</p>	
425.	Art. 219 ¹ k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	<p>Skład komitetów rady nadzorczej: Literalna wykładania np.: art. 219¹ § 1 prowadzi do wniosku, że w skład komitetów mogą wchodzić nie tylko członkowie rady nadzorczej: „<i>Rada nadzorcza może ustanawiać doraźne lub stałe komitety rady nadzorczej, składające się co najmniej z trzech członków rady nadzorczej, do pełnienia określonych czynności nadzorczych</i>”. Wprowadzony zostaje warunek uczestnictwa przynajmniej trzech członków rady nadzorczej, ale nie zostaje dookreślony jej skład osobowy. Na etapie prac legislacyjnych zagadnienie składu tj. wyraźne ograniczenie go do członków rady nadzorczej, powinno zostać jednoznacznie przesądzone. Ponadto, warto poddać pod rozważenie zmniejszenie liczby członków komitetu do dwóch lub generalnie zwiększenie indywidualnych uprawnień członków rady nadzorczej na wzór członków delegowanych w spółce akcyjnej. Bardzo często inwestorzy strategiczni posiadają zaledwie jednego lub dwóch członków Rady, przez co wprowadzane zmiany nie będą wpływać na wyegzekwowanie przez nich swoich praw dostępu do dokumentów tak długo jak długo nie będą w stanie utworzyć komitetu.</p>	Uwaga uwzględniona

426.	Art. 219 ² Art. 382 ¹ k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	<p>Uprawnienie do wyboru doradcy: proponujemy uniwersalną zasadę dla obu komentowanych przepisów, aby umowa spółki albo statut lub uchwała walnego zgromadzenia mogły wyłączyć albo ograniczyć prawo rady nadzorczej do zawierania umów z doradcą rady nadzorczej, w szczególności poprzez określenie maksymalnego łącznego wynagrodzenia wszystkich doradców rady nadzorczej, które spółka może ponieść w trakcie roku obrotowego. Regulowana materia powinna umożliwić wypowiedzenie się wspólnikom i akcjonariuszom w formie uchwały.</p> <p>- Weryfikacja i zakres kompetencji: regulacja nie przewiduje de facto wprost mechanizmu odpowiedzialnego za weryfikację wymogów kompetencyjnych stawianych doradcy rady nadzorczej. Rada nadzorcza arbitralnie wg. swojej preferencji powołuje tzw. doradcę rady nadzorczej, który jako podmiot działający po stronie rady nadzorczej uzyskuje bardzo szerokie uprawnienia wobec zarządu (dotyczące pozyskiwania informacji), ale jednocześnie jest podmiotem niewchodzącym w skład rady nadzorczej. Tym bardziej zatem wymogi wobec doradcy rady nadzorczej powinny być zaostrzone, a mechanizm ich weryfikacji wprost wskazany w Projekcie.</p> <p>- Reprezentacja przy podpisywaniu umowy: wprowadzona w art. 210 KSH reprezentacja spółki przez radę nadzorczą jest wyjątkiem od zasady reprezentacji. Wyjątek ten nie powinien być rozszerzany, dlatego w projektowanych przepisach optymalne byłoby, aby rada nadzorcza wybierała doradcę ale to zarząd powinien reprezentować spółkę w umowie z nim, chyba że zarząd odmawia jej zawarcia. Tym bardziej, że zarząd dowiadyuje się o wartości zawartych przez radę nadzorczą umów dopiero ze sprawozdania.</p> <p>- Informacje od kontrahentów spółki: Po pierwsze, za kontakty z kontrahentami spółki powinien odpowiadać wyłącznie zarząd. Uprawnienie doradcy do samodzielnego kontaktu z kontrahentami spółki jest uprawnieniem nieproporcjonalnym, które może narazić dobre imię spółki. Stąd należy rozważyć usunięcie odpowiednio art. 382¹ §5 KSH oraz art. 219² § 5 KSH. Po drugie, doradca rady nadzorczej jest uprawniony</p>	<p>Zakres regulacji dostosowano do charakteru poszczególnych spółek kapitałowych.</p> <p>Rada nadzorcza wybierając doradcę jest odpowiedzialna za dobór eksperta oraz posiadane przez niego kompetencje oraz doświadczenie. Weryfikacja decyzji rady nadzorczej w tym obszarze przez innych organ spółki wypaczy istotę projektowanego mechanizmu.</p> <p>Projekt podkreśla autonomię rady nadzorczej w omawianym zakresie, stąd uwagi przeczące tej idei nie mogą zostać uwzględnione.</p>
------	--	--------------------------	--	---

		<p>do uzyskania informacji niezbędnych do przeprowadzenia badania od kontrahentów spółki, co wymaga upoważnienia zarządu. Uprawnienie doradcy nie świadczy jednak o tym, iż zarząd ma doradcy takie upoważnienie udzielić. Obowiązkowe upoważnienie nie wynika też z obowiązków, zarządu wobec doradcy, które proponuje regulacja (dotyczą one dostępu do informacji i dokumentacji). Może ono wynikać wyłącznie w przypadku wykładni funkcjonalnej. Celem uniknięcia konfliktu pomiędzy wykładnią literalną, a funkcjonalną, w przypadku pozostawienia w treści Projektu art. 382¹ §5 KSH oraz art. 219² § 5 KSH, zagadnienie to powinno zostać wprost rozstrzygnięte. Ponadto sformułowanie „z upoważnienia zarządu” jest sprzeczne z całym artykułem, gdyż jak wynika z jego treści zarząd może nawet nie wiedzieć o zawartej umowie.</p> <p>- Uwaga dot. przekazywania realizacji zadań: Z regulacji wynika (np.: projektowany art. 219² § 6 KSH), iż doradca może przekazywać realizację badania osobom trzecim, przy czym po pierwsze doradca nie ma ustawowego obowiązku informowania o tym spółki, po drugie, regulacja nie przewiduje warunków kompetencyjnych takich osób. Należy uznać taki stan za niepożądany i wymagający zmiany.</p> <p>- Zastosowanie art. 382¹ 7 KSH do spółki z o.o, zmiana przepisu i wniosek o usunięcie art. 382¹ § 8 KSH: takiego przepisu brakuje przy spółce z o.o. - wydaje się zasadne, aby doradca miał obowiązek sporządzania pisemnego sprawozdania także w przypadku spółki z o.o. Jednocześnie wskazujemy za zbyt daleko idące uprawnienie rady nadzorczej do udostępniania raportu akcjonariuszom, w szczególności w odniesieniu do spółek publicznych. Analogicznie jak w odniesieniu do pozostałych uprawnień informacyjnych akcjonariuszy spółki akcyjnej, o udostępnieniu danych informacji na rzecz akcjonariuszy decydować powinien zarząd. Przyznanie uprawnienia w tym zakresie radzie nadzorczej do samodzielnej decyzji w zakresie przekazania akcjonariuszom określonej informacji, a tym samym do podania informacji do publicznej wiadomości (na akcjonariuszach nie ciąży bowiem w tym zakresie obowiązek poufności), może rodzić ryzyko nadużyć wskazanego</p>	
--	--	--	--

			<p>uprawnienia, w szczególności w przypadku wewnętrznych sporów, co może powodować dla spółki niepowetowaną szkodę (w szczególności w odniesieniu do spółek publicznych). W tym zakresie, nie zabezpiecza spółki ewentualna odpowiedzialność członka rady nadzorczej w oparciu o art. 483 KSH, ponieważ ewentualna wysokość szkody za naruszenie obowiązku lojalności wobec spółki może wielokrotnie przewyższać majątek danego członka rady nadzorczej.</p> <p>Wobec powyższego proponujemy wykreślenie zdania drugiego i nadanie mu następującego brzmienia: „§ 7. Doradca rady nadzorczej sporządza pisemne sprawozdanie z przeprowadzonego badania, zawierające wyodrębnione wnioski z badania i przedstawia je radzie nadzorczej do przyjęcia” oraz jednoczesne usunięcie art. 382¹ §8 KSH.</p>	
427.	Art. 221 ¹ Art. 389 k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	<p>- Ograniczający i nieadekwatny do celu charakter przepisów: Z perspektywy dotychczasowego funkcjonowania rad nadzorczych zmiany te należy uznać za niekorzystne - powodować mogą dodatkowe formalności do spełniania, które w istocie nie usprawnią prac rady nadzorczej – uwagi te tyczą się zarówno art. 221¹ KSH oraz art. 389 KSH. W przypadku jednak zachowania wskazanych przepisów, należy zwrócić uwagę na dwie kwestie. Po pierwsze, w art. 221¹ KSH § 2 brakuje zapisów regulujących minimalny termin na dokonanie zaproszenia na posiedzenie, jeżeli nie zostało to przewidziane w umowie spółki. Po drugie, proponujemy, aby § 1 zdanie drugie i § 2 zdanie drugie art. 221¹ KSH, obok umowy spółki dodać „<i>lub regulamin rady nadzorczej uchwalony przez wspólników</i>”. Rozwiązanie to nie narusza żadnej z istotnych wartości (np.: przejrzystości, bezpieczeństwa), a zdecydowanie uelastyczni wprowadzane zmiany. Proponujemy też analogiczną zmianę w § 1 zdanie drugie i § 2 zdanie drugie art. 389 KSH poprzez dodanie obok statutu spółki zwrotu „<i>lub regulamin rady nadzorczej uchwalony przez Walne Zgromadzenie</i>”.</p> <p>- Zmiany w zakresie art. 389 § 3 KSH oraz 221¹ § 3 KSH: W odniesieniu do spraw nieobjętych porządkiem obrad, co do zasady każdy z członków rady powinien mieć możliwość wypowiedzenia</p>	<p>Uwaga nieprecyzyjna – z jednej strony postuluje się nieregulowanie zakreślonych kwestii, z drugiej zaś doregulowanie zagadnień przekazanych do kompetencji samej rady nadzorczej.</p> <p>Pozostałe uwagi zostały zreplikowane w innych miejscach dokumentu.</p>

		<p>się / podjęcia decyzji w zakresie ich procedowania. W przeciwnych przypadkach, członkowie rady będą pozbawiani decyzyjności i możliwości wypowiedzenia się w przypadku nieobecności na posiedzeniu – nawet z przyczyn losowych.</p> <p>Stąd też proponowana jest zmiana w sposób następujący:</p> <p><i>§ 3. Rada nadzorcza może podejmować podczas posiedzenia uchwały również w sprawach nieobjętych proponowanym porządkiem obrad, jeżeli wszyscy członkowie rady nadzorczej są obecni na posiedzeniu a żaden z członków rady nadzorczej biorących udział w posiedzeniu się temu nie sprzeciwi, chyba że statut spółki stanowi inaczej. Statut spółki może również stanowić, że podjęcie przez radę nadzorczą podczas posiedzenia uchwał w określonych sprawach musi być zapowiedziane w zaproszeniu.</i></p> <p>- Zmiany w zakresie art. 389 § 7 KSH: Przepis bez uzasadnionej potrzeby nakłada obowiązek zwoływania posiedzeń rady nadzorczej spółki akcyjnej co najmniej 4 razy w roku („nie rzadziej niż raz w każdym kwartale roku obrotowego”), podczas gdy aktualne brzmienie KSH (art. 389 § 3 KSH) ustanawia taki obowiązek „nie rzadziej jednak niż trzy razy w roku obrotowym”. Zmiana ta nie została wyjaśniona w uzasadnieniu Projektu i prawdopodobnie jest wynikiem pomyłki legislacyjnej, która w sposób niezamierzony zrównała regulacje dotyczące spółki akcyjnej w tym zakresie z przepisami dotyczącymi spółki z o.o. W rezultacie powstał nieuzasadniony obowiązek częstszego zwoływania posiedzeń Rady Nadzorczej spółek akcyjnych, co z pewnością jest trudnością organizacyjną i czynnikiem kosztotwórczym dla tych spółek akcyjnych, których wewnętrzna organizacja w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej nie wymaga aż tak częstych obligatoryjnych posiedzeń rady nadzorczej.</p> <p>b) Obowiązek ustanowiony w art. 380¹ § 2 KSH wydaje się nieuzasadniony i zbyt daleko idący, w szczególności, że dotyczy również spółek powiązanych (nie tylko zależnych). Należy rozważyć jego usunięcie.</p>	
--	--	---	--

			<p>c) Art. 380¹ § 1 KSH § 5 powinien brzmieć: „<i>Uchwała zgromadzenia akcjonariuszy lub regulamin rady nadzorczej może wyłączać albo ograniczać obowiązki informacyjne określone w § 1 lub 2</i>”.</p> <p>Skoro, jak wskazuje się, sytuacja korporacyjna spółki jest dynamiczna, równie dynamiczna powinna być możliwość kształtowania przepływu informacji przez akcjonariuszy by przeciwdziałać zbędnym obowiązkom i utrudnieniom w pracy organów spółki. Obecna regulacja wprowadza bardzo sztywny stan prawny, wymagający długiej zmian, w efekcie nie przystaje do realiów rynkowych.</p> <p>- Nieprecyzyjny kształt przepisu: W art. 380¹ § 3 pkt. 2 KSH zapis ten odnosi się do obowiązku zarządu udzielania informacji radzie nadzorczej - poza posiedzeniami. Zapis § 4 wskazuje, że informacje mają być udzielane na piśmie, jednak w przypadku informacji udzielanych poza posiedzeniami nie jest jasne komu należy ich udzielać. Całej radzie, poszczególnym członkom, w jaki sposób (gdzie doręczać pismo).</p>	
428.	Art. 384 ¹ Art. 395 § 4 k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	<p>- Małe spółki akcyjne: 384¹ w zw. z art. 17 KSH – w spółkach akcyjnych prywatnych z małą ilością akcjonariuszy taki obowiązek to jedynie dodatkowa ilość zbędnej pracy, gdyż i tak tego typu spółki funkcjonują podobnie jak spółki z o.o. (w relacji akcjonariusz – zarząd). Jeżeli przepis wejdzie w życie w proponowanym brzmieniu, wiele spółek będzie zmuszonych zmienić statuty, aby obowiązek zgody rady nadzorczej wyłączyć co będzie dodatkowo wiązało się z kosztami dla tych spółek. Proponowane byłoby rozważenie, aby statut spółki mógł uzależnić od zgody rady nadzorczej zawarcie przez spółkę ze spółką dominującą, spółką zależną lub spółką z nią powiązaną transakcji, której wartość przekracza wartość wskazaną w statucie.</p> <p>- Modyfikacja art. 384¹ § 3 KSH: dodatkowo proponujemy w art. 384¹ § 3 KSH wykreślenie słów: „<i>lub spółką z nią powiązaną</i>” ze względu na potencjalnie duży krąg podmiotów, jaki należy wziąć pod uwagę.</p> <p>- Modyfikacja art. art. 395 § 4 KSH: proponujemy poniższą modyfikację art. 395 § 4 KSH:</p>	<p>Uwaga dot. różnych wielkości spółek akcyjnych w kontekście art. 384¹ proj. KSH jest słuszna, dlatego właśnie norma ta zawiera konstrukcję „opt out”.</p> <p>Przepis zawarty w art. 395 § 4 KSH uległ modyfikacji na skutek innych uwag zgłoszonych w trakcie konsultacji.</p>

			<p>§ 4. Na żądanie zgłoszone zarządowi, odpisy sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego, sprawozdania rady nadzorczej oraz sprawozdania z badania są wydawane akcjonariuszom, niezwłocznie, nie później niż cztery dni przed wyznaczonym terminem tego walnego zgromadzenia. Jeżeli akcjonariusz wyrazi zgodę, wydanie dokumentów może nastąpić w postaci elektronicznej.</p>	
429.	Art. 587 ¹ Art. 587 ² k.s.h.	Konfederacja Lewiatan	<p>- Uwagi dotyczące sankcji karnych z art. 587¹ KSH: Projektowany art. 587¹ KSH wskazuje sankcję za nie przekazanie w terminie informacji bądź dokumentów, która jest niefunkcjonalna. Po pierwsze, część ze wskazanych obowiązków nie ma wyznaczonego wyrażnie terminu. Po drugie, kara grzywny w wymiarze minimum 50 000 tysięcy złotych nie tylko jest wyjątkowo wysoka, ale też w żaden sposób nie odpowiada wskazaniom ekonomicznej analizy prawa np.: nie uwzględnia charakteru i wielkości spółki (np.: bardzo niewielkie podmioty), czy właściwego stanowiska zawodowego, a tym samym majątności lub zakresu odpowiedzialności osób w niej pracujących. Po trzecie, trudno wskazać jaką funkcję, poza skrajnie represyjną, miałyby pełnić kara ograniczenia wolności za nie przekazanie np.: wyjaśnienia w terminie. W odniesieniu do członków organów tych przedsiębiorców sankcja ta będzie nieproporcjonalnie dolegliwa (mając na uwadze skutki ich działań względem spółki). Co więcej, brak zastrzeżenia górnej granicy kary grzywny (wskazanej ryczałtowo) będzie budziło wątpliwości, co do ewentualnej maksymalnej wysokości kary. Należy mieć wszak na uwadze, że regulacja kodeksowa grzywny przewiduje jej ustalenie w stawkach dziennych (art. 33 KK). Proponujemy zastrzeżenie – tak jak ma to miejsce w przypadku pozostałych przepisów karnych w KSH. – jedynie kary grzywny (bez doprecyzowania jej wysokości). W takim przypadku zastosowanie znajdzie art. 33 KK. W przypadku działania nieumyślnego, sprawca powyższego przestępstwa ma podlegać karze grzywny w wysokości 20 000 złotych. Proponowana sankcja z racji jej „sztywności” budzi wątpliwości w świetle jej zgodności z Konstytucją RP i częścią prawa międzynarodowego. Co więcej, takie określenie sankcji</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona, w zakresie w jakim postuluje odstąpienie od kary sztywnej. W pozostałym zakresie uwaga abstrahuje od ogólnych zasad wymiaru kary za popełnienie przestępstwa, który wymaga wykazania m. in. wyższej niż znikoma szkodliwości społecznej.</p>

			<p>uniemożliwi uwzględnienie przesłanek wymiaru kary określonych w art. 53 KK, a więc zarówno okoliczności łagodzących, jak i obciążających sprawcę. Proponujemy zastrzeżenie – tak jak ma to miejsce w przypadku pozostałych przepisów karnych w KSH – jedynie kary grzywny (bez doprecyzowania jej wysokości). W takim przypadku zastosowanie znajdzie art. 33 KK.</p> <p>- Uwagi dotyczące sankcji karnych z art. 587² KSH: Względem art. 587² należy poczynić analogiczne uwagi jak względem art. 587¹ KSH. Projektowany art. 587² KSH przewiduje tożsame sankcje w związku z nieterminowym, niezgodnym ze stanem faktycznym lub zatajeniem informacji w związku z działalnością doradcy rady nadzorczej. Należy zwrócić uwagę, że przepis odsyła również do hipotezy przepisów art. 2192 § 6, art. 30071a § 6 oraz art. 3821 § 6 KSH, które to przepisy dotyczą obowiązku zachowania tajemnicy, której złamanie nie może polegać na działaniach określonych w projektowanym art. 587² KSH. Rozwiązaniem obecnej nieściśłości może być połączenie art. 587¹ KSH z 587² KSH w zakresie przepisów 2192 § 4, art. 30071a § 4 oraz art. 3821 § 4 KSH. W ten sposób zrówna się sytuację m.in. przedstawienia niepełnych danych radzie nadzorczej, jak i jej ustanowionemu doradcy. Natomiast, złamanie zakazu zachowania poufności informacji, do których zobowiązany jest m.in. doradca rady nadzorczej może stanowić osobny przepis karny (art. 587² KSH). Warto jednak zwrócić uwagę, że w tym zakresie może znajdować zastosowanie m.in. art. 266 § 1 KK.</p>	
430.	Art. 21 ust. 3 b ustawy Prawo upadłościowe	Konfederacja Lewiatan	- Zwolnienie z odpowiedzialności: Proponowany przepis budzi wątpliwości w świetle możliwości zwolnienia się z odpowiedzialności przez członka zarządu, który nie tylko musi wykazać, że przyczyną niewypłacalności tej spółki było wykonanie wiążącego polecenia, ale i wskazać majątek spółki dominującej.	Uwaga nieaktualna, wycofano się w projekcie z przepisu art. 21 ust. 3 b Prawa Upadłościowego.
431.	Art. 6 projektu	Konfederacja Lewiatan	- Wydlużenie vacatio legis: W uzasadnieniu do Projektu wskazano, że przewiduje on stosunkowo długie vacatio legis (trzy miesiące), mając na względzie konieczność dokonania zmian treści umów (statutów) spółek zależnych, polegających na powołaniu się na wspólną strategię gospodarczą grupy spółek (art. 4 § 1 pkt 51 proj.	Uwaga uwzględniona

			<p>KSH), a także obowiązek złożenia wniosku do KRS o dokonanie wzmianki o uczestnictwie w grupie spółek (art. 211 § 2 proj. KSH). Ta ostatnia kwestia będzie wymagała dokonania zmian w systemie informatycznym Krajowego Rejestru Sądowego. Ustalony w Projekcie termin vacatio legis jest niewystarczający. Skoro w pierwszej kolejności będzie potrzebne dokonanie zmian w systemie informatycznym Krajowego Rejestru Sądowego, a dopiero następnie stanie się możliwe dopełnienie obowiązków wynikających z Projektu przez m.in. członków zarządu spółek kapitałowych, to okres ten może okazać się za krótki. Należy wydłużyć okres vacatio legis co najmniej do 6 miesięcy.</p>	
432.	Art. 4 § 1 pkt 5 ¹ k.s.h.	KDPW SA	<p>Zdecydowanie popieramy zaproponowaną koncepcję wyróżnienia kwalifikowanego stosunku dominacji i zależności, opartego, jak rozumiemy, na konieczności wyraźnego ujawnienia w umowie / statucie spółki zależnej tego, że kieruje się ona wspólną strategią gospodarczą grupy umożliwiającą sprawowanie nad nią jednolitego kierownictwa (uważamy, że nie powinna tu znaleźć zastosowania interpretacja dorozumiana wynikająca z takich zapisów statutu/umowy, które nie wprowadzają <i>expressis verbis</i> konieczności kierowania się przez spółki wspólną strategią, ale zapewniają np. unię personalną w organach spółki, optymalizację poszczególnych procesów biznesowych, czy też outsourcing czynności), od zwykłego stosunku dominacji i zależności, do którego nie znajdowałyby zastosowania przepisy dotyczące grupy spółek. Zaproponowane przepisy nowego Działu IV K.s.h. dotyczące grupy spółek, nie powinny bowiem znajdować zastosowania do wszystkich spółek, pomiędzy którymi istnieje stosunek dominacji i zależności. W szczególności stosowanie tych przepisów do spółek prowadzących działalność regulowaną, pozostających ze sobą w stosunku dominacji lub zależności, mogłoby prowadzić do naruszenia przez te spółki wymogów dotyczących prowadzenia tej działalności, skutkującego cofnięciem posiadanych przez nie zezwoleń, bądź nałożeniem na nie lub na członków lub pracowników tych spółek dotkliwych administracyjnych kar pieniężnych przez właściwy organ</p>	<p>Uwaga uwzględniona, gdyż projekt nie obejmuje obecnie tych spółek zależnych, które są spółkami publicznymi, zob. wiersz 59.</p>

		<p>nadzorczy. Uwaga ta dotyczy przede wszystkim takich spółek, które prowadzą działalność regulowaną bezpośrednio przepisami prawa UE. Do spółek takich należy Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. oraz jego spółka zależna, której jest on jedynym akcjonariuszem - KDPW CCP S.A. Obie spółki należą do infrastruktury polskiego rynku kapitałowego zapewniając jego uczestnikom pakiet komplementarnych usług posttransakcyjnych (w szczególności prowadzenie systemu rejestracji zdematerializowanych instrumentów finansowych, dokonywanie rozliczeń i rozrachunków transakcji zawieranych w tych instrumentach, obsługa realizacji wynikających z nich zobowiązań), a prowadzona przez nie działalność jest istotna nie tylko dla prawidłowego funkcjonowania tego rynku, lecz także dla stabilności systemu finansowego w Polsce. Utrata przez te spółki zdolności do świadczenia tych usług stworzyłaby istotne zagrożenie dla stabilności systemu finansowego, ponieważ skutkowałaby paraliżem krajowego rynku kapitałowego i prawdopodobnie koniecznością przejęcia wykonywanych przez nie zadań przez podmioty zagraniczne posiadające odpowiednie europejskie zezwolenia na ich wykonywanie na terytorium UE. Działalność Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. jest regulowana przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 909/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie usprawnienia rozrachunku papierów wartościowych w Unii Europejskiej i w sprawie centralnych depozytów papierów wartościowych, zmieniającego dyrektywy 98/26/WE i 2014/65/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 236/2012 („CSDR”). Przepisy CSDR nie pozwalają na przyjęcie przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. nielimitowanej odpowiedzialności względem wierzycieli spółki zależnej, która ma być związana z wydawaniem wiążących poleceń w ramach grupy spółek, Z treści preambuły CSDR jednoznacznie wynika, że Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. powinien unikać podejmowania jakiegokolwiek ryzyka w ramach innych rodzajów działalności niż ta, która jest objęta zezwoleniem wydanym na podstawie CSDR</p>	
--	--	---	--

		<p>(zob. tiret 29 preambuły CSDR). W związku z tym Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. nie może posiadać udziałów kapitałowych, zdefiniowanych w CSDR poprzez odniesienie do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE w sprawie rocznych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek, ani posiadać bezpośrednio lub pośrednio 20 % lub większej części praw głosu lub kapitału w jakichkolwiek podmiotach innych niż podmioty świadczące podobne usługi, chyba że taki udział kapitałowy został zatwierdzony przez właściwy organ w związku z tym, że jego posiadanie nie zwiększa znacząco profilu ryzyka Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. (art. 18 ust. 3 CSDR), Celem tych przepisów jest odseparowanie podmiotów prowadzących działalność centralnego depozytu papierów wartościowych od wszelkiego ryzyka niezwiązanego bezpośrednio z tą działalnością. Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. uzyskał stosowne zatwierdzenie udziału kapitałowego, jaki posiada w KDPW_CCP S.A., a to dlatego, że działalność, procesy podejmowania decyzji i odpowiedzialność tych podmiotów, są odpowiednio rozdzielone. Obawiamy się, że gdyby do Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. miały znaleźć zastosowanie projektowane przepisy dotyczące grupy spółek, zwiększyłyby one istotnie poziom ryzyka związanego z posiadaniem przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. statusu spółki dominującej względem KDPW_CCP S.A., a co za tym idzie — mogłoby to skutkować koniecznością zbycia przynajmniej części udziałów w tej spółce, a być może — co z uwagi na opisane niżej okoliczności leżące po stronie KDPW_CCP S.A. wydaje się nawet bardziej prawdopodobne - koniecznością zaprzestania prowadzenia przez nią działalności w zakresie rozliczania transakcji zawieranych w instrumentach finansowych na terytorium RP. Należy przy tym zauważyć, że przy takiej interpretacji nastąpiłaby ingerencja ustawodawcy w treść udzielonego przez Komisję Nadzoru Finansowego zatwierdzenia udziału kapitałowego, jaki posiada Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. w KDPW_CCP</p>	
--	--	---	--

		<p>S.A., co mogłoby naruszać zasadę pewności prawa (projekt nie zawiera choćby przepisów przejściowych w tym zakresie).</p> <p>KDPW_CCP S.A. jest z kolei instytucją typu centralnego kontrahenta (CCP) w myśl rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r, w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji („rozporządzenie EMIR”), prowadzącą rozliczenia transakcji zawieranych na rynku kapitałowym w Polsce. CCP pełni rolę swoistego „gwaranta” na rynku kapitałowym, stając się stroną każdej rozliczanej transakcji i przejmując na siebie wynikające z niej zobowiązania. Dlatego też zgodnie z rozporządzeniem EMIR oraz standardami technicznymi wydanymi na jego podstawie także w formie rozporządzeń, KDPW_CCP S.A. powinien w sposób ciągły spełniać rygorystyczne wymagania kapitałowe i organizacyjne, które zostały tam określone. Stosownie do art, 16 ust. 1 rozporządzenia EMIR KDPW_CCP S.A. powinien posiadać stały i rozporządzalny przez niego kapitał założycielski, a na podstawie art, 43 ust. 1 rozporządzenia EMIR — powinien utrzymywać wystarczające prefinansowane zasoby finansowe, dostępne na pokrycie ewentualnych strat przekraczających straty, które mogą być pokryte z wymaganych depozytów zabezpieczających. Trzeba tu też wskazać, że zgodnie z rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) Nr 152/2013 z dnia 19 grudnia 2012 r. uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących wymogów kapitałowych obowiązujących partnerów centralnych, KDPW_CCP S.A. musi posiadać kapitał, obejmujący zyski zatrzymane i rezerwy, który powinien być zawsze co najmniej równy sumie obowiązujących wymogów kapitałowych z tytułu likwidacji lub restrukturyzacji jego działalności, z tytułu ryzyka operacyjnego i ryzyka prawnego, wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego, ryzyka kontrahenta i ryzyka rynkowego, jak też z tytułu ryzyka ekonomicznego, W związku z tym KDPW_CCP S.A.</p>	
--	--	--	--

		<p>musi posiadać odpowiednią niezależność w tym zakresie od swojej spółki dominującej.</p> <p>Na szczególną uwagę w zakresie utrzymywania odpowiedniej niezależności CCP, zasługują przepisy rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 153/2013 z dnia 19 grudnia 2012 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących wymogów obowiązujących kontrahentów centralnych. Zgodnie z art. 3 ust. 5 w/w standardu technicznego CCP wchodzący w skład grupy ma uwzględniać wszelki wpływ grupy na swoje własne zasady zarządzania, w tym to, czy posiada niezbędny poziom niezależności, aby wywiązywać się ze swoich obowiązków regulacyjnych jako odrębna osoba prawna, oraz to, czy do osłabienia jego niezależności może przyczynić się struktura grupy lub dowolny członek zarządu, który jest jednocześnie członkiem zarządu innego podmiotu należącego do tej samej grupy. Stosownie zaś do art. 4 ust. 4 w/w standardu technicznego zasady zarządzania mają zapewniać przyjęcie przez Zarząd CCP ostatecznej odpowiedzialności za zarządzanie ryzykiem, na które CCP jest narażony. Zostało to też podkreślone w przypadku outsourcingu przez CCP realizowanych czynności. Stosownie do art. 35 ust. 1 rozporządzenia EMIR CCP powinien pozostawać bowiem w pełni odpowiedzialny i niezależny w przypadku outsourcingu usług. Outsourcing nie powinien prowadzić do przekazania odpowiedzialności ani pozbawienia CCP niezbędnych systemów i kontroli zarządzania ryzykiem, na jakie jest narażony (zob. art. 35 ust. 1 lit. a i e rozporządzenia EMIR).</p> <p>Reasumując, pragniemy zwrócić uwagę, że ewentualne stosowanie projektowanych przepisów dotyczących grupy spółek do Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. oraz do KDPW_CCP S.A. mogłoby prowadzić do naruszenia przez te spółki warunków prowadzenia działalności objętej posiadanymi przez nie zezwoleniami wydanymi na podstawie ww. rozporządzeń UE i w konsekwencji mogłoby zagrozić bezpiecznemu funkcjonowaniu rynku kapitałowego w Polsce, stabilności krajowego systemu</p>	
--	--	--	--

			<p>finansowego, zaś członków zarządów i pracowników tych spółek mogłoby narazić na pieniężne kary administracyjne, o których mowa w tych rozporządzeniach. Przyjmujemy, że proponowane zmiany, poprzez uzależnienie stosowania przepisów o grupie spółek od wprowadzenia do statutu spółki zależnej wyraźnego, a nie dorozumianego, jak zakładamy, zapisu o kierowaniu się przez tę spółkę wspólną strategią gospodarczą grupy, umożliwiają uniknięcie tych zagrożeń. Proponujemy też rozważyć uzależnienie możliwości zastosowania tych przepisów od wymaganych zezwoleń/zgód właściwych organów w przypadku podmiotów nadzorowanych przez te organy, w szczególności jeżeli ich zastosowanie mogłoby doprowadzić do naruszenia innych przepisów prawa lub uzyskanych wcześniej decyzji administracyjnych.</p>	
433.	Art. 21 ¹ k.s.h.	KDPW SA	<p>przypadku spółek, które świadczą na rzecz klientów usługi w zakresie działalności regulowanej, wydaje się, że przepis ten powinien nakazywać uwzględnianie przez takie spółki także interesów ich klientów. Należy zauważyć, że niektóre spółki, które świadczą usługi na rynku finansowym, mają prawny obowiązek prowadzenia działalności zgodnie z zasadami bezpieczeństwa obrotu lub interesem swoich klientów (np. firmy inwestycyjne, fundusze inwestycyjne, Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.), Należałoby więc rozważyć wykluczenie możliwości włączenia takich spółek do grupy spółek, albo wprowadzenie zastrzeżenia, że kierowanie się przez nie interesem grupy spółek nie może naruszać uzasadnionego interesu ich klientów, a także nie może prowadzić do naruszenia innych warunków prowadzonej przez nie działalności regulowanej.</p> <p>Uważamy dodatkowo za zasadne, aby rozważyć odwołanie się do przepisów szczególnych wymagających udzielenia odpowiednich zezwoleń, jakie powinny znaleźć zastosowanie przy podjęciu przez podmioty nadzorowane decyzji w sprawie kierowania się interesem grupy spółek.</p>	<p>Projekt de facto uwzględnia interes klientów spółek należących do grupy, jeżeli osoby te stają się wierzycielami spółki. Kwestie potrzeby uwzględnienia przepisów szczególnych wiążących się ze szczególnym statusem publicznoprawnym spółki należącej do grupy spółek reguluje obecnie art. 21² § 1 in fine.</p>
434.	Art. 21 ³ § 1 k.s.h	KDPW SA	<p>Wydaje się, że w przypadku spółek prowadzących działalność regulowaną, o których mowa w uwadze nr 2 powyżej, naruszenie</p>	<p>Uwaga uwzględniona, zob. art. 21² § 1 in fine.</p>

			uzasadnionych interesów klientów lub naruszenie wymogów dotyczących prowadzonej przez nie działalności regulowanej, powinny zostać uznane za przesłanki negatywne, wyłączające możliwość podjęcia uchwały przez zarząd albo radę dyrektorów spółki zależnej w sprawie wykonania polecenia spółki dominującej.	
435.	Art. 21 ⁴ k.s.h.	KDPW SA	Naszym zdaniem spółki zależne prowadzące działalność regulowaną, o których mowa w uwadze nr 2 powyżej, w tym także jednoosobowe spółki zależne, nie powinny być pozbawione możliwości odmowy wykonania polecenia spółki dominującej, jeżeli jego wykonanie mogłoby prowadzić do naruszenia uzasadnionych interesów klientów spółki zależnej lub naruszenia wymogów dotyczących prowadzonej przez nią działalności regulowanej. W takiej sytuacji spółka zależna, także jednoosobowa, powinna naszym zdaniem odmówić wykonania polecenia. W uzasadnieniu projektu wskazano, że w przypadku gdy spółka dominująca posiada spółki jednoosobowe, bezprzedmiotowa staje się potrzeba ochrony współników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej, ze względu na ich brak, Należy jednak zwrócić uwagę, że niektóre jednoosobowe spółki zależne prowadzą działalność nadzorowaną i regulowaną, w tym przepisami prawa europejskiego, które znajdują do niech bezpośrednie zastosowanie, i zarówno spółki te, jak też członkowie zarządu takich spółek oraz niektórzy pracownicy mogą zostać pociągnięci do odpowiedzialności administracyjnej za działanie z naruszeniem przepisów regulujących zasady prowadzenia działalności przez takie spółki, w tym przepisy o wymogach kapitałowych dla takiej spółki, o wymogu ostrożnego i stabilnego zarządzania spółką oraz o odpowiednim zarządzaniu przez nią ryzykiem;	Uwaga uwzględniona, zob. art. 21 ⁶ § 1 in fine.
436.	Art. 21 ⁶ k.s.h.	KDPW SA	W par. 1 należałoby rozważyć wyłączenie prawa dostępu spółki dominującej do dokumentów i informacji w zakresie, w jakim mogłoby to prowadzić do naruszenia obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej nałożonego na spółkę zależną lub członków jej organów i pracowników.	Uwaga uwzględniona, j.w.
437.	Art. 21 ⁷ k.s.h.	KDPW SA	Kwestia dopuszczalności lub niedopuszczalności przekazywania informacji poufnych lub objętych tajemnicą zawodową członkom	Zob. wiersz 435.

			<p>radę nadzorczą spółki dominującej, w ramach sprawowania przez radę nadzorczą spółki dominującej nadzoru nad realizacją interesu grupy, powinna zostać w sposób jednoznaczny uregulowana. Należy też rozważyć, czy przepis ten nie powoduje nadmiernego rozszerzenia grupy osób posiadających dostęp do informacji poufnych o spółkach publicznych oraz czy ta okoliczność nie powinna zostać uwzględniona w przepisach o ochronie informacji poufnych w spółkach publicznych</p>	
438.	Art. 21 ⁹ § 3 k.s.h.	KDPW SA	<p>Przepis nie określa, w jakim terminie spółka powinna zająć stanowisko na wezwanie sądu rejestrowego. W konsekwencji nie jest też jasne, w jakim terminie sąd ma wyznaczyć audytora w razie braku odpowiedzi ze strony spółki</p>	Uwaga uwzględniona.
439.	Art. 21 ¹⁰ § 3 k.s.h.	KDPW SA	<p>Przepis nie jest jasny. Po pierwsze stwierdza on, że uprawnienie do żądania odkupienia udziałów lub akcji w spółce zależnej, może być wykonywane nie częściej niż raz w roku obrotowym. Wydaje się, że takie uprawnienie może zostać wykonane tylko raz, ponieważ w razie skorzystania z niego akcje lub udziały żądającego powinny zostać odkupione, Po drugie nie jest jasne, kto powinien dokonać odkupu akcji — z § 1 wynika, że zobowiązana do tego ma być spółka dominująca, jednakże w § 3 mówi się o możliwości zgłoszenia zamiaru odkupu akcji spółki zależnej przez więcej niż jednego wspólnika albo akcjonariusza tej spółki.</p>	Uwaga polemiczna, materia interpretacji.
440.	Art. 21 ¹² § 1 k.s.h.	KDPW SA	<p>Wydaje się, że spółka dominująca będąca jedynym akcjonariuszem spółki zależnej i ustalająca w związku z tym treść statutu spółki zależnej będzie zawsze dążyła do wyłączenia swojej odpowiedzialności wobec spółki zależnej. Z kolei projektowane przepisy zakładają, że spółka zależna, w której jedynym akcjonariuszem jest spółka dominująca, nie może odmówić wykonania polecenia spółki dominującej, Zatem zwolnienie spółki dominującej z odpowiedzialności wobec spółki zależnej wydaje się nie znajdować uzasadnienia w świetle przywołanej w uzasadnieniu projektu zasady, zgodnie z którą „z decyzją powinna być zawsze związana odpowiedzialność, rozmijanie się bowiem sfery „decyzji” oraz sfery „odpowiedzialności”, z reguły prowadzi do rozwiązań patologicznych”</p>	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 32.

441.	Art. 21 ¹⁴ § 1 k.s.h.	KDPW SA	Wierzyciele spółki zależnej mogą mieć problem w udowodnieniu przed sądem, że wyrządzona im szkoda powstała w następstwie wykonania przez spółkę zależną wiążącego polecenia spółki dominującej. Uchwała spółki zależnej o wykonaniu polecenia udzielonego jej przez spółkę dominującą nie musi być bowiem upubliczniana.	Uwaga polemiczna, projekt nie może ingerować w rozkład ciężaru dowodu z art. 6 KC.
442.	Art. 21 ¹⁵ k.s.h.	KDPW SA	W kontekście przyznania możliwości stosowania przepisów o grupie spółek holdingom, w których podmiotem dominującym byłby fundusz inwestycyjny, zasadne wydaje się pytanie, czy w takim przypadku odpowiedzialność, którą zgodnie z tymi przepisami ponosi spółka dominująca, powinna być przypisana funduszowi inwestycyjnemu (wówczas w istocie ekonomiczną odpowiedzialność ponosić będą jego uczestnicy), czy też zarządzającemu nim towarzystwu, które w istocie byłoby podmiotem faktycznie formułującym polecenia kierowane do spółki zależnej.	Uwaga nieaktualna, zob. nowe brzmienie art. 21 ¹⁵ § 1.
443.	Art. 208 ¹ k.s.h.	KDPW SA	Nie jest jasne, czy uchwały zarządu powinny być protokołowane także w przypadku, gdy zostały podjęte korespondencyjnie albo za pomocą środków porozumiewania się na odległość.	Również takie uchwały będą wymagały protokołowania, natomiast projekt przewiduje uproszczenia w zakresie zasad protokołowania.
444.	Art. 209 ¹ k.s.h.	KDPW SA	Wydaje się, że członek zarządu spółki dominującej w grupie spółek powinien być także zobowiązany do zachowania tajemnic spółek zależnych, do których miał dostęp, na analogicznych zasadach, jak w odniesieniu do tajemnic spółki dominującej.	Obowiązek zachowania tajemnicy został uregulowany na poziomie grupy spółek.
445.	Art. 214 ¹ k.s.h.	KDPW SA	Wydaje się, że członek rady nadzorczej spółki dominującej w grupie spółek powinien być także zobowiązany do zachowania tajemnic spółek zależnych, do których miał dostęp, na analogicznych zasadach, jak w odniesieniu do tajemnic spółki dominującej.	Obowiązek zachowania tajemnicy został uregulowany na poziomie grupy spółek.
446.	Art. 219 § 4 k.s.h.	KDPW SA	Naszym zdaniem należałoby wyłączyć możliwość pozyskiwania przez radę nadzorczą informacji dotyczących spółek zależnych lub powiązanych, objętych tajemnicą zawodową lub inną tajemnicą chronioną prawem.	Wydaje się, że w sytuacji gdy klientem jest spółka to tajemnica nie dotyczy przekazania informacji jej organowi. W innych wypadkach oczywiście tajemnica będzie obowiązywała.
447.	Art. 219 § 4 ¹ k.s.h.	KDPW SA	Przepis powinien odnosić się wprost do zarządu, a nie do nieokreślonego bliżej organu, gdyż jedynym organem spółki, do	Uwaga nieuwzględniona. Przepis należy czytać łącznie z § 4.

			którego określone w nim żądanie może zostać zgłoszone, jest zarząd	
448.	Art. 300 ⁷¹ § 1 i 1 ¹ k.s.h.	KDPW SA	Należałoby rozważyć wyłączenie możliwości pozyskiwania przez radę nadzorczą informacji dotyczących spółek zależnych lub powiązanych, objętych tajemnicą zawodową lub inną tajemnicą chronioną prawem. Przepis § 1 ¹ powinien odnosić się wprost do zarządu, a nie do bliżej nieokreślonego organu, gdyż żądanie może zostać zgłoszone wyłącznie zarządowi.	j.w.
449.	Art. 376 k.s.h.	KDPW SA	Zaproponowane nowe brzmienie tego przepisu posługuje się wciąż zwrotem „obecni członkowie zarządu”, co wywołuje wątpliwości co do tego, jaki wpływ na treść protokołu i zasady jego sporządzania (podpisywania) ma to, że uchwały były podejmowane na posiedzeniu, w którym wszyscy lub niektórzy członkowie zarządu uczestniczyli w sposób zdalny, albo były podejmowane poza posiedzeniem, albo były podejmowane z wykorzystaniem przez niektórych członków zarządu możliwości oddania głosu na piśmie za pośrednictwem innego członka zarządu (art. 371 § 3 ¹ -3 ³ K.s.h.).	Uwaga nie uwzględniona. Problem możliwy do rozwiązania w drodze wykładni.
450.	Art. 377 ¹ k.s.h.	KDPW SA	Wydaje się, że członek zarządu spółki dominującej w grupie spółek powinien być także zobowiązany do zachowania tajemnic spółek zależnych, do których miał dostęp, na analogicznych zasadach, jak w odniesieniu do tajemnic spółki dominującej.	Obowiązek zachowania tajemnicy został uregulowany na poziomie grupy spółek.
451.	Art. 382 § 4 ¹ oraz § 4 ² k.s.h.	KDPW SA	Według projektowanego przepisu zarząd nie może ograniczać dostępu członków rady nadzorczej do żądanych przez nich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień. Należy jednak zauważyć, że rada nadzorcza działa kolegialnie, a uprawnienie do składania takiego żądania zostało przyznane radzie nadzorczej, w związku z czym przepis ten powinien zakazywać ograniczania dostępu rady nadzorczej, a nie jej członków, do odpowiednich informacji i dokumentów. Ponadto uwaga analogiczna jak do art. 1 pkt 14 (art. 219 par. 4 ¹ K.s.h.) — pkt 15 powyżej.	Uwaga niezasadna.

452.	Art. 377 ¹ k.s.h.	KDPW SA	Wydaje się, że członek rady nadzorczej spółki dominującej w grupie spółek powinien być także zobowiązany do zachowania tajemnic spółek zależnych, do których miał dostęp, na analogicznych zasadach, jak w odniesieniu do tajemnic spółki dominującej.	Obowiązek zachowania tajemnicy został uregulowany na poziomie grupy spółek.
453.	Art. 389 § 2 k.s.h.	KDPW SA	w zdaniu pierwszym należy wykreślić wyraz „określające”	Uwaga uwzględniona.
454.	Art. 390 ¹ § 1 pkt 2 k.s.h.	KDPW SA	Mając na uwadze to, że zgodnie z art. 385 § 1 K.s.h. rada nadzorcza może składać się z 3 członków, a w spółkach publicznych — z 5 członków, w naszym przekonaniu wymóg, aby doraźne lub stałe komitety rady nadzorczej składały się co najmniej z 3 członków, jest nadmiarowy i zbędny. Nie widzimy powodu uzasadniającego brak możliwości powoływania komitetów mających w składzie 2 członków rady nadzorczej, dlatego też proponujemy rezygnację z określania w tym przepisie minimalnej liczby członków rady wchodzących w skład komitetów.	Uwaga uwzględniona.
455.	Art. 587 ¹ Art. 587 ² k.s.h.	KDPW SA	Wydaje się, że nieумыślne popełnienie czynów, o których mowa w tych przepisach, nie powinno być przestępstwem. W praktyce może się zdarzyć nieумыślne naruszenie terminu przekazania informacji lub omyłkowe albo wynikające z nieporozumienia przekazanie informacji niezgodnych ze stanem faktycznym. Traktowanie takich przypadków jako przestępstw wydaje się zbyt daleko idące.	Uwaga nieuwzględniona.
456.	Art. 328 ¹⁴ k.s.h.	KDPW SA	Chcielibyśmy zgłosić pilną potrzebę wprowadzenia do Kodeksu spółek handlowych zmian, które po wejściu w życie przepisów przewidujących obligatoryjną dematerializację akcji, ułatwiłyby spółkom niepublicznym, których akcje będą rejestrowane w depozycie papierów wartościowych zgodnie z art. 328 ¹¹ § 1 K.s.h., przeprowadzanie walnych zgromadzeń. Chodzi o zmiany, które umożliwią takim spółkom przeprowadzanie walnych zgromadzeń bez ich formalnego zwoływania, a także zwoływanie ich w trybie określonym w art. 402 § 3 K.s.h. w przypadku, gdy wprowadzone w danej spółce ograniczenia dotyczące zbywalności akcji są tego rodzaju, że umożliwiają spółce ustalenie kręgu akcjonariuszy, do których powinny zostać skierowane listy polecane lub przesyłki kurierskie zawierające ogłoszenia o walnym zgromadzeniu. Dotyczący tej materii przepis art. 328 ¹⁴ K.s.h., w swoim obecnym	Kwestia wykracza poza zamierzone ramy nowelizacji, ale zasadność wprowadzenia zmian zostanie przeanalizowana.

		<p>brzmieniu (przepis ten wejdzie w życie z dniem 1 marca 2021 r.) nakazuje spółkom niepublicznym, których akcje będą rejestrowane w depozycie papierów wartościowych, stosowanie przepisów o organizacji walnego zgromadzenia spółki publicznej, a więc odsyła on w istocie do przepisów zawartych m. in. w art. 401 § 4, art. 402¹ (z wyłączeniem wymogu przekazania informacji bieżącej o walnym zgromadzeniu zgodnie z przepisami ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych), art. 402³ art. 406³, art. 406⁵ § 4 K.s.h. Choć rozwiązanie to uznajemy za systemowo spójne i zasadne, ponieważ wprowadza ono jednolite i przewidywalne dla akcjonariuszy zasady ustalania uprawnionych oraz wykonywania prawa do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu ze wszystkich akcji zapisanych na ich rachunkach papierów wartościowych, niezależnie od posiadania, czy też nieposiadania przez spółkę (emitenta) statusu spółki publicznej, uważamy jednak, że niektóre wymogi wynikające z tych przepisów są nadmiarowe w przypadku spółek niepublicznych, a spółki te, przynajmniej w przypadku, gdy posiadają niezbyt liczebny i względnie stały, znany im akcjonariat, nie powinny być całkowicie pozbawiane możliwości organizowania walnych zgromadzeń na zasadach określonych w art. 402 § 3 lub w art. 405 § 1 K.s.h..</p> <p>W związku z powyższym proponujemy nadanie następującego brzmienia art. 328¹⁴ K.s.h.:</p> <p>„Art. 328¹⁴ § 1. Z zastrzeżeniem ust, 2-5, do spółki niebędącej spółką publiczną, której akcje są zarejestrowane w depozycie papierów wartościowych, stosuje się przepisy o organizacji walnego zgromadzenia spółki publicznej. W odniesieniu do takiej spółki nie stosuje się przewidzianego w art. 402¹ § 1 wymogu zwołania walnego zgromadzenia w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących zgodnie z przepisami o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, a</p>	
--	--	---	--

		<p>także przepisów art. 401 § 4 zdanie drugie, art. 402² pkt 2, art. 402³ § 1 pkt 2-4, art. 406⁵ § 4, art. 407 § 1¹, 412² § 2-4 i art. 413 § 2.</p> <p>§ 2. Spółka niebędąca spółką publiczną, której akcje zostały zarejestrowane w depozycie papierów wartościowych, może odbyć walne zgromadzenie na zasadach określonych w art. 405, o ile jej akcje nie są przedmiotem zastawu lub użytkowania. Akcjonariusz potwierdza prawo do udziału w takim zgromadzeniu za pomocą świadectwa depozytowego, o którym mowa w art. 9 ustawy z dnia 29 lipca 2009 r. o obrocie instrumentami finansowymi, wystawionego w celu odbycia walnego zgromadzenia na zasadach określonych w art. 405. Do świadectwa depozytowego wystawionego w celu odbycia walnego zgromadzenia na zasadach określonych w art. 405, nie stosuje się wyłączenia, o którym mowa w art. 9 ust. 2 tej ustawy.</p> <p>§ 3. Spółka niebędąca spółką publiczną, której akcje zostały zarejestrowane w depozycie papierów wartościowych może zwołać walne zgromadzenie na zasadach określonych w art. 402 § 3, jeżeli jej statut uzależnia rozporządzenie akcjami od zgody spółki lub jej organu. W takim przypadku prawo uczestniczenia w walnym zgromadzeniu mają osoby będące akcjonariuszami spółki na tydzień przed dniem walnego zgromadzenia oraz zastawnicy i użytkownicy, którym przysługuje prawo głosu, jeżeli ustanowienie na ich rzecz ograniczonego prawa rzeczowego jest zarejestrowane na rachunku papierów wartościowych na tydzień przed dniem walnego zgromadzenia (dzień rejestracji uczestnictwa w walnym zgromadzeniu).</p> <p>§ 4. W przypadku zwołania walnego zgromadzenia na zasadach określonych w art. 402 § 3 przez spółkę niebędącą spółką publiczną, której akcje zostały zarejestrowane w depozycie papierów wartościowych, na żądanie uprawnionego z akcji albo zastawnika lub użytkownika, któremu przysługuje prawo głosu, zgłoszone najpóźniej na 3 dni przed dniem walnego zgromadzenia, oraz na podstawie złożonego przez niego oświadczenia potwierdzającego zwołanie w tym trybie walnego zgromadzenia oraz datę tego zgromadzenia, podmiot prowadzący rachunek papierów</p>	
--	--	---	--

			<p>wartościowych wystawia mu imienne zaświadczenie o prawie uczestnictwa w walnym zgromadzeniu, o którym mowa w art. 406³ § 2, wskazując w nim dodatkowo datę oraz tryb zwołania tego walnego zgromadzenia, Na podstawie wystawionych imiennych zaświadczeń o prawie uczestnictwa w walnym zgromadzeniu zwołanym na zasadach określonych w art. 402 § 3 przez spółkę niebędącą spółką publiczną, której akcje zostały zarejestrowane w depozycie papierów wartościowych, nie sporządza się wykazów, o których mowa w art. 406³ § 6.</p> <p>§ 5 W odniesieniu do akcji spółki niebędącej spółką publiczną, które zostały zarejestrowane w depozycie papierów wartościowych i są zapisane na rachunku zbiorczym, za zaświadczenie o prawie uczestnictwa w walnym zgromadzeniu wystawione w związku z walnym zgromadzeniem zwołanym na zasadach określonych w art. 402 § 3, uważa się również dokument o treści wskazanej w art. 406³ § 1, wskazujący dodatkowo datę i tryb zwołania tego walnego zgromadzenia, sporządzony w języku polskim lub angielskim, wystawiony przez posiadacza tego rachunku i potwierdzony przez podmiot prowadzący ten rachunek. W takim przypadku przepisu art. 406³ § 5 nie stosuje się."</p>	
457.	Art. 23 ³ § 2 k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	<p>Proponowana Zmiana: Podjęcie uchwały, o której mowa w § 1 nastąpi, jeżeli nie narusza to interesu tej spółki lub jeżeli spółka dominująca złoży oświadczenie na wypadek poniesienia szkody przez spółkę zależną w wyniku wykonania polecenia spółki dominującej, w którym zobowiąże się lub inną spółkę należącą do grupy spółek, do naprawienia tej szkody we właściwym czasie, nie dłuższym jednak niż dwa lata od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę.</p>	Uwaga polemiczna, nieuwzględniona, projekt zakłada koncepcję ochrony korporacyjnej różnych grup interesu w związku z funkcjonowaniem grup spółek, która to ochrona działa ex lege, a nie zaś modelu ochrony kontraktowej, do czego zmierza uwaga 458 tj. obowiązku złożenia oświadczenia o przejęciu odpowiedzialności przez spółkę dominującą. Możliwość ochrony kontraktowej nie jest wykluczona w świetle projektu, gdyż znajduje ona swą podstawę prawną w art. 353 ¹ KC.
458.	Art. 23 ³ § 3 pkt. 3) k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	<p>Proponowana Zmiana:</p>	J.w.

			zobowiązanie spółki dominującej do naprawienia spółce zależnej szkody, poniesionej w wyniku stosowania się do polecenia spółki dominującej, określone na podstawie oświadczenia spółki dominującej w tym zakresie. Przewidywany sposób i czas naprawienia powyższej szkody, zostanie określony przez spółkę dominującą na podstawie odrębnego, pisemnego oświadczenia, jeżeli szkoda taka faktycznie powstanie.	
459.	Art. 23 ⁴ § 3 k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	Proponowana Zmiana: Spółka zależna, należąca do grupy spółek, inna niż wskazana w § 1 i 2 odmawia wykonania polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 212 § 1, jeżeli po dokonaniu analizy informacji i dokumentacji związanych z tym poleceniem, istnieje uzasadniona obawa, że jest ono sprzeczne z interesem tej spółki i wyrządzi jej szkodę, która nie będzie naprawiona przez spółkę dominującą lub inną spółkę zależną należącą do grupy spółek w okresie najbliższych dwóch lat, licząc od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę oraz jeżeli ta niekorzystna okoliczność stanowi zagrożenie dla dalszej egzystencji spółki zależnej. Umowa albo statut spółki zależnej mogą przewidywać surowsze wymogi odmowy wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej.	Nadregulacja, jest oczywiste, że odmowa wiążącego polecenia przez spółkę zależną może się wiązać z koniecznością przeprowadzenia uprzednich analiz.
460.	Art. 23 ⁸ § 1 k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	Proponowana Zmiana: Zarząd albo rada dyrektorów spółki zależnej należącej do grupy spółek sporządza sprawozdanie o powiązaniach tej spółki ze spółką dominującą za okres ostatniego roku obrotowego. Sprawozdanie to może stanowić część sprawozdania zarządu, o którym mowa w art. 231 § 2 pkt 1, art. 30082 § 2 pkt 1 i art. 395 § 2 pkt 1, jeżeli spółka zależna je sporządza.	Uwaga uwzględniona.
461.	Art. 23 ¹¹ § 1 k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	Proponowana Zmiana: W przypadku, gdy spółka dominująca bezpośrednio bądź pośrednio reprezentuje co najmniej 90% kapitału zakładowego spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek, spółka dominująca może żądać wykupienia udziałów albo akcji należących do wspólnika albo akcjonariusza takiej spółki zależnej na zasadach określonych w art. 417.	J.w.

462.	Art. 208 ¹ k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	Proponowana Zmiana: Uchwały zarządu są protokołowane. Do protokołów zarządu stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące protokołów zgromadzenia wspólników.	Uwaga nieuwzględniona. Odpowiednie stosowanie mogłoby rodzić wątpliwości z uwagi na odmienny charakter organów.
463.	Art. 209 ¹ § 1 k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	Proponowana Zmiana: Członek zarządu powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności, z dbałością o dobre imię oraz renomę spółki.	Pojęcie obowiązku lojalności występuje powszechnie w doktrynie prawa handlowego, zarówno w kraju jak i za granicą. Wprowadzone zostało także w ustawodawstwie wielu państw. Obowiązek lojalności ma szerszy zakres aniżeli sformułowanie „dbałość o dobre imię oraz renomę spółki”. Ponadto pojęcie obowiązku lojalności występuje już na gruncie przepisów o prostej spółce akcyjnej.
464.	Art. 209 ¹ § 2 k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	Proponowana Zmiana: Członek zarządu nie może ujawniać tajemnic spółki także po wygaśnięciu mandatu. Tajemnica spółki rozumiana jest jako tajemnica przedsiębiorstwa określona w art. 11 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.	Pojęcie „tajemnicy spółki” nawiązuje do pojęcia tajemnicy przedsiębiorstwa występującego na gruncie przepisu art. 55 ¹ KC, wychodzi też poza ściśle rozumiane tajemnice przedsiębiorstwa chronione na podstawie przepisu art. 11 ust. 2 ZNKU. Celowo nie odwołano się wprost do ZNKU, gdyż tajemnice przedsiębiorstwa są i tak w ten sposób chronione, natomiast pojęcie tajemnicy spółki ma objąć informacje pozyskane w trakcie pełnienia mandatu. Pojęciem tym posłużył się ustawodawca w przepisach o prostej spółce akcyjnej (art. 300 ⁵⁵ KSH). Pojęcie to występuje też na gruncie

				niemieckiej ustawy o spółce akcyjnej (np. § 93 AktG).
465.	Art. 214 ¹ § 2 k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	Proponowana Zmiana: Członek rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej nie może ujawniać tajemnic spółki także po wygaśnięciu mandatu. Tajemnica spółki rozumiana jest jako tajemnica przedsiębiorstwa określona w art. 11 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.	j.w.
466.	Art. 220 ¹ § 2 k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	Proponowana Zmiana: Przed podjęciem decyzji o wyrażeniu zgody na zawarcie transakcji określonej w § 1, zarząd powinien udzielić radzie nadzorczej w szczególności informacji o: 1) firmie lub innym oznaczeniu stron transakcji; 2) charakterze powiązań pomiędzy spółką a pozostałymi stronami transakcji; 3) wartości transakcji; 4) okolicznościach niezbędnych do oceny, czy transakcja jest uzasadniona interesem spółki; 5) przedmiocie transakcji.	Uwaga uwzględniona
467.	Art. 222 § 2 k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	Proponowana Zmiana: Z przebiegu posiedzenia rady nadzorczej sporządza się protokół. Do protokołów rady nadzorczej stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące protokołów zgromadzenia wspólników	j.w.
468.	Art. 222 § 4 ¹ k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	Proponowana Zmiana: Głosowania rady nadzorczej są jawne, chyba że dotyczą spraw osobowych albo umowa spółki lub regulamin rady nadzorczej stanowi inaczej.”;	Uwaga nieuwzględniona. W ocenie projektodawców brak podstaw do odmiennego traktowania uchwał w sprawach osobowych.
469.	Art. 228 k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	Proponowana Zmiana: uchyla się art. 228 pkt. 6)	Uwaga uwzględniona.
470.	Art. 300 ⁵⁸ § 5 k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	Proponowana Zmiana: Uchwały organu są protokołowane. Do protokołów organu stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące protokołów walnego zgromadzenia.	Stosowanie do organów nadzorczych przepisów o protokołach zgromadzenia wspólników nie jest celowe, gdyż inny jest charakter tych protokołów, co wiąże

				się ze specyfiką organów spółki, zatem bardziej zasadne jest stosowanie przepisów o protokołach zarządu.
471.	Art. 300 ⁶⁹ § 4 ² k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	<p>Proponowana Zmiana: Przed podjęciem decyzji o wyrażeniu zgody na zawarcie transakcji określonej w § 41, zarząd powinien udzielić radzie nadzorczej w szczególności informacji o:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) firmie lub innym oznaczeniu stron transakcji; 2) charakterze powiązań pomiędzy spółką a pozostałymi stronami transakcji; 3) wartości transakcji; 4) okolicznościach niezbędnych do oceny, czy transakcja jest uzasadniona interesem spółki; 5) przedmiocie transakcji. 	Uwaga uwzględniona.
472.	Art. 376 k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	<p>Proponowana Zmiana: Uchwały zarządu są protokołowane. Do protokołów zarządu stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące protokołów walnego zgromadzenia.</p>	j.w.
473.	Art. 377 ¹ § 1 k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	<p>Proponowana Zmiana: Członek zarządu powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności, z dbałością o dobre imię oraz renomę spółki.</p>	Pojęcie obowiązku lojalności występuje powszechnie w doktrynie prawa handlowego, zarówno w kraju jak i za granicą. Wprowadzone zostało także w ustawodawstwie wielu państw. Obowiązek lojalności ma szerszy zakres aniżeli sformułowanie „dbałość o dobre imię oraz renomę spółki”. Ponadto pojęcie obowiązku lojalności występuje już na gruncie przepisów o prostej spółce akcyjnej.
474.	Art. 377 ¹ § 2 k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	<p>Proponowana Zmiana: Członek zarządu nie może ujawniać tajemnic spółki, także po wygaśnięciu mandatu. Tajemnica spółki rozumiana jest jako tajemnica przedsiębiorstwa określona w art. 11 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.</p>	Pojęcie „tajemnicy spółki” nawiązuje do pojęcia tajemnicy przedsiębiorstwa występującego na gruncie przepisu art. 55 ¹ KC, wychodzi też poza ściśle rozumiane tajemnice przedsiębiorstwa

				chronione na podstawie przepisu art. 11 ust. 2 ZNKU. Celowo nie odwołano się wprost do ZNKU, gdyż tajemnice przedsiębiorstwa są i tak w ten sposób chronione, natomiast pojęcie tajemnice spółki ma objąć informacje pozyskane w trakcie pełnienia mandatu. Pojęciem tym posłużył się ustawodawca w przepisach o prostej spółce akcyjnej (art. 300 ⁵⁵ KSH). Pojęcie to występuje też na gruncie niemieckiej ustawy o spółce akcyjnej (np. § 93 AktG).
475.	Art. 384 ¹ § 2 k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	<p>Proponowana Zmiana: Przed podjęciem decyzji o wyrażeniu zgody na zawarcie transakcji określonej w § 1, zarząd powinien udzielić radzie nadzorczej informacji w szczególności o:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) firmie lub innym oznaczeniu stron transakcji; 2) charakterze powiązań pomiędzy spółką a pozostałymi stronami transakcji; 3) wartości transakcji; 4) okolicznościach niezbędnych do oceny, czy transakcja jest uzasadniona interesem spółki, 5) przedmiocie transakcji 	Uwaga uwzględniona.
476.	Art. 387 ¹ § 1 k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	<p>Proponowana Zmiana: Członek rady nadzorczej powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności, z dbałością o dobre imię oraz renomę spółki.</p>	Zob. wiersz 474.
477.	Art. 387 ¹ § 2 k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	<p>Proponowana Zmiana: Członek rady nadzorczej nie może ujawniać tajemnic spółki, także po wygaśnięciu mandatu. Tajemnica spółki rozumiana jest jako tajemnica przedsiębiorstwa określona w art. 11 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.</p>	j.w.

478.	Art. 388 § 3 ¹ k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	Proponowana Zmiana: Głosowania rady nadzorczej są jawne, chyba że dotyczą spraw osobowych albo statut lub regulamin rady nadzorczej stanowi inaczej.	j.w.
479.	Art. 380 ¹ k.s.h.	MCX Sp. z o.o.	Uzasadnienie: Biorąc pod uwagę istotę tego postanowienia, ważne aby taki obowiązek został wprowadzony wprost i obligatoryjnie także dla sp. z o.o.. Zostawienie takiej możliwości do decyzji danej sp. z o.o. jako mniejszemu organizacyjnie i strukturalnie podmiotowi będzie zmuszało do wprowadzenia zmian w tym zakresie do umów spółek i ponoszenia dodatkowych kosztów z tym związanych. Spółka na początku swojej działalności nie zawsze będzie widziała potrzebę zastrzeżenia tego typu uprawnień w umowie, które wraz z jej rozwojem mogą okazać się konieczne. Poza tym, generalnie Rady Nadzorczej występują stosunkowo rzadko w sp. z o.o., a jeśli już są to można uznać, że spółka ma na tyle rozwiniętą strukturę i organizację, że postanowienia w tym zakresie są ważne i potrzebne.	Uwaga nieuwzględniona. Zróżnicowanie regulacji spółki z o.o. i akcyjnej wynika z chęci zapewnienia niższej formalizacji funkcjonowania tej pierwszej kategorii.
480.	Art. 21 pkt. 3b ustawy prawo upadłościowe	MCX Sp. z o.o.	Proponowana Zmiana: W przypadku jednoosobowej spółki zależnej należącej do grupy spółek osoby, o których mowa w ust. 2, mogą się uwolnić od odpowiedzialności także wtedy, gdy wykażą, że wyłączną przyczyną niewypłacalności tej spółki było wykonanie wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 212 § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 505 z późn. zm.), oraz w oparciu o oświadczenie spółki dominującej, wskaże mienie spółki dominującej pozwalające na zaspokojenie dochodzonej wierzytelności na zasadach określonych w art. 2114 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych.	Uwaga nieaktualna, projekt zrezygnował z art. 21 pkt 3 b Prawa Upadłościowego.
481.	Uwaga ogólne	PGNiG	Uwagi ogólne Na aprobatę zasługuje wprowadzenie obowiązku kierowania się (pod pewnymi warunkami) interesem grupy spółek zarówno przez spółkę dominującą, jak i spółkę zależną. Należy jednak przy tym zauważyć, że przepisy zaproponowanego w Projekcie Działu IV Kodeksu spółek handlowych (dalej: KSH) nie wskazują jednoznacznego zdefiniowania hierarchii między tymi interesami. W	Uwagi polemiczne. W art. 21 ¹ § 1 jest de facto hierarchia zasad wskazanych w tym przepisie. Ze słów „o ile” (tj. ujęcia negatywnego) należy wnosić, że interes wierzycieli spółki zależnej czy jej współników (akcjonariuszy) mniejszościowych, nie jest tak samo

			<p>szczególności, nie jest do końca jednoznaczne, którym interesem powinna kierować się spółka, jeżeli interesy te są sprzeczne, a nie wydano wiążącego polecenia na mocy art. 21² KSH. Wiązać się to może z ryzykiem odpowiedzialności członków organów za decyzje podjęte w interesie grupy spółek, a które nie były w interesie danej spółki, w szczególności gdy wyłączenie odpowiedzialności członków organów przewidziane w art. 21⁵ § 1 KSH dotyczy jedynie wypełniania wiążących poleceń spółki dominującej. Wydaje się zatem, że takie uzupełnienie byłoby zasadne.</p> <p>Ponadto, wydaje się, że warto byłoby również doprecyzować relację przesłanek podjęcia uchwały o wykonaniu polecenia spółki dominującej, o których mowa w projektowanych art. 21³ § 2 i 3 KSH, w stosunku do projektowanego art. 21⁴ KSH. Nie jest bowiem do końca jasne czy jednoosobowa spółka zależna może odmówić podjęcia takiej uchwały – a w konsekwencji nie wykonać wiążącego polecenia – jeżeli nie zostały spełnione przesłanki, o których mowa w art. 21³ § 2 KSH.</p>	<p>ważny jak interes grupy spółek czy interes poszczególnych spółek tworzących grupę, Nieaktualna jest uwaga o relacji przesłanek odmowy wykonania wiążącego polecenia wobec przepisów art. 21⁴, które uległy istotnej zmianie merytorycznej (zob. wiersz 32 i 78),</p>
482.	Art. 21 ² § 1 k.s.h.	PGNiG	<p><i>„§1 Spółka dominująca może wydać spółce zależnej należącej do grupy spółek wiążące polecenie dotyczące prowadzenia spraw spółki, jeżeli jest to uzasadnione określonym interesem grupy spółek, na zasadach określonych w niniejszym dziale. Polecenie powinno zawierać uzasadnienie wskazujące interes grupy spółek jaki ma zostać osiągnięty w wyniku wykonania polecenia”.</i></p>	<p>De facto uwaga uwzględniona w nowej treści art. 21² § 3.</p>
483.	Art. 21 ² § 2 k.s.h.	PGNiG	<p><i>§ 2. Spółka dominująca wydaje wiążące polecenie, w postaci pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej. Do polecenia dołącza się informację o planowanym sposobie i czasie naprawienia spółce zależnej szkody, poniesionej w wyniku stosowania się do polecenia spółki dominującej. Jeżeli szkoda naprawiona będzie przez inną spółkę zależną, dołącza się uchwałę tejże spółki zależnej zatwierdzającą polecenie wydane w tej sprawie.”</i></p>	<p>J.w.</p>
484.	Art. 21 ³ § 4 k.s.h.	PGNiG	<p><i>„§ 4. Zarząd albo rada dyrektorów spółki zależnej podejmując uchwałę, o której mowa w § 1 albo w art. 21⁴ § 4, uwzględnia mogą uwzględnić również korzyści uzyskane przez tę spółkę w związku z uczestnictwem w grupie spółek w okresie ostatnich dwóch lat obrotowych.”</i></p>	<p>Uwaga nieuwzględniona, gdyż korzyści uzyskane przez spółkę zależną z racji uczestnictwa w grupie spółek muszą a nie tylko mogą być brane pod uwagę przy</p>

				przyjęciu wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej.
485.	Art. 21 ⁹ § 1 k.s.h.	PGNiG	„§ 1. Wspólnik albo akcjonariusz mniejszościowy spółki zależnej należącej do grupy spółek, reprezentujący samodzielnie bądź łącznie z innymi wspólnikami albo akcjonariuszami tej spółki co najmniej jedną dziesiątą kapitału zakładowego lub jedną dziesiątą ogółu głosów na zgromadzeniu wspólników albo walnym zgromadzeniu, a w spółce publicznej jedną dwudziestą kapitału zakładowego lub jedną dwudziestą ogółu głosów na walnym zgromadzeniu, może żądać wyznaczenia przez sąd rejestrowy podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych w celu zbadania rachunkowości oraz działalności grupy spółek, na koszt podzielony między spółki wchodzące w skład grupy spółek . Przepisy art. 22 ⁴ -22 ⁶ stosuje się odpowiednio.”	Uwaga nieuwzględniona, nadregulacja, zob. wiersz 181.
486.	Art. 21 ² § 2 Art. 21 ⁴ § 4 k.s.h.	PGNiG	„Art. 21 ² (...) § 2. Spółka dominująca wydaje wiążące polecenie, w ~~postaci~~ formie pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej.”(...) Art. 24 ⁴ (...) § 4. Odmowa wykonania polecenia spółki dominującej, o którym mowa w § 2 i 3 wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej, podjętej w ~~postaci~~ formie pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej. Uchwała zawiera uzasadnienie.”	Uwaga uwzględniona.
487.	Art. 21 ⁵ § 1 k.s.h.	PGNiG	„§1 Za wykonanie, na zasadach określonych w art. 21 ³ , wiążącego polecenia spółki dominującej oraz w przypadku, o którym mowa w art. 21 ⁴ § 2-4, członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz rady dyrektorów spółki zależnej lub jednoosobowej spółki zależnej nie ponosi odpowiedzialności cywilnej na podstawie przepisów art. 293, art. 300 ¹²⁵ , art. 483, ani odpowiedzialności karnej na podstawie art. 296 Kodeksu karnego.”	Uwaga nieuwzględniona, nadregulacja, jest oczywiste, że także jednoosobowa spółka zależna jest objęta zakresem tego przepisu.
488.	Art. 21 ¹² § 1 k.s.h.	PGNiG	„§ 1 Jeżeli wykonanie wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21 ² § 1, doprowadziło do niewypłacalności spółki zależnej należącej do grupy spółek, w której spółka dominująca bezpośrednio bądź pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego takiej spółki, spółka dominująca odpowiada wobec spółki zależnej	Uwaga uwzględniona.

			za wyrządzoną jej szkodę, chyba że nie ponosi winy. ~~Umowa albo statut jednoosobowej spółki zależnej należącej do grupy spółek może wyłączyć odpowiedzialność, o której mowa w zdaniu pierwszym.~~	
489.	Art. 1 pkt 20 projektu	PGNiG	„20) uchyla się art. 228 pkt 6. ”	Uwaga uwzględniona.
490.	Art. 299 § 2 ¹ k.s.h. Art. 3 projektu	PGNiG	Propozycja: „23) w art. 299 dodaje się § 2 ¹ w brzmieniu: „§ 2 ¹ . Członek zarządu jednoosobowej spółki zależnej należącej do grupy spółek może uwolnić się od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, także wtedy, gdy wykaze, że wyłączną przyczyną niewypłacalności tej spółki było wykonanie wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 212 § 1, ~~oraz wskaże mienie spółki dominującej pozwalające na zaspokojenie dochodzonej wierzytelności na zasadach określonych w art. 2114.~~ ”; (...) Art. 3. W ustawie Prawo upadłościowe z dnia 23 lutego 2003 r. – (Dz. U. z 2019 r., poz. 498, 912, 1495, 1802, 2217 i 2089) w art. 21 po ust. 3a dodaje się ust. 3b w następującym brzmieniu: „3b W przypadku jednoosobowej spółki zależnej należącej do grupy spółek osoby, o których mowa w ust. 2, mogą się uwolnić od odpowiedzialności także wtedy, gdy wykazą, że wyłączną przyczyną niewypłacalności tej spółki było wykonanie wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 212 § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 505 z późn. zm.); ~~oraz wskaże mienie spółki dominującej pozwalające na zaspokojenie dochodzonej wierzytelności na zasadach określonych w art. 2114 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych.~~ ”	Uwaga nieaktualna, przepis art. 299 § 2 ¹ został wycofany z projektu.
491.	Art. 6 projektu	PGNiG	„Ustawa wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem: a) art. 1 pkt 4, który wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2022 r., b) art. 1 pkt 24, ~~26-29~~ i 31, które wchodzi w życie z dniem 1 marca 2021 r.”	Uwaga słuszna, ale zdezaktualizowała się.
492.	Art. 4 § 1 pkt 5 ¹ k.s.h.	PKO BP	Obecna redakcja wskazuje, iż dla identyfikacji zaistnienia „grupy spółek” wymagane jest spełnienie 2. przesłanek: zapisanie na poziomie statutu/umowy spółki założenia realizacji „wspólnej	Uwagi polemiczne, materia na komentarz, kwestia interpretacji a nie legislacji.

			<p>strategii gospodarczej” oraz „umożliwienie spółce dominującej jednolitego kierownictwa nad spółką albo spółkami zależnymi”. Wymagane zatem będzie dokonanie oceny spełnienia wymienionych przesłanek. W obecnym brzmieniu budzi wątpliwości prawne sposób i tryb dokonania oceny: czy taka strategia w rzeczywistości umożliwia spółce dominującej sprawowanie „jednolitego kierownictwa”; dodatkowo, proponowany zapis „jednolitego kierownictwa nad spółką albo spółkami zależnymi” także budzi wątpliwości co do przedmiotowego zakresu, tzn. jak rozumieć pojęcie i w jaki sposób stwierdzić realizację „jednolitego kierownictwa”.</p> <p>Biorąc powyższe pod uwagę, jak również zdefiniowanie pojęcia spółki dominującej (art. 4 § 1 pkt 4 lit. f Ksh), odwołującego się do „wywierania decydującego wpływu” – do rozważania pozostaje poprzestanie na wskazaniu jednego, pierwszego kryterium. Pożądanym wydaje się uregulowanie relacji pomiędzy „grupą spółek” w rozumieniu nowo proponowanego rozwiązania a podatkową grupą kapitałową, jak również relacji wynikających ze spełnienia przesłanek zależności, o których mowa w art. 4 § 1 KSH; innymi słowy - czy fakt istnienia tych przykładowo wymienionych wyczerpuje pojęcie „grupy spółek”. Dodatkowo, nie wydaje się trafne ujęcie, z którego wynika, że wspólna strategia gospodarcza umożliwia spółce dominującej sprawowanie jednolitego kierownictwa. Wydaje się, że wspólna strategia wymaga dla swej realizacji umożliwienia sprawowania takiego kierownictwa, tzn. musi ono wynikać z odpowiednich uregulowań prawnych, dla których strategia może być przesłanką, która jednak sama w sobie nie kreuje stanu prawnego.</p>	
493.	Art. 7 ¹ k.s.h.	PKO BP	Uwaga ściśle redakcyjna, skoro art. 7 zostaje uchylony to indeks „1” przy kolejnym staje się zbędny.	Uwaga nieaktualna.
494.	Art. 21 ¹ k.s.h.	PKO BP	Uregulowanie niewątpliwie kluczowe dla tej ustawy, ale można mieć wątpliwość czy nie zostało ujęte w sposób zbyt ogólny oraz nie określa kto powinien badać spełnienie tych przesłanek. Można mieć wątpliwość czy naruszenie art. 21 ¹ np. właśnie przez pominięcie	Uwagi polemiczne, rozumowanie a contrario jest zawsze zwodnicze, zaś wnioski, że np. brak uwzględnienia interesu wierzycieli spółki, o którym mowa w art. 21 ¹ § 1 będzie prowadził do

			<p>interesu wierzycieli może skutkować nieważnością czynności prawnej na podstawie art. 58 k.c.</p> <p>§ 1 – z proponowanego brzmienia wynika, iż każda ze spółek: dominująca i zależna, „obok interesu spółki”, a zatem interesu własnego każdej z nich - kieruje się interesem grupy spółek, o ile nie narusza to interesu wierzycieli i mniejszościowych akcjonariuszy/wspólników spółki zależnej, co by wskazywało „a contrario” na możliwość działania z naruszeniem wierzycieli i mniejszościowych akcjonariuszy/wspólników spółki dominującej;</p>	nieważności czynności prawnej z mocy art. 58 § 1 KC jest wnioskiem za daleko idącym a nawet irracjonalnym
495.	Art. 21 ¹ § 2 k.s.h.	PKO BP	Wyłączenie wskazane w zdaniu drugim, w pierwszej kolejności powinno obejmować rozwiązania objęte normą art. 21 ¹ § 1 i § 3;	Uwaga nieaktualna.
496.	Art. 21 ² k.s.h.	PKO BP	<p>Wydaje się celowym (dla uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych) wskazanie zarządu jako organu spółki właściwego do wydania takiego polecenia, w szczególności w kontekście brzmienia art. 375¹ KSH;</p> <p>§ 1 – powstaje zasadnicza wątpliwość prawna czy polecenie spółki dominującej ma w istocie walor „wiązący”, skoro realizacja tego polecenia wymaga jednak uchwały zarządu/rady dyrektorów spółki zależnej; dodatkowo, spółka zależna może nie wykonać takiego polecenia w sytuacji zaistnienia przesłanek wyłączających, wskazanych w art. 21³ § 2 projektu. Charakter wiążący polecenie spółki dominującej ma jedynie w sytuacji spółki jednoosobowej (art. 21⁴ § 1 projektu); do rozważenia skreślenie sformułowania „wiązące”;</p> <p>§ 2 - budzi wątpliwości czy chodzi o 2 czy o 3 sposoby powiadomienia: jeśli 2 (pisemny albo elektroniczny) powstaje pytanie dlaczego jedynie sposób pisemny ma mieć charakter „dokumentowy”, zaś jeśli mowa 3. sposobach powiadomienia to pytanie czym różni się pisemny sposób powiadomienia od dokumentowego;</p>	Uwaga nieuwzględniona, zob. wiersz 29.
497.	Art. 21 ³ k.s.h.	PKO BP	Kryterium rozsądnego zakładania wydaje się mało precyzyjne. Można mieć również obawy, że horyzont dwóch lat na wyrównanie ewentualnej szkody ponoszonej przez spółkę zależną jest zbyt krótki. Najpierw przecież musi przez jakiś czas trwać realizacja tej niekorzystnej decyzji, a dopiero potem niwelowanie jej skutków.	Uwagi polemiczne, materia na komentarz, wskazane kryteria nawiązują do przypadku Rozenbluma.

			<p>Wydaje się, że w wielu przypadkach taki horyzont czasowy będzie zbyt krótki;</p> <p>§ 1 – powstaje zasadnicza wątpliwość jaka jest funkcja uchwały zarządu/rady dyrektorów skoro polecenie spółki dominującej ma charakter wiążący dla spółki zależnej;</p> <p>§ 2 - określenie „jeżeli można rozsądnie zakładać” nie jest precyzyjne - jak spółka zależna może sama rozsądnie założyć, że szkoda zostanie naprawiona przez spółkę dominującą w określonym terminie - wydaje się, że takie zapewnienie powinna (wraz z wiążącym poleceniem) wystosować spółka dominująca;</p> <p>§ 3 pkt 3 - wydaje się, że uregulowanie nie jest trafne, ponieważ uchwała spółki zależnej wyraża raczej oczekiwania, co do usunięcia negatywnych skutków wykonania decyzji spółki dominującej, ale nie rodzi żadnych zobowiązań ani po stronie spółki dominującej ani zależnych. Wydaje się, że to decyzja spółki dominującej o zobowiązaniu zależnej do określonego działania dla niej niekorzystnego powinna określać możliwie szczegółowo zasady rekompensaty;</p> <p>§ 4 – określając dość precyzyjnie zakres korzyści uzyskanych w przeszłości przez spółkę zależną z tytułu udziału w grupie spółek nie określa rezultatów tej analizy. W szczególności wymaga jednoznacznego stwierdzenia czy ustalenie, że w okresie ostatnich dwóch lat spółka zależna uzyskała z tytułu udziału w grupie korzyści znacznie przekraczające obecną szkodę niweluje obowiązek naprawienia tej szkody w przyszłości czy też jest jedynie przesłanką uwzględnianą przy podejmowaniu decyzji.</p>	
498.	Art. 21 ⁴ § 1 k.s.h.	PKO BP	<p>Wydaje się, iż nie uwzględnia w wystarczającym stopniu ochrony wierzycieli. Zawarta w uzasadnieniu argumentacja, że spółka dominująca mając wszystkie udziały bądź akcje zależnej niejako w innym trybie realizuje uprawnienia jedynego współnika. Jest to jednak pewne uproszczenia, możliwość ingerowania walnego zgromadzenia w działalność bieżącą spółki nie jest nieograniczona, dlatego można mieć wątpliwość czy powołany przepis nie jest zbyt daleko idący; Dodatkowo, w celu uniknięcia wątpliwości należałoby wyraźnie wskazać wyłączenie stosowania art. 21³ § 2 (analogicznie</p>	uwaga nieaktualna wobec nowej treści art. 21 ⁴ § 1, zob. wiersz 32.

			<p>jak w § 2); brak takiego wyłączenia przy jednoczesnym wyłączeniu w § 2 wskazuje w obecnym brzmieniu na brak takiej intencji;</p> <p>§ 4 – rekomendujemy rozważenie skreślenie tej części przepisu, który odnosi się do sposobu podjęcia uchwały, albowiem te określają statuty/umowy spółek; dodatkowo kwestią budzącą wątpliwości będzie ustalenie zasad rozróżnienia proponowanych sposobów powzięcia uchwały.</p>	
499.	Art. 21 ⁶ k.s.h.	PKO BP	<p>Rekomenduje się rozważenie ograniczenia proponowanego wyłączenia do spraw związanych z realizacją polecenia spółki dominującej, nie zaś wszystkich informacji od spółki zależnej; dodatkowo zwracamy uwagę na ustawowy obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej w niektórych typach podmiotów (np. banki, towarzystwa inwestycyjne, powszechne towarzystwa emerytalne, towarzystwa ubezpieczeniowe);</p>	<p>Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej został uwzględniony w nowym art. 21⁶ § 1 in fine. Wskazanie w ustawie jakie informacje mają być przekazywane spółce dominującej byłoby nadregulacją.</p>
500.	Art. 21 ⁸ k.s.h.	PKO BP	<p>Pojęcie „powiązań spółki zależnej ze spółką dominującą” rodzi wątpliwości interpretacyjne w zakresie sposobu/kryteriów ustalenia ich charakteru i zakresu; rekomenduje się rozważenie doprecyzowania w kierunku wskazujących na istnienie między tymi podmiotami zdefiniowanej w projekcie relacji „grupy spółek”;</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Jest to materia art. 4 § 1 pkt 1 KSH, nie jest konieczna szczególna norma w ustalaniu stosunku dominacji i zależności na użytek tylko grupy spółek.</p>
501.	Art. 21 ⁹ k.s.h.	PKO BP	<p>wskazany w przepisie zakres ewentualnego zbadania „rachunkowości oraz działalności grupy spółek” jest zakreślony bardzo szeroko i rodzi pytanie, czy zakres tego badania w swym zakresie ma odpowiadać badaniu przeprowadzanemu corocznie przez biegłego rewidenta (skoro taki podmiot ma go wykonywać), a jeśli tak to powstaje pytanie o Zasadność takiego badania w przypadkach, gdyby badanie takie miało odbywać się w horyzoncie czasowym pokrywającym się lub zbliżonym w czasie z okresem, za który badanie takie właśnie zostało przeprowadzone;</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona, nadregulacja, materia ewentualnych dobrych praktyk czy regulacji wewnątrz korporacyjnych (soft law).</p>
502.	Art. 21 ¹⁰ § 3 k.s.h.	PKO BP	<p>Pozostawienie organowi spółki dominującej całkowitej dowolności w określeniu terminu realizacji zamiaru odkupu może w praktyce przekreślić uprawnienia wspólnika, ponieważ termin ten mógłby być ustalony na moment absurdalnie odległy. Pożądane było by chyba wprowadzenie w tym przypadku pewnego ograniczenia czyli maksymalnego terminu, który powinien być uwzględniany przez organ spółki dominującej.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona z racji możliwości powołania się przez uprawnionego na art. 455 KC w zw. z art. 2 KC.</p>

503.	Art. 21 ¹² § 1 k.s.h.	PKO BP	<p>Powstaje pytanie czy możliwość wyłączenia odpowiedzialności spółki dominującej (ostatnie zdanie) nie stwarza mechanizmu kreującego nadużycia w tym zakresie po stronie spółki dominującej poprzez plasowanie po stronie spółki zależnej działań o podwyższonym ryzyku gospodarczym;</p> <p>§ 2 - po raz kolejny pojawia się problem oceny interesu grupy spółek, który w tym przypadku ma istotne znaczenie dla odpowiedzialności. W praktyce najczęściej utożsamia się interes grupy spółek z interesem spółki dominującej, ale nie wydaje się, by na gruncie prawa można przyjąć, że jest to zasada powszechnie obowiązująca;</p>	Uwaga nieaktualna. W art. 21 ¹² § 1 zdanie drugie zostało skreślone.
504.	Art. 21 ¹⁴ k.s.h.	PKO BP	<p>Jak to się ma do art. 21¹², gdzie jest mowa o tym, że spółka dominująca odpowiada wobec spółki zależnej za wyrządzoną szkodę, na zasadzie winy - tu nie ma mowy o ustalaniu winy, czyli w tym wypadku spółka dominująca odpowiada wobec wierzycieli spółki zależnej bez względu winę;</p>	Uwaga niejasna, przepisy art. 21 ¹⁴ adaptują na użytek prawa grupy spółek konstrukcję z art. 299 KSH, która nie jest oparta na zasadzie winy.
505.	Art. 201 ¹ § 3 k.s.h.	PKO BP	<p>Proponowany zapis wydaje się zbędny, albowiem rada nadzorcza zawsze w ramach swoich uprawnień skorzystać z usług zewnętrznych doradców każdym obszarze, w którym uzna to za celowe; wystarczające dla uregulowania tego zagadnienia wydają się rozwiązania w zakresie wyboru doradcy rady nadzorczej, o którym mowa w art. 219² § 2 projektu;</p>	Uwaga zasadna, ale dla uniknięcia wątpliwości zdecydowano się na wprowadzenie przepisu o charakterze instrukcyjnym.
506.	Art. 202 k.s.h.	PKO BP	<p>Umieszczenie zapisu w § 2 będzie rodzić wątpliwości czy zasada liczenia kadencji odnosi się wyłącznie do sytuacji wskazanej w § 2 czy ma charakter generalny, a powinna odnosić się także do sytuacji powołania na roczną kadencję.</p>	<p>Przyjęcie reguły, że kadencja liczona jest w pełnych latach obrotowych ma celu przyjęcie jednolitej interpretacji: np. kadencja 3-letnia to 3 pełne lata obrotowe, niezależnie od tego kiedy mandat powstaje (powołanie) w trakcie roku obrotowego.</p> <p>Reguła ta ma zastosowanie do kadencji rocznej co wynika z § 1 tego przepisu.</p>
507.	Art. 214 ¹ k.s.h.	PKO BP	<p>Obecne sformułowanie może rodzić wątpliwości czy ustawodawca zakłada, iż pełnienie funkcji w Radzie Nadzorczej zawsze ma charakter działalności zawodowej. Jeśli takie byłoby założenie ustawodawcy to wydaje się, że nie odpowiada ono realiom życia</p>	<p>Nałożenie na członków organów nadzorczych obowiązku lojalności oraz dołożenia staranności wynikającej z zawodowego charakteru działalności, ma</p>

			gospodarczego. W mniejszych spółkach bardzo często główną zaletą i cechą decydująca o powołaniu do Rady Nadzorczej jest zaufanie jakim obdarza jedyny bądź główny wspólnik ewentualnie wspólnicy daną osobę. Często w takich sytuacjach trudno mówić o zawodowym charakterze działania członka Rady Nadzorczej.	na celu poprawę nadzoru nad spółkami, osoba zasiadająca w radzie nadzorczej powinna cechować się umiejętnościami i wiedzą niezbędną do pełnienia funkcji członka organu nadzorczego.
508.	Art. 218 § 2 k.s.h.	PKO BP	Uwaga jak do art. 202;	j.w.
509.	Art. 219 ² § 2 k.s.h.	PKO BP	Rodzi wątpliwości prawne w oparciu o jakie kryteria zweryfikować zadośćuczynienie, wskazanemu w projekcie, wymogowi posiadania przez doradcę rady nadzorczej „fachowej wiedzy i kwalifikacji”; dodatkowo, określenie "podmiot" wskazuje zarówno na osobę prawną, jak i fizyczną, stąd nadmiarowym zapisem jest w drugim zdaniu postanowienie, gdzie jest mowa, że doradcą RN może być "również osoba prawna"; § 3 – rodzi wątpliwości prawne - co należy rozumieć przez określenie "czynności wykonawcze związane z badaniem"; § 5 – niezrozumiała jest konstrukcja umocowania podmiotu (doradcy) uprawnionego do wystąpienia o informacje, w tym w kontekście § 3, drugie zdanie; dodatkowo zapis pozostaje w konflikcie z ustawą – Prawo bankowe w kontekście tajemnicy zawodowej;	j.w. Czynności wykonawcze to czynności niestanowiące oświadczenia woli spółki, zmierzające do urzeczywistnienia badania na podstawie stosunku podstawowego. Uwaga częściowo nieaktualna.
510.	Art. 220 ¹ k.s.h.	PKO BP	Norma prawna zbędna - o charakterze iluzorycznym, możliwa do realizacji w ramach swobody i woli wspólnika do monitorowania/nadzorowania w ramach uprawnień właścicielskich poziomu kontroli działań zarządu spółki;	Uwaga niezasadna. Efektu z art. 17 § 1 i 2 KSH nie można osiągnąć li tylko wolą wspólnika.
511.	Art. 221 ¹ § 2 k.s.h.	PKO BP	Obecne brzmienie może prowadzić do konfliktu norm jeśli w danej spółce termin powiadamiania o zwołaniu zebrania jest dłuższy niż 2 tygodnie a nawet w dokładnie dwutygodniowym, co w praktyce jest dosyć częste; dotrzymanie obu może być w praktyce nierealne.	Uwaga niezasadna.
512.	Art. 222 § 4 k.s.h.	PKO BP	Propozycja uzupełnienia brzmienia § 4 w zakresie obowiązku sporządzania protokołu jest chybiona, albowiem w przypadku uchwały podejmowanej „zdalnie” na posiedzeniu – obowiązek sprzędzenia protokołu będzie wynikał z § 2; w przypadku uchwał podejmowanych w tym trybie poza posiedzeniem –	Przepis zmieniony, wprowadzono obowiązek protokołowania uchwał.

			udokumentowaniem podjęcia uchwały jest sama treść powziętej uchwały;	
513.	Art. 228 k.s.h.	PKO BP	Projekt niezgodny z uzasadnieniem, gdzie mowa jest o uchyleniu pkt 6 tego artykułu, nie zaś całego artykułu;	Uwaga zasadna.
514.	Art. 231 § 4 ¹ k.s.h.	PKO BP	Proponuje się zmianę redakcji w zakresie terminu zgłoszenia żądania poprzez skreślenie w 1. zdaniu słów „począwszy od dnia zwołania zwyczajnego zgromadzenia wspólników”, albowiem zgromadzenie może odbyć się bez formalnego zwołania; względnie należy taki obowiązek wyłączyć w przypadku zgromadzenia odbywanego w tym trybie;	Uwaga niezasadna.
515.	Art. 299 § 2 ¹ k.s.h.	PKO BP	Wydaje się, że wymóg wskazania mienia spółki dominującej dla uwolnienia się od odpowiedzialności za zobowiązania spółki zależnej jest mało przekonujący. W praktyce oczywiście zdarza się, że spółka zależna staje się niewypłacalna a dominująca nadal dysponuje znacznym majątkiem, co z reguły budzi podejrzenia, co do rzetelności i uczciwości działania spółek, ale najczęściej spółka dominująca, jeśli ma taką możliwość stara się finansowo wzmocnić zależną by uniknęła niewypłacalności. Wydaje się, że generalną zasadą powinno być i można oczekiwać takiego uregulowania by odpowiedzialność subsydiarną w takich sytuacjach ponosili członkowie organów spółki dominującej, którzy faktycznie decydowali o zaistniałej sytuacji. Uwaga powyższa dotyczy również art. 21 ust 3b prawa upadłościowego, którego nowelizacja jest objęta również przedstawionym projektem.	Uwaga uwzględniona.
516.	Uwaga ogólna	PKO BP	Uwagi 510-516 odpowiednio jak do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powyżej	Uwaga niezasadna
517.	Art. 368 § 3 k.s.h.	PKO BP	Proponowany zapis wydaje się zbędny, albowiem rada nadzorcza zawsze w ramach swoich uprawnień skorzystać z usług zewnętrznych doradców każdym obszarze, w którym uzna to za celowe; wystarczające dla uregulowania tego zagadnienia wydają się rozwiązania w zakresie wyboru doradcy rady nadzorcze, o którym mowa w art. 382 ² § 2 projektu;	Uwaga niezasadna. j.w.
518.	Art. 380 ¹ § 1 k.s.h.	PKO BP	Jakkolwiek obowiązek wynikający z proponowanego zapisu nie ma charakteru bezwzględnie (zważywszy na postanowienia § 5), to jednak – z uwagi na wymagany sposób wyłączenia tego obowiązku	Uwaga niezasadna, sprzeczna z istotą normy.

			<p>(zmiana statutu uchwalana kwalifikowaną większością $\frac{3}{4}$ głosów) wyłączy w praktyce w wielu przypadkach taką możliwość, co biorąc pod uwagę wyjątkowo szeroki zakres informacji objęty przedmiotowym obowiązkiem może spowodować nadmierny wysiłek spółki, nieadekwatny do jej skali i ryzyka działalności; do rozważenia zmiana trybu wyłączenia np. uchwałą akcjonariuszy (podejmowaną zwykle bezwzględną większością głosów o ile statut nie stanowi inaczej);</p> <p>§ 4 - zasadnym jest rozszerzenie form w jakich można przekazać ww. informację - np. forma elektroniczna; posiedzenia często odbywają się w przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, materiały na posiedzenia Rady są bardzo często wysyłane w wersji elektronicznej - ograniczenie się w tym wypadku tylko do pisma (gdzie w innych sytuacjach w KSH zmierza do bardziej elastycznego podejścia i rozszerzenia dopuszczalnych form podejmowanych czynności - w tym do wydawania wiążących poleceń przez spółkę dominującą) wydaje się być nieuzasadnione;</p>	
519.	Art. 382 § 3 ¹ k.s.h.	PKO BP	<p>Zakres przedmiotowy sprawozdania rady nadzorczej wskazany w pkt 2 stanowi odzwierciedlenie obowiązków ustawowych, nałożonych na tzw. podmioty nadzorowane, w zakresie zapewnienia funkcjonowania systemów: kontroli, zarządzania ryzykiem, zgodności oraz audytu w spółkach; „rozciągnięcie” zakresu sprawozdania rady nadzorczej w tym zakresie de facto wymusza wprowadzenie (a co najmniej rodzi wątpliwości co do takiego obowiązku) takich systemów na spółki, w których nie ma prawnego obowiązku ich wdrożenia;</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. W takim wypadku wystarczające będzie wskazanie, że w ocenie rady stosowane mechanizmy, względnie nie stosowanie żadnych mechanizmów, jest adekwatne.</p>
520.	Art. 382 ¹ k.s.h.	PKO BP	<p>Uwagi jak do art. 219²</p>	<p>j.w.</p>
521.	Art. 389 § 6 k.s.h.	PKO BP	<p>Rodzi wątpliwości kiedy taki sprzeciw miałby być zgłoszony (przed czy w trakcie posiedzenia, które odbywa się bez formalnego zwołania), tym bardziej, iż nie ma wymogu wcześniejszego (przed wyrażeniem zgody przez członka RN) przekazania członkom RN proponowanego porządku posiedzenia wraz zapytaniem o zgodę na odbycie posiedzenia bez formalnego zwołania;</p>	<p>Uwaga nie uwzględniona. Kwestia możliwa do rozstrzygnięcia w drodze wykładni.</p>

522.	Art. 395 § 4 k.s.h.	PKO BP	Uwaga jak do art. 231 § 4 ¹ .	j.w.
523.	Uwaga ogólna	PGZ SA	<p>W opinii PGZ S.A. uregulowanie obszaru funkcjonowania grupy spółek jest istotne i kierunek proponowanych zmian zakładający, wzmocnienie wpływu spółki dominującej na prowadzenie spraw grupy jest kierunkiem pożądanym. Jednakże proponowane zmiany bardzo mocno akcentują władztwo spółki dominującej, w szczególności wobec spółek w którym posiada ona więcej niż 75% zaangażowania kapitałowego. Tym samym, zarządy spółek zależnych w których zaangażowanie kapitałowe spółki dominującej przekracza ww. poziom, zostają de facto zwolnione z obowiązku oceny wpływu wiążących poleceń za naruszenie interesu spółki bądź wyrządzenie szkody a skupiać się będą na ocenie ryzyka niewypłacalności spółki zależnej w wyniku wykonania wiążącego polecenia.</p> <p>Zwrócić należy też uwagę, iż nawet w spółce jednoosobowej; pomimo, że nie ma w niej wspólników lub akcjonariuszy mniejszościowych, to w spółce tej wciąż może istnieć bezwzględny przepis prawa lub słuszny interes wierzycieli, który uzasadniałby niewykonanie polecenia. Spółka dominująca może nie posiadać wiedzy „o zobowiązaniach względem określonych wierzycieli spółki zależnej lub określonym interesie akcjonariuszy/wspólników – pełny zakres wiedzy w tym względzie posiada zarząd spółki zależnej, który skupiać się będzie na ocenie czy konkretne wiążące polecenie nie doprowadzi do niewypłacalności spółki zależnej. Nie można jednak wykluczać, że jakkolwiek niewypłacalność spółki nie powstanie w wyniku wykonania jednego wiążącego polecenia, to w wyniku realizacji szeregu, niekorzystnych dla interesu spółki zależnej poleceń, stanie się ona niewypłacalna. Jednocześnie zarząd spółki zależnej nie będzie podlegać odpowiedzialności, gdyż oceniać będzie jedynie skutki konkretnych wiążących poleceń, a nie ich sumy.</p> <p>Z tego względu, poczynione niżej uwagi zmierzają w kierunku większego zaakcentowania odpowiedzialności zarządów spółki zależnej za ocenę wpływu wiążących poleceń na prowadzenie spraw</p>	<p>Uwagi polemiczne, na temat zmian w obecnej wersji projektu w stosunku do poprzedniej zob. wiersze 32 i 78, a także nowy art. 21² § 3 oraz 21⁴ § 1-2, które dotyczą zagadnień poruszanych w wierszu 523. Nie wydaje się uzasadniona proponowana w pkt 523 koncepcja prawa spółki dominującej do odrzucenia sprzeciwu w sprawie wykonania jej wiążącego polecenie. Jest to przejaw zbędnej formalizacji, która tylko utrudni sprawne zarządzanie grupą spółek przy potrzebie poszanowania określonych interesów.</p>

			<p>spółki, w tym również na negatywny wpływ tychże na interes spółki zależnej i wyposażenia zarządu spółki zależnej w prawo odmowy wykonania takiego polecenia jeżeli rodzi ono szkodę lub negatywnie wpływa na interes spółki, również w przypadku spółek, w których spółka dominująca posiada więcej niż 75% zaangażowania kapitałowego. Jednocześnie, dążąc do wzmocnienia wpływu spółki dominującej na prowadzenie spraw grupy proponuje się wyposażenie tejże w prawo odrzucenia sprzeciwu spółki zależnej. W praktyce oznaczałoby to następującą sekwencję:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wydanie polecenia przez spółkę dominującą; - Ocena skutków polecenia przez spółkę zależną i podjęcie uchwały pozytywnej albo negatywnej, zawierającej stosowne uzasadnienie; - W przypadku uchwały negatywnej spółka dominująca powinna mieć prawo potwierdzić obowiązek wykonania polecenia/wydać ponowne wiążące polecenie odnosząc się do uzasadnienia przedstawionego przez spółkę zależną i wskazując sposób zrekompensowania ewentualnej szkody spółki zależnej poniesionej na skutek wykonania polecenia. <p>Powyższa konstrukcja pociągałaby za sobą konieczność dokonania rzetelnej analizy przez zarząd spółki zależnej i przedstawienia racjonalnego, uzasadnienia w przypadku odmowy oraz możliwych ryzyk, nie pozbawiając jednocześnie spółki dominującej prawa do realnego wpływu na kreowanie zachowania spółek zależnych w oparciu o interes grupy spółek na nie jednostkowy jednej ze spółek należących do grupy spółek.</p>	
524.	Uwaga ogólna	PGZ SA	<p>Proponowana zmiana: Wprowadzenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - możliwości czasowego delegowania członka rady nadzorczej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością do wykonywania czynności członka zarządu, który został odwołany, złożył rezygnację lub z innych powodów nie może sprawować swoich czynności (na wzór art. 383), 	<p>Kwestia zostanie przeanalizowana w toku przyszłych prac Komisji ds. reformy nadzoru właścicielskiego.</p>

			- możliwości zarządzania przerwą w obradach zgromadzenia wspólników tak, jak to przewiduje się w spółkach akcyjnych (na wzór art. 408 § 2)	
525.	Art. 4 § 1 pkt. 5 ¹ k.s.h.	PGZ SA	Do grupy spółek powinny móc również wejść spółki powiązane. W skład wielu istniejących grup spółek wchodzi zarówno spółki zależne i powiązane. W konsekwencji w przypadku pozostawienia przepisu w zaproponowanym brzmieniu powstaną wątpliwości co do zgodności z prawem, podczas gdy w obecnym stanie prawnym taka możliwość jest dopuszczalna. Do zmiany umowy / statutu spółki wymagana jest kwalifikowana większość głosów z tego względu zaangażowanie kapitałowe na poziomie np. 25% nie będzie wystarczające do dokonania stosownych zmian w umowach /statutach spółki, gdyż konieczne będzie współdziałanie z resztą wspólników / akcjonariuszy. Spółki kapitałowe mogą być tworzone w każdym prawnie dopuszczalnym celu a zatem również spółki powiązane powinny mieć możliwość uczestnictwa w grupie spółek i kierowania się interesem grupy spółek. W związku z powyższym, wskazane jest zaproponowanie stosownych rozwiązań umożliwiających przystąpienie do grupy spółek również spółek powiązanych, pod warunkiem wyrażenia zgody jej organów. W takim przypadku uprawnienia „spółki dominującej” powinny być odpowiednio stosowane przez spółkę z mniejszościowym udziałem.	Uwaga uwzględniona w art. 21 ¹⁴ § 1.
526.	Art. 18 § 2 k.s.h.	PGZ SA	Nie może być członkiem zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, likwidatorem albo prokurentem osoba, która została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwa określone w przepisach rozdziałów XXXIII-XXXVII Kodeksu karnego w art. 228 – art. 231 Kodeksu karnego lub oraz w art. 585, art. 587, art. 590 i art. 591 ustawy.	Uwaga uwzględniona.
527.	Art. 21 ¹ -21 ¹⁵ k.s.h.	PGZ SA	1. Proponowane przepisy wprowadzają konstrukcję funkcjonowania spółek w ramach grupy spółek poprzez wydawanie wiążących poleceń. Projekt nowelizacji nie zakłada prawa do odmowy wykonania polecenia nawet wtedy, jeżeli treść polecenia naruszałaby np. bezwzględnie obowiązujący przepis prawa, konkretny interes wierzyciela lub określony interes akcjonariuszy (wspólników) mniejszościowych. Co prawda spółka zależna może	Uwaga nieaktualna. zob. wiersze 32 i 78. W kwestii koncepcji ponownego potwierdzania wiążącego polecenia zob. wiersz 523.

		<p>nie wykonać polecenia, jeżeli narusza to interes tej spółki, podkreślić jednak należy, że w literaturze oraz orzecznictwie toczy się spór o zakres pojęcia interes spółki. Jeden z kierunków sporu wskazuje, że z interesem spółki należy utożsamiać interes wspólnika (akcjonariusza) większościowego. Przy takim rozumieniu pojęcia interes spółki - spółka zależna <i>de facto</i> nie będzie miała prawa odmówić polecenia.</p> <p>2. Druga z alternatywnych przesłanek umożliwia wykonanie polecenia, jeżeli spółka dominująca naprawi przewidywaną szkodę (nawet gdy polecenie narusza interes spółki). Podkreślić natomiast należy, że sprawy spółki zależnej prowadzi jej zarząd, który ma pełną wiedzę o obowiązujących spółkę przepisach prawa, interesach wierzycieli, akcjonariuszy (wspólników) mniejszościowych.</p> <p>3. W przypadku natomiast spółek, w których spółka dominująca reprezentuje więcej niż 75% kapitału zakładowego, spółka zależna ma jedynie obowiązek dokonania ryzyka zagrożenia niewypłacalnością lub zagrożenia niewypłacalnością. Prawo odmowy wykonania wiążącego polecenia ze względu na interes spółki lub możliwą szkodę zostało przewidziane wyłącznie dla spółek zależnych, w których spółka dominująca ma mniej niż 75%.</p> <p>4. Z uwagi na powyższe, istnieje ryzyko nieprzekazywania przez spółkę zależną istotnych informacji niezbędnych do podjęcia decyzji przez spółkę dominującą w zakresie wydania polecenia. Zarząd spółki zależnej powinien ocenić wpływ wykonania polecenia na wyżej wskazane okoliczności, gdyż do jego obowiązków należy prowadzenie spraw spółki. Spółka dominująca nawet przy zachowaniu najwyższej staranności w ustalaniu danego stanu faktycznego wpływającego na wydawane polecenie może nie posiadać pełnego zakresu informacji, jakie posiada zarząd spółki zależnej. Z kolei spółka zależna może nie posiadać informacji, czy i w jaki sposób szkoda będzie naprawiona.</p> <p>5. Zasadne byłoby więc, aby po stronie zarządu spółki zależnej leżała odpowiedzialność za rzetelną ocenę i informowanie spółki dominującej o ryzyku wystąpienia szkody i naruszenia interesu spółki, a po stronie zarządu spółki dominującej odpowiedzialność za</p>	
--	--	---	--

			<p>określenie sposobu naprawienia szkody. W przypadku, w którym spółka zależna nie przekazałaby rzetelnej informacji dotyczącej ryzyka wystąpienia szkody lub naruszenia interesu spółki zależnej, to wówczas jej zarząd nie powinien mieć prawa na wyłączenie jego odpowiedzialności i powinien ponosić solidarną odpowiedzialność ze spółką dominującą. Natomiast w przypadku, w którym spółka zależna przekazałaby pełną i rzetelną informację o możliwej szkodzie, to wówczas spółka dominująca zachowywałaby prawo do ponownego potwierdzenia Wydanego polecenia, pod warunkiem zobowiązania się do wyrównania wszelkich negatywnych następstw. Proponuje się zatem wprowadzenie mechanizmu odmowy przez spółkę zależną, z zastrzeżeniem, że odmowa ta będzie bezskuteczna, jeśli spółka dominująca określi uchwałą przewidywany sposób i czas naprawienia spółce zależnej, szkody, poniesionej w wyniku stosowania się do polecenia spółki dominującej.</p> <p>6. Odpowiedzialność spółki dominującej za naprawienie szkody powstałej w wyniku jego wykonania przez spółkę zależną jest <i>de facto</i> nieograniczona. W konsekwencji spółka dominująca może ponosić odpowiedzialność nawet w przypadku braku rzetelnej informacji ze strony spółki zależnej i braku należytego prowadzenia spraw, spółki przez zarząd spółki zależnej. Rekomenduje się uchylenie kategorii zaangażowania kapitałowego, gdyż nie wydaje się to celowe. Wartości procentowe nie zawsze odzwierciedlają poziom zaangażowania, a ponadto powoduje to ryzyka, opisane powyżej, w szczególności w zakresie bierności zarządu.</p>	
528.	Art. 21 ¹ § 2 k.s.h.	PGZ SA	<p>Proponowana zmiana: § 2. Spółka zależna ujawnia w rejestrze swoje uczestnictwo w grupie spółek. Przepisów art. 21² - art. 21⁷ oraz art. 21¹¹ - art. 21¹² nie stosuje się przed dokonaniem wpisu w stosunku do spółki, która nie wykonała obowiązku wskazanego w zdaniu pierwszym. Ujawnienie uczestnictwa następuje przez wpisanie wzmianki do rejestru.</p>	Uwaga uwzględniona.
529.	Art. 21 ¹ § 3 k.s.h.	PGZ SA	<p>Proponowana zmiana: Do uchylenia lub ewentualnie: Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, rady dyrektorów oraz likwidator spółki należącej do grupy spółek może</p>	Uwaga nieuwzględniona, nadregulacja, proponowana treść jest oczywista i nie wymaga regulacji ustawowej.

			powoływać się na działanie lub zaniechanie w związku z wykonaniem wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 212 k.s.h., jeżeli spółka ujawniła swoje uczestnictwo w grupie spółek w sposób, o którym mowa w 5 § 2.	
530.	Art. 21 ¹ § 4 – § 5 k.s.h.	PGZ SA	Wprowadzenie art. 21 ¹ § 4 - § 5: § 4 Spółka dominująca może uczestniczyć w więcej niż jednej grupie spółek. § 5 Spółka zależna uczestnicząca w grupie spółek, może uczestniczyć w innej grupie spółek, w której pełni rolę spółki dominującej (subholding). Wspólna strategia gospodarcza subholdingu powinna pozostawać w spójności ze strategią grupy spółek, w której spółka dominująca subholdingu pełni funkcje spółki zależnej.	Zagadnienia chyba o charakterze akademickim. Jaki ma sens regulacja prawa uczestnictwa spółki w kilku grupach, jeżeli takie rozwiązanie będzie biznesowo nieracjonalne.
531.	Art. 21 ¹ § 1 i § 2 k.s.h.	PGZ SA	Proponowana zmiana: Art. 21 ² § 1. Spółka dominująca może wydać spółce zależnej należącej do grupy spółek wiążące polecenie dotyczące prowadzenia spraw spółki, jeżeli jest to uzasadnione określonym interesem grupy spółek, na zasadach określonych w niniejszym dziale. § 2 Polecenie, o którym mowa w § 1 powinno wskazywać określony interes grupy spółek, uzasadniający wykonanie przez spółkę zależną polecenia spółki dominującej. § 3. Spółka dominująca wydaje wiążące polecenie, w postaci pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej.	Uwaga uwzględniona, zob. art. 21 ² § 3.
532.	Art. 21 ³ § 1 k.s.h.	PGZ SA	Uwaga 1: Przepis może rodzić rozbieżności w literaturze, gdyż interes spółki jest pojęciem różnie definiowanym w doktrynie oraz orzecznictwie. Interes spółki jest często utożsamiany z interesem wspólnika/akcjonariusza większościowego. Przy takim rozumieniu tego pojęcia zarząd nigdy nie będzie mógł odmówić wykonania polecenia. Spółka powinna móc odmówić wykonania polecenia, gdy polecenie jest sprzeczne z przepisami prawa, narusza konkretny interes wspólników lub akcjonariuszy mniejszościowych lub wierzycieli. Uwaga jak w pkt. 3-4 Uwagi ogólnej powyżej. W przypadku uznania uzasadnienia spółki zależnej, spółka dominująca powinna wówczas móc podjąć decyzję o zabezpieczeniu interesów wspólników lub akcjonariuszy mniejszościowych bądź wierzycieli	Uwagi polemiczne, materiał na komentarz a nie na legislację, podniesione są sprawy oczywiste np. zakaz działania sprzeczne z przepisami bezwzględnie wiążącymi.

			<p>w stosunkach wewnętrznych ze Spółką. W takim wypadku spółka zależna byłaby zobowiązana do wykonania wiążącego polecenia. Spółka dominująca może nie posiadać wiedzy o zobowiązaniach względem określonych wierzycieli spółki zależnej lub określonym interesie akcjonariuszy/wspólników, co spowoduje w ostateczności wyłączenie odpowiedzialności zarządów spółek zależnych i przeniesienie tej odpowiedzialności na spółkę dominującą. Zarządy spółek zależnych powinny natomiast informować, czy określone polecenie nie naruszy któregoś z ww. interesów.</p> <p>Uwaga 2: Po słowach „... przez spółkę zależną należącą do grupy....” należy dodać słowo „spółek”.</p>	
533.	Art. 21 ³ § 3 k.s.h.	PGZ SA	<p>Proponowana zmiana: § 3. W uchwale, o której mowa w § 1, wskazuje się co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) określony interes grupy spółek, uzasadniający wykonanie przez spółkę zależną polecenia spółki dominującej, 2) spodziewane korzyści lub szkody spółki zależnej będące następstwem wykonania polecenia spółki dominującej, 3) przewidywany sposób i czas naprawienia spółce zależnej szkody, poniesionej w wyniku stosowania się do polecenia spółki dominującej, lub wskazanie, że nie istnieje ryzyko powstania szkody. 	Zmiana redakcyjna nieaktualna, z racji przeniesienia tej materii do art. 21 ² § 3.
534.	Art. 21 ³ § 5 k.s.h.	PGZ SA	<p>Wprowadzenie Art. 21³ § 5, zgodnie z którym: Spółka zależna jest zobowiązana do przekazania uchwały, o której mowa w § 1, spółce dominującej przed wykonaniem przez nią wiążącego polecenia.</p>	Uwaga nieuwzględniona, nadregulacja, materia na dobre praktyki bądź regulacje wewnątrz korporacyjne.
535.	Art. 21 ⁴ k.s.h.	PGZ SA	<p>Rekomenduje się uchylenie wprowadzania odmiennych zasad dla spółek w zależności od poziomu zaangażowania kapitałowego. Wszystkie kategorie spółek, bez względu na poziom zaangażowania kapitałowego powinny mieć prawo odmowy jak wskazano w Art. 21⁴ § 3.</p>	Uwaga uwzględniona, zob. wiersz 78.
536.	Art. 21 ⁴ k.s.h.	PGZ SA	<p>Rekomenduje się uchylenie wprowadzania odmiennych zasad dla spółek w zależności od poziomu zaangażowania kapitałowego. Wszystkie kategorie spółek, bez względu na poziom zaangażowania</p>	j.w.

			kapitałowego powinny mieć prawo odmowy jak wskazano w art. 214 § 3.	
537.	Art. 21 ⁴ k.s.h.	PGZ SA	Przepis powinien mieć zastosowanie do wszystkich kategorii spółek, bez względu na poziom zaangażowania kapitałowego. Spółka zależna powinna mieć prawo do odmowy, jeżeli wykonanie wiążącego polecenia naruszy obowiązujące przepisy prawa, konkretny interes wspólników lub akcjonariuszy mniejszościowych bądź wierzycieli. Spółka dominująca powinna mieć prawo do uchylecia odmowy wykonania polecenia pod warunkiem zabezpieczenia interesów wspólników lub akcjonariuszy mniejszościowych bądź wierzycieli w stosunkach wewnętrznych ze spółką zależną.	j.w.
538.	Art. 21 ⁵ k.s.h.	PGZ SA	<p>Proponowana zmiana:</p> <p>Art. 21⁵ § 1. Za wykonanie, na zasadach określonych w art. 21³, wiążącego polecenia spółki dominującej oraz w przypadku, o którym mowa w art. 21⁴ § 2-4, członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz rady dyrektorów spółki zależnej nie ponosi odpowiedzialności cywilnej na podstawie przepisów art. 293, art. 300¹²⁵, art. 483, ani odpowiedzialności karnej na podstawie art. 296 Kodeksu karnego, chyba że członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej lub rady dyrektorów spółki zależnej nie przekazał spółce dominującej informacji, że polecenie jest sprzeczne z przepisami prawa, narusza konkretny interes wspólników lub akcjonariuszy mniejszościowych lub wierzycieli, co działając przy zachowaniu należytej staranności winien był przewidzieć.</p> <p>alternatywnie:</p> <p>dodanie § 2 w brzmieniu:</p> <p>Przepis § 1 nie ma zastosowania, jeżeli przy wykonywaniu polecenia na zasadach określonych w art. 213, członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz rady dyrektorów spółki zależnej nie ujawnił wszystkich okoliczności, które mogłyby wpływać na wydanie polecenia, o którym mowa w art. 21².</p>	Uwaga nieuwzględniona, regulacja zbędna, skoro powoływane tam przepisy, z których odpowiedzialność na podstawie 21 ⁵ jest wyłączana, zakładają odpowiedzialność na zasadzie winy. Nie przekazanie informacji przez spółkę zależną spółce dominującej może być brane pod uwagę przy ustalaniu istnienia winy.

			<p>Obecny § 2 zmienić numerację na § 3 i treść na: Przepisy § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do członków zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz rady dyrektorów spółki dominującej działających w interesie grupy spółek.</p>	
539.	Art. 21 ⁶ k.s.h.	PGZ SA	<p>Proponowana zmiana: Art. 21⁶ § 1. Spółka dominująca może w każdym czasie przeglądać księgi i dokumenty oraz żądać udzielenia informacji od spółki zależnej należącej do grupy spółek. § 2 Jeżeli informacje o których mowa w § 1 stanowią tajemnicę przedsiębiorstwa spółki zależnej w rozumieniu przepisów ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, spółka dominująca zobowiązana jest traktować pozyskane informacje w tożsamy sposób. § 3 Przepisów art. 212 § 2 i 3, art. 213 § 3, art. 300⁹⁷ § 1, art. 428 § 2, 3 oraz 5-7 nie stosuje się. W razie odmowy ujawnienia informacji przepisy art. 212 § 4 i art. 429 stosuje się odpowiednio.</p>	Uwaga uwzględniona, art. 21 ⁶ § 1 in fine.
540.	Art. 21 ⁸ § 1 i 2 k.s.h.	PGZ SA	<p>Proponowana zmiana: Art. 21⁸ § 1. Zarząd albo rada dyrektorów spółki dominującej należącej do grupy spółek w sprawozdaniu z działalności grupy kapitałowej, o którym mowa w art. 55 ust. 21 Ustawy o rachunkowości zawiera informację o uczestnictwie w grupie spółek. Obecny § 2 powinien zostać uchylony. Proponowany § 2 Zarząd albo rada dyrektorów spółki zależnej należącej do grupy spółek w sprawozdaniu zarządu, o którym mowa w art. 231 § 2 pkt 1, art. 300⁸² § 2 pkt 1 i art. 395 § 2 pkt 1 zawiera informację o uczestnictwie w grupie spółek.</p>	Uwaga nieuwzględniona. Art. 21 ⁸ § 1 unika nadania wskazanemu tam sprawozdaniu określonego charakteru prawnego pozostawiając to praktyce. Skreślenie § 2 nie jest zasadne wobec możliwości istnienia dominujących spółek z o.o., które nie mają rady nadzorczej, zgodnie z art. 213 § 1 KSH.
541.	Art. 21 ¹⁰ § 1 k.s.h.	PGZ SA	<p>Przepis może spowodować znaczne koszty dla spółek podczas gdy w przypadku, w którym zostanie wprowadzony przepis o konieczności uwzględnienia określonego interesu akcjonariuszy mniejszościowych, nie będzie konieczności wprowadzania takich zabezpieczeń. Brak jest wprost uzasadnienia do tego, aby samo zawiązanie „grupy spółek” było podstawą do dalej idących uprawnień, niż wynikające z art. 418¹.</p>	Uwaga nieuwzględniona, sell-out jest standardowym elementem ochrony wspólników mniejszościowych spółki zależnej.

			<p>Do rozważenia wprowadzenie postanowienia, że w uzasadnionych przypadkach spółka dominująca odmówić odkupu, z zastrzeżeniem, że w takim przypadku, np. przez określony czas pozbawiana byłaby swoich uprawnień do wykupu na podstawie art. 21¹¹.</p> <p>Ewentualnie do rozważenia, aby uprawnienie po stronie wspólnika lub akcjonariusza mniejszościowego spółki zależnej ograniczyć do tych wspólników lub akcjonariuszy, którzy głosowali przeciwko zawarciu „grupy spółek” przy podejmowaniu uchwały zgromadzenia.</p>	
542.	Art. 21 ¹⁰ § 2 k.s.h.	PGZ SA	<p>§ 3 jest niezrozumiały. § 2 określa bowiem termin wykonania uprawnienia. Wątpliwości budzi natomiast, jakie przypadki obejmuje § 3. Czy to oznacza, że uprawnienie można wykonać tylko w terminie 3 miesięcy od ujawnienia wzmianki czy w ciągu 3 miesięcy od ujawnienia wzmianki oraz w każdym roku obrotowym? Jeżeli w każdym roku obrotowym, to czy można tego dokonać w każdym momencie?</p>	Uwaga nieaktualna, nowy przepis art. 21 ¹⁰ § 2 doprecyzowuje terminy.
543.	Art. 21 ¹¹ § 1 i 2 k.s.h.	PGZ SA	<p>Czy w wypadku zmiany umowy/statutu spółki nie powinno być wówczas konieczne uzyskanie zgody wspólników / akcjonariuszy, o których mowa w art. 246 § 3 k.s.h. oraz art. 354 § 4, dotyczących zgody wspólnika /akcjonariusza na uszczuplenie jego praw udziałowych?</p> <p>Uwaga do § 1 analogiczna jak w wierszu 16.</p>	Uwaga nieuwzględniona, nowy przepis art. 21 ¹¹ § 3 stanowi lex specialis wobec zasady z art. 246 § 3 i art. 415 § 3 KSH, przyjmując konstrukcję reverse squeeze out, będąc rozwiązaniem bardziej restrykcyjnym od powołanych przepisów a przez to lepiej chroniącym interesy wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej.
544.	Art. 21 ¹² § 3 k.s.h.	PGZ SA	<p>Proponowana zmiana: § 3. Spółka dominująca, o której mowa w § 1 i 2, nie ponosi winy w szczególności, gdy działała w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego, w tym na podstawie informacji, analiz i opinii, które powinny być w danych okolicznościach uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny.</p>	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 42.
545.	Art. 21 ¹³ § 2 k.s.h.	PGZ SA	<p>Proponowana zmiana: § 2. Spółka dominująca nie ponosi odpowiedzialności, o której mowa w § 1, w szczególności jeżeli działała w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego, w tym na podstawie</p>	J.w.

			informacji, analiz i opinii, które powinny być w danych okolicznościach uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny.	
546.	Art. 21 ¹⁴ § 2 k.s.h.	PGZ SA	Przepis w obecnym brzmieniu może pozostać pod warunkiem, że na zarząd spółek zależnych zostanie nałożony obowiązek informowania o możliwych negatywnych skutkach wykonania polecenia (patrz. Uwagi w pkt. 3-6 Uwagi ogólnej w wierszu nr 5). Jeżeli członek zarządu nie poinformował spółki dominującej o określonych ryzykach, to wówczas powinien ponosić odpowiedzialność solidarną.	Uwaga nieuwzględniona, gdyż projekt nie zawiera obowiązku informowania o negatywnych skutkach wykonania wiążącego polecenia.
547.	Art. 202 § 2 k.s.h.	PGZ SA	Zaproponowane rozwiązanie może spowodować, że nie wiadomo, jak podchodzić do początkowego okresu pełnienia funkcji w przypadku, gdy członkowie Zarządu są powoływani w trakcie roku obrotowego. Z takimi przypadkami zazwyczaj mamy do czynienia, zwłaszcza, że nowa kadencja zaczyna się po odbyciu zwyczajnego zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia, zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za poprzedni rok obrotowy. Wprawdzie może to być doregulowane w umowie spółki, niemniej zaproponowany przepis może spowodować więcej komplikacji niż dotychczasowy, w świetle przyjętych praktyk. Z praktycznego punktu widzenia korzystniejsze byłoby rozwiązanie polegające na obliczaniu kadencji w latach kalendarzowych, obejmujących po 12 kolejnych miesięcy od dnia rozpoczęcia kadencji. Warto także doprecyzować, iż w przypadku, gdy rocznica rozpoczęcia kadencji przypada na dzień po odbyciu zwyczajnego zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie za ostatni rok obrotowy, to kadencja kończy się z dniem odbycia tego zgromadzenia. „Skrócenie” kadencji nie powinno stanowić problemu, gdyż zwykle nie będzie to długi okres, a ponadto możliwe jest przecież powołanie na nową kadencję przed końcem dotychczasowej. Wskazane jest także doprecyzowanie, iż w przypadku kadencji „wspólnej”, gdy w jednej dacie zmienia się skład całego zarządu jedno- lub kilkuosobowego, z dniem powołania przynajmniej jednego nowego członka zarządu rozpoczyna się nowa kadencja.	Przyjęcie reguły, że kadencja liczona jest w pełnych latach obrotowych ma celu przyjęcie jednolitej interpretacji: np. kadencja 3-letnia to 3 pełne lata obrotowe, niezależnie od tego kiedy mandat powstaje (powołanie) w trakcie roku obrotowego. Nie ma wątpliwości przy tym, że mandat powstaje z chwilą powołania, a kadencje umożliwia obliczenie jaki jest okres pełnienia mandatu.

548.	Art. 218 § 2 Art. 369 § 1 k.s.h.	PGZ SA	Powyższa uwaga dotyczy również art. 218 § 2 oraz art. 369 § 1.	j.w.
549.	Art. 219 § 3 k.s.h.	PGZ SA	Uzasadnione jest doprecyzowanie zawartości sprawozdania Rady Nadzorczej, tak jak w przypadku sprawozdania Rady Nadzorczej spółki akcyjnej (projekt art. 382 § 3 ¹), zwłaszcza, że z obecnego art. 219 § 3 usunięto przepisy o sprawozdaniu rady z oceny sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z działalności spółki za poprzedni rok obrotowy oraz oceny wniosku w sprawie podziału zysku netto lub pokrycia straty netto za ubiegły rok obrotowy.	Uwaga nieuwzględniona. Intencją projektodawców jest utrzymanie niższego stopnia formalizacji funkcjonowania spółki z o.o.
550.	Art. 219 § 4 k.s.h.	PGZ SA	Proponowana zmiana: Do zawężenia katalogu przekazywanych informacji, wyłączając informacje prawnie chronione.	Stosuje się tutaj zasady ogólne.
551.	Art. 300 ⁷¹ Art. 300 ⁷⁶ § 5 Art. 382 § 4 k.s.h.	PGZ SA	Powyższa uwaga dot. również art. 300 ⁷¹ , art. 300 ⁷⁶ § 5 oraz art. 382 § 4.	j.w.
552.	Art. 219 ² § 7 k.s.h.	PGZ SA	Wprowadzenie § 8 Doradca rady nadzorczej sporządza pisemne sprawozdanie z przeprowadzonego badania, zawierające wyodrębnione wnioski z badania i przedstawia je radzie nadzorczej do przyjęcia. Rada nadzorcza może zdecydować o udostępnieniu wspólnikom sprawozdania z przeprowadzonego badania, przy czym art. 212 § 2 stosuje się odpowiednio.	Uwaga nie uwzględniona. Intencją projektodawców jest utrzymanie niższego stopnia formalizacji funkcjonowania spółki z o.o.
553.	Art. 219 ² § 4 k.s.h.	PGZ SA	Zarząd spółki powinien mieć prawo odmowy przekazania dokumentów lub informacji prawnie chronionej, w szczególności objętych przepisami Ustawie o ochronie informacji niejawnych.	Stosuje się tutaj zasady ogólne.
554.	Art. 220 ¹ § 1 k.s.h.	PGZ SA	§ 3 do uchylecia i zmiana art. 220 ¹ § 1 k.s.h. Art. 220 ¹ § 1. Jeżeli umowa spółki tak stanowi, zawarcie przez spółkę ze spółką dominującą, spółką zależną lub spółką z nią powiązaną transakcji, której wartość w danym roku obrotowym przekracza wartość określoną w umowie spółki, wymaga zgody rady nadzorczej.	Uwaga nieuwzględniona. Na poziomie umowy spółki dopuszczalne będzie uregulowanie tej kwestii zgodnie z wolą wspólników.
555.	Art. 300 ⁶⁹ § 4 ¹ , § 4 ² , § 4 ³ i § 4 ⁴	PGZ SA	Powyższa uwaga dotyczy również art. 300 ⁶⁹ § 4 ¹ , § 4 ² , § 4 ³ i § 4 ⁴ oraz art. 384 ¹	j.w.

	Art. 384 ¹ k.s.h.			
556.	Art. 221 ¹ § 3 k.s.h.	PGZ SA	Wydaje się niewłaściwe dopuszczenie rozszerzania porządku obrad posiedzenia rady nadzorczej w sytuacji, gdy na posiedzeniu nie są obecni wszyscy członkowie rady. Taka możliwość może skutkować niewłaściwym wykorzystywaniem sytuacji. W przypadku posiedzeń rady nadzorczej powinny być stosowane takie same zasady, jak w przypadku zgromadzeń wspólników, tj. rozszerzenie porządku obrad lub podejmowanie uchwał w sprawach nieobjętych porządkiem obrad powinno być dopuszczalne tylko, jeżeli wszyscy członkowie rady są obecni. Ponadto, inaczej, niż w spółce akcyjnej (projekt art. 389 § 3) w tym miejscu nie ma przepisu o tym, że gdy umowa spółki tak stanowi, uchwały rady nadzorczej mogą być podjęte jeśli jest to zapowiedziane w zaproszeniu. Niemniej z praktycznego punktu widzenia wydaje się właściwe dopuszczenie, aby rada nadzorcza mogła podejmować uchwały w sprawach uwzględnionych w porządku obrad nawet, jeśli w porządku nie ma wprost wskazane „podjęcie uchwały w sprawie...”. Należy bowiem założyć, że w każdej sprawie uwzględnionej w porządku obrad w trakcie posiedzenia może zająć potrzeba podjęcia stosownej uchwały, i każdy członek rady powinien być tego świadomy.	Uwaga niewuwzględniona. Fundamentalna różnica między sytuacją organów menadżerskich i organów właścicielskich, polega na tym że uczestnictwo w obradach tych pierwszych jest obowiązkiem, a tych drugich prawem ich członka.
557.	Art. 389 § 3 k.s.h.	PGZ SA	Uwaga ma zastosowanie również do art. 389 § 3.	j.w.
558.	Art. 299 § 2 ¹ k.s.h.	PGZ SA	Członkowie zarządu spółki zależnej powinni ponosić współodpowiedzialność za niewypłacalność spółki, nawet jeżeli wykonali wiążące polecenie na przykład w przypadku, gdy zataili informacje przed spółką dominującą lub nie zidentyfikowali ryzyk, które powinni byli zidentyfikować, zob. uwagi w pkt. 4-6 Uwagi ogólnej oraz w pkt. 11. Zasadne byłoby więc, aby po stronie zarządu spółki zależnej leżała odpowiedzialność za rzetelną ocenę i informowanie spółki dominującej o ryzyku wystąpienia szkody i naruszenia interesu spółki, a po stronie zarządu spółki dominującej odpowiedzialność za określenie sposobu naprawienia szkody.	Uwaga nieaktualna z racji wycofania z projektu art. 299 § 2 ¹ .
559.	Art. 228 k.s.h.	PGZ SA	Proponowana zmiana: Uchyła się art. 228 pkt 6.	Uwaga uwzględniona.

560.	Art. 483 § 3 k.s.h.	PGZ SA	Proponowana zmiana: Art. 483 § 3. Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz likwidator nie narusza obowiązku dołożenia należytej staranności w szczególności, jeżeli postępując w sposób lojalny wobec spółki, działa w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego, między innymi na podstawie informacji, analiz i opinii, które powinny być w danych okolicznościach uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny.	Niejasno sformułowana propozycja.
561.	Art. 587 ¹ § 1 i 2 k.s.h.	PGZ SA	Pracownicy i osoby zatrudnione na podstawie stosunku cywilnoprawnego nie powinny podlegać odpowiedzialności karnej.	Uwaga nieuwzględniona Jeśli osoby te naruszają, w szkodliwy społecznie sposób, przepisy to powinny podlegać odpowiedzialności. W praktyce zresztą żądania udzielenia informacji będą kierowane przede wszystkim wobec wyższej kadry menadżerskiej.
562.	Art. 5 projektu	PGZ SA	Nie jest właściwe stosowanie nowych rozwiązań dotyczących długości kadencji do mandatów osób pełniących obecnie (w dniu wejścia w życie ustawy) nowych rozwiązań, zwłaszcza, że proponowane przepisy dotyczące długości kadencji nie tylko doprecyzowują regulacje dotyczące kadencji, ale wprowadzają nowe podejście do tematu kadencji — jest to nowe rozwiązanie.	Projekt nie zmienia długości kadencji istniejących, tylko ujednolica sposób ustalenia wygaśnięcia mandatu w związku z upływem kadencji.
563.	Uwaga ogólna	PIPC	Wnosimy jako celowe powiązanie projektowanych zmian i powiązanie ich z przepisami prawa antymonopolowego poprzez dokonanie nowelizacji ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów np. poprzez dodanie w art. 7 ust. 1 nowego punktu 3 w brzmieniu typu: „przedsiębiorcami należącymi do jednej grupy spółek w rozumieniu ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych.” Wprowadzenie powyższego sankcjonowałoby z jednej strony poglądy doktryny prawa antymonopolowego, z drugiej korespondowałoby z orzecznictwem wspólnotowym. W związku z tym, że zaproponowana regulacja wymaga wprowadzenia zmian w umowach spółek oraz statutach spółek, które	Uwaga nieuwzględniona, gdyż projektowana regulacja prawa grupy spółek ogranicza się tylko do materii prawa spółek handlowych (prawa prywatnego) i nie obejmuje zagadnień prawa publicznego (np. prawa antymonopolowego).

			<p>funkcjonują częstokroć w grupach kapitałowych o skomplikowanych strukturach wewnętrznych, proponujemy wydłużenie czasu wejścia w życie ustawy. Proponowane brzmienie:</p> <p>Ustawa wchodzi w życie po upływie ośmiu miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:</p> <p>a) art. 1 pkt 4, który wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2022 r.,</p> <p>b) art. 1 pkt 24, 26-29 i 31, które wchodzi w życie z dniem 1 marca 2021 r.</p>	
564.	Art. 4 § 1 pkt 51 k.s.h.	PIPC	<p>Sformułowanie „wspólna strategia gospodarcza” może nie odpowiadać realiom poszczególnych grup spółek, jak również okazać się niewystarczające, np. niektóre spółki sporządzają również tzw. strategię finansową dla Grupy. W takich sytuacjach po stronie spółek, jak również sądów, w przyszłości mogą się pojawić wątpliwości czy dana strategia jest strategią gospodarczą, a w konsekwencji wpływać na ustalenie czy spółki działały w interesie grupy spółek (tzn. czy kierowały się wspólną strategią gospodarczą). W związku z tym, proponujemy rozszerzenie wspólnej strategii poprzez usunięcie doprecyzowania „gospodarczej”.</p> <p>Proponowane zmiany brzmienia: „grupa spółek – spółkę dominującą i spółkę lub spółki od niej zależne, kierujące się – zgodnie z umową albo statutem każdej spółki zależnej – wspólną strategią (interes grupy spółek), umożliwiającą spółce dominującej sprawowanie jednolitego kierownictwa nad spółką lub spółkami zależnymi”.</p>	Uwaga polemiczna, materiał na komentarz.
565.	Art. 21 ¹ k.s.h.	PIPC	<p>W art. 21¹ § 1 projektu Ksh wprowadzono generalne wytyczne zarówno dla spółek dominujących, jak i spółek zależnych, a zwłaszcza obowiązek kierowania się obok interesu spółki również interesem grupy spółek. Przy czym, kierowanie się tymi interesami powinno mieć miejsce, o ile nie narusza to uzasadnionego interesu:</p> <p>a) wierzycieli spółki zależnej i</p> <p>b) mniejszościowych wspólników albo akcjonariuszy spółki zależnej.</p> <p>Natomiast w dalszej części działu IV, w szczególności odnoszącej się do podejmowania uchwały przed wykonaniem polecenia przez</p>	Uwagi polemiczne, materiał na komentarz a nie na legislację. Obowiązek informowania przez spółkę dominującą o możliwym naruszeniu interesów wierzycieli i wspólników mniejszościowych spółki zależnej jest za daleko idący i mógłby doprowadzić do tego, że projektowane przepisy będą martwe.

		<p>Zarząd spółki zależnej np.(art. 21³ § 2), rozważania Zarządów, zwłaszcza spółek zależnych, w zakresie uzasadnionych interesów wierzycieli i mniejszościowych akcjonariuszy są w pełni pominięte na tych newralgicznych etapach.</p> <p>Tym samym, należy się zastanowić czy pozostawienie tego postanowienia w tym zakresie w projekcie jest uzasadnione. Proponujemy usunięcie tego postanowienia zgodnie z propozycją. Takie rozwiązanie w naszej ocenie wpłynie pozytywnie na zrozumiałość i czytelność wytycznych kierowanych do poszczególnych spółek, jak również zapewni spójność z pozostałymi przepisami projektu ustawy. Natomiast proponujemy pozostawienie przepisów odnoszących się do uprawnień wierzycieli i mniejszościowych wspólników i akcjonariuszy spółek.</p> <p>Podkreślenia wymaga fakt, że obecne brzmienie projektu nowelizacji umożliwi uwzględnianie interesów ww. kategorii osób jedynie na etapie wydania wiążących poleceń przez spółkę dominującą. Natomiast spółka dominująca częstokroć może nie mieć na tym etapie wystarczających informacji o interesach tych kategorii osób, a najlepiej zorientowane są w tym zakresie właśnie spółki zależne. W przypadku, gdyby zaproponowane brzmienie komentowanego artykułu miało nie ulec zmianie, należy się zastanowić czy w ramach projektu ustawy nie należałoby wdrożyć rozwiązania w zakresie obowiązku przekazywania przez spółki zależne informacji o możliwym naruszeniu interesów wierzycieli i mniejszościowych akcjonariuszy, niezwłocznie po uzyskaniu wiążącego polecenia spółki. Podkreślenia wymaga fakt, że nie tylko takie informacje powinny być niezwłocznie przekazywane spółce dominującej przez spółkę zależną nawet bez żądania udzielenia informacji przez spółkę dominującą w trybie wskazanym w dziale IV, zwłaszcza w zakresie szkody, którą może spółka dominująca jej wyrządzić, np. jej wysokości itp.</p> <p>Należy również zauważyć, że zarówno doktryna prawa, jak również orzecznictwo wskazuje na konieczność rozumienia interesu spółki nie tylko jako interesu konkretnego podmiotu, ale również interesu wspólników/akcjonariuszy, o ile jest to w danej sytuacji możliwe.</p>	
--	--	---	--

		<p>Przykładowo w wyroku z dnia 5 listopada 2009 r., sygn. akt I CSK 158/09, Sąd Najwyższy wskazał, że "... Interes spółki stanowi wypadkową interesów wszystkich grup wspólników spółki, będących w sensie gospodarczym jej "właścicielami". Oparcie modelu kształtowania "woli spółki" na zasadzie rządów większości, czerpiącej swoje źródło w regule, kto ryzykuje więcej wnosząc określone składniki majątkowe do spółki, ten w zamian uzyskuje w tej organizacji większą władzę, nie oznacza jednak utożsamiania interesu spółki wyłącznie z interesem wspólnika większościowego. Interes spółki stanowi kompromis, wypadkową pomiędzy często sprzecznymi ze sobą interesami wspólników mniejszościowych i większościowych, a jego treść powinna uwzględniać słuszne interesy obu grup wspólników." W związku z tym, należy się zastanowić czy propozycja nowelizacji nie wpłynie negatywnie na dotychczas wypracowane rozumienie interesu spółki, a zwłaszcza uwzględniania tych interesów, o ile jest to tylko możliwe.</p> <p>"Zasada równego traktowania wspólników nie może wypaczać reguły dominacji kapitału nad osobami (zob. również A. Szumański, Granice ochrony praw mniejszości w spółkach kapitałowych, PPH 2015, nr 9, s. 11 i n.)". Natomiast obecne brzmienie może również w niektórych stanach faktycznych spowodować naruszenie ww. zasady.</p> <p>Natomiast uwaga do § 2 związana jest z tym, że kolejne artykuły odnoszą się do sytuacji, których stosowanie zależy od wpisu w rejestrze KRS.</p> <p>Proponowane brzmienie:</p> <p>§ 1. Spółka dominująca oraz spółka zależna, uczestnicząca w grupie spółek, obok interesu spółki kieruje się interesem grupy spółek na zasadach określonych w niniejszym dziale.</p> <p>§ 2. Spółka dominująca i spółka zależna ujawnia w rejestrze swoje uczestnictwo w grupie spółek. Przepisów art. 2¹² – art. 21⁷ oraz art. 21¹¹ – art. 21¹⁵ nie stosuje się przed dokonaniem wpisu w stosunku do spółki, która nie wykonała obowiązku wskazanego w zdaniu pierwszym. Ujawnienie uczestnictwa następuje przez wpisanie wzmianki do rejestru.</p>	
--	--	---	--

			<p>§ 3. Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, rady dyrektorów oraz likwidator spółki należącej do grupy spółek może powoływać się na działanie lub zaniechanie w określonym interesie grupy spółek, jeżeli spółka ujawniła swoje uczestnictwo w grupie spółek w sposób, o którym mowa w § 2.</p> <p>Ewentualnie w przypadku, gdyby intencją ustawodawcy było odwołanie się do interesów ww. kategorii osób, propozycja zmian w następujący sposób:</p> <p>§ 1. Spółka dominująca oraz spółka zależna, uczestnicząca w grupie spółek, obok interesu spółki kieruje się interesem grupy spółek, przy uwzględnieniu uzasadnionego interesu wierzycieli i mniejszościowych wspólników albo akcjonariuszy spółki zależnej, o ile jest to możliwe.</p>	
566.	Art. 21 ² k.s.h.	PIPC	<p>Powinno zostać doprecyzowane w jakiej formie są wydawane wiążące polecenia. W związku z możliwością ponoszenia odpowiedzialności przez spółkę dominującą wskazane jest traktowanie tego typu spraw jako spraw przekraczających zakres zwykłego zarządu. Należy mieć również na uwadze, że niekiedy strategię działania przyjmowane przez spółki są na wysokim stopniu ogólności i w związku z tym podejmowanie konkretnych działań może być dostępne w kilku wariantach, które pociągną za sobą różne skutki. W naszej ocenie, droga uchwały dla wydawania wiążących poleceń jest wskazana.</p> <p>Proponowane brzmienie:</p> <p>§ 1. Spółka dominująca może wydać spółce zależnej należącej do grupy spółek wiążące polecenie dotyczące prowadzenia spraw spółki, jeżeli jest to uzasadnione określonym interesem grupy spółek, na zasadach określonych w niniejszym dziale. Wydanie wiążącego polecenia wymaga uchwały Zarządu spółki dominującej.</p> <p>§ 2. Spółka dominująca wydaje wiążące polecenie, w postaci pisemnej, dokumentowej lub elektronicznej.</p>	Uwaga nieuwzględniona, zob. wiersz 29.
567.	Art. 21 ³ k.s.h.	PIPC	<p>W zakresie §2 należy wskazać, że ustawodawca posługuje się nieostrym sformułowaniem „rozsądnie zakładać”, co może rodzić problemy Interpretacyjne w tym zakresie w przyszłości.</p>	Uwagi polemiczne, treść przepisu art. 21 ³ § 2 nawiązuje do przypadku Rozenbluma, konieczność uwzględniania przepisów

		<p>Drugą istotną kwestią jest to w jaki sposób inna spółka należąca do grupy spółek może naprawić tej spółce szkodę (zwłaszcza braku udziału tej spółki w wydaniu wiążącego polecenia przez spółkę zależną).</p> <p>Brzmienie §4 wskazuje, że Zarząd powinien uwzględnić przy podejmowaniu uchwały korzyści związane z uczestnictwem w grupie spółek w okresie ostatnich dwóch lat obrotowych natomiast nie wskazano jaki będzie skutek tego uwzględnieni, tzn. czy będzie miało to jakikolwiek wpływ na podjęcie uchwały o wykonaniu wiążącego polecenia. Biorąc pod uwagę brzmienie § 2, z którego wynika, że jedynie wymienione w nim przesłanki umożliwiają podjęcie uchwały o wykonaniu polecenia (poprzez sformułowanie „nastąpi”), proponujemy zmiany, które w naszej ocenie uwzględnią również zamierzenia ustawodawcy.</p> <p>W związku z tym, że konieczne jest zapewnienie przez każdą ze spółek zgodności jej działań z przepisami bezwzględnie obowiązującymi, jak również postanowieniami umów spółek lub Statutu, do ww. przepisu wprowadzono zmiany mające na celu podkreślenie działania spółek zależnych z ww. przepisami i postanowieniami. Proponuje się również, aby spółki informowały zwrotnie spółkę dominującą o wykonaniu lub odmowie wykonania polecenia wiążącego.</p> <p>Ustawodawca w ramach opracowanego projektu ustawy powinien również odnieść się do kwestii poniesienia szkody przez spółkę dominującą jako działającą w interesie grupy spółek. Niewykluczone są również sytuacje, gdy to spółka dominująca poniesie szkodę, ale w grupowo wypracuje korzyść, zwłaszcza w kontekście ewentualnej odpowiedzialności, naprawienia szkody itp.</p> <p>Proponowane brzmienie:</p> <p>§ 1. Wykonanie polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1, przez spółkę zależną należącą do grupy wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej.</p> <p>§ 2. Podjęcie uchwały, o której mowa w § 1 nastąpi, jeżeli nie narusza to bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, postanowień umowy spółki lub statutu spółki zależnej, interesu tej</p>	bezwzględnie wiążących jest oczywista i nie wymaga szczególnej normy prawnej.
--	--	--	---

			<p>spółki lub jeżeli można rozsądnie zakładać, że szkoda poniesiona przez spółkę zależną w wyniku wykonania polecenia spółki dominującej zostanie naprawiona we właściwym czasie przez spółkę dominującą lub inną spółkę należącą do grupy spółek, nie dłuższym jednak niż dwa lata od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę, o ile nie zostanie pokryta w korzyściach, które uzyska spółka zależna w związku z uczestnictwem w grupie spółek w powyżej wskazanym okresie lub nie została pokryta w korzyściach, które uzyskała spółka w okresie ostatnich dwóch lat obrotowych. Umowa albo statut spółki zależnej mogą przewidywać surowsze wymogi wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej.</p> <p>§ 3. W uchwale, o której mowa w § 1, wskazuje się co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) określony interes grupy spółek, uzasadniający wykonanie przez spółkę zależną polecenia spółki dominującej, 2) spodziewane korzyści lub szkody spółki zależnej będące następstwem wykonania polecenia spółki dominującej, 3) przewidywany sposób i czas naprawienia spółce zależnej szkody, poniesionej w wyniku stosowania się do polecenia spółki dominującej. 	
568.	Art. 21 ⁴ k.s.h.	PIPC	<p>Jednoosobowa spółka zależna nie może odmówić podjęcia uchwały, a zatem rozumiemy, że brzmienie art. 21³ § 2 nie znajduje do niej zastosowania. Dodano również postanowienie umożliwiające odmowę wykonania polecenia, jeżeli byłoby ono sprzeczne z przepisami prawa. Trudno oczekiwać, że gdyby dane rozwiązanie powodowało sprzeczność z prawem, spółka zależna musiałaby je wykonać, zwłaszcza że wyłączenia odpowiedzialności nie mają charakteru zupełnego.</p> <p>Nie jest zatem wyłączona odpowiedzialność członków zarządu wobec osób trzecich wynikająca z art. 299 ksh, co oznacza, że w przypadku niewypłacalności Spółki taką osobistą odpowiedzialność wobec osób trzecich członkowie zarządu spółki zależnej poniosą.</p> <p>Brzmienie 21³ § 2 poprzez zastosowanie sformułowania „nastąpi” wprowadza rozwiązanie, zgodnie z którym w przypadku spełnienia warunków, określonych w tym paragrafie, spółka zależna musi</p>	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 32 a także 78.

			<p>podjąć uchwałę o wykonaniu wiążącego polecenia, a w przypadku braku spełnienia tych warunków będzie oznaczało to a contrario, że następuje odmowa wykonania polecenia wiążącego. Takie sformułowanie 21³ § 2 powoduje sprzeczność z warunkami określonymi w paragrafie 3 komentowanego artykułu, gdzie odmowa wykonania polecenia może nastąpić np. w przypadku uzasadnionej obawy naruszenia interesu spółki, czy też zagrożenia dla dalszej egzystencji spółki zależnej. W związku z tym, zaproponowano zmianę w tym zakresie.</p> <p>Proponowane brzmienie:</p> <p>§ 1. Jednoosobowa spółka zależna należąca do grupy spółek nie może odmówić wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1 i podejmuje uchwałę, o której mowa w art. 21³ § 1, chyba że wykonanie wiążącego polecenia jest sprzeczne z bezwzględnie obowiązującymi przepisami. Przepisu art. 21² § 2 nie stosuje się.</p> <p>§ 2. Spółka zależna należąca do grupy spółek, „w której spółka dominująca bezpośrednio lub pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego” może odmówić wykonania wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21² § 1, tylko w przypadku sprzeczności z przepisami prawa, postanowieniami umowy spółki lub statutu, uzasadnionej obawy, że wykonanie polecenia doprowadzi do niewypłacalności tej spółki albo do zagrożenia niewypłacalnością. Przepisu art. 21³ § 2 nie stosuje się.</p> <p>§ 3. Spółka zależna, należąca do grupy spółek, inna niż wskazana w § 1 i 2 odmawia wykonania polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1, w przypadku niespełnienia warunków, o których mowa w art. 21³ § 2.</p> <p>§ 4. Odmowa wykonania polecenia spółki dominującej, o którym mowa w § 2 i 3 wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej, podjętej w postaci pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej. Uchwała zawiera uzasadnienie.</p>	
569.	Art. 21 ⁵ k.s.h.	PIPC	Propozycja zmiany w zakresie dotyczącym jednoosobowej spółki zależnej, ponieważ nie ma ona prawa do odmowy wykonania	Uwaga uwzględniona merytorycznie.

			<p>wiążącego polecenia, co nie oznacza, że warunki, określone np. w art. 21³ par. 2 zostały spełnione.</p> <p>Proponowane brzmienie:</p> <p>§ 1. Za wykonanie, na zasadach określonych w art. 21³, wiążącego polecenia spółki dominującej oraz w przypadku, o którym mowa w art. 21⁴, członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz rady dyrektorów spółki zależnej nie ponosi odpowiedzialności cywilnej na podstawie przepisów art. 293, art. 300¹²⁵, art. 483, ani odpowiedzialności karnej na podstawie art. 296 Kodeksu karnego.</p> <p>§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do członków zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz rady dyrektorów spółki dominującej, działających w interesie grupy spółek.</p>	
570.	Art. 21 ⁶ k.s.h.	PIPC	<p>W związku z propozycjami z pkt. 2 niniejszego zestawienia, proponujemy, aby w tym miejscu ustawodawca ewentualnie wskazał na sytuacje kiedy spółki zależne są zobowiązane bez żądania spółki dominującej przekazywać informacje np. w zakresie wysokości potencjalnej szkody, naruszenia uzasadnionych interesów wierzycieli i mniejszościowych akcjonariuszy itp.</p>	Uwaga nieuwzględniona. Nadregulacja, materia dobrych praktyk albo regulacji wewnątrz korporacyjnych.
571.	Art. 21 ⁹ k.s.h.	PIPC	<p>Proponujemy zmianę tego postanowienia w zakresie terminów, jak również uprawnienia sądu do wyznaczania takich podmiotów jedynie w uzasadnionych przypadkach.</p> <p>Proponowane brzmienie:</p> <p>§ 1. Wspólnik albo akcjonariusz mniejszościowy spółki zależnej należącej do grupy spółek, reprezentujący samodzielnie bądź łącznie z innymi wspólnikami albo akcjonariuszami tej spółki co najmniej jedną dziesiątą kapitału zakładowego lub jedną dziesiątą ogółu głosów na zgromadzeniu wspólników albo walnym zgromadzeniu, a w spółce publicznej jedną dwudziestą kapitału zakładowego lub jedną dwudziestą ogółu głosów na walnym zgromadzeniu, może żądać wyznaczenia przez sąd rejestrowy podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych w celu zbadania rachunkowości oraz działalności grupy spółek. Przepisy art. 224-226 stosuje się odpowiednio.</p> <p>§ 2. Umowa albo statut spółki zależnej należącej do grupy spółek może przewidywać ograniczenie zakresu badania, o którym mowa w</p>	Uwaga uwzględniona merytorycznie, w art. 21 ⁹ § 3.

			<p>§ 1 tylko do tej spółki oraz jej stosunków z pozostałymi spółkami należącymi do grupy spółek.</p> <p>§ 3. W terminie siedmiu dni od dnia złożenia żądania, o którym mowa w § 1, sąd rejestrowy wzywa spółkę, której wspólnicy albo akcjonariusze złożyli wniosek, do zajęcia stanowiska w terminie nie krótszym niż miesiąc od dnia otrzymania wezwania. Po rozpatrzeniu stanowiska spółki, w uzasadnionych przypadkach sąd może wyznaczyć podmiot, o którym mowa w § 1, w terminie nie dłuższym niż siedem dni od dnia otrzymania stanowiska spółki, a w przypadku jego braku – niezwłocznie po upływie terminu, o którym mowa w zdaniu drugim.</p> <p>§ 4. Na wniosek spółki dominującej lub spółki zależnej, o której mowa w § 1, zgłoszony w terminie, o którym mowa w § 3, sąd rejestrowy może ograniczyć przedmiot badań lub określić sposób udostępnienia wyników badania, uwzględniając uzasadnione interesy wnioskodawcy oraz spółek należących do grupy spółek, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby zachowania tajemnic przedsiębiorstwa lub innych prawnie chronionych informacji.</p>	
572.	Art. 21 ¹³ k.s.h.	PIPC	<p>Przedmiotowa norma reguluje odpowiedzialność odszkodowawczą za tzw. szkodę pośrednią. Wyjaśnienia i sprecyzowania wymaga, kiedy i na jakich zasadach aktualizują się przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej spółki dominującej wobec wspólników/akcjonariuszy mniejszościowych spółki zależnej – czy analogicznie jak w art. 21¹² celem regulacji jest wprowadzenie w art. 21¹³ odpowiedzialności na zasadzie winy. Istotne trudności może rodzić wykazanie przez spółkę dominującą nieostrych przesłanek egzoneracyjnych, polegających na „działaniu w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego, w tym na podstawie informacji, analiz i opinii, które powinny być w danych okolicznościach uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny”, co w istocie może prowadzić do uznania, iż przedmiotowa odpowiedzialność ma charakter gwarancyjny.</p> <p>Proponowane brzmienie:</p> <p>§ 1. Spółka dominująca, która bezpośrednio lub pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego spółki zależnej</p>	Uwagi polemiczne, częściowo nieaktualne, zob. wiersz 42.

			<p>odpowiada wobec wspólnika albo akcjonariusza spółki zależnej należącej do grupy spółek za obniżenie wartości udziału albo akcji spółki zależnej przysługującego temu wspólnikowi albo akcjonariuszowi, o ile obniżenie wartości udziału lub akcji nastąpiło w następstwie wykonania przez spółkę zależną polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² k.s.h.</p> <p>§ 2. Spółka dominująca nie ponosi odpowiedzialności za szkodę, o której mowa w § 1, jeżeli działała w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego, w tym na podstawie informacji, analiz i opinii, które powinny być w danych okolicznościach uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny.</p> <p>§ 3. Powództwo o odszkodowanie, o którym mowa w § 1, wytacza się według miejsca siedziby spółki zależnej.</p> <p>§ 4. Roszczenie o naprawienie szkody, o której mowa w § 1, przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym wspólnik albo akcjonariusz spółki zależnej dowiedział się o szkodzie. Jednakże w każdym przypadku roszczenie przedawnia się z upływem pięciu lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę.</p>	
573.	Art. 21 ¹⁴ k.s.h.	PIPC	<p>Wobec nie wyłączenia osobistej odpowiedzialności z art. 299 ksh w projektowany przepisie art. 21⁵ § 1 i 2, a dodany projektem ust. 3 do art. 293 wyłącza jedynie odpowiedzialność członka zarządu Spółki jednoosobowej, powstaje wątpliwość, czy wierzyciel w celu wystąpienia do członków zarządu na podstawie art. 299 Ksh ma obowiązek uprzedniego przeprowadzenia procesu wobec spółki dominującej i dopiero w przypadku niezaspokojenia swoich roszczeń w tym procesie istnieje możliwość wystąpienia z roszczeniem z art. 299 ksh i czy uprawnienie to przysługiwać będzie do członków zarządu obu Spółek, czy wyłącznie spółki zależnej, czy też w przypadku ustalenia w procesie, że Spółka dominująca ponosi odpowiedzialność za szkodę wywołaną wykonaniem polecenia, taką odpowiedzialność ponosić będą wyłącznie członkowie zarządu Spółki dominującej.</p> <p>Do ustalenia zatem pozostaje kwestia wzajemnych relacji art. 299 Ksh i art. 21¹⁴ Ksh.</p>	<p>Materia interpretacji, nie jest konieczne określanie relacji art. 21¹⁴ oraz art. 299 KSH, gdyż przepisy te mają inne zakresy podmiotowe. Pierwszy z nich dotyczy spółki dominującej a drugi zarządców spółki zależnej.</p>

574.	Art. 299 § 2 ¹ k.s.h.	PIPC	Zaznaczenia wymaga, że zgodnie z zaproponowaną regulacją, członkowie zarządu zależnych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością innych niż spółki jednoosobowe nie mogą powoływać się na wyłączenie odpowiedzialności z art. 299 KSH nawet w przypadku, gdy niewypłacalność spółki powstała w skutek wykonania polecenia, a spółka dominująca nie naprawiła szkody tym spowodowanej.	Uwaga nieaktualna, wobec wycofania z projektu art. 299 § 2 ¹ .
575.	Art. 368 ¹ § 3 k.s.h.	PIPC	Objęcie dyspozycją tej normy także postępowania prowadzonego w oparciu o uchwałę walnego zgromadzenia jest zasadne zważywszy, iż w ust. 1 i 2 art. 368 ¹ (również odnoszących się do przeprowadzenia postępowania konkursowego) obydwie akty prawne (uchwała walnego zgromadzenia lub statut spółki) w sposób analogiczny mogą decydować o kwestii powoływania członków zarządu w drodze konkursu. Proponowane brzmienie: Jeżeli uchwała walnego zgromadzenia lub statut spółki nie stanowi inaczej, przy przeprowadzaniu postępowania kwalifikacyjnego rada nadzorcza może skorzystać z usług profesjonalnego doradcy; do jego wyboru przez radę nadzorczą stosuje się odpowiednio postanowienia dotyczące wyboru doradcy rady nadzorczej.	Uwaga nieuwzględniona Ponieważ kwestia dotyczy reprezentacji zasadne jest jej regulowanie w akcie quasi-normatywnym. Jednocześnie rada nadzorcza może zwrócić się do zarządu o zatrudnienie doradcy również wtedy gdy o przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego postanowiono w uchwale wspólników.
576.	Art. 380 ¹ k.s.h.	PIPC	Zgodnie z uzasadnieniem do projektu ustawy, celem zmian jest zapewnienie równowagi informacyjnej występującej pomiędzy zarządem a członkami rady nadzorczej. Do rozważenia, czy konieczny jest tak szeroki zakres sprawozdawczy zarządu dla rady nadzorczej, szczególnie w kontekście art. 382 § 4 KSH.	Uwaga niezasadna.
577.	Art. 382 ¹ k.s.h.	PIPC	Uwagi do § 1: Brak jest podstaw do różnicowania przedmiotowej regulacji w odniesieniu do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 219 ² § 1 – gdzie wskazano na możliwość zaangażowania doradcy rady nadzorczej do oceny określonego zagadnienia dot. spółki o ile umowa spółki tak stanowi) oraz w odniesieniu do spółki akcyjnej (art. 382 ¹ § 1 – gdzie nie wskazano, że takie uprawnienie musi wynikać ze statutu spółki). Umowa spółki/ statut może co najwyżej ograniczyć prawo rady nadzorczej do zawierania umów z doradcą (np. w zakresie kosztów), a nie je całkowicie wyłączać.	Uwaga nieuwzględniona Podstawą zróżnicowania jest inny charakter tych spółek oraz inna – modelowo- skala i stopień złożoności prowadzonych przez nie działań.

		<p>Dodatkowo, przepis nie reguluje, czy zarząd jest zaznajamiany ze sprawozdaniem a jeżeli tak, to w jakim trybie. Nie przewidziano również możliwości ustosunkowania się do treści sprawozdania przez członków zarządu. Regulacja w tym zakresie wymaga doprecyzowania.</p> <p>Zwrócić również należy uwagę, iż w przyjętej propozycji (z zastrzeżeniem uwag zgłoszonych do § 7), zarząd jest zobowiązany zapewnić dostęp do dokumentów stanowiących podstawę badania, w sytuacji, gdy nie zawiera umowy z doradcą oraz nie zna jej postanowień.</p> <p>Uwagi do § 7: Przepis wyłamuje się z przyjętej w KSH konstrukcji, że spółkę reprezentuje zarząd za wyjątkiem wskazanym w KSH, czyli w czynnościach między spółką a członkiem zarządu. Brak jest uzasadnienia, aby w tym przypadku rada nadzorcza miała takie uprawnienie. Nawet w przypadku umów zawieranych z audytorem wybieranym przez radę nadzorczą spółkę reprezentuje zarząd. Co więcej, zgodnie z § 5 tego artykułu, zarząd spółki ma udzielić pełnomocnictwa do wykonywania zleconych przez radę nadzorczą czynności doradcy wybranemu przez radę nadzorczą, a zatem ponosić odpowiedzialność za działania tego pełnomocnika.</p> <p>Uwagi do § 8: Zwrócić należy uwagę, iż realizacja decyzji rady nadzorczej o udostępnieniu akcjonariuszom sprawozdania z przeprowadzonego badania jest realizowana bezpośrednio przez zarząd, przy czym również na zarządzie spoczywa obowiązek zabezpieczenia spółki przed zagrożeniem ujawnienia informacji stanowiących tajemnice prawnie chronione. Powyższe stanowi de facto przerzucenie na zarząd odpowiedzialności za ujawnienie informacji prawnie chronionych, jak też niewykonanie decyzji rady nadzorczej w przypadku, gdyby kierując się przesłankami wynikającymi z art. 428 § 2 KSH zarząd odstąpi od udostępnienia sprawozdania akcjonariuszom. Celowym jest stosowne przeprojektowanie propozycji przepisu i wskazanie wprost, iż rada nadzorcza, podejmując decyzję o udostępnieniu sprawozdania</p>	
--	--	--	--

			<p>akcjonariuszom jest zobowiązania ocenić, czy nie wiąże się to z zagrożeniem ujawnienia informacji stanowiących tajemnice prawnie chronione.</p> <p>Uwagi do § 10: Uprawnienie rady nadzorczej do instytucji wsparcia merytorycznego powinno zostać ograniczone z uwagi, iż to rada nadzorcza powinna być organem posiadającym odpowiednie kwalifikacje, a korzystanie z usług nie powinno być nadmierne. Ponadto brak jest ograniczeń w zlecaniu usług osobom pozostającym w związkach i relacjach osobistych z doradcą a członkami rady. Ograniczenie takie winno zostać wprowadzone.</p> <p>Zaznaczenia wymaga, iż zgodnie z uzasadnieniem do projektu, doradcą angażowanym przez radcę nadzorczą będą mogły być wyspecjalizowane komórki działające w strukturze wspólnika czy akcjonariusza (w wypadku spółek z udziałem Skarbu Państwa, podmiotem tym mogłyby być również komórki ministerstwa sprawującego nadzór właścicielski czy wyspecjalizowane agencje).</p>	
578.	Art. 384 ¹ k.s.h.	PIPC	<p>Podkreślić należy, iż wprowadzenie do KSH obowiązku uprzedniego uzyskania stosownej zgody rady nadzorczej skutkuje tym, iż ewentualne przeprowadzenie wskazanych w przepisie czynności z pominięciem decyzji rady nadzorczej obarczone będzie wadą nieważności.</p> <p>Zaproponowana konstrukcja wprowadza niepewność, w jakim zakresie statut spółki może modyfikować postanowienia ustawowe – w szczególności, czy możliwe jest wyłączenie powinności uzyskania zgody rady nadzorczej na zawarcie przez spółkę ze spółką dominującą, spółką zależną lub spółką z nią powiązaną transakcji, bez względu na ich wysokość.</p> <p>Zaznaczenia wymaga, iż w celu zapewnienia zgodności tego instrumentu nadzoru z przepisami szczególnymi, przedmiotowego wymogu nie stosuje się do spółek publicznych.</p>	Uwaga polemiczna.
579.	Art. 389 k.s.h.	PIPC	<p>Uwagi do § 3: Proponowany przepis narusza prawa członków rady nadzorczej nieobecnych w posiedzeniu rady nadzorczej. Nietrudno sobie wyobrazić sytuację, w której wobec braku jednomyślności członków rady nadzorczej co do pewnych uchwał, obecni na</p>	Uwaga nieuwzględniona

			<p>posiedzeniu rady nadzorczej członkowie przeforsują uchwałę, która nie była w porządku obrad. Celowym jest sprecyzowanie, iż rada nadzorcza może podejmować podczas posiedzenia uchwały również w sprawach nieobjętych proponowanym porządkiem obrad, jeżeli wszyscy członkowie rady nadzorczej uczestniczą w posiedzeniu i jeżeli wszyscy członkowie rady nadzorczej wyrażą zgodę na powyższe.</p> <p>Uwagi do § 7: W sytuacji słusznej tendencji do zastępowania tradycyjnych posiedzeń zdalnymi oraz podejmowaniem uchwał przy użyciu środków porozumiewania się na odległość, jak i obiegowo przy użyciu np. poczty elektronicznej, postulować należałoby rezygnację z ustalenia minimalnej częstotliwości zwoływania tradycyjnych posiedzeń rady.</p> <p>Proponowane brzmienie:</p> <p>Art. 389 § 3. Rada nadzorcza może podejmować podczas posiedzenia uchwały również w sprawach nieobjętych proponowanym porządkiem obrad, jeżeli wszyscy członkowie rady nadzorczej uczestniczą w posiedzeniu i żaden z członków rady nadzorczej się temu nie sprzeciwi, chyba że statut spółki stanowi inaczej. Statut spółki może również stanowić, że podjęcie przez radę nadzorczą podczas posiedzenia uchwał w określonych sprawach musi być zapowiedziane w zaproszeniu.</p> <p>§ 7. Posiedzenie rady nadzorczej powinno być zwoływane w miarę potrzeb.</p>	<p>Uczestnictwo w posiedzeniach jest nie tylko prawem, ale też obowiązkiem członka rady nadzorczej.</p> <p>Jeśli chodzi o odbywanie tradycyjnych posiedzeń to zostało ono ułatwione (można w nich uczestniczyć z wykorzystaniem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość), ale wprowadzenie modelu, w którym rada nadzorcza nie odbywałaby posiedzeń wydaje się niepożądane.</p>
580.	Art. 587 ¹ Art. 587 ² k.s.h.	PIPC	<p>Dyskusyjnym jest zaprojektowanie na wypadek naruszenia obowiązków informacyjnych (w tym przez zarząd spółki wobec rady nadzorczej) sankcji karnych, zwłaszcza w obliczu niedookreślenia obowiązków informacyjnych oraz wątpliwości zasygnalizowanych w uwagach do art. 382 § 4 KSH. Projektowane art. 587¹ § 2 i art. 587² § 2 Ksh przewidują karę szywną. Kary szywne uznaje się za sprzeczne z Konstytucją i zobowiązaniami międzynarodowymi Polski jako godzące w prawo władzy sądowniczej do wymierzania sprawiedliwości. Zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 czerwca 2017 r., sygn. akt P 124/15, Dz. U. z 2017 r. poz. 1214, pisemne stanowisko Prokuratora Generalnego w sprawie,</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. W zakresie w jakim nie została uwzględniona uwagi mają charakter polemiczny albo dotyczą materii wykraczającej poza zamierzone ramy nowelizacji.</p>

			<p>https://ipo.trybunal.gov.pl/ipo/dok?dok=F1840399102%2FP_124_15_pg_2015_11_04_ADO.pdf str. 10 – 12.</p> <p>Przy tej okazji wnosimy również jako celowe o powiązanie projektowanych zmian z przepisami prawa podatkowego poprzez dokonanie nowelizacji odpowiednich ustaw. Postępowanie zgodnie z interesem grupy poprzez wykonanie wiążącego polecenia nie stanowi przy uwzględnieniu obecnych regulacji usprawiedliwienia np. dla podatkowego przenoszenia dochodu/zysku pomiędzy spółkami z grupy kapitałowej, poniesienia kosztu niezwiązanego z przychodem czy też wygenerowania straty podatkowej w realizacji wiążącego polecenia (zwłaszcza w sytuacji kiedy brak jest możliwości udowodnienia winy w zakresie wyrządzenia szkody spółce zależnej – o czym mowa na wprost w projekcie). Szczególnie to zagadnienie wydaje się istotne w kontekście grożących podatnikom sankcji, wynikających zarówno z przepisów prawa podatkowego, karnego oraz karnego skarbowego. Jako przykład można podać sytuację gdy Członkowie Zarządów spółek będą zobowiązani złożyć oświadczenie, że ceny transferowe transakcji kontrolowanych objętych lokalną dokumentacją cen transferowych są ustalane na warunkach, które ustaliłyby między sobą podmioty niepowiązane, a transakcja byłaby realizowana na podstawie wiążącego polecenia. Jeżeli warunki danej transakcji przeprowadzonej z uwzględnieniem proponowanych nowych regulacji kodeksu spółek handlowych nie spełniałyby tego kryterium to przedstawiciele spółki nie będą mogli złożyć takiego oświadczenia czym też narażać się będą na sankcje wynikające z obecnych regulacji.</p>	
581.	Art. 4 § 1 pkt 5 ¹ k.s.h.	Polski Holding Nieruchomość i SA	Z przepisu wynika, że informacja o tym, że dana spółka zależna wchodzi w skład grupy spółek musi zostać umieszczona w jej statucie/umowie. W związku z powyższym dodatkowo zmianie, polegającej na dodaniu obowiązku wpisu w statucie/umowie spółki zależnej informacji o uczestnictwie w grupie spółek, powinny ulec przepisy art. 157, 300 ⁵ oraz 304.	Uwaga nieaktualna, z racji braku potrzeby określenia strategii grupy w umowie (statucie) spółki zależnej, zob. wiersz 337 i 70.

582.	Art. 21 ¹ § 2 k.s.h.	Polski Holding Nieruchomość i SA	wydaje się, że zbyt istotna rola w procesie została przyznana spółkom zależnym. Brak rozwiązań, które pozwalałyby spółce dominującej wymusić na spółce zależnej zgłoszenie do rejestru uczestnictwa w grupie spółek, co jest warunkiem dla stosowania projektowanych przepisów statuujących możliwość wydawania wiążących poleceń. Proponuje się określenie terminu na złożenie wniosków do KRS przez spółki zależne, a po tym terminie wprowadzenie możliwości poczynienia wzmianki na podstawie wniosku złożonego przez spółkę dominującą (przynajmniej w odniesieniu do spółek dominujących posiadających powyżej 75% kapitału zakładowego).	Uwaga polemiczna oraz częściowo nieaktualna, zob. wiersz 78.
583.	Art. 21 ³ k.s.h.	Polski Holding Nieruchomość i SA	Wydaje się, że artykuł powinien zostać przeredagowany, gdyż uchwałę w tej sprawie powinien podejmować zarząd spółki dominującej, a nie zależnej. Wykonanie polecenia spółki dominującej nie powinno zostać obwarowane koniecznością uprzedniego podjęcia uchwały przez zarząd spółki zależnej, ponieważ istnieje ryzyko, że w praktyce przepisy nie będą stosowane, z uwagi na brak obligatoryjnych uchwał, tym bardziej, że nie przewidziano sankcji za niepodjęcie wymaganej uchwały.	Uwaga uwzględniona, art. 21 ² § 3.
584.	Art. 21 ³ § 4 k.s.h.	Polski Holding Nieruchomość i SA	Nie jest do końca jasne w jakim zakresie zarząd albo rada dyrektorów podejmując uchwałę „uwzględnia” korzyści z uczestnictwa w grupie spółek. Czy chodzi wyłącznie o wskazanie tych korzyści w treści uchwały (bez wpływu na proces decyzyjny)? Czy wielkość uzyskanych korzyści ma stanowić jedno z kryteriów oceny polecenia spółki dominującej z punktu widzenia interesu spółki zależnej, a w konsekwencji pośrednio może stanowić przesłankę odmowy wykonania takiego polecenia?	Uwaga polemiczna, materiał na komentarz a nie na legislację.
585.	Art. 21 ⁴ § 2 k.s.h.	Polski Holding Nieruchomość i SA	Pojęcie „zagrożenie niewypłacalnością” jest nieostre i pozostawia możliwość szerokiej interpretacji, powinno zostać usunięte ewentualnie doprecyzowane (poprzez jasne wskazanie kiedy spółka zależna może powołać się na zagrożenie niewypłacalnością).	j.w.
586.	Art. 21 ⁷ § 2 k.s.h.	Polski Holding Nieruchomość i SA	Brakuje organu spółki zależnej – rady dyrektorów.	Uwaga uwzględniona.

587.	Art. 21 ⁸ § 1 k.s.h.	Polski Holding Nieruchomość i SA	Wydaje się wskazane uszczegółowienie zakresu informacji, które ma zawierać sprawozdanie o powiązaniach.	Uwaga polemiczna. nadregulacja, zob. wiersz 397.
588.	art. 4 § 3 k.s.h.	Polski Holding Nieruchomość i SA	Zmiana treści pierwszego zdania art. 4 § 3 na następującą: „W przypadku gdy dwie spółki handlowe dysponują wzajemnie większością głosów obliczoną zgodnie z § 1 pkt 4 lit. a lub jedna z nich posiada wszystkie głosy, za spółkę dominującą uważa się spółkę handlową, która posiada wszystkie głosy lub większy procent głosów na zgromadzeniu wspólników albo walnym zgromadzeniu drugiej spółki (spółki zależnej). Pozwoli to uniknąć niejasności związanych z ustalaniem stosunku zależności pomiędzy spółkami, w których organach zasiadają te same osoby.	Uwaga nieuwzględniona, gdyż wskazaną tam wątpliwość rozstrzyga dotychczasowy art. 4 § 3 KSH.
589.	Uwaga ogólna	Polski Holding Nieruchomość i SA	Brakuje przepisów przejściowych dotyczących funkcjonujących w obrocie umów o zarządzanie spółką, zawartych na podstawie obecnego art. 7. W związku z wykreśleniem art. 7, stanowiącego podstawę ich zawarcia, umowy te ulegną automatycznemu rozwiązaniu, co może spowodować zamieszanie i problemy organizacyjne. Ponadto nie jest jasne co z wpisem tych umów do KRS, automatycznie zostanie wykreślony, czy spółki będą składać wnioski? Konieczne jest wprowadzenie okresu przejściowego na dostosowanie funkcjonowania grup kapitałowych do nowych przepisów.	Uwaga nieuwzględniona, pomijając, że art. 7 KSH był martwy w praktyce, to dopuszczalność zawierania umów holdingowych wynika z art. 353 ¹ KC w zw. z art. 2 KSH.
590.	Art. 4 § 1 pkt 5 ¹ k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: grupa spółek – spółkę dominującą i spółkę lub spółki od niej zależne, kierujące się – zgodnie z mową albo statutem każdej spółki zależnej – wspólną strategią gospodarczą (interes grupy spółek), uzasadniającą sprawowanie przez spółkę dominującą jednolitego kierownictwa nad spółką albo spółkami zależnymi.	Uwaga uwzględniona.
591.	Art. 4 § 1 pkt 5 ¹ k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: <i>[alternatywnie, na wypadek nieuwzględnienia uwagi nr 1]</i> grupa spółek – spółkę dominującą i spółkę lub spółki od niej zależne, kierujące się wspólną strategią gospodarczą (interes grupy spółek), uzasadniającą sprawowanie przez spółkę dominującą jednolitego kierownictwa nad spółką albo spółkami zależnymi, której zasadnicze założenia są ustalone w umowie albo statucie każdej spółki zależnej.	Uwaga zdezaktualizowała się wobec zmiany brzmienia przepisu.

592.	Dział IV projektu – Tytuł	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: Grupa spółek	Uwaga uwzględniona.
593.	Art. 21 ¹ §2 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: Spółka dominująca i spółka zależna ujawnia w rejestrze swoje uczestnictwo w grupie spółek. Przepisów art. 21 ² – art. 21 ⁷ oraz art. 21 ¹¹ – art. 21 ¹² nie stosuje się przed dokonaniem wpisu w stosunku do spółki, która nie wykonała obowiązku wskazanego w zdaniu pierwszym. Ujawnienie Uczestnictwa następuje przez wpisanie wzmianki do rejestru. W przypadku spółki dominującej z siedzibą za granicą wystarczające jest ujawnienie w rejestrze uczestnictwa w grupie spółek przez spółkę zależną, ze wskazaniem spółki dominującej.	Uwaga uwzględniona.
594.	Art. 21 ¹ §4 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: dodanie przepisu: Członek zarządu, prokurent, członek rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, rady dyrektorów oraz likwidator spółki należącej do grupy spółek może powoływać się na działanie lub zaniechanie w określonym interesie grupy spółek, jeżeli spółka ujawniła swoje uczestnictwo w grupie spółek w sposób, o którym mowa w § 2.	Uwaga uwzględniona.
595.	Art. 21 ² §2 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: § 2. Spółka dominująca wydaje wiążące polecenie, w formie pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej.	Uwaga uwzględniona.
596.	Art. 21 ³ §2 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: Podjęcie uchwały, o której mowa w § 1 nastąpi, jeżeli nie narusza to interesu tej spółki lub jeżeli można rozsądnie zakładać, że wszelkie negatywne skutki dla spółki zależnej, powstałe w wyniku wykonania polecenia spółki dominującej, zostaną naprawione we właściwym czasie przez spółkę dominującą lub inną spółkę należącą do grupy	Uwaga nieuwzględniona, gdyż art. 21 ³ § 2 nawiązuje do znanej z art. 361 § 1 KC kategorii szkody, a nie posługuje się nie znaną prawu polskiemu kategorią „negatywnego skutku dla spółki zależnej”.

			spółek, nie dłuższym jednak niż dwa lata od dnia, w którym nastąpi wykonanie polecenia przez spółkę zależną.	
597.	Art. 21 ³ §3 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: W uchwale, o której mowa w § 1, wskazuje się co najmniej: 1) określony interes grupy spółek, uzasadniający wykonanie przez spółkę zależną polecenia spółki dominującej, 2) spodziewane korzyści lub negatywne skutki dla spółki zależnej będące następstwem wykonania polecenia spółki dominującej, 3) przewidywany sposób i czas naprawienia spółce zależnej wszelkich negatywnych skutków powstałych na wskutek wykonania polecenia.	Uwaga nieaktualna wobec treści art. 21 ² § 3.
598.	Art. 21 ³ §4 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: Zarząd albo rada dyrektorów spółki zależnej podejmując uchwałę, o której mowa w § 1 albo w art. 21 ⁴ § 4, uwzględnia również korzyści uzyskane przez tę spółkę w związku z uczestnictwem w grupie spółek w okresie ostatnich obrotowych, o ile korzyści te nie stanowiły już sposobu naprawienia spółce zależnej wcześniejszych negatywnych skutków powstałych na skutek wykonania polecenia.	Uwaga nieuwzględniona, nadregulacja zawężająca nadto zakres obowiązku uwzględnienia korzyści spółki zależnej z racji uczestnictwa w grupie, zob. wiersz 596.
599.	Art. 21 ⁴ §2 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: Spółka zależna należąca do grupy spółek, w której spółka dominująca przy uwzględnieniu reprezentacji całego kapitału zakładowego, bezpośrednio lub pośrednio reprezentuje większość głosów zdolną do samodzielnej zmiany statutu lub umowy spółki, może odmówić wykonania wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21 ² § 1, jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że jest ono sprzeczne z interesem tej spółki i wyrządzi w jej majątku negatywne skutki, które nie będą naprawione przez spółkę dominującą lub inną spółkę zależną należąca do grupy spółek w okresie najbliższych dwóch lat, licząc od dnia, w którym nastąpi wykonanie wiążącego polecenia. Umowa albo statut spółki zależnej mogą przewidywać surowsze wymogi odmowy wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej.	Uwaga nieaktualna. zob. wiersz 78.
600.	Art. 21 ³ §3 pkt 3 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba	Proponowana zmiana:	Uwaga uwzględniona.

		Przemysłowo-Handlowa	3) przewidywany sposób i czas naprawienia spółce zależnej szkody mogącej powstać w wyniku stosowania się do polecenia spółki dominującej.	
601.	Art. 21 ⁴ §2 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: Spółka zależna należąca do grupy spółek, w której spółka dominująca bezpośrednio lub pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego może odmówić wykonania wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21 ² § 1, tylko wtedy, gdy wykonanie polecenia może doprowadzić do niewypłacalności tej spółki albo do zagrożenia niewypłacalnością. Przepisu art. 21 ³ § 2 nie stosuje się.	Zob. wiersz 599.
602.	Art. 21 ⁴ §3 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: Spółka zależna, należąca do grupy spółek, inna niż wskazana w § 1 i 2 odmawia wykonania polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21 ² § 1, jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że jest ono sprzeczne z interesem tej spółki i wyrządzi w jej majątku negatywne skutki, które nie będą naprawione przez spółkę dominującą lub inną spółkę zależną należąca do grupy spółek w okresie najbliższych dwóch lat, licząc od dnia, w którym nastąpi wykonanie wiążącego polecenia.	Uwaga nieuwzględniona, zob. wiersz 596.
603.	Art. 21 ⁵ §1 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: Za wykonanie, na zasadach określonych w art. 21 ³ , wiążącego polecenia spółki dominującej oraz w przypadku, o którym mowa w art. 21 ⁴ § 2- 4, członek zarządu, prokurent, członek rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz rady dyrektorów spółki zależnej nie ponosi odpowiedzialności cywilnej na podstawie przepisów art. 293, art. 300 ¹²⁵ , art. 483, ani odpowiedzialności karnej na podstawie art. 296 Kodeksu karnego. Zwolnienie z odpowiedzialności nie znajdzie zastosowania, jeżeli wiążące polecenie nie zostało ujawnione we właściwym sprawozdaniu, o którym mowa w art. 21 ⁸ §2.	Uwaga nieaktualna, nowe brzmienie przepisów art. 21 ⁵ .
604.	Art. 21 ⁵ §2 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do członków zarządu, prokurentów, członków rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz rady dyrektorów spółki dominującej działających w interesie grupy spółek.	Uwaga uwzględniona.

605.	Art. 21 ⁶ § 1 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: Spółka dominująca może w każdym czasie przeglądać księgi i dokumenty oraz żądać udzielenia informacji od spółki zależnej należącej do grupy spółek, niebędącej spółką publiczną.	Uwaga uwzględniona z racji art. 21 ¹⁴ § 3.
606.	Art. 21 ⁸ §2 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: W sprawozdaniu wskazywane są także wiążące polecenia spółki dominującej względem spółki albo spółek zależnych należących do grupy spółek oraz decyzje podjęte przez spółkę zależną w wyniku kierowania się interesem grupy spółek bez wiążącego polecenia. Wskazanie powinno obejmować co najmniej spodziewane negatywne następstwa w majątku spółki zależnej będące ich następstwem.	Uwaga nieuwzględniona, zob. wiersz 596.
607.	Art. 21 ⁹ §1 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: Wspólnik albo akcjonariusz spółki zależnej należącej do grupy spółek, niebędący spółką dominującą, reprezentujący samodzielnie bądź łącznie z innymi wspólnikami albo akcjonariuszami tej spółki co najmniej jedną dziesiątą kapitału zakładowego lub jedną dziesiątą ogółu głosów na zgromadzeniu wspólników albo walnym zgromadzeniu, a w spółce publicznej jedną dwudziestą kapitału zakładowego lub jedną dwudziestą ogółu głosów na walnym zgromadzeniu, może żądać wyznaczenia przez sąd rejestrowy podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych w celu zbadania rachunkowości oraz działalności grupy spółek. Przepisy art. 224-226 stosuje się odpowiednio.	Uwaga nieaktualna, z racji wyłączenia stosowania przepisów do spółek zależnych posiadających status spółki publicznej. Art. 21 ¹⁴ § 3, zob. wiersz 596.
608.	Art. 21 ¹⁰ §1 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: W przypadku, gdy spółka dominująca bezpośrednio bądź pośrednio reprezentuje ilość głosów na zgromadzeniu spółki zależnej uczestniczącej w grupie spółek, pozwalającą, przy uwzględnieniu całego kapitału zakładowego, samodzielnie dokonać zmian w statucie lub umowie spółki, wspólnik albo akcjonariusz takiej spółki zależnej może żądać odkupienia jego udziałów albo akcji przez spółkę dominującą na zasadach określonych w art. 417, z zastrzeżeniem § 2 i 3 poniżej.	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 78.

609.	Art. 21 ¹⁰ §3 k.s.h.	Polsko- Niemiecka Izba Przemysłowo- Handlowa	Proponowana zmiana: W pozostałych przypadkach niż wskazanych w § 2, uprawnienie można wykonać jednorazowo w roku obrotowym, w terminie trzech miesięcy od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego spółki zależnej za poprzedni rok obrotowy, a w przypadku, gdy w terminie do dnia 30 września nie dojdzie do zatwierdzenia sprawozdania finansowego za poprzedni rok obrotowy, uprawnienie można wykonać jednorazowo w terminie jednego miesiąca po dniu 30 września. Wykupu udziałów lub akcji dokonuje według wyboru wspólnika lub akcjonariusza spółki zależnej albo po cenie określonej zgodnie z art. 417 albo po cenie z dnia, w którym w poprzednim roku obrotowym dokonano zatwierdzenia sprawozdania finansowego, w przypadku braku zatwierdzenia sprawozdania finansowego w poprzednim roku obrotowym, po cenie z dnia kończącego ten rok obrotowy. Wspólnik żądający odkupu określi termin w którym należy zrealizować odkup. W razie zgłoszenia zamiaru odkupu udziałów albo akcji spółki zależnej przez więcej niż jednego wspólnika albo akcjonariusza tej spółki, termin dokonania odkupu określi zarząd albo rada dyrektorów spółki dominującej.	Uwaga nieuwzględniona, nadregulacja, materiał na komentarz.
610.	Art. 21 ¹² §1 k.s.h.	Polsko- Niemiecka Izba Przemysłowo- Handlowa	Proponowana zmiana: Spółka dominująca odpowiada wobec spółki zależnej za wyrządzoną jej szkodę, chyba że nie ponosi winy, jeżeli wydanie wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 212 § 1 nastąpiło z naruszeniem interesu grupy spółek lub jego wykonanie doprowadziło do niewypłacalności spółki zależnej należącej do grupy spółek, albo jeżeli podjęcie przez spółkę zależną decyzji w interesie grupy spółek bez wiążącego polecenia doprowadziło do niewypłacalności spółki zależnej.	Uwaga nieaktualna z racji nowego brzmienia art. 21 ¹² § 1 a także art. 21 ⁴ § 1.
611.	Art. 21 ¹² §2 k.s.h.	Polsko- Niemiecka Izba Przemysłowo- Handlowa	Proponowana zmiana: Powództwo o odszkodowanie, o którym mowa w § 1, 3 wytacza się według miejsca siedziby spółki zależnej.	Uwaga uwzględniona.

612.	Art. 21 ¹² §3 k.s.h.	Polsko- Niemiecka Izba Przemysłowo- Handlowa	Proponowana zmiana: Jeżeli spółka zależna nie wytoczy powództwa o naprawienie szkody wyrządzonej jej przez spółkę dominującą w terminie roku od dnia ujawnienia czynu wyrządzającego szkodę, każdy wspólnik albo akcjonariusz spółki zależnej może wytoczyć powództwo o naprawienie szkody wyrządzonej tej spółce.	Uwaga uwzględniona.
613.	Art. 21 ¹² §4 k.s.h.	Polsko- Niemiecka Izba Przemysłowo- Handlowa	Proponowana zmiana: Przepisy art. 295 § 2-4, art. 296-297, art. 300 albo art. 300 ¹²⁷ § 2-4, art. 300 ¹³⁰ , art. 300 ¹³⁴ albo art. 487 § 2-4, art. 486 2-4, art. 488 i art. 490 stosuje się odpowiednio.	Uwaga uwzględniona.
614.	Art. 21 ¹² §5 k.s.h.	Polsko- Niemiecka Izba Przemysłowo- Handlowa	Proponowana zmiana: Wykreślenie.	Uwaga redakcyjna nie aktualne z racji zmiany numeracji paragrafów.
615.	Art. 21 ¹² §6 k.s.h.	Polsko- Niemiecka Izba Przemysłowo- Handlowa	Proponowana zmiana: Wykreślenie.	Uwaga nieaktualna, zob. nowy art. 21 ¹³ § 4.
616.	Art. 21 ¹³ §1 k.s.h.	Polsko- Niemiecka Izba Przemysłowo- Handlowa	Proponowana zmiana: W przypadku, o którym mowa w art. 21 ¹² § 1, spółka dominująca odpowiada wobec wspólnika albo akcjonariusza spółki zależnej należącej do grupy spółek za obniżenie wartości udziału albo akcji spółki zależnej przysługującego temu wspólnikowi albo akcjonariuszowi, chyba że nie ponosi winy. Wysokość naprawionej szkody ulega stosownemu zmniejszeniu w przypadku wykupu akcji lub udziałów wspólnika mniejszościowego przez spółkę dominującą, o którym mowa w art. 21 ¹⁰ § 1, o wartość po jakiej udziały lub akcje zostały wykupione.	Uwaga redakcyjne nie aktualne z racji zmiany numeracji paragrafów.
617.	Art. 21 ¹³ §2 k.s.h.	Polsko- Niemiecka Izba	Proponowana zmiana: Powództwo o odszkodowanie, o którym mowa w § 1, wytacza się według miejsca siedziby spółki zależnej.	j.w.

		Przemysłowo-Handlowa		
618.	Art. 21 ¹³ §3 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: Roszczenie o naprawienie szkody, o której mowa w § 1, przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym wspólnik albo akcjonariusz spółki zależnej dowiedział się o szkodzie. Jednakże w każdym przypadku roszczenie przedawnia się z upływem pięciu lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę.	j.w.
619.	Art. 21 ¹³ §4 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: Wykreślenie.	j.w.
620.	Art. 21 ¹⁴ §1 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: Jeżeli egzekucja przeciwko spółce zależnej należącej do grupy spółek okaże się bezskuteczna, spółka dominująca odpowiada za szkodę wyrządzoną wierzycielowi spółki zależnej, jeżeli szkoda ta powstała w następstwie wykonania przez spółkę zależną wiążącego polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21 ² § 1 lub jeżeli spółka zależna podjęła decyzję w interesie grupy spółek a wierzyciel wykaze, że w wyniku tej decyzji spółka dominująca odniosła korzyść.	Uwaga nieuwzględniona, wyjście poza zakres konstrukcji z art. 299 KSH adaptowanej w art. 21 ¹⁴ .
621.	Art. 21 ¹⁴ §2 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: Domniemywa się, że szkoda, o której mowa w § 1, obejmuje wysokość niezaspokojonej wierzytelności wobec spółki zależnej. W przypadku podjęcia przez spółkę zależną decyzji bez formalnego polecenia, o której mowa w art. 21 ¹⁴ § 1 spółka dominująca odpowiada do wysokości korzyści, którą odniosła wskutek podjęcia decyzji przez spółkę zależną.	Uwaga nieuwzględniona, przy nieformalnym poleceniu projekt nie przewiduje odpowiedzialności spółki dominującej nie odpowiada wobec wierzycieli spółki zależnej, gdyż spowodowałoby to nieatrakcyjność przepisów o grupie spółek dla spółek dominujących. Przyjęcie przez spółkę zależną nieformalnego polecenia nie wyłącza natomiast wobec jej zarządców ich odpowiedzialności, przewidzianej w art. 21 ⁵ . Będzie to wymuszać ze strony zarządców spółki zależnej przejście na

				formułę formalnych wiążących poleceń spółki dominujące, a te będą powodować odpowiedzialność spółki dominującej z art. 21 ¹² – art. 21 ¹⁴ .
622.	Art. 21 ¹⁴ §3 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: Spółka dominująca może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaże, że bezskuteczność egzekucji przeciwko spółce zależnej nie była spowodowana wykonaniem wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21 ² § 1, nie odniosła korzyści wskutek podjęcia przez spółkę zależną decyzji bez formalnego polecenia, albo we właściwym czasie spółka zależna zgłosiła wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym samym czasie wydano postanowienie o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego spółki zależnej, albo o zatwierdzeniu układu w postępowaniu w przedmiocie Zatwierdzenia układu, albo że pomimo niezgłoszenia przez spółkę zależną wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewydania postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego wobec spółki zależnej, albo niezatwierdzenia układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu wierzyciel nie poniósł szkody.	Uwaga nieuwzględniona, zob. wiersz 620.
623.	Art. 201 ¹ § 3 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: Przy przeprowadzaniu postępowania kwalifikacyjnego rada nadzorcza może skorzystać z usług profesjonalnego doradcy, chyba że uchwała wspólników lub umowa spółki stanowi inaczej; do jego wyboru przez radę nadzorczą stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące wyboru doradcy rady nadzorczej.	Uwaga niejasna, wymaga doprecyzowania.
624.	Art. 203 § 3 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: Były członek zarządu jest uprawniony i obowiązany do złożenia wyjaśnień w toku sporządzania sprawozdania zarządu z działalności i sprawozdania finansowego, obejmujących okres pełnienia przez niego funkcji członka zarządu, oraz do udziału w zgromadzeniu wspólników zatwierdzającym te sprawozdania. Uchwała wspólników może zwolnić byłego członka zarządu z tego obowiązku.	Przepis art. 203 § 3 oraz 370 § 3 KSH w nowym brzmieniu umożliwia przeciwdziałanie konfliktowi w sytuacjach np. odwołania członka organu wskutek działania na szkodę spółki, kiedy jego udział w zgromadzeniu może się okazać niecelowy. Nie pozbawia to prawa

				<p>tych osób do składania opinii na piśmie (art. 231 § 3 oraz 395 § 3 KSH).</p> <p>Kwestia uprawnienia innych osób do decydowania o udziale byłych członków organów spółki w zgromadzeniu jest o tyle wątpliwa, że to wspólnicy powinni decydować o udziale tych osób w zgromadzeniu, w szczególności, że decyzja odnośnie udzielenia absolutorium należy do wspólników spółki.</p>
625.	Art. 209 ¹ § 1 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	<p>Proponowana zmiana:</p> <p>§ 1. Członek zarządu powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności oraz dochować lojalności wobec spółki oraz, jeżeli znajduje to zastosowanie, również wobec grupy spółek.</p>	<p>Problematyka grup spółek oraz możliwość kierowania się interesem grupy uregulowana została odrębnie w przepisach dotyczących grup spółek, dlatego zamieszczenie dodatkowej regulacji w przepisie art. 209¹, 214¹, 377¹, 387¹ KSH byłoby <i>superfluum</i> ustawowym</p>
626.	Art. 214 ¹ § 1 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	<p>Proponowana zmiana:</p> <p>§ 1. Członek rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności oraz dochować lojalności wobec spółki oraz, jeżeli znajduje to zastosowanie, również wobec grupy spółek.</p>	j.w.
627.	Art. 219 § 6 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	<p>Proponowana zmiana:</p> <p>§ 6. W przypadku, gdy sprawozdanie finansowe spółki podlega badaniu ustawowemu, rada nadzorcza zobowiązana jest zawiadomić o terminie posiedzenia, którego przedmiotem są sprawy określone w § 3, kluczowego biegłego rewidenta, który przeprowadzał badanie sprawozdania finansowego spółki. Kluczowy biegły rewident, na pisemne wezwanie rady nadzorczej, zobowiązany jest uczestniczyć w posiedzeniu rady nadzorczej, o którym mowa powyżej, a także przedstawić w jego trakcie radzie nadzorczej sprawozdanie z badania, w tym omówić podstawy oświadczenia odnoszącego się do</p>	Uwaga częściowo uwzględniona.

			zdolności spółki do kontynuowania działalności oraz odpowiedzieć na pytania członków rady nadzorczej.	
628.	Art. 219 ¹ k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: § 1. Rada nadzorcza może ustanawiać doraźne lub stałe komitety rady nadzorczej, składające się co najmniej z dwóch członków rady nadzorczej, do pełnienia określonych czynności nadzorczych (komitety rady nadzorczej).	Uwaga uwzględniona.
629.	Art. 219 ² k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: § 1. Jeśli umowa spółki tak stanowi, rada nadzorcza może podjąć uchwałę w sprawie zbadania na koszt spółki określonego zagadnienia dotyczącego działalności spółki lub jej stanu majątkowego, przez wybranego doradcę (doradca rady nadzorczej). Rada nadzorcza przy powołaniu doradcy uwzględnia sytuację finansową Spółki. § 6 ¹ . Doradca rady nadzorczej sporządza pisemne sprawozdanie z przeprowadzonego badania, zawierające wyodrębnione wnioski z badania i przedstawia je radzie nadzorczej do przyjęcia. § 7. Umowa spółki lub uchwała wspólników może ograniczyć prawo rady nadzorczej do zawierania umów z doradcą rady nadzorczej, w szczególności poprzez określenie maksymalnego łącznego wynagrodzenia wszystkich doradców rady nadzorczej, które spółka może ponieść w trakcie roku obrotowego.	Uwaga nieuwzględniona w zakresie w jakim dotyczy możliwości regulowania spraw uchwałami organu właścicielskiego.
630.	Art. 228 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: Uchyła się art. 228 pkt 6)	Uwaga uwzględniona.
631.	Art. 231 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: § 4 ¹ . Na żądanie zgłoszone zarządowi począwszy od dnia zwołania zwyczajnego zgromadzenia wspólników, odpisy sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego, sprawozdania rady nadzorczej oraz sprawozdania z badania są wydawane wspólnikom niezwłocznie, nie później niż siedem dni przed wyznaczonym terminem tego zgromadzenia wspólników.	Uwaga nieaktualna – treść przepisu uległa modyfikacji.

			Jeżeli wspólnik wyrazi zgodę, wydanie dokumentów może nastąpić w postaci elektronicznej.	
632.	Art. 370 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: Były członek zarządu jest uprawniony i obowiązany do złożenia wyjaśnień w toku sporządzania sprawozdania zarządu z działalności i sprawozdania finansowego, obejmujących okres pełnienia przez niego funkcji członka zarządu, oraz do udziału w walnym zgromadzeniu zatwierdzającym te sprawozdania. Uchwała walnego zgromadzenia może zwolnić byłego członka zarządu z tego obowiązku.	Przepis art. 203 § 3 oraz 370 § 3 KSH w nowym brzmieniu umożliwia przeciwdziałanie konfliktowi w sytuacjach np. odwołania członka organu wskutek działania na szkodę spółki, kiedy jego udział w zgromadzeniu może się okazać niecelowy. Nie pozbawia to prawa tych osób do składania opinii na piśmie (art. 231 § 3 oraz 395 § 3 KSH). Kwestia uprawnienia innych osób do decydowania o udziale byłych członków organów spółki w zgromadzeniu jest o tyle wątpliwa, że to wspólnicy powinni decydować o udziale tych osób w zgromadzeniu, w szczególności, że decyzja odnośnie udzielenia absolutorium należy do wspólników spółki.
633.	Art. 377 ¹ § 1 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: § 1. Członek zarządu powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności oraz dochować lojalności wobec spółki oraz, jeżeli znajduje to zastosowanie, również wobec grupy spółek.	Problematyka grup spółek oraz możliwość kierowania się interesem grupy uregulowana została odrębnie w przepisach dotyczących grup spółek, dlatego zamieszczenie dodatkowej regulacji w przepisie art. 209 ¹ , 214 ¹ , 377 ¹ , 387 ¹ KSH byłoby <i>superfluum</i> ustawowym
634.	Art. 380 ¹ k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: § 3. Informacje, o których mowa w § 1 i 2, powinny być przekazywane: 1) w przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 1-3 – na każdym posiedzeniu rady nadzorczej, przy czym rada nadzorcza może ustalić	Uwaga polemiczna.

			<p>inne terminy przekazywania tych informacji, jednak nie częściej niż raz w miesiącu;</p> <p>2) w przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 4 i 5 – niezwłocznie po wystąpieniu określonych zdarzeń lub okoliczności, jednak nie później niż w terminie 7 dni od dnia wystąpienia określonych zdarzeń lub okoliczności.</p> <p>§ 4. Informacje, o których mowa w niniejszym artykule, powinny być przedstawione w sposób rzetelny i kompletny w formie dokumentowej. Rada nadzorcza może postanowić o przekazywaniu tych informacji w formie pisemnej, na specjalnie umotywowany wniosek rady nadzorczej.</p>	
635.	Art. 382 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	<p>Proponowana zmiana:</p> <p>§ 5. Rada nadzorcza zobowiązana jest zawiadomić o terminie posiedzenia, którego przedmiotem są sprawy określone w § 3, kluczowego biegłego rewidenta, który przeprowadzał badanie sprawozdania finansowego spółki. Kluczowy biegły rewident, na pisemne wezwanie rady nadzorczej, zobowiązany jest uczestniczyć w posiedzeniu rady nadzorczej, o którym mowa powyżej, a także przedstawić w jego trakcie radzie nadzorczej sprawozdanie z badania, w tym omówić podstawy oświadczenia odnoszącego się do zdolności spółki do kontynuowania działalności oraz odpowiedzieć na pytania członków rady nadzorczej.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Podsumowanie roku obrotowego jest jednym z fundamentalnych obowiązków rady nadzorczej, a spotkanie z osobami odpowiedzialnymi za badanie sprawozdań finansowych jednym z kluczowych narzędzi przy jego wypełnianiu. Wprowadzono natomiast ułatwienie w zakresie wykorzystania tego narzędzia oraz przepisy doprecyzowujące.</p>
636.	Art. 387 ¹ § 1 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	<p>Proponowana zmiana:</p> <p>§ 1. Członek rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności oraz dochować lojalności wobec spółki oraz, jeżeli znajduje to zastosowanie, również do grupy spółek.</p>	<p>Problematyka grup spółek oraz możliwość kierowania się interesem grupy uregulowana została odrębnie w przepisach dotyczących grup spółek, dlatego zamieszczenie dodatkowej regulacji w przepisie art. 209¹, 214¹, 377¹, 387¹ KSH byłoby <i>superfluum</i> ustawowym</p>
637.	Art. 390 ¹ k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	<p>Proponowana zmiana:</p> <p>§ 1. Niezależnie od art. 390, rada nadzorcza może również:</p> <p>1) delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych;</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>

			2) ustanawiać doraźne lub stałe komitety rady nadzorczej, składające się co najmniej z dwóch członków rady nadzorczej, do pełnienia określonych czynności nadzorczych (komitety rady nadzorczej).	
638.	Art. 382 ¹ k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: § 1. Rada nadzorcza może podjąć uchwałę w sprawie zbadania na koszt spółki określonego zagadnienia dotyczącego działalności spółki lub jej stanu majątkowego przez wybranego doradcę (doradca rady nadzorczej). Rada nadzorcza przy powołaniu doradcy uwzględnia sytuację finansową Spółki.	Uwaga nieuwzględniona. Obowiązek uwzględniania sytuacji spółki wynika z zasad ogólnych.
639.	Art. 395 k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: § 4. Na żądanie zgłoszone zarządowi, począwszy od dnia zwołania zwyczajnego walnego zgromadzenia, odpisy sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego, sprawozdania rady nadzorczej oraz sprawozdania z badania są wydawane akcjonariuszom, niezwłocznie, nie później niż siedem dni przed wyznaczonym terminem tego walnego zgromadzenia. Jeżeli akcjonariusz wyrazi zgodę, wydanie dokumentów może nastąpić w postaci elektronicznej.	Uwaga nieaktualna – treść przepisu uległa modyfikacji.
640.	Art. 300 ⁶⁹ k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: § 3 ¹ . W przypadku, gdy sprawozdanie finansowe spółki podlega badaniu ustawowemu, rada nadzorcza zobowiązana jest zawiadomić o terminie posiedzenia, którego przedmiotem są sprawy określone w § 3, kluczowego biegłego rewidenta, który przeprowadzał badanie sprawozdania finansowego spółki. Kluczowy biegły rewident, na pisemne wezwanie rady nadzorczej, zobowiązany jest uczestniczyć w posiedzeniu rady nadzorczej, o którym mowa powyżej, a także przedstawić w jego trakcie radzie nadzorczej sprawozdanie z badania, w tym omówić podstawy oświadczenia odnoszącego się do zdolności spółki do kontynuowania działalności oraz odpowiedzieć na pytania członków rady nadzorczej.	Uwaga nieaktualna – treść przepisu uległa modyfikacji.
641.	Art. 300 ^{71a} k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	Proponowana zmiana: § 1. Jeśli umowa spółki tak stanowi, rada nadzorcza może podjąć uchwałę w sprawie zbadania na koszt spółki określonego zagadnienia dotyczącego działalności spółki lub jej stanu majątkowego, przez wybranego doradcę (doradca rady nadzorczej).	j.w.

			<p>Rada nadzorcza przy powołaniu doradcy uwzględnia sytuację finansową Spółki.</p> <p>§ 6¹. Doradca rady nadzorczej sporządza pisemne sprawozdanie z przeprowadzonego badania, zawierające wyodrębnione wnioski z badania i przedstawia je radzie nadzorczej do przyjęcia.</p> <p>§ 7. Umowa spółki lub uchwała akcjonariuszy może ograniczyć prawo rady nadzorczej do zawierania umów z doradcą rady nadzorczej, w szczególności poprzez określenie maksymalnego łącznego wynagrodzenia wszystkich doradców rady nadzorczej, które spółka może ponieść w trakcie roku obrotowego.</p>	
642.	Art. 300 ⁷⁶ k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	<p>Proponowana zmiana:</p> <p>§ 3¹. W przypadku, gdy sprawozdanie finansowe spółki podlega badaniu ustawowemu, rada dyrektorów lub jej komitet zobowiązani są zawiadomić o terminie posiedzenia, którego przedmiotem są sprawy określone w § 3, kluczowego biegłego rewidenta, który przeprowadzał badanie sprawozdania finansowego spółki. Kluczowy biegły rewident, na pisemne wezwanie rady dyrektorów lub jej komitetu, zobowiązany jest uczestniczyć w posiedzeniu rady dyrektorów lub jej komitetu, o którym mowa powyżej, a także przedstawić w jego trakcie sprawozdanie z badania, w tym omówić podstawy oświadczenia odnoszącego się do zdolności spółki do kontynuowania działalności oraz odpowiedzieć na pytania dyrektorów.</p>	j.w.
643.	Art. 300 ⁸² k.s.h.	Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa	<p>Proponowana zmiana:</p> <p>§ 4. Na żądanie zgłoszone zarządowi, poczynwszy od dnia zwołania zwyczajnego walnego zgromadzenia, odpisy sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego, sprawozdania rady nadzorczej lub sprawozdania rady dyrektorów oraz sprawozdania z badania są wydawane akcjonariuszom, niezwłocznie, nie później niż siedem dni przed wyznaczonym terminem tego walnego zgromadzenia. Jeżeli akcjonariusz wyrazi zgodę, wydanie dokumentów może nastąpić w postaci elektronicznej.</p>	j.w.
644.	Uwaga ogólna	PragmatIQ Kancelaria Prawna	[...] W naszej ocenie zaproponowane rozwiązania nie są wystarczające, z uwagi na brak regulacji dotyczącej prawa	Zagadnienie nie związane z projektem. Podniesione uwagi zostaną rozważone osobno.

			wspólnika mniejszościowego do ustąpienia ze spółki z o.o. z ważnych przyczyn, w spółkach nienależących do grup spółek.	
645.	Art. 21 ¹⁰ k.s.h.	PragmatIQ Kancelaria Prawna	<p>W uzasadnieniu do Projektu w punkcie 4.12. wskazano, że wprowadzenie do KSH w zakresie grup spółek instytucji prawnej jaką jest <i>sell-out</i>, stanowić będzie narzędzie pozwalające na ochronę wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych w spółkach zależnych. Z uzasadnienia do Projektu wynika, że ustawodawca zdaje sobie sprawę z potrzeby wzmocnienia interesów wspólników mniejszościowych, zwłaszcza że proponowany art. 21¹⁰ KSH wprowadza wymogi łagodniejsze od przewidzianych dotychczasowo, np. w art. 4181 KSH. Wprowadzenie instytucji <i>sell-out</i> w zakresie grup spółek należy ocenić pozytywnie, niemniej podkreśla to brak konsekwencji ustawodawcy w zakresie minimalnych gwarancji ochrony wspólników mniejszościowych oraz poszanowania zasady równego traktowania wspólników wynikającej z art. 20 KSH.</p> <p>W ramach działań Komisji ds. Reformy Nadzoru Właścicielskiego i przygotowywania Projektu pominięto niestety wprowadzenie jakichkolwiek zmian w zakresie uprawnień wspólników mniejszościowych w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, które nie wchodziłyby w skład grup spółek. Uzasadnienie Projektu wyraźnie podkreśla potrzebę zagwarantowania praw chroniących wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych, również poprzez wprowadzenie do Projektu art. 21¹⁰ KSH, jednocześnie pomijając tak istotną kwestię jaką jest prawo odkupu udziałów wspólnika mniejszościowego w spółce z o.o. lub prawo do wniesienia powództwa o ustąpienie ze spółki z o.o.</p> <p>Pragniemy zwrócić uwagę Komisji na fakt, że na koniec 2019 roku w rejestrze REGON było wpisanych 521.100 spółek handlowych, w tym aż 429.100 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością. Spółki z o.o. stanowią przeważającą większość podmiotów wpisanych do rejestru przedsiębiorców KRS, a wspólnicy tychże spółek do dziś nie doczekali się żadnej regulacji pozwalającej na ustąpienie ze spółki, np. w przypadku konfliktu wspólnika mniejszościowego ze wspólnikami sprawującymi kontrolę nad spółką, powstania w spółce</p>	Uwaga polemiczna, materiał na komentarz.

			<p>z o.o. pata decyzyjnego albo podejmowania przez wspólników większościowych działań zmierzających do ograniczenia praw mniejszości, czy nakładania nań dodatkowych obowiązków, które są dla wspólników mniejszościowych nadmiernie uciążliwe.</p> <p>Wprowadzenie prawa holdingowego, którego jednym z głównych postulatów jest konsolidacja majątku i ułatwienia zarządzania podmiotami gospodarczymi oraz idąca za tym nowelizacja KSH stanowi idealny moment na wprowadzenie do tejże ustawy norm wprowadzających <i>de lege lata</i> uprawnienie do ustąpienia ze spółki czy wypowiedzenia umowy spółki z o.o.</p> <p>W Projekcie poza wprowadzeniem pojęcia i regulacji dotyczących grup spółek znalazły się również inne, niezwiązane z grupami spółek zmiany KSH (m.in. zmiany dotyczące funkcjonowania rad nadzorczych w spółkach czy dotyczące odpowiedzialności ponoszonej przez członków zarządu – <i>business judgement rule</i>). W związku z tym wydaje się, że nic nie stałoby na przeszkodzie aby uzupełnić przepisy KSH również o regulację dotyczącą prawa ustąpienia wspólnika ze spółki z o.o. z ważnych przyczyn.</p>	
646.	Uwaga ogólna	PragmatIQ Kancelaria Prawna	<p>W ustawodawstwie polskim brak jest regulacji przyznającej <i>explicite</i> prawo wyjścia wspólnika spółki z o.o. z ważnych powodów, mimo iż prawo takie jest rozpowszechnione w systemach prawnych państw obcych. W kodyfikacjach europejskich prawo wyjścia ma zazwyczaj postać osobnej klauzuli ustawowej, statuującej „prawo skargowe”, tj. prawo do wystąpienia do sądu z żądaniem wydania orzeczenia o ustąpieniu ze spółki za spłatą udziału. W niektórych państwach „prawo skargowe” przybiera natomiast formę prawa sądowego (powództwa rozwiązującego), tj. nieopartego na wyraźnej klauzuli ustawowej bądź zostało „wykreowane” przez judykaturę jako „niepisane” prawo wyjścia z ważnych powodów.</p> <p>Pomimo że prawie szwajcarskim ustawowa regulacja praw mniejszościowych jest znikoma, to silnie ugruntowane zarówno w doktrynie, jak i judykaturze jest prawo wyjścia wspólnika spółki z o.o. z ważnych powodów (art. 822 Obligationenrecht). Na gruncie prawa szwajcarskiego, katalog czynności uzasadniających ważny powód ustąpienia wspólnika ze spółki obejmuje takie działania w</p>	Zagadnienie nie związane z projektem. Podniesione uwagi zostaną rozważone osobno.

		<p>większości jak np. zmiana celu spółki. Podobnie w prawie brytyjskim ukształtowała się linia orzecznicza chroniąca wspólników mniejszościowych przed opresją ze strony większości, w ramach której możliwe jest wydanie przez sąd orzeczenia o ustąpieniu wspólnika ze spółki (sec. 996(2)€ w zw. z sec. 994 Companies Act 2006). Zgodnie z powyższym wspólnik może wystąpić do sądu z żądaniem wydania odpowiedniego orzeczenia w przypadku, gdy sprawy spółki są lub były prowadzone w sposób niesprawiedliwie szkodzący (<i>unfairly prejudicial</i>) interesom wszystkich wspólników albo tylko niektórym spośród nich. Z powództwem może zatem wystąpić również wspólnik mniejszościowy, którego prawa zostały „niesprawiedliwie” naruszone przez pozostałych udziałowców. W prawie hiszpańskim prawo wyjścia ze spółki przez wspólnika mniejszościowego dopuszczalne jest m.in. w przypadku długotrwałego niewypłacania dywidend (art. 348bis Ley de Sociedades de Capital). Podobne rozwiązanie znajduje się również w chińskim porządku prawnym (§ 75 ustawy o spółkach handlowych ChRDL).</p> <p>Niestety stan prawny obowiązujący w Polsce nie przyznaje wspólnikom mniejszościowym uprawnień do ustąpienia ze spółki, nawet w przypadkach gdy działania wspólników większościowych wiążą się z rażącym działaniem na szkodę wspólnika mniejszościowego (notoryczny brak wypłaty dywidendy, wypłacanie wysokich wynagrodzeń członkom organów, zobowiązanie do wniesienia dopłat, pozbawienie prawa kontroli).</p> <p>KSH przewiduje dwie główne możliwości wyjścia wspólnika ze spółki, tj. poprzez umorzenie udziałów lub zbycie udziałów. Trzecia możliwość, tj. wyłączenie wspólnika wskutek powództwa złożonego na podstawie art. 266 KSH, może zostać zrealizowana tylko z inicjatywy wspólników posiadających większość udziałów w spółce z o.o. wobec wspólnika mniejszościowego. Przeważnie w umowach spółek z o.o. przewidziane są ograniczenia dotyczące zbywania udziałów (np. wymóg uzyskania zgody zarządu albo zgromadzenia wspólników spółki). W takiej sytuacji wspólnicy większościowi mają zatem możliwość skutecznego blokowania wyjścia wspólnika</p>	
--	--	---	--

		<p>mniejszościowego ze spółki. Wspólnik, który nie jest w stanie sprzedać lub umorzyć swoich udziałów wobec braku wyrażenia zgody przez większościowych wspólników, może zgodnie z art. 182 § 3 KSH wystąpić do sądu z wnioskiem o wyrażenie zgody na zbycie udziałów. Mając jednak na uwadze, że cała ta procedura jest długotrwała, często powoduje wycofanie się inwestora zainteresowanego nabyciem udziałów. Dodatkowo, wspólnik występujący do sądu z wnioskiem o wyrażenie zgody na zbycie udziałów, musi wykazać istnienie ważnych powodów uzasadniających zbycie udziałów.</p> <p>Na uwagę zasługuje również kontekst ekonomiczny. Trudno wyobrazić sobie sytuację, w której potencjalny inwestor byłby zainteresowany nabyciem mniejszościowych udziałów od wspólnika, którego prawa są notorycznie naruszane, a spółka nie wypłaca dywidendy. W takim wypadku wspólnikowi pozostaje sprzedaż udziałów na rzecz pozostałych wspólników, którzy korzystając z pozycji dominującej najczęściej oferują wspólnikowi mniejszościowemu cenę rażąco nieekwiwalentną wobec rzeczywistej wartości udziałów.</p> <p>W tej sytuacji, właściwie jedynym uprawnieniem przysługującym wspólnikowi mniejszościowemu, jest wniesienie powództwa z art. 271 pkt 1 KSH o rozwiązanie spółki z o.o. Uprawnienie to jest jednak w judykaturze traktowane jako <i>ultima ratio</i> i praktyka orzecznicza pokazuje, że sądy niechętnie rozwiązują spółki na wniosek złożony przez wspólników mniejszościowych. Ponadto takie rozwiązanie jest również szkodliwe dla pozostałych wspólników, którzy chcieliby realizować wspólną koncepcję prowadzenia działalności gospodarczej, ale na skutek braku porozumienia z jednym z mniejszościowych wspólników i rozwiązania spółki przez sąd mogą utracić cały dotychczasowy biznes.</p> <p>W polskim systemie prawnym brakuje zatem regulacji, która umożliwiłaby opuszczenie przez wspólnika mniejszościowego spółki z o.o. z jego własnej inicjatywy. Co prawda aktualnie obowiązujące przepisy zawierają regulację dotyczącą wyłączenia</p>	
--	--	--	--

			wspólnika ze spółki z o.o., jednakże z przedmiotowym powództwem mogą wystąpić jedynie pozostali wspólnicy a nie sam wspólnik mniejszościowy.	
647.	Art. 61 § 1 k.s.h.	PragmatIQ Kancelaria Prawna	<p>W spółkach osobowych wspólnicy chcący wystąpić ze spółki mogą skorzystać z uprawnienia przewidzianego wprost w art. 61 § 1 KSH. Zgodnie z przytoczonym przepisem, jeżeli umowa spółki została zawarta na czas nieoznaczony, wspólnikowi przysługuje prawo jej wypowiedzenia na sześć miesięcy przed końcem roku obrotowego. Umowa spółki może również przewidywać krótszy okres wypowiedzenia.</p> <p>Powyższy przepis, choć znajduje się w dziale KSH dotyczącym spółki jawnej, znajduje również zastosowanie do spółki partnerskiej oraz komandytowej, a w odniesieniu do komplementariuszy – także komandytowo-akcyjnej. Istotą tych spółek jest utrzymanie składu osobowego wspólników, którzy powinni darzyć się wzajemnym zaufaniem. Stąd w przepisach KSH przewidziany jest szereg ograniczeń w zakresie przystępowania nowych wspólników, a także zbycia ogółu praw i obowiązków wspólnika na rzecz osoby trzeciej. Jednak mimo ochrony składu osobowego wspólników, ustawodawca przewidział rozwiązanie pozwalające wspólnikowi na wystąpienie ze spółki, z zachowaniem okresu wypowiedzenia. Takie rozwiązanie świadczy o świadomości ustawodawcy, że w przypadku powstania konfliktu między wspólnikami należy zagwarantować instrument prawny pozwalający im się rozstać, aby spółka mogła dalej funkcjonować.</p>	Zagadnienie nie związane z projektem. Podniesione uwagi zostaną rozważone osobno.
648.	Art. 418 ¹ § 1 k.s.h.	PragmatIQ Kancelaria Prawna	Na podstawie art. 418 ¹ § 1 KSH, akcjonariusz lub akcjonariusze reprezentujący nie więcej niż 5% kapitału zakładowego mogą żądać umieszczenia w porządku obrad najbliższego walnego zgromadzenia sprawy podjęcia uchwały o przymusowym odkupie ich akcji przez nie więcej niż 5 akcjonariuszy reprezentujących łącznie nie mniej niż 95% kapitału zakładowego, z których każdy ma przynajmniej 5% kapitału zakładowego. Żądanie wykupu należy zgłosić do zarządu najpóźniej na miesiąc przed proponowanym terminem walnego zgromadzenia.	Zagadnienie nie związane z projektem. Podniesione uwagi zostaną rozważone osobno.

		<p>Również akcjonariusze mniejszościowi, którzy nie zgłosili żądania odkupu ich akcji, mogą być objęci uchwałą o przymusowym odkupie. W takim przypadku powinni oni najpóźniej w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia porządku obrad walnego zgromadzenia zgłosić do zarządu żądanie odkupu ich akcji.</p> <p>Zgodnie z art. 418¹ § 1 KSH, jeżeli uchwała o przymusowym odkupie nie zostanie podjęta na walnym zgromadzeniu, to spółka jest zobowiązana do nabycia akcji akcjonariuszy mniejszościowych w terminie 3 miesięcy od dnia walnego zgromadzenia w celu ich umorzenia. Należy dodać, że akcjonariusze mniejszościowi, których akcje podlegają przymusowemu odkupowi, powinni, w terminie miesiąca od dnia walnego zgromadzenia, złożyć w spółce dokumenty akcji lub dowody ich złożenia do rozporządzenia spółki. Cena odkupu akcji jest równa wartości przypadających na akcję aktywów netto, wykazanych w sprawozdaniu finansowym za ostatni rok obrotowy, ale pomniejszonych o kwotę przeznaczoną do podziału między akcjonariuszy. Co przy tym istotne, do dnia uiszczenia całej sumy odkupu akcjonariusze mniejszościowi zachowują wszystkie uprawnienia z akcji. Jeżeli akcjonariusz lub spółka nie zgadzają się z ceną odkupu określoną w ten sposób, to mogą się oni zwrócić do sądu rejestrowego o wyznaczenie biegłego rewidenta w celu ustalenia ich ceny rynkowej, a w jej braku – godziwej ceny odkupu.</p> <p>Warto zarazem zwrócić uwagę, że choć regulacja art. 418¹ § 1 KSH dotyczy wyłącznie prywatnych spółek akcyjnych, to analogiczne rozwiązanie zostało przewidziane w odniesieniu do spółek publicznych w ustawie o ofercie publicznej. Zgodnie bowiem z art. 83 ust. 1 tej ustawy, akcjonariusz spółki publicznej może zażądać wykupienia posiadanych przez niego akcji przez innego akcjonariusza, który osiągnął lub przekroczył 90% ogólnej liczby głosów w tej spółce. Ustawa o ofercie publicznej wskazuje zarazem, że akcjonariusz, który osiągnął lub przekroczył 90% ogólnej liczby głosów, jak i podmioty wobec niego zależne i dominujące, są solidarnie zobowiązani do realizacji żądania w terminie 30 dni od dnia jego zgłoszenia. Akcjonariusz żądający wykupienia akcji jest</p>	
--	--	--	--

			uprawniony do otrzymania ceny nie niższej niż określona dla celów wezwań zgodnie z art. 79 ust. 1-3 ustawy o ofercie publicznej.	
649.	Art. 300 ⁵⁰ § 1 k.s.h.	PragmatIQ Kancelaria Prawna	<p>Zgodnie z nowym art. 300⁵⁰ § 1 KSH na żądanie akcjonariusza sąd będzie mógł orzec o jego ustąpieniu ze spółki, jeżeli zajdzie ważna przyczyna uzasadniona stosunkami między akcjonariuszami lub między spółką z akcjonariuszem ustępującym, skutkująca rażącym pokrzywdzeniem akcjonariusza ustępującego. Z powyższego przepisu wynika zatem, że zasadność powództwa o ustąpienie z prostej spółki akcyjnej będzie zależna od wystąpienia „ważnej przyczyny”, która każdorazowo będzie badana przez sąd. W uzasadnieniu projektu ustawy wprowadzającej prostą spółkę akcyjną do KSH wskazano, że ważną przyczyną uzasadniającą ustąpienie akcjonariusza ze spółki jest np. nieuzasadnione z gospodarczego punktu widzenia kumulowanie zysku w spółce, co w konsekwencji pozbawia akcjonariusza mniejszościowego dywidendy. Podany w uzasadnieniu projektu ustawy przykład potwierdza, że instytucja ustąpienia akcjonariusza ze spółki została ukształtowana jako środek ochrony akcjonariuszy mniejszościowych.</p> <p>Konstrukcja powództwa o ustąpienie akcjonariusza e spółki przypomina powództwo o wyłączenie wspólnika ze spółki z o.o., jednakże z tą istotną różnicą, że z żądaniem tym występuje akcjonariusz, który chce opuścić spółkę, a pozwanymi są spółka i pozostali akcjonariusze. Akcje posiadane przez akcjonariusza ustępującego podlegają wykupowi po cenie odpowiadającej wartości godziwej, ustalonej przez sąd na dzień doręczenia pozwu. Orzekając o ustąpieniu akcjonariusza, sąd określać będzie również termin, w jakim cena wykupu powinna zostać zapłacona na rzecz akcjonariusza ustępującego wraz z odsetkami od dnia doręczenia pozwu.</p>	Zagadnienie nie związane z projektem.
650.	Art. 3 k.s.h.	PragmatIQ Kancelaria Prawna	Po pierwsze, wprowadzenie do KSH regulacji umożliwiających „wyjście” udziałowca ze spółki z o.o. uzasadniają względy funkcjonalne. Niewątpliwie wspólnik spółki z o.o. musi się liczyć z tym, że zakres jego uprawnień w spółce jest ściśle uzależniony od proporcji jego udziału w kapitale zakładowym oraz zapisów zawartych w umowie spółki, do której przystępuje. Jednak, jak	Zagadnienie nie związane bezpośrednio z projektem. Kwestia będzie przedmiotem analiz Komisji ds. reformy nadzoru właścicielskiego w przyszłości.

		<p>stanowi art. 3 KSH <i>przez umowę spółki handlowej wspólnicy albo akcjonariusze zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu przez wniesienie wkładów oraz, jeżeli umowa albo statut spółki tak stanowi, przez współdziałanie w inny określony sposób.</i> Nietrudno jednak wyobrazić sobie sytuację, w której po kilku latach współpracy cele, dla których wspólnicy zawiazali spółkę, będą odmienne dla każdego ze wspólników. Może się wtedy zdarzyć, że wspólnik mniejszościowy nie ma możliwości wywierania jakiegokolwiek wpływu na sprawy spółki i nie czerpie jakichkolwiek korzyści majątkowych z wniesionego do spółki wkładu, ponieważ wspólnicy większościowi postanawiają nie wypłacać dywidendy, a jednocześnie otrzymują wysokie wynagrodzenia, np. z tytułu sprawowania funkcji w zarządzie spółki. W takim wypadku cel gospodarczy, dla którego wspólnik przystąpił do spółki należy uznać za niemożliwy do osiągnięcia dla wspólnika mniejszościowego i w związku z tym powinno przysługiwać mu uprawnienie pozwalające na „uwolnienie się” od spółki.</p> <p>Ponadto, mimo kapitałowego charakteru spółki z o.o., posiada ona również cechy osobowe, zwłaszcza w przypadku mniejszych spółek z o.o. Niewątpliwie istotnym elementem dla sprawnego funkcjonowania spółki są dobre relacje pomiędzy wspólnikami. W razie wystąpienia konfliktu, wspólnicy większościowi mogą utrudniać wspólnikowi mniejszościowemu realizację przysługujących mu uprawnień, uniemożliwić otrzymanie dywidendy czy nakładać dodatkowe zobowiązania, np. w postaci dopłat. W takim wypadku prawa wspólnika mniejszościowego stają się iluzoryczne, nie ma on również możliwości sprzedaży swoich udziałów, ponieważ nierzadko umowa spółki przewiduje wymóg uzyskania zgody zgromadzenia wspólników lub zarządu spółki na sprzedaż udziałów przez wspólnika. Wszystkie te działania sprawiają, że wspólnik mniejszościowy staje się więźniem korporacyjnym w spółce i jeśli ta nadal realizuje cel gospodarczy, funkcjonuje na rynku i osiąga przychody, to nawet mimo oczywistych naruszeń praw mniejszości, szanse na rozwiązanie spółki przez sąd są nikłe.</p>	
--	--	--	--

		<p>Po drugie, również względy systemowe przemawiają za dopuszczalnością ustąpienia wspólnika mniejszościowego ze spółki z o.o. W ujęciu ekonomicznym każdy ze wspólników powinien być postrzegany jako współwłaściciel majątku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Uczestnictwo w spółce wykazuje zatem pewne cechy współwłasności. Warto w tym kontekście wskazać, że na mocy art. 210 kodeksu cywilnego każdy ze współwłaścicieli może żądać zniesienia współwłasności. Odnosząc powyższe uwagi do omawianej problematyki, należy uznać, że wspólnik spółki z o.o. co do zasady powinien mieć możliwość zniesienia „współwłasności” łączącej go z innymi udziałowcami.</p> <p>Ponadto, w spółce akcyjnej obok przymusowego wykupu akcji wprowadzony został przymusowy odkup akcji (art. 418¹ KSH). Symetria ta wydaje się dobrze korespondować z zasadą równego traktowania wspólników (art. 20 KSH). Tymczasem w spółce z o.o. istnieje wyłącznie możliwość wyłączenia wspólnika na żądanie z pozostałych wspólników większościowych (art. 266 KSH). Wspólnik większościowy ma zatem możliwość wyeliminowania ze spółki – oczywiście pod kontrolą sądu i z ważnych powodów – wspólnika mniejszościowego. Nie ma natomiast, jak w spółce akcyjnej, regulacji idącej w przeciwnym kierunku – by wspólnik mniejszościowy mógł z podobnych, ważnych powodów sam doprowadzić, choćby na mocy wyroku sądu, do „wyłączenia się” ze spółki z o.o. Brak odpowiedniej regulacji w zakresie przymusowego odkupu udziałów świadczy o braku konsekwencji ustawodawcy i pominięciu kluczowych spraw, które powinny być zagwarantowane wspólnikom, by nie stali się „więźniami korporacyjnymi”. Brak takiej symetrii w przypadku spółki z o.o. może skłaniać do pytania o zgodność z zasadą równego traktowania wspólników (art. 20 KSH). Skoro wspólnik mniejszościowy nie ma podstaw do domagania się wyłączenia go ze spółki, powinno mu się umożliwić wyjście z niej przez wskazany mechanizm wypowiedzenia udziału w spółce lub wniesienie powództwa o wystąpienie ze spółki za słuszną opłatą. Dopuszczenie do <i>de lege lata</i> tej możliwości wprowadzałoby stan</p>	
--	--	--	--

		<p>symetrii uprawnień i z pewnością realizowałyby zasadę równego traktowania wspólników w spółkach kapitałowych.</p> <p>Wprowadzenie do KSH art. 300⁵⁰ również świadczy o tym, że ustawodawca zdaje sobie sprawę z konieczności zabezpieczenia interesów wspólników mniejszościowych oraz potrzeby regulacji przewidującej możliwość ustąpienia ze spółki. Tym bardziej zaskoczenie budzi fakt, że do dnia dzisiejszego ustawodawca pomija wprowadzenie takiego rozwiązania w stosunku do spółki z o.o.</p> <p>Uwzględniając wejście w życie w dniu 1 marca 2021 przepisów wprowadzających prostą spółkę akcyjną, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością będzie jedyną formą prowadzenia działalności gospodarczej, w której nie został przewidziany mechanizm ustąpienia bądź wypowiedzenia umowy spółki przez wspólnika mniejszościowego. Zważywszy na liczbę spółek z o.o. funkcjonujących w obrocie gospodarczym jest to sytuacja niedopuszczalna, wymagająca pilnej interwencji ustawodawcy i dostosowania przepisów prawa do realiów rynku.</p> <p>Zgodnie z art. 365¹ KC zobowiązanie bezterminowe o charakterze ciągłym wygasa po wypowiedzeniu przez dłużnika lub wierzyciela, z zachowaniem terminów umownych ustawowych lub zwyczajowych, a w razie braku takich terminów niezwłocznie po wypowiedzeniu. Przepis ten wyraża zasadę, zgodnie z którą zobowiązania ciągle (trwałe) nie mogą stwarzać stanu nieograniczonego w czasie związania stron, a wobec tego nawet w tych przypadkach, kiedy nie jest przewidywany termin zakończenia takiego stosunku, musi istnieć prawny mechanizm prowadzący do jego wygaśnięcia. Przepis ten odnosi się do zobowiązań ciągłych zaciągniętych na czas nieokreślony, umożliwiając ich wypowiedzenie, zatem nie jest możliwe bycie „więźniem zobowiązania”. Należy rozważyć, czy istnieje możliwość odniesienia zasady ustanowionej przez przytoczony przepis także do uczestnictwa w spółce kapitałowej. Stosunek powstały w wyniku zawiązania spółki z o.o. ma bowiem cechy stosunku zobowiązaniowego, a typowa spółka z o.o. jest zawierana na czas</p>	
--	--	--	--

			nieokreślony. Zobowiązanie wynikające z zawiązania takiej spółki lub przystąpienia do niej ma zatem charakter ciągły (trwały).	
651.	Uwaga ogólna	PragmatIQ Kancelaria Prawna	<p>Pragniemy zwrócić uwagę Komisji na potrzebę dostosowania regulacji KSH w zakresie praw przysługujących wspólnikom mniejszościowym w spółkach z o.o. i uzupełnienie Projektu o przepisy pozwalające na przymusowy odkup udziałów w tychże spółkach, na wzór rozwiązań wprowadzonych do przepisów regulujących prostą spółkę akcyjną, w szczególności nowego art. 300⁵⁰ KSH, bądź poprzez wprowadzenie do KSH regulacji pozwalającej na wypowiedzenie udziału w spółce z o.o. Za wprowadzeniem możliwości wyjścia ze spółki przemawiają ważne względy praktyczne. Możliwość wyjścia ze spółki „więźnia korporacyjnego” niewątpliwie leży w jego interesie, jak również leży w interesie pozostałych wspólników oraz samej spółki, np. chroniąc ją przed rozwiązaniem w wyniku działań wspólnika mniejszościowego, przysługujących mu na podstawie art. 271 pkt. 1 KSH. Wprowadzenie przepisów pozwalających na ustąpienie wspólnika ze spółki podniesie standard ochrony mniejszości, pozwoli na uniknięcie konfliktów korporacyjnych oraz patów decyzyjnych w spółce z o.o.</p> <p>W powyższym zakresie wnosimy o uregulowanie w KSH następujących zagadnień: przesłanej dopuszczalności ustąpienia wspólnika ze spółki z o.o., podmiotów uprawnionych do dokonania odkupu udziałów, wprowadzenie postanowień dotyczących ewentualnego umorzenia udziałów ustępujących wspólników oraz sposobu ustalenia wysokości spłaty ustępującego wspólnika.</p>	Zagadnienie niezwiązane bezpośrednio z projektem. Kwestia będzie przedmiotem analiz Komisji ds. reformy nadzoru właścicielskiego w przyszłości.
652.	Art. 219 ² § 3 k.s.h.	Raczkowski Kancelaria	W zdaniu drugim można rozważyć doprecyzowanie jakie czynności spoczywają na przewodniczącym rady nadzorczej. Pomoże to wyeliminować wątpliwości czy przewodniczący rady nadzorczej ma np. kompetencje do samodzielnego podpisania umowy z doradcą. Obawiamy się, że w praktyce takie wątpliwości mogą występować.	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Zasady reprezentacji spółki przez radę nadzorczą w wypadku umów z doradcą rady są analogiczne jak w wypadku gdy rada nadzorcza reprezentuje spółkę w umowie z doradcą.</p>
653.	Art. 219 ² § 7 k.s.h.	Raczkowski Kancelaria	może powodować istotne ograniczenia praktyczne w stosowaniu mechanizmu badania zagadnień. Zgodnie z §1 umowa spółki może	Uwaga uwzględniona

			<p>dopuszczać podjęcie przez radę nadzorczą uchwały w sprawie zbadania na koszt spółki określonego zagadnienia dotyczącego działalności spółki lub jej stanu majątkowego przez wybranego doradcę. Natomiast zgodnie z projektem nowelizacji uprawnienie do samodzielnego wyboru profesjonalnego doradcy powinno przysługiwać radzie nadzorczej każdej spółki kapitałowej. Uprawnienie to jednak może zostać wyeliminowane poprzez uchwałę wspólników (podjętą bezwzględną większością głosów). W praktyce zatem większościowy wspólnik nawet po podjęciu działań przez radę nadzorczą może wyłączyć prawo do zawierania umów z doradcą, co spowoduje że ten mechanizm kontrolny będzie nieskuteczny, jeżeli będzie to niewygodne dla większościowego wspólnika. Taka możliwość wydaje się nadmierna skoro wcześniej w umowie spółki, wspólnicy umówili się już na taką możliwość. Może to uderzać zwłaszcza w mniejszościowych wspólników. Nie jest też jasne co w przypadku, gdy uchwała o wyłączeniu doradcy zostanie podjęta, gdy ten już świadczy usługi doradcze na rzecz spółki. Należałoby rozważyć czy taka uchwała w ogóle może zostać podjęta, gdy doradca już działa, a jeśli tak to jak powinna wyglądać kwestia wynagrodzenia doradcy, który na skutek uchwały wspólników zmuszony jest przerwać rozpoczęte prace.</p> <p>Rekomendujemy rozważenie czy w §7 nie powinien dotyczyć jedynie ustalenia maksymalnej wysokości wynagrodzenia doradców. Przy czym należy rozważyć wprowadzenie mechanizmu, który zapewni że ten pułap maksymalnego wynagrodzenia będzie racjonalny i odpowiedni do zakresu działalności spółki, tak aby rada miała rzeczywistą możliwość korzystania z profesjonalnego doradcy. Analogiczne uwagi mają zastosowanie do art. 300^{71a} §7 oraz art. 382¹ §1-10.</p>	
654.	Art. 587 ² § 1 k.s.h.	Raczkowski Kancelaria	<p>Wprowadza przestępstwo nieprzekazania w terminie bądź niewłaściwego przekazania informacji doradcom rady nadzorczej, które zagrożone jest grzywną albo ograniczeniem wolności do lat 2 (jeśli nastąpi to umyślnie). Projekt przewiduje nawet odpowiedzialność za nieumyślne popełnienie przestępstwa, co może mieć miejsce, gdy rada nadzorcza wyznaczy zarządowi zbyt krótki</p>	Uwaga uwzględniona

			<p>okres czasu na przekazanie specjalistycznej informacji. Odpowiedzialność za to przestępstwo może ponieść każdy członek zarządu, chyba, że uchwała rady nadzorczej albo wewnętrzny, jednoznaczny podział obowiązków (np. regulamin zarządu) wskazują na konkretnego członka zarządu odpowiedzialnego za udzielanie informacji radzie lub jej specjalistom i doradcom. Odpowiedzialność mogą też ponieść inne osoby – w tym ten, kto nakłania członka zarządu do popełnienia przestępstwa albo udziela mu pomocy. Karalność przestępstwa ulegnie przedawnieniu po upływie pięciu lat od dnia, w którym upłynął wyznaczony przez radę termin albo od dnia, w którym zarząd przekazał doradcy rady fałszywe, nierzetelne lub niepełne informacje.</p> <p>Artykuł 587² §1 wprowadza także odpowiedzialność karną doradcy rady nadzorczej, który zobowiązany jest do zachowania w poufności informacji i dokumentów, do których miał dostęp w trakcie wykonywania zleconego mu badania (219² § 6 oraz odpowiednio art. 300^{71a} §6 i art. 382¹ §6 projektu). Odesłanie do §4 znajduje całkowite uzasadnienie w kontekście znowelizowanych przepisów. Natomiast odesłanie przepisu art. 587².k.s.h. do art. § 6 Art. 219² k.s.h. należy doprecyzować albo usunąć ponieważ może zostać uznane za pomyłkę legislacyjną.</p>	
655.	Art. 21 ¹ § 2 k.s.h.	Skandynawsko-Polska Izba Gospodarcza	<p>Projekt przepisu wprowadza wymóg rejestracji udziału w grupie spółek we właściwym rejestrze przedsiębiorców zarówno spółki dominującej jak i spółki zależnej. W przypadku braku ww. rejestracji gros przepisów dot. grupy spółek nie ma zastosowania.</p> <p>W toku spotkania konsultacyjnego z dnia 15 września 2020 r. podnoszono, że aktualna konstrukcja przepisu wyklucza skorzystanie z tych nowych możliwości ustawowych przez grupy spółek, w których spółką dominującą jest spółka zagraniczna, ponieważ nie istnieje możliwość ujawnienia faktu uczestnictwa w grupie spółek we właściwym rejestrze zagranicznym.</p> <p>Celowe wydaje się dokonanie modyfikacji tego przepisu tak, aby wystarczające dla zastosowania konstrukcji ustawowych było ujawnienie udziału w grupie w rejestrze spółki zależnej.</p>	Uwaga uwzględniona, art. 21 ¹ § 3 zd. 2.

		<p>Zdanie pierwsze projektowanego art. 21¹ §2 KSH mogłoby więc brzmieć:</p> <p>„Spółka zależna ujawnia w rejestrze swoje uczestnictwo w grupie spółek.”.</p> <p>Wydaje się, że dzięki temu dopuszcza się stosowanie przepisów również do grup spółek, w których spółką dominującą jest spółka zagraniczna, a jednocześnie wpis do rejestru spółki zależnej wydaje się wystarczający z punktu widzenia ochrony wierzycieli tejże spółki oraz członków organów spółki zależnej, a jednocześnie umożliwia stosowanie konstrukcji „wiążących poleceń” również przez zagraniczne spółki dominujące.</p> <p>Wprawdzie w toku spotkania w dniu 15 września 2020 r. wskazywano na możliwość utworzenia polskiej spółki holdingowej przez podmioty zagraniczne – co przy pomocy tej dodatkowej struktury umożliwiłoby podmiotom zagranicznym wykorzystywanie nowych mechanizmów działu IV KSH „Grupy Spółek” – to jednak należy mieć na uwadze, że przepisy działu IV powinny mieć zastosowanie nie tylko do nowych podmiotów wkraczających na polski rynek, ale także do podmiotów od lat działających w Polsce, od których nieracjonalne byłoby wymagania utworzenia dodatkowej spółki holdingowej.</p> <p>Ponadto taka regulacja budzi wątpliwości z punktu widzenia równego traktowania przedsiębiorców w obrębie Unii Europejskiej. Istnieje ryzyko stwierdzenia, że regulacja w tym zakresie poprzez wprowadzenie wymogu, którego spółka z innego państwa UE nie jest w stanie spełnić, istotnie ogranicza prawa spółek z innych państw UE w zakresie praw korporacyjnych związanych z nowymi przepisami dot. Grupy Spółek – co może stanowić przejaw ograniczenia swobody przedsiębiorczości w obrębie jednolitego rynku UE.</p> <p>Przy tym fakt, że spółka dominująca może być zarejestrowana w innym państwie unijnym, nie niweczy praw wierzycieli chcących dochodzić odpowiedzialności subsydiarnej w warunkach art. 21¹⁴</p>	
--	--	--	--

			KSH. Należy wskazać, że w tego typu sprawach będzie istniała jurysdykcja sądu polskiego, zaś wykonanie polskiego orzeczenia w innych państwach UE nie powinno nastęrczać trudności w ramach europejskiej współpracy sądowej.	
656.	Art. 21 ² § 1 k.s.h.	Skandynawsko-Polska Izba Gospodarcza	<p>Wiążące polecenie – będące w pewnych sytuacjach podstawą odpowiedzialności subsydiarnej spółki dominującej (art. 21¹⁴) – powinno być udzielane wyłącznie pisemnie lub elektronicznie co umożliwi dokładne odtworzenie treści „wiążącego polecenia”.</p> <p>W innym przypadku istnieje duże ryzyko nadużyć ze strony organów spółki dominującej mających na celu uniknięcie odpowiedzialności ze zobowiązania spółki zależnej w warunkach art. 21¹⁴ KSH. Przy transakcjach o dużej złożoności, nawet w braku złej woli, możliwość odtworzenia treści wiążącego polecenia może być znacznie utrudniona, jeśli byłoby ono udzielone w formie ustnej. Ponieważ jest to w świetle projektowanych przepisów okoliczność niezwykle istotna (tak dla organów spółki zależnej, jej wierzycieli, jak i akcjonariuszy mniejszościowych) postuluje się wykluczenie możliwości udzielania wiążących poleceń w formie ustnej oraz dokumentowej.</p> <p>Wydaje się, że wymóg zachowania formy pisemnej lub elektronicznej nie jest zbyt daleko idącym wymogiem formalnym, a jednocześnie pozwala na odtwarzanie treści wiążącego polecenia, co może mieć bardzo duże znaczenie m.in. na gruncie art. 21¹⁴ KSH.</p>	Uwaga uwzględniona, art. 21 ¹ § 2.
657.	Art. 21 ⁴ Art. 21 ⁵ § 1 k.s.h.	Skandynawsko-Polska Izba Gospodarcza	<p>W projektowanym art. 21⁴ KSH przewidziano możliwość domowy wykonania „wiążącego polecenia” w bardzo ograniczonych przypadkach (w spółce jednoosobowej brak takiej możliwości w ogóle).</p> <p>Powstaje obawa, że tak wąskie podstawy odmowy przy jednocześnie wąskim i kazuistycznym wyłączeniu odpowiedzialności w art. 21⁵ § 1 KSH rodzić będą realne ryzyko indywidualnej odpowiedzialności członków organów spółki zależnej w przypadkach nieprzewidzianych w ww. przepisach.</p> <p>Przykładem takiej odpowiedzialności jest kara pieniężna z art. 106a, 106b oraz 108 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.</p>	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 32, nie uwzględniono uwagi w części wyłączenia odpowiedzialności administracyjnej członków organów spółek z grupy spółek w związku z wykonaniem wiążącego polecenia spółki dominującej, gdyż jest to materia wychodząca poza zakres przedmiotowy KSH, przepis prawno-karny art. 21 ⁵ § 2 zmieniony w nowej wersji projektu.

			<p>U. z 2020 r., poz. 1076) nakładana przez Prezesa UOKIK na osobę zarządzającą przedsiębiorstwem.</p> <p>Stąd należałoby rozważyć poszerzenie katalogu przypadków, w których możliwa jest odmowa wykonania „wiążącego polecenia”, o przypadki, w których realizacja takiego polecenia mogłaby prowadzić do indywidualnej odpowiedzialności cywilnej, karnej, karno-skarbowej lub odpowiedzialności skutkującej nałożeniem administracyjnych kar pieniężnych.</p> <p>Alternatywnie można rozważyć poszerzenie katalogu zawartego w art. 21⁵ § 1 albo wprowadzenie dodatkowego wyłączenia o charakterze otwartym np. dodając na końcu ww. przepisu następujący zwrot:</p> <p><i>„lub innej odpowiedzialności o charakterze indywidualnym, wynikającej z innych przepisów prawa powszechnie obowiązującego.”.</i></p> <p>W odniesieniu do art. 21⁵ § 1 wydaje się, że wyłączenie odpowiedzialności karnej z wiążącym poleceniem powinno nastąpić w drodze nowelizacji art. 296 Kodeksu karnego. Norma karna powinna być możliwa do ustalenia w oparciu o jedną ustawę, a nie w oparciu o przepisy rozproszone zarówno w KK jak i w kodeksie spółek handlowych.</p>	
658.	Art. 209 ¹ § 2 k.s.h.	Skandynawsko-Polska Izba Gospodarcza	<p>Odnosi się do pojęcia „tajemnic spółki”. Określenie to wydaje się być nieostre.</p> <p>Jeśli pojęcie „tajemnic spółki” ma być szersze niż „tajemnica przedsiębiorstwa”, warto byłoby to pojęcie zdefiniować nawet odwołując się do istniejącej i ugruntowanej definicji „tajemnicy przedsiębiorstwa”.</p> <p>Proponowana definicja: <i>„Przez tajemnice spółki rozumie się tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. ...), a także wszelkie inne informacje dotyczące funkcjonowania spółki, które nie są powszechnie znane, o ile spółka podjęła, przy</i></p>	<p>Pojęcie „tajemnicy spółki” nawiązuje do pojęcia tajemnicy przedsiębiorstwa występującego na gruncie przepisu art. 55¹ KC, wychodzi też poza ściśle rozumiane tajemnice przedsiębiorstwa chronione na podstawie przepisu art. 11 ust. 2 ZNKU. Celowo nie odwołano się wprost do ZNKU, gdyż tajemnice przedsiębiorstwa są i tak w ten sposób chronione, natomiast pojęcie tajemnice spółki ma objąć informacje pozyskane w</p>

			<p><i>zachowaniu należytej staranności, działania w celu utrzymania ich poufności”</i></p> <p>Brak definicji nie wpływa korzystnie na pewność obrotu gospodarczego.</p> <p>Art. 1 pkt. 12) ustawy zmieniającej – ponownie pojęcie „tajemnic spółki” zastosowano w projektowanym art. 214¹ § 2 KSH.</p> <p>Ponadto istnieje konieczność doprecyzowania okresu związania „tajemnicą spółki”. Dotyczy to zarówno członków zarządu jak i członków rady nadzorczej. Takie zobowiązanie nie może mieć charakteru bezterminowego.</p>	<p>trakcie pełnienia mandatu. Pojęciem tym posłużył się ustawodawca w przepisach o prostej spółce akcyjnej (art. 300⁵⁵ KSH). Pojęcie to występuje też na gruncie niemieckiej ustawy o spółce akcyjnej (np. § 93 AktG).</p> <p>Wprowadzenie czasowego ograniczenia zakazu ujawniania tajemnic nie jest konieczny, gdyż w wielu przypadkach stan tajemnicy ustaje przed upływem tego terminu, natomiast część tajemnic może być chroniona w ten sposób przez okres dłuższy.</p>
659.	Art. 219 § 6 k.s.h.	Skandynawsko-Polska Izba Gospodarcza	<p>Należy ocenić pozytywnie z tym, że należałoby przewidzieć możliwość rezygnacji przez radę nadzorczą z obecności kluczowego biegłego rewidenta na posiedzeniu rady nadzorczej. Stąd zdanie drugie mogłoby brzmieć:</p> <p><i>„O ile rada nadzorcza nie postanowi inaczej, kluczowy biegły rewident zobowiązany jest uczestniczyć w posiedzeniu rady nadzorczej (...)”.</i></p> <p>W innym przypadku wymóg ten może stać się nadmierną uciążliwością, zaś w okresach poprzedzających zatwierdzenie sprawozdań finansowych może być wręcz trudny do realizacji.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona</p> <p>W zmienionym projekcie uproszczono sposób spełnienia przez radę nadzorczą obowiązku, o którym mowa w tym przepisie.</p>
660.	Art. 228 k.s.h.	Skandynawsko-Polska Izba Gospodarcza	<p>Zgodnie z ww. przepisem „Uchyła się art. 228”, podczas gdy powinno być: „<i>Uchyła się art. 228 pkt. 6</i>”.</p> <p>Obecnie uchyleniu podlega cały art. 228, co miałoby daleko idące znaczenie dla obrotu prawnego, podczas gdy intencją było uchylenie wyłącznie art. 228 pkt. 6 KSH, na co wskazuje pkt. 4.19 uzasadnienia.</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p>

661.	Art. 6 projektu	Skandynawsko-Polska Izba Gospodarcza	Z uwagi na istotny zakres zmian w umowach oraz statutach spółek prawa handlowego w Polsce stanowiących części holdingów faktycznych, należy rozważyć wydłużenie podstawowego vacatio legis z 3 (trzech) do 12 (dwunastu) miesięcy. Tym samym należałoby odpowiednio zmodyfikować pozostałe daty wejścia w życie odpowiednio art. 1 pkt. 4 i art. 1 pkt 24, 26-29 i 31 ustawy zmieniającej.	Uwaga częściowo uwzględniona
662.	Uwaga ogólna	Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych	<p>SEG podziela wyrażoną w uzasadnieniu do ww. projektu opinię, że ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych wymaga gruntownej rewizji, ze względu na dynamiczny rozwój polskiej gospodarki, która swoim rozmiarem oraz złożonością nie przypomina stanu zastanego u progu tego stulecia. Rzeczywistość prowadzenia aktywności gospodarczej uległa tak dalece posuniętych zmianom, że należy podjąć działania zmierzających do zwiększenia efektywności procesów związanych z zarządzaniem podmiotami gospodarczymi, w tym spółkami giełdowymi. Szczególnie było to widoczne na wiosnę tego roku, kiedy ze względu na negatywne skutki COVID-19 zaszła nagła potrzeba nowelizacji KSH w zakresie zdalnego funkcjonowania organów spółek. W związku z powyższym SEG postuluje dokonanie kompleksowego przeglądu regulacji KSH i dostosowania ich do wymogów trzeciego dziesięciolecia XXI wieku.</p> <p>Zaproponowana w ww. projekcie zmiana nie realizuje tego postulatu i jest kolejnym przykładem działania doraźnego. Ponadto projekt zmiany KSH nie rozwiązując szeregu problemów związanych z niedostosowaniem tego aktu prawnego do obecnej rzeczywistości, kreuje kolejne. Jako przykład można tu wskazać projektowane rozwiązania w obszarze wiążących poleceń oraz dostępu do informacji, które pozostają w sprzeczności zarówno z przepisami polskimi, jak i rozporządzeniami UE, które obowiązują wprost i mają pierwszeństwo stosowania przed prawem krajowym. W szczególności dotyczy to spółek giełdowych, które mają szerokie grono akcjonariuszy indywidualnych jak i podmiotów, w których miliony Polaków gromadzi swoje oszczędności, w tym oszczędności emerytalne. Nie do pogodzenia jest to z propozycją, w której</p>	Uwaga polemiczna, z zakresu projektu wyłączono spółki publiczne (art. 21 ¹⁵ § 3) co de facto stanowi uwzględnienie uwagi.

			<p>akcjonariusz większościowy byłby uprzywilejowany w stosunku do akcjonariuszy mniejszościowych, zarówno w kontekście rodzaju sprawowanego wpływu jak i do dostępu do informacji.</p> <p>W związku z powyższym SEG wnosi o powołanie zespołu prawników i praktyków gospodarczych, których zadaniem byłoby przygotowanie kompleksowej nowelizacji, dostosowującej KSH do obecnej i przyszłej rzeczywistości. Niezależnie od powyższego SEG, z powodów wskazanych powyżej, zgłasza postulat wyłączenia spółek publicznych spod działania przepisów, które przewidziane są w ww. projekcie.</p>	
663.	Art. 21 ³ § 1 k.s.h.	Stowarzyszenie Niezależnych Członków Rad Nadzorczych	<p>Obecne brzmienie: <i>„Wykonanie polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 212 § 1, przez spółkę zależną należącą do grupy wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej.”</i></p> <p>Proponowana zmiana: <i>„Jeżeli działanie wynikające z polecenia wymagałoby zgodnie ze Statutem lub ustawą decyzji innych organów spółki zależnej uchwała taka musi być poprzedzona uzyskaniem zgody tych organów.”</i></p> <p>Uzasadnienie: W spółkach zależnych gdzie spółka dominująca nie posiada 100% mogą być zapisy Statutu wymagające zgód rady nadzorczej lub walnego zgromadzenia (np. nabycie znaczących aktywów, emisja akcji) kwalifikowanych. Obecny zapis może być niejasny i/lub ograniczać istniejące uprawnienia udziałowców mniejszościowych.</p>	Uwaga nieuwzględniona w kwestii określenia organu spółki dominującej wydającego wiążące polecenie, zob. wiersz 29. Wprowadzenie wymogu zgody rady nadzorczej ex lege jest za daleko idące w sprawnym zarządzaniu grupą, co nie wyklucza możliwości działania takiego wymogu ex contractu (w umowie albo statucie spółki dominującej).
664.	Art. 21 ⁴ § 2 k.s.h.	Stowarzyszenie Niezależnych Członków Rad Nadzorczych	<p>Obecne brzmienie: <i>„Spółka zależna należąca do grupy spółek, w której spółka dominująca bezpośrednio lub pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego może odmówić wykonania wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 212 § 1, tylko wtedy, gdy wykonanie polecenia doprowadzi do niewypłacalności tej spółki albo do zagrożenia niewypłacalnością. Przepisu art. 213 § 2 nie stosuje się.”</i></p>	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 78.

			<p>Proponowana zmiana: „<i>Propozycja usunięcia zaznaczonego tekstu, tzn. „Przepisu art. 213 § 2 nie stosuje się.”</i>”</p> <p>Uzasadnienie: „Takie wyłączenie oznacza, że akcjonariusze mniejszościowi posiadający poniżej 25% kapitału nie mają możliwości obrony przed celowym transferem wartości do spółki dominującej i celowym obniżaniem wartości ich udziałów co może być sprzeczne bezpośrednio z art. 64 Konstytucji.”</p>	
665.	Art. 21 ² § 2 k.s.h.	Stowarzyszenie Niezależnych Członków Rad Nadzorczych	<p>Obecne brzmienie: „<i>Spółka dominująca wydaje wiążące polecenie, w postaci pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej.</i>”</p> <p>Proponowana zmiana: „<i>Propozycja usunięcia zaznaczonego tekstu. „dokumentowej albo elektronicznej”</i>”</p> <p>Uzasadnienie: Wprowadzanie nowej postaci uchwał powoduje chaos legislacyjny. W sytuacji, gdy obecnie w praktyce wszyscy członkowie Zarządu mają podpis kwalifikowany takie dodatkowe definicje są zbędne i można przyjąć że forma pisemna [w postaci podpisów kwalifikowanych zgodnie z art. 78 KC] nie jest nadmiernym obciążeniem dla organu. Ze względu na potencjalne ryzyka dla stron trzecich (np. wierzyciele) takie polecenia powinny być odpowiednio udokumentowane.</p>	Uwaga nieuwzględniona, nowa redakcja art. 21 ² § 2 i art. 21 ⁴ § 3 jest powszechnie akceptowana w ramach uzgodnień międzyresortowych i konsultacji publicznych.
666.	Art. 21 ⁴ § 4 k.s.h.	Stowarzyszenie Niezależnych Członków Rad Nadzorczych	<p>Obecne brzmienie: „<i>Odmowa wykonania polecenia spółki dominującej, o którym mowa w § 2 i 3 wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej, podjętej w postaci pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej. Uchwała zawiera uzasadnienie.</i>”</p> <p>Proponowana zmiana: „<i>Propozycja usunięcia zaznaczonego tekstu „dokumentowej albo elektronicznej”</i>”</p> <p>Uzasadnienie: Wprowadzanie nowej postaci uchwał powoduje chaos legislacyjny. Poza tym jest to niespójne z art. 376 KSH mówiącym o protokołowaniu uchwał Zarządu i podpisywaniu protokołu. W sytuacji, gdy obecnie w praktyce wszyscy członkowie Zarządu mają</p>	j.w.

			<p>podpis kwalifikowany takie dodatkowe definicje są zbędne i można przyjąć że forma pisemna [w postaci podpisów kwalifikowanych zgodnie z art. 78 KC] nie jest nadmiernym obciążeniem dla organu. Ze względu na potencjalne ryzyka dla stron trzecich (np. wierzyciele) takie polecenia powinny być odpowiednio udokumentowane.</p>	
667.	Art. 21 ⁸ § 3 k.s.h.	Stowarzyszenie Niezależnych Członków Rad Nadzorczych	<p>Obecne brzmienie: <i>„Przepis § 1 nie narusza obowiązków spółki publicznej w zakresie wynikającym z ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych.”</i></p> <p>Proponowana zmiana: <i>„Propozycja dokonania stosownych zmian w ustawie o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. Zmiany będzie wymagało także Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa członkowskim w zakresie raportów okresowych, poprzez dodanie dodatkowych obowiązków dla spółek zależnych wchodzących w skład grup spółek.”</i></p> <p>Uzasadnienie: Wprowadzenie zmian bezpośrednio w ustawie i rozporządzeniu ograniczy ryzyko niejasności przepisów i jednoznacznie określi obowiązki spółek publicznych w zakresie zawartości sprawozdania.</p>	Uwaga nieuwzględniona z racji wyłączenia z zakresu projektu spółek publicznych, zob. wiersz 59 oraz art. 21 ¹⁵ § 3.
668.	Art. 21 ¹¹ § 2 k.s.h.	Stowarzyszenie Niezależnych Członków Rad Nadzorczych	<p>Obecne brzmienie: <i>„Umowa albo statut spółki dominującej i spółki zależnej mogą przewidywać, że prawo, o którym mowa w § 1, przysługuje spółce dominującej, która bezpośrednio bądź pośrednio reprezentuje w spółce zależnej uczestniczącej w grupie spółek mniej niż 90% kapitału zakładowego takiej spółki, lecz nie mniej niż 75% tego kapitału.”</i></p>	Uwaga merytorycznie uwzględniona jakkolwiek w inny sposób. Ochrona wspólników mniejszościowych przez kwalifikowaną większość 4/5 głosów proponowaną w uwadze zastąpiono konstrukcją obowiązku wykupienia osób głosujących przeciwko liberalizacji zasad squeeze-out, w umowie (statucie) spółki

			<p>Proponowana zmiana: Propozycja zmiany poprzez dodanie wymogu uzyskania większości 4/5 głosów na Walnym Zebraniu dla takiej zmiany statutu</p> <p>Uzasadnienie: Zważywszy, że do zmiany Statutu potrzeba większości 75% głosów takie sformułowanie oznacza, że spółka dominująca mająca 75% głosów byłaby w stanie (przez wcześniejszą zmianę Statutu) zmusić do sprzedaży akcjonariuszy mających ponad 10% kapitału co jest sprzeczne z duchem § 1 tego artykułu.</p>	zależnej. Konstrukcja na wzór art. 416 KSH
669.	Art. 21 ¹⁴ § 3 k.s.h.	Stowarzyszenie Niezależnych Członków Rad Nadzorczych	<p>Obecne brzmienie: <i>„Spółka dominująca może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaze, że bezskuteczność egzekucji przeciwko spółce zależnej nie była spowodowana wykonaniem wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 212 § 1, albo we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym samym czasie wydano postanowienie o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, albo o zatwierdzeniu układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewydania postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, albo niezatwierdzenia układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu wierzyciel nie poniósł szkody”</i></p> <p>Proponowana zmiana: Propozycja wykreślenie zaznaczonego tekstu „albo we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym samym czasie wydano postanowienie o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, albo o zatwierdzeniu układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewydania postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, albo niezatwierdzenia układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu wierzyciel nie poniósł szkody”</p> <p>Uzasadnienie: Propozycja wykreślenia pozostałych warunków zwolnienia z odpowiedzialności. W przeciwnym razie możliwy będzie celowy transfer aktywów na szkodę wierzycieli (za który nikt</p>	Uwaga nieuwzględniona, art. 21 ¹⁴ nawiązuje do konstrukcji z art. 299 KSH. Nie jest więc uzasadnione wprowadzanie zmian do przesłanek egzoneracyjnych.

			nie ponosi odpowiedzialności) a powyższy zapis może utrudnić zastosowanie skargi pauliańskiej.	
670.	Art. 21 ¹⁵ k.s.h.	Stowarzyszenie Niezależnych Członków Rad Nadzorczych	<p>Obecne brzmienie: „Przepisy ustawy o grupach spółek dotyczące spółki dominującej stosuje się odpowiednio do spółdzielni, fundacji bądź stowarzyszenia prowadzących działalność gospodarczą, do funduszu inwestycyjnego oraz do przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, podlegającego obowiązkowi wpisu do rejestru przedsiębiorców albo do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, z uwzględnieniem przepisów szczególnych.”</p> <p>Proponowana zmiana: Propozycja zmiany poprzez wykreślenie zaznaczonych słów „funduszu inwestycyjnego”</p> <p>Uzasadnienie: Działalność funduszy inwestycyjnych jest szczegółowo uregulowana w ustawie o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi i wprowadzenie przepisów dotyczących spółki dominującej w grupie spółek wymagałoby wprowadzenie zmian w ww. ustawie.</p>	Uwaga uwzględniona.
671.	Art. 228 k.s.h.	Stowarzyszenie Niezależnych Członków Rad Nadzorczych	<p>Obecne brzmienie: „Art. 228 uchyla się”</p> <p>Proponowana zmiana: Propozycja zmiany: „uchyla się art. 228 pkt 6)”</p> <p>Uzasadnienie: Wydaje się, że w projekcie zmian jest błąd, na co wskazuje uzasadnienie do proponowanych zmian. Wykreślenie całego art. 228 uszczupliło by znacząco kompetencje Zgromadzenia Wspólników, co chyba nie było zamysłem wnioskodawców.</p>	Uwaga uwzględniona.
672.	art. 300 ⁶⁹ § 4 k.s.h.	Stowarzyszenie Niezależnych Członków Rad Nadzorczych	<p>Obecne brzmienie: „Przepisów § 4 -4 nie stosuje się do spółek należących do grup spółek.””</p> <p>Proponowana zmiana: Propozycja zmiany poprzez dodanie na końcu zdania słów „w zakresie transakcji z jednoosobowymi spółkami zależnymi</p>	Uwaga nieuwzględniona. Prawo grup spółek posiada autonomiczny reżim mechanizmów ochronnych i kontrolnych.

			Uzasadnienie: Odstąpienie od wymogu uzyskania zgody rady nadzorczej na transakcje pomiędzy wszystkimi spółkami w grupie spółek może prowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem spółki zależnej.	
673.	Art. 382 § 4 ² k.s.h.	Stowarzyszenie Niezależnych Członków Rad Nadzorczych	<p>Obecne brzmienie: „Zarząd nie może ograniczać dostępu członków rady nadzorczej do żądanych przez nich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień.”</p> <p>Proponowana zmiana: „Propozycja zmiany „członków rady nadzorczej” na „radzie nadzorczej” oraz „przez nich” na „przez nią”.”</p> <p>Uzasadnienie: Art. 382 w sposób kompleksowy opisuje zadania i uprawnienia rady nadzorczej, która co do zasady działa kolegialnie (art. 390 § 1). W tej sytuacji podkreślenie, że § 42 dotyczy „członków rady nadzorczej” (a nie rady nadzorczej) może wprowadzać istotne wątpliwości czy prawo dostępu do dokumentów, sprawozdań, wyjaśnień nie mają poszczególni członkowie rady działający indywidualnie (np. występujący z zapytaniem do Zarządu), co mogłoby powodować nierówny dostęp do informacji członków rady i naruszać zasadę kolegierności. Z drugiej strony praktycznym problemem w pracach rad nadzorczych jest różny poziom zaangażowania w pracę poszczególnych członków rady wynikający zarówno z ich cech indywidualnych jak i oczekiwań akcjonariuszy, którzy zaproponowali ich do rady (np. akcjonariusz większościowy będący jednocześnie prezesem zarządu). W tej sytuacji rozsądnym może być przyznanie poszczególnym członkom rady prawa do inicjowania badania dokumentów. Zwracamy uwagę, że problemu tego nie rozwiązuje Art. 389 § 4 gdyż samo zwołanie posiedzenia w celu omówienia danego zagadnienia nie gwarantuje, że zagadnienie to będzie szczegółowo omówione. Wydaje się, że bardzo dobrym rozwiązaniem jest zapis Art. 26 ust. 2 Ustawy z dnia 4 marca 2005 r. o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej (Dz.U. 2005 Nr 62 poz. 551) o treści: „Jeżeli statut nie</p>	<p>Uwagi niezasadne.</p> <p>Rada nadzorcza w spółce akcyjnej w istocie co do zasady działa <i>in gremio</i> lecz występują sytuację, gdy poszczególni piastuni tego organu uprawnieni są do indywidualnych czynności nadzorczych. Z tej przyczyny proponowane brzmienie powinno zostać zachowane.</p> <p>Projekt nie zmierza do naruszenia zasady konstrukcyjnej wspólności członków rady nadzorczej w spółce akcyjnej.</p>

			<p>stanowi inaczej, każdy członek rady nadzorczej może żądać od członków zarządu i pracowników SE przedstawienia radzie nadzorczej na jej najbliższym posiedzeniu dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień.”</p> <p>Dlatego proponujemy dodać:</p> <p><i>Art. 382 § 4³. Jeżeli statut nie stanowi inaczej, każdy członek rady nadzorczej może żądać od członków zarządu i pozostałych osób wymienionych § 4 przedstawienia radzie nadzorczej na jej najbliższym posiedzeniu określonych dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień.</i></p>	
674.	Art. 384 ¹ § 1 k.s.h.	Stowarzyszenie Niezależnych Członków Rad Nadzorczych	<p>Obecne brzmienie: <i>„Zawarcie przez spółkę ze spółką dominującą, spółką zależną lub spółką z nią powiązaną transakcji, której wartość przekracza 10% sumy aktywów spółki w rozumieniu ustawy o rachunkowości, ustalonych na podstawie ostatniego zatwierdzonego sprawozdania finansowego spółki, wymaga zgody rady nadzorczej, chyba że statut stanowi inaczej. Statut może w szczególności określać inną wartość na potrzeby wyznaczania transakcji określonych w zdaniu pierwszym.”</i></p> <p>Proponowana zmiana: Proponujemy dodanie definicji podmiotu powiązanego na końcu tego paragrafu: „Przez podmiot powiązany należy rozumieć podmiot powiązany w rozumieniu międzynarodowych standardów rachunkowości przyjętych na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie stosowania międzynarodowych standardów rachunkowości (Dz. Urz. UE L 243 z 11.09.2002, str. 1, z późn. zm.10) – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 13, t. 29, str. 609);”</p> <p>Uzasadnienie: Określenie podmiotów, których dotyczy w/w zapis wydaje się być niewystarczający. Obecne sformułowanie narzuca ograniczenia na transakcje ze „spółkami powiązanymi” do danej spółki, które zdefiniowane są dosyć wąsko art. 4 § 1 pkt 5 KSH. W</p>	<p>Uwagi niezasadne.</p> <p>Rada nadzorcza w spółce akcyjnej w istocie co do zasady działa <i>in gremio</i> lecz występują sytuację, gdy poszczególni piastuni tego organu uprawnieni są do indywidualnych czynności nadzorczych. Z tej przyczyny proponowane brzmienie powinno zostać zachowane.</p> <p>Projekt nie zmierza do naruszenia zasady konstrukcyjnej wspólności członków rady nadzorczej w spółce akcyjnej.</p>

			<p>skomplikowanej rzeczywistości gospodarczej równie dużym (jeśli nie większym) problemem są niekontrolowane transakcje z spółkami pośrednio powiązаныmi lub osobami powiązаныmi (np. osoba fizyczna będąca dużym akcjonariuszem danej spółki), które w powyższej definicji się nie mieszczą. Proponujemy odniesienie do międzynarodowych standardów rachunkowości jak ma to miejsce w art. 90h ust 1 pkt 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych... (Dz. U. 2005 Nr 184 poz. 1539)</p>	
675.	Art. 390 § 3 k.s.h.	Stowarzyszenie Niezależnych Członków Rad Nadzorczych	<p>Obecne brzmienie: „Członkowie rady nadzorczej określani w § 2, otrzymują wynagrodzenie, którego wysokość ustala walne zgromadzenie. Walne zgromadzenie może powierzyć to uprawnienie radzie nadzorczej. Do członków takich stosuje się zakaz konkurencji, o którym mowa w art. 380”</p> <p>Proponowana zmiana: Proponujemy zmienić brzmienie na następujące: <i>Członkowie rady nadzorczej określani w § 2, otrzymują wynagrodzenie, którego wysokość ustala każda grupa w uchwale o delegowaniu danego członka rady nadzorczej do stałego indywidualnego wykonywania czynności nadzorczych. Do członków takich stosuje się zakaz konkurencji, o którym mowa w art. 380</i></p> <p>Uzasadnienie: Do głosowania, wyboru członków rady nadzorczej grupami oraz delegowania do stałego indywidualnego wykonywania czynności nadzorczych w trybie art. 390 § 2 dochodzi zazwyczaj w sytuacji konfliktu akcjonariuszy mniejszościowych z akcjonariuszem większościowym a głosowanie grupami jest instytucją służącą ochronie interesów akcjonariuszy mniejszościowych. W tej sytuacji delegowanie członka rady nadzorczej jest często wbrew interesom większościowego akcjonariusza. Uchwała o jego wynagrodzeniu nie wymaga szczególnego trybu/większości w obecnym brzmieniu § 3. W praktyce oznacza to oddanie prawa do ustalenia wynagrodzenia członka rady delegowanego do indywidualnego nadzoru akcjonariuszowi większościowemu co rodzi duży konflikt</p>	<p>Uwaga niezasadna.</p> <p>Komentowany przepis posługuje się terminem „spółka powiązana”, zdefiniowanym w aktualnym art. 4 § 1 pkt 5) KSH. Projektowana norma bazuje na siatce terminologicznej pochodzącej z KSH oraz objętej zakresem normowania tej ustawy (por. art. 1 § 1 KSH).</p>

			interesów. Można rozważyć wprowadzenie limitu wynagrodzenia na tak ustalane wynagrodzenie.	
676.	Art. 208 ¹ k.s.h.	Totalizator Sportowy Sp. z o.o.	<p>Obecne brzmienie: (...) <i>W protokole zaznacza się również zdania odrębne zgłoszone przez członka zarządu wraz z jego ewentualnym umotywowaniem. Protokół podpisują obecni członkowie zarządu</i></p> <p>Proponowana zmiana: (...) <i>W protokole zaznacza się również zdanie odrębne zgłoszone przez członka zarządu wraz z jego ewentualnym umotywowaniem. Protokół podpisują obecni członkowie zarządu</i></p> <p>albo</p> <p>(...) <i>W protokole zaznacza się również zdanie odrębne zgłoszone przez członka zarządu wraz z ich ewentualnym umotywowaniem. Protokół podpisują obecni członkowie zarządu</i></p> <p>Uzasadnienie: Rekomendowane ujednoczenie w zakresie stosowania liczby mnogiej i pojedynczej.</p>	Uwaga uwzględniona
677.	Art. 208 ¹ k.s.h.	Totalizator Sportowy Sp. z o.o.	<p>Obecne brzmienie: <i>Uchwały zarządu są protokołowane. Protokół powinien zawierać porządek obrad, nazwiska i imiona obecnych członków zarządu, liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały. W protokole zaznacza się również zdania odrębne zgłoszone przez członka zarządu wraz z jego ewentualnym umotywowaniem. Protokół podpisują obecni członkowie zarządu.</i></p> <p>Proponowana zmiana: Posiedzenia zarządu są protokołowane. Protokół powinien zawierać porządek obrad, nazwiska i imiona obecnych członków zarządu, wskazanie osób uczestniczących w posiedzeniu przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, informację o uchwałach poddanych pod głosowanie oraz liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały. W protokole zaznacza się również zdanie odrębne zgłoszone przez członka zarządu wraz z jego ewentualnym umotywowaniem.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Kwestia techniczna do rozstrzygnięcia na poziomie danej spółki.</p>

			<p>Uzasadnienie: Wprowadzenie przepisu budzi wątpliwości w kontekście jednoczesnego dopuszczenia odbywania posiedzeń i podejmowania uchwał z wykorzystaniem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Po pierwsze, zasadą jest protokołowanie przebiegu posiedzeń, a nie wyłącznie uchwał. Zazwyczaj treść uchwały zawiera wszystkie elementy wymienione w tym przepisie i nie wydaje się konieczne powielanie tych samych elementów w protokole z głosowania. Jeśli członkowie zarządu uczestniczą w posiedzeniu z wykorzystaniem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, nieuzasadnione wydaje się żądanie podpisania przez nich protokołu z posiedzenia. Protokół powinien być w takim przypadku sporządzony w formie wynikającej z umowy spółki lub regulaminu zarządu, np. w formie dokumentowej. Po drugie, jeśli uchwały podejmowane są poza posiedzeniem z wykorzystaniem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, udokumentowanie ich podjęcia również powinno mieć formę wynikającą z wewnętrznych przepisów spółki, bez konieczności sporządzenia odrębnego protokołu z głosowania i konieczności złożenia podpisu pod protokołem.</p>	
678.	Art. 209 ¹ § 2 k.s.h.	Totalizator Sportowy Sp. z o.o.	<p>Obecne brzmienie: <i>Członek zarządu nie może ujawniać tajemnic spółki także po wygaśnięciu mandatu.</i></p> <p>Proponowana zmiana: Członek zarządu nie może ujawniać informacji poufnych spółki, w tym informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa, także po wygaśnięciu mandatu.</p> <p>Uzasadnienie: Do rozważenia zmiana sformułowania „tajemnice spółki” i ewentualne zastąpienie określeniem „tajemnica przedsiębiorstwa” w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji albo sformułowaniem „informacje poufne”, które powinno być doprecyzowane w umowie zawieranej przez spółkę z członkiem zarządu.</p>	<p>Pojęcie „tajemnicy spółki” nawiązuje do pojęcia tajemnicy przedsiębiorstwa występującego na gruncie przepisu art. 55¹ KC, wychodzi też poza ściśle rozumiane tajemnice przedsiębiorstwa chronione na podstawie przepisu art. 11 ust. 2 ZNKU. Celowo nie odwołano się wprost do ZNKU, gdyż tajemnice przedsiębiorstwa są i tak w ten sposób chronione, natomiast pojęcie tajemnicy spółki ma objąć informacje pozyskane w trakcie pełnienia mandatu. Pojęciem tym posłużył się ustawodawca w przepisach o prostej spółce akcyjnej (art. 300⁵⁵ KSH).</p>

				Pojęcie to występuje też na gruncie niemieckiej ustawy o spółce akcyjnej (np. § 93 AktG).
679.	Art. 214 ¹ § 2 k.s.h.	Totalizator Sportowy Sp. z o.o.	<p>Obecne brzmienie: <i>Członek rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej nie może ujawniać tajemnic spółki także po wygaśnięciu mandatu.</i></p> <p>Proponowana zmiana: Członek rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej nie może ujawniać informacji poufnych spółki, w tym informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa, także po wygaśnięciu mandatu.</p> <p>Uzasadnienie: Do rozważenia zmiana sformułowania „tajemnice spółki” i ewentualne zastąpienie określeniem „tajemnica przedsiębiorstwa” w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji albo sformułowaniem „informacje poufne”, które powinno być doprecyzowane w umowie zawieranej przez spółkę z członkiem zarządu.</p>	j.w.
680.	Art. 219 § 4 k.s.h zdanie pierwsze	Totalizator Sportowy Sp. z o.o.	<p>Obecne brzmienie: <i>W celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza może żądać od zarządu, prokurentów, pracowników spółki lub osób zatrudnionych w spółce na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o podobnym charakterze, sporządzenia lub przekazania wszelkich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień potrzebnych do nadzoru nad spółką, w szczególności dotyczących działalności spółki lub stanu majątkowego spółki.</i></p> <p>Proponowana zmiana: W celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza może żądać od zarządu, prokurentów, pracowników spółki, osób wykonujących czynności lub świadczących usługi na rzecz spółki na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o podobnym charakterze, sporządzenia lub przekazania wszelkich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień</p>	Uwaga uwzględniona

			<p>potrzebnych do nadzoru nad spółką, w szczególności dotyczących działalności spółki lub stanu majątkowego spółki.</p> <p>Uzasadnienie: Rekomendowana zmiana sformułowania „zatrudnionych na podstawie umowy o dzieło..” i zastąpienie „zatrudnienia” (które powinno dotyczyć stosunków pracy) „wykonywaniem czynności” lub „świadczeniem usług”.</p>	
681.	Art. 219 ² k.s.h.	Totalizator Sportowy Sp. z o.o.	<p>Uwaga ogólna: rekomendowane wprowadzenie obowiązku niezwłocznego poinformowania zarządu przez radę nadzorczą zarówno o podjęciu uchwały w sprawie badania, jak też o zawarciu umowy z doradcą.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>W pewnych sytuacjach okoliczności mogą uzasadniać nieinformowanie zarządu o czynnościach rady nadzorczej.</p>
682.	Art. 220 ¹ k.s.h.	Totalizator Sportowy Sp. z o.o.	<p>Uwaga ogólna: do rozważenia sumowanie wartości transakcji w danym roku obrotowym, w celu uniknięcia wątpliwości odnośnie ustalenia momentu początkowego dla „poprzedzających 12 miesięcy”.</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p>
683.	Art. 220 ¹ § 3 k.s.h.	Totalizator Sportowy Sp. z o.o.	<p>Obecne brzmienie: <i>Na potrzeby ustalania wartości transakcji, o której mowa w § 1, należy sumować wartości poszczególnych transakcji zawartych przez spółkę z tą samą spółką dominującą, spółką zależną lub spółką z nią powiązaną w okresie poprzedzających 12 miesięcy, jeżeli żadna z nich samodzielnie nie przekroczyła tej wartości. W przypadku sumowania wartości określonych w zdaniu pierwszym, zgoda rady nadzorczej jest wymagana na zawarcie transakcji, która doprowadzi do przekroczenia wartości wskazanej w § 1.</i></p> <p>Proponowana zmiana: wprowadzenie możliwości ograniczenia zgody to transakcji danego rodzaju – określonych w umowie spółki (jak przy usługach reglamentowanych), a nie wszystkich transakcji w ogóle oraz wprowadzenie zasady zliczania transakcji w ramach danego roku, czy to obrotowego czy kalendarzowego</p> <p>Uzasadnienie: na potrzeby ustalenia wartości transakcji bierze się pod uwagę sumę wszystkich transakcji zawartych przez spółkę matkę ze spółką zależną (lub powiązaną), czyli ustalając, czy na daną</p>	<p>Wydaje się, że postulowany rezultat można osiągnąć w drodze wykładni, a takie zmodyfikowanie postanowienia mieści się w granicach swobody stron.</p>

			transakcję ze spółką zależną wymagana będzie zgoda RN brać będzie trzeba wszystkie transakcje (umowy) zawarte z tą spółką, niezależnie czego dotyczą (brak wskazania, że zliczeniu podlegają transakcje danej kategorii/rodzaju czy też transakcje podlegają osobnemu zaliczeniu w ramach transakcji tożsamy). Dodatkowo zliczeniu nie podlegają transakcje w ramach danego roku kalendarzowego czy obrotowego, zgodnie z propozycją brane jest pod uwagę 12 miesięcy poprzedzających transakcję – w związku z tym za każdym razem trzeba będzie ustalać wartość transakcji zawartych 12 miesięcy wstecz a nie zliczać transakcje w ramach danego roku.	
684.	Art. 222 § 4 k.s.h. zdanie czwarte	Totalizator Sportowy Sp. z o.o.	Uwaga ogólna: dodanie obowiązku odpowiedniego stosowania § 2 (konieczność sporządzenia protokołu z głosowania przeprowadzonego poza posiedzeniem), w dodatku podpisanego (zgodnie z projektowaną zmianą dot. protokołów zarządu) niweczy ułatwienia wprowadzone uprzednią nowelizacją ksh (czynności organów wykonywane zdalnie). Podjęcie uchwał powinno oczywiście być udokumentowane, ale techniczne aspekty sporządzania protokołów lub udokumentowania sposobu głosowania w treści samej uchwały powinno się pozostawić spółkom.	Uwaga uwzględniona
685.	Art. 228 k.s.h	Totalizator Sportowy Sp. z o.o.	Obecne brzmienie: <i>uchyla się art. 228;</i> Proponowana zmiana: uchyla się art. 228 pkt 6 Uzasadnienie: Zgodnie z uzasadnieniem, nowelizacja obejmuje m.in. uchylenie art. 7 KSH. Uchylenie całego art. 228 KSH wydaje się nadmiarowe i nie odpowiada zadeklarowanym w uzasadnieniu zmianom, które zgodnie z tym uzasadnieniem miały objąć jedynie art. 228 pkt 6 (co zresztą koresponduje z uchyleniem dotychczasowego art. 7 KSH).	Uwaga uwzględniona
686.	Uwaga ogólna	Totalizator Sportowy Sp. z o.o.	Postanowienia dotyczące uprawnienia doradcy rady nadzorczej do uzyskania informacji niezbędnych do przeprowadzania badania od „doradców prawnych” spółki może budzić wątpliwości z perspektywy regulacji dotyczących tajemnicy zawodowej.	Uwaga zdezaktualizowała się

687.	Art. 4 § 1 pkt 5 ¹ k.s.h	Wojskowe Zakłady Motoryzacyjne	<p>Obecne brzmienie: „grupa spółek – spółkę dominującą i spółkę lub spółki od niej zależne, kierujące się – zgodnie z umową albo statutem każdej spółki zależnej – wspólną strategią gospodarczą (interes grupy spółek), umożliwiającą spółce dominującej sprawowanie jednolitego kierownictwa nad spółką albo spółkami zależnymi.”</p> <p>Proponowana zmiana: Ostatnia część zdania może rodzić wątpliwości interpretacyjne. Należy rozważyć, czy celowe jest dodanie niejako warunku, że zapisy umów lub statutów powinny, dla uznania, że mamy do czynienia z grupą spółek: „umożliwić spółce dominującej sprawowanie jednolitego kierownictwa nad spółką albo spółkami zależnymi.” Wpisanie do umowy lub statutu konieczności kierowania się przez spółki interesem grupy spółek można traktować jako rozwiązanie wystarczające; wskazywanie bowiem wprost, że spółka dominująca może sprawować jednolite kierownictwo nad spółką albo spółkami zależnymi prowadzić może do utrwalenia się praktyki obchodzenia przepisów prawa we wskazanym zakresie (przynajmniej do czasu utrwalenia się jednolitego orzecznictwa w tym zakresie). Za wystarczające dla ukonstytuowania grupy spółek powinno być wobec powyższego, wskazanie w umowie lub statucie konieczności kierowania się interesem grupy spółek.</p>	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 70.
688.	Art. 21 ¹ § 1 k.s.h	Wojskowe Zakłady Motoryzacyjne	<p>Obecne brzmienie: Spółka dominująca oraz spółka zależna, uczestnicząca w grupie spółek, obok interesu spółki kieruje się interesem grupy spółek, o ile nie narusza to uzasadnionego interesu wierzycieli i mniejszościowych współników albo akcjonariuszy spółki zależnej.</p> <p>Proponowana zmiana: Konieczność kierowania się ochroną wierzycieli dotyczy działania spółki w grupie, natomiast nie ma takiego obowiązku gdy spółka działa samodzielnie. Zatem ten zapis nakłada większe ograniczenia dla zarządu spółki zależnej przy działaniu w grupie, a miał on zapewnić zarządowi wyłączenie odpowiedzialności przy działaniu w interesie grupy i wypełnianiu wiążących spółkę zależną poleceń spółki dominującej. Bardzo trudne będzie działanie w interesie grupy ze świadomością</p>	Uwaga polemiczna, recepcja kazusu Rozenbluma, wskazanie w art. 21 ¹ § 1 interesu wierzycieli spółki jako elementu podejmowania decyzji w grupie spółek po słowie „o ile” (ujęcie negatywne), świadczy, że interes ten należy rozpatrywać jako interes drugoplanowy w stosunku do interesu grupy spółek, czy spółek z grupy.

			konieczności nie naruszania interesu wierzycieli (uzasadnionego – co jako pojęcie nieostre nie ułatwia zadania) oraz interesu mniejszościowych wspólników albo akcjonariuszy. Bardzo prawdopodobne jest, że występować będzie konflikt tych interesów z interesami grupy. Czy wówczas Zarząd spółki zależnej nie ma obowiązku kierowania się interesem grupy? Jest on mniej ważny?	
689.	Art. 21 ³ k.s.h	Wojskowe Zakłady Motoryzacyjne	<p>Obecne brzmienie: Wykonanie polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1, przez spółkę zależną należącą do grupy wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej.</p> <p>Proponowana zmiana: Powyższy przepis wydaje się pozostawać w pewnej sprzeczności z art. 21² § 1, częściowo bowiem przerzuca odpowiedzialność za wykonanie (wiążącego) polecenia spółki dominującej na organu spółki zależnej. Spółka dominująca powinna ponosić pełną odpowiedzialność – w tym być zobowiązana do naprawienia ewentualnej szkody w terminie nie dłuższym niż dwa lata (zgodnie z treścią art. 21³ § 2), natomiast organy spółek zależnych powinny zostać zwolnione z dokonywania oceny wiarygodności spółki dominującej w tym zakresie. Ocenie kwalifikowanej formy uchwały (z uzasadnieniem) powinna wymagać wyłącznie odmowa wykonania polecenia spółki dominującej na zasadach określonych w art. 21⁴ § 4.</p>	Uwaga polemiczna, odpowiedzialność za wykonanie wiążącego polecenia trafnie spoczywa na zarządach spółki zależnej a nie spółki dominującej, gdyż potencjalna szkoda w wyniku tego polecenia powstaje w spółce zależnej. W razie zachowania wymogów dawania i przyjmowania wiążącego polecenia spółki dominującej odpowiedzialność zarządców spółki zależnej jest wówczas wyłączona z mocy art. 21 ⁵ .
690.	Art. 21 ⁶ § 1 i § 2 k.s.h	Wojskowe Zakłady Motoryzacyjne	<p>Obecne brzmienie:</p> <p>§ 1. Spółka dominująca może w każdym czasie przeglądać księgi i dokumenty oraz żądać udzielenia informacji od spółki zależnej należącej do grupy spółek.</p> <p>§ 2. Przepisów art. 212 § 2 i 3, art. 213 § 3, art. 30097 § 1, art. 428 § 2, 3 oraz 5-7 nie stosuje się. W razie odmowy ujawnienia informacji przepisy art. 212 § 4 i art. 429 stosuje się odpowiednio.</p> <p>Proponowana zmiana: Przepis wprowadza możliwość przeglądania ksiąg i dokumentów oraz żądania udzielenia informacji przez spółkę zależną spółce dominującej. Nie wynika jednak z jego brzmienia czy to uprawnienie dotyczy wszystkich bez wyjątku informacji czy też</p>	Uwaga uwzględniona, art. 21 ⁶ § 1 in fine.

			<p>mogą być tu pewne wyłączenia np. w zakresie informacji objętych tajemnicą bankową, informacji niejawnych, informacji objętych tajemnicą zawodową.</p> <p>Zapis § 2 przewiduje wprost wyłączenie stosowania przepisu art. 428 § 2, 3 , który stanowi podstawę do odmowy ujawnienia tajemnic technicznych, handlowych lub organizacyjnych przedsiębiorstwa. Daje to bardzo szerokie uprawnienie spółce dominującej do wglądu w praktycznie całą dokumentację i wszystkie informacje, tajemnice spółki zależnej.</p> <p>Konieczne jest wprowadzenie zapisu, który ograniczałby możliwość przeglądania ksiąg i dokumentów oraz prawo do żądania informacji przez spółkę dominującą np. do przypadków uzasadnionych konkretną potrzebą, z podaniem uzasadnienia i celu w jakim te dane czy informacje są potrzebne i będą wykorzystane przez spółkę dominującą.</p>	
691.	Art. 21 ⁹ § 1 k.s.h	Wojskowe Zakłady Motoryzacyjne	<p>Obecne brzmienie: § 1 Wspólnik albo akcjonariusz mniejszościowy spółki zależnej należącej do grupy spółek, reprezentujący samodzielnie bądź łącznie z innymi wspólnikami albo akcjonariuszami tej spółki co najmniej jedną dziesiątą kapitału zakładowego lub jedną dziesiątą ogółu głosów na zgromadzeniu wspólników albo walnym zgromadzeniu, a w spółce publicznej jedną dwudziestą kapitału zakładowego lub jedną dwudziestą ogółu głosów na walnym zgromadzeniu, może żądać wyznaczenia przez sąd rejestrowy podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych w celu zbadania rachunkowości oraz działalności grupy spółek. Przepisy art. 224-226 stosuje się odpowiednio.</p> <p>§ 2. Umowa albo statut spółki zależnej należącej do grupy spółek może przewidywać ograniczenie zakresu badania, o którym mowa w § 1 tylko do tej spółki oraz jej stosunków z pozostałymi spółkami należącymi do grupy spółek.</p> <p>Proponowana zmiana: Przepis przewiduje uprawnienie mniejszościowych udziałowców/akcjonariuszy spółki będącej w grupie do wnioskowania, by sąd powołał biegłego do zbadania działalności grupy spółek. Brak jest jednak regulacji co do</p>	Uwaga nieuwzględniona, nadregulacja wchodząca w materię proceduralną, właściwym miejscem regulacji tej kwestii są dobre praktyki czy akty wewnątrz korporacyjne (soft law).

			<p>ewentualnych dalszych kroków, dalszej procedury po uzyskaniu wyników „badania”, jakie uprawnienia ma wspólnik mniejszościowy, co może z tymi wynikami zrobić w ramach swojej „interwencji”.</p> <p>Nadto § 2 przewiduje możliwość ograniczenia tego uprawnienia (zakresu badania) w umowie lub statucie spółki zależnej tylko do tej spółki oraz jej stosunków z pozostałymi spółkami należącymi do grupy spółek. Zapis taki w znaczącym stopniu może ograniczyć sens uprawnienia wspólnika/akcjonariusza mniejszościowego, przewidzianego w § 1 tego artykułu.</p>	
692.	Art. 21 ¹⁴ § 1 k.s.h	Wojskowe Zakłady Motoryzacyjne	<p>Obecne brzmienie: § 1. Jeżeli egzekucja przeciwko spółce zależnej należącej do grupy spółek okaże się bezskuteczna, spółka dominująca odpowiada za szkodę wyrządzoną wierzycielowi spółki zależnej, jeżeli szkoda ta powstała w następstwie wykonania przez spółkę zależną wiążącego polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 212 § 1.</p> <p>§ 2. Domniemywa się, że szkoda, o której mowa w § 1, obejmuje wysokość niezaspokojonej wierzytelności wobec spółki zależnej.</p> <p>§ 3. Spółka dominująca może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaże, że bezskuteczność egzekucji przeciwko spółce zależnej nie była spowodowana wykonaniem wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 212 § 1, albo we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym samym czasie wydano postanowienie o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, albo o zatwierdzeniu układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewydania postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, albo niezatwierdzenia układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu wierzyciel nie poniósł szkody.</p> <p>§ 4. Przepisy § 1-3 nie naruszają przepisów ustanawiających dalej idącą odpowiedzialność spółki dominującej.</p> <p>§ 5. Spółka dominująca nie ponosi odpowiedzialności za niezłożenie wniosku o ogłoszenie upadłości w czasie, gdy jest prowadzona egzekucja przez zarząd przymusowy albo przez sprzedaż</p>	Uwaga polemiczna, materia interpretacji a nie legislacji.

			<p>przedsiębiorstwa, na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości powstał w czasie prowadzenia egzekucji.</p> <p>§ 6. Powództwo o odszkodowanie, o którym mowa w § 1 wytacza się według miejsca siedziby spółki zależnej.</p> <p>Proponowana zmiana: Doprecyzowania wymaga kwestia czy w rzeczonym przepisie chodzi o zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości czy otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego wobec spółki zależnej czy spółki dominującej. W obecnym brzmieniu przepisu nie jest to jednoznaczne.</p>	
693.	Art. 18 § 2 k.s.h	Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie	<p>Wątpliwości budzi rozszerzenie zakresu podmiotowego tego przepisu i objęcie prokurenta wskazanymi ograniczeniami legitymacji biernej do pełnienia określonych funkcji. Wydaje się bowiem, że wskazanie wymogów wobec takiego pełnomocnika powinno zostać wprowadzone w przepisach ogólnych dotyczących prokury, zawartych w kodeksie cywilnym (art. 109¹ i nast. k.c.). Zamieszczenie ograniczenia w art. 18 k.s.h. powoduje, że podlegają mu tylko prokurenci powoływani w spółkach kapitałowych.</p> <p>Odnosząc się do zakresu przedmiotowego powyższego przepisu należy zaznaczyć, że uzasadnienie projektu nie wyjaśnia przyczyn rozszerzenia katalogu przestępstw, które uniemożliwiają pełnienie funkcji wskazanych w art. 18 § 2 k.s.h., o przestępstwa określone w art. 228-231 k.k.</p> <p>Ponadto przepis wymienia nadal skazanie za przestępstwo określone w art. 585 k.s.h., który został uchylony na mocy art. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 133, poz. 767) z dniem 13.07.2011 r. Nowelizując przepis należałoby usunąć odwołanie do uchylonego przepisu, zwłaszcza, że zgodnie z art. 4 § 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1444) jeżeli według nowej ustawy czyn objęty wyrokiem nie jest już zabroniony pod groźbą kary, skazanie ulega zatarciu z mocy prawa.</p> <p>Wydaje się również uzasadnione rozważenie, czy zasadne jest, aby każdy wyrok skazujący za wymienione w nim przestępstwa</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Postulowana zmiana wykracza poza ramy zamierzonej nowelizacji.</p>

			<p>powodował uniemożliwienie pełnienia funkcji w organach spółek, likwidatora czy prokurenta. Zakaz wynikający z art. 18 § 2 k.s.h. jest często bardziej dotkliwy niż wynikający z przepisów kodeksu karnego. Można rozważyć ograniczenie zakazu do wyroku skazującego na karę pozbawienia wolności przekraczającą jeden rok. Takie rozwiązanie przewidziane jest np. w § 6 niemieckiej ustawy o spółkach z o.o.</p>	
694.	Art. 4 § 1 pkt 5 ¹ k.s.h	Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie	<p>W odniesieniu do propozycji uregulowania w kodeksie spółek handlowych problematyki grup spółek wątpliwości budzi przede wszystkim kryterium ich zdefiniowania. Według projektowanego art. 4 § 1 pkt 5¹ k.s.h. grupa spółek miałaby być rozumiana jako spółka dominująca i spółka lub spółki od niej zależne, kierujące się – zgodnie z umową albo statutem każdej spółki zależnej – wspólną strategią gospodarczą (interes grupy spółek), umożliwiającą spółce dominującej sprawowanie jednolitego kierownictwa nad spółką albo spółkami zależnymi. Z przepisu wynika więc, że wspólna strategia gospodarcza jest instrumentem umożliwiającym sprawowanie jednolitego kierownictwa nad spółką lub spółkami zależnymi. Tymczasem możliwość realizowania takiego kierownictwa jest konsekwencją nie wspólnej strategii, ale istnienia stosunku dominacji-zależności. To kryteria określone w art. 4 § 1 pkt 4 k.s.h. wyznaczają możliwość sprawowania kontroli nad spółkami zależnymi, która może wyrażać się w sprawowaniu jednolitego kierownictwa, którego skutkiem będzie realizowanie wspólnej strategii.</p> <p>Ponadto oparcie proponowanych w projekcie rozwiązań szczególnych dotyczących grup spółek na nieostrych przesłankach „interesu grupy spółek”, może stanowić źródło wątpliwości interpretacyjnych, jak i w praktyce stosowania proponowanych regulacji.</p> <p>Można też zgłosić zastrzeżenia odnośnie do wprowadzenia takiej regulacji w kodeksie spółek handlowych. Bardziej uzasadnione wydaje się ze względów systemowych, rozważenie całościowego uregulowania problematyki grup kapitałowych w oddzielnej ustawie, uwzględniającej różne aspekty ich funkcjonowania.</p>	Uwaga polemiczna. Projekt odrzucił kompleksową regulację prawa grup spółek w odrębnej ustawie, ograniczając się do materii ustrojowej a więc prawa spółek handlowych czyli KSH.

695.	Art. 202 § 2 Art. 218 § 2 Art. 369 § 1 k.s.h	Uniwersytet Marii Sklodowskiej- Curie w Lublinie	Wprowadza zbędną regulację dotyczącą sposobu liczenia kadencji członków organów spółek kapitałowych. Przede wszystkim uregulowanie tej kwestii wydaje się niepotrzebne z uwagi na ukształtowany w doktrynie i orzecznictwie sposób wykładni dotychczasowych przepisów regulujących kwestię kadencji i mandatu. Została ona potwierdzona uchwałą SN z 24 listopada 2016 r. (III CZP 72/16), do której nawiązano też w uzasadnieniu projektu. Proponowane przepisy przewidują zasadę, zgodnie z którą kadencje oblicza się w pełnych latach obrotowych, przy czym umowa spółki albo statut mogą stanowić inaczej. Ustalenie takiej zasady stawia pod znakiem zapytania charakter terminu biegnącego od dnia powołania członka organu do dnia rozpoczęcia roku obrotowego. W ten sposób mandat członka organu różni się z kadencją nie tylko po jej zakończeniu do czasu odbycia zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdania za ostatni pełny rok obrotowy, ale także przed jej rozpoczęciem. Nie znajduje też podstaw powołanie się w uzasadnieniu na uregulowania dotyczące prostej spółki akcyjnej, które nie obowiązują. Tymczasem w pracach legislacyjnych bardziej uzasadnione jest dostosowanie przepisów dotyczących nowych konstrukcji (czyli np. prostej spółki akcyjnej) do rozwiązań już obowiązujących na podstawie kodeksu spółek handlowych, a nie „rozsadzanie” przyjętych zasad z powołaniem się na nieobowiązujące przepisy dotyczące nowej konstrukcji o znikomym znaczeniu.	Problematyka wygaśnięcia mandatu w związku z upływem kadencji jest od lat kwestią sporną wywołującą liczne problemy praktyczne, na co wskazywały głosy zarówno praktyków ale także teoretyków prawa. Komisja postanowiła przyjąć rozwiązanie oparte na założeniu, że mandat i kadencja nigdy w praktyce nie pokrywają się w pełni, o czym świadczy chociażby przykład kadencji rocznej uregulowanej w ustawie (art. 202 § 1 KSH). Przyjęcie nie budzącego wątpliwości założenia, że mandat powstaje z chwilą powołania – niezależnie od tego w jakim momencie roku obrotowego następuje, a następnie obliczanie kadencji wg pełnych lat obrotowych, zaś ostatecznie powiązanie momentu wygaśnięcia mandatu przez ustawodawcę z odbyciem zwyczajnego zgromadzenia umożliwi klarowne obliczenie długości okresu pełnienia mandatu. Przyjęcie obliczania kadencji wg pełnych lat obrotowych zyskało bardzo pozytywny odbiór w konsultacjach społecznych.
696.	Art. 201 ¹ § 3 Art. 368 ¹ § 3 k.s.h	Uniwersytet Marii Sklodowskiej- Curie w Lublinie	Przewidują możliwość skorzystania przez radę nadzorczą, zarówno spółko z o.o., jak i spółki akcyjnej, przeprowadzającą postępowanie kwalifikacyjne w celu wyłonienia członka zarządu, z usług profesjonalnego doradcy, do wyboru którego stosuje się postanowienia dotyczące wyboru doradcy rady nadzorczej. W spółce z o.o. możliwość taka została uzależniona od zawarcia stosownej	Uwaga nieaktualna – zmieniono brzmienie omawianego przepisu.

			<p>klauzuli w umowie spółki. O ile korzystanie z usług profesjonalnego doradcy w przypadku konieczności uzyskania sprawozdania w skomplikowanych sprawach w toku nadzoru można uzasadnić brakiem odpowiednich kwalifikacji członków rady nadzorczej, to w przypadku wyboru kandydata na członka zarządu, potrzeba korzystania z takich usług budzi wątpliwości.</p> <p>W obu wskazanych projektowanych regulacjach odesłanie do przepisów dotyczących „wyboru doradcy rady nadzorczej” oznacza w istocie odesłanie do unormowania, w myśl którego wyboru doradcy dokonuje rada nadzorcza oraz ewentualnie do wskazanych w proponowanych art. 219² § 2 k.s.h. oraz art. 382¹ § 2 k.s.h. wymogów dotyczących doradcy. Takie uregulowanie może stanowić podstawę istotnych wątpliwości co do zakresu odesłania, zwłaszcza odnośnie do objęcia nim trybu zawarcia umowy z doradcą rady nadzorczej.</p>	
697.	Art. 203 § 3 Art. 370 § 3 k.s.h	Uniwersytet Marii Sklodowskiej- Curie w Lublinie	<p>Wątpliwości budzi możliwość pozbawienia byłego członka zarządu uchwałą wspólników albo uchwałą walnego zgromadzenia prawa i obowiązku złożenia wyjaśnień w toku sporządzania sprawozdań obejmujących okres pełnienia funkcji oraz prawa i obowiązku do udziału w zgromadzeniu wspólników albo w walnym zgromadzeniu zatwierdzającym te sprawozdania. Powstaje pytanie o termin i okoliczności podjęcia takiej uchwały przez zgromadzenie wspólników albo walne zgromadzenie. Jest to bowiem uchwała pozbawiająca i prawa oraz obowiązku realizowanych przed odbyciem zgromadzenia wspólników albo walnego zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdania, jak i takich, które mogą być wykonane dopiero na takim zgromadzeniu. Wydaje się przy tym uzasadnione wskazanie okoliczności uzasadniających podjęcie takiej uchwały.</p>	<p>Przepis art. 203 § 3 oraz 370 § 3 KSH w nowym brzmieniu umożliwia przeciwdziałanie konfliktowi w sytuacjach np. odwołania członka organu wskutek działania na szkodę spółki, kiedy jego udział w zgromadzeniu może się okazać niecelowy. Nie pozbawia to prawa tych osób do składania opinii na piśmie (art. 231 § 3 oraz 395 § 3 KSH). Podjęcie uchwały w tym przedmiocie może nastąpić w chwili odwołania członka zarządu przez wspólników, co może nastąpić w każdym czasie i jest uprawnieniem o charakterze bezwzględny. Nie wyklucza to także podjęcia uchwały w okresie późniejszym.</p>
698.	Art. 208 ¹ Art. 376 k.s.h	Uniwersytet Marii	<p>Wprowadzenie regulacji zawartych w art. 208¹ k.s.h. oraz zmiany art. 376 k.s.h., dotyczących protokołu uchwał zarządu w spółce z o.o.</p>	<p>Warto odnotować, iż w Polsce obowiązuje system prawa stanowiącego</p>

		Skłodowskiej-Curie w Lublinie	oraz w spółce akcyjnej stanowi wyraz tendencji do nadania kodeksowi spółek handlowych kazuistycznego i szczegółowego charakteru. W odniesieniu do zmian proponowanych w tym zakresie w spółce z o.o. warto zwrócić uwagę na pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 4 lipca 2013 r., III APA 9/13, zgodnie z którym art. 208 k.s.h. nie wprowadza żadnych reguł związanych z prowadzeniem protokołu. Odmienne rozwiązanie przyjęto w przepisach o spółce akcyjnej. Zgodnie z art. 376 k.s.h. uchwały zarządu są protokołowane. Protokoły powinny zawierać porządek obrad, nazwiska i imiona obecnych członków zarządu, liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały oraz zdania odrębne. Protokoły podpisują obecni członkowie zarządu. Wynika z tego, że wolą ustawodawcy było pozostawienie swobody co do protokołowania uchwał zarządu w spółce z o.o. (A. Kidyba, <i>Kodeks spółek handlowych. Komentarz. Tom I</i> , Warszawa 2017, s. 983). Zastanawia dlaczego po 20 latach obowiązywania Kodeksu handlowego następuje odwrót od tej koncepcji. Zwłaszcza, że ostatnio istnieje tendencja do liberalizacji przepisów o spółce z o.o. i ułatwień w jej prowadzeniu. Uzasadnienie tego nie wyjaśnia.	stąd jednostkowy wyrok nawet Sądu Apelacyjnego nie rozstrzyga powszechnie określonych problemów praktycznych. Uwaga ma charakter polemiczny, zaś zaproponowane zmiany mają charakter porządkujący oraz rozwiewają wątpliwości odnośnie procedowania organów poza posiedzeniami.
699.	Art. 209 ¹ Art. 214 ¹ Art. 377 ¹ Art. 387 ¹ k.s.h	Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie	Zastrzeżenia budzi szczególne wskazanie obowiązków członka zarządu, rady nadzorczej i komisji rewizyjnej w spółce z o.o. oraz członków zarządu i rady nadzorczej w spółce akcyjnej poprzez zobowiązanie ich, poza dołożeniem podwyższonej staranności wynikającej z zawodowego charakteru działalności takiej osoby, również do lojalności wobec spółki, a także do nieujawniania jej tajemnic, także po wygaśnięciu mandatu. Wątpliwości dotyczą zarówno wzajemnych zależności pomiędzy wprowadzonymi obowiązkami, jak i ich treści. Przede wszystkim bowiem obowiązek dochowania lojalności, jak i obowiązek zachowania w poufności informacji stanowiących tajemnice spółki, wynika z istoty stosunku prawnego będącego podstawą pełnienia funkcji członka zarządu, rady nadzorczej czy komisji rewizyjnej oraz z obowiązku dochowania wskazanej podwyższonej staranności przy jego wykonywaniu. Dodatkowo obowiązek zachowania tajemnicy można też wywodzić z obowiązku lojalności.	Problematyka obowiązku lojalności jest od dłuższego czasu przedmiotem wypowiedzi doktryny. Wprowadzone zostało także w ustawodawstwie wielu państw. Jedynie w nielicznych przypadkach zostało ono doprecyzowane (np. ustawodawstwo brytyjskie), natomiast jego doprecyzowanie nie jest zasadne, z uwagi na złożoność wspomnianego obowiązku. Jeżeli przyjmuje się, że obowiązek tej istnieje, to jego wyrażenie <i>expressis verbis</i> wykluczy głosy sceptyków co do jego istnienia, natomiast samo wprowadzenie tego pojęcia nie zwiększy problemu zakresu

			<p>W konsekwencji w ogólnym ujęciu proponowana zmiana nie wprowadza nic nowego do stosunku prawnego organizacyjnego łączącego członka zarządu, rady nadzorczej czy komisji rewizyjnej ze spółką. W aktualnym stanie prawnym raczej nie ulega wątpliwości, że członkowie wskazanych organów spółki podlegają takim ograniczeniom, czyli są zobowiązani do lojalności oraz do zachowania tajemnic spółki również po zaprzestaniu pełnienia swej funkcji.</p> <p>Natomiast odnośnie do treści tych obowiązków ogólne wskazanie na lojalność i obowiązek zachowania tajemnicy, bez jakiegokolwiek wyjaśnienia sposobu ich zrozumienia powoduje wątpliwości co do zakresu dozwolonych zachowań, a tym samym również takich, które stanowią podstawę odpowiedzialności członka zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej. Dodatkowo wątpliwe wydaje się uzasadnienie nieograniczonego czasowo zobowiązania członka zarządu do zachowania tajemnic spółki (nawet, gdy stan tajemnicy ustanie?).</p>	<p>obowiązku lojalności. Pojęcie „tajemnicy spółki” nawiązuje do pojęcia tajemnicy przedsiębiorstwa występującego na gruncie przepisu art. 55¹ KC, wychodzi też poza ściśle rozumiane tajemnice przedsiębiorstwa chronione na podstawie przepisu art. 11 ust. 2 ZNKU. Celowo nie odwołano się wprost do ZNKU, gdyż tajemnice przedsiębiorstwa są i tak w ten sposób chronione, natomiast pojęcie tajemnic spółki ma objąć informacje pozyskane w trakcie pełnienia mandatu. Pojęciem tym posłużył się ustawodawca w przepisach o prostej spółce akcyjnej (art. 300⁵⁵ KSH). Pojęcie to występuje też na gruncie niemieckiej ustawy o spółce akcyjnej (np. § 93 AktG).</p>
700.	Art. 380 ¹ k.s.h	Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie	<p>Wątpliwości budzi też nałożenie na zarząd w spółce akcyjnej obowiązków informacyjnych wobec rady nadzorczej przewidzianych w projektowanym art. 380¹ k.s.h. Jeżeli celem regulacji zawartej w dodanym art. jest zwiększenie efektywności nadzoru, poprzez nałożenie na zarząd ustawowych obowiązków informacyjnych wobec rady nadzorczej, to wydaje się, że zasadą powinno być przekazywanie tych informacji radzie nadzorczej z odpowiednim wyprzedzeniem, tj. przed, a nie dopiero na posiedzeniach tego organu (jak zostało to przewidziane w projektowanym art. 380¹ § 3 pkt 1 k.s.h.). Chodzi bowiem o to, żeby rada nadzorcza mogła zapoznać się z tymi dokumentami i pozyskane z nich informacje wykorzystać w celu podjęcia odpowiednich czynności podczas posiedzenia. Trudno w praktyce wymagać, aby podczas posiedzenia rady nadzorczej każdy z jej członków najpierw zapoznawał się z przedłożonymi przed zarząd dokumentami, zwłaszcza jeśli są one obszerne. Poza tym, w takim przypadku</p>	<p>Uwaga polemiczna.</p> <p>Proponowane brzmienie relewantnych przepisów zakłada elastyczność regulacji – rada nadzorcza może doprecyzować termin i sposób przedkładania jej określonych materiałów. Dopiero w przypadku bierności organu nadzoru znaczenia nabierają normy ustawowe.</p>

			<p>pomijani są ci członkowie rady nadzorczej, którzy z różnych, w tym usprawiedliwionych, przyczyn nie są obecni podczas posiedzenia.</p>	
701.	<p>Art. 219 § 4, 4¹, 4² Art. 382 § 4, 4¹, 4² k.s.h</p>	<p>Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie</p>	<p>Odnosząc się do proponowanego uregulowania zawartego w art. 219 § 4, 41, 42 oraz art. 382 § 4, 41, 42 KSH, dotyczących prawa rady nadzorczej do żądania informacji, przede wszystkim należy zarzucić im nadmiernie kazuistyczny charakter. Powoduje to, że trudno znaleźć uzasadnienia dla ich wprowadzenia w kodeksie spółek handlowych.</p> <p>Ponadto w projektowanym art. 219 § 4, a także w art. 380¹ § 2 i 382 § 4 k.s.h. wprowadzony został obowiązek przekazywania radzie nadzorczej informacji dotyczących również spółek zależnych i powiązanych. Jednakże dane te nie są należycie chronione przed ich ujawnieniem, gdyż obowiązek lojalności oraz tajemnicy uregulowany w projektowanych art. 209¹ oraz art. 387¹ k.s.h. odnosi się jedynie do spółki i tajemnicy spółki, a nie spółki zależnej i powiązanej. Oznacza to, że członkowie rady nadzorczej spółki dominującej mogą legalnie wejść w posiadanie danych dotyczących innych spółek, których nie będą mieli obowiązku zachować w poufności (a przynajmniej obowiązek taki nie wynika wprost z przepisów, co – przy coraz większej kazuistyce regulacji kodeksu spółek handlowych – zmniejsza pole dla „dointerpretowania” obowiązków członków organów w ramach wykładni celowościowej). Podobne zastrzeżenie dotyczy uprawnień informacyjnych rady nadzorczej spółki dominującej, wskazanych w projektowanym art. 21⁷ k.s.h.</p>	<p>Uwaga polemiczna.</p> <p>Konieczność wprowadzenia regulacji odnajduje praktyka obrotu, która sygnalizuje powszechnie problemy w efektywnej wymianie informacji pomiędzy zarządem a radą nadzorczą.</p> <p>Zasygnalizowany problem odnosi się do wykładni pojęcia „tajemnica spółki” – należy przy tej okazji zwrócić uwagę na odrębność tego pojęcia od „tajemnicy przedsiębiorstwa” czy analogicznych terminów.</p>
702.	<p>Art. 219² Art. 382¹ k.s.h</p>	<p>Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie</p>	<p>W odniesieniu do możliwości skorzystania z usług doradcy rady nadzorczej (projektowany art. 219² i art. 382¹ k.s.h.) wątpliwości budzi z jednej strony szeroko zakrojony zakres kompetencji takiego doradcy (w szczególności projektowane art. 219² § 4 i 5 oraz art. 382¹ § 4 i 5 k.s.h.), z drugiej natomiast brak szczególnych zasad jego odpowiedzialności. Ponadto należy zgłosić zastrzeżenia odnośnie do możliwości zawierania umowy z doradcą w imieniu spółki i na jej koszt bezpośrednio przez radę nadzorczą bez żadnej kontroli ze strony wspólników czy walnego zgromadzenia. Nie jest też jasne znaczenie sprawozdania doradcy i jego przyjęcia przez radę w spółce</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona</p> <p>W zakresie w jakim nie została uwzględniona, brak określenia zasad odpowiedzialności wynika z faktu iż są one określone przepisami ogólnymi. Należy również zauważyć, że przy zlecaniu uwag zewnętrznych rada nadzorcza podlega takim samym ogólnym standardom jak zarząd.</p>

		<p>akcyjnej (projektowany art. 382¹ § 7 k.s.h.). Sformułowanie przepisu prowokuje też pytanie o skutki nieprzyjęcia przez radę nadzorczą takiego sprawozdania. Na marginesie należy zaznaczyć, że w odniesieniu do spółki z o.o. z art. 219² k.s.h. nie wynika obowiązek przedstawienia jakiegokolwiek stanowiska przez doradcę. Ponadto w odniesieniu do tej spółki zastrzeżenia budzi zrównanie znaczenia umowy spółki i uchwały wspólników jako aktu wyłączającego lub ograniczającego prawo rady nadzorczej do zawierania umów z doradcą (projektowany art. 219² § 7 k.s.h.).</p> <p>Poza tym możliwość skorzystania z usług doradcy w istocie stanowi przejaw delegowania zadań rady nadzorczej na osobę trzecią, skoro rolą „doradcy” jest zbadanie określonego zagadnienia dotyczącego działalności spółki lub jej stanu majątkowego. Wbrew określeniu „doradca” nie opracowuje on opinii w takiej sprawie, lecz sprawozdanie. Dodatkowo projektowane przepisy nie przewidują żadnego ograniczenia dotyczącego rodzaju spraw powierzanych doradcy do analizy. Tymczasem wydaje się, że to członkowie rady nadzorczej powinni dysponować odpowiednią wiedzą dotyczącą działalności spółki i jej stanu majątkowego (biorąc pod uwagę dodatkowe obowiązki informacyjne zarządu i rozbudowane uprawnienia do informacji rady nadzorczej), natomiast zlecenie analizy określonego zagadnienia powinno być ograniczone do spraw istotnie złożonych, skomplikowanych, wymagających szczególnej wiedzy w tym zakresie. Ustawa nie ogranicza przy tym kręgu podmiotów, które mogą pełnić funkcję doradcy, wskazując tylko na wiedzę fachową i kwalifikacje niezbędne do zbadania sprawy oraz pozostawiając jego wybór wyłącznie subiektywnemu uznaniu rady nadzorczej. Tymczasem wydaje się, że z uwagi na rodzaj czynności, taka możliwość zlecenia badania powinna być ograniczona do firm audytorskich, czy biegłych rewidentów.</p> <p>Dodatkowo w spółce z o.o. rolę przypisywaną doradcy w projektowanym art. 219² k.s.h. polegającą na zbadaniu rachunkowości i działalności spółki pełnić może jednocześnie firma audytorska. Zgodnie z art. 223 k.s.h. sąd rejestrowy, na żądanie wspólnika lub wspólników reprezentujących co najmniej jedną</p>	
--	--	--	--

			<p>dziesiątą kapitału zakładowego, może po wezwaniu zarządu do złożenia oświadczenia, wyznaczyć firmę audytorską w celu zbadania rachunkowości oraz działalności spółki. W konsekwencji wprowadzanie w spółce z o.o. kolejnej możliwości zlecenia zbadania określonego aspektu działalności spółki czy jej stanu majątkowego przez podmiot zewnętrzny wydaje się całkowicie zbędne i nie znajduje praktycznego uzasadnienia.</p> <p>Na marginesie można zgłosić wątpliwość dotyczącą wynikającego z proponowanych rozwiązań znaczenia rady nadzorczej jako organu spółki i uzasadnienia dla wynagrodzenia jej członków. Z jednej strony bowiem obowiązek aktywnego wykonywania nadzoru zostaje w spółce akcyjnej osłabiony przez zobowiązanie zarządu do przedstawiania wskazanych w ustawie informacji radzie nadzorczej, która w konsekwencji nie musi wykazywać w tym zakresie żadnej inicjatywy. Z drugiej strony rada może zlecać wykonywanie obowiązków nadzorczych w odniesieniu do poszczególnych spraw zewnętrznym doradcom i w braku odmiennych postanowień w umowie spółki lub w statucie, nie podlega w tym zakresie ograniczeniom.</p>	
703.	Art. 220 ¹ k.s.h	Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie	<p>Projekt wprowadzenia art. 220¹ k.s.h. nie znajduje żadnego uzasadnienia. Nie wprowadza on bowiem nic nowego w porównaniu z istniejącym stanem prawnym. Przewiduje on możliwość zastrzeżenia w umowie spółki z o.o. wymogu uzyskania zgody rady nadzorczej na zawarcie wskazanych w tym przepisie „transakcji”. Tymczasem art. 220 k.s.h. stanowi, że umowa spółki z o.o. może rozszerzyć uprawnienia rady nadzorczej przed dokonaniem oznaczonych w umowie spółki czynności. Wspólnicy mogą więc w umowie spółki wprowadzić postanowienie, zgodnie z którym zawarcie przez spółkę ze spółką dominującą, spółką zależną lub spółką z nią powiązaną transakcji, której wartość przekracza kwotę określoną w umowie spółki, wymaga zgody rady nadzorczej. Przepis ten nie zawiera żadnej nowej treści w porównaniu do obecnego stanu prawnego. Może powodować wyłącznie wątpliwości interpretacyjne.</p>	<p>art. 220¹ § 1 in fine w projektowanym brzmieniu stwierdza „do wyrażenia zgody i skutków braku zgody stosuje się przepisy art. 17 § 1 i 2” – efektu tego nie sposób osiągnąć na podstawie aktualnego art. 220 KSH.</p>

704.	Art. 221 ¹ § 3 Art. 389 § 3 k.s.h	Uniwersytet Marii Szkłodowskiej- Curie w Lublinie	Przewidziana jest możliwość podejmowania przez radę nadzorczą uchwał w sprawach nieobjętych porządkiem obrad. Jedynym ustawowym wymogiem przewidzianym w tym przypadku jest to, aby nikt z obecnych na posiedzeniu członków rady nie zgłosił sprzeciwu. Zupełnie pomijani są zatem ci członkowie rady nadzorczej, którzy nawet z całkowicie usprawiedliwionych przyczyn nie są obecni na danym posiedzeniu, a którzy otrzymali zaproszenie nie zawierające określonych spraw w porządku obrad. Tym samym bez ich wiedzy i udziału może dochodzić do podejmowania – co do zasady – wszelkich uchwał przez radę nadzorczą, której są członkami. Wydaje się to godzić w prawa członków tego organu oraz zasady podejmowania decyzji przez korporacyjne organy kolegialne.	Uwaga nieuwzględniona Uczestnictwo w posiedzeniach rady nadzorczej jest obowiązkiem członka organu, a nowelizacja KSH z 31.3.2020 r. znacznie ułatwiła członkom organu wywiązywanie się z tego obowiązku. Co do zasady więc należy dać prymat interesowi spółki, w którym może leżeć pilne rozstrzygnięcie sprawy. Przypadki skrajne będą mogły natomiast podlegać kontroli na zasadach ogólnych.
705.	Art. 293 § 2 Art. 483 § 2 k.s.h	Uniwersytet Marii Szkłodowskiej- Curie w Lublinie	Wątpliwości budzi również uchylenie dotychczasowej regulacji zawartej w art. 293 § 2 k.s.h., wspólnej dla zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej i likwidatorów spółki z o.o. oraz art. 483 § 2 k.s.h., odnoszącej się do zarządu, rady nadzorczej i likwidatorów spółki akcyjnej i jednocześnie zastąpienie tych przepisów regulacjami odnoszącymi się oddzielnie do członków zarządu oraz rady nadzorczej, a w spółce z o.o. – również komisji rewizyjnej (art. 209 ¹ , 214 ¹ , art. 377 ¹ § 1 i 387 ¹ § 1 k.s.h.), które przewidują zarówno podwyższony miernik staranności, jak i obowiązek lojalności wobec spółki. Pomijając już samą celowość odrębnego regulowania obowiązku lojalności w przypadku członków zarządu i rady nadzorczej, a w spółce z o.o. – również komisji rewizyjnej (dotychczas – mimo braku takiej regulacji – ani w doktrynie, ani w orzecznictwie nie budziło wątpliwości, że członkowie tych organów mają przy wykonywaniu swoich funkcji działać w interesie spółki), to przede wszystkim nie jest jasne, dlaczego w ten sposób doszło do zawężenia zakresu podmiotowego miernika podwyższonej staranności oraz obowiązku lojalności wobec spółki, poprzez pominięcie likwidatorów, zwłaszcza, że wskazano ich w projektowanych art. 293 § 3 i art. 483 § 3 k.s.h., które odnoszą się do należytej staranności i lojalnego postępowania.	Uchylenie § 2 w art. 293 i 483 KSH, jest związane z faktem wprowadzenia obowiązku staranności w przepisach art. 209 ¹ , 214 ¹ , 377 ¹ , 387 ¹ KSH, co stanowiłoby <i>superfluum</i> ustawowe. Z kolei jeżeli chodzi o obowiązki likwidatorów, to zastosowanie do nich obowiązku lojalności i starannego działania wynika z odesłanie do przepisów o zarządzie (art. 280 oraz 466 KSH).

706.	Art. 228 k.s.h	Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie	W odniesieniu do spółki z o.o. niejasne są motywy uchylecia art. 228 k.s.h.. Jest to przepis istotny, zawierający katalog spraw, które wymagają uchwały wspólników. Uzasadnienie nie zawiera wyjaśnienia potrzeby jego uchylecia. Również praktyka funkcjonowania spółek z o.o. nie wskazuje takiej potrzeby. Z jednej strony więc proponuje się uchylene ogólnego przepisu, mającego charakter porządkujący, z drugiej natomiast przedstawiane są w odniesieniu do spółki z o.o. propozycje wprowadzenia zmian całkowicie zbędnych, kazuistycznych, powodujących niepotrzebne komplikowanie funkcjonowania tej spółki.	Uwaga uwzględniona Wykreślenie dotyczyć będzie wyłącznie pktu 6.
707.	Art. 231 § 4 ⁴ Art. 395 § 4 k.s.h	Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie	Brak jest potrzeby uregulowania kwestii udostępniania wspólnikom sprawozdań sporządzanych w spółkach kapitałowych w związku z zakończeniem roku obrotowego. Obowiązek ten wynika bowiem z ustawy o rachunkowości. Zgodnie z art. 68 u.rach. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, towarzystwa reasekuracji wzajemnej, spółki akcyjne oraz spółdzielnie są zobowiązane do udostępniania wspólnikom, akcjonariuszom lub członkom rocznego sprawozdania finansowego i sprawozdania z działalności jednostki, a jeżeli sprawozdanie finansowe podlega obowiązkowi badania – także sprawozdanie z badania – najpóźniej na 15 dni przed zgromadzeniem wspólników, walnym zgromadzeniem akcjonariuszy lub walnym zgromadzeniem członków albo przedstawicieli członków spółdzielni. Spółka akcyjna udostępnia ponadto akcjonariuszom sprawozdanie rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej albo organu administrującego. Projektowane przepisy ograniczają prawo wspólników albo akcjonariuszy do otrzymania odpisów odpowiednich dokumentów do 4 dni przed zgromadzeniem, podczas gdy ustawa o rachunkowości przewiduje, że roczne sprawozdanie finansowego i sprawozdanie z działalności jednostki, jak i sprawozdanie z badania ma być udostępnione najpóźniej na 15 dni przed zgromadzeniem wspólników albo walnym zgromadzeniem. W konsekwencji bardziej uzasadnione byłoby ewentualne skorygowanie art. 68 u.rach. niż wprowadzanie kolejnych przepisów do kodeksu spółek handlowych.	Uwaga niezasadna. Art. 68 ustawy o rachunkowości oraz projektowany przepis wprowadzają komplementarne uprawnienia informacyjne realizowane jednak potencjalnie w innym trybie i czasie.

708.	Art. 587 ¹ Art. 587 ² k.s.h	Uniwersytet Marii Sklodowskiej- Curie w Lublinie	<p>Zgodnie z projektem naruszenie obowiązku przekazania radzie nadzorczej wskazanych w tych przepisach informacji jest czynem zagrożonym karą grzywny nie niższej niż 50 000 złotych albo karze ograniczenia wolności. Jeżeli zaś sprawca działa nieumyślnie podlega grzywnie w wysokości 20 000 złotych (art. 587¹ § 2, art. 587² § 2 k.s.h.). Przepisy te nie zawierają zastrzeżenia, że grzywnę nakłada sąd rejestrowy (por. art. 594 § 4 i 595 § 2 k.s.h.), ponadto przewiduje alternatywnie karę ograniczenia wolności. Skoro grzywna określona jest kwotowo, a nie w stawkach dziennych, może to sugerować, że czyn ten jest wykroczeniem (por. art. 33 § 1 k.k. i art. 24 k.w.). Tymczasem w projektowanym art. 18 § 2 k.s.h. czyny określone w art. 587¹ i 587² k.s.h. zakwalifikowano jako przestępstwa.</p> <p>Zastanawiają przede wszystkim przyczyny, dla których przewiduje się aż tak wysokie zagrożenie grzywną, pozbawiając jednocześnie sąd możliwości oceny charakteru danego czynu, z nieznacznym wyjątkiem dotyczącej strony podmiotowej (projektowany art. 587¹ § 2 i art. 587² § 2 k.s.h.). W sytuacji nawet nieznacznego przekroczenia terminu na udzielenie informacji, co nie jest wykluczone w przypadku obszernych zapytań ze strony rady nadzorczej czy tej jej doradcy, osoby objęte hipotezą proponowanych przepisów powinny w myśl tych regulacji podlegać dolegliwym sankcjom.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona</p> <p>W zakresie w jakim dotyczy obniżenia grzywny w wypadku przestępstwa nieumyślnego.</p> <p>W wypadku nieznacznych naruszeń nie będzie spełniona przesłanka wyższej niż znikoma szkodliwości społecznej.</p> <p>O tym, że czyny określone w art. 587¹ i art. 587² KSH są przestępstwem przesądza definicja występku zawarta w art. 7 § 3 KK.</p>
709.	Art. 19a ust. 5 u.KRS	Uniwersytet Marii Sklodowskiej- Curie w Lublinie	<p>Warto też zgłosić wątpliwość odnośnie do celowości proponowanej zmiany art. 19a ust. 5 u.KRS polegającej na wprowadzeniu wymogu przedstawienia przez zgłaszanych do rejestru członków organów, likwidatorów i prokurentów także oświadczenia o spełnianiu przez nich warunków pełnienia funkcji określonych w art. 18 k.s.h. Trudno znaleźć uzasadnienie dla wprowadzania tego wymogu. Sąd rejestrowy z urzędu weryfikuje te okoliczności na podstawie art. 21a u.KRS m.in. przez Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego. Projektowany przepis nie przewiduje przy tym odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Tymczasem, zgodnie z art. 233 § 6 k.k. przepisy dotyczące odpowiedzialności karnej za przestępstwo składania fałszywych zeznań (art. 233 § 1-3 oraz 5 k.k.) stosuje się odpowiednio do osoby,</p>	Uwaga nieaktualna.

			która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej. Wprowadzenie kolejnego obowiązku związanego z wpisami do rejestru przyczyni się jedynie do przedłużania postępowania wskutek konieczności uzupełniania dokumentów przez wnioskodawcę.	
710.	Uwaga ogólna	Związek Pracodawców Polska Miedź	(...) Grupy kapitałowe faktyczne (których uregulowania podejmuje się projekt) złożone są nie tylko ze spółek handlowych, ale także z podmiotów powstałych w oparciu o inne przepisy szczególne, np. fundusze inwestycyjne czy towarzystwa ubezpieczeniowe. Podmioty te objęte są skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym i faktycznie funkcjonują w ramach grupy. Pomimo tego, że Kodeks spółek handlowych reguluje zasadniczo tworzenie, organizację, funkcjonowanie, rozwiązywanie, łączenie, podział i przekształcanie spółek handlowych, jednakże prawo holdingowe zdaje się mieć szerszy zakres. Stąd warto byłoby rozważyć ujęcie w przepisach odesłania, które zapewniłoby faktyczne ujęcie jednostek czy podmiotów nie będących spółkami handlowymi w definicji grup spółek. Co prawda, nazwa „grup spółek” definitywnie wskazuje na zakres zastosowania norm zawartych w proponowanym Dziale IV Kodeksu, jednakże przepis wprowadzający podstawę do stosowania przepisów odpowiednio także do innych jednostek zależnych od spółki dominującej, umożliwiłoby ujednoczenie zasad wprowadzanych w grupie kapitałowej. Ujęcie w grupie spółek jedynie spółek handlowych spowoduje, że uprawnienia spółki dominującej do wydawania poleceń oraz odpowiedzialność przewidziana w przepisach za wpływanie na prowadzenie spraw przez jednostki zależne nie będące spółkami będą wyłączone. To z kolei może wpływać na realizację interesu grupy i konieczność zróżnicowanego działania w stosunku do różnych typów podmiotów. Podobnie jest z jednostkami będącymi odpowiednikiem spółki handlowej, ale utworzonymi na podstawie przepisów obcych. W uzasadnieniu projektu znalazło się odniesienie do grup będących częścią zagranicznego przedsiębiorcy, jednakże pominięto sytuację	Uwaga polemiczna, rozszerzenie zakresu prawa grupy spółek na inne podmioty niż spółka następuje w art. 21 ¹⁵ § 1. Z kolei rozszerzenie tych przepisów na spółki zależne prawa obcego może nastąpić tylko ex contractu, a więc w umowach (statutach) tych spółek, na których treść będzie miała wpływ spółka dominująca prawa polskiego.

			odwrotną, gdy do grupy kapitałowej działającej co do zasady w Polsce należy spółka, której siedziba znajduje się poza granicami Polski. Taka spółka także powinna realizować interes grupy spółek, niemniej często jej działalność ograniczają przepisy właściwe dla jej domicylu.	
711.	Uwaga ogólna	Związek Pracodawców Polska Miedź	<p>W projekcie ustawy, spółce dominującej w grupie nadano uprawnienie do wydawania wiążących poleceń spółce zależnej oraz uregulowano zasady odpowiedzialności za wykonanie takiego polecenia przez spółkę zależną. Niemniej jednak brak jest uregulowania pozycji spółki dominującej w innych aspektach funkcjonowania grupy spółek. Między innymi w kontaktach handlowych z kontrahentami spoza grupy. Obecnie przyjmuje się, że większość procesów wewnętrznych jest ujednolicanych we wszystkich podmiotach konkretnej grupy kapitałowej, a wręcz część procesów podlega centralizacji w postaci przeniesienia centrum kompetencyjnego do spółki dominującej lub utworzenia tzw. Centrów usług wspólnych. Do takich procedur należą wszelkie procesy zakupowe, czyli procedury nabywania dóbr lub usług. Dążenie do zapewnienia bezpieczeństwa finansowego, czyli nabywanie dóbr lub usług w możliwie najwyższej jakości przy jak najniższej cenie leży w interesie podmiotów gospodarczych, stąd w przeważającej większości transakcji handlowych wielkość zamówienia może wpływać na obniżenie ceny jednostkowej. Coraz częstszą praktyką jest zatem, że spółka dominująca agreguje zapotrzebowania na konkretne dobro od wszystkich spółek zależnych i negocjuje warunki współpracy na potrzeby wszystkich podmiotów z grupy zawierając np. umowy ramowe (w takim przypadku zawierana jest umowa ramowa, do której umowy wykonawcze lub zlecenia mogą przystępować spółki zależne; pewność obrotu gospodarczego obowiązujące przepisy nie dają podstawy do przypisywania spółce dominującej szczególnego uprawnienia do reprezentacji grupy jako takiej, a jedynie umożliwiają reprezentowanie konkretnego podmiotu grupy na podstawie stosownego pełnomocnictwa i ewentualnie zawarcia umowy na rzecz osoby trzeciej.</p>	Uwaga polemiczna, obejmująca materie prawne wychodzące poza zakres KSH a tym samym projektu.

			<p>Pomimo, że grupa spółek nie jest odrębnym podmiotem, zasadnym jest uregulowanie charakteru spółki dominującej jako podmiotu właściwego do podejmowania działań w interesie grupy.</p> <p>W projekcie wskazano, że spółki w grupie kierują się wspólną strategią gospodarczą (interes grupy spółek), umożliwiającą spółce dominującej sprawowanie jednolitego kierownictwa nad spółką lub spółkami zależnymi. Brak jest jednakże uszczegółowienia istoty tego kierownictwa oraz wskazania wprost, iż wiodąca rola spółki dominującej polega także na tworzeniu owej strategii gospodarczej. Wyrazem kierownictwa spółki dominującej jest wiążące polecenia, niemniej jednak dotyczy ono prowadzenia spraw spółki zależnej, nie zaś kształtowania interesu grupy. Strategia gospodarcza grupy nie jest tożsama ze strategią gospodarczą konkretnej spółki, tak jak interes jednostkowy spółki nie jest tożsamy z interesem grupy. Stąd kompetencja spółki dominującej do ustalania strategii gospodarczej całej grupy spółek powinna wynikać wprost z przepisów prawa.</p>	
712.	<p>Art. 21¹ § 1 Art. 21³ § 2 Art. 21⁴ § 1 k.s.h</p>	<p>Związek Pracodawców Polska Miedź</p>	<p>(...) W dalszej części projekt różnicuje uprawnienie do odmowy wykonania polecenia przez spółkę w zależności od wielkości udziału spółki dominującej w kapitale spółki zależnej, przy czym jednoosobowa spółka zależna nie może odmówić wykonania polecenia spółki dominującej (art. 21⁴ § 1, czyli de facto musi obligatoryjnie podjąć uchwałę o wykonaniu polecenia spółki dominującej.</p> <p>Z proponowanych wyżej przepisów trudno jest wywieść wniosek o tym, jak relacje kształtują się między interesem indywidualnym spółki, interesem grupy spółek a interesami wierzycieli. Z jednej strony idea uprawnienia spółki dominującej do wydawania wiążących poleceń wynikających z interesu grupy spółek nakazuje traktować ten interes jako priorytetowy. Kolejne przepisy nakazują kierowanie się interesem grupy, jeżeli nie narusza on interesu spółki. Wątpliwe natomiast jest stawianie interesu wierzycieli ponad interes grupy również wydaje się wątpliwe. Interes ten nie może być całkowicie pomijany, niemniej jednak nie powinien być stawiany na równi z interesem spółki lub interesem grupy.</p>	<p>Uwaga częściowo nieaktualna wobec nowej treści art. 21⁴ § 1 i 2. W kwestii relacji pomiędzy interesem różnych podmiotów związanych z grupą spółek, zob. wiersz 688.</p>

713.	Art. 21 ³ § 1 Art. 21 ⁵ § 1 Art. 21 ⁸ § 3 Art. 21 ⁶ § 1 k.s.h	Związek Pracodawców Polska Miedź	<p>Wymóg, by uchwała spółki zależnej zawierała opis spodziewanych korzyści lub szkody spółki zależnej będące następstwem wykonania polecenia spółki dominującej może okazać się niemożliwe do wykonania i powodować trudności w stworzeniu takiej uchwały. W przypadku zaś braku zidentyfikowania korzyści czy szkód, może prowadzić to do komplikacji w określeniu odpowiedzialności za wykonanie (prawidłowe bądź nieprawidłowe) polecenia. Także wymóg określania przewidywanego sposobu naprawienia szkody spółce zależnej, poniesionej w wyniku stosowania się do polecenia spółki dominującej wydaje się trudny do realizacji. Spółka zależna nie ma bowiem kompetencji decyzyjnych w zakresie sposobu naprawienia szkody przez inny przedmiot. Taki sposób mogą określić same strony, np. w oparciu o porozumienie zawarte między spółką dominującą a spółką zależną. Samo postanowienie uchwały spółki zależnej może być nieskuteczne, a istnienie takiego formalnego wymogu prowadzić do obniżenia rangi uchwały zarządu jako dokumentu będącego nośnikiem decyzji organu spółki.</p> <p>Nadto można stwierdzić, że obowiązek umieszczenia sposobu i terminu naprawienia szkody przez spółkę dominującą sugeruje, że działanie spółki dominującej jest wręcz nakierowane na wyrządzenie szkody spółce zależnej, co nie powinno mieć miejsca i byłoby niezgodne z fundamentalnymi zasadami prawa handlowego i wysoce kontrowersyjne. Co więcej, mogłoby ostatecznie prowadzić do uznania, że doszło do uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa wyrządzenia szkody w obrocie gospodarczym (art. 296 ustawy z dnia 06 czerwca 1997 r. Kodeks karny). Przepis art. 21⁵ § 1 projektu nie wyłącza bowiem odpowiedzialności współnika (osoby go reprezentującej), który na podstawie nowych przepisów będzie uprawniony do wydania określonej treści polecenia.</p> <p>Proponowane przepisy projektu nowelizacji przewidują wyłączenie niektórych przepisów w związku ze szczególnym charakterem spółki (np. art. 21⁸ § 3). To samo powinno dotyczyć przepisów dotyczących m.in. żądania udzielenia informacji od spółki (art. 21⁶ § 1) czy samego polecenia wydawanego takiej spółce zależnej, która ma statut spółki publicznej. Uzasadnienie rozszerzenia zakresu</p>	Uwaga uwzględniona w art. 21 ² § 3, a także w art. 21 ⁶ § 1 in fine, oraz w art. 21 ¹⁵ § 3.
------	---	--	--	--

			wyłączeń jest analogiczne jak dla ujętych już przypadków wskazanych w uzasadnieniu projektu.	
714.	Uwaga ogólna	Związek Pracodawców Polska Miedź	<p>Projekt nowelizacji przewiduje obowiązek (co do zasady) uzyskania zgody rady nadzorczej na zawarcie przez spółkę ze spółką dominującą, spółką zależną lub spółką powiązaną transakcji, która przekracza określoną wartość. W uzasadnieniu projektu wskazano jedynie, że takie uregulowanie „pozostaje uzasadnione istotną wrażliwością scharakteryzowanych transakcji, dokonując ich oceny z perspektywy potencjalnie abuzywnych aktywności zarządów”. Takie uzasadnienie jest wyjątkowo ogólne i niejasne.</p> <p>Niezależnie od typu grupy kapitałowej, w przeważającej większości przedmiot działalności spółek zależnych wiąże się z działalnością spółki dominującej, tzw. „core”. W typowo podatkowych grupach kapitałowych nastawienie na świadczenie usług bądź zbywanie dóbr spółce dominującej wynika głównie z ograniczeń ustawy o rachunkowości dopuszczającej dla spółek składających skonsolidowane sprawozdanie, tzw. Sprzedaż dóbr lub usług poza grupę jedynie do określonej wysokości. Historycznie cel gospodarczy w postaci zaspokajania potrzeb spółki dominującej, w szczególności, jeżeli jest to typowy koncern, może wynikać z procesu wydzielenia tego podmiotu ze spółki dominującej. W takim przypadku spółka – matka rezygnuje z prowadzenia działalności obsługującej główny ciąg technologiczny na rzecz możliwości outsourcingu tych usług do innego podmiotu działającego w ramach grupy.</p> <p>Kontraktowanie wewnątrz grupy kapitałowej nie jest nieograniczone. Od strony prawnej takim ograniczeniem są przepisy chroniące konkurencję oraz regulujące ceny transferowe.</p> <p>Od strony ekonomicznej, interes gospodarczy w nabyciu dóbr lub usług o najwyższej jakości za najniższą możliwą cenę.</p> <p>Większość spółek dominujących regulując kwestie nabywania dóbr lub usług optymalizuje ich nabywanie tworząc swoisty wewnętrzny rynek grupy kapitałowej, w którym wyspecjalizowane spółki działają w pełni w celu obsługi określonego procesu spółki dominującej. Zasadniczo funkcjonowanie wewnętrznego rynku oraz</p>	Uwaga częściowo uwzględniona

			<p>polityki zakupowe uchwalane są w formie szczegółowych procedur wprowadzanych uchwałą zarządu, odpowiednio zabezpieczonych prawnie, stąd kontrola nad kontraktowaniem w grupie jest faktyczna i rzeczywista. Dodatkowy obowiązek uzyskiwania zgód korporacyjnych na określone pojedyncze umowy prowadzi jedynie do biurokratyzowania procesu kontraktowania oraz wydłużania procedur, które już obecnie ze względu także np. na przepisy compliance trwają stosunkowo długo.</p> <p>Na marginesie należy zwrócić uwagę, że okresy, w jakich należy badać wartość zawieranych umów (ostatnie 12 miesięcy) są w praktyce wysoce problematyczne. Problemy praktyczne istniały m.in. w zakresie raportowania umów istotnych i znaczących, których okres raportowania był określony w taki sam sposób (dawne rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 lutego 20019 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim. Prowadziło to do raportowania tych samych umów po kilka razy, raportowania umów drobnych i mało znaczących oraz wprowadzało chaos i mnożyło działania biurokratyczne. Dużo bardziej wymierne jest określanie okresów pokrywających się np. z rokiem kalendarzowym lub obrotowym.</p>	
715.	Art. 219 § 4 Art. 382 § 4 k.s.h	Związek Pracodawców Polska Miedź	<p>Projekt nowelizacji przewiduje rozszerzenie kompetencji rady nadzorczej do sprawowania nadzoru także nad spółkami zależnymi, czego konsekwencją jest nadanie uprawnienia do żądania przekazywania wszelkich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień dotyczących spółki zależnej od zarządu, pracowników, ale także osób wykonujących zlecenia lub świadczących usługi na podstawie innych umów. Taka regulacja budzi wątpliwości w zakresie możliwości naruszenia przepisów szczególnych dotyczących tajemnicy przedsiębiorstwa lub tajemnicy zawodowej osób świadczących usługi, ochrony informacji niejawnych, a ostatecznie naruszenia przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Zasadniczo informacje, o których mowa nie będą tajemnicą wobec spółki, a więc i wobec jej organów. Natomiast przepisy KSH w tym zakresie należy stosować z uwzględnieniem przepisów szczególnych.</p>

			finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. Należałoby przewidzieć możliwość uchylenia się od udzielenia informacji bądź przekazania dokumentu ze względu na ochronę informacji związanej z ww. przepisami ustaw szczególnych.	
716.	Art. 18 § 2 k.s.h.	Związek Pracodawców Polska Miedź	W art. 1 pkt 4 projektu ustawy zaproponowano brzmienie art. 18 § 2, w którym wśród wymienionych przepisów ujęto art. 585 Kodeksu spółek handlowych, który przez art. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.11.133.767) z dniem 13 lipca 2011 r. został uchylony. Powyższy przepis powinien być zatem usunięty z projektu.	Uwaga nieuwzględniona. Wraz z uchyleniem art. 585 KSH analogiczny przepis został wprowadzony w KK. Tym samym nie nastąpiła depenalizacja czynu, a w konsekwencji jego wykreślenie z art. 18 § 2 KSH byłoby przedwczesne.
717.	Art. 219 § 4 Art. 382 § 4 k.s.h.	Centrum Analiz Stowarzyszeni a KoLiber	Obecne brzmienie: W celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza może żądać od zarządu, prokurentów, pracowników spółki lub osób zatrudnionych w spółce na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o podobnym charakterze, sporządzenia lub przekazania wszelkich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień potrzebnych do nadzoru nad spółką, w szczególności dotyczących działalności spółki lub stanu majątkowego spółki. Żądanie określone w zdaniu pierwszym może mieć za przedmiot informacje, sprawozdania lub wyjaśnienia dotyczące spółek zależnych oraz spółek powiązanych, jeżeli jego adresat posiada niezbędną wiedzę Proponowana zmiana: W celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza może żądać od zarządu, prokurentów, pracowników spółki lub osób zatrudnionych w spółce na podstawie umowy o świadczenie usług albo innej umowy o podobnym charakterze , sporządzenia lub przekazania wszelkich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień potrzebnych do nadzoru nad spółką, w szczególności dotyczących działalności spółki lub stanu majątkowego spółki. Żądanie określone w zdaniu pierwszym może mieć za przedmiot informacje, sprawozdania lub wyjaśnienia dotyczące spółek zależnych oraz spółek powiązanych, jeżeli jego adresat posiada niezbędną wiedzę	Uwaga nieaktualna – w ramach prac projektowych zmodyfikowano treść omawianego przepisu.

			<p>Uzasadnienie: W tym miejscu należy również wskazać, że brzmienie przedmiotowego przepisu jest błędne. W orzecznictwie Sądu Najwyższego słusznie wskazuje się, że z zasady dopuszczalne jest także wykonywanie tych samych obowiązków zarówno w ramach zatrudnienia pracowniczego lub cywilnoprawnego o ile nie sprzeciwiają się temu inne okoliczności (art. 3531 k.c. w związku z art. 300 k.p.). Należy jednak pamiętać, że zgodnie z brzmieniem art. 734 k.c. przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Jest to sytuacja odmienna niż ta uregulowana w Kodeksie zobowiązań, w odróżnieniu od konstrukcji zlecenia w kodeksie zobowiązań (art. 498 § 1 k.z.), obejmującej dokonywanie czynności faktycznych i prawnych, przedmiotem zlecenia w kodeksie cywilnym jest dokonywanie dla dającego zlecenie wyłącznie czynności prawnych. Jeżeli mowa o wykonywaniu czynności faktycznych dla dającego zlecenie (np. świadczeniu pomocy prawnej albo też obsłudze klientów) to mamy wtedy do czynienia z umową o świadczenie usług w rozumieniu art. 750 k.c.4. O ile więc można posługiwać się pojęciami „zatrudniony na umowie o dzieło” lub „zatrudniony na umowie zlecenia” w języku potocznym, tak regulacja w Kodeksie spółek handlowych powinna unikać takich kolokwializmów i posługiwać się poprawnymi wyrażeniami kodeksowymi.</p>	
718.	Art. 21 ¹ § 1 k.s.h.	CMS Cameron McKenna Nabarro Olswag Pośniak i Bejm sp. k.	<p>W naszej ocenie norma ta powinna wskazywać jako jej adresata organy zarządzające spółką dominującą oraz zależną. Ponadto w naszej ocenie przesłanką dla ograniczenia zakresu obowiązku kierowania się interesem grupy spółek powinno być naruszenie już jednej z dwóch kategorii interesów, które mogą być zagrożone poprzez kierowanie się przez spółki zależne interesem grupy spółek, tj. interesu wierzycieli lub mniejszościowych wspólników/akcjonariuszy. Wydaje się, że brak jest uzasadnienia dla sankcjonowania naruszenia interesów jednej z tych grup interesariuszy w ramach działania grupy spółek, jak to zostało określone w Projekcie. Z tego względu w naszej ocenie spójnik „i”</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona, art. 21¹ § 1 jest sformułowany od strony podmiotowej (spółka) a nie kompetencyjnej (zarząd spółki).</p>

			w sformułowaniu „o ile nie narusza to uzasadnionego interesu wierzycieli i mniejszościowych wspólników albo akcjonariuszy spółki zależnej”, powinien zostać zastąpiony spójnikiem „lub” – funktem alternatywy nierozłącznej.	
719.	Art. 21 ³ Art. 21 ⁴ k.s.h.	CMS Cameron McKenna Nabarro Olswag Pośniak i Bejm sp. k.	Poddajemy pod rozagę możliwość uproszczenia struktury przesłanek powstania obowiązku wykonania wiążącego polecenia oraz możliwości odmowy jego wykonania. Sugerujemy, aby wprowadzić jeden katalog przesłanek negatywnych, które będą uzasadniały odmowę wykonania wiążącego polecenia. Będzie to w pełni oddawało przyjętą konstrukcję wiążących poleceń, w odniesieniu do których ustanowione będą w KSH okoliczności uchylające obowiązek ich wykonania. W naszej ocenie taki jednolity katalog powinien być dotyczyć wszystkich spółek zależnych, niezależnie od udziału procentowego spółki dominującej w jej kapitale zakładowym. Zwracamy przy tym uwagę, że ze względu na konieczność prawidłowego funkcjonowania obrotu gospodarczego oraz mając na uwadze względy aksjologiczne trudne do zaakceptowania wydaje się usankcjonowanie poleceń, które mogą prowadzić do zagrożenia dalszego należytego działania spółki zależnej w obrocie. Wydaje się, że tak daleko idąca regulacja mogłaby mieć uzasadnienie jedynie przy wprowadzeniu szerokiej odpowiedzialności spółki dominującej, np. w formie solidarnej odpowiedzialności za zobowiązania spółki zależnej. W takim bowiem przypadku działanie, które może zagrażać obrotowi gospodarczemu, zostałyby skompensowane wprowadzeniem odpowiednich instrumentów zabezpieczających interesy wierzycieli.	Uwagi polemiczne, nie uwzględniono postulatu stworzenia jednego katalogu tj. tylko przesłanek negatywnych wydania wiążącego polecenie, skoro w większości uwag został zgłoszony postulat pozytywnego określenia przesłanek wydania tego polecenia, co ma miejsce w art. 21 ² § 3.
720.	Art. 21 ⁶ k.s.h.	CMS Cameron McKenna Nabarro Olswag Pośniak i Bejm sp. k.	W naszej ocenie nie jest jasny stosunek tego przepisu do regulacji dotyczących spółek publicznych i ich obowiązków informacyjnych (w tym Rozporządzenia 596/2014 – tzw. Rozporządzenie MAR). W szczególności nie jest doprecyzowane, czy w przypadku informacji poufnych spółka publiczna ma prawo odmowy udostępnienia informacji lub udzielenia dostępu do ksiąg/dokumentów. W naszej ocenie Projekt powinien uwzględnić to zagadnienie. Zwracamy uwagę, że Rozporządzenie MAR umożliwia przekazywanie akcjonariuszom informacji poufnych, o ile jest to konieczne w	Uwaga nieaktualna z racji wyłączenia z projektu spółek publicznych, zob. wiersz 59, art. 21 ¹⁵ § 3.

			danych okolicznościach oraz o ile została zawarta odpowiednia umowa o zachowaniu przekazywanych informacji/dokumentów w poufności (tzw. selective disclosure).	
721.	Art. 21 ⁷ k.s.h.	CMS Cameron McKenna Nabarro Olszag Pośniak i Bejm sp. k.	Zgodnie z Projektem stały nadzór nad realizacją interesu grupy spółek sprawuje rada nadzorcza spółki dominującej. Zwracamy jednak uwagę, że w odniesieniu do spółek zależnych Projekt nie przyznaje radzie nadzorczej spółki dominującej odpowiednich uprawnień nadzorczych (za wyjątkiem uprawnienia do żądania przedstawienia dokumentów lub informacji). Ponadto uprawnienia do pozyskiwania informacji i dokumentów od spółek zależnych pokrywają się w dużej mierze z uprawnieniami przysługującymi organowi zarządzającemu spółką dominującą (art. 216 par. 1). Z tych względów sugerujemy rozważenie przyjęcia innej struktury nadzoru nad realizacją interesu grupy spółek, która opierałaby się na uprawnieniach rady nadzorczej w odniesieniu do zarządu spółki dominującej, który będzie pełnił wiodącą rolę w zarządzaniu grupą spółek.	Uwaga nieuwzględniona, nie jest potrzebny przepis przyznający radzie nadzorczej spółki dominującej do sprawowania nadzoru nad zarządem tej spółki, gdyż takie prawo wynika z dotychczasowych przepisów KSH. Konieczny jest natomiast przepis szczególnie tj, art. 21 ⁷ § 1, który takie prawo daje radzie nadzorczej jednej spółki w stosunku do innych spółek (tutaj spółek zależnych).
722.	Art. 21 ⁹ k.s.h.	CMS Cameron McKenna Nabarro Olszag Pośniak i Bejm sp. k.	Sugerujemy rozważenie zmiany proponowanego art. 21 ⁹ , tak aby zakres badania, o którym mowa w tym artykule, obejmował w zależności od wyboru udziałowców mniejszościowych działalność grupy spółek albo był ograniczony, np. do relacji pomiędzy spółką zależną i pozostałymi spółkami z grupy. Mając na uwadze cel tej normy wskazane jest, aby wpływ na zakres badania miały podmioty, na wniosek których badanie ma zostać przeprowadzone, oczywiście przy zachowaniu uprawnień spółki dominującej lub spółki zależnej, o których mowa w art. 21 ⁹ par. 4. Równocześnie wydaje się, że nie jest odpowiednim rozwiązaniem stanowiącym, że zakres badania może zostać ograniczony w umowie lub statucie spółki zależnej, czyli de facto poprzez działanie spółki dominującej.	Uwaga polemiczne, zob. wiersz 181 i pkt 297.
723.	Art. 21 ¹¹ k.s.h.	CMS Cameron McKenna Nabarro Olszag Pośniak i Bejm sp. k.	Sugerujemy rozważenie, aby progi reprezentowanego przez spółkę dominującą kapitału zakładowego, które uprawniają do wykupu udziałów/akcji udziałowców mniejszościowych, były tożsame do tych ustalonych w obowiązujących przepisach KSH oraz ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 720 i 59.

			publicznych. Znaczące obniżenie tych progów może stanowić w naszej ocenie nadmierne ograniczenie praw udziałowców mniejszościowych i wywoływać szereg niepożądanych skutków, np. prowadzić do ograniczenia atrakcyjności spółek kapitałowych jako formy prowadzenia działalności. Jednym z przykładów może być mniejsza skłonność, np. kadry menedżerskiej do obejmowania udziałów/akcji w spółkach.	
724.	Art. 21 ¹² –21 ¹⁴ k.s.h.	CMS Cameron McKenna Nabarro Olswag Pośniak i Bejm sp. k.	<p>Sugerujemy rozważenie wprowadzenia zmian w strukturze odpowiedzialności spółki dominującej za istotny uszczerbek powstały po stronie spółki zależnej w wyniku wykonania wiążącego polecenia. Jest to szczególnie istotna kwestia z perspektywy wierzycieli oraz mniejszościowych udziałowców spółki zależnej oraz konieczności uwzględnienia ich interesów w sytuacji wprowadzenia do przepisów prawa możliwości wpływania przez spółkę dominującą na działanie spółki zależnej w interesie podmiotu dominującego i jego grupy. W naszej ocenie Projekt na obecnym etapie nie przewiduje mechanizmów odpowiednio zabezpieczających obie grupy interesariuszy, tj. wierzycieli i udziałowców mniejszościowych.</p> <p>Zwracamy uwagę w szczególności, że Projekt przewiduje odpowiedzialność spółki dominującej zasadniczo jedynie w przypadkach niewypłacalności spółki zależnej lub też bezskuteczności egzekucji prowadzonej wobec spółki zależnej. Ponadto w przypadku spółki zależnej roszczenia te powstawałyby dopiero w sytuacji zaistnienia podstawy do ogłoszenia upadłości tej spółki. W naszej ocenie, dla zabezpieczenia właściwego funkcjonowania spółki zależnej w obrocie gospodarczym roszczenie wobec spółki dominującej powinno powstawać przed skumulowaniem się problemów finansowych spółki zależnej.</p> <p>Ponadto wprowadzona przesłanka wyłączająca winę spółki dominującej, a odnosząca się do działania w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego, może być interpretowana w sposób nadmiernie ograniczający odpowiedzialność spółki dominującej i nierównomiernie rozkładający korzyści i ryzyko gospodarcze. Można bowiem założyć, że w typowym przypadku</p>	Uwaga polemiczna, art. 21 ¹⁴ nawiązuje do konstrukcji odpowiedzialności z art. 299 KSH. W kwestii wyłączenia business judgement rule uwaga uwzględniona, zob. wiersz 42.

			wskutek wydania polecenia spółka dominująca odniesie korzyść, natomiast przesłanka egzoneracyjna może być interpretowana w ten sposób, że odpowiedzialność spółki dominującej będzie wyłączona, jeżeli nie będzie oczywistym lub wysoce prawdopodobnym, że polecenie będzie prowadziło do niewypłacalności spółki zależnej. Może to poważnie ograniczyć możliwość skutecznego dochodzenia roszczeń wobec spółki dominującej.	
725.	Art. 21 ¹⁵ k.s.h.	CMS Cameron McKenna Nabarro Olswag Pośniak i Bejm sp. k.	Projekt przewiduje, że przepisy KSH o grupach spółek, a dotyczące spółki dominującej będą stosowane do szeregu innych podmiotów wymienionych w Projekcie. Poddajemy pod rozagę, czy takie istotne rozszerzenie stosowania przepisów o grupach spółek jest odpowiednie i czy nie powinny zostać poddane dokładnej analizie z uwzględnieniem szczególnych uwarunkowań prawnych, którym podlegają te podmioty.	Uwaga polemiczna, zakres podmiotowy art. 21 ¹⁵ § 1 uległ zmianie w stosunku do pierwotnego projektu.
726.	Art. 228 k.s.h.	CMS Cameron McKenna Nabarro Olswag Pośniak i Bejm sp. k.	W naszej ocenie wydaje się, że celem zmian przewidzianych w Projekcie w odniesieniu do art. 228 KSH jest uchylenie jedynie punktu 6, przy zachowaniu w mocy pozostałych postanowień tego artykułu.	Uwaga uwzględniona.
727.	Art. 293 Art. 483 k.s.h.	CMS Cameron McKenna Nabarro Olswag Pośniak i Bejm sp. k.	Zwracamy uwagę, że w proponowanych zmianach zastosowane zostały nieco odmienne pojęcia niż w objętych Projektem art. 209 ¹ §1 oraz art. 214 ¹ §1 („należyta staranność” vs. „staranność wynikająca z zawodowego charakteru swojej działalności” oraz „lojalność wobec spółki”). Sugerujemy ujednoczenie stosowanych pojęć, co powinno przyczynić się do zmniejszenia pola do rozbieżnej interpretacji art. 209 ¹ , 214 ¹ , 293 i 483 KSH. Ponadto sugerujemy rozważenie odstąpienia od uchylenia art. 293 par. 2 oraz art. 483 par 2 KSH. W odniesieniu do tych przepisów prawa zostało już wypracowane obszerne orzecznictwo i stanowiska w doktrynie, które mogłyby zachować aktualność. W przypadku utrzymania w mocy tych artykułów konieczne byłoby uzupełnienie KSH o obowiązek lojalności wiążący członków zarządu, który powinien w naszej ocenie zostać w sposób wyraźny wskazany w KSH.	Zmieniono brzmienie przepisu używając pojęcia staranności wynikającej z zawodowego charakteru działalności. Uchylenie dotychczasowego § 2 art. 293 oraz 483 KSH jest uzasadnione wprowadzeniem obowiązku dochowania staranności wynikającej z zawodowego charakteru działalności w części dotyczącej bezpośrednio członków organów spółek (art. 209 ¹ , 214 ¹ , 377 ¹ , 387 ¹ KSH).

728.	Uwaga ogólna	CMS Cameron McKenna Nabarro Olswag Pośniak i Bejm sp. k.	<p>Sugerujemy rozważenie doprecyzowania procesu tworzenia grupy, który został opisany w Projekcie w sposób bardzo ogólny, jak również wprowadzenie wymogu konkretyzacji interesu grupy spółek przez daną grupę.</p> <p>Ponadto poddajemy pod rozważenie możliwość wprowadzenia ogólnego zakazu zrzeczenia się roszczeń wobec spółki dominującej przez spółkę zależną w związku z wykonaniem wiążącego polecenia. Wydaje się, że odpowiednie stosowanie w takim przypadku art. 296 oraz art. 487 KSH nie stanowi wystarczającego zabezpieczenia interesów spółki zależnej i jej wierzycieli.</p>	Uwaga częściowo uwzględniona.
729.	Uwaga ogólna	Osoba fizyczna	<p>Proponowana zmiana: W zależnych spółkach publicznych notowanych na GPW w Warszawie do głównych problemów nadzoru korporacyjnego zalicza się transfery zysków, w wyniku których akcjonariusze mniejszościowi są poszkodowani. Dlatego w prawie holdingowym powinno się wyodrębnić tę kategorię spółek po to, aby można było skuteczniej chronić interesy akcjonariuszy mniejszościowych w ramach tworzonego prawa grup spółek.</p> <p>Uzasadnienie: Większa ochrona interesów akcjonariuszy mniejszościowych w spółkach publicznych</p>	Uwaga nieaktualna z racji wyłączenia z projektu spółek publicznych, zob. wiersz 59.
730.	Uwaga ogólna	Osoba fizyczna	<p>Proponowana zmiana: Można uznać za zbyt daleko idące warunki zapisane w art. 21⁴ § 3, które muszą być spełnione, aby spółka zależna mogła odmówić wykonania polecenia spółki dominującej. Jest tu mowa o szkodzie, która stanowi zagrożenie dla dalszej egzystencji spółki zależnej. Transfery zysków mogą w tej sytuacji być z powodzeniem realizowane, jeśli tylko nie zagrażają dalszej egzystencji spółki zależnej, choć będą szkodzić jej akcjonariuszom mniejszościowym.</p> <p>Uzasadnienie: Większa ochrona interesów akcjonariuszy mniejszościowych w spółkach publicznych</p>	j.w.
731.	Uwaga ogólna	Osoba fizyczna	<p>Proponowana zmiana: Nawet mimo wystąpienia warunków zapisanych w art. 21⁴ § 3, pozwalających dokonać odmowy wykonania polecenia spółki dominującej, w praktyce trudno będzie liczyć na odmowę wykonania tego polecenia, jako że skład organów</p>	Zob. 729.

			<p>spółki zależnej jest zdominowany przez osoby reprezentujące interesy spółki dominującej. Członek zarządu spółki dominującej zdaje sobie sprawę z konsekwencji odmowy wykonania takiego polecenia w postaci jego odwołania.</p> <p>Uzasadnienie: Większa ochrona interesów akcjonariuszy mniejszościowych w spółkach publicznych</p>	
732.	Uwaga ogólna	Osoba fizyczna	<p>Proponowana zmiana: Zgodnie z art. 21¹² § 5 akcjonariusz spółki zależnej może wytoczyć powództwo o naprawienie szkody wyrządzonej jej przez spółkę dominującą. Przepis ten jest niezbędny, ale należy zdawać sobie sprawę, że w praktyce prawdopodobnie będzie wykorzystywany w ograniczonym mocno stopniu, tak jak ma to miejsce w odniesieniu do podobnego zapisu w art. 486 KSH. Wynika to z faktu, że niedogodności związane z wytoczeniem powództwa przewyższają ewentualne korzyści, jako że mogą przypaść spółce (akcjonariuszom tylko pośrednio).</p> <p>Uzasadnienie: Większa ochrona interesów akcjonariuszy mniejszościowych w spółkach publicznych</p>	Zob. 729.
733.	Uwaga ogólna	Osoba fizyczna	<p>Proponowana zmiana: Mając na uwadze przytoczone wyżej argumenty należałoby wprowadzić wymóg posiadania w radzie nadzorczej spółki zależnej przedstawiciela akcjonariuszy mniejszościowych wybieranego, tak jak oferuje to teraz KSH, w drodze głosowania grupami. I jedynie od niego zależałaby decyzja o odmowie wykonania polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1.</p> <p>Uzasadnienie: Większa ochrona interesów akcjonariuszy mniejszościowych w spółkach publicznych</p>	Zob. 729.
734.	Art. 21 ² § 1 k.s.h.	Eyzee S.A.	<p>Obecne brzmienie: Prawo kontroli służy każdemu wspólnikowi. W tym celu wspólnik lub wspólnik z upoważnioną przez siebie osobą może w każdym czasie przeglądać księgi i dokumenty spółki, sporządzać bilans dla swego użytku lub żądać wyjaśnień od zarządu.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Jej uwzględnienie mogłoby prowadzić do niewspółmiernego obciążenia spółki czynnościami kontrolnymi wspólnika.</p>

			<p>Proponowana zmiana: Prawo kontroli służy każdemu wspólnikowi. W tym celu wspólnik lub wspólnik z upoważnioną przez siebie osobą może w każdym czasie przeglądać księgi i dokumenty spółki, sporządzać bilans dla swego użytku lub żądać wyjaśnień od zarządu, a za jego zgodą również od prokurentów, pracowników spółki lub osób zatrudnionych w spółce na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o podobnym charakterze</p> <p>Uzasadnienie: Jest to zmiana analogiczna do zaproponowanej w ust. 27 konsultowanego projektu zmiany ustawy KSH. Jej celem jest wzmocnienie uprawnień kontrolnych wspólników, zwłaszcza w sytuacji, gdy zarząd wybrany przez wspólników większościowych w sytuacji sporu działa na niekorzyść wspólników mniejszościowych, ograniczając dostęp do informacji mogących wykazać to działanie. Rozszerzenie kręgu osób zobowiązanych do udzielania wyjaśnień o działalności spółki zwiększa możliwość i szybkość wykrycia potencjalnych nieprawidłowości.</p>	
735.	Art. 212 § 2 k.s.h.	Eyzee S.A.	<p>Obecne brzmienie: Zarząd może odmówić wspólnikowi wyjaśnień oraz udostępnienia do wglądu ksiąg i dokumentów spółki, jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że wspólnik wykorzysta je w celach sprzecznych z interesem spółki i przez to wyrządzi spółce znaczną szkodę</p> <p>Proponowana zmiana: Zarząd może odmówić wspólnikowi wyjaśnień, wyrażenia zgody o której mowa w §1 oraz udostępnienia do wglądu ksiąg i dokumentów spółki, jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że wspólnik wykorzysta je w celach sprzecznych z interesem spółki i przez to wyrządzi spółce znaczną szkodę.</p>	j.w.
736.	Art. 212 § 4 k.s.h.	Eyzee S.A.	<p>Obecne brzmienie: Wspólnik, któremu odmówiono wyjaśnień lub wglądu do dokumentów bądź ksiąg spółki, może złożyć wniosek do sądu rejestrowego o zobowiązanie zarządu do udzielenia wyjaśnień lub udostępnienia do wglądu dokumentów bądź ksiąg spółki. Wniosek należy złożyć w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania zawiadomienia o uchwale lub od upływu terminu określonego w §3, w przypadku niepowzięcia uchwały wspólników w tym terminie.</p>	j.w.

			<p>Proponowana zmiana: Wspólnik, któremu odmówiono wyjaśnień, wyrażenia zgody o której mowa w §1 lub wglądu do dokumentów bądź ksiąg spółki, może złożyć wniosek do sądu rejestrowego o zobowiązanie zarządu do udzielenia wyjaśnień lub udostępnienia do wglądu dokumentów bądź ksiąg spółki. Wniosek należy złożyć w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania zawiadomienia o uchwale lub od upływu terminu określonego w §3, w przypadku niepowzięcia uchwały wspólników w tym terminie.</p>	
737.	Uwaga ogólna	Eyzee S.A.	<p>Należałoby wprowadzić rozwiązania chroniące interesy wspólników mniejszościowych spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w sytuacji, gdy zarząd współdziałając ze wspólnikami większościowymi działa na niekorzyść wspólników mniejszościowych. W obecnym stanie prawnym nawet w sytuacji postawienia zarzutów zarządowi i wspólnikom nie ma skutecznych mechanizmów zmuszających zarząd do współpracy z prokuraturą w interesie spółki i pozostałych wspólników. Istniejące rozwiązania, ze względu na przewlekłość postępowań sądowych skutkują tym, że w praktyce zaspokojenie słusznych roszczeń spółki i wspólników mniejszościowych staje się niemożliwe. Być może propozycje ministerstwa sprawiedliwości dotyczące wprowadzenia zarządu komisarycznego przez prokuraturę są zbyt daleko idące, ale jednak uzasadnione i wymagające dopracowania.</p>	<p>Kwestia będzie przedmiotem analiz prowadzonych przez Komisję ds. reformy nadzoru w przyszłości.</p>
738.	art. 21 ² § 2 k.s.h.	Krzysztof Rożko i Wspólnicy Kancelaria Prawna	<p>Projektowany art. 21² § 1 KSH, przewiduje uprawnienie spółki dominującej do wydania spółce zależnej należącej do grupy spółek wiążącego polecenia dotyczącego prowadzenia spraw spółki. Możliwość skorzystania z niniejszego uprawnienia uzależniona ma być od spełnienia wymogu, aby wydanie polecenia było uzasadnione określonym interesem grupy spółek. Jednocześnie proponowany art. 21¹ KSH, ogranicza możliwość kierowania się przez spółki uczestniczące w grupie spółek interesem danej grupy do przypadku, gdy nie narusza to uzasadnionego interesu wierzycieli i mniejszościowych wspólników albo akcjonariuszy spółki zależnej.</p>	<p>Uwaga uwzględniona w art. 21² § 3.</p>

			<p>Wskazanie spełnienia powyższych przesłanek w myśl art. 21³ § 3 powinno znaleźć się w treści uchwały organu zarządzającego spółki zależnej.</p> <p>Zważywszy, że wydanie przez spółkę polecenia uzależnione jest od spełnienia powyższych okoliczności, a także uwzględniając prawo spółek zależnych, innych niż spółki jednoosobowe, do odmowy wykonania polecenia spółki dominującej, postulujemy dodanie do treści art. 21² § 2, wymogu, aby w poleceniu wskazane były elementy wymienione w art. 21³ § 3 oraz uzasadnienie, dlaczego w ocenie spółki dominującej wydanie polecenia nie naruszy uzasadnionego interesu wierzycieli oraz mniejszościowych wspólników albo akcjonariuszy spółki zależnej. Spełnienie niniejszego postulatu umożliwi spółkom zależnym ocenę spełnienia przesłanek wydania wiążącego polecenia.</p>	
739.	<p>Art. 21² § 1 Art. 21³ § 1-3 Art. 21⁴ § 1-3 Art. 21⁵ § 1 Art. 21⁸ § 2 Art. 21¹² § 1-2 Art. 21¹⁴ § 1 Art. 299 § 21 p k.s.h. Art. 21 ust. 3b PrUp</p>	<p>Krzysztof Rożko i Wspólnicy Kancelaria Prawna</p>	<p>W Projekcie, jak się wydaje w sposób zamienny, stosuje się pojęcia „wiążącego polecenia”, „polecenia”, „polecenia spółki dominującej”, „polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1” oraz „wiążącego polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1 KSH”. Postulujemy ujednoczenie siatki pojęciowej stosowanej w przepisach: art. 21² § 1, art. 21³ § 1, art. 21³ § 2, art. 21³ § 3, art. 21⁴ § 1, art. 21⁴ § 2, art. 21⁴ § 3, art. 21⁵ § 1, art. 21⁸ § 2, art. 21¹² § 1, art. 21¹² § 2, art. 21¹⁴ § 1, art. 21¹⁴ § 1, art. 299 § 21 proj. KSH oraz art. 21 ust. 3b proj. PrUp</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>
740.	<p>Art. 21⁴ § 2 k.s.h.</p>	<p>Krzysztof Rożko i Wspólnicy Kancelaria Prawna</p>	<p>W myśl z art. 21⁴ § 2 proj. KSH, spółka zależna należąca do grupy spółek, w której spółka dominująca bezpośrednio lub pośrednio reprezentuje co najmniej 75 % kapitału zakładowego będzie mogła odmówić wykonania wiążącego polecenia, tylko wtedy gdy wykonanie polecenia doprowadzi do niewypłacalności tej spółki albo do zagrożenia niewypłacalnością.</p> <p>Zgodnie z uzasadnieniem do projektu ustawy, celem niniejszej regulacji jest określenie relacji między spółką dominującą a spółką zależną, w sytuacji w której spółka dominująca może – co do zasady „samodzielnie” podejmować kwalifikowane uchwały na</p>	<p>Uwaga nieaktualna. zob. wiersz 78.</p>

			<p>zgromadzeniu wspólników/walnym zgromadzeniu. W celu uniknięcia potencjalnych wątpliwości związanych ze stosowaniem niniejszego przepisu, przyjęte zostało kryterium posiadania 75 % kapitału zakładowego spółki zależnej, jako swoisty substytut posiadania odpowiedniej większości głosów na zgromadzeniu wspólników/walnym zgromadzeniu pozwalającej na przegłosowanie zmiany umowy/statutu Spółki.</p> <p>W naszej ocenie przyjęty poziom udziału w kapitale zakładowym jest nieadekwatny w odniesieniu do spółek akcyjnych, ponieważ nie pozwala on na uznanie, że akcjonariusz dominujący rzeczywiście może „samodzielnie” podejmować wszystkie kluczowe uchwały dotyczące spraw spółki, co mogłoby uzasadniać ograniczenie prawa odmowy wykonania polecenia, zgodnie z zasadami określonymi w art. 21⁴ § 2 proj. KSH. Posiadanie 75 % udziału w kapitale zakładowym spółki akcyjnej nie jest bowiem wystarczające do podjęcia uchwały w sprawie pozbawienia akcjonariuszy prawa poboru, co wymaga uzyskania większości co najmniej 80 % głosów. W rezultacie, w przypadku spółek akcyjnych progiem zaangażowania w kapitale zakładowym, z którym można by zasadnie łączyć ograniczenie podstaw odmowy wykonania polecenia przez spółkę zależną powinien być próg zaangażowania w kapitale zakładowym na poziomie co najmniej 80 % udziału w kapitale zakładowym. Jednocześnie postulujemy, aby niniejszy poziom minimalnego zaangażowania spółki dominującej kapitale zakładowym spółki akcyjnej, jako dyferencjujący zakres możliwości odmowy wykonania polecenia, odnosił się do wszystkich spółek kapitałowych, nie tylko akcyjnych.</p>	
741.	Art. 21 ⁶ § 1 k.s.h.	Krzysztof Rożko i Wspólnicy Kancelaria Prawna	<p>Zgodnie z art. 21⁶ § 1 proj. KSH, spółka dominująca będzie mogła w każdym czasie przeglądać księgi i dokumenty oraz żądać udzielenia informacji od spółki zależnej należącej do grupy spółek. W celu uniknięcia wątpliwości, postulujemy wyraźne wskazanie w niniejszym przepisie, że niniejsze uprawnienie nie będzie dotyczyło informacji objętych tajemnicą zawodową na podstawie przepisów ustaw regulujących działalność poszczególnych instytucji finansowych (Prawo bankowe, ustawa o obrocie instrumentami</p>	Uwaga uwzględniona.

			finansowymi, ustawa o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi itd.)	
742.	Art. 21 ⁸ k.s.h.	Krzysztof Rożko i Wspólnicy Kancelaria Prawna	<p>Nie jest jasne jakie informacje oprócz wskazania wiążących poleceń skierowanych przez spółkę dominującą względem spółki zależnej powinno zawierać sprawozdanie, o którym mowa w art. 21⁸ proj. KSH. Wydaje się, że sprawozdanie będzie posiadało istotny walor informacyjny, a przez to ochronny wobec wspólników/akcjonariuszy spółek mniejszościowych spółki zależnej, jeśli będzie opisywało relacje kontraktowe oraz inne powiązania nie tylko bezpośrednio pomiędzy spółką dominującą a spółką zależną, ale także między spółką zależną a innymi uczestnikami grupy spółek.</p> <p>Sprawozdanie takie powinno w szczególności zawierać oprócz informacji o wydaniu wiążących poleceń także informacje o:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) stanie realizacji wiążących poleceń oraz ujawnionym wpływie realizacji wiążących poleceń na sytuację majątkową spółki, jej wyniki finansowe i zdolność do wykonywania zobowiązań, b) wykaz czynności prawnych między uczestnikami grupy spółek, wraz ze wskazaniem świadczeń spełnionych lub zastrzeżonych na postawie poszczególnych czynności prawnych przez ich strony, c) ocenę zarządu spółki dotyczącą stopnia zrównoważenia interesów spółki z interesem grupy spółek. 	Uwaga polemiczna, przepis art. 21 ⁸ jest sformułowany ogólnie, zaś jego dookreślenie może nastąpić w dokumentach wewnątrz korporacyjnych (soft law), zob. wiersz 397.
743.	21 ⁹ § 3 k.s.h.	Krzysztof Rożko i Wspólnicy Kancelaria Prawna	<p>Procedura wyznaczenia podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych w celu zbadania rachunkowości oraz działalności grupy spółek nie określa terminu, w jakim spółka powinna zająć stanowisko w sprawie żądania akcjonariuszy/wspólników, podczas gdy od dnia otrzymania stanowiska spółki rozpoczynać ma się termin w którym sąd powinien wyznaczyć uprawniony podmiot. Jednocześnie nie jest jasne o jakim terminie mowa w końcowej części postanowienia, która regulować ma przypadek braku zajęcia stanowiska przez Zarząd.</p> <p>W związku z powyższym zasadnym jest uzupełnienie treści niniejszego postanowienia poprzez dookreślenie terminu, w którym Zarząd powinien zająć stanowisko oraz doprecyzowanie procedury wyznaczenia uprawnionego podmioty, w przypadku gdy spółka nie</p>	Uwaga uwzględniona w art. 21 ⁹ § 3.

			zajmie stanowiska w sprawie żądania akcjonariuszy/wspólników mniejszościowych.	
744.	Art. 21 ¹⁰ § 1 k.s.h.	Krzysztof Rożko i Wspólnicy Kancelaria Prawna	<p>Niniejszy przepis przewiduje prawo żądania przez wspólników/akcjonariuszy mniejszościowych odkupienia udziałów/akcji przez spółkę dominującą. Możliwość skorzystania z niniejszego uprawnienia została uzależniona od posiadania przez akcjonariusza dominującego bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 90 % udziału w kapitale zakładowym Spółki.</p> <p>Ustalenie progu na poziomie 90 % udziału w kapitale zakładowy, wyłącza możliwość skorzystania z tego, kluczowego instrumentu ochronnego, przez wspólników/akcjonariuszy mniejszościowych posiadających udział kapitałowy w spółkach w których spółka dominująca będzie posiadała mniej niż 90 % udziały w kapitale zakładowym, ale jednocześnie stan posiadania większościowego wspólnika/akcjonariusza w praktyce będzie pozwalał na „samodzielnie” podejmowanie kwalifikowanych uchwał na zgromadzeniu wspólników/walnym zgromadzeniu spółki. Zgodnie z intencją Projektodawców, w takich przypadkach prawo spółki zależnej do odmowy wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej ma być ograniczone wyłącznie do przypadków, gdy wykonanie polecenia doprowadzi do niewypłacalności spółki albo do zagrożenia niewypłacalnością.</p> <p>Za uzasadniony należy uznać postulat zrównoważenia interesów wspólnika/akcjonariusza spółki zależnej z interesem wspólnika/akcjonariusza większościowego, poprzez przyznanie prawa żądania odkupienia udziałów/akcji, we wszystkich przypadkach, gdy wspólnik/akcjonariusz dominujący osiągnie udział w kapitale zakładowym spółki zależnej, skutkujący ograniczeniem prawa takiej spółki do odmowy wykonania wiążącego polecenia na zasadach określonych w art. 21⁴ § 2 proj. KSH.</p> <p>Jak wskazano w pkt 3 powyżej, ograniczenie prawa odmowy wykonania wiążącego zlecenia na zasadach określonych w art. 21⁴ § 2 proj. KSH powinno dotyczyć spółek w których podmiot dominujący posiada co najmniej 80 % udziału w kapitale</p>	Uwaga nieaktualna. zob. nową treść art. 21 ⁴ § 1 i 2 a także nowy art. 21 ¹⁰ § 4, zob. wiersz 668.

			<p>zakładowym. W celu zapewnienia równowagi interesów wspólników/akcjonariuszy mniejszościowych z interesem wspólnika/akcjonariusza dominującego poziom zaangażowania większościowego wspólnika/akcjonariusza z którym związane jest prawo żądania odkupu udziałów/akcji, o którym mowa w art. 21¹⁰ powinno korelować z poziomem zaangażowania, o którym mowa w art. 21⁴ § 2.</p> <p>Z powyższych względów postulować należy obniżenie wymaganego poziomu udziału wspólnika/akcjonariusza większościowego poprzez ustalenie, że prawo żądania odkupu udziałów/akcji będzie przysługiwało w przypadku, gdy podmiot dominujący w ramach grupy spółek osiągnie co najmniej poziom 80 % udziału w kapitale zakładowym spółki zależnej.</p>	
745.	Art. 21 ¹² k.s.h.	Krzysztof Rożko i Wspólnicy Kancelaria Prawna	<p>Niezrozumiałym jest ograniczenie uregulowania odpowiedzialności spółki dominującej względem spółki zależnej wyłączenie do przypadku, w których spółka dominująca bezpośrednio bądź pośrednio reprezentuje co najmniej 75% udziału w kapitale zakładowym spółki zależnej, a także zawężenie odpowiedzialności tylko do przypadku, gdy wykonanie wiążącego polecenia doprowadziło do niewypłacalności spółki zależnej. Odpowiedzialność spółki dominującej za negatywne skutki wykonania wiążącego polecenia, powinna opierać się na obowiązku spełnienia świadczenia wyrównawczego rekompensującego skutki zastosowania się do polecenia i powinna dotyczyć wszystkich spółek zależnych uczestniczących w grupie spółek. Korespondować to będzie z treścią art. 21³ § 2 KSH, który dla podjęcia uchwały w sprawie wykonania wiążącego polecenia wymaga ustalenia, że szkoda poniesiona przez spółkę zależną w wyniku wykonania polecenia zostanie naprawiona we właściwym czasie przez spółkę dominującą lub inną spółkę należącą do grupy spółek.</p>	Uwaga nieaktualna, zob. wiersz 78.
746.	Art. 21 ¹² § 1 k.s.h.	Krzysztof Rożko i Wspólnicy Kancelaria Prawna	<p>Zgodnie z drugim zdaniem projektowanego przepisu, umowa albo statut jednoosobowej spółki zależnej należącej do grupy spółek będą mogły zawierać wyłączenie odpowiedzialności, o której mowa w zdaniu pierwszym. Zważywszy, że wyłączenie dotyczy ma odpowiedzialności spółki dominującej posiadającej co najmniej 75</p>	j.w.

			<p>% udział w kapitale zakładowym, co w zdecydowanej większości przypadków łączyć się będzie z posiadaniem przez taki podmiot liczby głosów wystarczającej do przegłosowania uchwały w sprawie zmiany umowy/statutu spółki,</p> <p>przyznanie komentowanemu przepisowi dyspozytywnego charakteru, skutkować będzie tym, że przyjęcie omawianej odpowiedzialności przez wspólnika/akcjonariusza dominującego będzie faktycznie uzależnione wyłącznie od jego dobrej woli. Spodziewać się zatem należy, że niniejsze postanowienie będzie przepisem martwym, ponieważ akcjonariusze dominujący będą dążyć do wyłączenia ich odpowiedzialności na poziomie umowy/statutu spółki. Skutkować to będzie rozerwaniem sfery „decyzji” oraz sfery „odpowiedzialności”, co jak słusznie wskazano w uzasadnieniu Projektu, zazwyczaj prowadzi do rozwiązań patologicznych.</p> <p>W związku z powyższym postulujemy usunięcie zdania drugiego w niniejszy przepisie.</p>	
747.	Art. 219 ² § 6 k.s.h.	Krzysztof Rożko Wspólnicy Kancelaria Prawna	W zdaniu pierwszym wyraz „niemającego” należy zastąpić wyrazem „niemające”.	Uwaga uwzględniona.
748.	Art. 300 ⁷¹ § 6 proj. KSH	Krzysztof Rożko Wspólnicy Kancelaria Prawna	W zdaniu pierwszym wyraz „niemającego” należy zastąpić wyrazem „niemające”.	Uwaga uwzględniona.
749.	Art. 382 ¹ § 6 proj. KSH	Krzysztof Rożko Wspólnicy Kancelaria Prawna	W zdaniu pierwszym wyraz „niemającego” należy zastąpić wyrazem „niemające”.	Uwaga uwzględniona.
750.	Uwaga ogólna	PwC Legal	1) Proponowana definicja “grupy spółek” nie wskazuje jednoznacznie, czy powiązania pomiędzy spółką dominującą a	Uwaga uwzględniona, zob. pkt 21 ¹⁵ § 2, zob. wiersz 143.

			<p>spółkami zależnymi mogą być wyłącznie bezpośrednie, czy także pośrednie.</p> <p>2) W związku z powyższym proponujemy doprecyzowanie definicji w powyższym zakresie (i ewentualne dostosowanie do zmodyfikowanej definicji innych przepisów projektu, w szczególności dotyczących wiążących poleceń).</p> <p>3) W naszej ocenie optymalnym rozwiązaniem byłoby jednoczesne umożliwienie utworzenia grupy spółek także przez podmioty powiązane pośrednio. Z uwagi na fakt, że w praktyce oznaczałoby to, że spółki znajdujące się “w środku” struktury grupy byłyby jednocześnie podmiotami zależnymi (wobec podmiotów będących “wyżej” w strukturze grupy) oraz dominującymi (wobec podmiotów będących “niżej” w strukturze), zasadne w takim wypadku byłoby uzupełnienie regulacji dotyczącej ujawnienia członkostwa w grupie spółek w Krajowym Rejestrze Sądowym (art. 2 pkt 2) projektu) o możliwość oznaczenia spółek znajdujących “w środku” struktury grupy jako jednocześnie zależnych i dominujących. Wskazane byłoby również rozstrzygnięcie, czy wiążące polecenia spółce zależnej wydawać może tylko spółka znajdująca się bezpośrednio nad nią w strukturze holdingu, czy również spółki znajdujące się na wyższych szczeblach. W razie dopuszczenia tego drugiego przypadku - wskazane będzie uregulowanie zasad ustalania pierwszeństwa ewentualnie sprzecznych ze sobą poleceń otrzymanych przez spółkę zależną od spółek będących na różnych szczeblach struktury (przykładowo w sytuacji otrzymania sprzecznych poleceń od spółki-matki oraz spółki-babki).</p>	
751.	Art. 4 § 1 pkt 4 k.s.h.	PwC Legal	<p>1) Rozumiemy, że powiązania w ramach grupy spółek mają być niezależne od relacji dominacji i zależności między spółkami, zdefiniowanymi w art. 4 § 1 pkt 4) KSH, stosownie do pkt 2.7 uzasadnienia projektu.</p> <p>2) W związku z tym proponujemy doprecyzowanie tego zagadnienia poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zastosowanie pojęć “spółka dominująca grupy” / “spółka zależna grupy” lub podobnych, w celu odróżnienia podmiotów należących 	Uwaga polemiczna. Materiał na komentarz nie na legislację.

			<p>do grupy spółek od spółek dominujących i zależnych zdefiniowanych w art. 4 § 1 pkt 4) KSH;</p> <p>- wskazanie kryteriów według których należy oceniać powiązania w grupach spółek (wydaje się przy tym, że właściwe byłoby w tym wypadku kryterium większości głosów w organach uchwałodawczych);</p> <p>- wyłączenie wprost stosowania art. 4 § 1 pkt 4) KSH w stosunku do powiązań w grupach spółek.</p>	
752.	Uwaga ogólna	PwC Legal	<p>Proponujemy:</p> <p>1) wskazanie wprost, że za określenie interesu grupy spółek odpowiada zarząd spółki dominującej i czyni to w formie uchwały - rozumiemy bowiem, że taka jest intencja projektodawcy, stosownie do pkt 4.1 uzasadnienia projektu;</p> <p>2) doprecyzowanie, w formie katalogu otwartego, elementów opisu interesu grupy spółek w celu ułatwienia spółkom jego przygotowania;</p> <p>3) doprecyzowanie, że odwołanie się do interesu grupy spółek w umowach spółek / statutach spółek zależnych nie wymaga umieszczenia w nich jego opisu - w przeciwnym razie każdorazowa zmiana tego interesu (co może mieć miejsce często) będzie wymagała dokonywania zmian umów spółek / statutów.</p>	Uwaga polemiczna, jest to materia dobrych praktyk albo regulacji wewnątrzkorporacyjnych (soft law), projekt oszedł od potrzeby wskazywania strategii grupy spółek w umowie (statucie) spółki zależnej.
753.	Uwaga ogólna	PwC Legal	<p>1) W obecnym brzmieniu definicja "grupy spółek" nie wskazuje czy mogą do niej należeć także podmioty zagraniczne (z siedzibą poza Rzeczpospolitą Polską). W oparciu o całokształt proponowanej regulacji (w tym w szczególności obowiązek ujawnienia w KRS członkostwa w grupie, niewykonalny w przypadku podmiotów zagranicznych) wydaje się, że dotyczy ona wyłącznie podmiotów z siedzibą na terytorium RP.</p> <p>2) Jeżeli natomiast przyjąć, że spółki zagraniczne mogą być częścią grupy spółek, to wykonanie części praw i obowiązków z tym związanych może być niemożliwe lub znacząco utrudnione, np.:</p> <p>- wspomniane już ujawnienie członkostwa w grupie w KRS, warunkujące możliwość powoływania się członków organów spółek na działania w interesie grupy - projektowany art. 21¹ § 2 i 3 KSH;</p>	Uwaga uwzględniona, zob. art. 21 ¹ § 3 zd. 2.

			<ul style="list-style-type: none"> - badanie rachunkowości i działalności grupy przez podmiot wyznaczony przez polski sąd rejestrowy na wniosek udziałowców - projektowany art. 21⁹ KSH; - odwoływanie się do interesu grupy spółek w dokumentach założycielskich spółek zagranicznych; - ustalenie “odpowiedników” organów polskich spółek w spółkach zagranicznych, kompetentnych w danych sprawach. <p>3) Z uwagi na powyższe, nowe rozwiązania, w tym ograniczające odpowiedzialność członków organów spółek zależnych, mogą w praktyce okazać się niedostępne dla międzynarodowych grup kapitałowych prowadzących działalność na terytorium Polski, w szczególności tych, które kontrolują tylko jedną polską spółkę, bądź kilka spółek “sióstr” (będących na tym samym szczeblu w strukturze danej grupy).</p> <p>4) Z tych przyczyn w naszej ocenie zasadne dopuszczenie wprost możliwości formalnego uczestnictwa w grupach spółek także podmiotów zagranicznych, wraz z dostosowaniem szczegółowych regulacji do specyfiki takich “międzynarodowych” grup (np. uzupełnienie wzmianki w KRS spółki zależnej o informację, że spółka dominująca jest spółką zagraniczną). Jednocześnie zdajemy sobie sprawę, że objęcie regulacją spółek zagranicznych rodzic może liczne problemy praktyczne, w szczególności na tle przepisów prawa prywatnego międzynarodowego. W tym zakresie zwracamy również uwagę, że w odniesieniu do zagranicznych spółek zależnych od spółek polskich ze względu na lokalne regulacje nieskuteczna może okazać się instytucja wiążących poleceń.</p>	
754.	Uwaga ogólna	PwC Legal	Należy rozważyć, czy (a jeśli tak, to w jakim zakresie) prawo holdingowe powinno mieć zastosowanie do spółek publicznych. W naszej ocenie szczególne wątpliwości rodzic może sytuacja, w której spółka publiczna byłaby spółką zależną otrzymującą wiążące polecenia od spółki dominującej. W takim układzie zachodzi istotne ryzyko pokrzywdzenia akcjonariuszy mniejszościowych. Natomiast w kontekście obowiązków i uprawnień informacyjnych należy uwzględnić postanowienia rozporządzenia MAR.	Uwaga uwzględniona, zob. wiersz 59.

755.	Uwaga ogólna	PwC Legal	W naszej ocenie należy rozważyć wyeliminowanie projektowanej instytucji wiążących poleceń od spółki dominującej, gdyż może ona stanowić pole do licznych nadużyć (przykładowe obszary wskazane są w uwagach do poszczególnych przepisów). Ponadto mogą one okazać się zbyt sformalizowane. Jako rozwiązanie alternatywne należałoby rozważyć wprowadzenie instrumentów umożliwiających członkom organów spółek zależnych kierowanie się przy podejmowaniu decyzji również interesem grupy – obok interesu samej spółki.	Uwaga nieuwzględniona, eliminacja wiążących poleceń pozbawiłaby spółki dominujące możliwości sprawnego zarządzania grupą.
756.	Art. 21 ² k.s.h.	PwC Legal	<p>Proponujemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazanie wprost w projektowanym art. 21² KSH, że organem spółki dominującej wydającym wiążące polecenie jest jej organ zarządzający (zarząd / rada dyrektorów); - wprowadzenie wymogu wydania polecenia w formie uchwały organu zarządzającego w miejsce obecnego katalogu form zawartego w projektowanym art. 21² § 2 KSH. <p>Powyższe rozwiązania pozwolą uniknąć wątpliwości dotyczących możliwości wydania wiążącego polecenia przez część członków wieloosobowego organu zarządzającego (co może mieć znaczenie np. w przypadku konfliktów między członkami organu) lub przez inne organy spółki dominującej oraz ułatwią wykazanie wydania polecenia w razie ewentualnych sporów oraz na potrzeby sprawozdawczości w tym zakresie, przewidzianej w projekcie.</p> <p>Proponujemy również wprowadzenie wymogu wydawania poleceń w takiej formie, aby możliwe było jednoznaczne zidentyfikowanie, w jakim czasie zostały one wydane (np. data pewna / znakowanie czasem). Rozwiązanie to ma na celu ograniczenie potencjalnych nadużyć.</p>	Uwaga nieuwzględniona, zob. wiersz 29.
757.	Art. 21 ³ k.s.h.	PwC Legal	Rekomendujemy rozważenie doprecyzowania, w jaki sposób zarząd spółki zależnej powinien ocenić czy “można rozsądnie zakładać, że szkoda poniesiona przez spółkę zależną w wyniku wykonania polecenia spółki dominującej zostanie naprawiona we właściwym czasie przez spółkę dominującą lub inną spółkę należącą do grupy spółek, nie dłuższym jednak niż dwa lata od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę”. Ocena ta ma doniosłe znaczenie,	Uwaga polemiczna, przepis art. 21 ³ § 2 stanowi recepcję kazusu Rozenbluma, zob. wiersz 57 i 275

			ponieważ m.in. od niej zależy możliwość wykonania wiążącego polecenia przez spółkę zależną. Zasadne wydaje się w tym wypadku zastosowanie sformułowania analogicznego do stosowanego w szeregu projektowanych przepisów dotyczących odpowiedzialności spółki dominującej i członków zarządu, tj. wymogu korzystania z informacji, analiz i opinii, które powinno uwzględnić się w danych okolicznościach przy dokonywaniu starannej oceny. Rozważyć można ponadto wprowadzenie zobowiązania dla spółki dominującej do udzielenia stosownego zabezpieczenia.	
758.	Art. 21 ⁴ k.s.h.	PwC Legal	<p>1) Proponujemy rezygnację z rozróżnienia warunków odmowy wykonania wiążącego polecenia w zależności od struktury własnościowej spółki zależnej. Przemawiają za tym w szczególności następujące okoliczności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konieczność zapewnienia ochrony wierzycieli spółek zależnych, dla których ich struktura własnościowa w większości wypadków będzie bez znaczenia (natomiast nie można wykluczyć, że wobec ryzyka dodatkowych trudności w dochodzeniu roszczeń od podmiotów należących do grup spółek potencjalni kontrahenci będą oczekiwali dodatkowych zabezpieczeń, np. poręczeń od spółki dominującej); - możliwe zmiany w strukturze własnościowej spółek w trakcie wykonywania wiążącego polecenia oraz dwuletnim okresie przewidzianym na naprawienie ewentualnej szkody. <p>2) Z uwagi na powyższe, rozważyć należy dopuszczenie możliwości odmowy wykonania wiążącego polecenia przez każdą spółkę zależną (niezależnie od jej struktury własnościowej), w oparciu o jednolite przesłanki, którymi w szczególności powinno być uzasadnione ryzyko:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niewypłacalności spółki zależnej; - utraty lub znacznego spadku wartości aktywów spółki zależnej zabezpieczających jej roszczenia wobec wierzycieli; - uniemożliwienia lub znaczącego utrudnienia bieżącej działalności spółki zależnej, np. poprzez spowodowanie braków w zasobach technicznych, materiałowych czy ludzkich; 	Uwaga polemiczna, w dużym stopniu nieaktualna z racji nowej treści art. 21 ⁴ § 1 i 2. W kwestii potrzeby uzasadnienia wydania wiążącego polecenia, zob. art. 21 ² § 3, Materia pkt 5 i 6 uwagi stanowi nadregulację, zaś sugerowane tam rozwiązania prawne mogą działać ex contractu.

			<p>- niemożności naprawienia przez spółkę dominującą szkody wyrządzonej wykonaniem wiążącego polecenia.</p> <p>3) W nawiązaniu do powyższej propozycji, w celu zwiększenia możliwości wykonania wiążących poleceń zasadne wydaje się również dodanie regulacji, zgodnie z którą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uzasadnienie uchwały organu zarządzającego spółki zależnej o odmowie wykonania polecenia powinno jednocześnie wskazywać środki, jakie umożliwiłyby jego wykonanie; - spółka zależna miałaby obowiązek wykonania polecenia, jeżeli spółka dominująca uprzednio zapewniła jej dostępność tych środków. <p>4) Przepisy o wiążących poleceniach powinny zawierać wyraźne zastrzeżenie, że ich przedmiotem nie mogą być czynności sprzeczne z prawem lub mające na celu obejście prawa.</p> <p>5) Wątpliwości budzi również stosunek instytucji wiążących poleceń do postanowień umowy spółki (statutu) oraz KSH wymagających uzyskania zgody innych organów (np. zgromadzenia wspólników, rady nadzorczej) na dokonanie konkretnej czynności. Zasadne byłoby uregulowanie tej kwestii wprost poprzez wskazanie, że realizacja polecenia przez zarząd wyłącza / nie wyłącza obowiązku uzyskania tego typu zgód.</p> <p>6) Przyjmując założenie, że wiążące polecenia powinny dotyczyć istotnych obszarów funkcjonowania grupy spółek, w naszej ocenie należy rozważyć wprowadzenie obowiązku zasięgnięcia opinii rady nadzorczej (o ile została powołana) spółki zależnej przed podjęciem uchwały przez zarząd spółki zależnej.</p>	
759.	Art. 21 ⁵ k.s.h.	PwC Legal	<p>1) W naszej ocenie wyłączenie odpowiedzialności cywilnej i karnej członków zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz rady dyrektorów na podstawie projektowanego art. 21⁵ KSH z jednoczesnym wyłączeniem solidarnej odpowiedzialności członków zarządu za zobowiązania spółki na podstawie art. 299 KSH (w tym również na podstawie projektowanego art. 299 § 2⁵ KSH) prowadzi do istotnego ograniczenia (a w pewnych wypadkach nawet wyłączenia) odpowiedzialności członków zarządu spółek zależnych. W naszej ocenie może to skutkować nadużywaniem instytucji</p>	<p>Uwaga nieaktualna, nowa treść art. 21⁵ § 1 i 2, w kwestii spółek jednoosobowych zob. wiersz 32.</p>

			<p>wiązących poleceń i bezkarności członków organów spółek zależnych i tym samym może godzić w bezpieczeństwo obrotu gospodarczego.</p> <p>2) Ponadto, zwracamy uwagę, że w przypadku spółek jednoosobowych, które nie mogą odmówić wykonania wiążącego polecenia, członkowie zarządu wypełniając dyspozycję jakiegokolwiek przepisu przewidującego odpowiedzialność karną w związku z wykonaniem polecenia (nie tylko przepisu art. 296 kodeksu karnego) będą dowodzić, że nie popełnili czynu zabronionego powołując się na brak możliwości odmowy wykonania wiążącego polecenia.</p>	
760.	Art. 21 ⁶ Art. 21 ⁷ k.s.h.	PwC Legal	<p>W naszej ocenie nieograniczony dostęp spółki dominującej do dokumentów i informacji o spółce zależnej jest zbyt daleko idący, szczególnie w przypadku spółek, w których jest więcej niż jeden wspólnik (a zwłaszcza w spółkach publicznych). Proponujemy ograniczyć to uprawnienie do zasięgania informacji co do realizacji poleceń wydanych przez spółkę dominującą.</p> <p>To samo dotyczy zakresu uprawnień rady nadzorczej spółki dominującej.</p>	Uwaga uwzględniona, art. 21 ⁶ § 1 in fine i § 3 zd. 2.
761.	Art. 21 ⁸ k.s.h.	PwC Legal	<p>1) Proponujemy dodanie otwartego katalogu elementów, jakie powinno zawierać sprawozdanie (np. wskazanie spółki dominującej i sposobu w jaki sprawuje kontrolę, wskazanie powiązań z innymi podmiotami, informacja nie tylko o samych wiążących poleceniach, ale również statusie ich wykonania czy powodach odmowy ich wykonania).</p> <p>2) Należy również rozważyć uregulowanie przedmiotowego sprawozdania jako osobnego dokumentu. Sprawozdanie to może bowiem potencjalnie zawierać informacje poufne spółki lub grupy spółek, które przy obecnym kształcie projektu stawałyby się dostępne publicznie - sprawozdanie z działalności podlega bowiem ujawnieniu w KRS i jest powszechnie dostępne.</p> <p>3) Jednocześnie, w celu zapewnienia należytego sprawowania nadzoru nad spółką, w przypadku wprowadzenia powyższej zmiany proponujemy, aby przedmiotowe sprawozdanie podlegało</p>	Uwaga nieuwzględniona, nadregulacja. Zob. wiersz 397.

			przekazaniu przez organy zarządzające spółki zależnej organom nadzorczym tej spółki oraz spółce dominującej.	
762.	Art. 21 ¹¹ k.s.h.	PwC Legal	Proponujemy, aby instytucja przymusowego wykupu wspólników albo akcjonariuszy mniejszościowych spółki zależnej była fakultatywna (tzn. wymagała podstawy w umowie spółki / statucie), oraz aby dokonanie wykupu wymagało zgody wszystkich wspólników / akcjonariuszy. Zapewnienie takiego uprawnienia wspólnikom większościowym godzi w interesy wspólników mniejszościowych oraz pewność obrotu (w przypadku zmiany wspólnika większościowego, wspólnicy mniejszościowi mogą zostać usunięci ze spółki “z dnia na dzień”).	Uwaga nieuwzględniona, nastąpiłoby pogorszenie statusu prawnego spółki dominującej w stosunku do reżimu ogólnego z KSH, uwaga nie do zaakceptowania z perspektywy spółek dominujących.
763.	Art. 21 ¹³ k.s.h.	PwC Legal	1) Jak rozumiemy, z uwagi na treść art. 21 ¹³ § 1 KSH w zw. z art. 21 ¹² § 1 KSH, spółka dominująca odpowiada wobec wspólnika albo akcjonariusza spółki zależnej wyłącznie gdy reprezentuje bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 75% kapitału zakładowego spółki zależnej. Uważamy, że próg ten powinien być zniesiony i spółka dominująca powinna ponosić odpowiedzialność wobec wspólników albo akcjonariuszy spółki zależnej również w przypadku gdy posiada mniej niż 75% kapitału zakładowego. 2) Dodatkowo zwracamy uwagę, że projektowany art. 21 ¹³ KSH w obecnym brzmieniu może prowadzić do licznych wątpliwości praktycznych np. w związku z dwuletnim terminem na naprawienie szkody przez spółkę dominującą oraz brakiem wytycznych dot. obliczania szkody.	Uwaga uwzględniona.
764.	Art. 21 ¹⁴ k.s.h.	PwC Legal	1) Zwracamy uwagę, że przesłanka egzoneracyjna terminowego złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości zupełnie zwalnia z odpowiedzialności wobec wierzycieli zarówno zarząd spółki zależnej, jak również samą spółkę dominującą. Oznacza to m.in. że terminowe złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości pozbawi ochrony wierzycieli spółek jednoosobowych, które nie mogą odmówić wykonania wiążących poleceń, nawet jeśli miałyby to prowadzić do ich niewypłacalności. Rekomendujemy, aby przesłanka ta nie odnosiła się do zasad odpowiedzialności spółki dominującej.	Uwaga częściowo uwzględniona Wprowadzono zakaz wykonania przez jakąkolwiek spółkę polecenia, które prowadziłyby do jej niewypłacalności lub zagrożenia niewypłacalnością. Jednocześnie przepis art. 21 ¹⁴ nawiązuje koncepcyjnie do konstrukcji z art. 299 KSH, regulacja materii w uwadze 2 wychodzi poza zakres KSH stanowiąc materię KPC.

			2) Należy rozważyć umożliwienie wierzycielowi kierowania powództwa także do sądu właściwego według jego miejsca zamieszkania / siedziby. Stanowiłoby to pewne ułatwienie dochodzenia roszczeń na tym “dodatkovym” i niepożądanym przez wierzyciela etapie, spowodowanym bezskutecznością egzekucji przeciwko spółce zależnej.	
765.	Art. 21 ¹⁵ k.s.h.	PwC Legal	Proponujemy rozszerzenie odpowiedniego stosowania przepisów o grupach spółek także w odniesieniu do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej - możliwe są bowiem sytuacje, w których to takie osoby kontrolują daną grupę kapitałową (możliwość taką przewidują zresztą w pewnych sytuacjach przepisy antymonopolowe - stosownie do art. 4 pkt 1) lit. c) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, przedsiębiorcą w rozumieniu tej ustawy jest również osoba fizyczna, która posiada kontrolę, w rozumieniu pkt 4, nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji, o której mowa w art. 13).	Uwaga uwzględniona, art. 21 ¹⁵ § 1.
766.	Uwaga ogólna	PwC Legal	Proponujemy dokonanie zmian art. 116 Ordynacji podatkowej o charakterze analogicznym do projektowanych art. 21 ¹⁴ i 299 § 2 ¹ KSH. W naszej ocenie wykonanie wiążącego polecenia może mieć również wpływ na dochodzenie należności publicznoprawnych – stąd zasadne jest z jednej strony wprowadzenie w odniesieniu do nich subsydiarnej odpowiedzialności spółki dominującej, a z drugiej umożliwienie członkom zarządu uwolnienia się od odpowiedzialności w sytuacjach analogicznych jak te określone w art. 299 § 2 ¹ KSH (aktualne pozostają przy tym nasze uwagi dotyczące tego przepisu zaprezentowane wyżej).	Uwaga nieuwzględniona, wyjście poza zakres KSH a tym samym poza zakres przyjęty w ramach projektowanej regulacji prawa grupy spółek.
767.	Uwaga ogólna	PwC Legal	Proponujemy rozważenie uregulowania w projekcie także konsekwencji podatkowych wykonywania przez spółki zależne wiążących poleceń spółki dominującej, z następujących względów: 1) Potencjalny konflikt z przepisami o cenach transferowych	Uwaga nieuwzględniona Propozycja wykracza poza zamierzone ramy nowelizacji.

		<p>Projektowane rozwiązanie przewidujące możliwość wydawania przez spółki dominujące wiążących poleceń spółkom zależnym może spowodować konflikt pomiędzy regulacjami prawa handlowego a przepisami podatkowymi. Może on powstać m.in. na gruncie regulacji dotyczących cen transferowych, które nakazują dokonywać transakcji pomiędzy spółkami powiązаныmi na warunkach rynkowych (tzw. arm's length principle), tj. takich, jakie ustaliłyby podmioty niepowiązane.</p> <p>Zasada ta obowiązuje w regulacjach podatkowych wielu państw (w tym Polski) i ma swoje źródło w dokumentach międzynarodowych, m. in. w “Wytycznych Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju w sprawie cen transferowych dla przedsiębiorstw wielonarodowych i administracji podatkowych”. “Wytyczne” zostały przyjęte w lipcu 1995 r. i były kilkakrotnie modyfikowane, jednak ich podstawowe założenie w postaci obowiązku realizacji transakcji pomiędzy podmiotami powiązаныmi na zasadach rynkowych pozostało niezmienione. Na gruncie polskich przepisów zasada arm’s length znajduje odzwierciedlenie w rozdziale 1a ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowych od osób prawnych (w szczególności art. 11c ust. 1 tej ustawy) i w rozdziale 4b ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, a także w odpowiednich aktach wykonawczych.</p> <p>Działania spółki zależnej realizowane na polecenie spółki dominującej i w interesie grupy spółek mogą naruszać zasadę arm's length, zwłaszcza jeśli byłyby to działania, które nie przynoszą korzyści samej spółce zależnej, lecz tylko grupie. W takiej sytuacji realizacja wiążącego polecenia spółki dominującej mogłaby narazić spółkę zależną na ryzyko podatkowe w postaci określenia przez organ podatkowy jej dochodu w takiej wysokości, jaki zostałby osiągnięty, gdyby warunki transakcji miały charakter rynkowy.</p> <p>Konsekwencją takiego oszacowania dochodu byłaby m. in. konieczność zapłaty przez spółkę zależną dodatkowego podatku dochodowego (z odsetkami). Co więcej spółka realizując takie polecenie potencjalnie mogłaby nie móc wywiązać się z części obowiązków podatkowych, m.in. obowiązku złożenia oświadczenia</p>	
--	--	--	--

			<p>o sporządzeniu lokalnej dokumentacji cen transferowych, o którym mowa m. in. w art. 11m ust. 1 ustawy o podatku dochodowych od osób prawnych (elementem takiego oświadczenia ma pozostawać zapewnienie, że ceny transferowe transakcji kontrolowanych objętych lokalną dokumentacją cen transferowych są ustalane na warunkach, które ustaliłyby między sobą podmioty niepowiązane), co grozi odpowiedzialnością za przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe.</p> <p>2) Potencjalne problemy i wątpliwości na gruncie innych przepisów podatkowych</p> <p>Realizacja przez spółki zależne poleceń spółki dominującej może być problematyczna również na gruncie innych regulacji podatkowych, na przykład w zakresie możliwości rozpoznania przez spółkę zależną wydatków poniesionych w związku z realizacją takiego polecenia jako kosztów uzyskania przychodów, czy też prawa do odliczenia przez taką spółkę podatku naliczonego w ramach transakcji realizowanych na polecenie spółki dominującej.</p>	
768.	Art. 219 § 6 Art. 300 ⁶⁹ § 3 ¹ Art. 300 ⁷⁶ § 3 ¹ Art. 382 § 5 k.s.h.	PwC Legal	<p>Proponujemy rozważenie:</p> <p>1) pozostawienia organom nadzorczym swobody w decydowaniu o obecności kluczowego biegłego rewidenta na posiedzeniu;</p> <p>2) zobowiązania organów nadzorczych do informowania biegłego rewidenta o posiedzeniu z odpowiednim wyprzedzeniem (np. dwutygodniowym) i umożliwienia zdalnego uczestnictwa w posiedzeniu.</p> <p>Za powyższymi rozwiązaniami przemawiają względy praktyczne. Obrady organów nadzorczych wielu spółek będą się bowiem odbywać w podobnym okresie i osobiste stawiennictwo biegłego (szczególnie w spółkach z siedzibami poza dużymi miastami) może być utrudnione.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona</p> <p>W zakresie punktu pierwszego kontakt z biegłym rewidentem jest przejawem podstawowej aktywności rady nadzorczej w kluczowym obszarze. W zakresie punktu drugiego uwaga uwzględniona co do terminu informowania biegłego. W drodze wykładni należy przyjąć, że może on uczestniczyć w posiedzeniu z wykorzystaniem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.</p>
769.	Art. 220 ¹ Art. 300 ⁶⁹ § 4 ¹⁻⁴	PwC Legal	<p>1) Z uwagi na fakt, że wymóg uzyskania zgody rady nadzorczej na transakcję z podmiotem powiązany jest uzależniony od jego wprowadzenia do umowy spółki / statutu to zasadne jest również</p>	<p>Doregulowanie postulowanych kwestii może nastąpić w umowie spółki/ statucie.</p>

	Art. 384 ¹ k.s.h.		<p>umożliwienie odrębnego uregulowania w tych dokumentach zakresu informacji, które przed udzieleniem zgody powinny zostać przedstawione przez zarząd.</p> <p>2) Wobec braku definicji “transakcji” w KSH oraz projekcie, należy rozważyć jej zdefiniowanie bądź zastąpienie sformułowaniem bardziej precyzyjnym (np. “rozporządzenie prawem i zaciągnięcie zobowiązania o wartości...”, na wzór art. 230 KSH).</p>	Termin „transakcja” został już użyty na płaszczyźnie KSH choćby w art. 311 § 2 tegoż aktu normatywnego, zaś jego znaczenie w literaturze przedmiotu nie budzi kontrowersji. Poza tym szereg aktów prawnych odnoszących się do relacji gospodarczych posługuje się omawianym terminem na określenie zachowań o zrozumiałym w praktyce znaczeniu.
770.	Art. 208 ¹ Art. 376 k.s.h.	PwC Legal	Proponujemy rozważenie doprecyzowania projektowanych przepisów poprzez dodanie wzmianki w protokole o zdalnym uczestnictwie poszczególnych osób w posiedzeniu.	Uwaga nieuwzględniona Uzupełnienie o charakterze technicznym, do stosowania zgodnie z panującą w danej spółce praktyką.
771.	Art. 380 ¹ k.s.h.	PwC Legal	Użycie sformułowania “w szczególności” powoduje, że katalog zdarzeń, o których zarząd powinien informować radę nadzorczą, będzie otwarty, co w praktyce może rodzić wątpliwości. Proponujemy zastosowanie konstrukcji katalogu zamkniętego.	Uwaga nieuwzględniona Przepis zakłada określenie katalogu minimalnego, a nie wyczerpującego.
772.	Art. 221 ¹ § 3 Art. 6 Art. 389 k.s.h.	PwC Legal	Proponujemy uregulowanie rozwiązań dotyczących podejmowania uchwał nieobjętych porządkiem obrad na wzór art. 239 i 240 KSH, tzn. wprowadzenie wymogu zgody wszystkich członków organu na podjęcie uchwały nieobjętej porządkiem obrad oraz obecności wszystkich członków organu na posiedzeniu odbytym bez formalnego zwołania. Rozwiązania obecnie zaproponowane w projekcie mogą prowadzić do pomijania w pracach rad nadzorczych części ich członków, szczególnie w sytuacjach różnic zdań pomiędzy nimi.	Uwaga nieuwzględniona Uczestnictwo w posiedzeniach rady nadzorczej jest obowiązkiem członka organu, a jego wykonanie po nowelizacji KSH z 31.03.2020 zostało znacznie ułatwione.
773.	Art. 6 projektu	PwC Legal	Proponujemy rozważenie przedłużenia vacatio legis nowych rozwiązań do co najmniej 6 miesięcy. Przedłużenie vacatio legis uzasadnia szeroki zakres zmian, który będzie wymagał od adresatów regulacji odpowiedniego przygotowania, jak również fakt, że wiele spółek w pierwszym kwartale 2021 roku będzie również musiało dostosować się do innych, już uchwalonych, zmian w prawie spółek	Uwaga uwzględniona

			handlowych (dematerializacja akcji, prosta spółka akcyjna, elektroniczacja postępowań przed Krajowym Rejestrem Sądowym).	
774.	Art. 4 § 1 pkt 4 lit. d) k.s.h.	PwC Legal	<p>Proponujemy uzupełnienie projektu o wyłączenie możliwości powstania wzajemnego stosunku dominacji i zależności w przypadku, gdy członkowie zarządu jednej spółki stanowią więcej niż połowę składu zarządu drugiej spółki (art. 4 § 1 pkt 4 lit. d) KSH) w:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w grupach spółek w rozumieniu projektu, oraz - pomiędzy spółkami, w przypadku których relacja dominacji i zależności wynika z liczby posiadanych udziałów / głosów (pośrednio lub bezpośrednio). <p>Ponadto proponujemy wprowadzenie zasady, że kryterium rozstrzygającym dla oceny istnienia stosunku dominacji / zależności powinno być kryterium posiadanych udziałów.</p> <p>Uzasadnienie propozycji :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) W grupach kapitałowych często zarządy spółki dominującej (tu rozumianej jako większościowy lub jedyny wspólnik / akcjonariusz spółek grupy) mają tożsamy lub podobny skład. 2) Stosownie do art. 4 § 1 pkt 4 lit. d) KSH spółka handlowa jest spółką dominującą m.in. gdy członkowie jej zarządu stanowią więcej niż połowę członków zarządu innej spółki kapitałowej (spółki zależnej) albo spółdzielni (spółdzielni zależnej). 3) Przepisy KSH regulujące sposób ustalania, która ze spółek jest podmiotem dominującym w przypadku spełniania przez nie na raz kilku przesłanek z art. 4 § 1 pkt 4 KSH (art. 4 § 3 - 4 KSH) odnoszą się wyłącznie do sytuacji, w której w dwie spółki wzajemnie dysponują większością głosów na zgromadzeniach wspólników / walnych zgromadzeniach (zgodnie z art. 4 § 1 pkt 4 lit. a) KSH). 4) W innych wypadkach spółki uznaje się za wzajemnie dominujące i zależne (art. 4 § 5 KSH). 5) W efekcie, w świetle obecnej regulacji, może dochodzić do sytuacji, w których spółki de facto zależne (z uwagi na liczbę głosów, jakie na ich zgromadzeniach ma spółka dominująca), nie 	Uwaga nieuwzględniona, problem ten reguluje art. 4 § 3 KSH.

			<p>posiadające większości głosów na zgromadzeniach swoich spółek dominujących, są jednocześnie spółkami dominującymi wobec swojego głównego wspólnika ("spółki-matki"), z uwagi na tożsamość lub podobieństwo składu ich zarządu.</p> <p>6) Powyższe rodzi pewne trudności praktyczne dla grup spółek, np. jeżeli istnieje potrzeba podwyższenia kapitału zakładowego zależnej (z uwagi na kryterium większości głosów, "Spółka A") spółki z ograniczoną odpowiedzialnością o zarządzie tożsamym z zarządem jej spółki dominującej ("Spółka B") to stosownie do powyższych regulacji, Spółki A i B są wobec siebie wzajemnie zależne i dominujące. W przypadku podwyższenia kapitału zakładowego Spółki A, udziały w podwyższonym kapitale zakładowym objąć powinna Spółka B. Ze względu na wzajemną relację dominacji i zależności nie jest to jednak możliwe - doszłoby bowiem wówczas do objęcia przez spółkę zależną (Spółkę B), udziałów w spółce dominującej (Spółce A) co jest wprost zakazane na podstawie art. 200 § 1 zd. 2 KSH.</p>	
775.	Uwaga ogólna	Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych	<p>Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych niniejszym chce wyrazić stanowczy sprzeciw wobec zaproponowanego przez Ministerstwo Aktywów Państwowych projektu Ustawy o zmianie ustawy - Kodeks spółek handlowych. Swój stanowczy sprzeciw Stowarzyszenie adresuje w szczególności w zakresie zaimplementowanego w projekcie rozwiązania, zgodnie z którym spółka dominująca będzie mogła wydawać spółce zależnej należącej do grupy spółek, wiążące polecenie dotyczące prowadzenia spraw tej spółki. W ocenie Stowarzyszenia zaproponowane przez Ministerstwo Aktywów Państwowych rozwiązanie zagraża interesowi rynku kapitałowego, interesowi akcjonariuszy mniejszościowych spółek kapitałowych, interesowi wierzycieli takich spółek oraz pozostałym jej interesariuszom, a także może zagrażać rozwojowi gospodarki, w tym może również zamykać spółkom zależnym wchodzącym w struktury grup kapitałowych możliwość finansowania działalności ze środków pozyskiwanych od inwestorów, od banków, czy też obligatariuszy.</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>W projekcie wykluczono możliwość bycia przez spółkę publiczną spółką zależną w grupie spółek.</p>

		<p>Choć w projektowanych przepisach przewidziane zostały w zależności od określonej sytuacji udziałowej, rozwiązania umożliwiające odmowę wykonania wiążącego polecenia przez władze danej spółki, czy też podjęto się próby wdrożenia narzędzi, które miałyby chronić interesy wierzycieli i akcjonariuszy mniejszościowych w określonych przypadkach, to jednak w praktyce żadne ze wskazanych w projekcie ustawy rozwiązań zabezpieczających interesariuszy spółek zależnych, nie zabezpiecza ich w praktyce przed zwiększonym ryzykiem poniesienia istotnej szkody w przypadku wykonania przez zarząd takiej spółki wiążącego polecenia w interesie spółki dominującej.</p> <p>Ponadto projekt przedstawiony przez Ministerstwo Aktywów Państwowych zakłada zwolnienie z odpowiedzialności osób, które przyczynią się do wyrządzenia takiej szkody, a więc władz podmiotów, które wykonały wiążące polecenie spółki dominującej. Buduje się w ten sposób niejako patologiczny system ochronny zabezpieczający władze takich spółek przed działaniami realizowanymi na szkodę ich akcjonariuszy mniejszościowych, na szkodę samych spółek i ich wierzycieli oraz pozostałych interesariuszy. W ten sposób tworzy się z kolei pewnego rodzaju precedens prawny stanowiący zachętę do tworzenia struktur holdingowych, celem realizacji w spółkach zależnych działań mogących krzywdzić zarówno wierzycieli tych spółek, jak i ich akcjonariuszy mniejszościowych, a być może nawet działań przestępczych. Zauważamy jednocześnie z niekrytym zdziwieniem, że jest to precedens pozwalający krzywdzić interesariuszy takich spółek w myśl litery obowiązującego „prawa”, bo precedens ten ma być ukonstytuowany przez „regulacje prawne” w postaci Kodeksu spółek handlowych. Jest to zatem propozycja odbiegająca od wszelkich zasad logiki, grożąca ryzykiem tworzenia się w Polsce licznych spółek zależnych w ramach grup holdingowych, na które będzie można przerzucać wszystkie trudne i sprzeczne z logiką biznesową decyzje, również takie, których skutkiem będzie pokrzywdzenie niemal wszystkich interesariuszy przy</p>	
--	--	---	--

		<p>jednoczesnym zwolnieniu z odpowiedzialności za takie decyzje władz tych spółek.</p> <p>Zarządy podmiotów zależnych zawsze powinny mieć możliwość odmowy wykonania poleceń spółki dominującej, a na pewno wtedy, gdy istnieje ryzyko wyrządzenia jakiegokolwiek szkody tej spółce, a więc w praktyce wszystkim jej interesariuszom. Z pewnością jednak osoby odpowiedzialne za takie decyzje nie powinny być zwolnione z odpowiedzialności za świadome decyzje, które przyczynią się do wyrządzenia danej spółce istotnej szkody, wpływającej zarówno na wartość udziałów w takiej spółce, jak i na możliwość regulowania zobowiązań wobec wierzycieli i kontrahentów.</p> <p>Dodatkowo podkreślić należy, że wspomniany problem staje się jeszcze bardziej donośny w sytuacji, gdy realizacja wiążących poleceń dotyczy spółki publicznej. Z jednej strony bowiem akcjonariusze mniejszościowi tych spółek dysponują dedykowanym, ustawowym zestawem narzędzi wynikających z obowiązujących przepisów prawa, których celem jest ich ochrona, a z drugiej strony proponuje się obecnie rozwiązania prawne, których natura z góry zakłada możliwość wyrządzenia im krzywdy przy zapewnieniu „parasola ochronnego” osobom, które doprowadzą do tej krzywdy, a jednocześnie przy braku wdrożenia wystarczających narzędzi zapewniających naprawę szkód wyrządzonych akcjonariuszom mniejszościowym. Pomijając nawet sytuację gdzie tych akcjonariuszy są setki, bądź tysiące, to w praktyce godzi to w interes akcjonariuszy mniejszościowych nawet jeśli jest ich kilkunastu, bądź tylko jeden i również w przypadku gdy dany podmiot nie jest spółką publiczną.</p> <p>W projektowanych przepisach zaproponowano oczywiście rozwiązania, które mają dawać interesariuszom spółki zależnej możliwość dochodzenia swoich praw. Niemniej jednak mając na uwadze nieefektywność funkcjonowania polskiego wymiaru sprawiedliwości, nierzadko brak wiedzy i doświadczenia sędziów i</p>	
--	--	--	--

		<p>prokuratorów niezbędnej do rozstrzygnięcia złożonych spraw gospodarczych, a w szczególności też spraw dotyczących rynku kapitałowego, a także mając na uwadze przewlekłość postępowań, czy też koszty związane z takimi postępowaniami, można uznać, że zaproponowane rozwiązania, które mają zabezpieczać mniejszościowych akcjonariuszy tych spółek i wierzycieli są w praktyce iluzoryczne. W rzeczywistości może się bowiem okazać, że albo nigdy nie zostaną zadośćuczynione wyrządzone im szkody, albo nastąpi to po wielu latach. Z kolei w licznych przypadkach najmniejszych akcjonariuszy i najmniejszych wierzycieli po prostu nie będzie stać na to, aby mogli podjąć działania przed sądem w celu ochrony swoich praw i interesów.</p> <p>Mając na uwadze jak negatywny wpływ może mieć proponowana ustawa również na rozwój spółek publicznych wchodzących w skład struktur grup kapitałowych, a jednocześnie mając na uwadze wdrażaną przez Ministerstwo Finansów Strategię Rozwoju Rynku Kapitałowego, można jednoznacznie stwierdzić, że proponowane obecnie rozwiązania w sposób jednoznaczny stoją w sprzeczności do ogłoszonych w tym dokumencie założeń. Planem tej strategii była poprawa ochrony i bezpieczeństwa akcjonariuszy mniejszościowych i inwestorów. Tymczasem obecnie zaproponowane i opiniowane przez Stowarzyszenie rozwiązanie jest nie dość, że szkodliwe dla rynku kapitałowego, to przede wszystkim uderza w interes akcjonariuszy mniejszościowych istotnie obniżając poziom ich ochrony.</p> <p>Mając na względzie wyartykułowane powyżej argumenty, Stowarzyszenie jest stanowczo krytyczne i jednocześnie przeciwne wobec proponowanych w projekcie rozwiązań dotyczących formalnego konstytuowania w przepisach prawa instytucji wiążącego polecenia. Oczekujemy całkowitej rezygnacji z umieszczania w przepisach uprawnienia do działania na szkodę spółek w majestacie „prawa”. Jednocześnie z uwagi na setki tysięcy akcjonariuszy mniejszościowych uczestniczących w obrocie na</p>	
--	--	--	--

		<p>rynku publicznym, bezwzględnie oczekujemy wyłączenia spółek publicznych ze stosowania wobec nich tak groźnych z punktu widzenia biznesowego i jednocześnie interesów akcjonariuszy mniejszościowych przepisów. W ocenie Stowarzyszenie sama istota tworzenia prawa, które z natury ma lub może działać na szkodę określonych uczestników rynku, w tym wierzycieli, czy akcjonariuszy mniejszościowych tych spółek, jest absolutnie niedopuszczalna.</p> <p>Podkreślić przy tym należy, że nie po to akcjonariusze mniejszościowi powierzają spółkom kapitał na ich rozwój, aby obawiać się i zastanawiać, czy ich akcjonariusz dominujący wyda jej zarządowi polecenie wiążące, którego wykonanie będzie szkodzić akcjonariuszom mniejszościowym spółki zależnej. Wprowadzenie tego typu regulacji nie dość, że uderza w interesariuszy spółek, w tym akcjonariuszy mniejszościowych, to dodatkowo istotnie ograniczy w przyszłości możliwość pozyskania kapitału przez podmioty działające w ramach struktur grup kapitałowych. Trudno będzie bowiem oczekiwać, aby inwestorzy finansowali rozwój podmiotów, których zarządy dzięki narzędziom przewidzianym w projektowanych przepisach Kodeksu spółek handlowych, miałyby możliwość działania na ich szkodę nie ponosząc przy tym odpowiedzialności za wyrządzone szkody. Nie trudno przewidzieć, że również potencjalnie banki, czy kontrahenci mogą rezygnować z finansowania takich podmiotów, w sytuacji gdy przepisy zakładają i dopuszczają w sposób prawnie ukonstytuowany możliwość wyrządzenia im szkody. To z kolei może istotnie wpływać na rozwój bardzo wielu firm w Polsce, w tym spółek publicznych działających w ramach grup kapitałowych, a pośrednio może uderzać to w interes krajowej gospodarki.</p> <p>Niedopuszczalne jest by przepisy dbały o odsunięcie odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez menadżera, a nie dbały w wystarczającym stopniu o tych wszystkich którym szkody zostaną wyrządzone. Proponowane rozwiązanie</p>	
--	--	--	--

			<p>dotyczące wiążącego wykonywania poleceń jest sprzeczna z logiką, zasadami współzycia społecznego, zasadami uczciwości kupieckiej i relacji biznesowych i zachęca ono do nadużyć i potencjalnych przestępstw realizowanych w ramach struktur grup kapitałowych przy wykorzystaniu spółek zależnych. Rozwiązania te zachęcają również do działań na szkodę akcjonariuszy mniejszościowych, wierzycieli takich spółek i pozostałych ich interesariuszy.</p> <p>Mając to na uwadze Stowarzyszenie stanowczo sprzeciwia się proponowanym rozwiązaniom i oczekuje niezwłocznego wycofania się Ministerstwa Aktywów Państwowych z proponowanego projektu dotyczącego instytucji wiążącego polecenia.</p>	
776.	Art. 4 § 1 pkt 5 ¹ k.s.h.	WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.k.	<p>Obecne brzmienie: grupa spółek – spółkę dominującą i spółkę lub spółki od niej zależne, kierujące się – zgodnie z umową albo statutem każdej spółki zależnej – wspólną strategią gospodarczą (interes grupy spółek), umożliwiającą spółce dominującej sprawowanie jednolitego kierownictwa nad spółką albo spółkami zależnymi.</p> <p>Proponowana zmiana: grupa spółek – spółkę dominującą i spółkę lub spółki od niej zależne, kierujące się – zgodnie z umową albo statutem spółki dominującej i każdej spółki zależnej – wspólną strategią gospodarczą, której zasady zostaną określone w porozumieniu zawartym między spółkami wchodzącymi w skład grupy spółek (interes grupy spółek), umożliwiającą spółce dominującej sprawowanie jednolitego kierownictwa nad spółką albo spółkami zależnymi.</p> <p>Uzasadnienie: Ze względu na tajemnice przedsiębiorstwa, spółki będą dążyć do jak najbardziej ogólnego sformułowania wspólnej strategii gospodarczej. Szczegółowe warunki tej współpracy powinny być zatem uregulowane w porozumieniach zawieranych między spółkami wchodzącymi w skład grupy. Jednocześnie wskazujemy, że w celu uniknięcia wątpliwości co interpretacji definicji „wspólnego celu gospodarczego” i związanego z nim obowiązku wykonania wiążących poleceń w relacji spółka</p>	Uwaga polemiczna, doprecyzowania art. 4 § 1 pkt 5 ¹ powinny znaleźć zastosowanie w dobrych praktykach albo normach wewnątrz korporacyjnych (soft law).

			<p>dominująca – spółka zależna, strategia gospodarcza powinna zostać uwzględniona również w umowie spółki/statucie spółki dominującej.</p> <p>Zobowiązanie wszystkich spółek wchodzących w skład grupy do podpisania dodatkowego dokumentu (porozumienia), na podstawie którego zostaną w sposób precyzyjny i nie budzący wątpliwości określone cele, interesy i kryteria gospodarcze, którymi kierować ma się grupa spółek, dzięki czemu członkowie zarządu spółek dominujących nie będą mieć wątpliwości co do zakresu i zasadności wydawania, a członkowie spółek zależnych - co do zasadności wykonywania wiążących poleceń spółki dominującej.</p> <p>Powyższe pozwoli również na uniknięcie dowolnego definiowania interesu grupy spółek, jako klauzuli generalnej, w (szczególności w sprawach ad hoc) i związanych z tym nadużyć, za które członkowie zarządu spółki zależnej mogą ponosić odpowiedzialność odszkodowawczą.</p>	
777.	Art. 21 ¹ §1 k.s.h.	WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.k.	<p>Obecne brzmienie: Spółka dominująca oraz spółka zależna, uczestnicząca w grupie spółek, obok interesu spółki kieruje się interesem grupy spółek, o ile nie narusza to uzasadnionego interesu wierzycieli i mniejszościowych wspólników albo akcjonariuszy spółki zależnej.</p> <p>Proponowana zmiana: Spółka dominująca oraz spółka zależna, uczestnicząca w grupie spółek, obok interesu danej spółki kieruje się interesem grupy spółek, o ile nie narusza to uzasadnionego interesu wierzycieli i mniejszościowych wspólników albo akcjonariuszy spółki zależnej.</p> <p>Uzasadnienie: Zmiana redakcyjna odnosząca się do interesu każdej spółki wchodzącej w skład grupy spółek.</p>	Uwaga uwzględniona.
778.	Art. 21 ¹ §2 k.s.h.	WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.k.	Obecne brzmienie: Spółka dominująca i spółka zależna ujawnia w rejestrze swoje uczestnictwo w grupie spółek. Przepisów art. 21 ² – art. 21 ⁷ oraz art. 21 ¹¹ – art. 21 ¹² nie stosuje się przed dokonaniem wpisu w stosunku do spółki, która nie wykonała obowiązku	Zmiana redakcyjna nieuwzględniona, nadregulacja.

			<p>wskazanego w zdaniu pierwszym. Ujawnienie uczestnictwa następuje przez wpisanie wzmianki do rejestru.</p> <p>Proponowana zmiana: Każda ze spółek wchodzących w skład grupy spółek samodzielnie ujawnia w rejestrze swoje uczestnictwo w grupie spółek. Przepisów art. 21² – art. 21⁷ oraz art. 21¹¹ – art. 21¹² nie stosuje się przed dokonaniem wpisu w stosunku do spółki, która nie wykonała obowiązku wskazanego w zdaniu pierwszym. Ujawnienie uczestnictwa następuje przez wpisanie wzmianki do rejestru.</p> <p>Uzasadnienie: Zmiana redakcyjna przewidująca, że każda ze spółek wchodzących w skład grupy spółek dokonuje stosownego zawiadomienia.</p>	
779.	Art. 21 ¹ § 2 k.s.h.	WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.k.	<p>Wymóg ujawnienia uczestnictwa w grupie spółek w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego może zostać spełniony jedynie przez spółki posiadające siedzibę w Polsce, ponieważ tylko takie podmioty podlegają wpisowi do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego i mogą zgłaszać wnioski o wpisanie wzmianek do przedmiotowego rejestru. W praktyce status spółki dominującej często posiadać będzie spółka z siedzibą za granicą, podlegająca rejestracji w odpowiednim rejestrze państwa trzeciego. Proponowane brzmienie art. 21¹ § 2 proj. KSH budzi wątpliwości w zakresie tego jakie warunki musi spełnić spółka dominująca posiadająca siedzibę za granicą, by można było stosować względem niej przepisy art. 21² – art. 21⁷ oraz art. 21¹¹ – art. 21¹² proj. KSH (skoro w praktyce nie jest możliwe spełnienie przez taką spółkę obowiązku ujawnienia uczestnictwa w grupie w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego).</p>	Uwaga uwzględniona, art. 21 ¹ § 3 zd. 2.
780.	Art. 21 ³ §3 pkt 4) k.s.h.	WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.k.	Zmiana redakcyjna: uzasadnienia – jeżeli uchwała dotyczy odmowy wykonania polecenia spółki dominującej.	Uwaga nieaktualna.
781.	Art. 21 ³ §1 k.s.h.	WKB Wierciński,	Obecne brzmienie: Wykonanie polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21 ² § 1, przez spółkę zależną należącą do grupy	Uwaga uwzględniona, zob. wiersz 32.

		Kwieciński, Baehr sp.k.	wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej. Proponowana zmiana: Skreślony. Uzasadnienie: Spółka jednoosobowa winna mieć możliwość odmowy wykonania polecenia spółki dominującej w sytuacjach opisanych w art. 21 ⁴ §2 KSH.	
782.	Art. 21 ⁴ §2 k.s.h.	WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.k.	Obecne brzmienie: Spółka zależna należąca do grupy spółek, w której spółka dominująca bezpośrednio lub pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego może odmówić wykonania wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21 ² § 1, tylko wtedy, gdy wykonanie polecenia doprowadzi do niewypłacalności tej spółki albo do zagrożenia niewypłacalnością. Przepisu art. 21 ³ § 2 nie stosuje się. Proponowana zmiana: Spółka zależna należąca do grupy spółek może odmówić wykonania wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 21 ² § 1, tylko wtedy, gdy wykonanie polecenia doprowadzi do niewypłacalności tej spółki albo do zagrożenia niewypłacalnością. Przepisu art. 21 ³ § 2 nie stosuje się. Uzasadnienie: Wykreślenie wymagań, aby spółka dominująca posiadała co najmniej 75% kapitału zakładowego spółki zależnej jest pochodną wprowadzenia możliwości odmowy przez każdą ze spółek zależnych możliwości odmowy wykonania polecenia jeżeli wykonanie polecenia doprowadzi do niewypłacalności tej spółki albo do zagrożenia niewypłacalnością.	Uwaga uwzględniona, zob. wiersz 78.
783.	Art. 21 ⁴ §3 k.s.h.	WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.k.	Obecne brzmienie: Spółka zależna, należąca do grupy spółek, inna niż wskazana w § 1 i 2 odmawia wykonania polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21 ² § 1, jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że jest ono sprzeczne z interesem tej spółki i wyrządzi jej szkodę, która nie będzie naprawiona przez spółkę dominującą lub inną spółkę zależną należąca do grupy spółek w okresie najbliższych dwóch lat, licząc od dnia, w którym nastąpi	Uwaga nieuwzględniona, zwłaszcza wobec nowej treści art. 21 ¹⁰ § 4, która chroni interesy wspólników mniejszościowych.

			<p>zdarzenie wyrządzające szkodę oraz jeżeli ta niekorzystna okoliczność stanowi zagrożenie dla dalszej egzystencji spółki zależnej. Umowa albo statut spółki zależnej mogą przewidywać surowsze wymogi odmowy wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej.</p> <p>Proponowana zmiana: Spółka zależna, należąca do grupy spółek, inna niż wskazana w § 1 i 2 odmawia wykonania polecenia spółki dominującej, o którym mowa w art. 21² § 1, jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że jest ono sprzeczne z interesem tej spółki i wyrządzi jej szkodę, która nie będzie naprawiona przez spółkę dominującą lub inną spółkę zależną należącą do grupy spółek w okresie najbliższych dwóch lat, licząc od dnia, w którym nastąpi zdarzenie wyrządzające szkodę oraz jeżeli ta niekorzystna okoliczność stanowi zagrożenie dla dalszej egzystencji spółki zależnej.</p> <p>Uzasadnienie: Wykreślenie ostatniego zdania związane jest z odrzuceniem możliwości kształtowania jeszcze surowszych wymagań dot. odmowy wykonania polecenia – w naszej ocenie powyższe rozwiązanie w praktyce będzie powodowało, że prawo odmowy wykonania polecenia będzie iluzoryczne, a tym samym mogące w sposób bezpośredni prowadzić do niewypłacalności lub upadłości spółki zależnej w ramach wykonywanych poleceń spółki dominującej.</p>	
784.	Art. 21 ⁴ §4 k.s.h.	WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.k.	<p>Obecne brzmienie: Art. 21⁴ § 4. Odmowa wykonania polecenia spółki dominującej, o którym mowa w § 2 i 3 wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej, podjętej w postaci pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej. Uchwała zawiera uzasadnienie.</p> <p>Proponowana zmiana: Art. 21⁴ § 4. Odmowa wykonania polecenia spółki dominującej, o którym mowa w § 2 i 3 wymaga uprzedniej uchwały zarządu albo rady dyrektorów spółki zależnej.</p>	Uwaga o charakterze polemicznym.

			<p>Uzasadnienie: Uzasadnienie Projektu nie wskazuje powodów, dla których forma uchwały zarządu spółki zależnej w sprawie odmowy wykonania polecenia spółki dominującej powinna być uregulowana w sposób odbiegający od ogólnych zasad (które w odniesieniu do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółek akcyjnych przewidują odpowiednio nowo projektowany art. 208¹ proj. KSH oraz proponowana nowa treść art. 376 proj. KSH). W naszej ocenie, forma ta powinna być ujęta w Kodeksie spółek handlowych w sposób jednolity i nie widzimy okoliczności uzasadniających konieczność odejścia od ogólnych reguł w odniesieniu do uchwał zarządu spółki zależnej w sprawie odmowy wykonania polecenia spółki dominującej. Wykreślenie ostatniego zdania jest pochodną propozycji zmiany art. 21³ §3 KSH opisanej powyżej.</p>	
785.	Art. 21 ⁵ § 1 k.s.h.	WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.k.	<p>Zgodnie z treścią Uzasadnienia do Projektu, art. 21⁵ § 1 proj. KSH wyklucza odpowiedzialność cywilną oraz karną członków organów menedżerskich spółki zależnej w sytuacji:</p> <p>a) po pierwsze – wykonania przez spółkę zależną wiążącego polecenia spółki dominującej, kiedy spełnione są jego przesłanki merytoryczne (pozytywne) oraz formalne (art. 21³ proj. KSH),</p> <p>b) po drugie – odmowy wykonania tego polecenia, kiedy zastosowanie znajdują jego przesłanki merytoryczne (negatywne) oraz formalne (art. 21⁴ § 2-4 proj. KSH). W kontekście powyższego, zwracamy uwagę, iż zgodnie z art. 21⁴ § 2 proj. KSH spółka zależna należąca do grupy spółek, w której spółka dominująca bezpośrednio lub pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego może odmówić wykonania wiążącego polecenia spółki dominującej, tylko wtedy, gdy wykonanie polecenia doprowadzi do niewypłacalności tej spółki albo do zagrożenia niewypłacalnością. Zatem przepis ten statuuje uprawnienie danej spółki zależnej do odmowy wykonania polecenia (nie obowiązek). Może więc dojść do sytuacji, w której spółka zależna, w której spółka dominująca bezpośrednio lub pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego, zdecyduje się wykonać dane polecenie i doprowadzi w ten sposób do swojej niewypłacalności lub stanu zagrożenia</p>	Uwaga zdezaktualizowała się

			<p>niewypłacalnością. Przy czym zachowa jednocześnie wszystkie wymogi formalne wykonania polecenia określone w art. 21³ § 1, § 3, oraz § 4 proj. KSH (przesłanki merytoryczne wykonania polecenia określone w art. 21³ § 2 proj. KSH są wyłączone odniesieniu do omawianych spółek - art. 21⁴ § 2 proj. KSH). W konsekwencji, opierając się na literalnym brzmieniu art. 21⁵ § 1 proj. KSH można dojść do wniosku, że w takiej sytuacji zarząd danej spółki zależnej będzie zwolniony z odpowiedzialności cywilnej i karnej na podstawie art. 21⁵ § 1 proj. KSH (ponieważ wykonał polecenie zgodnie z obowiązującymi go zasadami wskazanymi w art. 21³ proj. KSH). Taka konkluzja, choć uprawniona z punktu widzenia wykładni literalnej, wydaje się nieuzasadniona z perspektywy celowościowej: zarząd spółki zależnej, który zdecydował się wykonać polecenie spółki dominującej, które doprowadziło spółkę zależną do niewypłacalności lub stanu zagrożenia niewypłacalnością (pomimo iż miał możliwość odmowy jego wykonania), nie powinien być zwolniony z odpowiedzialności cywilnej wobec tej spółki.</p>	
786.	Art. 21 ⁶ § 1 i 2 k.s.h.	WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.k.	<p>Obecne brzmienie: Art. 21⁶ § 1. Spółka dominująca może w każdym czasie przeglądać księgi i dokumenty oraz żądać udzielenia informacji od spółki zależnej należącej do grupy spółek. § 2. Przepisów art. 212 § 2 i 3, art. 213 § 3, art. 300⁹⁷ § 1, art. 428 § 2, 3 oraz 5-7 nie stosuje się. W razie odmowy ujawnienia informacji przepisy art. 212 § 4 i art. 429 stosuje się odpowiednio.</p> <p>Proponowana zmiana: Art. 21⁶ § 1. Spółka dominująca może w każdym czasie przeglądać księgi i dokumenty oraz żądać udzielenia informacji od spółki zależnej należącej do grupy spółek. § 2. Przepisów art. 212 § 2 i 3, art. 213 § 3, art. 300⁹⁷ § 1, art. 428 § 2, 3 oraz 5-7 nie stosuje się. W razie odmowy udzielenia dostępu do ksiąg i dokumentów lub w razie odmowy ujawnienia informacji przepisy art. 212 § 4 i art. 429 stosuje się odpowiednio.</p> <p>Uzasadnienie: Zakładamy, że intencją ustawodawcy było, aby w przypadku uniemożliwienia spółce dominującej wykonania uprawnień określonych w art. 21⁶ § 1 proj. KSH, mogła ona</p>	Uwaga słuszna, ale wydaje się że kwestia ta nie powinna ulegać wątpliwości wobec „odpowiedniego” stosowania.

			skorzystać z trybu sądowego zobowiązania zarządu spółki zależnej do dokonania danych czynności, przewidzianego w art. 212 § 4 i art. 429 KSH. Proponowana przez nas zmiana ma na celu doprecyzowanie, że spółka dominująca może zastosować tryb określony w art. 212 § 4 i art. 429 KSH także w przypadku odmowy udzielenia dostępu do ksiąg i dokumentów (a nie tylko w przypadku odmowy ujawnienia informacji).	
787.	Art. 21 ⁹ § 2 k.s.h.	WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.k.	<p>Obecne brzmienie: § 2. Umowa albo statut spółki zależnej należącej do grupy spółek może przewidywać ograniczenie zakresu badania, o którym mowa w § 1 tylko do tej spółki oraz jej stosunków z pozostałymi spółkami należącymi do grupy spółek.</p> <p>Proponowana zmiana: Wykreślone</p> <p>Uzasadnienie: W naszej ocenie wprowadzenie ograniczenia w umowie spółki zakresu badania niekorzystnie wpłynie na sytuację wierzycieli spółki zależnej.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Projekt stanowi próbę wywarzenia, różnych, niekiedy sprzecznych interesów.</p>
788.	Art. 21 ¹¹ §2 k.s.h.	WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.k.	<p>Obecne brzmienie: § 2. Umowa albo statut spółki dominującej i spółki zależnej mogą przewidywać, że prawo, o którym mowa w § 1, przysługuje spółce dominującej, która bezpośrednio bądź pośrednio reprezentuje w spółce zależnej uczestniczącej w grupie spółek mniej niż 90% kapitału zakładowego takiej spółki, lecz nie mniej niż 75% tego kapitału.</p> <p>Proponowana zmiana: Wykreślony.</p> <p>Uzasadnienie: W naszej ocenie próg 90% do możliwości żądania wykupienia udziałowców/akcjonariuszy w spółce zależnej jest wystarczający.</p>	Uwaga polemiczna.
789.	Art. 21 ¹² § 1 k.s.h.	WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.k.	<p>Obecne brzmienie: Jeżeli wykonanie wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 212 § 1, doprowadziło do niewypłacalności spółki zależnej należącej do grupy spółek, w której spółka dominująca bezpośrednio bądź pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego takiej spółki, spółka dominująca odpowiada wobec spółki zależnej za wyrządzoną jej szkodę, chyba że nie ponosi winy.</p>	Uwaga uwzględniona.

			<p>Umowa albo statut jednoosobowej spółki zależnej należącej do grupy spółek może wyłączyć odpowiedzialność, o której mowa w zdaniu pierwszym.</p> <p>Proponowana zmiana: Jeżeli wykonanie wiążącego polecenia, o którym mowa w art. 212 § 1, doprowadziło do niewypłacalności spółki zależnej należącej do grupy spółek, w której spółka dominująca bezpośrednio bądź pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego takiej spółki, spółka dominująca odpowiada wobec spółki zależnej za wyrządzoną jej szkodę, chyba że nie ponosi winy.</p> <p>Uzasadnienie: W naszej ocenie pozostawienie zdania drugiego spowoduje, że spółka jednoosobowa nie będzie miała możliwości pociągnięcia spółki dominującej od odpowiedzialności z tytułu powstałej niewypłacalności. Spółka dominująca posiadająca co najmniej 75% kapitału zakładowego z reguły kształtuje treść umowy spółki zależnej, a tym samym miałaby kontrolę nad uregulowaniem kwestii własnej odpowiedzialności.</p>	
790.	Art. 21 ¹⁶ k.s.h.	WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.k.	<p>Proponowana zmiana: Przepisy ustawy o grupach spółek nie mają zastosowania do spółki zależnej w likwidacji.</p> <p>Uzasadnienie: Rekomendujemy wyłączenie zastosowania przepisów Działu IV do spółek zależnych wchodzących w skład grupy spółek, które zostały postawione w stan likwidacji. Powyższe wynika z faktu, iż celem spółki w likwidacji jest już wyłącznie zakończenie prowadzonych spraw, spieniężenie posiadanego majątku i uregulowanie zobowiązań, a nie działanie we wspólnym interesie grupy, do której przynależą. Powyższe uzasadnione jest również faktem, iż likwidator spółki zobowiązany jest do ściągnięcia wierzytelności spółki, a nie do podejmowania decyzji, które mogą ją narazić na potencjalną szkodę.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Jej uwzględnienie mogłoby negatywnie wpływać na przeprowadzanie likwidacji. Jednocześnie czynności likwidatora i to w jaki sposób korzysta z narzędzi przewidzianych w prawie grup spółek są ograniczone zakresem zadań likwidacji.</p>
791.	Art. 228 k.s.h.	WKB Wierciński,	Obecne brzmienie: Uchylony.	Uwaga uwzględniona

		Kwieciński, Baehr sp.k.	<p>Proponowana zmiana: Uchwały wspólników, poza innymi sprawami wymienionymi w niniejszym dziale lub umowie spółki, wymaga:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium członkom organów spółki z wykonania przez nich obowiązków; 2) postanowienie dotyczące roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru; 3) zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego; 4) nabycie i zbycie nieruchomości, użytkownika wieczystego lub udziału w nieruchomości, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej; 5) zwrot dopłat. <p>Uzasadnienie: W naszej ocenie usunięcia powyższego katalogu uchwał wymagających zgody Zgromadzenia Wspólników jest niezasadne, uchyleniu powinien podlegać wyłącznie pkt 6 niniejszego artykułu wobec uchylenia art. 7 KSH (tak jak ma to miejsce w proponowanym art. 393 KSH).</p>	
792.	Art. 231 § 4 ¹ k.s.h.	WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.k.	<p>Obecne brzmienie: Na żądanie zgłoszone zarządowi począwszy od dnia zwołania zwyczajnego zgromadzenia wspólników, odpisy sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego, sprawozdania rady nadzorczej oraz sprawozdania z badania są wydawane wspólnikom niezwłocznie, nie później niż cztery dni przed wyznaczonym terminem tego zgromadzenia wspólników. Jeżeli wspólnik wyrazi zgodę, wydanie dokumentów może nastąpić w postaci elektronicznej.</p> <p>Proponowana zmiana: Uchylony.</p> <p>Uzasadnienie: Powyższe postanowienie stanowi powtórzenie brzmienia artykułu 68 ustawy o rachunkowości, który zakłada, że spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, towarzystwa ubezpieczeń</p>	<p>Uwaga niezasadna.</p> <p>Proponowany przepis został utrzymany, lecz podczas prac projektowych zmodyfikowano jego treść.</p>

			wzajemnych, towarzystwa reasekuracji wzajemnej, spółki akcyjne oraz spółdzielnie są obowiązane do udostępnienia wspólnikom, akcjonariuszom lub członkom rocznego sprawozdania finansowego i sprawozdania z działalności jednostki, a jeżeli sprawozdanie finansowe podlega obowiązkowi badania - także sprawozdania z badania - najpóźniej na 15 dni przed zgromadzeniem wspólników, walnym zgromadzeniem akcjonariuszy lub walnym zgromadzeniem członków albo przedstawicieli członków spółdzielni. Spółka akcyjna udostępnia ponadto akcjonariuszom sprawozdanie rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej albo organu administrującego.	
793.	Art. 293 § 3 k.s.h.	WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.k.	<p>Obecne brzmienie: Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz likwidator nie narusza obowiązku dołożenia należytej staranności jeżeli postępując w sposób lojalny wobec spółki, działa w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego, w tym na podstawie informacji, analiz i opinii, które powinny być w danych okolicznościach uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny.</p> <p>Proponowana zmiana: Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz nie narusza obowiązku dołożenia należytej staranności jeżeli postępując w sposób lojalny wobec spółki, działa w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego, w tym na podstawie informacji, analiz i opinii, opatrzonej datą pewną, które powinny być w danych okolicznościach uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny.</p> <p>Uzasadnienie: Uzależnienie spełniania przesłanki wyłączającej odpowiedzialność członków organów w sytuacji działania na podstawie informacji, analiz i opinii może prowadzić do licznych nadużyć. Rekomenduje się aby analizy/opinie takie były opatrzone datą pewną, dzięki czemu nie będzie wątpliwości co do daty ich sporządzenia. Jednocześnie, w związku z uwagą z pkt 2 powyżej, rekomendujemy usunięcie osoby likwidatora z ww. przepisu.</p>	Wprowadzenie obowiązku sporządzania analiz i opinii z datą pewną jest nadmiernym formalizmem, niweczącym cel regulacji.
794.	Art. 380 ¹ §5 k.s.h.	WKB Wierciński,	Obecne brzmienie: Statut może wyłączać albo ograniczać obowiązki informacyjne określone w § 1 lub 2.	Uwaga odrzucona

		Kwieciński, Baehr sp.k.	<p>Proponowana zmiana: Uchylony</p> <p>Uzasadnienie: W naszej ocenie możliwość ograniczenia, bądź wyłączenia w statucie spółki możliwości udzielenia szczegółowych informacji o spółce będzie powodować, że powyższe prawo kontroli może mieć wyłącznie charakter pozorny.</p>	Projekt zakłada, że w kwestiach wewnętrznych spółki prymat należy przyznać woli wspólników.
795.	Art. 395 §4 k.s.h.	WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.k.	<p>Obecne brzmienie: Odpisy sprawozdania zarządu z działalności spółki i sprawozdania finansowego wraz z odpisem sprawozdania rady nadzorczej oraz sprawozdania z badania są wydawane akcjonariuszom na ich żądanie, najpóźniej na piętnaście dni przed walnym zgromadzeniem. Na żądanie zgłoszone zarządowi, począwszy od dnia zwołania zwyczajnego walnego zgromadzenia, odpisy sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego, sprawozdania rady nadzorczej oraz sprawozdania z badania są wydawane akcjonariuszom, niezwłocznie, nie później niż cztery dni przed wyznaczonym terminem tego walnego zgromadzenia. Jeżeli akcjonariusz wyrazi zgodę, wydanie dokumentów może nastąpić w postaci elektronicznej.</p> <p>Proponowana zmiana: Odpisy sprawozdania zarządu z działalności spółki i sprawozdania finansowego wraz z odpisem sprawozdania rady nadzorczej oraz sprawozdania z badania są wydawane akcjonariuszom na ich żądanie, najpóźniej na piętnaście dni przed walnym zgromadzeniem.</p> <p>Uzasadnienie: Komentarz analogiczny, jak w przypadku art. 231 § 4¹ KSH</p>	j.w.
796.	Art. 19a ust. 5 ustawy KRS	WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.k.	<p>Obecne brzmienie: Do wniosku o wpis osób reprezentujących podmiot wpisany do Rejestru, likwidatorów i prokurentów należy dołączyć oświadczenia tych osób obejmujące zgodę na ich powołanie oraz ich adresy do doręczeń. Wymogu dołączenia oświadczenia obejmującego zgodę nie stosuje się, jeżeli wniosek o wpis jest podpisany przez osobę, która podlega wpisowi albo która udzieliła pełnomocnictwa do złożenia wniosku o wpis, albo której</p>	Uwaga uwzględniona.

			<p>zgoda jest wyrażona w protokole z posiedzenia organu powołującego daną osobę lub w umowie spółki. Do wniosku o wpis do Rejestru członków organów, likwidatorów i prokurentów należy dołączyć złożone przez te osoby oświadczenia obejmujące zgodę na ich powołanie oraz ich adresy do doręczeń, a także oświadczenia o spełnianiu przez nich warunków pełnienia funkcji określonych w art. 18 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych. Wymogu dołączenia oświadczenia obejmującego zgodę nie stosuje się, jeżeli wniosek o wpis jest podpisany przez osobę, która podlega wpisowi, albo która udzieliła pełnomocnictwa do złożenia wniosku o wpis, albo której zgoda jest wyrażona w protokole z posiedzenia organu powołującego daną osobę lub w umowie spółki.</p> <p>Proponowana zmiana: Do wniosku o wpis osób reprezentujących podmiot wpisany do Rejestru, likwidatorów i prokurentów należy dołączyć oświadczenia tych osób obejmujące zgodę na ich powołanie oraz ich adresy do doręczeń. Wymogu dołączenia oświadczenia obejmującego zgodę nie stosuje się, jeżeli wniosek o wpis jest podpisany przez osobę, która podlega wpisowi albo która udzieliła pełnomocnictwa do złożenia wniosku o wpis, albo której zgoda jest wyrażona w protokole z posiedzenia organu powołującego daną osobę lub w umowie spółki. Do wniosku o wpis do Rejestru członków organów, likwidatorów i prokurentów należy dołączyć złożone przez te osoby oświadczenia obejmujące zgodę na ich powołanie oraz ich adresy do doręczeń.</p> <p>Uzasadnienie: W naszej ocenie wprowadzenia wymogu złożenia przez członka organów, likwidatora, prokurenta oświadczenia o spełnieniu wymagań wynikających z art. 18 KSH stanowi przejaw zbędnego formalizmu – powyższy warunek jest badany przez sąd rejestrowy w Krajowym Rejestrze Karnym w toku rozpatrywania stosownego wniosku.</p>	
797.	Uwaga ogólna	Związek Pracodawców Kolejowych	(...) W uzasadnieniu Projektu wskazano, iż uchylenie w Kodeksie spółek handlowych wszystkich odniesień do umowy o zarządzanie nie wyklucza możliwości zawarcia umowy holdingowej, tj.	Uwaga ma charakter polemiczny.

		<p>stworzenia holdingu umownego. Autorzy Projektu wyjaśniają bowiem, że dopuszczalność zawarcia takich umów wynika z ogólnej zasady swobody umów wyrażonej w art. 353¹ Kodeksu cywilnego w zw. z art. 2 KSH. Możliwość zastosowania do holdingu umownego projektowanych przepisów art. 21¹-21¹⁵ KSH jest natomiast uzależniona od wykazania wspólnej strategii gospodarczej w umowie (statucie) spółki zależnej oraz od ujawnienia w rejestrze przedsiębiorców faktu uczestnictwa w grupie.</p> <p>Mając na względzie powyższe (tj. wobec uchylecia w Kodeksie spółek handlowych wszystkich odesłań do umowy o zarządzenie oraz jednoczesne przyjęcie przepisów skierowanych do zasady do holdingów faktycznych), w ocenie ZPK nie można wykluczyć sytuacji, w której po uchwaleniu projektowanych przepisów, w orzecznictwie lub w doktrynie prawniczej wykształci się stanowisko opowiadające się za niemożnością tworzenia holdingów umownych. Uzasadnienie Projektu ustawy nie ma bowiem charakteru normotwórczego. Oczywiście uzasadnienie pokazuje cel i intencję ustawodawcy i z tego względu jest niezmiernie ważne przy dokonywaniu wykładni przepisu, niemniej z naszego doświadczenia wynika, iż często jest ono pomijane, a zastosowana wykładnia literalna doprowadza do zagubienia pierwotnego sensu przepisu lub wręcz – w skrajnym przypadku – do jego wypaczenia.</p> <p>Należy podkreślić fakt, iż przepisy Kodeksu spółek handlowych są regulacją szczególną względem Kodeksu cywilnego – zgodnie bowiem z art. 2 KSH Kodeks cywilny znajduje zastosowanie wyłącznie do spraw w Kodeksie spółek handlowych nieuregulowanych. Idąc dalej, w najbardziej skrajnym przypadku można dojść do wniosku, że Kodeks spółek handlowych normując wyłącznie holding faktyczny (tworzony wyłącznie w relacji spółka dominująca – spółka/spółki zależne) i usuwając jednocześnie przepisy mówiące o umowie o zarządzanie, uregulował tę kwestię w sposób wyczerpujący z wyłączeniem przepisów Kodeksu cywilnego, tzn. włącznie z wyłączeniem możliwości umownego uregulowania zarządzania spółkami (w tym również spółkami powiązanymi). Powyższa wykładnia stałaby oczywiście w</p>	
--	--	---	--

			<p>sprzeczności z celem ustawodawcy wyrażonym w uzasadnieniu Projektu, niemniej jednocześnie – tak jak wskazano powyżej – jest możliwa i nie byłby to pierwszy przypadek, w którym w wyniku orzecznictwa przepisy w praktyce realizowałyby inny, niż pierwotnie zakładano, cel.</p>	
798.	Art. 4 § 1 pkt 4 k.s.h.	Związek Pracodawców Kolejowych	<p>Proponujemy, ażeby w definicji spółki dominującej zawartej w art. 4 § 1 pkt 4 KSH pozostawić chociażby ogólne odniesienie do umów holdingowych, tj. „wywiera decydujący wpływ na działalność spółki kapitałowej zależnej albo spółdzielni zależnej, w tym w szczególności na podstawie umów”, ażeby nie ulegało wątpliwości, że wywieranie decydującego wpływu może wynikać również z umowy zawartej pomiędzy spółkami.</p> <p>ZPK uważa również za zasadne wprowadzenie przepisu, który wprost wskazywałby na możliwość odpowiedniego stosowania do holdingów umownych (w tym również tych z udziałem spółek powiązanych) projektowanych przepisów zawartych w art. 21¹-21¹⁵ KSH, co mogłoby nastąpić w ramach art. 21¹⁵ KSH.</p> <p>Istnieje bowiem ryzyko, że konsekwentnie usunięcie z Kodeksu spółek handlowych przepisów mówiących o umowie o zarządzanie (lub jakiegokolwiek umowie w zakresie utworzenia/regulowania holdingu/grupy spółek) spowoduje przekonanie, iż w wyniku zmiany przepisów nie ma już prawnej możliwości utworzenia holdingu umownego, a w konsekwencji nie ma również możliwości wykreowania stosunku dominacji poprzez zawarcie umowy holdingowej, co dopuszcza obecny art. 4 § 1 pkt 4 lit. f) KSH, a holding faktyczny podlegający przepisom Działu IV znajduje zastosowanie wyłącznie w relacji spółka dominująca-spółka/spółki zależne.</p> <p>Powyższy wniosek miałby znaczenie również dla istniejących holdingów umownych, których podstawą powstania jest obecnie umowa o zarządzanie zawarta w trybie art. 7 KSH. Z chwilą wejścia w życie zmian odpadnie bowiem podstawa prawna zawartej umowy o zarządzenie, co wobec braku przepisów przejściowych może budzić poważne wątpliwości co do statusu nie tylko samej umowy o zarządzenie, ale przede wszystkim holdingu (co najmniej do czasu</p>	<p>Uwaga polemiczna. Uwzględniona w części w jakiej postuluje wyeliminowanie wątpliwości dot. umów zawartych zgodnie z art. 7 KSH.</p>

			odpowiedniej zmiany umów/statutów spółek zależnych i ujawnienia działania w grupie spółek zgodnie z nowymi przepisami).	
799.	Art. 4 § 1 pkt. 5 ¹ k.s.h.	Związek Pracodawców Kolejowych	<p>Projektowana definicja ma charakter projektujący (nie jest definicją sprawozdawczą), z powyższego względu nader ważne jest precyzyjne i możliwie powściągliwe posługiwanie się cechami definicyjnymi. Omawiana definicja, stosując klauzule generalne „wspólna strategia gospodarcza” oraz „sprawowanie jednolitego kierownictwa” powoduje powstawanie wątpliwości interpretacyjnych oraz z konieczności rodzi problemy w ustaleniu kryteriów pozwalających na stwierdzenie, że dana cecha jest spełniana (istnieje).</p> <p>W pierwszej kolejności należy stwierdzić brak zobiektywizowanych kryteriów – tak normatywnych, jak i opisowych – „jednolitego kierownictwa”, w praktyce wystąpi trudność w uznaniu, czy dane oddziaływanie/wiązka relacji pomiędzy danymi spółkami jest kierownictwem (praktyka gospodarcza posługuje się terminem „zarządzanie/czynności zarządcze”) oaz – konsekwentnie – czy takie „kierownictwo” spełnia kryterium jednolitości.</p> <p>Po pierwsze występują grupy podmiotów, w których nawet spółki zależne będące spółkami jednoosobowymi prowadzą działalność, która istotnie odbiega od strategii gospodarczej spółki dominującej – w takim przypadku mogą występować wątpliwości co do spełnienia przesłanki „wspólnej strategii”, po drugie projektowany przepis nie wskazuje, czy wzmiankowaną „wspólną strategię” gospodarczą” należy rozumieć formalnie (jako dokument o określonych cechach/strukturze itp.) czy materialnie, jako fakt rzeczywistego wspólnego realizowania kompleksu zdefiniowanych długookresowych działań zmierzających do określonego celu (wspólnej strategii).</p> <p>Z tego względu znacznie właściwszym byłoby:</p> <p>a) odniesienie się w definicji grupy spółek do „interesu gospodarczego”, jako kryterium faktyczne oddającego istotę funkcjonowania holdingu i tym samym pozwalającego na</p>	Uwaga polemiczna.

			<p>elastyczną, zgodną z potrzebami obrotu gospodarczego, interpretację przepisu;</p> <p>b) zrezygnowanie z określenia (jako cechy definiującej) „sprawowanie jednolitego kierownictwa” (lub chociażby usunięcie z definicji przymiotnika „jednolite”);</p> <p>c) wykreślenie odniesienia się do „wspólnej strategii gospodarczej”.</p> <p>Uwzględniając powyższe uwagi ZPK proponuje następujące zdefiniowanie terminu „Grupa spółek”.</p> <p>„Grupa spółek – spółka dominująca i spółka zależna lub spółki zależne lub spółka powiązana lub spółki powiązane, kierujące się wspólnym interesem gospodarczym (interes grupy spółek) określonym w statucie albo umowie każdej spółki zależnej lub spółki powiązanej.”.</p> <p>ZPK proponuje również rozszerzenie w definicji „Grupy spółek” kręgu podmiotowego o spółki powiązane, co stworzy potencjalną możliwość udziału w grupie spółki/spółek, które pomimo, iż nie spełniają kryterium bycia spółką zależną w rozumieniu obecnych przepisów, zważywszy na ważne interesy grupy są jej niewątpliwym elementem. W praktyce występują bowiem pomiędzy spółkami „poziome” powiązania, np. kapitałowe, przy niewątpliwym „podmiotem dominującym” jest Skarb Państwa lub osoby fizyczne (tj. podmioty, które nie mogą być uznane za spółkę dominującą w rozumieniu zarówno obecnych, jak i projektowanych przepisów).</p>	
800.	Art. 21 ² § 2 k.s.h.	Związek Pracodawców Kolejowych	<p>ZPK za zasadne uznaje wprowadzenie zmiany do projektowanego artykułu tak, aby wydanie wiążącego polecenia przez spółkę dominującą następowało również w drodze uchwały zarządu tej spółki. W tym miejscu należy wskazać, że zarówno wykonanie polecenia, jak i odmowa jego wykonania wymaga podjęcia uchwały zarządu spółki zależnej. Natomiast brak określenia sposobu wydawania wiążących poleceń przez spółkę dominującą może pozostawiać wątpliwości co do skutecznego wydania wiążącego polecenia (co najmniej na poziomie dowodowym). Co więcej</p>	Uwaga uwzględniona.

			przyjmując obecne brzmienie można dość do wniosku, że wydanie polecenia mogłoby zostać dokonane przez zarząd spółki dominującej zgodnie z zasadami reprezentacji (bez uprzedniej uchwały), co w przypadku zarządu wieloosobowego może oznaczać, że faktycznie dwóch członków zarządu spółki dominującej wyda polecenie skutkujące przeniesieniem na spółkę dominującą odpowiedzialności za jego wykonanie przez spółkę/spółki zależne. Z tego względu celowe wydaje się podkreślenie, że wydanie wiążącego polecenia również powinno odbywać się w formie uchwały zarządu/rady dyrektorów spółki dominującej.	
801.	Art. 21 ¹² § 1 k.s.h.	Związek Pracodawców Kolejowych	Projektowany artykuł operujący pojęciem „niewypłacalności”- zgodnie z prawem upadłościowym niewypłacalność jest przesłanką ogłoszenia upadłości; w praktyce zatem (po ogłoszeniu upadłości) spółce upadłej nie przysługuje legitymacja czynna do dochodzenia roszczeń (w tym od spółki dominującej), uprawnienia w tym zakresie na rzecz wierzycieli upadłego wykonuje syndyk masy upadłości; pozostawienie obecnego brzmienia/rozwiązania czyni przepis nieefektywnym (szczególnie w kontekście zdania drugiego omawianego przepisu: „umowa albo statut jednoosobowej spółki zależnej należącej do grupy spółek może wyłączyć odpowiedzialność, o której mowa w zdaniu pierwszym.”);	Uwaga częściowo uwzględniona, w zakresie w jakim dotyczy możliwości wyłączenia odpowiedzialności w umowie. W pozostałym zakresie uwaga nieuwzględniona – syndyk będzie mógł bowiem dochodzić roszczenia spółki.
802.	Art. 21 ¹⁴ § 5 k.s.h.	Związek Pracodawców Kolejowych	Projektowany artykuł <i>in principio</i> mówiący o odpowiedzialności spółki dominującej za niezłożenie wniosku o ogłoszenie upadłości przez spółkę zależną, zgodnie z zasadą, że odpowiedzialność podąża za decyzjami, przyjęte rozwiązanie legislacyjne domaga się wyposażenia spółki dominującej (np. poprzez stosowną nowelizację prawa upadłościowego) w prawo składania wniosku o upadłość spółki zależnej – obok zarządu spółki niewypłacalnej oraz jej wierzycieli;	Odpowiedzialność spółki dominującej jest odpowiedzialnością za wydane polecenie, nie za sam fakt niezłożenia w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości.
803.	Art. 222 § 4 ² k.s.h.	Związek Pracodawców Kolejowych	Projektowany artykuł przyjmujący zasadę, że uchwały rady nadzorczej zapadają bezwzględną większością głosów, w istocie oznacza to zrównanie głosów „przeciw” oraz „Wstrzymujących się”, co w praktyce może prowadzić (i prowadzi) do paraliżu decyzyjnego organu, albowiem fakt niepodjęcia uchwały (na skutek braku wymaganej większości bezwzględnej) nie jest tożsamy z podjęciem	Uwaga nieuwzględniona Przyjęcie podejmowania uchwały bezwzględną większością głosów jest przyjęciem wobec rady nadzorczej spółki z o.o. zasady występującej we wszystkich

			<p>innej uchwały (rozumianej pozytywnie), zwłaszcza w sytuacjach wymagających działania; trafniejszym jest wprowadzenie zasady (domniemania) podejmowania uchwał zwykłą większością głosów, co nie tylko usprawni podejmowanie uchwał, ale będzie również zgodne z podstawą intuicją językową (semantyczną) „wstrzymania się od głosu”, rozumianego jako wyłączenie się/niewzięcie udziału w czynności (tu: głosowania nad uchwałą).</p>	<p>pozostałych organach spółek. Jednocześnie propozycja alternatywna prowadzi do sytuacji, w której w ramach organu kolegialnego, o wszystkich sprawach mógłby decydować jeden członek organu (przy wstrzymaniu się pozostałych członków).</p>
--	--	--	--	--